

ชุดความรู้
งานพัฒนาในพื้นที่ของหน่วยงานองค์กรชุมชน
ประจำปี 2564
ชุดที่ 3

พื้นที่รูปธรรม
ตำบลเข้มแข็งหลากหลายมิติ
(2)

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน)

ชุดความรู้งานพัฒนาในพื้นที่ของขบวนการองค์กรชุมชน

ประจำปี 2564

ชุดที่ 3

พื้นที่รูปธรรมตำบลเข้มแข็งหลากหลายมิติ (2)

สารบัญ

1	ส่งเสริมการปลูกผักกินเอง ลดสารเคมีตกค้างในร่างกาย สภาองค์กรชุมชนตำบลโคกกรวด อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก	1
2	บ้านพอเพียง สร้างรอยยิ้มให้ชุมชน สานฝันคนด้อยโอกาส สภาองค์กรชุมชนตำบลโพธิ์แท่น อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก	6
3	บ้านพอเพียงคลองใหญ่ ร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมแบ่งปัน สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองใหญ่ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก	12
4	ชุมชนน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ สภาองค์กรชุมชนตำบลชุมพล อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก	17
5	สภาองค์กรชุมชนตำบลดงละคร อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก “ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบโควิด 19”	23
6	สภาองค์กรชุมชนตำบลบางปลาเกศ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก “ส่งเสริมการสร้างแหล่งอาหารปลอดภัย”	27
7	สภาองค์กรชุมชนตำบลบางอ้อ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก “พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย”	32
8	เสริมพลังทุกภาคส่วนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในชุมชน สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก	37
9	การผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน สภาองค์กรชุมชนตำบลพระอาจารย์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก	44
10	พลังชุมชน แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย เพื่อคนในชุมชน สภาองค์กรชุมชนตำบลวังกระโจม อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก	48
11	พัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 สภาองค์กรชุมชนตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก	54
12	สภาองค์กรชุมชนตำบลอาษา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก “เสริมสร้างสุขภาวะที่ดี”	58
13	สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม “ผักตบชวา สร้างฐานเศรษฐกิจชุมชนของคนคลองโยง”	62
14	สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม “การดูแลสุขภาพชุมชน ภายใต้สถานการณ์โควิด 19”	67
15	การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบ่อพลับ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม	71
16	สภาองค์กรชุมชนตำบลจรัญราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม “การแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย”	79
17	สภาองค์กรชุมชนตำบลดอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม “สวัสดิการชุมชนกับการแก้ไขวิกฤติโควิด 19 ที่หน่วยงานเข้าไม่ถึง”	83
18	“พลังพลเมืองสร้างการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาสาธารณะ” สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม	87

19	“ตลาดเกษตรชุมชนของ คน ตำบลบางพระ” สภาองค์กรชุมชนตำบลบางพระ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	92
20	สภาองค์กรชุมชนตำบลตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม “การจัดการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชน”	97
21	สภาองค์กรชุมชนตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม “ตลาดน้ำวัดลำพญาพันธ์เพื่อชุมชนเชื่อมโยงการท่องเที่ยว”	102
22	สภาองค์กรชุมชนตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม “ชาติพันธุ์ลาวครั้งวัฒนธรรมประเพณีชุมชนของคนตำบลห้วยด้วน”	107
23	สภาองค์กรชุมชนตำบลหอมเกร็ด อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ริเริ่ม...ส่งเสริมการตลาดสร้างรายได้ให้ชุมชนตำบลหอมเกร็ด	112
24	สภาองค์กรชุมชนตำบลหินมูล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม “การจัดการแหล่งอาหารชุมชน”	117
25	ร้านค้าชุมชน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมรับผลประโยชน์ สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม	121
26	พัฒนากลุ่มอาชีพ ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดี สภาองค์กรชุมชนตำบลทิววัฒนา อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี	131
27	โรงสีชุมชน ลดรายจ่ายในครัวเรือน สภาองค์กรชุมชนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี	137
28	การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ สภาองค์กรชุมชนตำบลบางขุนทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	141
29	สภาองค์กรชุมชนตำบลตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี “ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต”	146
30	พัฒนากลุ่มอาชีพ สร้างเศรษฐกิจชุมชน สภาองค์กรชุมชนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	154
31	ท้องถิ่นจัดการตนเองสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี “พัฒนากลุ่มอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต”	159
32	สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี “ส่งเสริมอาชีพ แปรรูปหมูฝอยสู้โควิด-19”	166
33	สภาองค์กรชุมชนตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี “ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ”	171
34	แก้ไขปัญหาหน้าอุบโศกบริโศก ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี	176
35	สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองสี่ อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี “เศรษฐกิจชุมชนแข็งแรง สภาพแวดล้อมน่าอยู่ ชุมชนพึ่งพาตนเอง”	182
36	สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านปทุม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี “การพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน”	190
37	เรื่องเล่าการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเอง สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงชำอ้อ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี “ไขเค็มสร้างรายได้”	194

38	สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี “ส่งเสริมอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน”	199
39	สภาองค์กรชุมชนตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี “ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพไข่เค็ม”	205
40	เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ทำปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้เอง สภาองค์กรชุมชนตำบลศาลาครุ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี	211
41	สภาองค์กรชุมชนตำบลสวนพริกไทย อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี “พัฒนาอาชีพ ยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชน”	216
42	ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน สภาองค์กรชุมชนตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี	221
43	สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี “การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชน”	226
44	อนุรักษ์พันธุ์พืชนองปลาแขยง แหล่งอาหารชุมชน แหล่งท่องเที่ยวคนปราจีนบุรี สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี	235
45	ชุมชนเข้มแข็ง ปลอดภัย ไร้โควิด 19 เทศบาลตำบลโคกมะกอก อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี	244
46	สืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนเมืองกบินทร์ สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลกบินทร์ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี	249
47	ร่วมแรง ร่วมใจ พันฝ่าวิกฤติโควิด-19 สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	258
48	บ้านพอเพียงเมืองเก่า พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย สภาองค์กรชุมชนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี	263
49	พัฒนาคุณภาพชีวิตคนกบินทร์ ด้วยวิถีเกษตรพอเพียง สภาองค์กรชุมชนตำบลกบินทร์ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี	270
50	รวมพลังทุกภาคส่วนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนบ้านหอย สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหอย อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	279
51	การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย สภาองค์กรชุมชนตำบลวังท่าช้าง อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี	286
52	พัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพ แก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	292
53	ตลาดผลไม้ชุมชนวัดเนินเขาหิน สร้างเศรษฐกิจฐานราก สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง	298
54	ท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบ้านแลง สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	305
55	ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนบ้านนา เพื่อพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง	312
56	ท่องเที่ยวโดยชุมชน สัมผัสวิถีเกษตรอินทรีย์ ไหว้พระเกจิอาจารย์ สภาองค์กรชุมชนตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง	322
57	ส่งเสริมพัฒนาอาชีพ วิสาหกิจชุมชนแปรรูปทางการเกษตร	330

	สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักทอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	
58	สร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน	335
	สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักทอง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง	
59	การลดปริมาณขยะ การคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี	342
	สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลแพรกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ	
60	สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองสวน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เรื่อง อาหารปลอดภัย	347
61	สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ “การจัดการขยะในชุมชน”	353
62	เศรษฐกิจชุมชน พัฒนาคุณภาพชีวิต	359
	สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ	
63	พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย	365
	สภาองค์กรชุมชนตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ	
64	สภาองค์กรชุมชนตำบลเปร็ง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ “ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์”	371
65	“พัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย”	376
	สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองนิมมยตรา อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ	
66	พัฒนาอาชีพ พัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเอง	384
	สภาองค์กรชุมชนตำบลตำบลบางเปรี้ยว อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ	
67	รวมใจ รักคลอง กำจัดผักตบชวาและวัชพืช	391
	สภาองค์กรชุมชนตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	
68	สภาองค์กรชุมชนตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ “การจัดการภัยพิบัติ”	396
69	การแก้ไข้ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยโดยขบวนองค์กรชุมชนตำบลบางบ่อ	402
	สภาองค์กรชุมชนตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ	
70	ธนาคารขยะเพื่อชีวิตและครอบครัว	412
	สภาองค์กรชุมชนตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	
71	สภาองค์กรชุมชนเทศบาลนครสมุทรปราการ (ตำบลปากน้ำ) อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ “การบริหารจัดการ ขยะโดยชุมชน”	418
72	ธนาคารขยะออมทรัพย์ การจัดการขยะโดยชุมชนอย่างยั่งยืน	424
	สภาองค์กรชุมชนตำบลศิระจรเข้ร้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ	
73	รวมพลังช่วยเหลือผู้เดือดร้อนโควิด-19	431
	สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองหาด อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว	
74	พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผู้พิการ คนมีรายได้น้อย	436
	สภาองค์กรชุมชนเทศบาลบ้านด่าน อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว	
75	บ้านพอเพียง สร้างการมีส่วนร่วม พัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน	441
	สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว	
76	ซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส	447
	สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว	

77	เพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน ลดรายจ่ายครัวเรือน สร้างอาชีพในยุคโควิด สภาองค์กรชุมชนตำบลเขาฉกรรจ์ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว	453
78	แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยคนด้อยโอกาส สภาองค์กรชุมชนตำบลไทยอุดม อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว	456
79	แก้ไขปัญหาบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนโควิด-19 สภาองค์กรชุมชนตำบลไพร่เตี้ย อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว	464
80	การพัฒนาชุมชนทุกมิติ โดยชุมชนเป็นแกนหลัก สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	469
81	ขับเคลื่อน ชี้นำใจช่วยเหลือผู้เดือดร้อนโควิด-19 สภาองค์กรชุมชนตำบลชะมะกรูด อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว	475
82	พัฒนาที่อยู่อาศัย พัฒนาคุณภาพชีวิตคนด้อยโอกาสในชุมชน สภาองค์กรชุมชนตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว	480
83	พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีคนตาหลังใน สภาองค์กรชุมชนตำบลตาหลังใน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	488
84	พัฒนาคุณภาพชีวิตคนด้อยโอกาส ชุมชนปลอดภัยเสพติด สภาองค์กรชุมชนตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว	495
85	“ทุ่งมหาเจริญเมืองน่าอยู่ มุ่งพัฒนาแบบมีส่วนร่วม” สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งมหาเจริญ ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	502
86	ปลูกผักสวนครัวกินเอง ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน สภาองค์กรชุมชนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว	511
87	ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา พัฒนาต่อยอดงานชุมชน สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองสังข์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว	517
88	พืชผักสวนครัวปลอดภัย ใส่ใจต่อผู้บริโภค พัฒนาชุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองหว้า อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว	523

ส่งเสริมการปลูกผักกินเอง ลดสารเคมีตกค้างในร่างกาย
สภาองค์กรชุมชนตำบลโคกกรวด อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

1.บริบทพื้นที่

“ตำบลโคกกรวด” ตั้งขึ้นมาเมื่อประมาณ 170 ปีเศษ เดิมนั้นตำบลโคกกรวดมี 6 หมู่บ้าน เมื่อประชาชนเพิ่มมากขึ้นจึงได้แยกหมู่ที่ 2 เป็นหมู่ที่ 7 คือ หมู่บ้านหนองลูกเสือ (หรือหนองหัวเสือ) จึงทำให้ตำบลโคกกรวดมีทั้งหมด 7 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโคกกรวด, บ้านหนองสองห้อง, บ้านเนินสะทอน, บ้านเลาคา, บ้านเนินใหม่, บ้านเหล่าหุ้ง-ม่วง, และบ้านหนองหัวเสือ มีลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงมีก้อนหินใหญ่มากมาย โดยเฉพาะที่บริเวณทิศเหนือของวัดพรหมเพชร และภายในหมู่บ้านจะมีก้อนหิน ก้อนกรวดอยู่ทั่วไป จึงตั้งชื่อว่า “ตำบลโคกกรวด” มีประชากรทั้งสิ้น 2,938 คน ครัวเรือนจำนวน 832 ครัวเรือน

ตำบลโคกกรวด อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปากพลีประมาณ 6 กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดนครนายกประมาณ 13 กิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 128 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 14.592 ตารางกิโลเมตร หรือ 9,120 ไร่ ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มจะมีที่ดอนอยู่บางบริเวณตอนกลางของตำบลซึ่งเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านและเป็นที่ทำสวนผลไม้ ตามปกติจะหาที่ดอนและที่ลาดชันไม่ได้เลย บริเวณที่ลุ่มจะมีน้ำท่วมขังในช่วงฤดูฝน ประชากรมีอาชีพทำนาเป็นหลัก แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของตำบลโคกกรวด ได้แก่ คลองเม่า คลองยาง คลองกรวด สระหนองสองห้อง และสระหนองพงษ์

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก น้ำในฤดูฝนและการปลูกสร้างบ้านเรือนกีดขวางทางน้ำทำให้น้ำท่วมเป็นเวลานานในทุกปี น้ำสำหรับอุปโภค/บริโภคไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ระบบประปาหมู่บ้านและบ่อบาดาลที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในหน้าแล้งต้องซื้อน้ำไว้ใช้

ปัญหาภัยแล้ง ขาดน้ำทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ในฤดูแล้งหลังการเก็บเกี่ยว แหล่งน้ำธรรมชาติและคูคลองตื้นเขิน ไม่มีน้ำและไม่มีน้ำที่จะผันมาที่ตำบลได้

ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ผลผลิตมีจำนวนมากเกินความต้องการของท้องตลาด ขาดการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้การผลิตผล ไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ขณะเดียวกันกลุ่มอาชีพในชุมชน ยังขาดการพัฒนาต่อยอดอาชีพ มีงบประมาณน้อยและขาดทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ ต้นทุนในการประกอบอาชีพสูง

ที่อยู่อาศัยของประชาชนโดยเฉพาะคนยากจน คนด้อยโอกาส มีรายได้น้อยมีที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงแข็งแรง คนยากจนไม่มีเงินในการซ่อมแซมบ้านและบางส่วนไม่มีเงินในการสร้างบ้าน ถนนหนทางในตำบลมีอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ประชาชนขาดความปลอดภัยในการเดินทาง ไฟฟ้าแสงสว่างรายทางมีน้อยไม่เพียงพอในการสัญจรให้การจราจรคับคั่งปลอดภัย

เศรษฐกิจรายได้ครัวเรือนไม่พอใช้จ่าย ประชาชนมีหนี้สิน/หนี้นอกระบบ การขาดทุนในการประกอบอาชีพ/ต้นทุนในการประกอบอาชีพสูง ขณะเดียวกันปัญหาด้านสุขภาพประชาชน มีสุขภาพไม่ค่อยดี เนื่องจากอาหารที่รับประทานวัน มีสารเคมีตกค้าง ประชาชนขาดการปลูกพืชผักกินเองในครัวเรือน รวมทั้งยังไม่ตระหนักถึงพิษภัยสารเคมีตกค้างที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายอย่างใหญ่หลวง ปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต การร่วมกิจกรรมทางสังคม มาตรการเฝ้าระวังตัวของประชาชนน้อย

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนตำบลมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

การสำรวจปัญหาชุมชน จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

ประชุมหารือจัดทำแผนพัฒนาแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนา ฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท

บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงาน พัฒนาระบบข้อมูล

ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนตำบล มีการจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชนตำบล และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น คุณภาพชีวิต สังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ ฯลฯ

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากสภาพปัญหาที่ค้นพบ สภาองค์กรชุมชนตำบลโคกกรวดได้หยิบยกปัญหาด้านสาธารณสุขมาใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านโครงการส่งเสริมการบริโภคผัก ผลไม้ และภาวะโภชนาการ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในตำบลได้กินอาหารปลอดภัย ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ซึ่งจากการตรวจภาวะสุขภาพของ รพ.สต. พบว่าประชาชนในตำบลมีสารเคมีตกค้างในร่างกาย โดยเฉพาะเด็ก เยาวชนในโรงเรียน เนื่องจากพืชผักที่นำมาประกอบอาหารให้นักเรียนรับประทาน มีสารเคมีตกค้าง สภาองค์กรชุมชนจึงหารือร่วมกับ รพ.สต. และโรงเรียน ควรจะมีการส่งเสริมให้โรงเรียนปลูกพืชผักที่เป็นอาหารสำหรับประกอบอาหารเข้า กลางวันให้เด็กๆ ได้รับประทาน จึงได้จัดทำกิจกรรมปลูกผักกินเองในโรงเรียนขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เด็กเยาวชนได้รับประทานพืชผักปลอดภัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัยมากขึ้น ขณะเดียวกันผลผลิตที่ได้ยังนำไปสู่การบริโภคในครั้วเรือน สร้างความปลอดภัยต่อสุขภาพบุคคลในครั้วเรือนวงกว้างต่อไป ลดรายจ่ายการที่ต้องซื้อพืชผักผลไม้ในตลาด

โครงการส่งเสริมการบริโภคผัก ผลไม้ และภาวะโภชนาการของนักเรียนในโรงเรียนวัดพรหมเพชร ดำเนินการในพื้นที่ หมู่ที่ 1 ตำบลโคกกรวด อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก กลุ่มเป้าหมายนักเรียนอนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 102 คน โดยระยะเวลาดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2564 – 31 พฤษภาคม 2565 งบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จำนวน 60,000 บาท

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	รพ.สต.	-อบรมให้ความรู้การทำเจล/หน้ากากอนามัยการดูแลผู้สูงอายุผู้ป่วยติดเตียงผู้พิการ -การเฝ้าระวังโรคระบาดโควิด-19 -การตรวจสารเคมีตกค้างในร่างกาย
2	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)	-สนับสนุนโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน -โครงการบ้านพอเพียงชนบท -โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย
3	กศน.	-แนะนำการฝึกอาชีพระยะสั้น การทำขนม
4	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	สนับสนุนโครงการส่งเสริมการบริโภคผัก ผลไม้ และภาวะโภชนาการของนักเรียนในโรงเรียน งบประมาณ 60,000 บาท
5	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกรวด	-สนับสนุนสถานที่ประชุมองค์กรชุมชน/สภาองค์กรชุมชน -สนับสนุนการสำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยบ้านพอเพียงร่วมกับสภาองค์กรชุมชน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

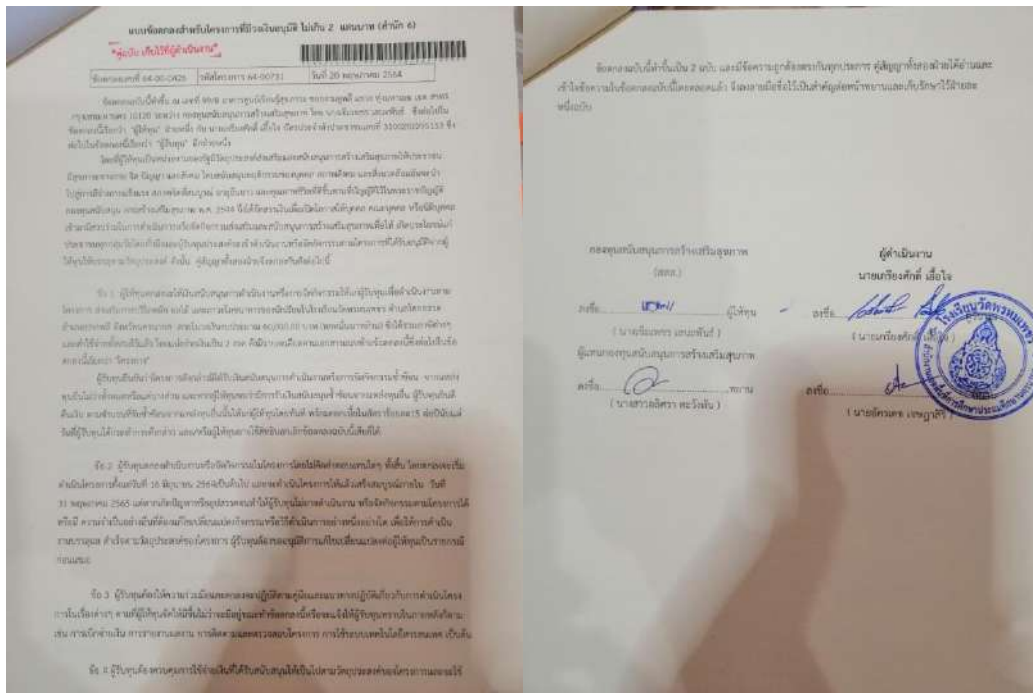
จากการที่สภาองค์กรชุมชนตำบลโคกกรวด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงเรียนวัดพรหมเพชร ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการบริโภคผัก ผลไม้ และภาวะโภชนาการของนักเรียน ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายนักเรียนอนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 102 คน ระยะเวลาดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2564 – 31 พฤษภาคม 2565 งบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จำนวน 60,000 บาท แม้ปัจจุบันยังไม่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ แต่กิจกรรมที่ดำเนินงานได้สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-19 เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายและชุมชนโดยรวมดังนี้

1.นักเรียนเยาวชน ได้ทราบถึงพิษภัยของการใช้สารเคมีปลูกพืชผักและพืชภัย สารเคมีตกค้างในพืชผักให้กับครัวเรือนในชุมชน ได้รับความร่วมมือจาก รพ.สต. มาแนะนำให้ความรู้และตรวจวัดในร่างกาย

2.การแนะนำการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก/สารไล่ศัตรูพืชชีวภาพ การคัดเลือกและเก็บรักษาพันธุ์ผัก ความรู้การปลูกผักตามฤดูกาล การปลูกผักพื้นถิ่น

3.พืชผักที่ปลูกเพื่อนำไปเป็นอาหารกลางวัน ปลูกผักอย่างน้อย 5 ชนิดขึ้นไป ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญในการบริโภคอาหารกลางวัน ให้กับนักเรียน จำนวน 102 คน ส่งผลให้นักเรียนได้ทานพืชผักปลอดภัย ลดค่าใช้จ่ายของโรงเรียนที่ต้องไปจับจ่ายซื้อผักมาทำอาหารเลี้ยงนักเรียน

4.นักเรียน นำพืชผักที่ปลูกไปบริโภคในครัวเรือนตนเอง รวมทั้งแจกจ่ายให้กับประชาชนผู้ที่ได้รับผลกระทบและผู้มีรายได้น้อยจากโควิด-19 แบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง

นอกจากนี้สภาองค์กรชุมชนตำบลโคกรวดยังช่วยเหลือปัญหาด้านที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ที่มีความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงแข็งแรง ขาดความปลอดภัยในการพักอาศัย โดยสภาองค์กรชุมชนได้สำรวจครัวเรือนผู้เดือดร้อนทั้งตำบล ดำเนินโครงการบ้านพอเพียง ช่วยเหลือซ่อมแซม ปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้ที่เดือดร้อนทั้ง 7 หมู่บ้าน รวมแล้วจำนวน 35 ครัวเรือน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกรวด สนับสนุนเจ้าหน้าที่ร่วมสำรวจครัวเรือนผู้เดือดร้อน สนับสนุนเครื่องมือการซ่อมแซม และ กศน. ช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย การฝึกอาชีพทำขนมให้กับกลุ่มแม่บ้าน คนว่างงาน สร้างงานพัฒนาอาชีพได้

6. ข้อค้นพบสำคัญ

ประชาชนในพื้นที่เกิดการตระหนักรู้พิษภัยของสารเคมีตกค้างส่งผลกระทบต่อร่างกาย แม้ในระยะเวลาสั้น อาจยังไม่เห็นผลแต่เมื่อระยะเวลานานเข้า มีผลต่อสุขภาพร่างกายโดยรวม

กิจกรรมต่างๆ ที่สภาองค์กรชุมชนดำเนินงานไม่เฉพาะเรื่องกับของ สสส. หลายหน่วยงานที่ไปทำงานร่วมด้วย ได้รับการยอมรับ ทำงานด้วยดี ประชาชนสนับสนุน ร่วมกิจกรรม ภาคิ รพ.สต. กศน. โรงเรียน อบต. ต่างร่วมแรงแข่งขัน เพื่อพัฒนาตำบลโคกกรวดให้มีความเข้มแข็ง

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนมีแผนในการส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพ เพื่อให้มีศักยภาพในการขายสินค้าของชุมชน เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การขายออนไลน์ หรือมีตลาดในการรองรับสินค้าชุมชน โดยเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม เช่น สภาเกษตรกรจังหวัดนครนายก พัฒนาชุมชนอำเภอปากพลี

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางวรรณพร ศรีจันทร์
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลโคกกรวด
เบอร์โทร 087-455-2793

บ้านพอเพียง สร้างรอยยิ้มให้ชุมชน สานฝันคนด้อยโอกาส
สภาองค์กรชุมชนตำบลโพธิ์แทน อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

1. บริบทพื้นที่

สันนิษฐานดั้งเดิมชื่อตำบลโพธิ์แทน นั้นน่าจะมาจากลักษณะภูมิศาสตร์ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง ประชาชนจะกระจาย กันอยู่ตามพื้นที่เนินสูงที่น้ำไม่สามารถท่วมถึง ซึ่งในอดีตมีเรื่องเล่ากันต่อมาว่า ในฤดูน้ำหลากเกิด อุทกภัยครั้งใหญ่ ทำให้ชาวบ้าน และสัตว์ป่าต้องอพยพขึ้นไปอยู่บนที่สูงเหนือน้ำ ในจำนวนนั้นมีช้างโขลงใหญ่หนึ่งขึ้นไปอยู่บน สันดอนซึ่งมีต้นโพธิ์และโบสถ์เก่า เมื่อระยะ เวลาผ่านไปน้ำยังไม่ลดโขลงช้างเกิดความหิวโหยจึงอาละวาดโค่นล้มกัดกินต้นโพธิ์ ต่อมาช้างทั้งหมดได้ตายโดยที่ ชาวบ้านไม่สามารถ ช่วยเหลืออะไรได้ หลังการฤดูฝนผ่านไป น้ำลดลงเป็นปกติ ชาวบ้านได้ ระลึกถึงโขลงช้างดังกล่าวจึงได้นำ ต้นโพธิ์ไปปลูกแทนไว้ ณ ที่เดิม ต่อมาประชาชนได้ขยายที่อยู่อาศัยลงมาเรื่อย ๆ จึงได้ตั้งชื่อ ตำบลโพธิ์แทนจนถึงปัจจุบัน

ตำบลโพธิ์แทน อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก อยู่ห่างทิศเหนือของอำเภองครักษ์ อยู่ห่างจากอำเภองครักษ์ ประมาณ 15 กิโลเมตร มีเนื้อที่รวม 42 ตารางกิโลเมตร หรือ 23,076 ไร่ สภาพโดยทั่วไปพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่อยู่ริม ชายคลองระดับน้ำขึ้นสูงในช่วงฤดูฝนทำให้เกิดภาวะน้ำท่วม และการที่ตำบลโพธิ์แทนมีพื้นที่ราบลุ่มนั้นจึงเหมาะแก่การทำ การเกษตร ลักษณะดินเป็นดินปนทรายและดินเหนียวมีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ประมาณ 4-4.5 สภาพพื้นที่สามารถปลูก ข้าวนาหว่าน ไม้ผล พืชผัก ไร่สวนผสม และที่อยู่อาศัย แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 3,950 คน แยกเป็นชาย 1,968 คน เป็นหญิง 1,982 คน มีจำนวนครัวเรือน 985 ครัวเรือน

2. สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

น้ำท่วมซ้ำซากทุกปีพื้นที่ น้ำในฤดูฝนและการปลูกสร้างบ้านเรือนกีดขวางทางน้ำทำให้น้ำท่วมเป็นเวลานานในทุกปี น้ำสำหรับอุปโภค/บริโภคไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ขาดน้ำในการทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ในฤดูแล้งหลัง การเก็บเกี่ยว แหล่งน้ำธรรมชาติและคลองต้นน้ำไม่มีน้ำและไม่มีน้ำที่จะผันมาที่ตำบลได้

ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ผลผลิตมีจำนวนมากเกินความต้องการของท้องตลาด ผลผลิตไม่มีคุณภาพ หรือ คุณภาพต่ำ ไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

เศรษฐกิจรายได้ไม่ดี การพัฒนากลุ่มอาชีพ ขาดงบประมาณสนับสนุนในเรื่องกลุ่มอาชีพ มีงบประมาณน้อยและ ขาดทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ เกษตรกรเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างเครื่องจักรในการประกอบอาชีพมากเกินความ จำเป็น เกษตรกรขาดแรงงาน เครื่องมือในการทำการเกษตร ประชาชนมีหนี้สิน/หนี้จากระบบ การขาดทุนในการประกอบ อาชีพ/ต้นทุนในการประกอบอาชีพสูง

ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยทรุดโทร ประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่ไม่มั่นคง เนื่องจากน้ำท่วมเป็นเวลานานและมีฐานะยากจน ไม่ มีรายได้ในการซ่อมแซมบ้านเรือนให้มั่นคงแข็งแรงได้

3. สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น สภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นองค์กรสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของ ตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาและแนวทางการแก้ไขปัญหา การให้ความรู้ พัฒนาผู้นำ วิเคราะห์ข้อมูล เชื่อมโยงหน่วยงาน โดยมีกระบวนการ ดังนี้

- 1.ประชุมประชาคมเพื่อจัดตั้งคณะทำงานดำเนินงานตามโครงการการแก้ไขปัญา ประกอบด้วยตัวแทนจาก กรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนคุ้ม ประชาชนชุมชนและกลุ่มอื่นๆที่เห็นชอบร่วมกัน
- 2.ค้นหาข้อมูลทุนชุมชน/ปัญหาชุมชนโดยใช้กระบวนการระดมความคิดเห็นในกรณีประชุม/ตำบลที่มีการทำแผน ชุมชนมาก่อนแล้วสามารถนำแผนดังกล่าวมาประกอบในการทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาชุมชนได้
- 3.ค้นหาประเด็นสำคัญ /เร่งด่วน /ปัญหาร่วมของตำบลนำเสนอในเวทีเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เสนอแนะเพิ่มเติมระดม ความคิดเห็นและจัดเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นร่วมทั้งหมด
- 4.จัดทำรายละเอียดแผนพัฒนาระดับตำบลประกอบด้วยแผนงานสำคัญวิธีการดำเนินงานวัตถุประสงค์ช่วงเวลา ดำเนินงานผลลัพธ์ผู้รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 5.ติดตามผลการดำเนินงาน จัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญาความเดือดร้อน โดยสภาองค์กรชุมชนตำบล และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลโพธิ์แทน ได้หยิบยกปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อาศัยมาดำเนินงานภายใต้สภาองค์กรชุมชน ผ่านกิจกรรมโครงการบ้านพอเพียง เพื่อช่วยเหลือครัวเรือนที่เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ซ่อมแซมบ้านที่ชำรุด ทรุดโทรม ปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้น ซึ่งจากการสำรวจพบว่ามีครัวเรือนเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทั้งหมด 78 หลังคาเรือน มีจัดกลไก คณะทำงานดำเนินงานดังนี้

คณะทำงานแก้ไขปัญาที่อยู่อาศัยตำบลโพธิ์แทน

1.นายจ๊อด พูลศิลป์	ตำแหน่งประธาน
2.นายบรรยัด เสนอใจ	ตำแหน่งรองประธาน
3.นายจักรพันธ์ ขวัญสุข	ตำแหน่งเลขา
4.นายอนันต์ หอมลำดวน	ตำแหน่งกรรมการ

ข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
1	บ้านเขมรฝั่งใต้	13
2	บ้านคลอง14	10
3	บ้านมหาวงศ์	5
4	บ้านโพธิ์แทน	11
5	บ้านลาดสะเอ็ด	4
6	บ้านปากแบน	9
7	บ้านเขมรฝั่งเหนือ	12
8	บ้านองนาค	8
9	คลองต้นตาล	6
	รวมทั้งหมด	78

แผนพัฒนาที่อยู่อาศัย

ปีงบประมาณ	แผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2563	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 18 ครัวเรือน	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีสภาพดีขึ้น
2564	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 20 ครัวเรือน	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีสภาพดีขึ้น
2565	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 20 ครัวเรือน	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีสภาพดีขึ้น
2566	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 20 ครัวเรือน	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีสภาพดีขึ้น

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์แทน	-สนับสนุนสถานที่ประชุมองค์กรชุมชน/สภาองค์กรชุมชน -สนับสนุนการสำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยบ้านพอเพียงร่วมกับสภาองค์กรชุมชน
2	สำนักงานพัฒนาสังคมพัฒนาและความมั่นคง	-สนับสนุนการจัดทำข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบโควิด-19 กลุ่มเปราะบาง

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
	ของมนุษย์ จังหวัดนครนายก	-สนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค พันธุ์ผัก พันธุ์ไก่ ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จำนวน 10 ครัวเรือน -สนับสนุนการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ ที่ไม่เหมาะสมและไม่ปลอดภัย
3	ผู้มีจิตศรัทธาในพื้นที่	-บริจาคประตูห้องน้ำ เสาบ้าน ฝาผนัง ช่วยซ่อมแซมครัวเรือนผู้เดือดร้อน
4	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-ให้ความรู้และคำแนะนำด้านสุขภาพแก่คนในชุมชนการป้องกันตนเองจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และการดูแลสุขภาพด้านอื่นๆ - ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของการใช้สารเคมีในการปลูกพืชผัก

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย โครงการบ้านพอเพียงตำบลโพธิ์แทน ได้ดำเนินการช่วยเหลือครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ช่วยเหลือไปแล้วทั้งสิ้น 23 ครัวเรือน จากผู้เดือดร้อนทั้งหมด 78 ครัวเรือน ช่วยให้ผู้เดือดร้อนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีที่อยู่อาศัยมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย

ตัวอย่างบ้านพอเพียง

นางยม ไพฑูรย์ บ้านเลขที่ 2 หมู่ที่ 2

สภาพห้องน้ำทรุดโทรม สัตว์มีพิษ ุงเข้าพักอาศัยได้ คนในบ้านเข้าแล้วไม่ปลอดภัย

ปัจจุบันได้ปรับปรุงทำห้องน้ำใหม่ มีความสะอาด ปลอดภัยดีขึ้นมาก

ก่อนดำเนินการ

หลังดำเนินการ

ตัวอย่างบ้านพอเพียง

นางช่วย บุญมา บ้านเลขที่ 152 หมู่ที่ 9

บ้านเรือนทรุดโทรม หลังคาบ้านชำรุด ฝ้าฝนรั่วหลังนอนไม่ได้ ลมพายุพัดไม่ปลอดภัย

ปัจจุบันได้ปรับปรุงเปลี่ยนเป็นกระเบื้อง หลังคาดีขึ้น ทนแดดทนฝน

ก่อนดำเนินการ

หลังดำเนินการ

นอกเหนือจากการซ่อมแซมปรับที่อยู่ให้มีความมั่นคงแข็งแรงแล้ว การดำเนินงานบ้านพอเพียงยังได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่เอง ได้บริจาคประตูห้องน้ำ เสาบ้าน ฝาผนัง ช่วยซ่อมแซมครัวเรือนผู้เดือดร้อนด้วย สำหรับปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพอเพียง บ้างก็มาช่วยเป็นแรงงาน หยิบจับไม้ช่วยช่างอาสาที่มาซ่อมแซมบ้านเรือน ขณะเดียวกันองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์แทน ก็มีสำคัญในการร่วมวางแผนพัฒนาโครงการบ้านพอเพียง สำรวจครัวเรือน พัฒนาโครงการ พร้อมทั้งประสานผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคสนับสนุน นอกจากนี้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครนายก ยังมีส่วนมาช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตครัวเรือนบ้านพอเพียง สนับสนุนการจัดทำข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบโควิด-19 กลุ่มเปราะบาง มอบเครื่องอุปโภคบริโภค พันธุ์ผัก พันธุ์ไก่ แบ่งเบาภาระรายจ่าย จำนวน 10 ครัวเรือน

6. ข้อค้นพบสำคัญ

บ้านพอเพียงตำบลโพธิ์แทนนั้น สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ผ่านการเรียนรู้ทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือคนเดือดร้อน เกิดความรัก ความสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ขณะเดียวกันสภาองค์กรชุมชนถูกยอมรับจากคนในชุมชน หน่วยงานภาคีมากขึ้น

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนมีแผนติดตามการดำเนินงานกลุ่มที่จัดตั้งภายใต้สภาองค์กรชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มองค์กรชุมชน สร้างต้นแบบกลุ่มองค์กรชุมชน เพื่อขยายองค์ความรู้แก่คนในชุมชน แก้ปัญหาของชุมชน รวมทั้งดำเนินกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานเพื่อต่อยอดกิจกรรมที่ได้ดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายจักรพันธ์ ขวัญสุข
ตำแหน่ง รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลโพธิ์แท่น
เบอร์โทร 082-0575163

บ้านพอเพียงคลองใหญ่ ร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมแบ่งปัน
สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองใหญ่ อำเภออรัญญิก จังหวัดนครนายก

1.บริบทพื้นที่

ตำบลคลองใหญ่ สมัยก่อนเป็นตำบลที่อยู่ในความปกครองและดูแลของตำบลอรัญญิก อำเภออรัญญิก จังหวัดนครนายก แต่ตำบลอรัญญิกมีอยู่หลายหมู่บ้านซึ่งยากแก่การปกครองดูแล และการพัฒนาให้ก้าวหน้า การดูแลและการพัฒนาดียิ่งขึ้น ประชาชนและผู้นำในหมู่บ้านได้ดำเนินการขอแยกเป็นตำบลใหม่ขึ้น โดยใช้ชื่อหมู่บ้านเป็นชื่อของตำบล คือ ตำบลคลองใหญ่ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา

ตำบลคลองใหญ่ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดนครนายกประมาณ 35 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 36.125 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 22,578 ไร่ สภาพพื้นที่ตำบลคลองใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียว เปรี้ยวจัดเนื้อดินมีความละเอียด มีความสามารถเก็บและอุ้มน้ำได้ดี แต่การระบายน้ำไม่ดี มีปริมาณแร่ธาตุอาหารต่ำ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินเปรี้ยว มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างอยู่ประมาณ 4-4.5 ส่วนลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบและลุ่มมีน้ำท่วม และขังเหมาะแก่การเพาะปลูก ทำนา ทำสวน

เขตการปกครอง จำนวนหมู่บ้าน 10 หมู่บ้าน ประชากรทั้งหมด 5,319 คน จำนวนครัวเรือน 2,318 ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร คือ ทำนา ทำสวน เป็นหลัก ในปัจจุบันประชาชนพยายามที่จะพัฒนาการทำสวนไม้ดอก – ไม้ประดับ ขึ้นในเขตพื้นที่ของตำบลคลองใหญ่ ให้เป็นแหล่งไม้ดอก – ไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ผลไม้ที่ปลูกประกอบด้วย ส้มเขียวหวาน มะม่วง เป็นต้น

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านสังคม เด็กและเยาวชนขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง มีพฤติกรรมเลียนแบบสื่อต่างๆ สมาชิกในครอบครัวไม่รู้จักรับบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อกันอย่างเหมาะสม ประชาชนบางส่วนยังมีฐานะยากจน วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรทำให้มีการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างฝ่ายปกครองกับท้องถิ่น

ปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้ประชาชนเกิดโรค/การประมาททำให้ติดเชื้อและเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อโรค คนตกงาน/ขาดรายได้/มีหนี้สินเพิ่มขึ้น ผู้ติดเชื้อเอดส์ไม่ยอมเปิดเผยตนเอง ขณะที่โดยรวมแล้วประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการติดเชื้อโควิด 19

ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย เนื่องจากส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีการใช้สารเคมีในไร่นามาก ส่งผลให้มีสารพิษตกค้างในร่างกาย พืชผักที่ประชาชนนำมาประกอบอาหารมีสารเคมีเจือปน

ปัญหาทางสังคม ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง เนื่องจากลูกหลานต้องออกไปทำงานต่างถิ่น คนพิการไม่ได้รับการดูแล เนื่องจากคนในครอบครัวขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดบุคลากรในการดูแล

ปัญหาที่อยู่อาศัยชำรุดทรุดโทรม ของคนยากจน คนด้อยโอกาส มีรายได้น้อย เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิต ทำให้ไม่สามารถซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มั่นคงแข็งแรงได้

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองใหญ่ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหาเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากสภาพปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรมของประชาชน โดยเฉพาะคนยากไร้ ผู้สูงอายุ คนพิการ คนยากจน นั้นส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยรวม สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองใหญ่ จึงได้ดำเนินการสำรวจครัวเรือนผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทุกมิติ ร่วมกับผู้นำท้องที่ท้องถิ่น เพื่อประเมินสถานะความเดือดร้อนของประชาชนในตำบล พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย ช่วยเหลือซ่อมแซมบ้านที่ชำรุด ทรุดโทรม ปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้น พบว่ามีครัวเรือนเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทั้งหมด 60 หลังคาเรือน

คณะทำงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย

1.นางสมศรี เข้มทอง	ตำแหน่งประธานฯ
2.นางสาวสุนันทา สุขขันธ์	ตำแหน่ง/เลขานุการ
3.นายณนพลชัย รุ่งวิราประกาย	ตำแหน่งกรรมการ
4.นายทองหยด ชมพูนศรี	ตำแหน่งกรรมการ
5.นายธง ราชภูมิ	ตำแหน่งกรรมการ
6.นางสาวชูศรี สร้อยประดิษฐ์	ตำแหน่งกรรมการ
7.นางนිරนุช ขุนทอง	ตำแหน่งกรรมการ

ข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
1	บ้านหนองโสน	5
2	คลอง16 เหนือ	9
3	คลอง 15 เล่	4
4	ปากคลอง 14 เหนือ	6

5	คลอง14 เหนือ	7
6	ปากคลอง16	6
7	คลอง 15	5
8	บ้านฉนวน	8
9	บ้านหัวถนน	4
10	บ้านคลอง 8	6
	รวมทั้งหมด	60

แผนพัฒนาที่อยู่อาศัย

ปีงบประมาณ	แผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2563	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 10 ครัวเรือน	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีสภาพดีขึ้น
2564	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 15 ครัวเรือน	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีสภาพดีขึ้น
2566	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 15 ครัวเรือน	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีสภาพดีขึ้น
2567	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 20 ครัวเรือน	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีสภาพดีขึ้น

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่	-สนับสนุนสถานที่ประชุมองค์กรชุมชน/สภาองค์กรชุมชน -สนับสนุนการสำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยบ้านพอเพียงร่วมกับสภาองค์กรชุมชน
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	แนะนำการดูแลป้องกันตนเอง เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19
3	สำนักงานพัฒนาสังคมพัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครนายก	-สนับสนุนการจัดทำข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบโควิด-19 กลุ่มเปราะบาง -สนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค พันธุ์ผัก พันธุ์ไก่ ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จำนวน 14 ครัวเรือน
4	ผู้มีจิตศรัทธาในพื้นที่	-สนับสนุนอุปกรณ์ไม้ สังกะสี ฝาห้องน้ำ สำหรับปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพอเพียง ช่างอาสา จำนวน 5 ครัวเรือน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองใหญ่ ได้ดำเนินการช่วยเหลือครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ตามโครงการบ้านพอเพียง เพื่อซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคงแข็งแรง ช่วยเหลือไปแล้วทั้งสิ้น 14 ครัวเรือน จากผู้เดือดร้อนทั้งหมด 60 ครัวเรือน ช่วยให้ผู้เดือดร้อนคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีที่อยู่อาศัยมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย

ตัวอย่างบ้านพอเพียง

นางนันทาสี คอฟแมน บ้านเลขที่ 22/10 หมู่ 2

บ้านเรือนทรุดโทรมอย่างหนัก ฟ้าฝนรั่วไหลบนอนไม่ได้ ลมพายุพัดไม่ปลอดภัย
ปัจจุบันได้ปรับปรุงยกบ้านใหม่ทั้งหลัง คุณภาพชีวิตดีขึ้นอย่างมาก

ก่อนดำเนินการ

หลังดำเนินการ

ตัวอย่างบ้านพอเพียง

นายสินธุ์ ปานทอง บ้านเลขที่ 46/1 หมู่ 4

ห้องน้ำทรุดโทรมอย่างหนัก ไม่มีผนังฝาปิดมิดชิด สัตว์ร้ายเข้ามา ไม่ปลอดภัย
ปัจจุบันได้ปรับปรุงผนังห้องน้ำใหม่ ทำให้ปลอดภัยมากขึ้น

ก่อนดำเนินการ

หลังดำเนินการ

การดำเนินกิจกรรมบ้านพอเพียงของตำบลคลองใหญ่ นั้น เป็นกิจกรรมการเอาแรง ร่วมบุญช่วยเหลือจากหลายภาคส่วน ตั้งแต่ระดับประชาชนในพื้นที่มีจิตศรัทธาบริจาคสนับสนุนอุปกรณ์ไม้ สังกะสี ฝาห้องน้ำ สำหรับปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพอเพียง จำนวน 5 ครัวเรือน ช่วยเป็นช่างอาสาปรับปรุงบ้านเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ สนับสนุนสถานที่ประชุมองค์กรชุมชน/สภาองค์กรชุมชน วางแผนจัดทำแผนพัฒนาบ้านพอเพียง ร่วมกับชุมชนลงพื้นที่สำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครนายก สนับสนุนการจัดทำข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบโควิด-19 กลุ่มเปราะบาง มอบเครื่องอุปโภคบริโภค พันธุ์ผัก พันธุ์ไก่ แบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาสในตำบล ให้ความสำคัญอยู่ดีมีสุข จำนวน 14 ครัวเรือน

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในปัจจุบันนี้ ส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมมาก คนในตำบลมีแรงงานต่างถิ่นมาพักอาศัย ทำให้การไปมาหาสู่มีความเสี่ยง คนไม่กล้าออกจากบ้าน ส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมในตำบลไม่ค่อยดี การจำหน่ายต้นไม้ได้ลดลงจากเมื่อก่อนมาก อย่างไรก็ตามกิจกรรมบ้านพอเพียงชนบทนั้น ได้ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตคนรากหญ้าเป็นอย่างมาก ยิ่งในช่วงสถานการณ์แบบนี้ คนไม่มีรายได้ที่จะนำเงินมาซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัย สภาองค์กรชุมชนจึงได้รับการยอมรับจากประชาชนอย่างมาก

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

เชื่อมโยงภาคีหน่วยงานเข้ามาร่วมสนับสนุน ให้คำแนะนำในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด 19 เช่น การบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ การคัดกรองส่งต่อกลุ่มเสี่ยง รวมทั้งระยะยาวการช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจใช้จ่ายภายในครอบครัว

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวสมณฑา สุขขังค์
ตำแหน่ง เลขาธิการสภาองค์กรชุมชนตำบลคลองใหญ่
เบอร์โทร 087-0809695

ชุมชนน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
สภาองค์กรชุมชนตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

1.บริบทพื้นที่

เดิมพื้นที่ตำบลชุมพลเป็นปารกทึบ มีสัตว์ป่ามากมายหลายชนิด เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย กวาง เก้ง เป็นต้น และมีบึงน้ำเรียกว่า บึงป่า เป็นบริเวณราลุ่มเป็นแหล่งน้ำล็ก อุดมสมบูรณ์ไปด้วย กุ้ง หอย ปู ปลา และในปัจจุบันนี้ บึงป่า ยังมี ชาก ช้าง กวาง อยู่ได้ดินบริเวณหัวโค้ง บึงป่า เรียกว่า บึงช้างตาย (เขตติดต่อหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 6 ในปัจจุบัน) โดยเมื่อประมาณ ค่อนปี พ.ศ. 2310 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ยกทัพมาจากอยุธยาเพื่อที่จะไปรบที่หัวเมืองจันทบุรี และได้มาหยุดพัก กองทัพเพื่อสะสมจัดหาเสบียงอาหารและรวบรวมไพร่พลตรงพื้นที่บริเวณนี้ (ในปัจจุบันคือพื้นที่ หมู่ที่ 1 ตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์) และมีการเกณฑ์ชาวบ้าน เพื่อเป็นกำลังรบในการไปรบที่หัวเมืองจันทบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้จัดตั้งศาลขึ้นเพื่อเป็นที่เคารพบูชาของชาวบ้านและเป็นที่พักผ่อนนันทนาการ (บริเวณหมู่ที่ 5 ตำบลชุมพล ในปัจจุบัน) เรียกชื่อว่า “ศาลเจ้าพ่อชุมพล” เป็นที่รู้จักของชาวบ้านบริเวณนี้และใกล้เคียงโดยชื่อเสียงของ “ศาลเจ้าพ่อชุมพล” ก็ยังฝังอยู่ในใจของชาวบ้านและยังมีการพูดถึงกันมาจวบจนทุกวันนี้ด้วยเหตุนี้เอง จึงเป็นที่มาของคำว่า “บ้านชุมพล”

สภาพทางภูมิศาสตร์ ตำบลชุมพล มีพื้นที่โดยประมาณ 32.67 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 20,431 ไร่ ลักษณะที่ดินของตำบลเป็นลักษณะดินเป็นดินเปรี้ยว ลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำธรรมชาติใช้ตลอดปี เหมาะแก่การเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ ลักษณะที่ตั้ง ของตำบลชุมพล มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอลำลูกกาจังหวัดปทุมธานี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ห่างจากสนามบินดอนเมืองไม่ไกลมากนัก สะดวกต่อการคมนาคมขนส่ง

การปกครองของตำบลชุมพลแบ่งการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,383 ครัวเรือน ประชากรทั้งสิ้น 5,609 คน แยกเป็นชาย 2,754 คน หญิง 2,855 คน อาชีพของราษฎรในเขตตำบลชุมพล ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้แก่ การทำนา และบางส่วนประกอบอาชีพอื่น นอกจากนี้ ราษฎรที่อยู่ในวัยทำงานก็รับจ้างทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้ ให้แก่ครอบครัวอีกทางหนึ่ง

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ภายใต้โควิด-19 ประชาชนทั่วประเทศต่างได้รับผลกระทบจากโรคโควิด มีคนตกงาน ว่างงาน ไล่ออก ได้รับผลกระทบต่อการจ่ายในการดำรงชีวิต คุณภาพชีวิต โดยเฉพาะคนมีรายได้น้อย ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ซึ่งมีรายได้น้อยเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

มีทุนด้านเศรษฐกิจชุมชน แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ในการต่อยอดสินค้า

ปัญหาสังคม สังคมเริ่มถอยหลังมียาเสพติดแพร่ระบาดและการลักขโมยกันทุกวันเพราะเกิดจากสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากพื้นที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ มีคนต่างถิ่นมาอาศัยอยู่มาก

ปัญหาที่อยู่อาศัยทรุดโทรม ประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่ไม่มั่นคง เนื่องจากมีฐานะยากจน ไม่มีรายได้ในการซ่อมแซมบ้านเรือนให้มั่นคงแข็งแรงได้

ปัญหาสิ่งแวดล้อม เสื่อมโทรม ขยะตามแม่น้ำลำคลองธรรมชาติ ขาดการจัดการขยะ

ปัญหาเส้นทางคมนาคม สาธารณูปโภค ถนนชำรุดเสียหาย การคมนาคม ในหมู่บ้าน / ตำบลไม่สะดวก ไฟฟ้าสาธารณะตามไหล่ทางไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน / ที่มีอยู่ก็ชำรุด

3.สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

ตำบลชุมพลมีการจัดทำแผนพัฒนาตำบลแบบบูรณาการทุกภาคส่วนทั้งท้องถิ่น/ท้องถิ่นและผู้นำชุมชน สถานศึกษา และหน่วยราชการต่างๆ ในพื้นที่มาร่วมกันในการนำเสนอปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นรวมถึงแนวทางการพัฒนาตำบลที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน ที่จะเป็แนวทางและทิศทางการพัฒนาในอนาคต มีการลงพื้นที่ในระดับหมู่บ้าน เพื่อจัดเวทีให้มีการนำเสนอของประชาชนและผู้นำชุมชน นำมาวิเคราะห์ให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.ประชุมประชาคมเพื่อจัดตั้งคณะทำงานดำเนินงานตามโครงการการแก้ไขปัญหา ประกอบด้วยตัวแทนจาก กรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนคุ้ม ประชาชนชุมชนและกลุ่มอื่นๆที่เห็นชอบร่วมกัน

2.ค้นหาข้อมูลทุนชุมชน/ปัญหาชุมชนโดยใช้กระบวนการระดมความคิดเห็นในกรณีประชุม/ตำบลที่มีการทำแผนชุมชนมาก่อนแล้วสามารถนำแผนดังกล่าวมาประกอบในการทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาชุมชนได้

3.ลำดับประเด็นสำคัญ /เร่งด่วน /ปัญหาร่วมของตำบลนำเสนอในเวทีเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เสนอแนะเพิ่มเติมระดมความคิดเห็นและจัดเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นร่วมทั้งหมด

4.จัดทำรายละเอียดแผนพัฒนาระดับตำบลประกอบด้วยแผนงานสำคัญวิธีการดำเนินงานวัตถุประสงค์ช่วงเวลา ดำเนินงานผลลัพธ์ผู้รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.ติดตามผลการดำเนินงาน จัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน โดยสภาองค์กรชุมชนตำบล และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากปัญหาโดยรวมของตำบลชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ อาชีพ โครงสร้างพื้นฐานนั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลชุมพล ได้หารือผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น กลุ่มองค์กรชุมชน เพื่อปรึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ภายใต้สถานการณ์โควิด ที่ส่งผลกระทบโดยรวมต่อคุณภาพชีวิตคนในตำบล จึงเห็นร่วมกันในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต การทำเกษตรพอมีพอกิน ปลูกทุกอย่างที่อยากกิน ลดรายจ่ายในครัวเรือน ผ่านกิจกรรมศูนย์เรียนรู้บ้านแม่จางง เพื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ การลดรายจ่ายในชีวิตประจำวัน การสร้างรายได้จากฐานทรัพยากรธรรมชาติ การสานไม้กวาด เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส คนว่างงานที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 และประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง ได้มาเรียนรู้หลักคิด หลักวิชา หลักปฏิบัติ เพื่อดำรงตนอย่างพอเพียง และลดรายจ่ายในครัวเรือนภายใต้สถานการณ์โควิด กิจกรรมมีการจัดฐานเรียนรู้การปฏิบัติจริง การขยายผลสู่ครัวเรือนต้นแบบ โดยมีหน่วยงานภาคีหลายภาคส่วนให้การร่วมมือสนับสนุนกิจกรรม

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล	-สนับสนุนสถานที่ประชุมองค์กรชุมชน/สภาองค์กรชุมชน -สนับสนุนการสำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยบ้านพอเพียงร่วมกับสภาองค์กรชุมชน -สนับสนุนกิจกรรมหลักสูตรการปลูกผักกินเองในครัวเรือน
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-ให้ความรู้และคำแนะนำด้านสุขภาพแก่คนในชุมชนการป้องกันตนเองจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และการดูแลสุขภาพด้านอื่นๆ
3	คณะกรรมการกิจการสตรีและครอบครัว (กสจ.)	-สนับสนุนกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ เพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่มของสตรีในตำบลเพื่อพัฒนาศักยภาพของสตรี ฝึกอาชีพ ส่งเสริมให้สตรีตำบลชุมพล มีความเข้มแข็ง งบประมาณสนับสนุน 10,000 บาท
4	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครนายก	อบรมอาชีพจักสานกระเป๋ าให้กลุ่มสตรีแม่บ้านว่างงาน พัฒนาฝีมือเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีรายได้เสริมให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง
5	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอองครักษ์	-สนับสนุนการฝึกอาชีพให้กับกลุ่มแม่บ้านได้เรียนรู้การแปรรูปอาหาร การทำขนมไทย การแปรรูปผลิตภัณฑ์ผลการเกษตร -สนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชน ศูนย์เรียนรู้บ้านแม่จางงค์
6	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก	-สนับสนุนกิจกรรมชุมชนคุณธรรมต้นแบบ ตำบลชุมพล ชุมชนคุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมกลุ่มจิตอาสาในชุมชน การทำผลิตภัณฑ์ชุมชน หมอนจากหลอด และเทียนจากหลอด เพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียงในพื้นที่

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิตนั้น ตำบลชุมพลได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอองครักษ์ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครนายก ฯลฯ โดยสภาองค์กรชุมชนได้สนับสนุนกิจกรรมผ่านการดำเนินงานของผ่านกิจกรรมศูนย์เรียนรู้บ้านแม่จางค์ พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ทำเกษตรพอมีพอกิน ปลูกทุกอย่างที่อยากกิน ลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยสภาองค์กรชุมชนได้สำรวจผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส คนว่างงานที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ที่มีความต้องการในการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 30 คน มาเรียนรู้หลักคิด หลักวิชา หลักปฏิบัติ เพื่อดำรงตนอย่างพอเพียง และลดรายจ่ายในครัวเรือนภายใต้สถานการณ์โควิด ตั้งแต่การปลูกผักกินเองในครัวเรือน การสานไม้กวาด การทำน้ำหมักชีวภาพ การแปรรูปผลผลิตการเกษตร เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยได้น้อมนำหลักปรัชญาพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในครัวเรือนตนเอง

จากการติดตามผลการเรียนรู้ของสมาชิกที่ได้มาเรียนในหลายหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นครัวเรือนในพื้นที่ตำบลนั้น พบว่าสมาชิกได้นำไปปรับใช้ในครัวเรือนตนเอง การปลูกผักในที่รกร้างข้างบ้าน การทำน้ำหมักชีวภาพ การแปรรูปผลผลิตการเกษตร ไว้บริโภคในครัวเรือนตนเอง ขณะเดียวกันผลผลิตบางส่วนยังนำมาจำหน่ายที่ศูนย์เรียนรู้บ้านแม่จางค์ เนื่องจากมีคนมาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง สร้างรายได้เสริมแก่สมาชิก

การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย สภาองค์กรชุมชนตำบลชุมพล ได้ดำเนินการช่วยเหลือครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผ่านกิจกรรมโครงการบ้านพอเพียง ช่วยเหลือซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคงแข็งแรง มีช่างอาสาในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมสนับสนุนเครื่องมือช่าง สำรวจครัวเรือนผู้เดือดร้อนทั้งตำบล แล้วพัฒนาโครงการบ้านพอเพียง ตั้งคณะทำงานดูแลรับผิดชอบโครงการ โดยได้ช่วยเหลือไปแล้วทั้งสิ้น 20 ครัวเรือน จากครัวเรือนที่เดือดร้อนทั้งหมด 60 ครัวเรือน ช่วยให้ผู้อยู่อาศัยคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีที่อยู่อาศัยมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย

6. ข้อค้นพบสำคัญ

ในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านของสภาองค์กรชุมชนนั้น ได้ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งจิตอาสา มีการดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กรอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม การเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีต่างๆ ในทุกระดับ ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานภาคี องค์การบริหารส่วนตำบล สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครนายก สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอองครักษ์ ฯลฯ มาช่วยเหลือให้คำแนะนำในการดำเนินงานของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้ คนด้อยโอกาส คนว่างงาน ให้มีกิจกรรมในการสร้างรายได้ สร้างแหล่งอาหารไว้บริโภคในครัวเรือน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด 19

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายอุ้มมาต อับดุลเลาะ
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล
เบอร์โทร 081-9356039

1.บริบทพื้นที่

สมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราชโองการว่าเมือง “ดงละคร” เป็นเมืองที่นางพญาของสมัยโบราณสร้างไว้ให้องค์รัชกาล ซึ่งผู้รู้สันนิษฐานว่า เมืองที่กล่าวถึงคือเมืองโบราณดงละคร ชื่อดงละครนี้มาจากตำนานพื้นบ้านบอกเล่าว่าในคืนวันเพ็ญเต็มดวงชาวบ้านจะได้ยินเสียงปี่พาทย์แว่วมาตามสายลมแต่หาที่มาของเสียงดนตรีไม่ได้ ชาวบ้านจึงเรียกเมืองแห่งนี้ว่าเมืองดงละคร คือดงที่มีเสียงละคร หรือเมืองลับแล แดงลักษณะหลักฐาน บราณเรื่อง ตำนานเมืองกล่าวแจ้ง แดงไข แต่กาลก่อนเป็นดอนดงและพงไพร มีสัตว์ใหญ่สัตว์น้อยนับร้อยพัน ทั้งเสือช้างกวางเก้ง กระเรียนกระรอก สุนัขจิ้งจอกชะนีลิง กะทิงสมัน กระต่ายกระแต-แย้บ้าง ค่างครอบครัว อุ้มพันธ์ไม้ป่า น้าเพลิดเพลิน ทั้งเต็งรังตะแบกไผ่ ไม้ตะเคียน ไม้กะเพียนกะบกกะเบา ตามเขาเขิน แดงสักรังประดู่ ดูเจริญ ชมเพลินธรรมชาติ สะอาดตา เหลือสะพรั่งดั่งแดนดิน ถิ่นสวรรค์ ด้วยมีพันธ์ไม้บุญนาถ มากหนักหนา ดอกหล่นอยู่เกลื่อนกลาด ดาซดา ประดับปางามวิไล ในไพรพง คำผู้แก่ผู้เฒ่า แก่เล่าขาน แต่ก่อนกาลจำได้ ไม้ไผ่หลง ใครร้องรำเล่นละคร ในดอนดง อาถรรพ์ส่งสาปสรรค มีอันเป็น ตามตำนานที่ได้ยินมา ปรากฏชัด ซึ่งประวัติตำบลนี้ ชี้ให้เห็น ทั้งวันดีคืนดี ที่ร่มเย็น มีเสียงเล่นร้องรำ มาตามลม เสียงละครไพเราะ เสนาะโสต แว่วอุโฆษวังเวงระเริง ดูเหมาะสม เสียงเพลงพิณจินตนา น่านิยม หวานอารมณ์กริรมย์ชื่น ระรื่นใจ จึงพร้อมกันตั้งนาม ตำบลบ้าน ตามตำนานที่กล่าวแจ้ง แดงไข อาศัยเสียงเล่นละคร ในดอนไพร ตั้งชื่อให้ต้องตรง ว่า "ดงละคร" และนั่นคือที่มาของชื่อ “ตำบลดงละคร” ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นตำบลในเขตการปกครอง ของอำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับ ต.ท่าช้าง และ ต.วังกระโจม อ.เมือง จ.นครนายก
ทิศใต้	ติดกับ ต.ศรีจุฬา อ.เมือง จ.นครนายก
ทิศตะวันออก	ติดกับ ต.เกาะโพธิ์ และ ต.ท่าเรือ อ.ปากพลี จ.นครนายก
ทิศตะวันตก	ติดกับ ต.ดอนยาย และ ต.ท่าทราย เทศบาล ต.ท่าช้าง อ.เมือง จ.นครนายก

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ คนในตำบลแม้จะมีความพร้อมด้านทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ทำอาชีพเกษตรกรรม ผลผลิตมีจำนวนมากเกินความต้องการของท้องตลาด ผลผลิตไม่มีคุณภาพ หรือคุณภาพต่ำ ไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ทำให้ต้องกักหนี้ยึดสิน รายได้ไม่เพียงพอ เป็นหนี้นอกระบบ เนื่องจากระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพิงจากภายนอกมากเกินไป

ปัญหาด้านสุขภาพ ภายใต้อาณัติการณโควิด-19 ที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ ขาดรายได้ วิถีชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไป จำเป็นที่จะต้องดูแลให้ประชาชนในหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคมคือชุมชน

ได้มีความตื่นตัวแต่ไม่ตระหนักเกินไป มีความรู้รอบด้านที่ถูกต้อง ในการป้องกันและดูแลสุขภาพอนามัยส่วนตัว และร่วมกันรักษาสุขภาพชุมชนให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยต่อการติดโรคระบาดรุนแรง

ปัญหาด้านสังคม การสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทยพวนของคนรุ่นปัจจุบัน เนื่องจากเริ่มมีคนจากต่างถิ่นฐานเข้ามาอยู่มากขึ้น ทำให้ประเพณีคนไทยพวนเริ่มจางหายไป

ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม แหล่งน้ำธรรมชาติและคูคลองต้นเขินไม่มีน้ำและไม่มีน้ำที่จะผันมาที่ตำบลได้ ระบบประปามีกลิ่นเหม็นยังไม่สะอาดเท่าที่ควรที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในหน้าแล้งต้องซื้อน้ำไว้ใช้

3.สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาพองค์กรชุมชนตำบลดงละคร มีบทบาทเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้ แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ได้มีการลงสำรวจกับผู้นำชุมชน โดยมีกระบวนการ ดังนี้

โดยการสำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล และมีการจัดทำข้อมูลสภาพปัญหาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นกับครัวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ได้มีการประชุมจัดเวทีเพื่อการทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้ การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล **บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี** การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูล การสื่อสาร **ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน** สภาพองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาพองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล ระยะ 3-5 ปี

สภาพองค์กรชุมชนตำบลดงละคร อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

วิสัยทัศน์ : “การเกษตรก้าวหน้า การศึกษาก้าวไกลสังคมคุณภาพและคุณธรรม

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เศรษฐกิจยั่งยืน”

เป้าหมาย :

1. ให้ความรู้ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ กิจกรรมการท่องเที่ยว พัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยว
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคง

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาด้าน โดยร่วมกับหน่วยงานภาคีในตำบลจัดการรวบรวมข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 บูรณาการข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ทั้ง องค์กรงาน ว่างาน ผู้ประกอบการ ตลอดจนจัดระบบการป้องกันการแพร่ระบาดในพื้นที่ ทั้งนี้ สภาองค์กรชุมชน ได้จัดทำแบบสอบถามไปยังผู้นำตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านนำไปสำรวจปัญหาของแต่ละครัวเรือนผู้ได้รับผลกระทบในด้านต่าง ตลอดจน กลุ่มเสี่ยงติดเชื้อ และผู้ติดเชื้อ พร้อมทั้งจัดการทำแผนงานและออกแบบ รายละเอียดงาน จัดทีมงานลงสำรวจพื้นที่ผู้เดือดร้อน และให้การช่วยเหลือต่อไป

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	กศน.	สนับสนุนเป็นวิทยากรให้ความรู้ในการอบรมด้านอาชีพเสริมแก่คนในชุมชน
2	พัฒนาชุมชน	สนับสนุนวิชาการและการส่งเสริมอาชีพต่างๆแก่คนในชุมชนและกลุ่มอาชีพ/ การท่องเที่ยว/การแปรรูป
3	พอช.	สนับสนุนงบประมาณในการซ่อมแซมบ้านพอเพียงแก่ครัวเรือนผู้ยากไร้ในชุมชน
4	กองทุนหลักประกันสุขภาพ	มอบถุงยังชีพจำนวน 110 ถุง ช่วยเหลือผู้กักตัวโควิด 19
5	อบต.ดงละคร	สนับสนุนเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ดำเนินการพ่นยาฆ่าเชื้อโรคโควิด-19
6	องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก	มอบหน้ากากอนามัย จำนวน 200 กล่อง

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านสังคม โดยใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางในการประสานงานภายใต้สถานการณ์โควิด 19 ซึ่งมีผู้ได้รับผลกระทบจำนวนมาก โดยในเบื้องต้นได้จัดทำแบบสำรวจให้แกนนำแต่ละชุมชนสำรวจสถานะของลูกบ้าน เพื่อจัดระบบคัดแยกกลุ่มเสี่ยง และผู้ติดเชื้อ ออกจากกลุ่มคนปกติ ซึ่งจะเป็นวิธีการในการป้องกันการแพร่ระบาดของในในครอบครัวและอาจขยายวงกว้างมายังชุมชน นอกจากนี้ได้จัดจุดคัดกรอง ผู้เดินทางเข้าออก

ชุมชน ซึ่งจากการจัดทำข้อมูลนั้น พบว่า ในชุมชนมีกลุ่มเสี่ยงและผู้ติดเชื้อรวมประมาณ 49 คน ซึ่งชุมชนมีมาตรการให้กลุ่มเสี่ยงนี้กักตัวห้ามออกจากบ้านเป็นเวลา 14 วัน โดยให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้กำกับดูแลลูกบ้านของตน โดยทุกวันจะมีสม.เข้าไปตรวจเยี่ยมวัดไข้เป็นประจำเพื่อเฝ้าระวังติดตามอาการ ทั้งนี้ จากการดำเนินการดูแลช่วยเหลือประชาชนในชุมชนภายใต้สถานการณ์โควิด

19 นั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลดงละครได้ดำเนินการประสานหน่วยงานเพื่อเข้ามาหนุนเสริมการขับเคลื่อนงานของชุมชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อทราบเรื่องว่ามีกลุ่มเสี่ยงในชุมชนจึงได้ร่วมกับคณะทำงานศปก.ตำบลดงละคร และ อสม. ลงพื้นที่สนับสนุนการพ่นฆ่าเชื้อโรคโควิด-19 เพื่อป้องกันและควบคุมโรคโควิด-19 ในบ้าน,รอบบ้าน และบริเวณบ้านใกล้เคียงของบ้านผู้ป่วย และผู้สัมผัสเสี่ยงสูง ในหมู่ที่ 1 บ้านหน้าสนาม,หมู่ที่ 7 บ้านคลองโพธิ์ และหมู่ที่ 8 บ้านท่าแห นอกจากนี้ กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลดงละคร และกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมร่วม สนับสนุนถุงยังชีพสำหรับช่วยเหลือประชาชนกลุ่มป่วยและกลุ่มเสี่ยงสูงที่ได้รับการตรวจหาเชื้อ และดำเนินการกักตัว จำนวน 110 ถุง เพื่อช่วยเหลือในระหว่างการกักตัว ตามโครงการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในพื้นที่ตำบลดงละคร และองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก สนับสนุนหน้ากากอนามัย จำนวน 200 กล่อง เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายซื้ออุปกรณ์ป้องกันเชื้อโรคโควิด -19

6.

การขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชนได้รับการหนุนเสริมภายในท้องถิ่น/ท้องที่ ได้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ร่วมกัน เกิดจากการเรียนรู้การทำกิจกรรมร่วมกันไม่ได้เกิดจากองค์กรใดองค์กรหนึ่งที่จะทำให้ตำบลเข้มแข็งและพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ และทำให้หน่วยงานอื่น ๆ ตื่นตัวตระหนักถึงการแก้ปัญหาการพัฒนาช่วยเหลือคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรือตกหล่นจากการช่วยเหลือ เกิดการสร้าง ความเข้มแข็งของพื้นที่ ในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และทำแผนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเชื่อมโยงหน่วยงานในการพัฒนาในระยะยาวต่อไป

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

- พัฒนาคุณภาพสินค้าและส่งเสริมการเรียนรู้ตลาดออนไลน์ในการขายสินค้าชุมชนเพื่อสร้างรายได้เสริมแก่ครัวเรือนในสถานการณ์ที่ยากลำบาก

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ...น.ส.ชนิดาภา พวงประเสริฐ

ตำแหน่ง...ประธานสภาองค์กรชุมชน

เบอร์โทร...084-1426777

1.บริบทพื้นที่

ตำนานที่เล่าขานของผู้เฒ่าผู้แก่ ประวัติความเป็นมาของตำบลบาง ปลาгод ไม่ได้บันทึกไว้เป็นหลักฐานที่แน่นอนว่ามีความเป็นมาที่แน่ชัดอย่างไร เพียงแต่มีการเล่าสืบต่อกันมาว่า ตำบลบางปลาгодมีความอุดมสมบูรณ์มากมีพันธุ์ปลาชุกชุม โดยเฉพาะปลาгод ซึ่งเป็นปลาที่มีลักษณะคล้ายปลาชววย ชุกชุมอยู่เป็นจำนวนมาก การเดินทางต้องอาศัยเดินทางโดยทางเรือเพียงอย่างเดียวเท่านั้น และในบริเวณนี้ได้มีตะกอนดินทับถมกันไว้เป็นลักษณะเกาะกลางคลอง ในระหว่างที่เรือบรรทุก บรรทุกสินค้าเพื่อเดินทางไปทำการค้าขายยังตำบลโพธิ์แทนซึ่งเป็นแหล่งชุมชนขนาดใหญ่ และเป็นแหล่งรวมเชลยศึกที่ถูกด้อนมารวมไว้หลายเชื้อชาติ ในช่วงสมัย

ในช่วงสงครามเรือบรรทุกสินค้ามักจะแวะค้างแรมบริเวณนี้ เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ สะดวกและใกล้ที่ทำการค้า ทำให้ในเวลาต่อมาชาวเรือบรรทุกสินค้าซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเชื้อสายชาวจีน จึงจับจองบริเวณดังกล่าวเพื่อตั้งรกรากทำมาหากินและทำเป็นแหล่งค้าขาย ทำให้ชุมชนขยายออกมาจากพื้นที่ตำบลโพธิ์แทน ตั้งเป็นหมู่บ้าน ต่อมาชาวบ้านได้เรียกชุมชนที่ตั้งใหม่นี้ว่าชุมชนบ้านบางปลาгод และต่อมาก็คือตำบลบางปลาгодในปัจจุบัน มีภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่ม น้ำท่วมขังในเดือนตุลาคม ถึง เดือนธันวาคม ของทุกปี พื้นที่โดยส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรมเป็นหลัก และที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในลักษณะเป็นกลุ่มครัวเรือนมีความแออัดเป็นลักษณะรวมกันเป็นกระจุกใหญ่ไม่กระจายที่อยู่ มีน้ำท่วมขังเดือนตุลาคม - เดือนธันวาคม ต้นไม้ปกคลุมร่มรื่นทุกพื้นที่แยกเป็นหมู่บ้านได้ 11 หมู่บ้าน มีเนื้อที่โดยประมาณ 48 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จรด	ตำบลโพธิ์แทน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
ทิศใต้	จรด	ตำบลคลองใหญ่ และตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
ทิศตะวันตก	จรด	ตำบลศาลาครุ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันออก	จรด	ตำบลทองหลาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า แหล่งน้ำธรรมชาติและคลองต้นเขินไม่มีน้ำที่จะผันมาที่ตำบลได้ อีกทั้งระบบประปาหมู่บ้านและบ่อบาดาลที่มีอยู่ไม่เพียงพอสำหรับอุปโภคบริโภคของประชาชนซึ่งต้องแก้ขัดโดยการไปซื้อน้ำมาไว้ใช้ และยังส่งผลถึงพื้นที่การเกษตรซึ่งจะได้รับผลกระทบมากในฤดูแล้งน้ำไม่เพียงพอทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรมซึ่งได้ผลผลิตน้อยเนื่องจากมีน้ำไม่เพียงพอ ต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากต้องซื้อปุ๋ยซื้อยามาบำรุง แต่เมื่อจำหน่ายผลผลิตได้ราคาต่ำ เนื่องจากขายผ่านพ่อค้าคนกลางทำให้ไม่สามารถต่อรองราคาได้ บางรายขายผลผลิตได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ทำให้ต้องไปกู้หนี้ยืมสิน

ครั้งนี้จะไปประกอบอาชีพอื่นๆ ก็ขาดความรู้ ทำให้มีรายได้เพียงทางเดียว ปัญหาประชากรแฝงซึ่งเข้ามาเป็นแรงงานแย่งงานคนในพื้นที่ทำให้เกิดอัตราคนว่างงาน

ปัญหาด้านสาธารณสุข มีไฟฟ้าไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะไฟที่ทิ้งช่วงห่างเสาไฟบางต้นเสียแต่ยังไม่ได้รับการซ่อมแซม ถนนหนทางก็เป็นหลุมเป็นบ่อ ทำให้การสัญจรในชุมชน โดยเฉพาะช่วงกลางคืนค่อนข้างอันตรายซึ่งมีอุบัติเหตุเกิดอยู่บ่อยครั้ง

ปัญหาด้านสาธารณสุข จากสถานการณ์โควิด 19 ระบาดอย่างรุนแรงในขณะนี้ สร้างความวิตกกังวลเป็นอย่างมาก ประชาชนขาดความรู้เรื่องการดูแลตนเองโดยเฉพาะเมื่อต้องอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อ ทำให้เกิดการแพร่ระบาดอย่างหนัก

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนตำบลบางปลาเกศ มีบทบาทเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ได้มีการลงสำรวจกับผู้นำชุมชน โดยมีกระบวนการ ดังนี้

โดยการสำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล และมีการจัดทำข้อมูลสภาพปัญหาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นกับครัวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ได้มีการประชุมจัดเวทีเพื่อการทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้ การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล **บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี** การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูล การสื่อสาร **ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน** สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลบางปลาเกศได้ดำเนินกิจกรรมการแก้ไขช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนให้กับสมาชิกในการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตชุมชน ด้านเศรษฐกิจในเรื่องการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้คนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากรายได้เพียงพอ ตกงาน หรือเลิกจ้างกะทันหันจากผลกระทบวิกฤติการณ์โควิด-19 โดยนำทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างมูลค่าผลผลิต

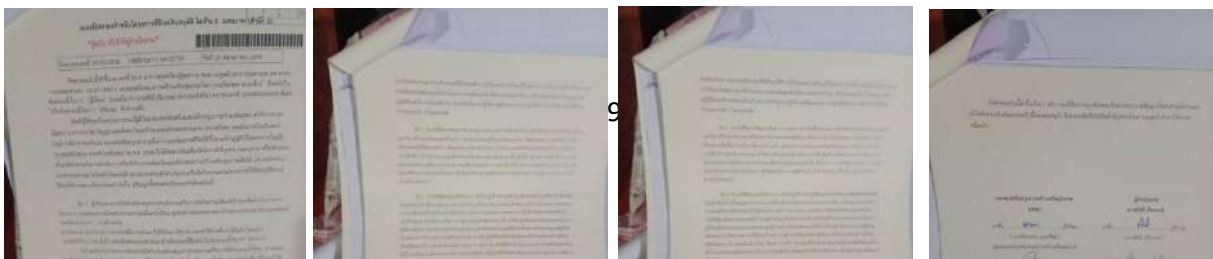
ต่อยอดอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนทั่วไป และเพื่อให้มีรายได้จากการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน สนับสนุนการเรียนรู้ พัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ในชุมชน ให้มีความทันสมัยรวมถึงการเชื่อมโยงงานภาคีเข้ามาร่วมส่งเสริมความรู้ พื้นฟูวิถีชีวิตภูมิปัญญามาประยุกต์ใช้ในการสร้างอาชีพ

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สถาบัน พอช.	เรื่องที่อยู่อาศัย/การซ่อมแซมบ้านแก่ผู้ที่เดือดร้อน/ยากไร้
2	สสส.	สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 60,000 บาท ในโครงการปลูกผักปลอดสารเคมี
3	กศน.	สนับสนุนวิทยากรและวัสดุอุปกรณ์การฝึกอาชีพ
4	พัฒนาชุมชน	สนับสนุนเจ้าหน้าที่ให้ความรู้เรื่องการพัฒนาสินค้าชุมชนเพื่อสร้างตลาดในการจำหน่ายสินค้า
5	รพสต.	สนับสนุนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสุขภาพประจำปี
6	เกษตรอำเภอ	สนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้เรื่องการปลูกผักปลอดภัย

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลบางปลากรดได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 60,000 บาท จัดกิจกรรมโครงการการผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน ชุมชนบ้านคลองหมาหลง ตำบลบางปลากรด อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมจำนวน 45 คน มีระยะเวลาดำเนินกิจกรรมตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2564 – 31 พฤษภาคม 2565 โดยกิจกรรมจะมุ่งเน้นส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ทั้งนี้ สภาองค์กรชุมชนตำบลบางกรดได้ประสานงานกับเกษตรอำเภอในการมาร่วมสนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้เรื่องการปลูกผักปลอดภัย พร้อมทั้งแจกพันธุ์ผักให้กับครัวเรือนผู้เข้าร่วมอบรม ทำให้ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ เห็นถึงประโยชน์จากการปลูกผักปลอดสารว่าจะส่งผลดีต่อสุขภาพอย่างไร และด้วยบริบทของชุมชนที่ซึ่งเหมาะต่อการสร้างแหล่งอาหารสามารถผลิตอาหารปลอดภัยเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีสร้างความมั่นคงทางอาหารในชุมชนได้ นอกจากจะส่งผลดีต่อสุขภาพแล้วนั้น ยังช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายค่าอาหาร บรรเทาผลกระทบของประชาชนจากการระบาดของโควิด-19 ได้ โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการ หากชุมชนสามารถพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งอาหารปลอดภัยได้สำเร็จ จะสามารถต่อยอดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ต่อไปได้ โดยการส่งเสริมการปลูกพืชผักและส่งออกเพื่อจำหน่ายให้กับพื้นที่อื่น เช่น พื้นที่เมืองที่ไม่มีแหล่งอาหารในชุมชน สังคมคอนโด อพาร์ทเมนต์ต่างๆ และยกระดับเกษตรกรเชื่อมโยงเครือข่ายที่ขายความมั่นคงทางด้าน เพื่อสร้างระบบสินค้าเกษตรที่ลูกค้าสามารถเข้าถึงแหล่งผลิตได้โดยตรง

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ ขาดรายได้ รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต กิจกรรมการปลูกผักกินเองในครัวเรือน ช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ระดับหนึ่ง ประชาชนไม่ต้องซื้อพืชผักสวนครัว ลดละการใช้งานเคมีปลอดภัยต่อผู้บริโภค เกิดแหล่งอาหารในชุมชนช่วยเหลือคนยากไร้ คนมีรายได้น้อย มีพืชผักสวนครัวไว้บริโภค

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ส่งเสริมด้านการขายสินค้าของชุมชน เช่น การขายออนไลน์ หรือมีตลาดในการรองรับสินค้าชุมชน การพัฒนาฝักอาชีพระยะสั้น สร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชนในช่วงโควิด

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายทวี ยามเย็น

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล
เบอร์โทร. 080-5813999

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางอ้อ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
“พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย”

1.บริบทพื้นที่

ตำบลบางอ้อเคยเป็นที่ตั้งของอำเภอบางช้าง ตั้งขึ้นใน พ.ศ.2436 อยู่ในหมู่ที่ 14 ตำบลบางอ้อ ห่างจากริมฝั่งแม่น้ำนครนายก 20 เมตร ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวราษฎรได้เข้าไปปลูกบ้านเรือนและทำสวน ทำนากันไปหมดสิ้นแล้ว ร่องรอยแคว้นแม่น้ำในปัจจุบันก็มีกระท่อมร้านค้าเล็ก ๆ พอให้เห็นเป็นที่สังเกตสืบมา ตราบเท่าทุกวันนี้ เคยมีนายอำเภอชื่อขุนเทพ ประสาทพร พอท่านสิ้นบุญแล้วได้มีการย้ายนายอำเภอในปี พ.ศ.2446 สมัยนายจิตร (ไม่ทราบนามสกุล) เป็นนายอำเภออยู่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ซึ่งอำเภอบางช้างตั้งอยู่ตำบลบางอ้อ ประมาณ 10 ปี (ระหว่างปี 2436 – 2446) แล้ว จึงย้ายมาที่บริเวณ หน้าสถานีอนามัยริมคลองบ้านนา (ใกล้วงเวียนตลาดบ้านนา) สมัยนั้นเรียกว่า วังกะเปิง และเปลี่ยนชื่อเป็น อำเภอบ้านนา

บางอ้อในอดีตเป็นย่านชุมชนหนาแน่นแห่งหนึ่ง ราษฎรจากตำบลอื่นจะพากันมาหาซื้อขายของกิน ของใช้ (เป็นตลาดท่าหน้า) หรือลงเรือโดยสาร เพื่อเดินทางเข้ากรุงเทพมหานคร อย่างไม่ขาดสาย นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งรับซื้อข้าวที่ใหญ่มากแห่งหนึ่งของประเทศมีชื่อว่า ท่าข้าวเจ๊กทรง สภาพภูมิประเทศ เดิมของอำเภอบางช้างบริเวณที่ตั้งที่ว่าการอำเภอเป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงในฤดูฝน และได้อิทธิพลจากน้ำ ทะเล (น้ำขึ้น – น้ำลง) ในสมัยนั้นไม่มีการขุดคลองชลประทานและคลองส่งน้ำกันมากนัก กระแสน้ำจึงไหล ถ่ายเหไม่สะดวก แต่ก็ไม่มีน้ำท่วมถึงอย่างในปัจจุบันนี้ จึงเหมาะแก่การคมนาคมสัญจรไปมาเพื่อติดต่อกันเป็น อย่างดี ระหว่างหมู่บ้าน ตำบล และระหว่างอำเภอถึงจังหวัด สมัยนั้นใช้เรือเป็นปัจจัยสำคัญ

“ทำไมสมัยนั้นจึงเรียกอำเภอบางช้าง” ถ้าพิจารณาตามสภาพภูมิศาสตร์และภูมิประเทศจะมีข้อที่หน้า สังเกตอยู่ประการหนึ่ง คือ สมัยนั้นทางราชการยังมิได้กำหนดเขตพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน ให้มีขอบเขตแน่นอน อย่างสมัยปัจจุบันนี้ เขตอำเภอบางช้าง จึงมีอาณาบริเวณคาบเกี่ยวไปถึงตำบล หมู่บ้าน ของเขตอำเภอเมือง นครนายก ปัจจุบันเขตอำเภอเมืองนครนายก มีตำบลท่าช้างอยู่ด้วย เมื่อตั้งอำเภอจึงเอาชื่อตำบลเดิมเป็นชื่อ อำเภอ (ท่าช้าง) ไปด้วย แต่ทว่าเขตอำเภอนี้กินมาถึงบ้านบางอ้อหรือตำบลบางอ้อในปัจจุบันนี้ไปด้วย พอกำหนดเขตพื้นที่อำเภอใหม่ภายหลังในรัชกาลที่ 5 สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เป็นเสนาบดี กระทรวงมหาดไทย เขตตำบลจึงมีขอบเขตที่เรียบร้อยยิ่งขึ้นกว่าเดิม อนึ่งคำว่า “ท่าช้าง” กับ “บางอ้อ” คนสมัยนั้นเรียกชื่อคล้องจองกันอยู่เสมอว่า “บ้านท่าช้างบางอ้อ” พึงจะมาแยกกันเด็ดขาด โดยอาศัยแม่น้ำ นครนายกเป็นเขตแดนในสมัยต่อมา ตามการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปการปกครองในปี พ.ศ.2437 เมื่อมีการ ยุบที่ว่าการอำเภอบางช้างแล้วชื่อตำบล หมู่บ้าน แยกกันจึงแยกกัน คือ บ้านท่าช้างไปขึ้นกับตำบลท่าช้าง อำเภอเมืองนครนายก ส่วนบางอ้อแยกเป็นตำบลบางอ้อขึ้นกับอำเภอบ้านนา ริมฝั่งแม่น้ำนครนายกจะมีต้น แหม ต้นอ้อ ต้นลำเจียก ป่าปรีชขึ้นอยู่เป็นจำนวนมากจึงเป็นที่มาของ “บางอ้อ” ในอดีตพื้นที่แห่งนี้เป็น

พื้นที่หากินของช้างป่าและควายป่า จนเกิดเป็นหนองน้ำและเป็นคลอง ยังเป็นทางเดินของช้างและควายป่า เช่น หนองตลิ่งช้าง หนองทราย หนองเรือแตก วังตัน วังปลาย คลองบางมงคล คลองบางปลากด คลองปากคลองวัด คลองบางพลู คลองบางแมว และคลองทางควาย

ตำบลบางอ้อ เป็น 1 ใน 10 ตำบล ของอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ที่ตั้งเลขที่ 88 หมู่ที่ 8 ตำบลบางอ้อ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ห่างจากอำเภอบ้านนา ประมาณ 10 กิโลเมตร มีพื้นที่รวม 43.98 ตารางกิโลเมตร หรือ 27,487.5 ไร่

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อ ตำบลบางอ้อ ตำบลบ้านพร้าว อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ทิศใต้ ติดต่อ ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

ทิศตะวันออก ติดต่อ ตำบลท่าทราย ตำบลดอนยอ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครนายก

ทิศตะวันตก ติดต่อ ตำบลทรายมูล ตำบลบางอ้อ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ขยะหมักหมม เนื่องจากประชาชนขาดความรู้เรื่องการจัดการขยะ และขาดระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกันซึ่งควรจะช่วยกันรักษาความสะอาด แต่คนในชุมชนกับทิ้งขยะไม่เป็นที่ ทำให้ขยะเคลื่อนบริเวณข้างทางและลำคลอง ทำให้น้ำเน่าเสีย และส่งกลิ่นเหม็นรบกวน

ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย เนื่องจากบ้านในชุมชนมีอายุหลายสิบปีส่วนใหญ่เป็นบ้านเก่าแก่ทำให้เกิดการชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา แต่เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่มีกำลังเพียงพอในการจ่ายเงินไปซ่อมแซมบ้าน ทำให้ต้องอยู่ตามสภาพ

ปัญหาด้านสุขภาพเกิดจากการใช้สารเคมีและเมื่อเกิด การแพร่ระบาด COVID-19 ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้เนื่องจากตลาดปิดและต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่เกิดขึ้นเพราะทุกคนอยู่บ้านไม่สามารถออกไปทำงานได้และจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าวประชาชนที่เดินทางกลับภูมิลำเนา ผลกระทบจากการปิดกิจการ ตลาดต่าง ๆ ทั้งค้าปลีกและค้าส่งทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะการถูกเลิกจ้างงาน ชุมชนต้องขาดรายได้และมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นทุกครัวเรือน อีกทั้งยังต้องมีการเฝ้าระวัง และการป้องกันตัวเองทำให้คนในชุมชนมีสุขภาพจิตที่แย่ลงจากสภาวะทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนตำบลบางอ้อ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไข้ปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไข้ปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และพัฒนาอาชีพ ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไข้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไข้ปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไข้ปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไข้ปัญหา ผ่านการ จัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไข้ปัญหาในพื้นที่ ให้ สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาพองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไข้ปัญหาความเดือดร้อน ภายใ้การแก้ไข้ปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไข้ ปัญหา

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล ระยะ 3-5 ปี

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางอ้อ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

วิสัยทัศน์ : “ชุมชนดี ประเพณีเด่น มุ่งเน้นคุณธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง”

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไข้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการสำรวจสภาพความเดือดร้อนของชุมชนนั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลบางอ้อได้ดำเนินการแก้ไข้ ปัญหาคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ โดยสภาองค์กรชุมชนได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลความเดือดร้อนของ ประชาชนในพื้นที่ พบว่า ภายใ้สถานการณ์โควิด 19 ส่งผลกระทบอย่างหนักให้กับประชาชนในพื้นที่ทั้งวิถี ชีวิตที่เปลี่ยนไป รายได้ที่ลดลง สร้างความทุกข์ยากให้กับคนจำนวนมาก สภาองค์กรชุมชนตำบลบางอ้อจึงได้ ประสานหน่วยงานท้องถิ่นที่ท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครนายก สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อน โดยการข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงเรื่องจำเป็นที่ต้องเร่งดำเนินการช่วยเหลือ และจัดลำดับเรื่องที่ต้องดำเนินการก่อนหลังโดยมีหน่วยงานภาคีเข้ามาเสริมพลังการขับเคลื่อนงานของภาค ประชาชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	พอช.	1.ปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย 2. งบประมาณ
2	พมจ.นครนายก	สนับสนุนงบประมาณ 25,000 บาท เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต สนับสนุนเจ้าหน้าที่ปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย
3	ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง	สนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค พันธุ์ผัก พันธุ์ไก่ ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
4	อบต.บางอ้อ	สนับสนุนถุงยังชีพช่วยเหลือผู้เดือดร้อนโควิด 19 จำนวน 100 ถุง สนับสนุนสถานที่ประชุม
5	กศน.	สนับสนุนวิทยากรและวัสดุอุปกรณ์สำหรับพัฒนาทักษะอาชีพ

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางอ้อ ได้ดำเนินการแก้ไข ปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนด้านเศรษฐกิจ โดยสนับสนุน การพัฒนาแหล่งอาหารในครัวเรือนนำมาสู่การสร้างอาชีพ สร้างรายได้เสริม โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลบางอ้อได้รับการ สนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์จังหวัดนครนายกมอบเครื่องอุปโภคบริโภค พันธุ์ผัก พันธุ์ไก่ โดยมุ่งเน้นกลุ่มผู้มีรายได้น้อย คนว่างงาน ผู้ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 จำนวน 50 ครัวเรือน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งพันธุ์ผัก พันธุ์ไก่ นั้น นอกจากจะสามารถปลูกและเลี้ยงไว้สำหรับ รับประทานเองในครัวเรือนทำให้ช่วยลดภาระค่าอาหารไปได้จำนวนหนึ่งแล้ว ชุมชนยังได้ส่งเสริมให้แต่ละ ครัวเรือนต่อยอดโดยการขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนผลผลิตเพื่อจำหน่ายเพิ่มรายได้ ซึ่งอาหารนั้นเป็นสิ่งจำเป็นต่อ การดำรงชีพของมนุษย์ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนขาดไม่ได้ ดังนั้น การสร้างพื้นที่ทางอาหารจะสามารถ สร้างความมั่นคงมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีได้

6.ข้อค้นพบสำคัญ

การขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชนฯ ได้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและการมีจิตใจที่เป็นอาสา การร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน การเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีให้มีบทบาทในการทำกิจกรรมร่วมและการหนุนเสริมสิ่งที่ขาดซึ่งทำให้เห็นถึงพลังการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

1. การจัดสรรที่ดินแก่ผู้ที่ไม่มียี่ที่ดินอยู่อาศัย

2. จัดหางานแก่ผู้ที่ว่างงานและส่งเสริมทักษะอาชีพเสริม
3. จัดระบบกลไก และวางแผนวางแผนการป้องกันและชักจูงแผนการระงับภัยเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้ ภัยพิบัติ โรคระบาด เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ.นายยม ครองทรัพย์

ตำแหน่ง...รองประธานสภาองค์กรชุมชน

เบอร์โทร..081-5361574

**เสริมพลังทุกภาคส่วนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในชุมชน
สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก**

1.บริบทพื้นที่

ตำบลบ้านนาแต่เดิมเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดเล็กไม่ใหญ่มากนัก มีประชากรอาศัยอยู่เป็นกลุ่มๆ มีพวกลาวพรวนและมอญ แต่นานมาแล้ว ตำบลบ้านนานิยมไหว้ผีมอญกันอยู่ทั่วไป สมัยก่อนจะมีฝูงช้างป่าลงมาจากเขาใหญ่เป็นโขลงเพื่อมาหาแหล่งน้ำและอาหาร เพราะเขตอำเภอบ้านนา จะเป็นแหล่งหากินของสัตว์ทุกชนิด เพราะบ้านนาเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์มาก จากประวัติศาสตร์วัดเก่าแก่ คือวัดสมอบุญคง มีคนเล่าว่า มีพี่น้องสองคนอพยพมาจากกรุงศรีอยุธยาสร้างวัดคนละฝั่งคลอง คนพี่สร้างวัดทองย้อย คนน้องสร้างวัดสมอบุญคง

ตำบลบ้านนา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดนครนายก ห่างจากตัวจังหวัดนครนายก ประมาณ 15 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 13.35 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 8,343.75 ไร่ ภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายและยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติ คลองชลประทาน มีสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้น ซึ่งเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม

ประชากรมีการตั้งถิ่นฐานเป็นกลุ่มหมู่บ้านกระจายตัวไปตามพื้นที่การเกษตรกรรมในที่ดินของตนเอง แบ่งพื้นที่การปกครอง 9 หมู่บ้าน ประชากรทั้งตำบล 3,808 คน จำนวนครัวเรือน 1,437 ครัวเรือน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำสำหรับอุปโภค/บริโภคไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ระบบประปาหมู่บ้านและบ่อบาดาลที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในหน้าแล้งต้องซื้อน้ำไว้ใช้ ขาดน้ำในการทำเกษตรและเลี้ยงสัตว์ในฤดูหลังการเก็บเกี่ยว

ปัญหาแรงงานต่างถิ่นที่เข้ามาทำงานในพื้นที่และพักอาศัยเพื่อไปทำงานในต่างอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ทำให้ยากต่อการจัดการ ระบบสาธารณสุขโรค การจัดการขยะสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

ด้านคุณภาพชีวิต ปริมาณขยะและน้ำเสียเพิ่มมากขึ้น จากการเพิ่มขึ้นของประชากรแฝง เด็กและผู้สูงอายุบางครอบครัว ผู้สูงอายุอยู่ตามลำพัง ต้องรับภาระในการเลี้ยงดูบุตรหลาน มีรายได้ไม่พอต่อการดำรงชีวิต ขาดการดูแลเอาใจใส่จากบุตรหลาน เส้นทางคมนาคมในพื้นที่ยังมีสภาพไม่ปลอดภัย ถนนขรุขระ มีจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ระบบสาธารณสุขโรคไฟฟ้าแสงสว่างยังไม่ทั่วถึง

ปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่ไม่มั่นคง บ้านเรือนมีสภาพทรุดโทรม เกิดจากน้ำท่วมขังเป็นเวลานานและมีฐานะยากจน โดยเฉพาะกลุ่มคนยากไร้ คนด้อยโอกาส มีรายได้น้อย

ปัญหาด้านสุขอนามัย โรคภัยไข้เจ็บ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีการฉีดยาฆ่าแมลงป้องกันกำจัดในพืชเกษตร เสี่ยงต่อสารพิษตกค้างในร่างกาย

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในการระบาดระลอกใหม่ มีผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ การดูแลเฝ้าระวัง การป้องกัน ภาระค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตของประชาชน

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น คร่าวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา ได้ดำเนินแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนท้องถิ่น ด้านที่อยู่อาศัยช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส คนสูงอายุ ผู้พิการ ผู้มีรายได้น้อย ผ่านกิจกรรมโครงการบ้านพอเพียง เพื่อช่วยเหลือครัวเรือนที่เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ช่อมแซมบ้านที่ชำรุด ทรุดโทรม ปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้น มีขั้นตอนทำงานดังนี้

- 1.ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเรื่องการแก้ไขปัญหาดินและที่อยู่อาศัยในระดับตำบล
- 2.แต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบเรื่องแก้ไขปัญหาดินและที่อยู่อาศัย
- 3.สำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน
- 4.รวบรวมข้อมูลผู้เดือดร้อนและจัดลำดับความสำคัญ
- 5.คณะกรรมการลงพื้นที่ถ่ายภาพ จับพิกัด และประเมินวัสดุที่ใช้
- 6.รวบรวมข้อมูล อุปกรณ์ที่จะใช้ในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย
- 7.เสนอของบประมาณในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย
- 8.จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการปรับปรุงซ่อมแซม
- 9.ติดตามผลการดำเนินโครงการโดยสภาองค์กรชุมชน

คณะทำงานแก้ไขปัญหาดินและที่อยู่อาศัยโครงการบ้านพอเพียงตำบลบ้านนา

1.นายเสวก สุวรรณประเวก	ตำแหน่งประธาน

2.นายวิชาณ ศรีสวัสดิ์	ตำแหน่งกรรมการ
3.นายสุเทพ บัวลอย	ตำแหน่งกรรมการ
4.นายวินัย รอดประเสริฐ	ตำแหน่งเหรัญญิก
5.นายสมชาย ราษฎร์เจริญ	ตำแหน่งเลขาฯ
6.นายนิกร รอดประเสริฐ	ตำแหน่งกรรมการ
7.นายพยนต์ ราษฎร์เจริญ	ตำแหน่งกรรมการ
8.นายณรงค์ รอดประเสริฐ	ตำแหน่งกรรมการ
9.นายประสิทธิ์ สุขโต	ตำแหน่งกรรมการ
10.นายสำราญ ฉิมพลี	ตำแหน่งกรรมการ

ข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
1	ตรอกกระบะ	11
2	ราชานุสรณ์	14
3	บ้านปายาง	8
4	บ้านตลาดขัดสมอ	9
7	บ้านช้าง	11
8	บ้านหนองมะกอก	7
9	บ้านล้านปากลาด	5
10	บ้านดอนโพธิ์	4
11	บ้านมายช้าง	9
	รวมทั้งหมด	78

แผนพัฒนาที่อยู่อาศัย

ปีงบประมาณ	แผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2563	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 5 ครัวเรือน	ผู้พิการ,ผู้สูงอายุ,ผู้ยากไร้ มีที่อยู่อาศัยดีขึ้น มีความมั่นคง แข็งแรง ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
2564	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 36 ครัวเรือน	ผู้พิการ,ผู้สูงอายุ,ผู้ยากไร้ มีที่อยู่อาศัยดีขึ้น มีความมั่นคง แข็งแรง ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
2565	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 27 ครัวเรือน	ผู้พิการ,ผู้สูงอายุ,ผู้ยากไร้ มีที่อยู่อาศัยดีขึ้น มีความมั่นคง แข็งแรง ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2566	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 13 ครัวเรือน	ผู้พิการ,ผู้สูงอายุ,ผู้ยากไร้ มีที่อยู่อาศัยดีขึ้น มีความมั่นคง แข็งแรง ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา	-สนับสนุนสถานที่ประชุมองค์กรชุมชน/สภาองค์กรชุมชน -สนับสนุนการสำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยบ้านพอเพียงร่วมกับสภาองค์กรชุมชน
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	คำแนะนำด้านสุขภาพแก่คนในชุมชนการป้องกันตนเองจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และการดูแลสุขภาพด้านอื่นๆ
3	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านนา	พัฒนาคุณภาพชีวิตครัวเรือนที่ดำเนินกิจกรรมบ้านพอเพียง มาฝึกอบรมพัฒนาอาชีพ การแปรรูปอาหารทำขนม จำนวน 30 คน เป็นงบดำเนินการฝึกอบรมวัสดุอุปกรณ์ ประมาณ 10,000 บาท
4	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	สนับสนุนโครงการการผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นแหล่งอาหารในชุมชน งบประมาณ 60,000 บาท

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ นั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา ได้ช่วยเหลือผู้เดือดร้อนผ่านกิจกรรมโครงการบ้านพอเพียง ช่วยเหลือซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคงแข็งแรง มีช่างอาสาในชุมชน ตั้งคณะทำงานดูแลรับผิดชอบโครงการ ทั้งจากสภาองค์กรชุมชน ผู้เดือดร้อน ท้องที่ท้องถิ่น เพื่อร่วมจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ซึ่งโครงการบ้านพอเพียงได้ดำเนินการช่วยเหลือ ในปี 2561 จำนวน 5 ครัวเรือน ปี 2562 จำนวน 4 ครัวเรือน และปี 2564 จำนวน 6 ครัวเรือน รวมทั้งหมด 15 ครัวเรือน จากครัวเรือนที่เดือดร้อนทั้งหมด 78 ครัวเรือน ช่วยให้ผู้อยากไร้ คนด้อยโอกาส มีที่อยู่อาศัยมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย หนาแน่น หนาแน่น คุณภาพชีวิตดีขึ้น

ตัวอย่างครัวเรือนที่ได้ดำเนินการช่วยเหลือปรับปรุงที่อยู่อาศัย นายคร เปื้องศรี บ้านเลขที่ 80 หมู่ 8 ต.บ้านนา อ.บ้านนา จ.นครนายก สมาชิกพักอาศัย 3 คน บ้านเรือนทรุดโทรม ห้องน้ำผาผุพัง ได้ดำเนินการช่วยเหลือโดยปรับปรุงผาหลังคา และปรับปรุงห้องน้ำ ส่งผลให้ปัจจุบันมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

อย่างไรก็ตามการดำเนินโครงการบ้านพอเพียงนั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนาได้ ดำเนินงานเพียงลำพัง ยังได้รับสนับสนุนช่วยเหลือจาก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา ส่งเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนมาร่วมสำรวจครัวเรือนผู้เดือดร้อนทั้งตำบล พร้อมทั้งช่างประเมินความเดือดร้อน รูปแบบความจำเป็นเร่งด่วนในการซ่อมแซมจริง แต่ไม่เกินหลังละ 18,000 บาท ที่ได้รับจากโครงการบ้านพอเพียง สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านนา ร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตจากครัวเรือนบ้านพอเพียง แม่บ้าน คนว่างงานจากโควิด มาฝึกอบรมพัฒนาอาชีพ การแปรรูปอาหาร ทำขนม จำนวน 30 คน เป็นงบดำเนินการฝึกอบรมวัสดุอุปกรณ์ ประมาณ 10,000 บาท เพื่อประกอบอาชีพ สร้างรายได้ พัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล แนะนำการดูแลสุขภาพภายใต้การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และการดูแลสุขภาพด้านอื่นๆ

ส่งเสริมสร้างสุขภาพที่ดีแก่ผู้มีรายได้น้อย ประชาชนทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผัก ปลอดภัยมากขึ้น สร้างแหล่งอาหารในชุมชนครัวเรือนและแลกเปลี่ยน หรือขายในชุมชน ผ่านกิจกรรมโครงการ การผลิตและบริโภคผักปลอดภัยในครัวเรือน ดำเนินการในพื้นที่ชุมชนราชานุสรณ์ 2 ตำบลบ้านนา อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 50 ครัวเรือน โดยระยะเวลาดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2564 – 31 พฤษภาคม 2565 งบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จำนวน 60,000 บาท มีผลการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญดังนี้

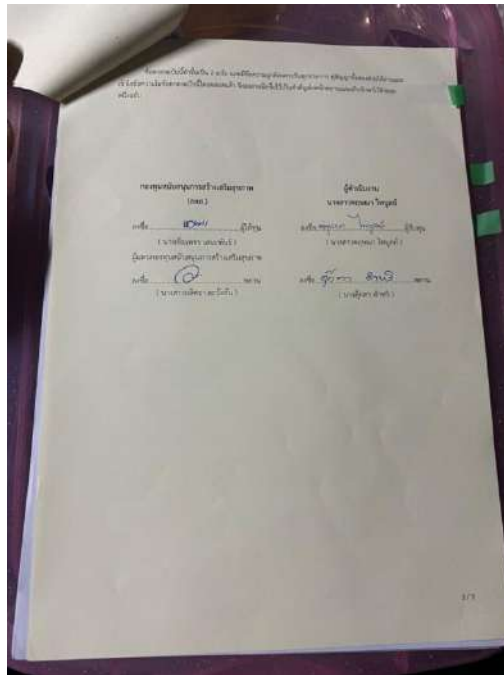
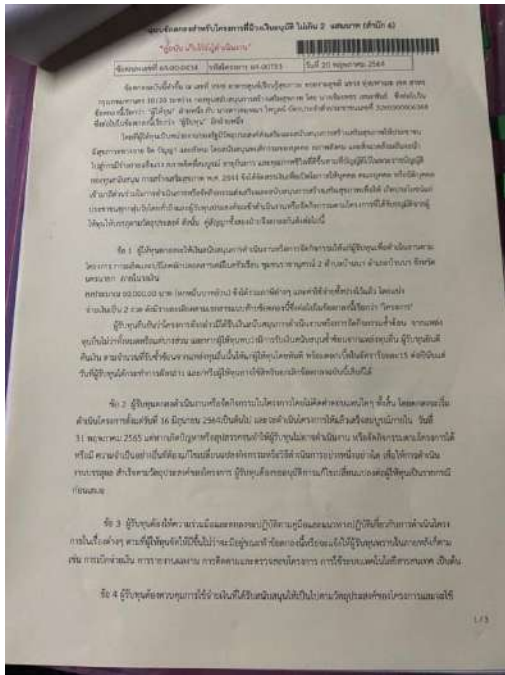
- 1.การแนะนำพืชผักของการใช้สารเคมีในการปลูกพืชผักและพืชผักของสารเคมีตกค้างในพืชผักให้กับ ครัวเรือนในชุมชน ได้รับความร่วมมือจาก รพ.สต. ให้ความรู้เรื่องพืชผักของการใช้สารเคมีในการปลูกพืชผัก และพืชผักของสารเคมีตกค้างในพืชผัก ทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความรู้ความเข้าใจของประโยชน์และโทษจาก การใช้สารเคมีมากยิ่งขึ้น

- 2.การแนะนำการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก/สารไล่ศัตรูพืชชีวภาพ การคัดเลือกและเก็บรักษาพันธุ์ผัก ความรู้การปลูกผักตามฤดูกาล การปลูกผักพื้นถิ่น

- 3.ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการลงมือปฏิบัติการปลูกและบริโภคผักปลอดภัย โดยครัวเรือนต้อง ปลูกผักอย่างน้อย 5 ชนิดขึ้นไป จำนวน 50 ครัวเรือน ช่วยให้ครัวเรือนได้กินผักปลอดภัยไม่ใช้สารเคมี ทำให้ สุขภาพดีขึ้น แล้วยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้อผักผลไม้จากท้องตลาด

- 4.ประชาชนผู้ที่ได้รับผลกระทบและผู้มีรายได้น้อย สามารถนำผลผลิตผักปลอดภัย มาจำหน่ายให้กับ ประชาชนในพื้นที่ สร้างรายได้ จุนเจือการดำรงชีพ มีรายได้เสริม ลดความเสี่ยงในการออกไปซื้อจากภายนอก

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมา ภายใต้การเชื่อมประสานองค์กรชุมชน ภาคีที่เกี่ยวข้องของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา นั้น ส่งผลชุมชนมีส่วนร่วม ผ่านการเรียนรู้ ทำกิจกรรมร่วมกัน จนไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย การพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ สามารถสร้างรายได้ แก่ครัวเรือน ขณะเดียวกันสภาองค์กรชุมชนเป็นที่ยอมรับจากคนในชุมชน หน่วยงานภาคี องค์กรบริหารส่วนตำบล ภาคีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่างช่วยเหลือหนุนเสริมในพื้นที่ผ่านกิจกรรมโครงการบ้านพอเพียง เนื่องจากโครงการบ้านพอเพียงนั้นเข้าถึงกลุ่มคนด้อยโอกาสอย่างแท้จริง

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย ในการอบรมพัฒนาศักยภาพ การฝึกอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน ลดรายจ่ายในชีวิตประจำวัน ตลอดจนรวบรวมสินค้าชุมชนไปจำหน่ายที่ศูนย์กระจายสินค้าชุมชนของขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดนครนายก บริษัทประชารัฐรักสามัคคี ตลอดจนขยายผลครัวเรือนต้นแบบการปลูกผัก ไปสู่ครัวเรือนข้างเคียงในหมู่บ้าน

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายเสวก สุวรรณประเวก
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชน
เบอร์โทร. 089-1420002

การผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน
สภาองค์กรชุมชนตำบลพระอาจารย์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

1.บริบทพื้นที่

ตำบลพระอาจารย์ มีพื้นที่ในเขตความรับผิดชอบทั้งหมด 58.68 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภองครักษ์ ห่างจากอำเภองครักษ์ ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม นอกนั้นนับถือศาสนาพุทธและศาสนาอื่นๆ ประชากรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด นิยมตั้งบ้านเรือนอยู่กันเป็นกลุ่มก้อนตามแนวลำคลอง โดยมีวัดและมัสยิดเป็นศูนย์กลางและมักตั้งถิ่นฐานอยู่ตามเส้นทางคมนาคมและแหล่งน้ำ (คลองสายต่าง ๆ) กลุ่มชุมชนที่ใหญ่ที่สุดของตำบลได้แก่ หมู่ที่ 10 บ้านบึงพระอาจารย์ กลุ่มชุมชนที่เล็กที่สุดได้แก่หมู่ที่ 13 บ้านปากคลอง 23 มีวัด 1 แห่ง มัสยิด 6 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ 5 แห่ง

แบ่งการปกครองออกเป็น 13 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งหมด 6,266 คน โดยแบ่งเป็นชาย 3,135 คน และหญิง 3,131 คน จำนวนครัวเรือน 1,650 ครัวเรือน ประชากรตำบลพระอาจารย์ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ผลไม้ ซึ่งสามารถส่งขายเป็นรายได้หลักของตำบล ส่วนที่เหลือประชาชนได้ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมได้แก่ รับจ้าง ค้าขาย และบริการ ตลอดจนมีอาชีพเสริมอื่นๆ เช่น ทำขนมหวาน ทำขนมจีน ทอเสื่อ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น หน่วยธุรกิจในเขต อบต. มีปั้มน้ำมัน 2 แห่ง เฉลี่ยประชากรมีรายได้ประมาณ 3,500 – 6,000 บาท / เดือน / คน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาน้ำสำหรับอุปโภค/บริโภคไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ระบบประปาหมู่บ้านและบ่อบาดาลที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในหน้าแล้งต้องซื้อน้ำไว้ใช้ ขาดน้ำในการทำ การเกษตรและเลี้ยงสัตว์ในฤดูแล้งหลังการเก็บเกี่ยว แหล่งน้ำธรรมชาติและคูคลองตื้นเขินไม่มีน้ำและไม่มีน้ำที่จะผันมาที่ตำบลได้

ปัญหาสาธารณูปโภคพื้นฐาน อุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้านชำรุดเสียหาย ไฟฟ้าตกและดับบ่อยไม่เพียงพอ กับความต้องการของประชาชน ประชาชนใช้ไฟฟ้าเยอะในครัวเรือนและการประกอบอาชีพและไฟฟ้ามีไม่พอ กับความต้องการของประชาชน การคมนาคม ในหมู่บ้าน ตำบลไม่สะดวก ถนนหนทางชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ มีน้ำท่วมขังส่วนหนึ่งมาจากปัญหาน้ำท่วม ไฟฟ้าสาธารณะตามไหล่ทางไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน ที่มีอยู่ก็ชำรุด

ปัญหาที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงแข็งแรง บ้านเรือนชำรุดทรุดโทรม แออัด มีน้ำท่วมเป็นเวลานาน ความยากจน ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส

ปัญหาด้านคุณภาพชีวิต สุขภาพของประชาชนได้รับผลกระทบจากการเกิดเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติ เกิดเหตุภัยพิบัติภายในตำบล ประชาชนมีภาวะเสี่ยงต่อโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงเพิ่มมากขึ้น ประชาชนมีพฤติกรรมทางสุขภาพไม่ถูกต้อง

ปัญหาการผลผลิตการเกษตรตกต่ำ ขาดการสนับสนุนในเรื่องกลุ่มอาชีพ มีงบประมาณน้อยและขาดทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ผลผลิตมีจำนวนมากเกินความต้องการของท้องตลาด ผลผลิตไม่มีคุณภาพ หรือคุณภาพต่ำ ไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

ปัญหาอาหารบริโภคไม่ปลอดภัย สารเคมีตกค้าง ประชาชนบริโภคอาหารไม่ปลอดภัย มีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมาก ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เสี่ยงต่อการเป็นโรคร้ายไข้เจ็บ ปัจจุบันการซื้อผักผลไม้ตามท้องตลาดมาบริโภคนั้นมีความเสี่ยงในเรื่องสารพิษตกค้าง ชาวบ้านที่ปลูกผักผลไม้ไว้สำหรับบริโภคและจำหน่ายยังมีการฉีดยาฆ่าแมลง ซึ่งหากบริโภคเป็นประจำอาจเกิดการสะสมโรค สารเคมีตกค้าง มีผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น สภาองค์กรชุมชนตำบลพระอาจารย์ เป็นองค์กรสำคัญในการเปิดพื้นที่กลางสร้างการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาและแนวทางการแก้ไขปัญหา การให้ความรู้ พัฒนาผู้นำ วิเคราะห์ข้อมูล เชื่อมโยงหน่วยงาน โดยมีกระบวนการ ดังนี้

- 1.ประชุมประชาคมเพื่อจัดตั้งคณะทำงานดำเนินงานตามโครงการการแก้ไขปัญหา ประกอบด้วยตัวแทนจากกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนคุ้ม ปราชญ์ชุมชนและกลุ่มอื่นๆที่เห็นชอบร่วมกัน
- 2.ค้นหาข้อมูลทุนชุมชน/ปัญหาชุมชนโดยใช้กระบวนการระดมความคิดเห็นในกรณีที่ชุมชน/ตำบลที่มีการทำแผนชุมชนมาก่อนแล้วสามารถนำแผนดังกล่าวมาประกอบในการทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาชุมชนได้
- 3.ค้นหาประเด็นสำคัญ /เร่งด่วน /ปัญหาร่วมของตำบลนำเสนอในที่เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เสนอแนะเพิ่มเติมระดมความคิดเห็นและจัดเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นร่วมทั้งหมด
- 4.จัดทำรายละเอียดแผนพัฒนาระดับตำบลประกอบด้วยแผนงานสำคัญวิธีการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ช่วงเวลาดำเนินงานผลลัพธ์ผู้รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 5.ติดตามผลการดำเนินงาน จัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน โดยสภาองค์กรชุมชนตำบล และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากสภาพปัญหาที่ค้นพบ สภาองค์กรชุมชนตำบลพระอาจารย์ได้หยิบยกปัญหาด้านสาธารณสุขมาใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านโครงการการผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน เพื่อเป็นแหล่งอาหารลดรายจ่าย และเพื่อสุขภาพของประชาชน จากการสุ่มสำรวจชุมชน พบว่ามีปัญหาและได้รับผลกระทบจากการใช้สารเคมีในการปลูกผัก/การบริโภคผักที่มีสารเคมีตกค้างในชุมชน จึงได้จัดทำโครงการการผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผัก

ปลอดภัยมากขึ้นจนเกิดเป็นวิธีการปลูกผักที่ไร้สารเคมี สามารถนำไปใช้บริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนหรือขายในชุมชน จนทำให้รายจ่ายของการซื้อผักของแต่ละครัวเรือนลดลง

โครงการการผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน ดำเนินการในพื้นที่ชุมชนปากคลอง 16 ตำบลพระอาจารย์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 50 ครัวเรือน โดยระยะเวลาดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2564 – 31 พฤษภาคม 2565 งบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จำนวน 60,000 บาท

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	สนับสนุนโครงการการผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นแหล่งอาหารในชุมชน งบประมาณ 60,000 บาท
2	องค์การบริหารส่วนตำบลพระอาจารย์	-สนับสนุนสถานที่ประชุมองค์กรชุมชน/สภาองค์กรชุมชน -สนับสนุนการสำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยบ้านพอเพียงร่วมกับสภาองค์กรชุมชน
3	กศน.	ช่วยฝึกอบรมด้านอาชีพให้กับประชาชนตำบลศรีนาวาและประชาชนที่ว่างงานและต้องการอาชีพเสริม
4	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-ให้ความรู้และคำแนะนำด้านสุขภาพแก่คนในชุมชนการป้องกันตนเองจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และการดูแลสุขภาพด้านอื่นๆ - ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของการใช้สารเคมีในการปลูกพืชผัก

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการที่สภาองค์กรชุมชนได้ดำเนินการกิจกรรมตามโครงการการผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงาน เป็นครัวเรือนผู้ด้อยโอกาส คนมีรายได้น้อย ผู้สูงอายุ ในพื้นที่ชุมชนปากคลอง 16 ตำบลพระอาจารย์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 50 ครัวเรือน ระยะเวลาดำเนิน ตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2564 – 31 พฤษภาคม 2565 งบประมาณสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จำนวน 60,000 บาท ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินงาน มีผลการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญดังนี้

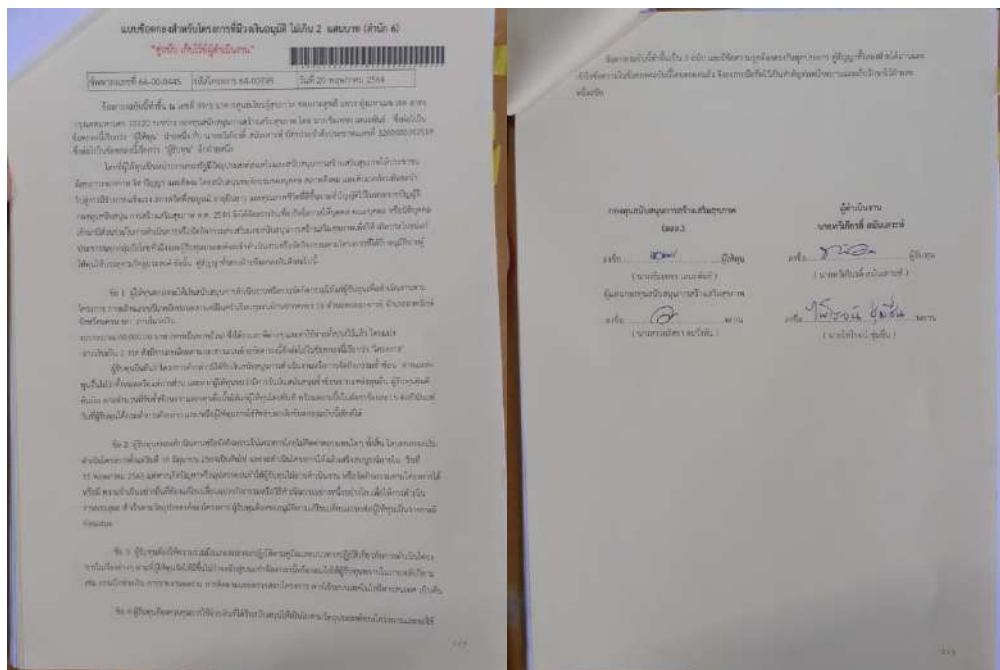
1.การแนะนำพิษภัยของการใช้สารเคมีในการปลูกพืชผักและพิษภัยของสารเคมีตกค้างในพืชผักให้กับครัวเรือนในชุมชน ได้รับความร่วมมือจาก รพ.สต. ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของการใช้สารเคมีในการปลูกพืชผัก

และพิษภัยของสารเคมีตกค้างในพืชผัก ทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความรู้ความเข้าใจของประโยชน์และโทษจากการใช้สารเคมีมากยิ่งขึ้น

2.การแนะนำการการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก/สารไล่ศัตรูพืชชีวภาพ การคัดเลือกและเก็บรักษาพันธุ์ผัก ความรู้การปลูกผักตามฤดูกาล การปลูกผักพื้นถิ่น

3.ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการลงมือปฏิบัติการปลูกและบริโภคผักปลอดสารเคมี โดยครัวเรือนต้องปลูกผักอย่างน้อย 5 ชนิดขึ้นไป จำนวน 50 ครัวเรือน ช่วยให้ครัวเรือนได้กินผักปลอดภัยไม่ใช้สารเคมี ทำให้สุขภาพดีขึ้น แถมยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้อผักผลไม้จากท้องตลาด

4.ประชาชนผู้ที่ได้รับผลกระทบและผู้มีรายได้น้อย สามารถนำผลผลิตผักปลอดภัย มาจำหน่ายให้กับประชาชนในพื้นที่ สร้างรายได้ จุนเจือการดำรงชีพ มีรายได้เสริม ลดความเสี่ยงในการออกไปซื้อจากภายนอก

โครงการการผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน สนับสนุนโดย สสส. งบ 60,000 บาท

6.ข้อค้นพบสำคัญ

ผลจากการดำเนินกิจกรรมการผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน ช่วยให้ครัวเรือนลดค่าใช้จ่ายในการซื้อผักมาบริโภคในครัวเรือน เกิดเครือข่ายครัวเรือนเพาะปลูกและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน ประชาชนเกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ขยายผลครัวเรือนต้นแบบการปลูกผัก ไปสู่ครัวเรือนข้างเคียงในหมู่บ้าน การสร้างตลาดนัดสีเขียว เพื่อนำพืชผักที่สมาชิกปลูกมาจัดจำหน่าย ติดตามผลการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพของครัวเรือนที่ปลูกและการบริโภคผักปลอดสารต่อไป และการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 โดยจะประสานหน่วยงานในพื้นที่เพื่อขอรับการสนับสนุนส่งเสริมอาชีพระยะสั้น

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายสุทธิรักษ์ บุญรอด
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชน
เบอร์โทร.. 063-2656535

พลังชุมชน แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย เพื่อคนในชุมชน
สภาองค์กรชุมชนตำบลวังกระโจม อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

1.บริบทพื้นที่

ตำบลวังกระโจมมีแม่น้ำนครนายกไหลผ่าน มีน้ำตลอดปี ประชาชนปลูกบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำ มีอาชีพเพาะปลูก และการประมง เล่าสืบต่อกันมาว่ามีชายหาปลา 2 คน แล่นเรือออกหาปลาทางคิ่งน้ำหน้าโรงเรียนนครนายกวิทยาคม พบเศียรพระลอยปริ่มน้ำ ส่วนลำตัวของพระจมอยู่ใต้น้ำ ครั้งแรกนึกว่าท่อนไม้ แต่พอสังเกตพบว่าเป็นองค์พระ ก็ใช้แหทอด 2 คน ช่วยกันดูดดึงเท่าไรก็ไม่ขึ้นจากน้ำ ชาวบ้านที่อยู่ริมฝั่ง เมื่อทราบว่าเป็นองค์พระก็โยนสายสัญญาณไปให้คนหาปลา ใช้สายสัญญาณคล้ององค์พระพร้อมกับนิมนต์ขึ้นนั่งจนสำเร็จ นำมาประดิษฐานไว้ที่ศาลากลางหลังเดิม ทำพิธีสักการะอยู่ 3 วัน องค์พระก็หายไปอีกจึงเรียกว่า "ตำบลพระจม" แต่ด้วยเวลาผ่านมานาน ทำให้คนเรียกเปลี่ยนไปเป็น " ตำบลวังกระโจม" ในปัจจุบัน

ตำบลวังกระโจม เป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ซึ่งประกอบด้วย 7 หมู่บ้านได้แก่ บ้านดอนเจริญ, บ้านฝั่งคลอง, บ้านเนินตาล, บ้านปากเหมือง, บ้านหนองบัว, บ้านหนองอ้ายกล่อม, บ้านคลองเหมือง จำนวนประชากรทั้งหมด 2,666 คน จำนวนหลังคาเรือน 667 หลังคาเรือน มีพื้นที่ทั้งหมด 18.78 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มมีคลองชลประทานล้อมรอบ สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวปนทราย เหมาะแก่การทำนา ทำสวน ปลูกพืชผักต่างๆ การประกอบอาชีพของประชาชนเนื่องภูมิประเทศของตำบลวังกระโจมเป็นที่ราบลุ่ม มีคลองชลประทานล้อมรอบ เหมาะแก่การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านสังคม เด็กและเยาวชนขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง มีพฤติกรรมเลียนแบบสื่อต่างๆ สมาชิกในครอบครัวไม่รู้จักบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อกันอย่างเหมาะสม ประชาชนบางส่วนยังมีความยากจนวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรทำให้มีการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างฝ่ายปกครองกับท้องถิ่น

ปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้ประชาชนเกิดโรค/การประมาททำให้ติดเชื้อและเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อโรค คนตกงาน/ขาดรายได้/มีหนี้สินเพิ่มขึ้น ผู้ติดเชื้อเอดส์ไม่ยอมเปิดเผยตนเอง ขณะที่โดยรวมแล้วประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการติดเชื้อโควิด 19

ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย เนื่องจากส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีการใช้สารเคมีในไร่นามาก ส่งผลให้มีสารพิษตกค้างในร่างกาย พืชผักที่ประชาชนนำมาประกอบอาหารมีสารเคมีเจือปน

ปัญหาทางสังคม ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง เนื่องจากลูกหลานต้องออกไปทำงานต่างถิ่น คนพิการไม่ได้รับการดูแล เนื่องจากคนในครอบครัวขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดบุคลากรในการดูแล

ปัญหาที่อยู่อาศัยชำรุดทรุดโทรม ของคนยากจน คนด้อยโอกาส มีรายได้น้อย เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิต ทำให้ไม่สามารถซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มั่นคงแข็งแรงได้

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลวังกระโจม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลวังกระโจม ได้ดำเนินแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ด้านที่อยู่อาศัย ผ่านกิจกรรมโครงการบ้านพอเพียงชนบท เพื่อช่วยเหลือครัวเรือนที่เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ซ่อมแซมบ้านที่ชำรุด ทรุดโทรม ปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้น ซึ่งจากการสำรวจพบว่ามีครัวเรือนเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทั้งหมด 60 หลังคาเรือน มีการจัดกลไกคณะทำงานรับผิดชอบในการกำกับติดตามการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย

คณะทำงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย

1.นายสุทธิกุล คำแสง	ประธานคณะทำงาน
2.นางดวงพร เหมือนพลอย	คณะทำงาน
3.นางอรกัญญา นิลบุตรดา	คณะทำงาน
4.นางทองพูล นาคาคา	คณะทำงาน
5.นางรุ่งนภา มณีนาค	คณะทำงาน
6.นางเพียงเพ็ญ เขียวขุ่ม	คณะทำงาน
7.นายประทีป เมฆพัฒน์	คณะทำงาน
8.นายพยศ ชลบุตร	คณะทำงาน

ข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
1	บ้านดอนเจริญ	10
2	บ้านฝั่งคลอง	9
3	บ้านเนินตาล	10
4	บ้านปากเหมือง	7
5	บ้านหนองบัว	11
6	บ้านหนองอ้ายกล่อม	5
7	บ้านคลองเหมือง	8
	รวมทั้งหมด	60

แผนพัฒนาที่อยู่อาศัย

ปีงบประมาณ	แผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2563	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 10 ครัวเรือน	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีสภาพดีขึ้น
2564	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 15 ครัวเรือน	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีสภาพดีขึ้น
2565	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 15 ครัวเรือน	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีสภาพดีขึ้น
2566	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 20 ครัวเรือน	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีสภาพดีขึ้น

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบล วังกระโจม	-สนับสนุนสถานที่ประชุมองค์กรชุมชน/สภาองค์กรชุมชน -สนับสนุนการสำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยบ้านพอเพียงร่วมกับ สภาองค์กรชุมชน
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล	-ให้ความรู้และคำแนะนำด้านสุขภาพแก่คนในชุมชนการป้องกัน ตนเองจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และการดูแลสุขภาพ ด้านอื่นๆ
3	สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของ มนุษย์ จังหวัดนครนายก	สนับสนุนเครื่องยังชีพ อาหาร ยารักษาโรคใน ชีวิตประจำวัน ให้กับ ครัวเรือนบ้านพอเพียง จำนวน 10 ครัวเรือน งบประมาณ 10,000 บาท

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ผ่านกิจกรรมโครงการบ้านพอเพียง สภาองค์กรชุมชนตำบลวังกระโจม ได้ดำเนินช่วยเหลือครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ช่วยเหลือซ่อมแซม

ปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคงแข็งแรง มีช่างอาสาในชุมชน แล้วพัฒนาโครงการบ้านพอเพียง ตั้งคณะทำงานดูแลรับผิดชอบโครงการ โดยได้ช่วยเหลือไปแล้วทั้งสิ้น 22 ครัวเรือน จากครัวเรือนที่เดือดร้อนทั้งหมด 60 ครัวเรือน ช่วยให้ผู้อยู่อาศัยในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีที่อยู่อาศัยมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย

นอกจากการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการบ้านพอเพียงที่สภาองค์กรชุมชนตำบลวังกระโจมได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน แล้วยังมีความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีในพื้นที่ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลวังกระโจม ร่วมสำรวจครัวเรือนผู้เดือดร้อนทั้งตำบล ประเมินความเดือดร้อนแนวทางการซ่อมแซม สนับสนุนรถยนต์ในการขนส่งอุปกรณ์ ติดตามการซ่อมแซม สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครนายก สนับสนุนเครื่องยังชีพ อาหาร ยารักษาโรคในชีวิตประจำวัน ให้กับครัวเรือนบ้านพอเพียง จำนวน 10 ครัวเรือน งบประมาณ 10,000 บาท เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาสในตำบล ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ด้านที่อยู่อาศัยมีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย ป้องกันฟ้าฝน ทนแดด ช่วยให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

6. ข้อค้นพบสำคัญ

กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต บ้านพอเพียงตำบลวังกระโจม นอกจากจะช่วยปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาสได้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรงแล้ว ชุมชนได้ร่วมแรง ร่วมใจกันช่วยเหลือในการช่วยแรงงานซ่อมบ้าน ท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนการขนส่งวัสดุ ตรวจบ้านพอเพียง หน่วยงานระดับจังหวัด พัฒนาสังคมจังหวัด ยังมาช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน เกิดความร่วมมือ ประสานกันช่วยเหลือพัฒนาเพื่อผู้ยากไร้ในชุมชน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลวังกระโจม มีแนวทางในการช่วยเหลือทางงบประมาณเพิ่มเติม ในส่วนการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยที่สภาพผุพัง จำเป็นต้องปรับปรุงต่อเติมใหม่ทั้งหลัง โดยขอการสนับสนุนจากท้องถิ่น ผู้นำผู้มีจิตศรัทธาบริจาคช่วยเหลือ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอาชีพ การสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส นอกเหนือจากช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยแล้ว

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายสุทธิกุล คำแสง
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลวังกระโจม
เบอร์โทร. 082-5171-0153

พัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19
สภาองค์กรชุมชนตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

1.บริบทพื้นที่

ตำบลหินตั้ง เดิมชื่อต.เขาใหญ่ อยู่ในอำเภอปากพลี มีนายอำเภอมาตรวจท้องที่ เห็นกองหิน (อยู่ในหมู่7) มีลักษณะแปลก คือ มีกองหินเป็นก้อนเล็กๆ วางเป็นฐานล่างและมีหินก้อนใหญ่มาก อยู่ด้านบน ในลักษณะที่หินก้อนใหญ่ไม่ถูกพื้นดิน ก็เลยเปลี่ยนชื่อจาก ต.เขาใหญ่ มาเป็นตำบลหินตั้ง และถือเอาสัญลักษณ์ประจำตำบลหินตั้ง ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ตำบลหินตั้ง เป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ซึ่งประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านคลองสี่สุข, บ้านท่าด่าน, บ้านนางรอง, บ้านท่าชัย, บ้านหุบเมย, บ้านวังยายฉิม, บ้านบุงแซ่, บ้านคลองสี่เสียด, บ้านวังยาว ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นภูเขาและที่ราบลุ่ม พื้นที่ลาดเขาจากทิศเหนือสู่ทิศใต้มีแม่น้ำนครนายกไหลผ่าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่นทำสวนผลไม้, ไม้ตง, ตำบลหินตั้งห่างจากอำเภอ 13 กม. มีประชากรทั้งสิ้น 3,867 คน อาชีพหลัก: ทำนา, ทำสวน/ไร่ อาชีพเสริม: ค้าขาย, ปลุกพืชผักสวนครัว, แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับ	ต.หมูสี อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา
ทิศใต้	ติดกับ	ต.ศรีทรา อ.เมืองนครนายก
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ต.หนองแสง อ.ปากพลี จ.นครนายก
ทิศตะวันตก	ติดกับ	ต.สาริกา อ.เมือง จ.นครนายก

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการสำรวจข้อมูลสภาพปัญหาพบว่า ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรส่วนใหญ่ ขาดน้ำในการทำนาช่วงหน้าแล้ง ต้นทุนในการประกอบอาชีพสูง ปุ๋ยเคมีราคาแพง ทำให้การประกอบอาชีพของประชาชนประสบปัญหาการขาดทุน ทำให้รายได้ไม่เพียงพอเพียงในการเลี้ยงชีพ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ขยะล้นเมือง ไหลลงสู่แม่น้ำลำคลอง ส่งผลด้านสุขภาพของคนในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องผลกระทบจากสถานการณ์โควิด19 ที่ทำให้เกิดปัญหา ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการใช้ชีวิตของคนทั่วโลก แต่เศรษฐกิจทั้งระบบได้รับผลสะท้อนไม่แพ้กัน มีคำสั่งให้ประชาชนกักตัวเองที่บ้าน เพื่อลดการแพร่ระบาด

ของเชื้อไวรัส ทำให้ธุรกิจค้าปลีก ร้านอาหาร และการให้บริการต่าง ๆ ก็ต้องหยุดชะงักลง มาตรการนี้อาจช่วยให้คนปลอดภัยจากโรค แต่ในเวลาเดียวกันนั้นคนที่พึ่งพิงการขับเคลื่อนของธุรกิจเหล่านั้นก็ต้องขาดรายได้ไปด้วย จึงส่งผลกระทบให้เกิดการตกงาน ว่างาน และอีกหลายอย่างตามมา ปัญหาเรื่องน้ำ ยังขาดการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ แผนการบริหารจัดการน้ำ แผนแก้ปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง และแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ เป็นต้น การจัดการระบบฐานข้อมูล ฐานข้อมูลยังไม่อยู่ในระบบเดียวกัน และยังไม่มีการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน

3.สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาพองค์กรชุมชนตำบลหินตั้ง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหามาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหามาของชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหามาในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหามาของชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหามา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหามา พัฒนามาในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และพัฒนาอาชีพ ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหามาของชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหามาในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหามาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหามา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหามาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาพองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหามาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหามาโดยสภาพองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหามา

องค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหามาของชุมชนท้องถิ่น

สภาพองค์กรชุมชนได้ดำเนินการขับเคลื่อนงานแก้ไขปัญหามา โดยช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ จากสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ซึ่งได้บูรณาการด้านข้อมูลกับหน่วยงานเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหามา กลุ่มคนตกงาน ว่างาน ฯลฯ สภาพองค์กรชุมชนฯ จึงได้จัดทำแบบสอบถามไปยังผู้นำตัวแทนของแต่ละหมู่บ้าน นำไปสำรวจปัญหาของแต่ละครัวเรือน และมีการจัดการทำแผนงาน โดยการจัดทีมงานลงสำรวจพื้นที่ผู้เดือดร้อนในการลงไปในระดับครัวเรือนหมู่บ้านทำให้เห็นว่าภายใต้ข้อมูลการสำรวจได้พบว่าปัญหาและมีการแก้ไขเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนด้านอาชีพ ด้านที่อยู่อาศัย ภายใต้แผนของสภาพองค์กรชุมชนฯ ยังมีการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตลดรายจ่ายเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือน อย่างต่อเนื่องและมีการรณรงค์การปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทาน ปลูกไว้กินเหลือก็จำหน่าย และการเลี้ยงไก่ไข่ เป็นต้น

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	พอช.	สนับสนุนงบประมาณในการซ่อมแซมบ้านพอเพียง
2	อบต.หินตั้ง	สนับสนุนสถานที่ประชุม มอบถุงยังชีพจำนวน 100 ชุด ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบโควิด 19
3	กศน.หินตั้ง	สนับสนุนวิทยากรและต้นสมุนไพรจัดอบรมหลักสูตรการปลูกพืชสมุนไพร
4	พมจ.นครนายก	สนับสนุนเครื่องบริโภคน้ำ และพันธุ์ไก่ จำนวน 70 ชุด ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบโควิด 19

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนตำบลหินตั้งได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต ซึ่งได้ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 โดยสภาองค์กรชุมชนได้ร่วมกับกศน.ตำบลหินตั้ง สนับสนุนวิทยากร และพืชสมุนไพรสำหรับจัดกิจกรรมอบรมหลักสูตรการปลูกพืชสมุนไพร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2564 มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 15 คน โดยในการอบรมนั้น ได้ให้ความรู้คุณประโยชน์ของสมุนไพรแต่ละชนิด พร้อมทั้งสาธิตวิธีการปลูก การดูแล วิธีการนำไปใช้ ทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้เรื่องพืชสมุนไพรซึ่งถือได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างมากในช่วงของสถานการณ์โควิด 19 ซึ่งมีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรง มีผู้ติดเชื้อจำนวนมาก บุคลากรทางการแพทย์ไม่เพียงพอ ยารักษาจำกัด และเข้าถึงยาก การส่งเสริมความรู้เรื่องสมุนไพรซึ่งเป็นเสมือนยารักษาภูมิปัญญาดั้งเดิมของไทยเรานั้น จะช่วยให้ประชาชนมีความรู้และสามารถนำสมุนไพรมาใช้ในการดูแลตนเองในเบื้องต้น ซึ่งหากเพาะปลูกเองที่บ้านได้จะทำให้คนกลุ่มนี้สามารถพึ่งพาตนเองเข้าถึงการรักษาได้อย่างรวดเร็วเพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยได้ในเบื้องต้น ซึ่งจะสามารถช่วยแบ่งเบาภาระบุคลากรทางการแพทย์ และลดอัตราการสูญเสียจากการอดทนรอการเข้ารับการรักษาอย่างไม่รู้กำหนดได้

นอกจากนี้สภาองค์กรชุมชนตำบลหินตั้งยังได้รับสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครนายกซึ่งได้มอบเครื่องบริโภคน้ำ และพันธุ์ไก่ จำนวน 70 ชุด เพื่อช่วยเหลือกลุ่มผู้

มีรายได้น้อย กลุ่มผู้เปราะบาง และกลุ่มคนว่างงาน หมู่บ้านเพื่อให้แบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือน โดยมีผู้ได้รับมอบจำนวน 10 ครัวเรือน สามารถนำพันธุ์ไก่ที่ได้ไปเลี้ยงขยายพันธุ์จำหน่ายสร้างรายได้เสริมเล็กๆ น้อยๆ และแบ่งปันเพื่อนบ้านเพื่อช่วยกันฟันฝ่าวิกฤติโรคระบาดในครั้งนี้

6.ข้อค้นพบสำคัญ

จากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ชุมชนได้รับการดูแลซึ่งกันและกันและโดยการได้เห็นถึงความสามัคคีของประชาชนในพื้นที่ความร่วมมือร่วมใจกัน เกิดการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ เช่น กศน. เข้ามาเป็นวิทยาทาให้ความรู้เรื่องพืชสมุนไพร พมจ.เข้ามาช่วยเหลือกลุ่มผู้มีรายได้น้อย และสภาองค์กรชุมชนฯ ยังช่วยให้ชุมชนครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบ ได้รับการช่วยเหลืออย่างจริงจัง

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

การจัดข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทุกมิติ เพื่อช่วยเหลือการพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิต ตลอดจนการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจในชุมชน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยสภาองค์กรชุมชนฯ ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นผ่านโครงการกิจกรรม เช่น ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการแก้ไขด้านอื่นๆ พัฒนากลุ่มองค์กรให้มีความเข้มแข็ง ประชาชนสามารถนำความรู้ไปต่อยอดสร้างรายได้

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ..นายธรรมรัตน์ กาลิก
ตำแหน่ง....ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลหินตั้ง
เบอร์โทร.....065-5388199

สภาองค์กรชุมชนตำบลอาษา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
“เสริมสร้างสุขภาวะที่ดี”

1.บริบทพื้นที่

ตำบลนี้มีนามตามโบราณคดีที่เล่าขานกันต่อๆ มาและได้ชื่อว่าตำบลอาษานั้น เพราะบรรพบุรุษของตำบลนี้ได้อาสาสมัครต่อสู้รบกับศัตรูเขมรเพื่อกอบกู้อิสรภาพของไทยไว้ ดังมีเรื่องเล่าว่า

แต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เขมรได้ขอเป็นสมพันธมิตรไมตรีกับไทยเรา ครั้นต่อมาพ่ายกอบทัพบ้างศึกกรุงศรีอยุธยาทางด้านตะวันตก สมเด็จพระนเรศวรมหาราชยกกองทัพและถอยทัพทาง จังหวัดปราจีนบุรี ไปปราบกองทัพพม่าเข้าศึกเสีย ฝ่ายเขมรเห็นเป็นโอกาสก็ยกกองทัพเขมรเข้าตีไทยเราทางกบินบุรี และตลอดมาจนถึงปราจีนบุรีและนครนายก

สมเด็จพระนเรศวร ทรงทราบข่าวศึกเขมรแล้ว จึงทรงพระราชดำรัสให้นายจ่าง (คือ เจ้าพ่อขุนด่านในปัจจุบัน) เป็นนายกกองควบคุมทหารคอยสกัดต่อต้านและสู้รบกับเขมรไว้ และนายจ่างจึงได้เกณฑ์ราษฎรเพื่อสู้รบกับกองทัพเขมร ปรากฏว่าในครั้งนั้นชาวบ้านอาษา ซึ่งอพยพลี้ภัยมาจากเวียงจันทน์และเคยรับรู้ความทุกข์ยากของฝ่ายปัจจามิตรมาแล้ว

จึงพร้อมใจกันเข้าอาสาสมัครต่อสู้ข้าศึกต่อต้านศัตรู เขมรร่นถอยไปจนสุดแดนไทย ส่วนนายจ่างนั้นได้ทราบว่าถูกกองทัพเขมรฆ่าตายในสนามรบที่เขาชะงอกในครั้งนั้น และได้นามตามสิ่งศักดิ์สิทธิ์เวลานี้ว่า “เจ้าพ่อขุนด่าน” ส่วนพลทหารกลับสู้ญมลิลำเนา จึงได้รับเกียรติตามความสามารถหาญว่า ตำบลอาษา ต่อมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ ตำบลอาษา แบ่งการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน พื้นที่ของตำบล มีทั้งหมด 7,627 ไร่ จำนวนประชากรทั้งหมด 2,423 คน

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อ ตำบล พิกุลออก อำเภอบ้านนา

ทิศใต้ ติดต่อ ตำบล ทองหลาง อำเภอบ้านนา

ทิศตะวันออก ติดต่อ ตำบล บ้านพร้าว อำเภอบ้านนา

ทิศตะวันตก ติดต่อ ตำบล โพธิ์แทน อำเภอองครักษ์

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากในชุมชนมีสถานประกอบการเลี้ยงหมู และปล่อยน้ำเสียลงคลอง ที่คนในชุมชนใช้อุปโภคบริโภค ทำให้น้ำเน่าเสีย เกษตรกรได้รับผลกระทบหนักเนื่องจากสามารถใช้น้ำจากลำคลองในการทำเกษตรได้ และปัญหาขยะสะสม เนื่องจากหน่วยงานยังไม่มีระบบการจัดเก็บขยะที่ดี ขาดการต่อเนื่องทำให้ขยะตกค้างในชุมชนจำนวนมาก ทำให้ขยะล้นไม่มีที่ทิ้งจะเก็บส่งกลั่นเหม็น และเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรคซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพได้ในภายหลัง

ปัญหาด้านการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้สารเคมีในการทำเกษตรเพราะทำให้ได้ผลผลิตดี แต่เมื่อใช้มากก็จะยิ่งทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ในขณะที่ผลผลิตที่ได้มีราคาต่ำ ทำให้รายได้ไม่เพียงพอ เกิดปัญหาหนี้สิน ตลอดจนส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เนื่องจากต้องได้รับสารเคมีทั้งจากอากาศ และอาหารที่บริโภค ทำให้เกิดโรคต่างๆ ตามมา

ปัญหาเศรษฐกิจ ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ทำให้ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง หรือเป็นลูกจ้างต่งงาน ว่างงาน ขาดรายได้ในการดำรงชีพ

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนตำบลอาษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น คร่าวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และพัฒนาอาชีพ ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลอาษาได้ดำเนินกิจกรรม ส่งเสริมการมีสุขภาวะที่ดีให้กับชุมชน โดยการบูรณาการข้อมูลด้านสุขภาพร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล สำรวจการทำเกษตรในพื้นที่ที่มีการใช้สารเคมี นำมาประมวลเนื้อหาในการเสริมสร้างองค์ความรู้เรื่อง การดูแลสุขภาพของประชาชนในตำบล โดยเริ่มจากเรื่องใกล้ตัวก็คือการบริโภค ซึ่งอาจเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ทำให้เป็นประจำวันแต่ทุกคนกลับมองข้าม คือ การบริโภคพืชผักสวนครัว มีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ส่งผลให้เกิดสารเคมีตกค้าง เสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งไข้เจ็บ สารเคมีตกค้างในตัวประชาชน จึงได้พัฒนาโครงการ เพื่อลดการใช้สารเคมี เพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุนการดำเนินกิจกรรม นอกจากนี้ ได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมหนุนเสริม ให้ความรู้ ทำให้ประชาชนเกิดความตระหนักคิดและหันมาใส่ใจดูแลสุขภาพของตนเองมากยิ่งขึ้น

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	กศน.	สนับสนุนเป็นวิทยากรให้ความรู้ในการอบรมด้านอาชีพเสริมแก่คนในชุมชน
2	พัฒนาชุมชน	สนับสนุนวิชาการและการส่งเสริมอาชีพต่างๆแก่คนในชุมชนและกลุ่มอาชีพ/การท่องเที่ยว/การแปรรูป
3	พอช.	สนับสนุนงบประมาณในการซ่อมแซมบ้านพอเพียงแก่ครัวเรือนผู้ยากไร้ในชุมชน
4	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 60,000 บาท จัดกิจกรรมโครงการการผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน
5	เกษตรอำเภอบ้านนา	สนับสนุนวิทยากรให้ความรู้เรื่องเรื่องการปลูกผักปลอดสาร
6	รพสต.อาษา	สนับสนุนวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการดูแลสุขภาพ

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการจัดทำแผนแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลอาษาได้ดำเนินการแก้ไขปัญหามุมชนด้านสุขภาพ โดย**สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)** สนับสนุนงบประมาณจำนวน 60,000 บาท จัดกิจกรรมโครงการการผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือน มุมชนบ้านสระโบสถ์ ตำบลอาษา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วม จำนวน 50 คน มีระยะเวลาดำเนินกิจกรรมตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2564 – 31 พฤษภาคม 2565 เพื่อมุ่งเน้นส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพที่ดีให้กับคนในชุมชน โดยสภาองค์กรชุมชนได้ประสานการทำงานร่วมกับ**โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพส่วนตำบลอาษา สนับสนุนวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการดูแลสุขภาพ และเกษตรอำเภอได้เข้ามาสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้เรื่องเรื่องการปลูกผักปลอดสาร** ซึ่งจากการจัดกิจกรรมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้เรื่องโทษของการรับประทานพืชผักที่มีสารเคมีเจือปน จะส่งผลอันตรายต่อสุขภาพอย่างไร และรับรู้ถึงประโยชน์การบริโภคผักปลอดสารพิษ ทำให้ทุกคนตระหนัก และหันมาให้ความสำคัญกับการผลิตในภาคเกษตรกรรมที่ควรณรงค์ลดการใช้สารเคมี และหันมาส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัยเพื่อให้คนในชุมชนที่มีความใกล้ชิดกับแหล่งผลิตและบริโภค ได้มีแหล่งอาหารที่ดี มีคุณภาพมั่นใจกับอาหารที่ต้องบริโภคอยู่เป็นประจำจะไม่ส่งผลเสียต่อร่างกาย ซึ่งเป็นการส่งเสริมการสร้างสุขภาพที่ดีให้กับคนในชุมชนได้โดยตรง อีกทั้งยังทำให้ผู้เข้าร่วมหันมาสนใจปลูกพืชผักสวนครัวสำหรับรับประทานเองในครัวเรือน และนำมาแลกเปลี่ยนกันในชุมชน ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งอาหารปลอดภัยได้โดยใช้หลักพึ่งพาตนเอง

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานการแก้ไขปัญหามุมชนด้านการจัดการขยะที่ผ่านมา ส่งผลให้คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มการจัดทำกิจกรรมชุมชนเกิดความรักใคร่สามัคคี ชุมชนมีความเสียสละ ทำงานจิตอาสา สร้างชุมชนเข้มแข็ง จนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้หน่วยงานภาคีเห็นถึงศักยภาพและพลังของขบวนองค์กรชุมชนทำให้เกิดการยอมรับในศักยภาพการทำงานของภาคประชาชนมากขึ้น

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลอาขามีแผนในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมการคุณภาพสินค้าและการเรียนรู้พัฒนาทักษะการทำตลาดออนไลน์ในการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือน

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางมณี เปรมจิตร
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล
เบอร์โทร. 098-2614340

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองโยง อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

“ผักตบชวา สร้างฐานเศรษฐกิจชุมชนของคนคลองโยง”

1.บริบทพื้นที่

ตำบลคลองโยง เป็นตำบลเก่าแก่เป็นคลอง ที่ใช้เป็นเส้นทางติดต่อระหว่าง จังหวัดนนทบุรีและ กรุงเทพมหานคร ในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ติดต่อกับอำเภอนครชัยศรี และจังหวัดสุพรรณบุรีในลุ่มแม่น้ำท่าจีน “คลองโยง” เป็นคลองธรรมชาติที่มีใช้กันมานาน โดยใช้เป็นเส้นทางลัดไปนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 ดังปรากฏในหนังสือนิราศ สุพรรณบุรีและนิราศบทชมของสุนทรภู่ในปี พ.ศ. 2382 และ 2385 เดิมเป็นตำบลหนึ่งขึ้นอยู่กับกิ่งอำเภอฟุทธมณฑล อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งกิ่งอำเภอฟุทธมณฑล เป็นอำเภอฟุทธมณฑล ตำบลคลองโยง มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีลำคลองสายหลักไหลผ่านหลายสายพื้นดินมีความอุดมสมบูรณ์ ประชาชนมักตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยริมสองฝั่งคลองสายหลัก การเดินทางไปมาหาสู่กันต้องอาศัยลำคลองเป็นเส้นทางในการสัญจรไปมา เพราะในอดีตนั้นการคมนาคมไม่สะดวกเหมือนในปัจจุบัน ดังนั้นการสัญจรไปมาต้องอาศัยเรือเป็นพาหนะ ซึ่งพวกพ่อค้าได้ใช้เรือที่โยงติดกันหลาย ๆ ลำ ในการขนส่งสินค้า ชาวบ้านและพ่อค้าวานิชต่าง ๆ จึงเรียกกันติดปากต่อ ๆ มาว่า "ตำบลคลองโยง" จนถึงบัดนี้

ตำบลคลองโยงเป็นตำบลเดียวที่มีโฉนดชุมชน โดยเฉพาะพื้นที่หมู่ที่ 8 ตำบลคลองโยง เป็นพื้นที่พิเศษที่รับสิทธิชุมชน หรือเรียกว่า โฉนดชุมชนเป็นแห่งแรกของประเทศไทยโดยได้รับเมื่อปี 2554 เนื่องจากพื้นที่แห่งนี้เดิมทีเดียว เป็นพื้นที่ของราชวงศ์แล้วก็มีการขายตกทอดกันมา จนสุดท้ายชาวบ้านจึงรวมตัวกันเป็นสหกรณ์ จัดซื้อพื้นที่แล้วก็ได้สิทธิ์ แต่รัฐบาลในยุคนั้นมีนโยบายที่จะทำโฉนดชุมชนที่เกิดขึ้นในประเทศ ซึ่งหาพื้นที่ไม่ได้ ประกอบกับขณะนั้นตำบลคลองโยง มีการประท้วงในเรื่องของสิทธิชุมชนรัฐบาลจึงลงมาดูพื้นที่ จนได้รับเป็นกรรมสิทธิของชุมชน บริหารจัดการโดยสหกรณ์บ้านคลองโยง จำกัด ทั้งนี้

ต้องการจะรักษาพื้นที่นี้ให้อยู่ยาวนาน และให้ปลอดจากโรงงานอุตสาหกรรม คอนโดมีเนียม ชุมชนต้องการที่จะรักษาพื้นที่สีเขียวเอาไว้เพื่อเป็นปอดของคนในชุมชน จึงถือเป็นจุดเด่นของตำบล

คลองโยง ทำให้คนมีความมั่นคงในเรื่องของที่ดิน โดยแบ่งให้แต่ละครอบครัวทำมาหากิน ซึ่งหลังจากจดทะเบียนเป็นสหกรณ์แล้ว ได้ทำการรังวัดแบ่งเขตกันอย่างชัดเจน ทุกคนจะมีสิทธิในพื้นที่ของตนเอง ไม่สามารถซื้อขายได้ แต่สามารถส่งต่อสิทธิ์นั้นให้แก่ทายาทได้ โดยโฉนดชุมชนนี้เดิมอยู่ในการดูแลของกระทรวงการคลัง โดยกรมธนารักษ์ เป็นผู้ดูแล แล้วเปลี่ยนมาเป็นสหกรณ์บ้านคลองโยงเป็นผู้ดูแลมาจนถึงปัจจุบัน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

สภาพปัญหาที่สำคัญในพื้นที่มีหลายปัญหาด้วยกัน ปัญหาหลัก ได้แก่ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม พื้นที่ตำบลคลองโยงเป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำ มีน้ำท่วมขังในพื้นที่ช่วงฤดูฝนเกือบทุกปี ก่อให้เกิดวัชพืชและผักตบชวาในแหล่งน้ำ ลำคลองกีดขวางการระบายน้ำ ปัญหาด้านที่ 2 ได้แก่ ปัญหามลพิษทางอากาศ ซึ่งเกิดจากการเผาฟางข้าว ปัญหาที่ 3 คือ ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมทางน้ำ เนื่องจากการขยายตัวของชุมชน ทำให้มีการสร้างที่อยู่อาศัยรุกล้ำลำคลอง กีดขวางการระบายน้ำลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ และนี่เป็นสาเหตุของน้ำท่วมขังในพื้นที่

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองโยงส่งเสริมการสร้างขบวนการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ดังนั้นกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จึงมีขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามภารกิจ และแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร เพื่อสำรวจปัญหา ศักยภาพทุนชุมชน และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่
3. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น
4. ทีมคณะทำงานจัดเวทีวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน เพื่อสะท้อนข้อมูลที่ค้นพบที่สำคัญให้ชาวบ้านรับรู้
5. คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ยกร่างการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
6. จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อแผนฯ
7. นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต่อที่ประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อให้ความเห็นต่อแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
8. นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคี ที่เกี่ยวข้อง และประกาศแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหามุมชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองโยงได้ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จากการสำรวจข้อมูลของชุมชนพบว่า ผักตบชวาที่อยู่ในคู คลอง เดิบโตอย่างรวดเร็วและเพิ่มปริมาณมากขึ้น ทุกครั้งที่มีการประชุมสภาองค์กรชุมชน ก็จะนำประเด็นปัญหานี้เข้ามาพูดคุยกันทุกครั้งและประสานหน่วยงานภาคี ได้แก่ อบต.ตำบลคลองโยง กรมชลประทาน ชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีน เข้าร่วมรับฟังและหารือแนวทางการแก้ไขปัญหา หลังจากนั้นได้หารือกันภายใน มีความเห็นว่านอกจากการ

นำผักตบชวามาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในการปลูกต้นไม้แล้ว ผักตบชวายังสามารถนำมาต่อยอดทำผลิตภัณฑ์อะไรได้อีก จึงเป็นที่มาของกลุ่มที่นำกลับไปคิดเป็นการบ้าน” จึงได้ดำเนินการประสานเชื่อมโยงกับสำนักงานเทศบาลตำบลคลองโยง มหาวิทยาลัยมหิดลซึ่งเป็นภาคีที่ทำงานร่วมกับเทศบาลตำบลคลองโยงมาอย่างสม่ำเสมอ มาช่วยหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและต่อยอดแนวคิดในการทำงานของชุมชน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	กรมชลประทาน	- สนับสนุนเครื่องอัดกระถางจากผักตบชวา
2	ชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีน	- สนับสนุนเครื่องอัดกระถางจากผักตบชวา
3	สำนักงานเทศบาลตำบลคลองโยง	- สนับสนุนวิทยากรในการอบรมการแปรรูปผักตบชวา - สนับสนุนป้ายรณรงค์ลด ละ เลิก การใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืช - สนับสนุนการทำความสะอาดชุด ลอก คูคลอง
4	มหาวิทยาลัยมหิดล	- สนับสนุนองค์ความรู้ในเรื่องการจัดการขยะ การกำจัดวัชพืช - ส่งเสริมการตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์วัสดุกันกระแทกจากผักตบชวาให้กับชุมชน
5	เกษตรอำเภอ	- สนับสนุนการให้ความรู้เรื่องการทำเกษตรปลอดสาร

5.ผลลัพธ์รูปธรรมความสำเร็จ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองโยงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การกำจัดผักตบชวามาสู่การสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน โดยจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานภาคี อาทิ สำนักงานเทศบาลตำบลคลองโยง, มหาวิทยาลัยมหิดล และชุมชน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น จึงเกิดไอเดียในการนำผักตบชวามาแปรรูป ได้แก่ การทำปุ๋ยชีวภาพจากผักตบชวา และวัสดุกันกระแทกจากผักตบชวา”

จากสิ่งที่เป็นแนวคิดนำไปสู่การลงมือทำดังคำกล่าวที่ว่า “ผู้นำต้องทำก่อน” โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครือข่ายนราภิรมย์ ซึ่งมีสมาชิกจำนวน 30 คน ลงหุ้นกัน หุ้นละ 100 บาท และนำงบประมาณที่ได้มาเป็นทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ “วัสดุกันกระแทกจากผักตบชวา” โดยรับซื้อผักตบชวาตากแห้งจากสมาชิกกลุ่มในราคา กิโลกรัมละ 55 บาท นำไปขายเป็นวัสดุกันกระแทก กิโลกรัมละ 70 บาท ซึ่งผักตบชวาสดประมาณ 14 กิโลกรัม เมื่อตากแห้งแล้วจะได้น้ำหนักอยู่ที่ 1 กิโลกรัม จุดเด่นของวัสดุกันกระแทก จาก

ผักตบชวา คือ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ เมื่อใช้แล้วสามารถนำไปเป็นปุ๋ยใส่ให้กับต้นไม้ได้อีกด้วย ซึ่งต่างจากวัสดุกันกระแทกที่

ทำจากพลาสติกจะใช้เวลาในการย่อยสลายนานและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการเพิ่มขยะพลาสติก โดยที่กลุ่มสามารถผลิตสินค้าประมาณ 3,000 กิโลกรัมต่อเดือน แต่เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้กำลังการผลิตของกลุ่มลดลง เหลือประมาณ 1,200 กิโลกรัมต่อเดือน การผลิตเราจะไม่ใช้เครื่องจักร เราใช้แรงงานคนในครัวเรือนซึ่งเป็นวิถีธรรมชาติและรักษาสິงแวดล้อม ได้สุขภาพเพราะได้ออกกำลังกาย อีกทั้งสมาชิกไม่มีต้นทุนการผลิตของวัตถุดิบ และเมื่อปี 2563 สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองโยงจึงได้ประสานกับหน่วยงานกรมชลประทาน และชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีนหารือถึงปัญหา แนวทางการแก้ไขและกิจกรรมที่ชุมชนได้ดำเนินการ ในปี 2564 **กรมชลประทาน และชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีน** ซึ่งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่ชุมชนได้รับ และพลังจากคนในชุมชนที่ร่วมด้วยช่วยกันแก้ไขปัญหาจนนำมาสู่การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมแม่น้ำคูคลอง และต่อยอดไปสู่การสร้างอาชีพสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชนนั้น จึงได้ **สนับสนุนเครื่องอัดกระถางจากผักตบชวา จำนวน 2 เครื่อง** ให้กับชุมชน ได้นำไปต่อยอดในการสร้างอาชีพจากผักตบชวาต่อไป และนอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากวิทยาลัยมหิดล ในการจัดหาตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยเป็นมหาลัยคนพื้นที่กลางในการรับซื้อสินค้า และนำไปขายต่อ

ปัจจุบันนี้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครือข่ายนราภิรมย์มีทุนหมุนเวียนประมาณ 200,000 บาท และในปี 2564 นี้สามารถปันหุ้นให้กับสมาชิก ได้ถึงร้อยละ 10 ของเงินทุนที่สมาชิกลำมาลงทุนกับกลุ่ม ในส่วนงบประมาณที่เหลือนั้นจะเป็นทุนและค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการกลุ่ม ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เสริมนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตในเรื่องอื่นๆ ต่อไป

รูป : ผักตบชวาทากแห้งพร้อมส่งเพื่อเป็นวัสดุกันกระแทก

6. ข้อค้นพบสำคัญ

สิ่งที่ส่งผลต่อการรักษาสีสิ่งแวดล้อมของชุมชน นั่นคือ การที่คนในชุมชนมีส่วนร่วม และมีจิตสำนึกการเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกัน ไม่ผลักราคาความรับผิดชอบไปให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะนำมาซึ่งผลการแก้ไขปัญหาที่ประสบความสำเร็จ แม้จะมีอุปสรรคอยู่บ้าง แต่ก็จะสามารถผ่านพ้นไปได้ด้วยดี สิ่งที่ค้นพบอีกประการหนึ่งคือ หน่วยงานภาคี มีส่วนส่งเสริมให้ชุมชนสามารถจัดการตนเอง โดยภาคีจะช่วยส่งเสริมทางด้านวิชาการ การให้ความรู้ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เครื่องมือที่เป็นนวัตกรรมต่าง ๆ ให้กับชุมชนและทำงานร่วมกันกับชุมชน ไม่ส่งเสริมแล้วทอดทิ้งให้ชุมชนเดินเอง ยังเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาแนะนำ นี่คือนสิ่งที่ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของคนตำบลคลองโยงประสบความสำเร็จและอยากให้ชุมชนอื่น ๆ ได้ใช้เป็นต้นแบบในการทำงานร่วมกันกับภาคีด้วย

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

แนวทางในการที่เราจะพัฒนาชุมชนตำบลคลองโยงต่อไปในอนาคต ทางสภาองค์กรชุมชนจะเน้นหนักต่อยอดเรื่องของความมั่นคงทางอาหาร เพราะสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ที่ผ่านมาสอนให้รู้ว่าการสร้างแหล่งอาหารในชุมชนเป็นเรื่องที่สำคัญมาก หากมีการปิดเมืองหรือปิดประเทศเราก็ยังมีอาหารกินและสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นให้กับชุมชนได้ ก่อนที่จะรอความช่วยเหลือจากภายนอก ที่สำคัญจะส่งเสริมให้เกิดการเก็บเมล็ดพันธุ์พืชในชุมชนเพื่อต่อยอดการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร และเป็นธนาคารเมล็ดพันธุ์ในชุมชนต่อไปต่อไปในอนาคต

ข้อมูลโดย : นายโชติ สายยืนยง

ตำแหน่ง : คณะทำงานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองโยง

เบอร์โทร : 089-9345593

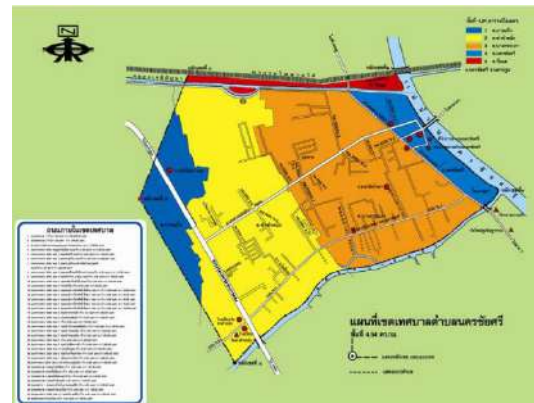
สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
“การดูแลสุขภาพชุมชน ภายใต้สถานการณ์โควิด 19”

1.บริบทพื้นที่

เทศบาลตำบลนครชัยศรี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง เดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2499 ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกา เล่มที่ 116 ตอนที่ 9ก เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542เป็นผลให้เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบล ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2542

เทศบาลตำบลนครชัยศรี ตั้งแต่เลขที่ 2 หมู่ที่ 1 ตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม อยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดนครปฐม ประมาณ 12 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร (ปิ่นเกล้า-นครชัยศรี) ประมาณ 41 กิโลเมตร มีพื้นที่รวม 4.54 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน มีประชากร 8,236 คน 4,969 ครัวเรือน พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลนครชัยศรี เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำสายหลักไหลผ่านคือ แม่น้ำท่าจีน และมีคลองต่าง ๆ เชื่อมโยงกัน ประกอบด้วยคลองเจ็ดชัยบุชา และคลองบางแก้ว

อาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลวัดแค
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลไทยวา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลนครชัยศรี ตำบลขุนแก้ว และตำบลท่าตำหนัก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลท่าตำหนักและตำบลบางแก้ว

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านศักยภาพทุนในพื้นที่ เทศบาลตำบลนครชัยศรีเป็นที่ชุมชนเมือง มีการอาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่น มีอาชีพที่หลากหลาย มีแรงงานที่อพยพเข้ามาในพื้นที่จำนวนมาก มีทั้งประชากรแฝง แรงงานต่างด้าว ปัญหาการทำมาหากิน ปัญหาน้ำท่วมจากอุตสาหกรรม ปัญหาที่อยู่อาศัยแออัด ปัญหาแหล่งอาหารในชุมชน ซึ่งหาพื้นที่ส่วนกลางสำหรับการปลูกพืชอาหารได้ยาก และปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อโรคไวรัส โควิด 19 ที่กำลังระบาดรุนแรง คนในชุมชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต้องพึ่งพาอาหารจากหน่วยงานในพื้นที่ มีรายได้ลดลงจากการประกาศและขอความร่วมมือของภาครัฐเพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อ นี่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งยังมีปัญหาอีกหลายด้านที่ชุมชนจะต้องร่วมกันแก้ไข ต่อไป

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลนครชัยศรี เน้นกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ดังนั้นกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จึงมีขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

9. ประชุมสภาองค์กรชุมชนเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามภารกิจ และแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
10. การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร เพื่อสำรวจปัญหา ศักยภาพทุนชุมชน และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่
11. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น
12. ทีมคณะทำงานจัดเวทีวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน เพื่อสะท้อนข้อมูลที่ค้นพบที่สำคัญให้ชาวบ้านรับรู้
13. คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ยกร่างการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
14. จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อแผนฯ
15. นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต่อที่ประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อให้ความเห็นต่อแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
16. นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคี ที่เกี่ยวข้อง และประกาศแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการจัดทำแผนแก้ไขปัญหามูลทุนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลนครชัยศรี มีความเห็นพ้องร่วมกันว่า ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด 19 ซึ่งจังหวัดนครปฐมเป็นพื้นที่เสี่ยงสูงทำให้คนในชุมชนมีโอกาที่จะติดเชื้อสูงตามไปด้วย ดังนั้น สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลนครชัยศรี จึงเห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ โดยใช้สภา

องค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางในการรวมพลเชื่อมโยงเครือข่ายท้องถิ่น ท้องถิ่น กลุ่มองค์กรต่างๆ และหน่วยงานภาคีเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว หรือแนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยสำรวจข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบ ความต้องการในการช่วยเหลือ เช่น แม่ส เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ อาหาร สภาพความเป็นอยู่ เป็นต้น พร้อมทั้งจัดระเบียบผู้เดินทางเข้าออกตามมาตรการของรัฐเพื่อลดการแพร่เชื้อในพื้นที่

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลตำบลนครชัยศรี	สนับสนุนสถานที่ประสาน และประสานต่าง ๆ ให้กับชุมชน
2	สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ นครชัยศรี	สนับสนุนวิทยากรร่วมให้ความรู้เกี่ยวกับเชื้อไวรัสโควิด 19
3	สถาบันปฐมนิเทศเพื่อสาธารณสุขประโยชน์	สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 5,000 บาท ภายใต้โครงการอบรมทำแมสและเจลล้างมือในสถานการณ์โควิด19
4	วัดใหม่สุประดิษฐาราม	สนับสนุนสถานที่ประชุม

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลนครชัยศรีได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ซึ่งเป็นโรคใหม่ที่เกิดขึ้นและอันตรายถึงชีวิต ทำให้ผู้คนเกิดความหวาดกลัว หวาดระแวงกันเอง เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องไวรัส การติดต่อ และการดูแลป้องกันตนเอง อีกทั้งปริมาณผู้ติดเชื้อในประเทศที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้คนล้มป่วย เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก การบริการสาธารณสุขของรัฐก็ดำเนินการมาจนถึงขีดจำกัดทั้งหมด เครื่องมือ และสถานที่รักษาไม่เพียงพอสำหรับรองรับผู้ป่วยอีกต่อไปนั้น ยิ่งสร้างความตื่นตระหนกให้กับผู้คนเป็นจำนวนมาก สภาองค์กรชุมชนจึงได้หารือกับ อบต.นครชัยศรี ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และมีความเห็นร่วมกันว่าควรมีการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการดูแลป้องกันตนเอง อันจะช่วยลดการแพร่ระบาดในพื้นที่ อีกทั้งทำให้คนในชุมชนมีสติ รู้วิธีป้องกัน และการอยู่ร่วมกันในสถานการณ์เช่นนี้ จึงได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับการสนับสนุนจาก สถาบันปฐมนิเทศเพื่อสาธารณสุขประโยชน์ เทศบาลตำบลนครชัยศรี สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 5,000 บาท สำหรับจัดทำโครงการอบรมทำแมสและเจลล้างมือในสถานการณ์โควิด19 ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 22-24 มิถุนายน พ.ศ. 2564 ณ วัดใหม่สุประดิษฐาราม อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีผู้เข้าร่วมอบรม กว่า 30 คน และได้รับความร่วมมือจากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ นครชัยศรีในการสนับสนุนวิทยากรร่วมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการดูแล ป้องกันตนเอง ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส 19 ทำให้คนในชุมชนตื่นรู้และตระหนักถึงความรุนแรงของเชื้อโรคไวรัส และสามารถป้องกัน ดูแลสุขภาพของตนเองได้ในเบื้องต้น ซึ่งจะเป็นการลดโอกาสและความเสี่ยงที่คนในชุมชนจะได้รับเชื้อโรค

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชน ทำให้เกิดจิตอาสา สร้างการมีส่วนร่วม คนในชุมชนร่วมมือร่วมใจกัน มีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในยามที่ทุกคนประสบปัญหาความเดือดร้อน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนงานแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจากความร่วมมือของทุกฝ่าย

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีแผนการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ลุกลามไปจนถึงปัญหาปากท้อง เกิดปัญหาคนว่างงาน และมีหนี้สินตามมา โดยส่งเสริมการสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการหารายได้เสริม

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางวารี สุขเสริมสวัสดิ์

ตำแหน่ง เลขาธิการสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลนครชัยศรี

เบอร์โทร 0927877486

การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส
สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบ่อพลับ อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม

1.บริบทพื้นที่

จากการบอกเล่าสืบต่อกันมาคำว่า “ตำบลบ่อพลับ” นั้น มาจากชื่อของบ่อน้ำแห่งหนึ่ง ซึ่งอยู่ข้างต้นมะพลับ อันเป็นที่มาของชื่อตำบลบ่อพลับ ในปัจจุบันสถานที่ดังกล่าวอยู่ในบริเวณ โรงเรียนบ้านบ่อพลับ หมู่ที่ 7 เทศบาลตำบลบ่อพลับ จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 19 มกราคม 2563 ต่อมาได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลบ่อพลับ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2555 มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2555

เทศบาลตำบลบ่อพลับ มีพื้นที่ครอบคลุม 8 หมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านไผ่เกาะ หมู่ที่ 2 บ้านหนองจอก หมู่ที่ 3 บ้านท่าทราย หมู่ที่ 5 บ้านสามแยกวัดกลาง หมู่ที่ 6 บ้านสระหลวง หมู่ที่ 7 บ้านวัดกลาง หมู่ที่ 8 บ้านอ้อยอิด้อย หมู่ที่ 9 บ้านในค่าย มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 4.9 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากรทั้งสิ้น จำนวน 9,327 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 4,474 ครัวเรือน ลักษณะภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มทั่วทั้งบริเวณ มีคลองธรรมชาติไหลผ่าน มีลำรางธรรมชาติ และคลองชลประทาน พื้นที่ทั้งหมดเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก ทำพืชไร่ และการเลี้ยงสัตว์

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านเศรษฐกิจครัวเรือน เนื่องจากขณะนี้เศรษฐกิจโดยรวมทั้งประเทศตกต่ำจากโควิด ทำให้คนตกงาน ว่างงานจากการทำงาน ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ทำโรงงาน ได้รับผลกระทบต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ทำให้ต้องกู้หนี้ยืมสิน หนี้ในระบบ มีปัญหากระทบในวงกว้างอย่างมาก

ปัญหาที่อยู่อาศัยชำรุดทรุดโทรม ของประชาชนในเทศบาลตำบลบ่อพลับ มีความไม่ปลอดภัย มักจะชำรุดทรุดโทรม ขาดการปรับปรุงดูแลซ่อมแซม เนื่องจากครัวเรือนมีรายได้ไม่เพียงพอ

ปัญหาด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะโควิด-19 ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการเฝ้าระวัง การระมัดระวัง การรวมกลุ่มทางสังคม การเว้นระยะห่าง ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีภาวะเสี่ยงจากการติดเชื้อโควิด

ปัญหาแหล่งน้ำเน่าเสีย เนื่องจากมีโรงฆ่าสัตว์ในพื้นที่หลายแห่ง ยังไม่มีระบบมาตรฐานการรับรอง ในการป้องกันกำจัดของเสียจากการฆ่าเนื้อสัตว์ ส่งผลให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม น้ำเน่าเสีย ส่งกลิ่นรบกวน

ปัญหาความปลอดภัยบนท้องถนน ในตำบลมีมีทางแยก (U turn) ที่เป็นอันตราย 2 แห่ง มีถนนสายหลักในพื้นที่ที่เป็นทรัพย์สินของหน่วยงานอื่น เช่น กรมทางหลวงชนบท องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับถนนได้รับการแก้ไขที่ล่าช้า ส่งผลให้เกิดอันตรายต่อการสัญจรไปมาของประชาชน

ปัญหายาเสพติด เพราะเป็นสังคมเมืองประชากรหนาแน่น มีประชากรแฝงมาอาศัยอยู่ ทำให้การเข้าถึงยาเสพติด การมั่วสุมในชุมชนแออัดในพื้นที่ มีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาโรคติดต่อ เนื่องจากมีคนต่างด้าวประชากรแฝงจำนวนมาก

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชน ได้มีการขับเคลื่อนงาน การจัดเวทีประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการวิเคราะห์พื้นที่เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในระดับตำบล และนำไปสู่การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในตำบล โดยมีการเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่าย, องค์กรและประเด็นงานต่างๆที่มีอยู่ในชุมชนและหน่วยงานภาคีเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและการแก้ไขปัญหา โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1. ทำการสำรวจปัญหาชุมชน จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น คร่าวๆที่ได้รับผลกระทบ เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2. ประชุมหารือแผนพัฒนาแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3. การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต

4. บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่างๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงาน พัฒนาระบบข้อมูล

5. ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน มีการจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน โดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล ระยะ 3-5 ปี

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบ่อพลับ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

วิสัยทัศน์ บ่อพลับน่าอยู่ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนมีความรักความสามัคคี

ภาพอนาคตตำบล

คนในตำบลร่วมมือกันเพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรมีความเข้มแข็ง ก้าวหน้ามากกว่าเดิม เป็นตำบลที่น่าอยู่ คนในชุมชนมีความรักความสามัคคี เชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ มีสาธารณูปโภคทั่วถึง พัฒนาเศรษฐกิจ ผู้มีรายได้น้อยมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีเงิน มีอาชีพ ควบคู่ไปกับสิ่งแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย เสพติดรู้เท่าทันถึงข้อมูลและสถานการณ์ต่าง ๆ ในชุมชนและนอกชุมชน ร่วมกันแก้ไขปัญหา พัฒนาชุมชนให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

4. สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบ่อพลับ ได้ดำเนินแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ด้านที่อยู่อาศัย ผ่านกิจกรรมโครงการบ้านพอเพียงชนบท เพื่อช่วยเหลือครัวเรือนที่เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ซ่อมแซมบ้านที่ชำรุดทรุดโทรม ปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้น ซึ่งจากการสำรวจพบว่ามีครัวเรือนเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทั้งหมด 82 หลังคาเรือน โดยมีกระบวนการทำงานดังนี้

1. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเรื่องการแก้ไขปัญหาดินและที่อยู่อาศัยในระดับตำบล

2. แต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบเรื่องแก้ไขปัญหาดินที่อยู่อาศัย

- 3.สำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน
- 4.รวบรวมข้อมูลผู้เดือดร้อนและจัดลำดับความสำคัญ
- 5.คณะกรรมการลงพื้นที่ถ่ายภาพ จับพิกัด และประเมินวัสดุที่ใช้
- 6.รวบรวมข้อมูล อุปกรณ์ที่จะใช้ในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย
- 7.เสนอของบประมาณในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย
- 8.จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการปรับปรุงซ่อมแซม
- 9.ติดตามผลการดำเนินโครงการโดยสภาองค์กรชุมชน

ในการดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้เดือดร้อนได้มีการประชุมเพื่อเสนอรายชื่อและคัดเลือกผู้เดือดร้อนที่มีความต้องการปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยโดยใช้เวทีประชาคมตำบล โดยเชื่อมโยงกับเทศบาลตำบลบ่อพลับในการจัดประชุมร่วมกัน ในการแต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย

คณะทำงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย

1. นายพิสิฐ อรุณมาศ	ตำแหน่งประธาน
2. นางสาวสมหมาย จรรยาสว	ตำแหน่งรองประธานคนที่ 1
3. นายสุทธิพงษ์ ประคองสกุลดี	ตำแหน่งรองประธานคนที่ 2
4. นางวิลนา ธัญญรัตน์สกุล	ตำแหน่งเลขานุการ
5. นายสุวิจักขณ์ สุวรรณเนตร์	ตำแหน่งเหรัญญิก
6. นายณรงค์เดช ล้าเหลื่อหลาย	ตำแหน่งผู้ช่วยเหรัญญิก
7. นายณภัทร มณฑาสวรรณ	ตำแหน่งผู้ติดตามประเมินผล
8. นายชาติรี เอียนเจริญ	ตำแหน่งผู้ติดตามประเมินผล
9. นายสุชาติ ศรีพุ่มไช่	ตำแหน่ง ผู้แทนหมู่ที่ 1
10. นายวิทยา หาญทอง	ตำแหน่ง ที่ปรึกษา

ข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
1	บ้านไผ่เกาะ	10
2	บ้านหนองจอก	12
3	บ้านท่าทราย	13
5	บ้านสามแยกวัดกลาง	8
6	บ้านสระหลวง	15
7	บ้านวัดกลาง	7
8	บ้านอ้อยอีด้อย	9
9	บ้านโนนค้าย	8
	รวมทั้งหมด	82

แผนพัฒนาที่อยู่อาศัย

ปีงบประมาณ	แผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2563	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 5 หลังคาเรือน	การ,ผู้สูงอายุ,ผู้ยากไร้ มีที่อยู่อาศัยดีขึ้น มีความ คง แข็งแรง ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
2564	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 20 หลังคาเรือน	การ,ผู้สูงอายุ,ผู้ยากไร้ มีที่อยู่อาศัยดีขึ้น มี มมั่นคง แข็งแรง ได้รับการพัฒนาคุณภาพ ก
2565	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 25 หลังคาเรือน	การ,ผู้สูงอายุ,ผู้ยากไร้ มีที่อยู่อาศัยดีขึ้น มีความ คง แข็งแรง ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
2566	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 32 หลังคาเรือน	ผู้พิการ,ผู้สูงอายุ,ผู้ยากไร้ มีที่อยู่อาศัยดีขึ้น มี มมั่นคง แข็งแรง ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลตำบลบ่อพลับ	-สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิต และความมั่นคงทางสังคม ปีละ 100,000 บาท (ตั้งแต่ ปี 2561-2565) -สนับสนุนงบประมาณพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ปีละ 30,000 บาท (ตั้งแต่ ปี 2561-2565) -สนับสนุนอาหาร ของใช้แก่ครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19
2	สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครปฐม	-สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส คน พิการ ผู้สูงอายุ -สนับสนุนงบประมาณการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย งบประมาณ 62,500 บาท

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
3	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-สนับสนุนหน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ -สนับสนุนองค์ความรู้การเฝ้าระวังโควิด-19
4	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	-สนับสนุนการพัฒนาสภาองค์กรชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน -สนับสนุนงบประมาณการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย จำนวน 5 หลังคาเรือน งบประมาณ 101,500 บาท
5	กรมการสัตว์ทหารบก กองทัพบก	-สนับสนุนแรงงานทหาร ช่วยเหลือการซ่อมแซมบ้านพอเพียง
6	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	-สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

การแก้ไขปัญหาด้านที่อาศัยแก่ผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส คนสูงอายุในเทศบาลตำบลบ่อพลับ จำนวน 5 หลังคาเรือน จากครัวเรือนที่เดือดร้อนทั้งหมด 82 หลังคาเรือน ส่งผลให้ผู้เดือดร้อนได้รับการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบ่อพลับ ร่วมกับเทศบาลตำบลบ่อพลับ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครปฐม สนับสนุนงบประมาณการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย งบประมาณ 40,000 บาท ซึ่งการต่อเติมปรับที่อยู่อาศัยบ้านหลังใหม่ให้ นางสาวบุญรวม เชื้อไทย หมู่ที่ 7 ซึ่งเป็นผู้สูงอายุ โดยการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านพอเพียง ช่วยให้นางบุญรวม เชื้อไทย มีที่อยู่อาศัยดีขึ้นอย่างมั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิต

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบ่อพลับ ร่วมกับ เทศบาลตำบลบ่อพลับ ได้รับการสนับสนุนการช่วยเหลือด้านแรงงานมากทหารบก กรมการสัตว์ทหารบก เข้าซ่อมแซมบ้านบ้านอเพียง บ้านนางสาวมณี ภูทอง หมู่ที่ 6 ต.บ่อพลับ เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในชนบท ซ่อมแซมปรับปรุง ต่อเติมบ้าน หรือการสร้างใหม่แทนบ้านเดิมที่ทรุดโทรม ให้มีที่อยู่อาศัยดีขึ้น อย่างมั่นคงและยั่งยืน

แผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลบ่อพลับ

- สนับสนุนงบประมาณพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ปีละ 30,000 บาท (ตั้งแต่ ปี 2561-2565)

เทศบาลตำบลบ่อพลับ

ยุทธศาสตร์การพัฒนามของ อปท.ในเขตจังหวัด ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านสังคม

แผนงานสังคมสงเคราะห์

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณและที่มา					ตัวชี้วัด KPI	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
				พ.ศ. ๒๕๖๑ (บาท)	พ.ศ. ๒๕๖๒ (บาท)	พ.ศ. ๒๕๖๓ (บาท)	พ.ศ. ๒๕๖๔ (บาท)	พ.ศ. ๒๕๖๕ (บาท)			
๑๒	โครงการฝึกอบรมและ พัฒนาศักยภาพของ คณะกรรมการชุมชนและ เครือข่ายองค์กร	เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับ พัฒนาชุมชนแก่คณะกรรมการ ชุมชนและเครือข่ายองค์กร การดำเนินงานของ	ประชาชนในชุมชนเข้า พัฒนาชุมชน จำนวน ๑๐ ชุมชน	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	ร้อยละ ๙๐ ของ ประชาชนเข้าเรียน ได้รับการส่งเสริม	ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนา พื้นที่ที่ดีขึ้น	สำนักงานปศุ
๑๓	โครงการออกหน่วยเยี่ยม เยือนประชาชนเพื่อ พัฒนาและสร้างชุมชน เข้มแข็ง	เพื่อรับทราบปัญหาความ เดือดร้อนของประชาชนและ นำปัญหาไปพัฒนาให้ตรงจุด	ออกเยี่ยมเยียนทุกปีและ ให้ควมรู้ข่าวสารกับ ประชาชนจำนวน ๑๐ ชุมชน	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	ร้อยละ ๙๐ ของ ประชาชนเข้าเยี่ยม ได้รับการส่งเสริม	ประชาชนได้รับรู้ ความเดือดร้อน ปัญหาต่างๆ มีการนำสู่การพัฒนา อย่างเหมาะสมและได้ รู้จุดเด่นของ โครงการและได้รับ ประโยชน์สูงสุด	สำนักงานปศุ
๑๔	โครงการจัดทำวิทยานิพนธ์ เพื่อชุมชนของ สถานศึกษา ในชุมชน	เพื่อส่งเสริมและ เรียนรู้ของชุมชน	ให้เด็กมีวิทยานิพนธ์ ในระดับสถานศึกษา ในชุมชน จำนวน ๑๒ ปี	๕๕,๐๐๐	๕๕,๐๐๐	๕๕,๐๐๐	๕๕,๐๐๐	๕๕,๐๐๐	ร้อยละ ๙๐ ของ ประชาชนเข้า ได้รับการส่งเสริม	ชุมชนมีงานวิจัย หรืองานของ การพัฒนาด้าน	สำนักงานปศุ
๑๕	โครงการส่งเสริมสุขภาพ ผู้สูงอายุ กิจกรรม สันทนาการ	เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุและ คนพิการได้ตระหนักถึงการ ดูแลสุขภาพ	ผู้สูงอายุและคนพิการมี สุขภาพอนามัยดีขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	ร้อยละ ๙๐ ของ ประชาชนเข้า ได้รับการส่งเสริม	ผู้สูงอายุและคน พิการมีสุขภาพ ที่ดีขึ้น	สำนักงานปศุ
๑๖	โครงการจัดกิจกรรม เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	เพื่อส่งเสริมความรู้ความ เข้าใจกับปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	ผู้เข้าร่วมเรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง จำนวน ๑,๙๗๕	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	ร้อยละ ๙๐ ของ ประชาชนเข้า มีการเรียนรู้	ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจกับ เศรษฐกิจพอเพียง	สำนักงานปศุ
๑๗	โครงการรณรงค์ให้ทราบ ถึงภัยของและ โรคพิษภัยแก่คน	เพื่อให้ประชาชนมีความ รู้ความเข้าใจของ ภัยที่ตนเผชิญ	เพื่อให้ประชาชนมีความ รู้ความเข้าใจของ ภัยที่ตนเผชิญ	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	ร้อยละ ๙๐ ของ ประชาชนเข้า มีการเรียนรู้	ประชาชนมีความ รู้ความเข้าใจ ของภัยที่ตนเผชิญ	สำนักงานปศุ
๑๘	โครงการส่งเสริมสุขภาพ ของชุมชน	เพื่อให้ประชาชนมีความ รู้ความเข้าใจของ ภัยที่ตนเผชิญ	เพื่อให้ประชาชนมีความ รู้ความเข้าใจของ ภัยที่ตนเผชิญ	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	ร้อยละ ๙๐ ของ ประชาชนเข้า มีการเรียนรู้	ประชาชนมีความ รู้ความเข้าใจ ของภัยที่ตนเผชิญ	สำนักงานปศุ

6.ข้อค้นพบสำคัญ

จากการดำเนินงานแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยแก่ผู้เดือดร้อนได้รับการพัฒนาซ่อมแซมปรับปรุง และสร้างใหม่ให้มีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ช่วยให้ผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาสมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันเกิดความร่วมมือ ช่วยเหลือ ช่างอาสา หน่วยงาน เทศบาล พมจ. ทหาร มาช่วยเหลือสนับสนุนการทำงาน

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบ่อพลับ มีแผนในการการพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร ให้กับครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตช่วยเหลือด้านอาหารในภาวะโควิด-19 รวมทั้งการดูแลเฝ้าระวังด้านสุขภาพ หน้ากากอนามัย ครัวชุมชน แก่ประชาชนในพื้นที่

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายพิสิฐ อรุณมาศ
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชน
เบอร์โทร 081-4845708

สภาองค์กรชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
“การแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย”

1.บริบทพื้นที่

ก่อนที่จะมาเป็นตำบลจี้วราย เดิมเป็นตำบลใหญ่ตำบลหนึ่ง มีพื้นที่ครอบคลุมถึงคลองบางกระบือ ยังไม่มีชื่อตำบลจี้วรายและตำบลลานตากฟ้า ต่อมา มีการแบ่งแยกตำบลใหม่ จึงใช้ชื่อเป็นตำบลท่าเรือ สาเหตุที่ใช้ชื่อตำบล “ท่าเรือ” ก็เพราะสมัยก่อน ชาวบ้านต้องใช้เรือเป็นพาหนะสำหรับการเดินทางตำบลท่าเรือเป็นตำบลหนึ่งที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่เดินทางมาจากจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดใกล้เคียงต้องมาขึ้นเรือที่นี่ เพื่อขึ้นรถไฟเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ต่อไป

แต่สาเหตุที่เปลี่ยนจาก “ตำบลท่าเรือ” มาเป็น “ตำบลจี้วราย” ก็เพื่อให้ชื่อตำบลสอดคล้องกับชื่อวัด ซึ่งที่วัดนี้มีต้นจี้วขึ้นอยู่มากมายบริเวณหน้าวัด ชาวบ้านจึงเห็นสมควรให้เปลี่ยนจากชื่อ “ตำบลท่าเรือ” มาเป็น “ตำบลจี้วราย” จนทุกวันนี้

ตำบลจี้วราย ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่ม ติดกับแม่น้ำนครชัยศรี (แม่น้ำท่าจีน) ทั้ง 4 หมู่บ้าน โดยมีพื้นที่ 4,794 ไร่ ประชากร 2,927 คน 1,139 ครัวเรือน มีการประกอบอาชีพคลองส่งน้ำภายในพื้นที่ 8 คลอง และยังเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

พื้นที่ตำบลจี้วราย กำลังมีการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนชนบทเข้าสู่ชุมชนเมือง โดยมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพแวดล้อมรวมถึงที่พักอาศัย มีโรงงาน บ้านเช่า ประชากรแฝง จากการสำรวจข้อมูลของพื้นที่นั้นพบว่า ตำบลจี้วรายมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากผักตบชวาไหลตามน้ำจากแม่น้ำนครชัยศรี (ท่าจีน) เข้าสู่คลองเล็ก คลองน้อยและมีปริมาณผักตบชวาที่หนาแน่นมาก ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้น้ำเน่าเสีย และขวางการสัญจรทางน้ำ แหล่งน้ำต้นเขินสัตว์น้ำลดจำนวนลงส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยรวม

ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย เนื่องจากสิ่งปลูกสร้างเสื่อมถอยไปตามกาลเวลา แต่ชาวบ้านไม่มีกำลังเพียงพอในการซ่อมแซม บ้านจึงมีสภาพชำรุดทรุดโทรม เปรียบบาง อาจพังเมื่อไหร่ก็ได้ ทำให้ผู้อยู่อาศัยไม่ปลอดภัย และบางบ้านที่อยู่อาศัยไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิต เช่น ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ควรจะมีการปรับปรุงบ้านให้สอดคล้องต่อความปลอดภัย เอื้อต่อการดำรงชีวิตและสร้างสุขอนามัยที่ดีให้กับผู้อยู่อาศัย แต่เนื่องจากความยากจน จึงจำเป็นต้องอยู่ตามสภาพ ขอเพียงแค่นี้ก็มีความสุขแล้ว

ปัญหาเศรษฐกิจ เนื่องจากพื้นที่กำลังจะเปลี่ยนเป็นวิถีสังคมเมือง จากการเกิดของโรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นมากมาย ทำให้พื้นที่ถูกแปรเปลี่ยนจากพื้นที่เกษตรกรรม กำลังจะกลายเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม ทำให้เกษตรกรทำงานได้ยากขึ้นเพราะทรัพยากรธรรมชาติไม่เพียงพอ น้ำส่วนใหญ่ต้องนำไปหล่อเลี้ยงในโรงงานอุตสาหกรรม ส่งผลให้ผลผลิตได้น้อย และบางครัวสร้างความเสียหายให้กับผลผลิต

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

ที่ผ่านมาสภาองค์กรชุมชนตำบลจี้วราย ได้ทบทวนปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทบทวนตัวชี้วัดความสุขของชุมชน ทำให้พบปัญหาด้านต่างๆ ของชุมชน จึงได้ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลระยะ 3-5 ปี เสนอหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง โดยมียุทธศาสตร์หลัก คือ ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นต้น

สภาองค์กรชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

วิสัยทัศน์ : พัฒนาคมน พัฒนาสังคม ตำบลน่าอยู่ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มุ่งสู่ประชาคมอาเซียน

เป้าหมาย : ยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาสำคัญของพื้นที่ สภาองค์กรชุมชนตำบลจี้วราย ได้ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย โดยการลงพื้นที่สำรวจความเดือดร้อนและจัดทำข้อมูลครัวเรือนผู้เดือดร้อนในชุมชน และนำมาสู่การจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยได้ประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยให้กับคนในชุมชน นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

และแกนนำในชุมชน ซึ่งเห็นถึงปัญหาความเดือดร้อนของกลุ่มผู้เปราะบาง ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ที่มีปัญหาความเป็นอยู่ด้านที่อยู่อาศัยขาดทรุดโทรม จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ ในการผลักดันเรื่องนี้สู่ระดับนโยบาย และได้เปิดเวทีประชาคมพิจารณาจัดลำดับการช่วยเหลือก่อน-หลัง โดยพิจารณาจากความจำเป็นเร่งด่วน เสนอสำนักงานพัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครปฐม เพื่อขอรับงบประมาณในการซ่อมแซม ปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีชื่อ มีบ้านอยู่ในเขตของตำบลจี้วราย
2. เป็นผู้ที่ได้เดือดร้อน หรือผู้ยากไร้ และเป็นบ้านที่ชำรุด ทรุดโทรมจริง
3. เป็นบ้านของตนเอง หรือหากอยู่ในที่ที่ไม่ใช่ของตนเอง ต้องได้รับยินยอมให้ซ่อมแซมบ้านพร้อมกับหนังสืออนุญาตให้ซ่อมแซมบ้านได้

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	อบต. จี้วราย	ลงพื้นที่หลังจากได้งบประมาณสำรวจความต้องการเพิ่มเติมเพื่อขอรับการสนับสนุนจากคนในชุมชนรวมทั้งมอบเงินสนับสนุนให้บ้านที่ได้รับ ความเดือดร้อน ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
2	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครปฐม	สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 60,000 บาท ในการซ่อมแซม ปรับปรุงที่อยู่อาศัย จำนวน 2 ครั้วเรือน

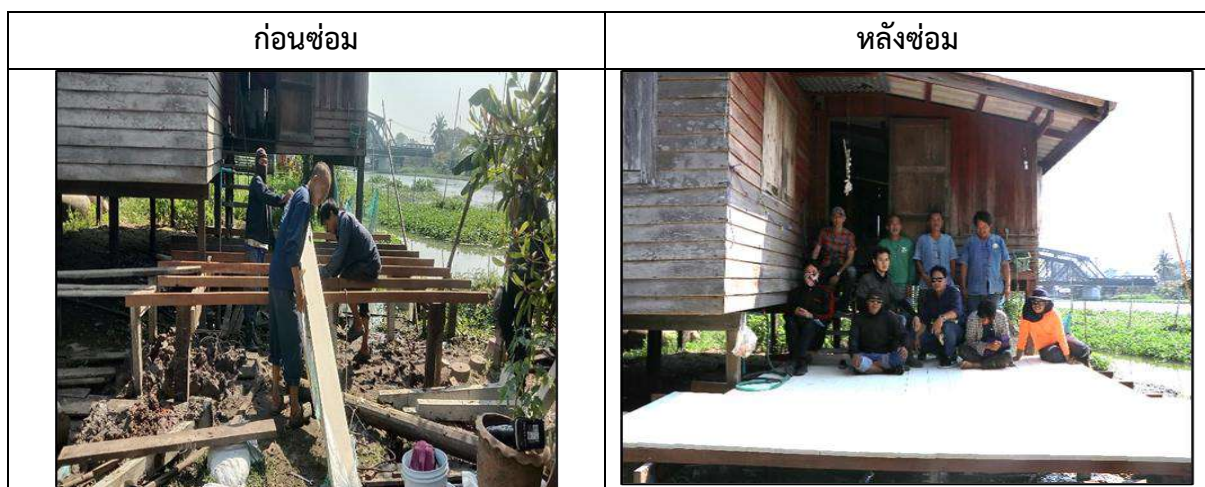
5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนตำบลจี่วราย ได้ขับเคลื่อนงานแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยให้กับชาวบ้านในพื้นที่ โดยดำเนินการสำรวจข้อมูลความเดือดร้อน จัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย และเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หนุนเสริมการทำงานร่วมกับชุมชน โดยได้ดำเนินการเป็นหน่วยงานกลางในการเสนอขอมูลต่อพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด นครปฐม เพื่อหาหรือแนวทางการสนับสนุนเรื่องดังกล่าว

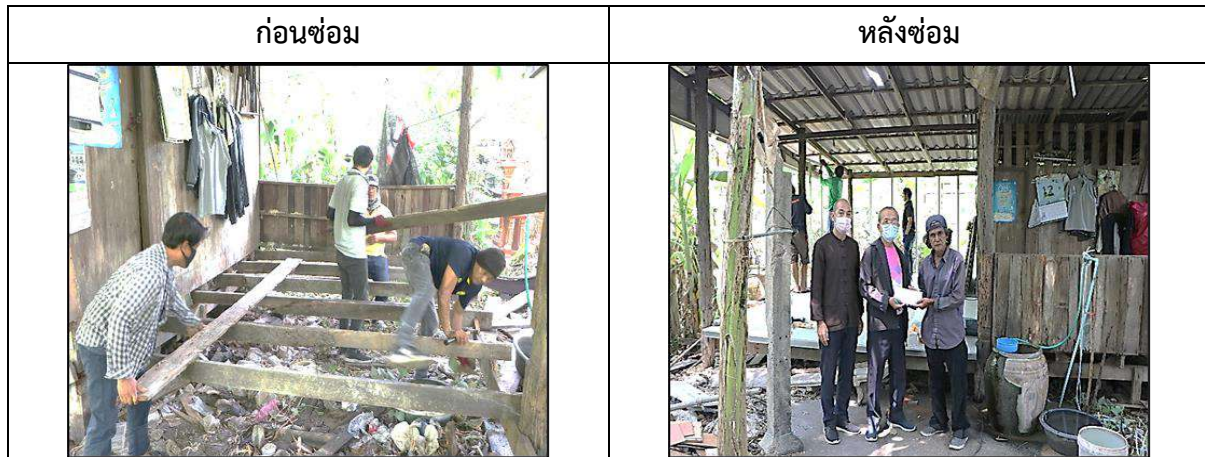

และในปี 2564 นี้ สภาองค์กรชุมชนตำบลจี่วรายได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 60,000 บาท ซึ่งสนับสนุนโดยพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครปฐม ในการช่วยเหลือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้เดือดร้อนจำนวน 2 หลังคาเรือน สภาองค์กรชุมชนจึงได้ดำเนินการเปิดเวทีประชาคมจัดลำดับผู้เดือดร้อน โดยได้ผู้รับสนับสนุนงบประมาณ ดังนี้

บ้านหลังที่ 1 ได้แก่ บ้านนายณรงค์ ศรีเวียงราษฎร์ หมู่ที่ 1 ตำบลจี่วราย เป็นผู้สูงอายุและพิการ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครปฐม จำนวน 20,000 บาท แต่เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับไม่สามารถนำไปเป็นค่าแรงช่างได้ อีกทั้งเจ้าของบ้านไม่มีกำลังทรัพย์ในการจ้างช่างเอง สภาองค์กรชุมชนตำบลจี่วรายจึงได้ประสานขอความร่วมมือกับผู้นำชุมชน ท้องที่ ท้องถิ่น ร่วมกันบริจาคเงินสมทบ ค่าแรง และค่าวัสดุเพิ่มเติมอีกจำนวน 6,000 บาท ในการซ่อมแซมปรับสภาพแวดล้อมบ้าน โดยการต่อเติมชานออกมาจากตัวบ้าน เพื่อให้มีพื้นที่อาศัย และลดอุบัติเหตุจากการขึ้นลงบันไดที่สูงชัน ทำให้มีที่อยู่อาศัยมั่นคงและแข็งแรง

บ้านหลังที่ 2 ได้แก่ นายสังเวียน พันธุ์เดิมวงศ์ราษฎร์ หมู่ที่ 2 ตำบลจี้วราย เป็นผู้เปราะบางได้รับงบประมาณสนับสนุนจากพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครปฐม จำนวน 40,000 บาท นำมาปรับปรุงสภาพพื้นบ้าน ซึ่งจากเดิมเป็นพื้นไม้สภาพใกล้พัง จึงได้ปรับพื้นเพปูนใหม่ หลังจากซ่อมแล้วนั้นทำให้เจ้าของบ้านรู้สึกมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยมากขึ้น ส่งผลถึงคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย และจิตใจของผู้อยู่อาศัยที่ไม่ต้องกังวลถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นจากความชำรุดทรุดโทรมและภัยธรรมชาติอีกต่อไป

6.ข้อค้นพบสำคัญ

จากการได้ขับเคลื่อนงานพัฒนาในชุมชน นั้น ทำให้เห็นว่าคนในชุมชนยังมีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทำให้คนทำงานจิตอาสาเกิดความประทับใจที่ได้เป็นผู้ให้ และได้ปลั่งความสุขจากผู้รับ ทำให้มีกำลังใจในการขับเคลื่อนงานพัฒนาสร้างความสุขที่ยั่งยืนให้กับชุมชนต่อไป โดยเชื่อมั่นว่า คนจี้วรายไม่ทิ้งกัน

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

แนวทางการพัฒนาโครงการตำบลรูปธรรมนั้นยังคงถือเอาโครงการ การปรับปรุงแวดล้อม ด้านที่อยู่อาศัยร่วมกับโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลจี้วรายเป็นข้อเสนอไปพลางก่อนจนกว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จะคลี่คลาย เพราะเป็นโครงการรูปธรรมที่จับต้องได้มีหน่วยงานรัฐและคนในชุมชนให้การสนับสนุน ผลที่ได้รับมีผลทั้งสุขภาพกายและสุขภาพใจ ทั้งผู้ให้และผู้รับ

ผู้ให้ข้อมูล นายมณี อีสโร

ตำแหน่ง คณะทำงาน

เบอร์โทร 081-943-8594

สภาองค์กรชุมชนตำบลดอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม
 “สวัสดิการชุมชนกับการแก้ไขวิกฤติโควิด 19 ที่หน่วยงานเข้าไม่ถึง”

1.บริบทพื้นที่

เดิมในสมัยโบราณพื้นที่ตำบลดอนพุทรา เป็นที่ดอนมีไม้เบญจพรรณนานาชนิด ส่วนมากเป็นต้นพุทรา ราษฎรส่วนใหญ่อพยพมาจากตำบลวัดละมุดเขตอำเภอนครชัยศรี และจังหวัดเพชรบุรี(ไทยไชย) ได้มาตั้งถิ่นฐานตำบลดอนพุทราประมาณ 100 ปีเศษ ด้วยเหตุนี้มักเรียกติดปากว่า "ดอนพุทรา" มาจนถึงปัจจุบัน สภาพพื้นที่ของตำบล เป็นที่ดอนบางส่วน สภาพโดยทั่วไปพื้นที่ราบเรียบมีคลองชลประทานสายท่าเรือบางพระไหลผ่าน

“ดอนพุทรา” เป็นชุมชนหนึ่ง ซึ่งตั้งมาจากสภาพพื้นที่ เป็นพื้นที่ดอนและมีป่าพุทราขึ้นเต็มไปหมด เติบราษฎรได้อพยพมาจากอำเภอนครชัยศรี ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มและน้ำท่วม จึงได้ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ ที่บ้านดอนพุทราแห่งนี้ ในเวลาต่อมา จึงได้จัดตั้งเป็นตำบล ดอนพุทรา มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ร่วมกันหลากหลาย เช่น ลาวครั่ง ไทยทรงดำ จีน ไทย ล้วนนับถือศาสนาพุทธ เป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีสังคมที่พึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูล ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมปฏิบัติ จารีต ประเพณีดั้งเดิม วัฒนธรรม เช่น การแต่งกาย ภาษาพูด อาหาร พิธีกรรม ลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไป ส่วนใหญ่มีพื้นที่เป็นดอนสลับกับที่ราบลุ่ม มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 2 - 4 เมตร มีประชากรทั้งสิ้น ประมาณ 5,229 คน

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลสามง่าม	ตำบลบางปลา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลห้วยด้วน	ตำบลบ้านหลวง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลห้วยพระ	ตำบลห้วยด้วน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบางระกำ	ตำบลบางปลา

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการสำรวจสภาพปัญหาตำบลดอนพุทรา พบว่า มีปัญหาสำคัญ ดังนี้

ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนเริ่มหนาแน่น ประชาชนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติมากโดยไม่หาสิ่งทดแทน ทำให้ทรัพยากร ธรรมชาติเสื่อมโทรมลง

ปัญหาด้านประเพณีวัฒนธรรม เด็กรุ่นหลังไม่พูดภาษาท้องถิ่น การแต่งกายก็เปลี่ยนไปตามยุคสมัยจะแต่งกายชุดไทยทรงดำต่อเมื่อมีกิจกรรมหรืองานเทศกาลเท่านั้น ซึ่งอาจจะขาดคน สืบทอดเรื่องของประเพณีวัฒนธรรมในอนาคต หากถามถึงว่าชุมชนมีแนวคิดอย่างไรที่จะทำให้วัฒนธรรมประเพณี ไทยทรงดำยังคงอยู่คู่ชุมชน อยู่ที่มีการได้มาของผู้นำท้องถิ่น หากผู้นำเป็นไทยทรงดำ ก็จะสนับสนุนประเพณีเป็นอย่างดี หากได้ผู้นำที่ไม่ใช่ไทยทรงดำ คุณค่าและความสำคัญของประเพณีนี้ก็จะไม่ถูกกล่าวถึง

ปัญหาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อย พวกเขาเหล่านี้ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงโรคระบาด เดือดร้อนตกราน ขาดรายได้ เป็นจำนวนมาก และยังต้องอยู่ท่ามกลางความเสี่ยงที่จะกลายเป็นผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด 19 อีกทั้งความยากจนทำให้ไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์มาป้องกันตัวเองได้ ไม่ว่าจะเป็นหน้ากากอนามัยหรือน้ำยาฆ่าเชื้อที่ใครต่อใครไปกว้านซื้อมาใช้กัน

3.สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาพองค์กรชุมชนตำบลดอนพุทรา. เน้นกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนสภาพองค์กรชุมชน ดังนั้นกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จึงมีขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

17. ประชุมสภาองค์กรชุมชนเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามภารกิจ และแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาพองค์กรชุมชน
18. การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร เพื่อสำรวจปัญหา ศักยภาพทุนชุมชน และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่
19. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น
20. ทีมคณะทำงานจัดเวทีวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน เพื่อสะท้อนข้อมูลที่ค้นพบที่สำคัญให้ชาวบ้านรับรู้
21. คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาพองค์กรชุมชน ยกร่างการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
22. จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อแผนฯ
23. นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต่อที่ประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อให้ความเห็นต่อแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาพองค์กรชุมชน
24. นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคี ที่เกี่ยวข้อง และประกาศแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหามุมชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลดอนพุทรา มีบทบาทสำคัญในการร่วมกันแก้ไขปัญหาเรื่องสังคม ส่งเสริมการจัดสวัสดิการดูแลคนในชุมชน โดยใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางให้คนในชุมชนได้ปรึกษาหารือถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ได้เชื่อมโยงการทำงานร่วมกับผู้นำชุมชน อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยเฉพาะส่วนของท้องถิ่น คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนพุทราได้ให้การสนับสนุนกิจกรรมเป็นอย่างดี จัดประชุมคณะทำงานสภาองค์กรชุมชนและคณะทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลดอนพุทรา ร่วมกันแนวทางการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งได้ข้อสรุปว่าจะมุ่งเป้าช่วยเหลือไปที่กลุ่มผู้เปราะบาง ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ที่ตกงานไม่มีรายได้ เท่าที่จะทำได้ก่อน รวมทั้งร่วมกันรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการดูแลลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ในชุมชน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนพุทรา	สนับสนุนจัดทำข้อมูล กลุ่มผู้เดือดร้อน กลุ่มเปราะบาง ในการช่วยเหลือเยียวยาภายใต้สถานการณ์โควิด 19
2	อสส	สนับสนุนจัดทำข้อมูล กลุ่มผู้เดือดร้อน กลุ่มเปราะบาง ในการช่วยเหลือเยียวยาภายใต้สถานการณ์โควิด 19
3	อบต.ดอนพุทรา	สนับสนุนสถานที่ประชุม
4	พมจ.	สนับสนุนการดูแลช่วยเหลือกลุ่มผู้ยากจน ผู้เปราะบางในชุมชน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

ช่วงปี 2564 นี้ การระบาดของโรคโควิด 19 มีความรุนแรงมากขึ้น การช่วยเหลือตามมาตรการของภาครัฐอาจเข้าไม่ถึงตัวผู้เดือดร้อนในชุมชน สภาองค์กรชุมชนตำบลดอนพุทรา จึงได้บูรณาการการทำงานร่วมกับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลดอนพุทรา โดยได้ประชุมคณะทำงาน และได้ข้อสรุปร่วมกันว่า จมุงช่วยเหลือผู้เดือดร้อนเจาะกลุ่มเป้าหมายไปที่กลุ่มผู้เปราะบาง ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ที่ตกงานไม่มีรายได้ โดยช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ก่อน และยังต้องหาแนวทางในการดูแลเด็กนักเรียน เยาวชนที่จะเติบโตมาเป็นกำลังหลักของชุมชน โดยจะต้องจัดทุนการศึกษาไว้ดูแลในช่วงที่ยากลำบากนี้ให้ผ่านพ้นไปด้วยกัน

ร่วมกับเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนอำเภอดอนตูม เข้าร่วมกิจกรรมสมทบทุนบริจาคเงินเพื่อจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ให้กับโรงพยาบาลศูนย์นครปฐม เชื่อมโยงกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนพุทรา กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน บูรณาการการทำงานจัดทำข้อมูล กลุ่มผู้เดือดร้อน กลุ่มเปราะบาง เพื่อให้สามารถเข้าถึงการดูแลสุขภาพผู้ป่วยในชุมชนมากขึ้น อีกทั้งเกิดการพัฒนาทักษะการใช้

ข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกิดเป็นรูปธรรมความสำเร็จในการดูแลผู้ยากไร้ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และทำให้ทราบถึงข้อมูลของผู้ป่วย ที่มาอาศัยอยู่ทั้งในและนอกตำบล เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการการดูแลอย่างทั่วถึง

ในปี พ.ศ. 2564 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลดอนพุทรา ได้รับเงินรับบริจาคสมทบเข้ากองทุน จำนวน 6,000 บาท และใช้งบประมาณของกองทุนสวัสดิการอีกจำนวน 1,590 บาท ในการจัดซื้อสิ่งของ ข้าวสารอาหารแห้ง ของใช้ที่จำเป็นและสิ่งของที่ได้รับบริจาคจากผู้ใจบุญจัดทำถุงยังชีพมอบให้กับผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ในชุมชน

6. ข้อค้นพบสำคัญ

แนวคิดการทำงานแบบบูรณาการของสภาองค์กรชุมชนกับกองทุนสวัสดิการชุมชน ทำให้เกิดการวิเคราะห์ การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในภาคประชาชน และการนำเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน ให้กับท้องถิ่นได้นำเข้าไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สำคัญการทำกองทุนสวัสดิการชุมชนของตำบล ยังได้ใช้การสมทบช่วยเหลือกันเองในชุมชน เป็นกองทุนซึ่งใช้เงินที่สมาชิกได้รับจากสวัสดิการประเภทต่าง ๆ นำมาสมทบเข้าเป็น “กองทุน” เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมต่อไป นอกจากนี้กลุ่มผู้เปราะบาง ผู้ด้อยโอกาส จะได้รับการช่วยเหลืออย่างทั่วถึงจากกองทุนนี้ ทั้งตำบล แบบหมุนเวียนกันไป นักเรียนและกลุ่มเยาวชนคนดี จะมีโอกาสได้รับทุนการศึกษาซึ่งกองทุนสวัสดิการจัดให้ปีละ 10 ทุน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลดอนพุทรา มีแผนในการส่งเสริมการสร้างแหล่งอาหารปลอดภัยในชุมชน เนื่องจากเห็นโอกาสภายใต้สถานการณ์โควิดที่ 19 ซึ่งอาหารนั้นยังคงต้องบริโภค โดยส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารเคมีในครัวเรือน สำหรับบริโภค หากเหลือสามารถนำไปจำหน่ายสร้างเป็นรายได้เสริมต่อไปได้

ข้อมูลโดย : นางศิริพร โชคเศรษฐี

ตำแหน่ง : ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลดอนพุทรา

เบอร์โทร : 087-1559838

“พลังพลเมืองสร้างการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาสาธารณะ”

สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ตำบลทุ่งขวาง ก่อตั้งเป็นตำบลมาประมาณ 80-90 ปี เดิมขึ้นกับอำเภอสสามแก้ว จ.นครปฐม ราษฎรส่วนใหญ่อพยพมาจากหลายท้องที่ เช่น จ.กาญจนบุรี จ.ราชบุรี ปี 2493 ได้ย้าย อ.สามแก้วมาตั้งใหม่เป็น อ.กำแพงแสน ตำบลทุ่งขวาง มีท้องทุ่งกว้างขวางแสงอาทิตย์ จึงเรียกว่า “ทุ่งขวาง” ปี พ.ศ.2502 ได้แบ่ง ตำบลทุ่งขวาง ออกเป็น ตำบลทุ่งบัว จนปัจจุบันได้แยกพื้นที่ ตำบลทุ่งขวาง ออกเป็น 3 ตำบล คือ ตำบลทุ่งบัว ตำบลรางพิกุล และ ตำบลห้วยมอนทอง ตำบลทุ่งขวาง เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอกำแพงแสน มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 10 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านหลักเมตร หมู่ 2 บ้านหนองขาม หมู่ 3 บ้านรางพิกุล หมู่ 4 บ้านดอนสะอาด หมู่ 5 บ้านบ่อน้ำพุ หมู่ 6 บ้านปลักไม้สาย หมู่ 7 บ้านบ่อน้ำพุ หมู่ 8 บ้านหลักเมตรใหม่ หมู่ 9 บ้านปลักไม้ลายใหม่ หมู่ 10 บ้านหนองไช้กา

ชุมชนตำบลทุ่งขวางมีความสามัคคี มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรวมกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสัมมาชีพ การจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนฯ และกองทุนสวัสดิการชุมชน ช่วยสนับสนุนการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โครงการบูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จะช่วยให้การทำงานขององค์กรสภาชุมชน มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตำบลทุ่งขวางประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน จำนวนประชากรทั้งหมด 1,196 ครัวเรือน 6,039 คน

พื้นที่ทั้งหมดของตำบลทุ่งขวางเป็นที่ราบลุ่ม ดินเป็นดินปนทรายเหมาะสำหรับทำไร่ ทำสวน ทำนา มีคลองธรรมชาติ คลองชลประทาน ทำการเกษตรได้ตลอดปี

อาชีพหลัก ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม ปลูกข้าว พื้นที่เพาะปลูกประมาณ 2,997 ไร่ พันธุ์ข้าวที่ปลูกส่วนใหญ่คือ ปทุมธานี ๑, สุพรรณบุรี ๑, กข.๓๑ (ปทุมธานี ๘๐), พิษณุโลก ๒

อาชีพรอง คือ อาชีพเลี้ยงสัตว์ และทำไร่ โดยมีทั้งหมดประมาณ 6,145 ไร่ แบ่งออกเป็น พืชไร่ 4,472 ไร่ พืชผัก 1,673 ไร่ พืชที่ปลูก คือ อ้อย, หน่อไม้ฝรั่ง, กระชาย, หอมแบ่ง กระเพราและโหระพา ฯลฯ

แหล่งเรียนรู้ชุมชน

โอกาสการพัฒนาชุมชน

ปีพ.ศ.2561 ปลายปี ตำบลทุ่งขวางได้รับการหนุนเสริมจากขบวนจังหวัดนครปฐม และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ทั้งกระบวนการจัดตั้งและสร้างความเข้าใจบทบาทภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตาม พรบ. พ.ศ.2551 จึงเกิดการรวมตัวของผู้นำและแกนนำในชุมชนที่มองเห็นความสำคัญของการมีเวทีกลางในการปรึกษาหารือในแก้ไขปัญหาและพัฒนาสิ่งต่างๆของพื้นที่ การสร้างเข้มแข็ง ของชุมชน โดยจัดการตนเอง จึงเกิดการรวมตัวทั้งแกนนำและกลุ่มองค์กรเครือข่ายในหมู่บ้านทั้งหมด 11 กลุ่ม อาทิ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่ม อสม. และคณะกรรมการหมู่บ้าน ร่วมจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งขวางขึ้น โดยมีนางสุดใจ เปี่ยมคล้า เป็นประธานสภาองค์กรชุมชน และได้รับการหนุนเสริมจากขบวนจังหวัดนครปฐมและสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงงบประมาณในการสนับสนุนการขับเคลื่อนงาน

จากการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งขวาง และการหนุนเสริมจากขบวนจังหวัดนครปฐม และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับทีมงาน เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายระดับจังหวัด ถือเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการขับเคลื่อนงาน ที่ผ่านมาสภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งขวาง ได้เดินหน้าจัดทำเวทีกลางพูดคุยอย่างต่อเนื่อง นำปัญหาความและต้องการของประชาชนเข้าในเวทีพูดคุย และได้สรุปเป็น แนวทางการพัฒนาของสภาองค์กรชุมชนไว้ดังนี้

1. เป้าหมาย ประชาชน มีความเป็นอยู่ที่ดี ทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นยั่งยืน
2. วิสัยทัศน์ ทุ่งขวาง เกษตรอุดม ชุมชนเข้มแข็ง แหล่งวัฒนธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT)

จุดแข็ง (S) 1 มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นประวัติศาสตร์ ค่ายลูกเสือกำแพงแสน 2 มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ 3 มีทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นทุนทางเศรษฐกิจ มีหลากหลาย ความรู้และความสามารถ พัฒนาขยายต่อยอดได้ 4 มีองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านอาหารการกิน การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตตามวิถีชุมชนท้องถิ่น **จุดอ่อน (W)** 1 การบริหารจัดการที่สาธารณะ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ขาดการดูแล 2 คนในชุมชนมีที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง 3 ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ขาดสภาพคล่อง มีปัญหาความรู้ และแหล่งหารายได้ **โอกาส (O)** 1 รัฐบาลให้การช่วยเหลือด้าน

เศรษฐกิจสังคมส่วนหนึ่ง ลดปัญหาสังคมได้ระดับหนึ่ง อุปสรรค (T) 1 กฎหมายบางเรื่องเอื้อประโยชน์ให้กับนายทุน 2 นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตของประชาชน

ภาพ : การประชุมทบทวนแผนพัฒนาตำบล

ขั้นตอน/กระบวนการการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชนที่ผ่านมา ได้หนุนเสริมขับเคลื่อนเรื่องการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ได้ใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางนั่งคุย จัดทำเวทีประชุมทำความเข้าใจ หาแนวทางการแก้ไขปัญหา และได้ดำเนินการตามมติที่กำหนดร่วมกัน โดยในปีที่ผ่านมาสภาองค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยจำนวน 5 คร่าวเรือน และ ปี2564 จำนวน 5 คร่าวเรือน จากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และ การแก้ไขปัญหาที่ดินทับซ้อนในที่ดินสาธารณะ ที่เป็นข้อพิพาทมาตั้งแต่ปี 2563 เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2563 เวลา 10.00 นาฬิกา ณ ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม คณะกรรมการตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา นำโดย นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ พร้อมด้วย นายวิวรรณ์ แสงสุริยะฉัตร นายสมเดช นิลพันธุ์ และคณะ ได้เดินทางไปศึกษาดูงานและลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน กรณีขอความเป็นธรรมเจ้าหน้าที่รัฐปล่อยปละละเลยให้มีบุคคลทำลายทางสาธารณประโยชน์และบุกรุกบึงน้ำสาธารณะ (บึงบัวขาว) โดยในการลงพื้นที่ดังกล่าวคณะกรรมการได้ร่วมหารือกับผู้ร้อง เจ้าของโฉนดที่ดิน และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ คณะกรรมการจะได้นำข้อมูลและข้อเท็จจริงที่ได้รับมาพิจารณาและหาข้อยุติเพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวต่อไป

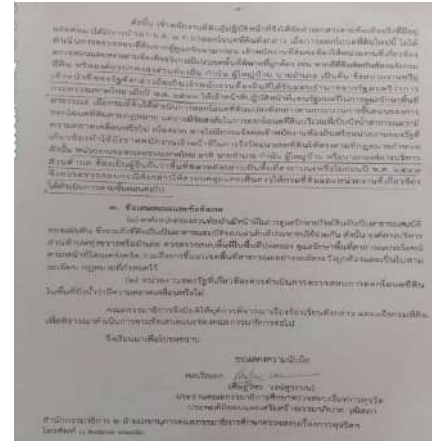
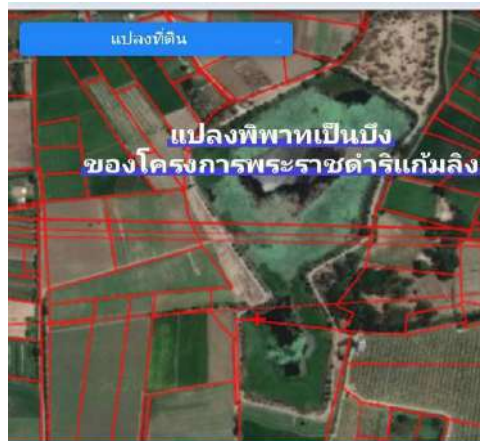

รูปธรรมการขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งขวาง

หลังจากที่ได้มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนและใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่ตำบลได้ สภาองค์กรเริ่มเรียนรู้แนวทาง มีการขับเคลื่อนงานหลายเรื่อง และที่เป็นรูปธรรมนำมาซึ่งความภาคภูมิใจในการแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ คือ สภาองค์กรชุมชนได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาดินทับซ้อนในที่สาธารณะ ที่เป็นข้อพิพาทมาตั้งแต่ปี 2563 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ประเด็นปัญหาที่เกิดจากมีเอกชนทำลายทางสาธารณประโยชน์และบุกรุกบึงน้ำสาธารณะ (บึงบัวขาว) โดยการถมดินคลองส่งน้ำและปิดประตูท่อระบายน้ำ ทำให้คนในชุมชนประสบความเดือดร้อนน้ำท่วมพื้นที่การเกษตรและบ้านเรือนในช่วงฝนตก จากปัญหาดังกล่าวแกนนำชุมชน กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้เดือดร้อนในชุมชน ได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยการยื่นหนังสือในนามสภาองค์กรชุมชนถึงวุฒิสภา เพื่อให้ลงมาตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของคนในตำบลทุ่งขวาง และได้มีผู้แทนคณะกรรมการฯ ลงมาสำรวจพื้นที่จริงในช่วงปลายปี 2563 หลังจากการลงพื้นที่ทางแกนนำชุมชนได้ติดตามความคืบหน้าและเข้าร่วมนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมมาโดยตลอด จนกระทั่งประธานคณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริตประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา ได้มีหนังสือให้กรมที่ดินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบการออกโฉนดที่ดินในพื้นที่บึงน้ำว่ามีความคลาดเคลื่อนหรือไม่

ปัจจุบันแกนนำชุมชน และชาวบ้าน ได้ยื่นเรื่องถึงศาลปกครองสูงสุดทวงคืน “โครงการพระราชดำริแก้มลิงหนองลาดบัวขาว” โดยนำพื้นที่สาธารณะดังกล่าว ดำเนินโครงการแก้มลิง เป็นแหล่งเก็บกักน้ำชุมชนต่อไป

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขวาง	-สนับสนุนสถานที่ประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบล -สนับสนุน เฝ้าระวัง คัดกรอง ช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์ป้องกันตนเอง อาหาร เจลล้างมือ หน้ากากอนามัย แก่ประชาชน ป้องกันโรคโควิด-19
2	คณะกรรมการการตรวจสอบเรื่องการทุจริตประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาลวุฒิสภา	ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน ปัญหาบุกรุกทาง สาธารณประโยชน์และบุกรุกบึงน้ำสาธารณะ (บึงบัวขาว)บุกรุกบึงน้ำ สาธารณะ (บึงบัวขาว) ได้มีหนังสือให้กรมที่ดินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตรวจสอบการออกโฉนดที่ดินในพื้นที่บึงบัวว่ามีความ คลาดเคลื่อนหรือไม่
3	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-สนับสนุน เฝ้าระวัง คัดกรอง ช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์ป้องกันตนเอง อาหาร เจลล้างมือ หน้ากากอนามัย แก่ประชาชน ป้องกันโรคโควิด-19

ข้อค้นพบที่สำคัญ ที่ผ่านมามาดำบลทุ่งขวาง ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานมีการพัฒนาแก้ไขปัญหาย่างต่อเนื่องภายใต้ขีดจำกัดของชุมชนที่สามารถทำได้ และยังมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาแก้ไขช่วยเหลือตามบทบาทของหน่วยงานนั้นๆ แต่ตำบลยังคงมีปัญหาอื่น ๆ อีกหลายด้าน รวมถึงสิ่งดีๆ ที่ต้องต่อยอดและพัฒนาต่อ นั้น สภาองค์กรชุมชนได้ใช้เวทีกลางนั่งคุย จัดทำเวทีประชุมทำความเข้าใจ และรวบรวมสิ่งต่างๆ ที่ชุมชนร่วมกันคิด จัดทำแผนพัฒนาสู่การจัดการชุมชนท้องถิ่น

ชื่อผู้ให้ข้อมูล น.ส.เพ็ญศิริ ตันอรุณชัย

สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งขวาง

โทร. 098-4275832

“ตลาดเกษตรชุมชนของ คน ตำบลบางพระ”

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางพระ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ตำบลบางพระตั้งอยู่ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีทั้งหมด 4 หมู่บ้านจากคำบอกเล่าต่อๆ กันมาเมื่อประมาณปี พ.ศ.2300 พม่าได้ยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาชาวบ้านและข้าราชการบางส่วนเกรงกลัวภัยสงคราม จึงได้อพยพหลบหนีออกจากกรุงศรีอยุธยาโดยทางเรือในครั้งนั้นได้นำพระพุทธปฏิมากรมาด้วยเมื่อได้เดินทางมาถึงปากคลองบางพระได้เกิดลมพายุใหญ่พัดพาและเรือได้ล่มจมลงในคลองบางพระทำให้พระพุทธปฏิมากรจมน้ำลงด้วย ชาวบ้านจึงขนานนามบริเวณนี้ว่า "บางพระ" สืบต่อจนปัจจุบัน

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีคลองบางพระเชื่อมต่อกับแม่น้ำท่าจีนสามารถส่งน้ำไหลผ่านทุกหมู่บ้านการตั้งบ้านเรือนบางแห่งตั้งอยู่ริมคลองและติดถนนพื้นที่ตำบลบางพระเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นนา เป็นสวน ประชาชนส่วนใหญ่ ปลูกข้าวปลูก ไม้ผล และสวนไม้ดอกไม้ประดับ มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ,กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน, กลุ่มพัฒนาบทบาทสตรี, จัดตั้งกลุ่มแม่บ้านมหาดไทยและตำบลบางพระ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ ได้แก่ หลวงพ่อสมหวัง วัดกลางบางพระ ซึ่งเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดีสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจให้กับคนในชุมชนตำบลบางพระโดยมีแหล่งขายสินค้าให้กับคนในชุมชนได้จำหน่ายสินค้า โดยเฉพาะสินค้าด้านการเกษตร ซึ่งเป็นสินค้าที่คนในชุมชนสามารถผลิตและจำหน่ายสินค้าได้เอง

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางพระ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2558 และได้รับใบรับรองการจดทะเบียนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เลขที่สภา 73055 เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ.2558 สภาองค์กรชุมชนเกิดขึ้นจากความต้องการของชุมชน ที่จะใช้เป็นเครื่องมือสร้างพื้นที่กลาง ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ตำบลบางพระ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย ผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ตามแนวทางของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนงาน และมีกลุ่มองค์กรต่างๆในตำบลเข้าร่วมกระบวนการจัดตั้ง อาทิเช่น กองทุนหมู่บ้าน กลุ่ม อสม .กลุ่มเกษตรตำบลบางพระ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล เป็นต้น โดยมีนายประคอง โทบัญญา เป็นประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบางพระ มีโครงสร้างคณะทำงานสภาองค์กรชุมชนจำนวน 16 คน

สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลบางพระ **ผู้ใหญ่ประคอง โทบัญญา** ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 และเป็นประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบางพระ เล่าว่า “ตำบลบางพระ ในตอนนี้ เราพบว่า พื้นที่เกษตรกรเจอ

ปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุด เพราะว่าพื้นที่ของตำบลบางพระเราประมาณ 70% ประกอบอาชีพเกษตรกร สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ดินดี น้ำดี เหมาะแก่การทำเกษตรทุกๆด้าน ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นก็เนื่องจากผลผลิตที่เราทำการเกษตรมีราคาถูกลง เพราะต้องผ่านพ่อค้าคนกลางบางครั้งสินค้าราคาแพงแต่พ่อค้าก็มากดราคาเรา โดยที่เกษตรกรไม่รู้กลายเป็นปัญหาของเกษตรกร ซึ่งไม่เหมือนกับการที่เกษตรกรนำไปขายเองโดยตรง จะได้ราคาดีกว่า สูงกว่า

การทำแผนพัฒนาชุมชนของสภาองค์กรชุมชนตำบลบางพระ

1. การสร้างความร่วมมือในตำบล โดยสภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความร่วมมือในตำบลมีบทบาทประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในพื้นที่ภายใต้เป้าหมายร่วมในการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวิถีวัฒนธรรมชุมชนโดย “การจัดทำแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน”

2. สภาองค์กรชุมชนสร้างความร่วมมือเพื่อจัดกลไกความสัมพันธ์ในตำบลทำได้โดยการจัดกลไกความสัมพันธ์ คือการจัดระบบการทำงานหรือบูรณาการกลุ่มคน/องค์กร/หน่วยงานประเด็นงานพัฒนาและงบประมาณให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

กระบวนการทำแผนพัฒนาชุมชนระดับตำบลประกอบด้วย

1. ค้นหาข้อมูลทุนชุมชน/ปัญหาชุมชนโดยใช้กระบวนการระดมความคิดเห็นในกรณีที่มีชุมชน/ตำบลที่มีการทำ แผนชุมชนมาก่อนแล้วสามารถนำแผนดังกล่าวมาประกอบในการทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาชุมชนได้

2. วิเคราะห์จุดแข็ง/จุดอ่อนอุปสรรค/ภัยคุกคามของแต่ละตำบล

3. ค้นหาประเด็นสำคัญ /เร่งด่วน /ปัญหาเร่งด่วนของตำบลนำเสนอในเวทีเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เสนอแนะเพิ่มเติมระดมความคิดเห็นและจัดเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นร่วมทั้งหมด

4. จัดทำรายละเอียดแผนพัฒนาชุมชนระดับตำบลประกอบด้วยแผนงานสำคัญวิธีการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ช่วงเวลาดำเนินงานผลลัพธ์ผู้รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การได้มาของแผนพัฒนาตำบล ได้ทำการประเมินสถานการณ์ข้อมูลปัญหาและความต้องการที่เกี่ยวข้องของชุมชนในการจัดการปัญหาโดยใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนเป็นเวทีกลางในการปรึกษาหารือร่วมกันของคนในชุมชน โดยผ่านตัวแทนกลุ่มองค์กรที่เป็นสมาชิกของสภาองค์กรชุมชนและท้องที่ท้องถิ่นเข้าร่วมการจัดทำแผนโดยมีรายละเอียดดังนี้

จากข้อมูลปัญหาดังกล่าว สภาองค์กรชุมชนตำบลบางพระ ได้รับฟังปัญหาจากชาวเกษตรกรส่วนใหญ่ และเวทีประชาคม จึงได้มีการประสานความร่วมมือกับภาคีท้องถิ่นที่สำคัญ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ และวัดกลางบางพระ (หลวงพ่สมหวัง) ซึ่งทางพี่น้องชาวตำบลบางพระได้รับความโชคดีเนื่องจาก

ตำบลบางพระ มีหลวงพ่อสมหวัง พระพุทธรูปอันศักดิ์สิทธิ์ประจำตำบล และมีชื่อเสียงระดับประเทศ ประชาชนทั่วทั้งประเทศมากราบไหว้ขอพร “องค์หลวงพ่อสมหวัง” ตำบลบางพระ จึงถือเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐม อยู่ ณ เวลานี้ พร้อมประจวบเหมาะกับนโยบายของ “พระครูศรีสุตากรเจ้าอาวาสวัดกลางบางพระ” ได้เล็งเห็นปัญหาของชาวบ้านในพื้นที่ จึงได้มีการอนุเคราะห์ให้สร้างตลาดภายในวัดกลางบางพระ หรือที่เรียกว่า “ตลาด 100 ร้าน” คำว่า 100 ร้าน ในที่นี้ไม่ใช่ร้อยล้านบาทแต่เป็น 100 ร้านค้าในตลาดและทางวัดได้มอบหมายให้ “ผู้ใหญ่ประกอบ โตบุญพา” เป็นแกนหลักในการดูแลรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งนโยบายของหลวงพ่อก็ได้เน้นย้ำให้ผู้ที่จะมาขายสินค้าเป็นบุคคลในตำบลบางพระเท่านั้น โดยการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนทั้ง 4 หมู่บ้าน มาลงทะเบียน เพื่อจัดจงบสถานที่ขายสินค้า โดยมีการวางกฎกติกาการจำหน่ายสินค้า อย่างชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งซึ่งกันและกัน จนทุกวันนี้มีร้านค้าอยู่ ประมาณ 150 ร้าน เป็นที่เรียบร้อย

รูปกิจกรรม : การประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลบางพระ เพื่อรับฟังและแก้ไขปัญหาของชุมชน

ผู้ใหญ่ประกอบ ยังเล่าอีกว่า “ก่อนที่จะมีตลาด 100 ร้าน หลวงพ่อสมหวัง” ถ้าเราออกไปกลางทุ่งเรา จะไปเจอ กล้วยน้ำว่าที่มันสุกคาต้นจนกลายเป็นอาหารของพวกนกที่มากาะ หรือจะเป็นพวกพริก มะเขือ มันจะสุกคาต้นและร่วงหล่นไป แต่ ณ วันนี้ ท่านออกไปจะไม่เจอของเหล่านี้แล้ว เพราะชาวบ้านหรือเกษตรกร จะนำของเหล่านี้มาขายในตลาด 100 ร้าน ให้แก่นักท่องเที่ยวที่มากราบไหว้ขอพร หลวงพ่อสมหวัง ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่ชัดเจนที่สุดเพราะตลาดหลวงพ่อสมหวังสินค้าส่วนใหญ่จะถูกกว่าที่อื่น เพราะว่าชาวบ้านส่วนใหญ่จะทำและผลิตด้วยตัวเอง และเอามาขายเอง จะมีไปรับจากที่อื่นเพื่อมาแปรรูปเองบ้างเป็นบางร้านแต่ก็จะเป็นส่วนน้อย ถ้าเป็นสินค้าทางการเกษตรเกือบ 100% ที่จะเป็นของคนในชุมชน และทุกวันนี้ ได้มีการบริหารจัดการเรื่องค่าน้ำ ค่าไฟและค่าจัดการขยะ ซึ่ง หลวงพ่อก็ ท่านไม่ได้มีการเรียกเก็บจากชาวบ้านแต่อย่างใด แต่ทางคณะกรรมการในฐานะผู้ได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบ ในเรื่องการบริหารจัดการตลาด 100 ร้าน จึงใช้แนวทางในการบริจาคช่วยเหลือค่าน้ำ ค่าไฟและค่าจัดการขยะแค่ร้านละ 10 – 20 บาท แล้วแต่จิตศรัทธาของแต่ละร้าน เพราะถือว่าท่านมีรายได้จากการขายผลผลิต

รูปกิจกรรม : ตลาด 100 ร้าน หลวงพ่อสมหวัง วัดกลางบางพระ

การเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี องค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ สนับสนุนสถานที่ประชุมสภาองค์กรชุมชน บุคลากรช่วยเหลือด้านประชาสัมพันธ์ตลาด 100 ร้าน รวมทั้งช่วยประสานงานหน่วยงานภายนอก หน่วยงานอีกหลายหน่วยที่เชื่อมโยงประสาน พัฒนาชุมชน พัฒนาแนะนำการจัดวางสินค้า การจัดหน้าร้าน การทำสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมตลาด 100 ร้าน สำนักงานท่องเที่ยวจังหวัด สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ตลาด การจัดทำสื่อออนไลน์เผยแพร่กิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียนให้คำแนะนำการผลิตสินค้าชุมชน

ข้อค้นพบที่สำคัญ จากการใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางในการปรึกษาหารือแนวทางการแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและหน่วยงานภาคี ท้องที่ ท้องถิ่น เกิดการกระจายรายได้สู่ครัวเรือน/ชุมชน

ปัญหาข้อจำกัด เป็นตลาดแบบเดินผ่าน จุดที่ขายดีคือส่วนด้านหน้าของตลาด บางครั้งคนจะไม่ได้เดินไปถึงท้ายตลาดหรือด้านหลังตลาด ร้านเรามีประมาณ 150 ร้านค้า แต่จะขายได้และขายดีอยู่ประมาณ 80 ร้านค้า เป็นปัญหาแก้ไขยาก เพราะไม่สามารถบังคับให้คนเดินครบทั่วทุกร้านได้

รูปกิจกรรม : หลวงพ่อสมหวัง และมุมเซลฟี่ต่างๆ ภายในวัดกลางบางพระ

แนวทางในการพัฒนาและข้อเสนอ สร้างจุดที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยว เช่น มุมถ่ายรูปหรือจุดเซลฟี่ ที่เห็นภาพบรรยากาศของธรรมชาติสวนดอกไม้สวนพืชผัก หรือจะเป็นการถ่ายภาพมุมหลังตลาด 100 ร้าน แล้วเห็นองค์พระประธานหลวงพ่อสมหวัง เพื่อสร้างจุดดึงดูดหรือทำให้นักท่องเที่ยวสนใจ เชื่อมโยงในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และทำให้นักท่องเที่ยวเดินตลาดจนครบทุกร้านได้

ข้อมูลโดย : นายประคอง โตบุญพา

ตำแหน่ง : ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบางพระ

เบอร์โทร : 081-7544134

สภาองค์กรชุมชนตำบลตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภोधุมพรณทล จ้งหวัดนครปฐม

“การจัดการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชน”

1.บริบทพื้นที่

ตำบลมหาสวัสดิ์ เป็นชุมชนที่เก่าแก่ชุมชนหนึ่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอดุมพรณทล จ้งหวัดนครปฐม ใช้เวลาเดินทางจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ 30 นาที ระยะทางประมาณ 28 กิโลเมตร โดยใช้เส้นทางถนนบรมราชชนนี ระยะทางประมาณ 1.5 กิโลเมตร หรือใช้เส้นทางถนนศาลายา-นครชัยศรี ระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร เพื่อเข้าถึงพื้นที่ตำบล ที่มาของชื่อชุมชนแห่งนี้ เดิมทีมีชาวบ้านคนหนึ่งชื่อ "นายสวัสดิ์" ได้มาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้ เป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก ประกอบกับได้ทำคุณงามความดีมาโดยตลอด ต่อมาบุคคลนี้ได้บวชเป็นพระภิกษุ ต่อมาได้มรณภาพลง และเพื่อให้คนรุ่นหลังได้ระลึกถึงคุณงามความดีของ "นายสวัสดิ์" จึงได้ขนานนามตำบลนี้ว่า "ตำบลมหาสวัสดิ์"

ตำบลมหาสวัสดิ์ ประกอบไปด้วย 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านศาลานกกระจกอด, หมู่ที่ 2 บ้านคลองมหาสวัสดิ์, หมู่ที่ 3 บ้านศาลาดิน, หมู่ที่ 4 บ้านคลองโยง มีระบบสาธารณูปโภคไฟฟ้า โทรศัพท์ครบทุกครัวเรือน มีจำนวนประชากร 4,650 ครัวเรือน การประกอบอาชีพอาชีพหลักทางด้านเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนาข้าว นาบัว อาชีพรองลงมา คือ รับจ้างทั่วไป การรับจ้างในระบบอุตสาหกรรม การค้าขาย รับราชการ ทำสวนผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ การเลี้ยงปลา และทำอาชีพเสริมในเรื่องของการท่องเที่ยวชุมชน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาหลัก ได้แก่ ปัญหาที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงปัญหาคุณภาพชีวิต ปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือน รายได้น้อยกว่ารายจ่าย เศรษฐกิจตกต่ำคนตกงาน ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน เมื่อมีการขยายตัวของที่อยู่

อาศัยปัญหาที่ตามมาคือ ขยะที่ล้นรอการจัดเก็บ ปัญหาขยะจากภาคครัวเรือนที่ไม่ได้คัดแยกก่อนทิ้ง เหล่านี้เป็นปัญหาที่จะต้องร่วมกันแก้ไข

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหายังไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลมหาสวัสดิ์ เน้นกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ดังนั้นกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จึงมีขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

25. ประชุมสภาองค์กรชุมชนเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามภารกิจ และแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
26. การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร เพื่อสำรวจปัญหา ศักยภาพทุนชุมชน และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่
27. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น
28. ทีมคณะทำงานจัดเวทีวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน เพื่อสะท้อนข้อมูลที่ค้นพบที่สำคัญให้ชาวบ้านรับรู้
29. คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ยกร่างการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
30. จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อแผนฯ

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลมหาสวัสดิ์ ได้ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย โดยนายพิรภัทร ศรีเคลือบ รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลมหาสวัสดิ์ เล่าให้ฟังว่า “ผมเป็นคนที่ย้ายมาซื้อบ้านอยู่ในตำบลมหาสวัสดิ์ ได้เห็นความเป็นไปของชุมชน และได้เข้าร่วมทำงานกับศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาทของอำเภอ ได้มีโอกาสลงพื้นที่ในชุมชนหลายต่อหลายครั้ง จึงเห็นปัญหาต่าง ๆ ที่ชุมชนมี และอยากหาทางช่วยเพราะเราก็เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเช่นเดียวกัน” “เมื่อครั้งที่ท่านกำนันอาภรณ์ ช้อยประเสริฐ กำนันตำบลมหาสวัสดิ์ชวนผมมาเข้าร่วมจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนในฐานะที่ผู้เป็นกรรมการหมู่บ้าน ผมยังไม่ค่อยเข้าใจการทำงานของสภาองค์กรชุมชนมากนัก แต่ก็มีแนวคิดการพัฒนาในหัวอยู่แล้ว และเมื่อได้เข้ามาเป็นคณะทำงานสภาฯ ได้รับฟังถึงแนวทางการพัฒนาชุมชนโดยภาคประชาชนในปีที่ผ่านมา ๆ มา ทำให้สภาองค์กรชุมชนฯ เห็นโอกาสที่จะช่วยเหลือคนในชุมชน จึงได้หารือถึงปัญหาหลัก ๆ ว่ามีแนวทางในการแก้ไขปัญหให้กับพี่น้องในชุมชนตำบลมหาสวัสดิ์ได้อย่างไร และได้ข้อสรุปร่วมกันว่าเราจะแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นเรื่องส่งผลถึงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยจะต้องทำแผนพัฒนาชุมชนของสภาองค์กรชุมชนที่เป็นแผนของภาคประชาชนโดยคนในชุมชนเป็นผู้คนกำหนดจากความต้องการของชุมชน”

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	อบต.	- สนับสนุนสถานที่ ประทานที่ปรึกษา
2	รพ.สต. และ อสม.	- ดูแลสุขภาพคนในตำบล
3	พัฒนาชุมชน	- โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี การประชาสัมพันธ์
4	อพท.	- พัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว ด้านการตลาด
5	มหาวิทยาลัยมหิดล สวนสุนันทา	- ส่งเสริมด้านการพัฒนาอาชีพ
6	เกษตร	- ส่งเสริมการปลูกพืชปลอดภัย ลดต้นทุนการผลิต
7	ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	- ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และตลาดน้ำบ้านศาลากดิน การประชาสัมพันธ์
8	กรมประชาสัมพันธ์	- ส่งเสริมเรื่องการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่าน หนังสือพิมพ์ ต่าง ๆ

5.ผลลัพธ์รูปธรรมความสำเร็จ

การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยเป็นภารกิจที่สภาองค์กรชุมชนตำบลมหาสวัสดิ์ต้องขับเคลื่อนภายใต้สถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด 19 และระยะเวลาที่มีจำกัด อีกทั้งเป็นเรื่องใหม่และเป็นเรื่องที่ทำนายของคณะทำงานอย่างมาก เพราะคณะทำงานต้องลงพื้นที่ สํารวจ จัดเก็บข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทั้งตำบล แล้วนำมาเปิดเวที โดยใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางในการรับรองผู้เดือดร้อน ในการดำเนินการซ่อมแซมปรับปรุงต่อเติมบ้าน หรือ การสร้างใหม่ทดแทนบ้านเดิมที่ทรุดโทรม ที่อาจเป็นภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน และซ่อมแซมสภาพบ้านเรือนอยู่อาศัยให้อยู่ในสภาพดี โดยที่ผ่านมาสภาองค์กรชุมชนฯ ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยให้กับคนชุมชนผ่านโครงการบ้านพอเพียงไปแล้วทั้งสิ้นจำนวน 32 ครั้วเรือน ประกอบด้วย ปี 2563 ได้ดำเนินการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย จำนวน 15 หลังคาเรือน และปี 2564 ได้ดำเนินการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย จำนวน 17 หลังคาเรือน

ปีงบประมาณ	จำนวนครัวเรือน	งบประมาณ
2562	15	270,000
2564	17	306,000
รวม	32	576,000

แต่ภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ในระลอกที่ 3 ของจังหวัดนครปฐม พื้นที่ตำบลมหาสวัสดิ์ก็ได้รับผลกระทบไปด้วย เนื่องจากผู้เดือดร้อนที่เข้าร่วมโครงการบางครอบครัวติดโรคระบาดและคนในครอบครัวเป็นกลุ่มผู้เสี่ยงสูงทำให้การก่อสร้างล่าช้า แต่ก็ไม่ได้ทำให้คณะทำงานสภาองค์กรชุมชนตำบลมหาสวัสดิ์ท้อแต่อย่างใด พวกเขายังคงเดินทางไปทำงานและแก้ไขปัญหา แต่ก็เหมือนดินฟ้าอากาศจะไม่เป็นใจเกิด

เหตุพายุลมแรงในหลายพื้นที่ ทำให้บ้านของผู้เดือดร้อนที่ซ่อมแซมใกล้เสร็จแล้วเกิดความเสียหายอีกรอบหนึ่ง นั่นก็คือ บ้านของคุณยายบุญทิ้ง สวัสดิ์ตาล ในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลมหาสวัสดิ์ หลังการกระเบื้องที่มุงไว้ได้รับความเสียหายและนี่คือสิ่งที่ชุมชนจะต้องช่วยกันแก้ไขต่อไป

จากเหตุการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้น นั้น ทำให้คณะทำงานสภาฯ ต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาให้กับผู้เดือดร้อนที่ประสบภัยอีกครั้ง โดยได้สำรวจความเสียหายของผู้ได้รับผลกระทบ และส่งข้อมูลให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการซ่อมแซมเป็นค่าวัสดุส่วนที่เสียหาย ให้กับ คุณยายบุญทิ้ง สวัสดิ์ตาล ในพื้นที่หมู่ที่ 1 จำนวนเงิน 5,500 บาท โดยเจ้าของบ้านเป็นผู้ดำเนินการซ่อมแซมเอง

ก่อนซ่อม	ระหว่างซ่อม

นอกจากนี้ยังได้ประสานขอรับการสนับสนุนการซ่อมแซมบ้านที่ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย โครงการบ้านพอเพียงชนบทได้ทันในปี 2564 ซึ่งเกิดความเสียหายค่อนข้างมาก โดยสภาฯ ได้ดำเนินการขอความช่วยเหลือไปยังภาคเอกชน ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จาก นายวิชัย กิจสงวน โรงหล่อพระพุทธรภัณฑ์ ให้การสนับสนุนงบประมาณซ่อมแซมที่อยู่อาศัยบ้านของ นางสาว สิริอินทร์คำ อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 61/2 หมู่ที่ 1 ตำบลมหาสวัสดิ์ ซึ่งเป็นผู้สูงอายุ มีฐานะยากจน เป็นเงิน จำนวน 30,000 บาท อีกทั้งลงมาดำเนินการก่อสร้างเองในพื้นที่

ก่อนซ่อม	ระหว่างซ่อม	หลังซ่อม

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ ต้องเริ่มจากการกระทำที่เล็ก ๆ ก่อน อย่าปฏิเสธสิ่งที่ยังไม่ได้ลงมือทำ ที่สำคัญ การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ จะเกิดเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ เมื่อเรามีสภาองค์กรชุมชน เราก็ต้องให้พื้นที่นี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนร่วมกัน เน้นการพัฒนาชุมชนไปในทิศทางที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดได้เอง โดยมีภาคีท้องที่ ท้องถิ่น สถาบันการศึกษาให้การสนับสนุน จนนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

คณะทำงานอยากเห็นการพัฒนาโดยใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างพื้นที่กลาง
ปรึกษาหารืออย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน   นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเอง อีกทั้งเสริมสร้าง
กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของชุมชน

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ : นายพีรภัทร ศรีเคลือบ

ตำแหน่ง : รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลมหาสวัสดิ์

เบอร์ติดต่อ : 087-9426570

สภาองค์กรชุมชนตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
“ตลาดน้ำวัดลำพญาฟื้นฟูชุมชนเชื่อมโยงการท่องเที่ยว”

1.บริบทพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2540 ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญาซึ่งตั้งอยู่ถนนบางภาษี-ศาลายา เลขที่ 128 หมู่ที่ 10 ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ปัจจุบันเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ตำบลลำพญา เป็นตำบลหนึ่งใน 15 ตำบล ของอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา ตั้งอยู่ที่บริเวณที่หมู่บ้านหลักหลัก เนื้อที่ทั้งหมด 13,047.5 ไร่ หรือประมาณ 20.87 ตารางกิโลเมตร ห่างจากอำเภอบางเลนประมาณ 13 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 35 กิโลเมตร มี 11 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 บ้านสวนทางทวย หมู่ที่ 2 บ้านสวนทางทวย หมู่ที่ 4 บ้านลำพญา หมู่ที่ 5 บ้านลำพญา หมู่ที่ 6 บ้านลำพญา หมู่ที่ 8 บ้านคลองลำพญา หมู่ที่ 9 บ้านแหลมไร่ หมู่ที่ 10 บ้านเวฬุวัน หมู่ที่ 11 บ้านแหลมชะอู

มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม ทำให้เป็นพื้นที่ที่มีปัจจัยเหมาะสมแก่การเพาะปลูกประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร รับจ้าง ค้าขาย ประชากรอยู่กันแบบกระจายทั่ว ๆ ไป มีพื้นที่บางส่วนติดแม่น้ำ ช่วงฤดูน้ำหลากจะมีน้ำท่วมขัง

ประชากรส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว อาชีพรับจ้าง และอาชีพค้าขาย

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน แม้จะมีหน่วยงานต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบอยู่แล้วก็ตาม แต่ก็ไม่ครอบคลุมได้ทุกปัญหา โดยเฉพาะปัญหาเรื่องอาชีพและรายได้ของคนในชุมชน ความยากจน สภาพองค์กรชุมชน ฯ เป็นองค์กรที่สามารถเข้าถึงปัญหา เข้าถึงชาวบ้าน ผ่านเวทีประชาคม การพูดคุยปรึกษาหารือ ร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหา ในภาพรวมของตำบลได้ รวมทั้งการจัดทำข้อมูลปัญหา เป็นปากเสียง ให้ประชาชนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ร่วมกัน

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาต่าง ๆ ผ่านเวทีสภาองค์กรชุมชนตำบลลำพญาแล้ว ได้พบสภาพปัญหาที่สำคัญ ๆ ของพื้นที่ตำบลลำพญา ดังนี้

1. ปัญหาความยากจนของครัวเรือน
2. ปัญหาการประกอบอาชีพ / การตกงาน และมีรายได้น้อย
3. ปัญหาไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง
4. ปัญหาสุขภาพเสื่อมโทรม สังคมผู้สูงอายุ เกษตรกรมีสารพิษตกค้างในร่างกาย
5. ปัญหาฝุ่นละออง ขยะในชุมชน
6. ปัญหายาเสพติด
7. ปัญหาหนี้สิน / และการกู้เงินนอกระบบ

และเมื่อวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น นั้น หากแก้ไขปัญหาระบบการสร้างอาชีพและรายได้ของคนในชุมชน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ ก็สามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาดังกล่าว ได้ตามลำดับ

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลลำพญา เน้นกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ดังนั้นกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จึงมีขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ประชุมสภาองค์กรชุมชนเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามภารกิจ และแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร เพื่อสำรวจปัญหา ศักยภาพทุนชุมชน และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่
3. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น
4. ทีมคณะทำงานจัดเวทีวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน เพื่อสะท้อนข้อมูลที่ค้นพบที่สำคัญให้ชาวบ้านรับรู้
5. คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ยกร่างการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
6. จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อแผนฯ
7. นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต่อที่ประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อให้ความเห็นต่อแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน

8. นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคี ที่เกี่ยวข้อง และ ประกาศแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลลำพญา เห็นความสำคัญของ ปัญหาในด้านเศรษฐกิจ เรื่องของปากท้อง อาชีพ และรายได้ ของ ประชาชนเป็นหลัก ซึ่งในสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด 19 ทำให้การท่องเที่ยวของชุมชนประสบปัญหาอย่างมาก รวมไปถึง ปัญหาเดิม คือเรื่องพื้นที่ค้าขายของตลาดน้ำลำพญาไม่เพียงพอ กับ จำนวนประชาชนที่สนใจต้องการเข้ามาค้าขายเพื่อสร้างอาชีพเพิ่ม รายได้ให้กับครอบครัว สภาองค์กรชุมชนตำบลลำพญาจึงได้ใช้

เวลานี้ในการจัดระบบ พัฒนาพื้นที่ตลาดน้ำ เพื่อเตรียมความพร้อมให้สามารถรองรับพ่อค้าแม่ และ นักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น โดยได้ประสานงานกับท้องที่ ท้องถิ่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครปฐม สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ในการหารือแนวทางการยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ขยายพื้นที่ เพิ่มโอกาสใน การสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนงาน ดังนี้

1. ขอความร่วมมือคนในชุมชน ในเรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหมู่บ้านต่าง ๆ
2. สำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาระดับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานและ ปลอดภัย รวมถึงการสาธิตภูมิปัญญาด้านต่างๆ ตามความถนัดของคนในชุมชน
3. กำหนด กิจกรรม รูปแบบการบริการ และจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่สะดวก ปลอดภัย และ ครอบคลุมทำการตลาด
4. ประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่าง ๆ เสนอหน่วยงานราชการ สถานศึกษา บริษัททัวร์เพื่อเพิ่มลูกค้าที่ หลากหลายกลุ่มมากยิ่งขึ้น
5. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทั้งภายในและภายนอกตำบล โดยให้ตลาดน้ำวัดลำ พญาเป็นศูนย์กลางในการกระจายนักท่องเที่ยว ไปยังพื้นที่ต่างๆ ในชุมชน ซึ่งจะเกิดการ กระจาย รายได้และอาชีพให้กับคนในชุมชนทั่วถึงเพิ่มขึ้น

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดนครปฐม	- สนับสนุนการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลลำพญา
2	สำนักงานพาณิชย์จังหวัด	- สนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการใน ชุมชน
3	อบต.ลำพญา	- ส่งเสริมสนับสนุนการปรับปรุงทัศนียภาพตลาดน้ำลำพญา
4	พัฒนาชุมชน	- สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์

5. ผลลัพธ์รูปธรรมความสำเร็จ

สภาองค์กรชุมชนตำบลลำพญาได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมยกระดับการท่องเที่ยวชุมชน โดยในปี 2564 นี้ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครปฐม ตัวอย่างทริปท่องเที่ยวชุมชนตำบลลำพญา

เส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน

แหล่งน้ำลำพญา

เส้นทางที่ 1. ท้องเที่ยวเพลินตา ท้องธารเพลินใจ

กิจกรรมที่ 1. ไหว้พระปิดทอง ถวายสิ่งสมทบ ขอนพระเมื่อความเป็นสิริมงคล ริมความงาม แก่งของโบราณสถานภายในวัดลำพญา

กิจกรรมที่ 2. ชมพิพิธภัณฑ์บ้านตลาดน้ำวัดลำพญา เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน ผ่านข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ บริเวณเรือนไทยริมน้ำ ชมสินค้าเครื่องใช้มือถือนักพัฒนาวิถีชีวิต

กิจกรรมที่ 3. ชมบรรยากาศตลาดน้ำวัดลำพญา ชมร่วมอาหารกลางวันเครื่องดื่ม ผักผลไม้ตามฤดูกาล และชมผ้าทอของพื้นบ้าน มากกว่า 350 ร้านค้า ราคาประหยัด เปิดมาหลายปีแล้ว 20 ปี

กิจกรรมที่ 4. ล่องเรือชมประเพณีอาหารกลางวัน พร้อมกิจกรรมนันทนาการและร้องเพลงคาราโอเกะ ชมชมสถานที่ท่องเที่ยวริมแม่น้ำ อ่างเก็บน้ำวัดลำพญา / ศูนย์อำนวยการ ๑๐๐๐ ปี / วัดบางพระ (หลวงมอเป็น)

หมายเหตุ จำกัดเวลา 1 วัน (๐๙.๐๐ - 15.๓๐ น.) ราคาขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่เลือก

ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว ซึ่งได้หนุนเสริมในการศึกษาพื้นที่ ศึกษาเส้นทาง บริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรม ในการนำมาวิเคราะห์ ดึงเส้นที่และเอกลักษณ์ของชุมชน ออกแบบทริปการท่องเที่ยวของชุมชน ทำให้พบว่า นอกเหนือจากตลาดน้ำลำพญาแล้ว ภายในตำบลยังมีสถานที่ มีเรื่องราวที่น่าสนใจ และสามารถนำมาเป็นจุดแข็งสู่การพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวระดับตำบลได้ อีกทั้งได้รื้อฟื้น วิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้คนในชุมชน มีความตื่นตัว เกิดความหวงแหน เห็นคุณค่า และความสำคัญของวัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมภูมิปัญญา วิถีชีวิต ของตนเองและรู้สึกภูมิใจในถิ่นกำเนิด

และร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญาในการปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนและตลาดน้ำลำพญา จัดระเบียบการสัญจร ความสะอาด สิ่งแวดล้อม เพื่อเตรียมสถานที่ให้พร้อม

สำหรับการยกระดับตำบลเป็นแหล่งท่องเที่ยว สร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามา

ตลอดจนการเชื่อมโยงกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดซึ่งได้สนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการในชุมชน ในเรื่องของการบริหารจัดการธุรกิจ เช่น ความรู้พื้นฐานการทำตลาด การสื่อสารในยุคใหม่ การยกระดับสินค้าเพื่อการส่งออก เพื่อเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการชุมชน ให้มีความรู้สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบันที่เปิดกว้างในการสร้างการรับรู้ การเข้าถึงกลุ่มลูกค้า การขนส่งที่เข้าถึงลูกค้าในทุกพื้นที่ และแม้ว่าในช่วงสถานการณ์โควิดนี้ที่ตลาดปิดเช่นนี้ แต่ผู้ประกอบการชุมชนก็สามารถปรับตัวโดยใช้ช่องทางออนไลน์ในการค้าสร้างรายได้ได้เช่นเดิม

จากการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนนั้น ทำให้เกิดแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยวใหม่ขึ้นในชุมชน จากการพัฒนาศักยภาพของตนเองและหมู่บ้าน สามารถสร้างงานตามความถนัด สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน และครอบคลุม สู่การสร้างระบบเศรษฐกิจในชุมชนซึ่งจะนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านอื่นๆ ต่อไป

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันของชุมชน โดยมีสภาองค์กรชุมชนตำบลลำพญา เป็นสื่อในการสร้างเวทีประชาคม ให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม ในฐานะประชาชนชาวตำบลลำพญา แสดงให้เห็นถึง การทำงานแบบมีส่วนร่วมของชุมชนได้เป็นอย่างดี ประชาชนได้เรียนรู้วิธีการประสานงานร่วมมือกัน รู้จักใช้วิชาชีพ ภูมิปัญญาของตนเอง สร้างงานสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ที่สำคัญไปกว่านั้น เกิดการสร้างรูปแบบการแก้ไขปัญหาของชุมชน และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนส่วนใหญ่ตระหนักถึงความรับผิดชอบหน้าที่ และร่วมกันแก้ไขปัญหาของตนเอง

7. แนวทางพัฒนาในระยะต่อไป

การพัฒนาชุมชนตำบลลำพญาแบบยั่งยืนโดยใช้กระบวนการทัศน์ของชุมชน มีแนวทางเพื่อให้คนในชุมชนตำบลลำพญา ได้รับทั้งความรู้ ทักษะ เจนคติ คุณภาพชีวิต คุณธรรมและจริยธรรม ในการดำรงชีวิต เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในครอบครัวในชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ที่เกิดจากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของ

การทำให้สังคมน่าอยู่ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีอัตลักษณ์ของตนเอง มีสภาวะความเป็นผู้นำ และผู้คนมีความสุข ก็จะหนุนเสริมให้ชุมชนตำบลลำพญา มีความเข้มแข็งและมีความยั่งยืน มีเศรษฐกิจชุมชนที่ดี บนพื้นฐานความเข้าใจ ความรู้รักสามัคคีของคนในชุมชน เป็นชุมชนที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

..... เพิ่มศักยภาพการเรียนรู้

ก้าวสู่สภาวะผู้นำ

ตอกย้ำความเป็นตัวตนอัตลักษณ์

ร่วมพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ดูแลสุขภาวะ

เอาชนะความยากจนด้วยเศรษฐกิจพอเพียง .....

ผู้จัดทำข้อมูล

ชื่อ นางสาวอภิชา กานต์ ปานพิมพ์ใหญ่

ตำแหน่ง (เลขาธิการสภาองค์กรชุมชนตำบลลำพญา)

โทร 081 – 763-4179

สภาองค์กรชุมชนตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม
“ชาติพันธุ์ลาวครั้งวัฒนธรรมประเพณีชุมชนของคนตำบลห้วยด้วน”

1.บริบทพื้นที่

ตำบลห้วยด้วนประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน 1,036 ครัวเรือน ประชากร 3,369 คน อาชีพหลักของชุมชน คือ การทำเกษตรกรรม กิจกรรมทางศาสนาที่สำคัญ ได้แก่ ประเพณีวัฒนธรรมของ กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยเชื้อสายลาวครั้ง และประเพณีวันที่สำคัญทางศาสนา คนในชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ปัญหาที่สำคัญในชุมชนที่เป็นปัญหาหลัก คือ ปัญหาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่เริ่มขาดผู้สืบทอด ปัญหาหนี้สินครัวเรือน รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ราคาผลผลิตตกต่ำ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและรถบรรทุกทุกวันทำให้เกิดมลภาวะทางอากาศ เช่น ฝุ่นละออง กลิ่น เสียงที่ผ่านมา ชุมชนได้ใช้สภาองค์กรชุมชนซึ่งเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มองค์กรในชุมชน รวม 25 องค์กร รวมตัวกันจัดตั้งเป็นสภาองค์กรชุมชนตำบลห้วยด้วน ในปี พ.ศ. 2551 และใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางในการแก้ไขปัญหา เป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน

ตำบลห้วยด้วน ยังประกอบไปด้วยองค์กรสาธารณประโยชน์ 9 องค์กร มีการบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานในแต่ละองค์กร และมีกองทุนสวัสดิการชุมชน สำหรับดูแลและจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในชุมชน ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง เจ็บตะกอน อีกทั้งยังจัดให้มีสวัสดิการ ด้านการศึกษา การประกอบอาชีพเสริม การช่วยเหลือในยามที่ประสบ อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัยและแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบของสมาชิกในชุมชน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการสำรวจสภาพปัญหาของตำบลห้วยด้วน พบว่า พื้นที่มีปัญหาสำคัญดังนี้

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากการทำเกษตรเคมีส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูง อีกทั้งยังขาดการรวมตัวกันในเรื่องการรวบรวมผลผลิต ต่างคนต่างทำจึงเกิดช่องว่างให้พ่อค้าคนกลางฉวยโอกาสกดราคาสินค้าเกษตรได้ ทำให้ผลผลิตได้ราคาต่ำ ทำกำไรน้อย บางที่ขาดทุน รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ต้องกู้หนี้ยืมสิน

ปัญหาแวดล้อม สืบเนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่นิยมใช้สารเคมีในการทำเกษตรกรรมซึ่งส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อม ดินเสื่อมโทรม น้ำเน่าเสียจากสารพิษที่ลอยมากลับอากาศซึ่งอาจส่งผลเสียต่อสุขภาพคนในชุมชนภายหลังได้

ปัญหาด้านประเพณีวัฒนธรรม ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ทั้งวิถีการดำเนินชีวิตที่มีความทันสมัย สะดวกสบาย ค่านิยมใหม่ๆ ที่เข้ามา ทำให้คนในชุมชน หลงลืมที่จะให้ความสำคัญในการคงอยู่ของวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน นั่นคือ คนชาติพันธุ์ลาวครั้ง ทำให้วัฒนธรรมบางอย่างนั้นเลือนหายไป ลูกหลานในยุคใหม่แทบจะไม่รู้เรื่องราวดั้งเดิมของพื้นที่ ซึ่งหากปล่อยปะละเลยเช่นนี้ในอนาคต ชาติพันธุ์ลาว ครั้ง อาจเลือนหายไปตามกาลเวลา

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลห้วยด้วนเน้นกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ดังนั้นกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จึงมีขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

31. ประชุมสภาองค์กรชุมชนเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามภารกิจ และแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
32. การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร เพื่อสำรวจปัญหา ศักยภาพทุนชุมชน และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่
33. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น
34. ทีมคณะทำงานจัดเวทีวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน เพื่อสะท้อนข้อมูลที่ค้นพบที่สำคัญให้ชาวบ้านรับรู้
35. คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ยกร่างการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
36. จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อแผนฯ
37. นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต่อที่ประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อให้ความเห็นต่อแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
38. นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคี ที่เกี่ยวข้อง และประกาศแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ขั้นตอน/กระบวนการการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากปัญหาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่เริ่มขาดผู้สืบทอด สภาองค์กรชุมชนตำบลห้วยด้วน ได้ตระหนักปัญหานี้ และได้ใช้พื้นที่ที่สภาองค์กรชุมชน เพื่อปรึกษาหารือที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยชุมชนได้ร่วมมือกันที่จะอนุรักษ์ และรักษาให้ประเพณีสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งที่ถือปฏิบัติมาเป็นระยะเวลายาวนานยังคงอยู่คู่กับชุมชนต่อ ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่ง คือ เยาวชนคนรุ่นหลังที่แต่งงานมีครอบครัว หรือ ไปทำงานยังนอกชุมชน ไม่ค่อยให้ความสนใจในการอนุรักษ์วัฒนธรรม เช่น การแต่งกาย ภาษา งานบุญต่าง ๆ ซึ่ง

อาจเป็นเพราะความเจริญทางด้านวัตถุ สภาพเศรษฐกิจความเป็นอยู่ในปัจจุบัน จึงทำผู้นำชุมชนต้องร่วมกันหาแนวทางที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ให้คงอยู่กับชุมชนตลอดไป

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	อบต.ห้วยด้วย	สนับสนุนงบประมาณการจัดงานประจำปี บุคลากรในการช่วยเหลือประสานงาน รวมทั้งสนับสนุนสถานที่ประชุมสภาองค์กรชุมชน
2	พมจ.	สนับสนุนการดูแลช่วยเหลือกลุ่มผู้เปราะบาง ผู้ยากไร้ในตำบลห้วยด้วย
3	สำนักงานท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม	สนับสนุนด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
4	สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดนครปฐม	สนับสนุนการพัฒนาออกแบบลวดลายผ้าทอพื้นบ้าน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนได้ส่งเสริมอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น โดยสภาองค์กรชุมชนได้จัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นส่งเสริมเรื่องการสืบสานประเพณีชุมชน และนำเสนอแผนในการเชื่อมโยงการขับเคลื่อนงานร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปีนี้สำนักงานท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมได้ให้การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมประเพณี

อนุรักษ์ชาติพันธุ์ลาวครั้ง ซึ่งเป็นประเพณีเฉพาะถิ่นของตำบลห้วยด้วย โดยใช้ช่องทางของทางหน่วย อาทิตheater, เฟสบุ๊ค เว็บไซต์ และจัดทำแผนพบ ในการสื่อสารเรื่องราวเหล่านี้ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก

ประเพณีวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ลาวครั้ง ปัจจุบันบางอย่างก็สูญหายไปแล้ว แต่ยังคงมีประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา คือ ประเพณีสงกรานต์ ในหนึ่งปี ลูกหลานที่ออกไปทำงานยังนอกพื้นที่ ก็จะกลับมารวมตัวกันอีกครั้ง หรือหากมีงานพิธีแต่งงาน ก็จะถือเป็นการรวมตัวกันในหมู่ญาติและคนในชุมชน เหล่าพี่น้องจะมาพบปะกัน และร่วมกันจัดงานประเพณีย้อนอดีตที่ได้ถือปฏิบัติกันมา คือ การจัดให้มีการแต่ง

กายตามแบบฉบับลาวครั้ง และจัดให้มีการประกวดสาวงามลาวครั้ง การประกวดผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี การประกวดการฟ้อนรำ สำหรับประเพณีการแต่งงานนั้น ชุมชนได้กลับมาฟื้นฟูอีกครั้งหลังจากที่เลือนหายไป ส่วนการแต่งกาย นั้น ในชีวิตประจำวันผู้คนจะแต่งกายตามปกติ ยกเว้นในการจัดงานประเพณีหรืองานที่มีการ

รวมกลุ่มที่เป็นงานซึ่งแสดงออกถึงการรวมกลุ่มกัน ซึ่งแสดงออกถึงความสามัคคีของหมู่คณะหรือการรับแขกคนสำคัญของท้องถิ่น ผู้ชายจะมีผ้าขาวม้าคาดเอวเป็นลายตารางหมากรุก 5 สี ส่วนผู้หญิงจะมีการแต่งกายด้วยผ้าทอมัดหมี่ ต่อผ้าขึ้นตีนจก ซึ่งประกอบไปด้วยส่วนตัวผ้าขึ้น นิยมทอด้วยผ้ามัดหมี่ทอแซมสลับกับการ “ทอแบบขิด” เป็นลายทางเล็กๆ สีเหลืองหรือสีขาวคั่นระหว่างผ้ามัดหมี่เพื่อแบ่งช่องลวดลายผ้าสลับเน้นลวดลายวัตถุที่ใช่ ได้แก่ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม หรือใยสังเคราะห์ ส่วนสีแดงนั้นใช้เป็นลายขึ้นหรือเรียกกันว่าตีนขึ้น

ซึ่งเครื่องแต่งกายฉบับลาวครั้ง ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ที่หาชมได้ยาก สภาองค์กรชุมชนจึงได้ส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูเรื่องกายแต่งกาย นำมาสู่การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน ผ้าทอฉบับลาวครั้ง โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครปฐม สนับสนุนการพัฒนาออกแบบลวดลายผ้าทอพื้นบ้าน เพื่อกระชับผ้าทอให้มีคุณภาพ ดึงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมาสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ และสนับสนุนการจัดหาตลาดจำหน่ายสินค้าให้กับชุมชน

จากการขับเคลื่อนงานที่ผ่านมา นั้น สิ่งที่สำคัญในการส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น หากเราต้องเริ่มจากสถาบันครอบครัว ต้องเคร่งครัดในการใช้ภาษาพูดที่เป็นภาษาถิ่นให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้และเกิดความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ของตนที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานมาจนถึงปัจจุบัน

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการขับเคลื่อนงานที่ผ่านมา พบว่า คนรุ่นหลังมีการแต่งกายที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ตามแบบสากล ทำให้ชุมชนต้องกลับมาฟื้นฟูการแต่งกายในประเพณีวันสำคัญนี้อีกครั้ง คนในชุมชนจะแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายตามแบบของชาติพันธุ์ลาวครั้ง เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรมดั้งเดิม ให้คนรุ่นหลังรับรู้ เห็นคุณค่า และร่วมสืบสารประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนต่อไป

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลห้วยด้วย มีแผนในการยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวโดยนำเสนอการเที่ยวในรูปแบบอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจะต้องส่งเสริมในเรื่องของการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิม และ

สร้างความเข้าใจ สร้างการมีส่วนร่วม พัฒนาพื้นที่ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ของชุมชน ให้พร้อมสำหรับเป็นพื้นที่
ท่องเที่ยวซึ่งจะเป็นโอกาสในการพัฒนาเรื่องเศรษฐกิจในชุมชนต่อไป

ข้อมูลโดย : นายบุญเรือง ปาแสนกุล

ตำแหน่ง : ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลห้วยด้วน

เบอร์โทร : 087-8154819

สภาองค์กรชุมชนตำบลหอมเกร็ด อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม
ริเริ่ม...ส่งเสริมการตลาดสร้างรายได้ให้ชุมชนตำบลหอมเกร็ด

1.บริบทพื้นที่

ตำบลหอมเกร็ดเดิมเป็นส่วนหนึ่งของตำบลตลาดใหม่ ต่อมาได้แยกตั้งเป็นตำบลใหม่ ชื่อว่าตำบลหอมเกร็ด มี 6 หมู่บ้าน เดิมในตำบลนี้มีต้นไม้ชนิดหนึ่งซึ่งดอกมีกลิ่นหอมกรุ่นชาวบ้านจึงเรียกว่า ตำบลหอมกรุ่น ต่อมาชาวบ้านพูดเพี้ยนกันไป เป็นหอมเกร็ด จึงได้ขนานนามตำบลนี้เสียใหม่ว่าตำบลหอมเกร็ด มาจนทุกวันนี้

สภาพทั่วไป/ข้อมูลพื้นฐาน

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านและมีคลองต่างๆ จำนวนหลายสาย เหมาะสมกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมจากกรุงเทพมหานครมีอาณาเขตการปกครอง มีพื้นที่ทั้งหมด 5,184.25 ไร่ หรือ 9.45 ตารางกิโลเมตร มีระยะทางห่างจากจังหวัดนครปฐม ประมาณ 27 กิโลเมตร ระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 30 กิโลเมตร

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลขุนแก้ว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลท่าตลาด อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลทรงคนอง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

ระบบเศรษฐกิจ

ตำบลหอมเกร็ดประกอบอาชีพหลัก ทำนา ,ทำสวน/ทำไร่, ค้าขาย,รับจ้าง,โรงงานอุตสาหกรรม อาชีพเสริม เลี้ยงปลา

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการรวบรวมสภาพปัญหาในพื้นที่ของตำบลหอมเกร็ดพบว่าการขาดแคลนปัจจัยการผลิตที่จำเป็น เช่นที่ดินเงินทุนเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นต่อการผลิต การถือครองที่ดินส่วนใหญ่อยู่กับนายทุนเกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองส่วนใหญ่เป็นการเช่า ภัยธรรมชาติในช่วงหน้าน้ำหลากเกษตรกรบางส่วนที่อยู่ในพื้นที่ลุ่ม ไม่สามารถทำการเกษตรได้ คนว่างงานเพิ่มขึ้นสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำช่องทางในการจำหน่ายสินค้าที่ผลิตจากคนในชุมชนยังไม่กว้างขวาง ขาดแหล่งเงินทุนที่จะสนับสนุนให้คนในชุมชนได้นำไปสร้างอาชีพคนในพื้นที่ตำบลยังไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร แม่น้ำหรือลำคลองที่เป็นส่วนของสาธารณะเกิดการตื้นเขินมีวัชพืชปกคลุมจำนวนมากขาดการดูแลรักษา คนในพื้นที่ยังขาดความตระหนักถึงผลกระทบระยะยาวจึงไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ขาดการประชาสัมพันธ์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและจริงจังรวมถึงทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่มีจำนวนจำกัดแต่ความต้องการของคนในชุมชนมีสูง

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลหอมเกร็ด เป็นพื้นที่กลางในการปรึกษาหารือ วิเคราะห์ปัญหาที่มีในชุมชน วิเคราะห์ศักยภาพของทุนในตำบลหอมเกร็ดสร้างการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนเครือข่ายองค์กรชุมชนต่าง ๆ ในตำบลให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การจัดประชุมระหว่างคณะทำงานสภาองค์กรชุมชน กลุ่มองค์กร ผู้นำท้องถิ่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงาน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการทำงานและวางแผนการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาตำบลร่วมกัน
2. จัดทำแผนพัฒนาตำบลและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาสendต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ สภาพปัญหาที่พบเพื่อทบทวนแผนพัฒนาตำบล
4. ประสานการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วนในการร่วมพัฒนาตำบลและกลุ่มองค์กร

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหชุมชนท้องถิ่น

นายอัฐพงศ์ ศิริชัยพัฒน์ เลขาธิการสภาองค์กรชุมชนตำบลหอมเกร็ด ได้เล่าถึงการขับเคลื่อนงานด้านเศรษฐกิจของตำบลหอมเกร็ดมาสู่แนวทางการแก้ไขว่า จากการที่สภาองค์กรชุมชนตำบลหอมเกร็ดได้เปิดพื้นที่กลางปรึกษาหารือ และหาแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยมีสมาชิกและคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจนได้ข้อสรุปเรื่อง การเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายสินค้าและพืชผลทางการเกษตรให้กับประชาชนหรือชาวบ้านในตำบลหอมเกร็ดเป็นลำดับที่ 1 รวมทั้งประสานหาแหล่งเงินทุนซึ่งมีดอกเบี้ยต่ำให้กับประชาชนที่ต้องการเงินทุนเพื่อไปประกอบอาชีพของกลุ่มเป็นลำดับที่ 2 เนื่องจากตำบลหอมเกร็ดมีความพร้อมในด้านพื้นที่สำหรับจัดจำหน่ายสินค้าบริเวณริมแม่น้ำหน้าวัดหอมเกร็ด โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลหอมเกร็ดเข้าไปมีส่วนสำคัญในการเป็นศูนย์กลางของการประสานงานกลุ่มต่างๆ รวบรวมจัดสรรสถานที่จำหน่ายสินค้าของประชาชนในตำบลและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาดให้เป็นที่รู้จักตำบลหอมเกร็ดเพิ่มมากขึ้น

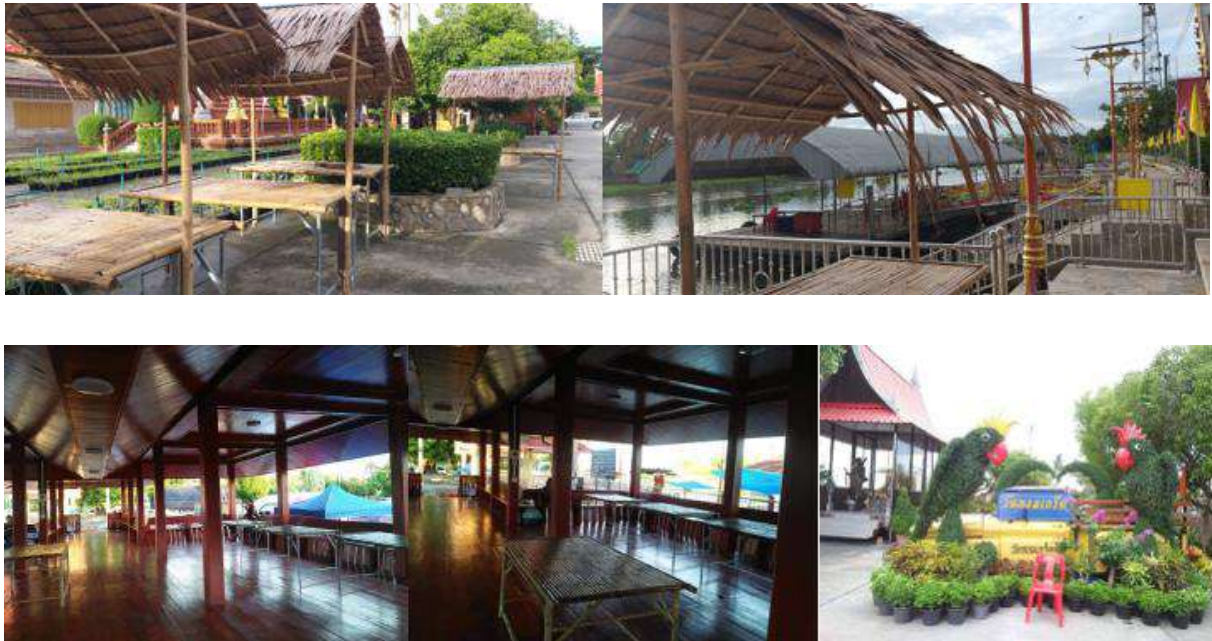
การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) พอช.	สนับสนุนงบประมาณ โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน สนับสนุนงบประมาณ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต
2	องค์การบริหารส่วนตำบล หอมเกร็ด	สนับสนุนแผนพัฒนาตำบลหอมเกร็ด ให้อยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น
3	พัฒนาชุมชน	สนับสนุนอุปกรณ์และวิทยากรในการฝึกอบรมพัฒนากลุ่มอาชีพทำสบู่ หอม/ปลาตะเพียนไร่ก้าง/ขนมไทย/น้ำพริก/ไข่เค็ม/หมี่กรอบ/ หัตถกรรมเป่าแก้ว
4	กศน.	สนับสนุนวิทยากรถ่ายทอดความรู้ อบรมทำขนมไทยโบราณ / ส่งเสริมอาชีพการตัดผมชาย/หญิง
5	สหภาพความร่วมมือ จังหวัดนครปฐม	องค์กรงดเหล้า / ศูนย์คุ้มครองสิทธิผู้บริโภค
6	วัดหอมเกร็ด	สนับสนุนพื้นที่สำหรับพัฒนาตลาดน้ำให้เป็นพื้นที่สร้างรายได้ให้กับ ชุมชน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการที่สภาองค์กรชุมชนตำบลหอมเกร็ด นำโดย นายอัฐพงศ์ ศิริชัยพัฒน์ เลขาธิการสภาองค์กรชุมชนตำบลหอมเกร็ดได้เข้าไปพูดคุยกับคณะกรรมการวัดหอมเกร็ด โดย ทางวัดมีแนวคิดที่จะสร้างตลาดริมน้ำหน้าวัด สภาองค์กรชุมชนตำบลหอมเกร็ดส่วนหนึ่งเป็นคณะกรรมการวัดด้วย ได้นำเรียนขอใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งจากเจ้าอาวาสวัดหอมเกร็ด เพื่อตั้งเอาสินค้าที่เป็นภูมิปัญญาและเอกลักษณ์จากการผลิตในชุมชนไปรวมอยู่จุดเดียวกันเป็นภาพรวมของตำบลในการบริหารส่วนกลางเจ้าอาวาสวัดหอมเกร็ดเห็นชอบโดยมอบหมายให้คณะกรรมการดำเนินการปรับปรุงแฟรมน้ำเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีความแข็งแรงสวยงามเพื่อรองรับแนวคิดของสภาองค์กรชุมชน ในขณะที่แพทย์ไม่แล้วเสร็จก็ได้มีการจัดสรรพื้นที่ จัดซุ้มในบริเวณหน้าวัดให้คนในชุมชนสามารถนำสินค้ามาจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวที่มาทั้งทางบกทางน้ำได้

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการทำงานภายใต้ร่มของสภาองค์กรชุมชนตำบลหอมเกร็ด ทำให้ได้เห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มองเป้าหมายเดียวกันในการที่จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งบนฐานของการพึ่งพาตนเองสภาองค์กรชุมชนได้เป็นที่รู้จัก และคนในชุมชนต่างให้การยอมรับทำให้เกิดความร่วมมือหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐ และภาคีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้นจากการประสานงานของสภาองค์กรชุมชน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลหอมเกร็ด ได้มุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาอาชีพส่งเสริมการตลาดสร้างอาชีพและรายได้ รวมทั้งหาแหล่งทุนที่มีดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพให้คนในชุมชน เป็นแนวคิดของสภาองค์กรชุมชนตำบลหอมเกร็ด

ผู้ให้ข้อมูล นายอัฐพงศ์ ศิริชัยพัฒน์

ตำแหน่ง เลขาสภาองค์กรชุมชนตำบลหอมเกร็ด

เบอร์โทร 098-5159953

สภาองค์กรชุมชนตำบลหินมูล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
“การจัดการแหล่งอาหารชุมชน”

1.บริบทพื้นที่

เหตุที่ได้ชื่อว่า “ตำบลหินมูล” เนื่องจากในสมัยเมืองอุทงเป็นราชธานี พระเจ้าอุทองได้พาครอบครัวราชภูรอพยพหนีโรคระบาดมาตั้งเมืองใหม่บริเวณนี้ และได้เกณฑ์ราษฎรขุดคูเมืองไว้ ปัจจุบันเรียกว่า “คูเมือง” ในการขุดคูเมืองครั้งนั้นเป็นดินหลังวัดศิลามูล พบเจดีย์เก่าแก่ พบหิน และเศษถ้วยชามแตกเป็นจำนวนมาก จึงเป็นเหตุให้ตั้งชื่อตำบลนี้ว่า “ตำบลหินมูล”

ตำบลหินมูล มี 12 หมู่บ้าน ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอบางเลน มีระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอบางเลน ประมาณ 12 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 15 นาที พื้นที่ทั้งหมด 27,196 ไร่ คิดเป็น 43.51 ตารางกิโลเมตร และมีพื้นที่ในการทำการเกษตรจำนวน 18,550 ไร่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ราษฎรประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ในฤดูน้ำหลากน้ำจะท่วมพื้นที่เป็นบางส่วน

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลบางหลวง	อำเภอบางเลน	จังหวัดนครปฐม
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลไทรงาม	อำเภอบางเลน	จังหวัดนครปฐม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลบัวปากท่า	อำเภอบางเลน	จังหวัดนครปฐม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลไผ่หูช้าง	อำเภอบางเลน	จังหวัดนครปฐม

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการสำรวจสภาพปัญหาของพื้นที่ พบว่า ลักษณะพื้นที่เป็นท้องกระทะ ทำให้เกิดน้ำท่วมช่วงประมาณเดือนกันยายน ถึง พฤศจิกายน 3 เดือนนี้จะมีน้ำมาก ทำให้พื้นที่ทางการเกษตรซึ่งเป็นแหล่งอาหารของชุมชนได้รับความเสียหาย บ้านเรือนประชาชนได้รับผลกระทบ คนในชุมชนขาดรายได้ โดยเฉพาะในช่วงฤดูน้ำหลาก จึงต้องหาอาชีพเสริมมาจุนเจือในช่วงเวลาดังกล่าว นอกจากนี้ปัญหาน้ำแล้ง ฝนทิ้งช่วง ยังส่งผลกระทบบ้างในบางปี และอีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตเองได้ นอกจากนี้เกษตรกรยังใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืชซึ่งทำให้ต้นทุนในการผลิตมีราคาสูงขึ้น และก่อให้เกิดปัญหาการขาดเงินทุนจึงก่อให้เกิดปัญหานี้สลับทั้งในและนอกกระบบ ส่วนปัญหาเรื่องอื่น ๆ ที่รองลงมาที่มีผลกระทบกับวิถีชีวิตเป็นปัญหาด้านการเมือง เหตุจากใกล้ถึงเวลาที่มีการเลือกตั้ง คนในชุมชนมักจะเกิดการแตกแยกกันทางความคิด ขาดความสามัคคีซึ่งเป็นเรื่องที่พบเห็นได้อย่างชัดเจน

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาสำคัญของพื้นที่ สภาองค์กรชุมชนตำบลหินมูล ได้เปิดพื้นที่กลางปรึกษาหารือหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน จัดทำแผนพัฒนาตำบลเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลโดยมีส่วนร่วมหลายฝ่าย เช่น

1. **รวบรวมสภาพปัญหาของตำบลหินมูล** โดยการ สํารวจข้อมูลปัญหาความเดือดร้อนของคนในชุมชน
  - ด้านสังคม / เศรษฐกิจ / ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม / วัฒนธรรมประเพณี
2. **จัดทำแผนพัฒนาแก้ไขปัญหของตำบล** โดยการ ประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลนำปัญหาด้านต่างๆมาวิเคราะห์ ลำดับความสำคัญ จัดทำแผนพัฒนาตำบลสู่การปฏิบัติ
3. **เชื่อมโยงการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคี** โดยการ บูรณาการการทำงานร่วมกับกลุ่มองค์กรในชุมชน / หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมหนุนการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลหินมูล และกลุ่มองค์กร

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหชุมชนท้องถิ่น การเชื่อมโยงภาคี

สภาองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ โดยเป็นพื้นที่กลางประสานเชื่อมโยงกับทุกหน่วยงานเพื่อระดมสมองในการร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมีส่วนร่วมทั้ง ท้องที่ ท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน วัด โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรที่ตกต่ำ เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตเองได้ นอกจากนี้เกษตรกรยังใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืชซึ่งทำให้ต้นทุนในการผลิตมีราคาสูงขึ้น และก่อให้เกิดปัญหาการขาดเงินทุนจึงก่อให้เกิดปัญหานี้ขึ้นทั้งในและนอกระบบ

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	- ตรวจสุขภาพประจำปี - ให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพของคนในตำบล - ส่งเสริมการลดละเลิกการใช้สารเคมี
2	อสม.	- ตรวจเยี่ยมผู้ป่วย ผู้สูงอายุในชุมชน
3	เกษตรอำเภอ	- สนับสนุนวิทยากรอบรมการผลิตพืชผักปลอดภัยและการขอมาตรฐานการผลิตในระบบ GMP
4	พัฒนาชุมชน	- สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับกลุ่มอาชีพในชุมชน
5	กศน.	- สนับสนุนวิทยากรจัดอบรมการทำขนมกะหรี่ปั๊
6	อบต.	- สนับสนุนสถานที่ประชุม - สนับสนุนการพัฒนาเส้นทางคมนาคมสู่การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว

5.ผลลัพธ์รูปธรรมความสำเร็จ

สภาองค์กรชุมชนตำบลหินมูลได้ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา ด้านเศรษฐกิจ เรื่องเกษตรกรรม ในการส่งเสริมณรงค์ ลดเลิก การใช้สารเคมีในการทำเกษตร โดยได้ดำเนินการประสานรพ.สต. ในการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพของคนในตำบล เมื่อคนในชุมชนมีความรู้ จึงตระหนักได้ถึงอันตรายของสารเคมีที่ปนเปื้อนมากับ

ผลผลิตที่ชุมชนเป็นผู้ผลิต จึงได้รวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรปลอดภัย ทำกิจกรรมส่งเสริมการเพาะปลูกผักต่าง ๆ โดยไม่ใช้สารเคมี เช่น ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง ซึ่งทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตไปได้มาก และยังทำให้มีอาหารปลอดภัยปราศจากสารเคมีไว้ให้ชุมชนบริโภคอีกด้วย และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรในชุมชนรวบรวมผลผลิตในการขนส่ง ซึ่งจะมีรถบรรทุกเก็บ

รวบรวมผลผลิตในชุมชนส่งขายยังตลาด โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง เช่น บ้านหนึ่งมีผัก 500 กิโลกรัม เพื่อนบ้านมี 500 กิโลกรัม แต่รถคันหนึ่งขนได้ประมาณ 5 ตัน หรือ 5,000 กิโลกรัม ก็รวมกันไป ซึ่งทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการขนส่งช่วยลดต้นทุนให้กับเกษตรกร และได้ราคาผลผลิตดีกว่า นอกจากนี้ยังรวมกลุ่มกันทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ น้ำหมักไล่แมลง น้ำหมักบำรุงดิน อีกทั้งส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือน เพื่อลดต้นทุนการผลิต ในการหาวิเคราะห์วิธีการลดต้นทุน และเพิ่มราคาผลผลิต”

โดยในปี 2564 สภาฯ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จัดอบรมให้ความรู้โครงการส่งเสริมเกษตรกรผลิตพืชผักปลอดภัย โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน ซึ่งจะเป็นแกนนำในการไปขยายความรู้สู่คนอื่นๆในหมู่บ้านตนเองต่อไป อีกทั้งสำนักงานเกษตรอำเภอบางเลนยังมีแผนในการส่งเสริมผลักดันผลผลิตทางการเกษตรของตำบลหินมูลสู่การขอมาตรฐาน GMP เพื่อส่งเสริมผลผลิตชุมชนให้ได้รับรองมาตรฐาน สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ผลิต และผู้ซื้อ ซึ่งในอนาคตชุมชนที่มีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่ที่จะเป็นแหล่งอาหารสำคัญ นำมาสู่โอกาสในการส่งออกสินค้าไปยังพื้นที่อื่น ๆ อันจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ที่สามารถสร้างรายได้จากทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ได้อย่างไม่จำกัด

6.ข้อค้นพบสำคัญ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ทำให้เห็นถึงความร่วมมือทั้งจากคนในชุมชน และจากหน่วยงานภาคี ที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ก่อให้เกิดการพัฒนาวิถีเกษตรกรรมของชุมชน นำมาสู่การส่งเสริมการสร้างแหล่งอาหารปลอดภัย ซึ่งจะทำให้คนในชุมชนมีสุขภาพดี และมีโอกาสในการสร้างรายได้มากยิ่งขึ้น

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลหินมูลมีแนวทางส่งเสริมพื้นที่เกษตรกรรมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวิถีเกษตรในรูปแบบเห็นการปฏิบัติการจริง การปลูกการแปรรูป โดยมีกลุ่มเกษตรกรต่างๆของคนรุ่นใหม่เป็นกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ตำบลหินมูล มีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นก็คือน้ำปลา เป็นน้ำปลาที่ไม่มีส่วนผสมของสารเคมีเลย เป็นปลาที่เลี้ยงในระบบอินทรีย์ มีการรับรองของ PGS (ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม Participatory Guarantee Systems (PGS) เป็นระบบการ รับรองคุณภาพที่มุ่งเน้นการรับประกันคุณภาพในท้องถิ่น โดยการรับรองเกษตรกรผู้ผลิตขึ้นอยู่กับกิจกรรมการมีส่วนร่วม ของผู้ที่เกี่ยวข้อง และถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความไว้วางใจ, สังคมเครือข่าย และการแลกเปลี่ยนความรู้) เชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมระหว่างชุมชนต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงทั้งระดับจังหวัด ระดับตำบล เป็นเส้นทางที่ไปถึงกันตามเส้นทางผ่าน ตำบลวัดละมุด ตำบลบางพระ ตลาดน้ำลำพญา ไปถึงตลาด 100 ปี บางหลวง หากมีการเชื่อมโยงการเดินทางกันได้สะดวก ในอนาคตต่อไปได้อย่างนี้ประชาชนอยู่ดีมีสุขมากขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล นายสุบิน หอมขุ่ม

ตำแหน่ง รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลหินมูล

โทร 092-7280332

ร้านค้าชุมชน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมรับผลประโยชน์
สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

บริบทพื้นที่

ตำบลทุ่งลูกนก จัดตั้งขึ้นเมื่อประมาณปีพ.ศ. 2493 เป็นส่วนหนึ่งของอำเภอกำแพงแสน สภาพเป็นทุ่งกว้างมีป่าไม้ล้อมรอบ มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่มากโดยเฉพาะนกกระจาบ พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการเพาะปลูก โดยเฉพาะทรัพยากรธรรมชาติที่เพิ่มรายได้ให้กับประชากรต่อมาได้มีชาวบ้านหันมาบุกเบิกจับจองอาศัยเป็นที่ทำกิน และอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ทำประโยชน์ตราบนานทุกวันนี้ และ มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งลูกนกเมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ.2538

การเกษตรยุคแรกคือการทำนา ซึ่งทำปีละครั้ง ใช้วัว 2 ตัวลากคันไถ สมัยก่อนการทำงานก็ทำกันเป็นกลุ่ม ผู้คนมีน้ำใจ นอกจากมาลงแขกหรือมาเอาแรงแล้ว ยังนำวัวมาช่วยย่นาวิดข้าว จึงเป็นที่มาของกิจกรรมสังสรรค์และสร้างสรรค์ที่เรียกว่า ‘การแข่งขันวัวลาน’ วิวัฒนาการทางการเกษตรก็น่าสนใจ จากการทำนาใช้วัวลากคันไถ ต่อมาเปลี่ยนมาเป็น ‘ทำนามือถือ’ ซึ่งเป็นเครื่องจักรกลขนาดเล็กที่ใช้มือถือไถ แล้วจึงมาเป็นรถแทรกเตอร์ในปัจจุบัน ระบบเกษตรพอเพียงเปลี่ยนเป็นเกษตรธุรกิจ ปัจจุบันพืชเศรษฐกิจมีอ้อยเป็นอันดับหนึ่ง อันดับสองเป็นข้าว และอันดับสุดท้ายคือ ‘ข้าวโพดแฉ่’ ซึ่งก็คือข้าวโพดฝักอ่อนที่เราคุ้นชื่อกัน นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงโคนมและโคขุนอีกด้วย ในอดีต ความสมบูรณ์ของดินเกิดจากปุ๋ยที่มาจากฟางและขี้วัว การปราบศัตรูพืชก็โดยระบบนิเวศน์ เช่น งูกินหนู แมงปอกินเพลี้ยไฟ นกกินแมลงและหนอน แมงมุมกัดแทะไข่แมลง เป็นต้น ปัจจุบันทำนา 2 ครั้งต่อปี ดินไม่ได้พัก ขาดความอุดมสมบูรณ์ ต้องใส่ปุ๋ยเคมี ส่วนไร่อ้อยมักถูกจัดการโดยการเผาหลังการเก็บเกี่ยว เกิดมลภาวะฟุ้งกระจายเป็น ‘หิมะเมืองไทย’ ส่วนสูงก็ถูกคนกำจัดไป

เพราะดูเป็นสัตว์ร้ายมากกว่าสัตว์ให้คุณ ระบบนิเวศน์เสียสมดุล ศัตรูพืชขยายพันธุ์อย่างรวดเร็ว ต้องปราบด้วยสารเคมี

วิวัฒนาการทางสังคมก็แปรตามวิวัฒนาการทางการเกษตร เมื่อมีเทคโนโลยีเข้ามา กลายเป็นสังคมวัตถุนิยม ก่อให้เกิดปัญหาหนี้สิน อะไรก็เป็นเงินเป็นทองไปหมด มีผลพวงให้การช่วยงานกันด้วยน้ำใจแทบไม่มี วิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับการกินอยู่ก็เปลี่ยนแปลง จากการห่ออาหารด้วยใบตอง ใบบัว มัดด้วยเชือกกล้วย ปัจจุบันใช้ถุงพลาสติก ย่อยสลายยาก ขยะล้นชุมชน ผู้คนก็มักง่าย ทั้งตามคู คลองทำให้น้ำเน่าเสียซึ่งเป็นเรื่องน่าเศร้าที่คนรุ่นเก่ารู้สึกทุกซอก

ในอนาคต ผู้อาวุโสอยากให้มีการเผยแพร่ถ่ายทอดให้ชนรุ่นหลังรู้ถึงประวัติ ความเป็นมา ภูมิปัญญาชาวบ้าน และวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ส่วนคนรุ่นกลางก็อยากให้ผู้คนในชุมชนมีน้ำใจ ช่วยเหลือกัน ในทำนองรูปแบบที่ได้ประโยชน์ถ้วนทั่วกันหมดทุกฝ่าย เช่นอยู่ในรูปแบบกิจกรรมกลุ่มชุมชน กลุ่มสหกรณ์ต่างๆ นอกจากนี้คนรุ่นกลางและรุ่นปัจจุบันมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ควรลดการใช้สารเคมีในการเกษตร รณรงค์ใช้มูลวัวแทนปุ๋ยเคมี และกำจัดขยะไม่ให้เกิดมลภาวะ

ปัจจุบันแบ่งการปกครองออกเป็น 23 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน 3,225 ครัวเรือน ประชากร 12,950 คน ชาย 6,413 คน หญิง 6,537 คน ตำบลมีเนื้อที่ประมาณ 73.176 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 45,738 ไร่

ก่อเกิดการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน มีจุดเริ่มต้นจากการรวมกลุ่มกองทุนหมู่บ้านและกลุ่มต่างๆในพื้นที่ตำบลในรูปแบบที่เป็นทางการภายใต้เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านตำบล จนเริ่มมีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งตุงนกในวันศุกร์ที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2560 มีนายสายยันต์ จันทรา เป็นแกนนำและเป็นประธาน มีการจัดตั้งโครงสร้างการบริหารแบ่งบทบาทหน้าที่ซึ่งถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานพัฒนา มีคณะทำงานสภาองค์กรชุมชนที่มาจากกลุ่มองค์กรต่างๆ 12 องค์กร และใช้เป็นเวทีกลางในการพูดคุยของคนในตำบล ร่วมกับการประชุมเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน และได้ร่วมกำหนด วิสัยทัศน์ คือ “ชุมชนอยู่ดี มีสุข” มีอัตลักษณ์ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ คือ สืบสานประเพณีท้องถิ่น

ตำบลได้มีการตั้งเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็ง ร่วมกันเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน และการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งที่ยั่งยืน

ภาพสถานที่สำคัญพร้อมพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ในขั้นตอนนี้ ตำบลได้มอบหมายให้ทีมงานรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องใช้เป็นฐานข้อมูลของตำบล และนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ เช่น ข้อมูลบริบทตำบล ข้อมูลประชากร ข้อมูลกลุ่มองค์กรต่างๆ ข้อมูล แผนพัฒนาต่างๆ ที่มีการจัดทำอยู่แล้ว เพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาาร่วมกัน

สภาพปัญหาที่สำคัญ จากการวิเคราะห์พื้นที่ได้ค้นพบข้อปัญหาต่างๆ ของตำบลทุ่งลูกนก จากการ ร่วมกันวิเคราะห์ ดังนี้

1. มีหนี้สินจากการทำการเกษตร / น้ำท่วม
2. ปัญหายาเสพติด
3. ปัญหาลักขโมย
4. ปัญหาเด็กแว้น
5. ปัญหาทำการเกษตรที่มีต้นทุนสูง

6.กลุ่มอาชีพไม่เข้มแข็ง ไม่มีองค์กรที่ทำแล้วให้เกิดเป็นรูปที่เหมาะสมกับคนในชุมชนและกันต่อ
เนื่อง

7.ขาดการประสานงานที่ดี กลุ่มผู้นำมักไม่สนใจ แม้จะเป็นงานที่คนชุมชนทำ มักจะพูด...
เสียเวลา

8.ขาดการบริหารจัดการที่ดี การบริหารนั้นต้องมีความร่วมมือทุกภาคส่วนไม่ว่าผู้นำฝ่ายใดๆ

9.ขาดการนำความรู้ทางเทคโนโลยีไปปรับใช้ในกระบวนการผลิต

10.การรวมกลุ่มของผู้นำเศรษฐกิจไม่เข้มแข็ง

11.ความสามารถด้านการบริหารจัดการการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ ยังมีขีดจำกัด

12.ประชาชนขาดความอดทนและการสร้างวิสัยทัศน์ในการประกอบอาชีพ มุ่งเน้นเป้าหมายให้ได้มา
ซึ่งทรัพย์สินที่มากขึ้นแต่ขาดการมองและปูพื้นฐานของตนเอง

13.ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ

14.ตลาดอยู่ไกลหมู่บ้าน

ภาพกิจกรรมการใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนในการจัดการแก้ไขปัญหา

การพัฒนาตำบล มีการออกแบบเวทีการจัดทำแผนโดยมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นรูปแบบของเวที มีรายละเอียดที่สำคัญประกอบด้วย

1. ผู้นำแต่ละหมู่บ้านต้องจัดทำข้อมูลเบื้องต้น เช่น ศึกษารวบรวมแผนพัฒนาหมู่บ้านที่มีการจัดทำไว้ก่อนแล้ว ประชุมชาวบ้านเพื่อได้ข้อมูลปัญหาและความต้องการของประชาชน

2. จัดเวทีเพื่อทำแผน โดยในเวทีนี้ มีแนวทางสำคัญ คือ ตอกย้ำความเข้าใจ ความสำคัญของแผนในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล สร้างการมีส่วนร่วมทั้งชุมชนและภาคีภาครัฐ แบ่งกลุ่มเพื่อจัดทำแผนรายหมู่บ้าน ประชาคมแผน และเติมเต็มแผนโดยหน่วยภาคี

การจัดเวทีเพื่อเสนอแผนต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง

เวทีนี้จัดขึ้น โดยมีองค์ประกอบผู้เข้าร่วมประกอบด้วย แกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กร และหน่วยงานภาคี เช่น ประกอบด้วย รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กศน. พช. เกษตรพัฒนาที่ดินมีการนำเสนอแผนพัฒนาในทุกด้านของตำบลและส่งมอบแผนให้กับหน่วยงานภาคี

ตลอดระยะเวลาของการพัฒนากระบวนการชาวตำบลทุ่งลูกนก ก่อเกิดการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของชุมชน โดยใช้สภาองค์กรชุมชน ให้เป็นเวทีกลางในการเชื่อมโยงพี่น้องประชาชน หน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เช่น พอช. อบต. พช. กศน. พต. รพสต. ทำให้ชุมชนได้รู้สภาพปัญหาในภาพรวมของตำบล ซึ่งในอดีตเรามองแต่ในหมู่บ้านของเรา ทำให้เราเข้าใจกระบวนการจัดทำแผนวิธีการเทคนิคต่างๆ ทำให้เราได้แผนพัฒนาที่จะสามารถเชื่อมโยงกับภาคีในการพัฒนา และยังร่วมกันเสนอปัญหาชุมชน เพื่อให้สภาองค์กรชุมชนทำหน้าที่เสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง

สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งลูกนกได้หยิบยกปัญหาด้านเศรษฐกิจมาสู่การแก้ไขพัฒนา

ในการแก้ปัญหาและส่งเสริมเศรษฐกิจและทุน อย่างไรก็ตามสิ่งที่สภาฯได้ขับเคลื่อนมาถือเป็นสิ่งที่ชาวตำบลทุ่งลูกนกภาคภูมิใจกับการทำงาน รวมถึงได้ค้นพบแนวทางที่จะพัฒนาด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชนของตำบล เพื่อพัฒนาให้เกิดรูปธรรมสร้างคุณค่าภูมิปัญญาให้ถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลานดังนี้

1. จัดตั้งร้านค้าชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อ เป็นการป้องกันเงินไหลออกนอกชุมชน ลดรายจ่ายให้ชุมชน และเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชนอีกด้วย

ร้านค้าชุมชนประชารัฐบ้านห้วยผักชี หมู่ที่ 12 ตำบลทุ่งลูกนกตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 21 มีนาคม มีคณะทำงาน 9 คน มีแกนนำหลักคือ นายสายยันต์ จันทรา โดยเกิดจากการประชาคม โครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐ (5แสนบาท) โดยการสนับสนุนงบประมาณจาก

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกำแพงแสน และการติดตามหนุนเสริมการพัฒนากระบวนร้านค้าชุมชน การให้ความรู้การพัฒนาอาชีพ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อนำมาจัดจำหน่ายในร้านค้าชุมชนประชารัฐบ้านห้วยผักชี ได้มีการระดมหุ้นๆละ 100 บาท คนในหมู่ 12 บ้านห้วยผักชี จะลงก็หุ้นก็ได้ไม่จำกัดแต่คนนอกหมู่ 12 ให้ลงได้ไม่เกิน 100หุ้น สามารถระดมหุ้นในครั้งแรกได้ 408 หุ้น ได้เงินทั้งสิ้น 40,800 บาท ร้านค้าหมู่บ้านดำเนินการในลักษณะสหกรณ์ชุมชน เพื่อจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ทั้งจากภายนอกและสินค้าการเกษตร ผลผลิต สินค้าแปรรูปที่ผลิตได้ในชุมชนเอง ร้านค้าชุมชนจึงเป็นช่องทางในการจำหน่ายสินค้าจากผู้ผลิตถึงผู้บริโภคโดยตรง บ้านห้วยผักชี หมู่ 12 สามารถสร้างผลิต ขาย และบริโภคได้เอง ผลกำไรที่ได้ก็ไหลเวียนอยู่ในชุมชน เป็นเงินที่จะใช้พัฒนาชุมชนต่อไป ร้านค้าชุมชนตั้งอยู่บนพื้นที่เดียวกับศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ร้านค้าชุมชนเล็กๆแห่งนี้มีกำไรเพิ่มขึ้น ทุกปี มียอดขายปีละหลายล้านบาท เมื่อถึงเวลาปันผล ผลกำไรที่ได้จะถูกแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ส่วนแรกร้อยละ 25 จะเก็บเป็นของกองทุนร้อยละ 30 จ่ายคืนให้แก่ผู้ถือหุ้นตามจำนวนหุ้น และอีกร้อยละ 30 จ่ายคืนให้แก่ผู้ซื้อสินค้า ตามสัดส่วนการซื้อ ซื้อมากได้มาก ชื่อน้อยได้พอประมาณ ร้อยละ 10 ไว้เป็นสวัสดิการให้สมาชิก ร้อยละ 5 เป็นค่าตอบแทนกรรมการ ในรอบปีจะปันผล 2 ครั้ง (6เดือนปันผล) และเปิดโอกาสให้คนในหมู่บ้านอื่นที่อยู่ใกล้เคียงได้มีโอกาสเป็นสมาชิกด้วย (ปัจจุบันมีสมาชิก 280 ราย มีหุ้นทั้งหมด 5,00 หุ้นๆละ 100 บาทรวมทั้งสิ้น 500,000 บาท)

ผลลัพธ์ในการจัดทำร้านค้าชุมชนที่ผ่านมาส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตำบล คือ

- 1.ประชาชนสามารถซื้อสินค้าได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาด
- 2.ชุมชนได้ฝึกบริหารจัดการสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน
- 3.ชุมชนมีรายได้จากการจัดสรรกำไร
- 4.เกิดรูปธรรมการแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจโดยชุมชนตรงกับความต้องการของชุมชน
- 5.สมาชิกในชุมชนมีอำนาจซื้อสินค้าและบริการมากขึ้น เนื่องจากซื้อสินค้าในราคา ยุติธรรม
- 6.เป็นธุรกิจหมู่บ้านที่ช่วยรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับสมาชิกในชุมชนที่ให้ เงินทุนของชุมชนหมุนเวียนอยู่ในหมู่บ้าน
- 7.เป็นธุรกิจหมู่บ้านที่ไม่แสวงหากำไร โดยคืนกำไรให้กับสมาชิกในรูปของเงินปันผล

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบล ทุ่งลูกนก	-สนับสนุนสถานที่ประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งลูกนก -สนับสนุนการฝึกอบรมสร้างแกนนำเยาวชนเฝ้าระวังยาเสพติด พิษภัย และโทษของยาเสพติด จำนวน 30 คน -สนับสนุน เฝ้าระวัง คัดกรอง ช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์ป้องกันตนเอง อาหาร เจลล้างมือ หน้ากากอนามัย แก่ประชาชน ป้องกันโรคโควิด-19
2	สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอกำแพงแสน	-โครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐ งบประมาณ 500,000 บาท ผ่านกิจกรรมร้านค้าชุมชนประชารัฐบ้าน ห้วยผักชี หมู่ที่ 12 เพื่อจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ทั้งจาก ภายนอก และสินค้าการเกษตร ผลผลิต สินค้าแปรรูปที่ผลิตได้ในชุมชน เอง -สนับสนุนการให้ความรู้การพัฒนาอาชีพ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ชุมชน แก่ กลุ่มแม่บ้าน แปรรูปอาหาร
3	โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล	-สนับสนุน เฝ้าระวัง คัดกรอง ช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์ป้องกันตนเอง อาหาร เจลล้างมือ หน้ากากอนามัย แก่ประชาชน ป้องกันโรคโควิด-19
4	กศน.ตำบลทุ่งลูกนก	-สนับสนุนการให้ความรู้การพัฒนากลุ่มอาชีพ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ช่องทางการตลาด

ข้อค้นพบจากกระบวนการทำงานเราพบว่า

มิติด้านความร่วมมือชุมชนจะรวมตัวกันได้และประสบความสำเร็จต้องมาจาก การร่วมกันคิด
ร่วมกันทำ ร่วมรับผลประโยชน์

มิติด้านอาชีพ พบว่า ร้านค้าชุมชนมี บทบาทหลักในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพในชุมชนตามทักษะ
ความถนัด เช่นกลุ่มทักษะการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม เกษตรผสมผสาน หัตถกรรม หรืออาชีพที่มาจาก
ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับวิชาชีพ เป็น เศรษฐกิจชุมชนครบวงจรทำให้ชุมชนเกิดความสุขยั่งยืน มี
รายได้เพียงพอเลี้ยงชีพ ส่งผลถึงการยกระดับคุณภาพชีวิต ชุมชน แก้ไขปัญหาการว่างงาน เกิดสำนึกรักบ้าน
เกิด โดยไม่จำเป็นต้องโยกย้ายออกไปประกอบอาชีพในเมืองใหญ่ ตามสมัยนิยม บทบาทร้านค้าชุมชนกับการ
พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนารายได้ในชุมชน มีการสนับสนุนกิจการขนาดเล็ก ส่งเสริม
การเกษตรแปรรูป การผลิตสินค้า OTOP เพื่อสร้างรายได้ในชุมชน การปันผลรายได้ที่เกิดจากกำไรที่ได้จากการ
ขายสินค้าในร้านค้าชุมชนทุก ระยะ 6 เดือน ทำให้สมาชิกในชุมชนมีรายได้ที่พอเพียง มีแหล่งรายได้ที่แน่นอน
และรายได้อัตราธรรม ไม่ถูกกดขี่จาก พ่อค้าคนกลาง บทบาทร้านค้าชุมชนกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

มิติด้านการจัดการ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ร้านค้าชุมชนมีบทบาทเชิงบวก คือ จุดเด่นในเรื่อง ผู้นำร้านค้าชุมชน หรือภาวะผู้นำ ที่ควรมีความซื่อสัตย์ มี วิสัยทัศน์ ไหวพริบการแก้ไขปัญหา ความสำเร็จที่ได้จากการจัดการร้านค้าชุมชน คือ มีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เกิดกระบวนการร่วมมือเพื่อช่วยกันแก้ไขจัดการปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน ผนวกกับการจัดการที่ใช้ระบบคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ เสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จะเป็นองค์ประกอบสำคัญสู่ความสำเร็จในองค์กร

มิติ การจัดการระบบการเงินที่นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเหลือในการบริหาร จัดการระบบการเงินการบัญชีในร้านค้าชุมชน การจัดระบบหมวดหมู่การวางสินค้าให้เป็นระบบ

มิติด้านการเงิน พบว่า ร้านค้าชุมชนมีบทบาทในฐานะเป็นสถาบันทางการเงินให้แก่สมาชิกในชุมชน การพัฒนาระบบการเงิน การระดม เงินทุนตามกำลังทรัพย์และนำทุนหมุนเวียนมาใช้ประโยชน์ การจัดการระบบการเงินในร้านค้าชุมชน มีรายงาน รายรับรายจ่ายที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบที่มาการเงินตามหลักธรรมาภิบาลได้อย่างชัดเจน

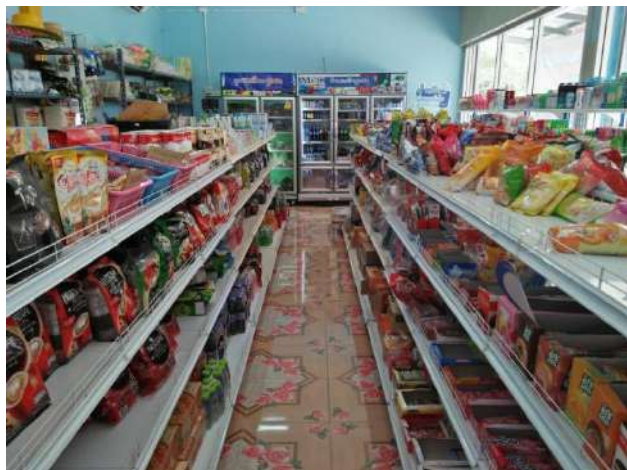

ภาพกิจกรรมกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน

ภาพร้านค้าชุมชน

ภาพร้านค้าชุมชน

แนวทางการพัฒนา

มีการปรึกษาหารือในเวทีสภาองค์กรชุมชน ในการเตรียมพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว สร้างตลาดชุมชน เพื่อเป็นช่องทางการขายสินค้า เรียงนักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมศาสนสถาน การเตรียมวางแผนในการพัฒนาบุคลากรที่มีจิตอาสา ให้มีความรู้ เพื่อเข้ามาช่วยพัฒนาชุมชน วางแผนการจัดทำข้อมูลให้ตรงกับสถานการณ์ปัจจุบัน พร้อมวางจังหวะก้าวในปีถัดๆ ไป โดยประสบการณ์การทำงาน ได้เรียนรู้และการก้าวเดินอย่างมีเป้าหมาย เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน พัฒนาการของเราชาวตำบลทุ่งลูกนก จึงเป็นความท้าทายของการนำไปสู่เป้าหมาย ของตำบลที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาในด้านต่างๆ ของแผนพัฒนาสภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งลูกนก..ต่อไป

ข้อมูลโดย : นายสายยันต์ จันทรา

ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งลูก
นก

โทร. 087-1703610

พัฒนากลุ่มอาชีพ ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดี สภาองค์กรชุมชนตำบลทวิวัฒนา อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

1.บริบทพื้นที่

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลทวิวัฒนา เป็นที่ราบลุ่มภาคกลาง ลำคลองที่สำคัญ คือคลองทวิวัฒนา คลองตาชม คลองมะสง ซึ่งเป็นลำคลองสายหลัก และยังมีคลองแยกย่อยอีก เช่นคลองแอน คลองหนึ่ง คลองสอง คลองสาม เป็นต้น ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้น้ำในการประกอบอาชีพทำนา ซึ่งในแต่ละปีทำนาได้ปีละ 2-3 ครั้ง โดยประชาชนในตำบลทวิวัฒนาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม และรับจ้างทั่วไป ประชากรทั้งสิ้น 6,532 คน แยกเป็นชาย 3,185 คน หญิง 3,347 คน จำนวนครัวเรือน 2,963 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 276 คน/ ตารางกิโลเมตร

ตำบลทวิวัฒนา ตั้งอยู่ทางด้านทิศใต้ของอำเภอไทรน้อย มีระยะทาง จากอำเภอไทรน้อย 6 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

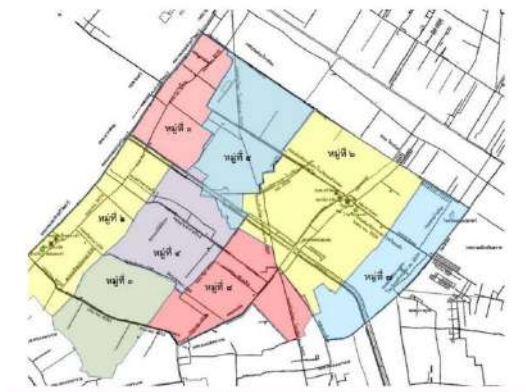
ทิศเหนือ จด ตำบลขุนศรี ตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

ทิศใต้ จด ตำบลหนองเพรางาย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

ทิศตะวันออก จด ตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ตำบลบางคูรัด,

ตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ทิศตะวันตก จด ตำบลนราภิรมย์ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลทิววัฒนา เป็นที่ราบลุ่ม คนในชุมชนนิยมทำการเกษตร แต่ในปัจจุบันการเติบโตของเมืองทำให้เกิดหมู่บ้านจัดสรร ที่ทำให้สภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนแย่ลง เกิดปัญหาน้ำเน่าเสียและปัญหาขยะในชุมชน

ปัญหาด้านสังคม เมื่อความเจริญเข้ามาทำให้พื้นที่กลายเป็นหมู่บ้านจัดสรรมากขึ้น ทำให้เกิดพื้นที่ที่กร้างและกลายเป็นพื้นที่มีวัชพืชรบกวนและปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้นในชุมชน

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ประชาชนในตำบลทิววัฒนาส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม ในปัจจุบันได้ประสบปัญหาการขาดผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ต้นทุนในการทำเกษตรสูงขึ้น ทำให้ประสบปัญหาเรื่องรายได้น้อยลง อีกทั้งยังมีรายได้ทางเดียว ทำให้ต้องขายที่ดินหรือจำนองที่ดินไปเพื่อให้มีต้นทุนในการทำเกษตร และยังเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนที่ประกอบอาชีพต่างๆต้องหยุดชะงักเกือบทั้งหมด บางส่วนตกงาน ถูกพักงานไม่มีรายได้ ออกจากบ้านไม่ได้ ทำให้รายได้ไม่เพียงพอส่งผลต่อความมั่นคงในการใช้ชีวิตอย่างมาก

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาประสบ สภาองค์กรชุมชนตำบลทิววัฒนา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1. **สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล** มีการจัดทำข้อมูลสภาพปัญหา
2. **ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น** โดยนำสภาพปัญหาข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนในการแก้ไขปัญหา
3. **การแก้ไขพัฒนาชุมชนท้องถิ่น** จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น
4. **บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี** นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคี ที่เกี่ยวข้อง และประกาศแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
5. **ติดตามสรุปผลการดำเนิน** สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาย่อยได้การแก้ไขปัญหาย่อย สภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาย่อย

สภาองค์กรชุมชนตำบล ทิววัฒนา อำเภอ บางบัวทอง จังหวัด นนทบุรี

วิสัยทัศน์ สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ยกย่องคุณภาพชีวิต พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากปัญหาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงทำให้เกษตรกรแบกรับภาระหนี้สินไม่ไหว บางรายต้องขายที่ดินทำกินเพื่อความอยู่รอด อีกทั้งปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจทุกกลุ่มอาชีพ ทำให้สภาองค์กรชุมชนตำบลทิววัฒนา ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจ วางแผนการฟื้นฟูคุณภาพชีวิตในระยะยาวภายหลังจากที่สถานการณ์โรคระบาด

ดีขึ้น โดยส่งเสริมการให้ประชาชนในชุมชนใช้ทุนที่มีอยู่ในชุมชนทั้งทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีท้องถิ่น วิถีชีวิตวัฒนธรรม นำมาสร้างอาชีพเสริม เพิ่มทักษะอาชีพใหม่ๆ ให้ประชาชนมีทางเลือก มีอาชีพสำรอง ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้า เพิ่มมูลค่าสินค้าการเกษตร ส่งเสริมการตลาดจำหน่ายสินค้าชุมชน ซึ่งชุมชนมีผลิตภัณฑ์แล้วต้องมีตลาดรองรับ จึงจะทำให้ประชาชนมีกำลังใจ กลุ่มมีความเข้มแข็งสามารถขับเคลื่อนกลุ่มให้เกิดอาชีพ เกิดรายได้ที่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตคนในชุมชนได้จริง โดยเชื่อมโยงหน่วยงาน ภาครัฐ อาทิจังหวัดการปกครองส่วนตำบลทวิวัฒนา, กศน., เกษตรอำเภ เข้ามามีส่วนหนุนเสริมเติมเต็มพัฒนาศักยภาพต่างๆ ให้องค์กรชุมชนสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างเข้มแข็ง

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลทวิวัฒนา	-บรรจุแผนงานโครงการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีสืบไป สร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ โดยเสริมสร้างให้ประชาชนพึ่งตนเองบนพื้นฐานแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน งบประมาณ 100,000 บาท/ปี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
		-โครงการ ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ผักอบรมทำน้ำมัน เหลือง น้ำมันเขียว และสบู่สมุนไพร โดยการสนับสนุนงบประมาณจาก องค์การบริหารส่วนตำบลทิววัฒนา งบประมาณค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่า วิทยากร งบดำเนินการ 10,000 บาท
2	โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล	-สนับสนุนให้ความรู้แก่ประชาชนในการดูแลสุขภาพตนเองภายใต้ สถานการณ์โควิด-19
3	กศน.	-สนับสนุนสถานที่ประชุมกลุ่มองค์กรชุมชน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนตำบลทิววัฒนาดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ เรื่องการส่งเสริมอาชีพ ซึ่งพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร รับจ้าง และพนักงานทั่วไป มีรายได้ปานกลาง แต่ในช่วง 5-6 ปี หลังมานี้ เศรษฐกิจในประเทศไม่ดีขึ้น ราคาพืชผลทางการเกษตรผันผวนตามความต้องการของตลาด และโดนกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ทำให้เกษตรกรขาดทุน มีปัญหาหนี้สินตามมา สภาองค์กรชุมชนตำบลทิววัฒนา จึงได้ร่วมกับท้องที่ ท้องถิ่น กลุ่มองค์กรต่างๆ ในพื้นที่หารือถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมีข้อสรุป ร่วมกันในการส่งเสริมทักษะอาชีพ ให้กลุ่มเกษตรกรมีความรู้มากกว่าการทำเกษตร เช่น การแปรรูปผลผลิต เพิ่มมูลค่าให้สินค้า ตลอดจนส่งเสริมการสร้างอาชีพให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย กลุ่มผู้ว่างงานที่ได้รับผลกระทบ พิษเศรษฐกิจจากสถานการณ์โควิด 19 ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลทิววัฒนา โดยได้ร่วมสนับสนุนการพัฒนาทักษะอาชีพ ดังนี้

1. เนื่องจากแม่น้ำลำคลองในชุมชนตำบลทิววัฒนา นั้นเต็มไปด้วยผักตบชวา ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่า ผักตบชวานั้นเป็นพืชที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ขวางทางสัญจรของน้ำ ทำให้อากาศในน้ำ ไม่ไหลเวียน เกิดน้ำเน่าเสีย ระบบนิเวศในน้ำเสื่อมโทรม ประชาชนไม่สามารถนำน้ำไปใช้ประโยชน์ในการ อุปโภคบริโภคต่อได้ จึงต้องหาวิธีการกำจัด การแปรเปลี่ยนจากขยะไม่มีค่ามาสร้างมูลค่า โดยการส่งเสริม อาชีพการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา ซึ่งนอกจากจะทำให้แม่น้ำลำคลองสะอาด ลดปัญหาโลกร้อนจาก การเผาไหม้ขยะวัชพืชแล้ว ยังทำให้ประชาชนมีรายได้ ซึ่งกระเป๋จากผักตบชวานั้นมีมูลค่าตั้งแต่ใบละ 200 – 1,000 บาท ทำให้ประชาชนสนใจเข้าร่วมกิจกรรม ลดปัญหาคนว่างงาน โดยที่ผ่านมามีผู้ร่วมโครงการนำ ความรู้ไปประกอบอาชีพเสริมประมาณ 13 คน สร้างรายได้ได้ประมาณ 1,000 – 3,000 บาท/เดือน ตามกำลัง การผลิตและออเดอร์ที่มีเข้ามา

2. ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่กินระยะเวลายาวนานมาเกือบ 2 ปี นั้น ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ประชาชนหันมาให้ความสนใจเรื่องสมุนไพรมากขึ้น จากข่าวสารการวิจัย งานวิชาการต่าง ๆ ที่ให้ข้อมูลว่าสมุนไพรฟ้าทะลายโจร กระชาย สามารถช่วยรักษาอาการโควิด 19 ได้ ประชาชนจึงนิยมหาซื้อมารับประทาน และปลูกไว้เองที่บ้านเพื่อไว้ใช้เองและจำหน่าย ทำให้สมุนไพรมีมูลค่าสูงขึ้นจากเดิมเป็นอย่างมาก จึงได้เห็นโอกาสในการส่งเสริมการอนุรักษ์พืชพันธุ์สมุนไพรที่มีอยู่ในชุมชน ให้ประชาชนรุ่นหลังได้รู้คุณประโยชน์ และนำมาสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยจัดโครงการ ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ผักอบรมทำน้ำมันเหลือง น้ำมันเขียว และ สบู่สมุนไพร โดยการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลทิววัฒนา งบประมาณค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าวิทยากร งบดำเนินการ 10,000 บาท โดยใช้สมุนไพรที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งเมื่อสมุนไพรเหล่านี้ถูกส่งเสริมให้เกิดรายได้ได้ จะทำให้คนท้องถิ่นเห็นคุณค่า ร่วมกันอนุรักษ์สมุนไพรท้องถิ่น และสามารถสร้างโอกาส สร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพเป็นการเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ มีการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลทิววัฒนา ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565)

องค์การบริหารส่วนตำบลทิววัฒนา ได้บรรจุแผนงานโครงการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีสืบไป สร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ โดยเสริมสร้างให้ประชาชนพึ่งตนเองบนพื้นฐานแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน งบประมาณ 100,000 บาท/ปี

รายละเอียดโครงการพัฒนา
แผนพัฒนาท้องถิ่นฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)
องค์การบริหารส่วนตำบลทิววัฒนา

แบบ ผ.๐๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่ดีงามและมาตรฐานสากล
จุดประสงค์ที่ ๒ พัฒนาเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เป็นภาพการบริหาร มาตรฐานความ มาตรฐานวัฒนธรรม มาตรฐานชุมชน และมาตรฐานที่ดีงามและมาตรฐานสากล
จุดประสงค์ที่ ๕ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญา การท่องเที่ยวและการวัฒนธรรมและสุขภาพ
แผนงาน สร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (โดยเฉลี่ยของโครงการ)	การประมาณการงบประมาณ				ผู้รับผิดชอบ	แหล่งที่มาของเงิน	หน่วยงาน รับผิดชอบ
				ปี ๒๕๖๑ (บาท)	ปี ๒๕๖๒ (บาท)	ปี ๒๕๖๓ (บาท)	ปี ๒๕๖๔ (บาท)			
๑	โครงการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน	เพื่อเพิ่มรายได้ให้ประชาชน	ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลทิววัฒนา หมู่ที่ ๑-๕	๑๐๐,๐๐๐	-	๑๐๐,๐๐๐	-	ประชาชนร่วม อีกงบประมาณ	ประชาชนร่วม อีกงบประมาณ	กองสวัสดิการ สังคม
๒	โครงการส่งเสริมอาชีพและการอนุรักษ์ภูมิปัญญาจากวิถีชีวิต			๑๐๐,๐๐๐	-	๑๐๐,๐๐๐	-			

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยใช้ทุนที่มีอยู่ในชุมชนทำมาสร้างมูลค่า สร้างอาชีพเสริมนั้น ทำให้สามารถลดปัญหาคนว่างงาน สิ่งแวดล้อมในชุมชนได้รับการฟื้นฟู ชุมชนเข้มแข็ง มีจิตอาสาในการอยากพัฒนาชุมชน มีความรักความสามัคคีอันดีต่อกัน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

จากการแก้ไขปัญหาพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยส่งเสริมด้านอาชีพของคนในชุมชน ได้มีการบูรณาการเชื่อมโยงร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทวิพัฒนา และได้นำบรรจุเข้าแผนในตำบล

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ น.ส.สุกัญญา ทับเอี่ยม
ตำแหน่ง เลขาธิการองค์กรชุมชนตำบลทวิพัฒนา
เบอร์โทร 062-8616403

โรงสีชุมชน ลดรายจ่ายในครัวเรือน สภาองค์กรชุมชนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

1. บริบทพื้นที่

ตำบลบางไผ่ ในสมัยก่อนพื้นที่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตรงข้ามวัดเขมาภิรตาราม เป็นแหล่งผลิตตะลุ่ม ซึ่งเป็นเครื่องใช้จากไม้ไผ่ด้วยเหตุว่าริมสองฟากคลองบริเวณนั้นมีไม้ไผ่ ซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตทำให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงต่างพากันเรียกบริเวณนั้นว่า "บางไผ่" เมื่อทางราชการแบ่งเขตการปกครองออกเป็นตำบลจึงใช้ชื่อว่า "ตำบลบางไผ่" มาจนถึงปัจจุบัน มีเนื้อที่ทั้งหมด 5.5 ตร.กม. หรือประมาณ 3,467 ไร่ ตั้งอยู่ทางฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาด้านทิศใต้ลักษณะเป็นที่ราบลุ่มมีคลองไหลผ่านหลายสาย เดิมประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่ในสภาพปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นบ้านจัดสรร ยังมีประชากรบางส่วนที่ยังคงอนุรักษ์อาชีพเดิมคือ การปลูกทุเรียน ผลไม้ประจำจังหวัดนนทบุรีและพืชเศรษฐกิจ เช่น มะม่วง (ยายกล่ำ) โดยกลุ่มเศรษฐกิจและทุนชุมชนภายใต้การขับเคลื่อนของสภาองค์กรตำบลบางไผ่ เชื่อมโยงกับหน่วยงาน ภาครัฐ ทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ตำบลบางไผ่ เป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท แบ่งออกเป็น 5 หมู่บ้าน จำนวนประชากร 5,404 ครัวเรือน 11,185 คน เป็นชาย 5,250 คน (ร้อยละ 46.94) เป็นหญิง 5,935 คน (ร้อยละ 53.06) การประกอบอาชีพของเกษตรกรชาวสวนผลไม้ ปลูกทุเรียน มะม่วง มีพื้นที่ชุมชนร้อยละ 72.84

หลวงพ่อโต วัดสังฆทาน

2. สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

สภาพปัญหาของตำบลบางไผ่เป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท การประกอบอาชีพของเกษตรกรชาวสวนผลไม้ ปลูกทุเรียน มะม่วง มีพื้นที่ชุมชนร้อยละ 72.84 ไม้ผลร้อยละ 17.61 พบปัญหา ในเรื่องการอนุรักษ์ภูมิปัญญาชุมชน ท้องถิ่นดั้งเดิม เช่น พันธุ์ทุเรียน พืชเศรษฐกิจต่างๆ ได้แก่ ส้มโอ มะนาวส้มเขียวหวาน มังคุด เริ่มหายไปจากชุมชน ประชาชนไม่มีพื้นที่ทำนา และผู้ปลูกข้าว ชุมชนจึงจำเป็นต้องซื้อข้าวสารผ่านพ่อค้าคนกลางเพื่อบริโภค ส่งผลให้ต้นทุนใช้จ่ายในครัวเรือนเพิ่มขึ้น และไม่สามารถสีข้าว กข.43 ไว้ทานได้ เพราะจะข้าวจะมี

ตัวมอด และเกิดความขึ้น เนื่องจากกลุ่มไม่มีเครื่องอบข้าว จึงต้องแก้ไขโดยสีข้าวตามความต้องการของลูกค้า และสมาชิกในชุมชน และเครื่องสีข้าวเป็นเครื่องขนาดเล็ก เมล็ดข้าวจึงแตกหักจำนวนมาก และได้จำนวนน้อย ปัญหาเรื่องประกรว้างงาน เนื่องจากผลกระทบสถานการณ์การระบาดของเชื้อโควิด19 ซึ่งเป็นผลกระทบที่มาแบบไม่ตั้งตัว แรงงานที่เข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ ในห้างสรรพสินค้า ในตัวเมือง รวมถึงพื้นที่ใกล้เคียง ต้องย้ายกลับมาอยู่บ้าน เนื่องจากสถานที่ทำงานต้องหยุด บางพื้นที่ปิดกิจการ ทำให้ประสบปัญหาเรื่องรายได้ เกิดภาระกับครอบครัว นอกจากนี้ในพื้นที่ตำบลยังขาดบุคลากรในการทำงานจิตอาสา และสมาชิกกลุ่มอาชีพยังขาดความรู้/ทักษะในการดำเนินกิจกรรม การต่อยอดผลิตภัณฑ์สู่การจำหน่าย

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

ที่ผ่านมาชุมชนได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นสภาองค์กรชุมชนตำบลบางไผ่ ในปี พ.ศ. 2551 โดยใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางในการแก้ไขปัญหา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นต่างๆ โดยมีรูปแบบดังนี้

1. สสำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล มีการจัดทำข้อมูลสภาพปัญหา
2. ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหาข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนในการแก้ไขปัญหา
3. การแก้ไขพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น
4. บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคี ที่เกี่ยวข้อง และประกาศแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
5. ติดตามสรุปผลการดำเนิน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหภายในได้การแก้ไขปัญหาสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญห

ภาพการประชุมคณะกรรมการพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขพัฒนาคุณภาพชีวิต

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางไผ่ได้ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ในการส่งเสริมการตลาดค้าใช้จ่ายที่ใช้ซื้อข้าวสารเพื่อการบริโภค โดยใช้ทุนที่ชุมชนคือการปลูกข้าวในท้องถิ่น แล้วส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ภูมิปัญญา ดำเนินกิจกรรมโรงสีชุมชน รับซื้อข้าวเปลือกในชุมชนใกล้เคียง นำมาแปรรูปข้าว สีเป็นข้าวสาร จำหน่ายให้กับคนในชุมชน ในราคายอมเยาะ โดยได้รับการสนับสนุนเครื่องสีข้าวจากสำนักงานเกษตร

และสหกรณ์จังหวัด ลดรายจ่ายในครัวเรือนที่ประชาชนต้องซื้อข้าวสารที่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และโครงการยังเป็นการเพิ่มรายได้จากการจำหน่าย ปลาข้าว และลำข้าว เกิดรายได้หมุนเวียนในชุมชน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	สนับสนุนงบประมาณ โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน สนับสนุนงบประมาณ โครงการบ้านพอเพียงชนบท
2	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	- สนับสนุนเครื่องสีข้าวขนาดเล็ก คิดเป็นงบดำเนินการจัดซื้อประมาณ 50,000 บาท เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมสีข้าว และจัดจำหน่ายภายในชุมชน - สนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชเพื่อการอนุรักษ์ ได้แก่ ทุเรียน,มะม่วงยายกล่ำ,ส้มโอ
3	อบต.	- ร่วมเวทีประชุมสร้างความเข้าใจในประเด็น เพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้เกิดจิตอาสา และถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - ส่งเสริมจัดตั้งธนาคารขยะ โดยสนับสนุนเจ้าหน้าที่หนุนเสริมเรื่องการบริหารจัดการธนาคารขยะร่วมกับแกนนำชุมชน - มองเครื่องอุปโภคบริโภคช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบโควิด 19
4.	กศน.	สนับสนุนวิทยากรและวัสดุอุปกรณ์อบรมพัฒนาอาชีพให้กลุ่มผู้ว่างงาน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางไผ่ ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยนายพนม จันทรสอง ประธานกลุ่มอนุรักษ์ภูมิปัญญาได้เล่าว่า แต่เดิมชุมชนเป็นเกษตรกรเพาะปลูกผลไม้ เช่น ทุเรียน ส้มโอ มะม่วง เป็นต้น ซึ่งจะทำรายได้ปีละ 2 ครั้ง ในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ทำให้เกษตรกรมีช่องว่างขาดรายได้ แต่ยังคงมีภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันทุกวัน สภาองค์กรชุมชนจึงได้ประชุมหารือถึงแนวทางแก้ไขปัญหาและได้สรุปพร้อมกันว่า จะดำเนินกิจกรรมลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยเฉพาะด้านอาหารการกิน การซื้อข้าวสารมาหุงหาอาหาร จึงส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอนุรักษ์ภูมิปัญญา ดำเนินกิจกรรมโรงสีชุมชน รับซื้อข้าวเปลือกในชุมชนใกล้เคียง นำมาแปรรูปข้าว สีเป็นข้าวสาร จำหน่ายให้กับคนในชุมชน ในราคาเยอเมยาว เนื่องจากข้าวสารเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกครัวเรือนต้องเสียเงินซื้อเพื่อบริโภค แต่หากเราสามารถสีข้าวเองได้ก็จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการซื้อข้าวสารจากพ่อค้าคนกลาง อีกทั้งยังสามารถนำไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้เสริมได้ จึงได้เสนอแผนงานต่อสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้สนับสนุนเครื่องสีข้าวขนาดเล็ก คิดเป็นงบดำเนินการจัดซื้อประมาณ 50,000 บาท เพื่อให้ชุมชนได้มีเครื่องมือไว้ดำเนินกิจกรรมต่อมากลุ่มได้เชื่อมโยงกับบริษัทขายข้าวเปลือกมาบุญครอง และกลุ่มเกษตรกรอำเภอไทรน้อย เพื่อขอซื้อวัตถุดิบข้าวเปลือกที่มีคุณภาพมากขึ้น โดยได้เป็นข้าว กข.43

ซึ่งจากการดำเนินกิจกรรมสีข้าวเปลือกนั้น ทำให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์ คือ สมาชิกได้ข้าวสารที่มีคุณภาพไว้บริโภค ช่วยลดค่าใช้จ่ายค่าข้าวไปได้ประมาณเดือนละ 1,000 บาท/คน ซึ่งมีสมาชิกมาซื้อประจำประมาณ 50 คน ช่วยลดรายจ่ายโดยรวมมากถึง 50,000 บาท เกิดรายรับจากการขายข้าวสาร ปลายข้าว และรำข้าว เฉลี่ยประมาณเดือนละ 30,000 บาท อีกทั้งยังทำให้เกิดสร้างเครือข่ายกับกลุ่มผู้ปลูกข้าว โดยซื้อข้าวเปลือกจากกลุ่มเกษตรกรอำเภอไทรน้อย และกลุ่มผู้ปลูกข้าวมาบุญครอง ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชนระดับอำเภอ

ผลิตภัณฑ์ข้าวสารจากการสีโดยเครื่องสีชุมชนที่ได้รับการสนับสนุน
จากเกษตรและสหกรณ์
(นายพนม จันทรสอง ประธานกลุ่มอนุรักษ์ภูมิปัญญา)

6. ข้อค้นพบสำคัญ

1. เกิดการรวมกลุ่มจัด
2. เกิดความสามัคคี และร่วมแรงร่วมใจภายในกลุ่ม และชุมชน
3. เกิดระบบบริหารจัดการที่เป็นรูปแบบมากขึ้นจากเดิม
4. เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มผู้ปลูกข้าว

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

1. ดำเนินงานหาแหล่งขายข้าวเปลือกที่ถูกลงกว่าปัจจุบัน
2. ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกลุ่มให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น
3. เพิ่มช่องทางการจกหน่ายเพิ่มมากขึ้น
4. ต่อยอดการแปรรูป ปลายข้าว และรำข้าว เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายสมบุรณ์ พลับนิ
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบางไผ่
เบอร์โทร 085-8299413

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ สภาองค์กรชุมชนตำบลบางขุนทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1.บริบทพื้นที่

ตำบลบางขุนทอง สภาพพื้นที่เดิมเป็นที่ราบลุ่มริมคลอง มีคลองและลำประโดง ไหลผ่านจำนวนมาก ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร และต่อมาได้มีการก่อสร้างสะพานพระราม 5 และถนนต่อเชื่อมคือ ถนนนครอินทร์ ถนนราชพฤกษ์ ทำให้สภาพพื้นที่ได้มีการพัฒนาเป็นอาคารพาณิชย์ โครงการหมู่บ้านจัดสรร และร้านค้าต่าง ๆ มากมาย ซึ่งทำให้สภาพพื้นที่มีการขยายตัว และมีความเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว

ตำบลบางขุนทอง มี 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านคลองบางขุนทอง , หมู่ที่ 2 บ้านช่องพลู , หมู่ที่ 3 บ้านวัดไทยเจริญ , หมู่ที่ 4 บ้านบางไกร , หมู่ที่ 5 บ้านอุทยาน , หมู่ที่ 6 บ้านคลองบางรวน โดย มีประชากร รวมกัน 11,181 คน 5,975 หลังคาเรือน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจาก แต่เดิมตำบลบางขุนทอง เป็นพื้นที่ราบลุ่ม เป็นพื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูก แต่ปัจจุบันด้วยความเจริญสภาพความเป็นเมืองได้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง ทำให้วิถีชีวิตดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ที่ดินที่เคยเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชพันธุ์ที่มีชื่อของจังหวัดถูกแปรสภาพเป็นหมู่บ้านจัดสรร ที่ดินราคาแพง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในชุมชนเป็นอย่างมาก สิ่งแวดล้อมในชุมชนเสื่อมโทรม เกิดปัญหาขยะ เกิดน้ำเน่าเสียตามลำคลองภายในชุมชน ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนเป็นอย่างมาก

ปัญหาด้านความเป็นอยู่และสุขภาพ เนื่องจากการขยายตัวของเมืองและผลกระทบของสิ่งแวดล้อม ทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่อย่างลำบากมากขึ้น เกิดความแออัดในชุมชน สุขภาพของคนในชุมชนแยลง ปัญหาผู้สูงอายุในชุมชน รู้สึกสิ้นหวัง หหมดคุณค่า เป็นภาระให้ครอบครัวต้องดูแล บางรายมีปัญหาสุขภาพ ทำให้ลูกหลานต้องหยุดงานมาดูแลสูญเสียรายได้

ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม เมื่อพื้นที่ทำการเกษตรลดลง ทำให้คนในชุมชนหันไปทำอาชีพอื่นกัน และค่าครองชีพในชีวิตประจำวันก็สูงขึ้น หนี้สินในครัวเรือนจึงสูงขึ้นตามไปด้วย อีกทั้งยังเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนที่ประกอบอาชีพต่างๆต้องหยุดชะงักเกือบทั้งหมด บางส่วนตกงาน ถูกพักงานไม่มีรายได้ ออกจากบ้านไม่ได้ ทำให้รายได้ไม่เพียงพอ ทำให้เกิดความไม่มั่นคงในการดำเนินชีวิต

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางขุนกอง ได้เห็นถึงสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น จึงเป็นเวทีกลางในการพูดคุยหารือ วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น นำไปดำเนินการแก้ไขพัฒนาคุณภาพชีวิต จัดลำดับความเดือดร้อน ปัญหาใดควรได้รับการแก้ไขก่อน-หลัง โดยมีกระบวนการขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาดังต่อไปนี้

1. **สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล** มีการจัดทำข้อมูลสภาพปัญหา
2. **ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น** โดยนำสภาพปัญหาข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์จัดทำแผนการแก้ไขปัญหภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนในการแก้ไขปัญา
3. **การแก้ไขพัฒนาชุมชนท้องถิ่น** จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น
4. **บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี** นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคี ที่เกี่ยวข้อง และประกาศแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
5. **ติดตามสรุปผลการดำเนิน** สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหภายในได้การแก้ไขปัญา สภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญา

สภาองค์กรชุมชนตำบล บางขุนกอง อำเภอบางกรวย จังหวัด นนทบุรี

วิสัยทัศน์ บางขุนกองรวมคน รวมพลัง ร่วมพัฒนาสู่ความอยู่ดีมีสุข โดยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาวะของชุมชน

เป้าหมาย ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้อยู่ดีมีสุข ส่งเสริมสุขภาวะของชุม โดยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางขุนกองจึงได้มีแนวทางส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เนื่องจากตำบลบางขุนกองมีจำนวนผู้สูงอายุ ประมาณ 1,170 คน และมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยสังคมในปัจจุบัน นั้น แทบทุกครัวเรือนจะต้องมีผู้สูงอายุ ผู้เฒ่าผู้แก่ อาศัยอยู่ บางรายยังแข็งแรงดูแลตนเองได้ บางรายมีโรคภัยไข้เจ็บไม่สามารถดูแลตนเองได้ ทำให้ลูกหลานมีความกังวลไม่กล้าทิ้งให้อยู่บ้านตามลำพัง แต่ตนเองก็ต้องออกไปทำงานหารายได้ บางครอบครัวลูกหลานยอมหยุดทำงานเพื่อมาดูแลพ่อแม่ที่แก่เฒ่า เมื่อผู้สูงอายุรู้ว่าลูกหลานเป็นห่วง ก็กลายเป็นความรู้สึกด้อยค่าตัวเอง รู้สึกเป็นภาระ ส่งผลต่อด้านสภาพจิตใจ และร่างกาย ทำให้เกิดโรคต่างๆ ตามมา เช่น โรคเครียด โรคซึมเศร้า โรคอัลไซเมอร์ เป็นต้น ซึ่งเรื่องนี้เป็นปัญหาสำคัญ ชุมชนจะมีแนวทางอย่างไร มีระบบอย่างไร ในการดูแลผู้สูงอายุเหล่านี้ ให้มีสุขภาพกายสุขภาพใจที่ดี เป็นผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพพึ่งพาตนเองได้ และเป็นการเตรียมความพร้อมให้ชุมชนมีระบบรองรับการเข้าสู่สังคมสูงวัยในอนาคตอันใกล้ที่ประเทศไทยจะต้องเผชิญ

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	อบต.บางขุนทอง	- สนับสนุนงบประมาณโครงการจัดงานวันผู้สูงอายุ 200,000 บาท บรรจุแผนพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565) - สนับสนุนงบประมาณโครงการเรียนรู้ผู้สูงอายุ 500,000 บาท บรรจุแผนพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565) - สนับสนุนงบประมาณโครงการส่งเสริมอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชนทั่วไป รวมถึงคนพิการ ผู้อ่อนด้อย และผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ 250,000 บาท บรรจุแผนพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) - สนับสนุนงบประมาณโครงการสร้างความเข้มแข็งในสถาบันครอบครัว 50,000 บาท บรรจุแผนพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565)
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	การรณรงค์การให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะการดูแลป้องกันโรคโควิด -19 ในครัวเรือน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

ผู้สูงอายุไม่ใช่บุคคลด้อยค่า แต่เป็นบุคคลที่ควรเคารพยกย่องมากที่สุดเพราะเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในชีวิตสูง เป็นผู้ถ่ายทอดความสามารถ ภูมิปัญญา ประเพณี วิถีชีวิตวัฒนธรรม และคำจูนจิตใจให้แก่บุคคลในครอบครัว ชุมชน สังคม ได้ แต่เนื่องด้วยปัญหาด้านสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ทำให้ไม่สามารถใช้ชีวิตได้เหมือนคนวัยหนุ่มสาว บางรายไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ต้องมีลูกหลานคอยดูแล หรือบางรายต้องอยู่บ้านเพียงลำพังเพราะลูกหลานต้องออกไปทำงาน ให้ให้รู้สึกโดดเดี่ยว รู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่า เป็นภาระของครอบครัวและสังคม จนไม่อยากจะมีชีวิตอยู่ต่อไป ดังนั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลบางขุนทองจึงได้มีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ สร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนทอง โดย ร่วมกับผู้นำ ท้องที่ท้องถิ่น หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1.จัดประชุมผู้สูงอายุประจำเดือน โดยกำหนดจัดกิจกรรมทุกต้นเดือนให้ผู้สูงอายุในชุมชนได้มาเจอกัน แลกเปลี่ยนสารทุกข์สุกดิบของแต่ละคน แบ่งปันเรื่องราวประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิต ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อคนรุ่นหลัง บางคนมีภูมิปัญญาด้านการทำอาหาร บางคนมีภูมิปัญญาเรื่องการใช้สมุนไพรรักษาโรค หรือบางคนมีภูมิปัญญาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้ หากไม่ถูกถ่ายทอดและสืบทอด ความรู้ต่างๆ ก็จะสูญหายไปตามบุคคลและกาลเวลา ครั้นจะให้ผู้สูงอายุไปถ่ายทอดเอง ก็ไม่รู้ว่าจะไปถ่ายทอดให้ใคร แต่หากมีหน่วยงานเข้ามาช่วยหนุนเสริมถอดชุดความรู้ประสบการณ์เหล่านี้ ทำเป็นสื่อ ถ่ายทอดให้คนในชุมชนปลูกฝังให้เยาวชนในท้องถิ่น ก็จะทำให้องค์ความรู้ภูมิปัญญาต่างๆ ยังอยู่คู่กับชุมชนสร้างประโยชน์ให้กับคนรุ่นหลังต่อไป นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ จัดกิจกรรมเป่าเค้กวันเกิดให้ผู้สูงอายุที่เกิดใน

เดือนนั้น ส่งเสริมการออกกำลังกาย ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่า เป็นผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ สามารถพึ่งพาตนเอง และเป็นที่พึ่งพาให้กับลูกหลานในชุมชนได้

2. ช่วยแบ่งเบาการดูแลผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้อ่อนด้อยในชุมชน เพื่อให้ลูกหลานในชุมชนได้ออกไปทำงานอย่างไม่ต้องกังวล ชุมชนจึงได้จัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับคนพิการ ผู้อ่อนด้อย และผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ ทำให้มีกิจกรรมทำระหว่างวัน ได้มีสังคม พบปะคนอื่นๆ ในชุมชน ทำให้ช่วยคลายเหงา อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่รู้สึกละเป็นภาระของครอบครัว ซึ่งการเรียนรู้สิ่งต่างๆ การได้เข้าสังคม ได้ทำกิจกรรม ได้ขยับร่างกาย จะช่วยทำให้สมองได้ออกกำลังกาย สภาพจิตใจดี ไม่เครียด ทำให้สุขภาพกายดีตามไปด้วย

แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนทอง ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนทองได้บรรจุแผนงานโครงการพัฒนา เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน เช่น โครงการจัดงานวันผู้สูงอายุ งบประมาณ 200,000 บาท/ปี โครงการส่งเสริมอาชีพ โครงการส่งเสริมอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชนทั่วไป รวมถึงคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ โครงการส่งเสริมอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชนทั่วไป รวมถึงคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ โดยในปี 2564 ตั้งงบประมาณไว้ จำนวน 250,000 บาท

แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 - 2565)
องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ก. ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่รองรับการขยายตัวของประชาชนทุกระดับ
ข. ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศูนย์รวมทรัพยากรมนุษย์และสังคม ให้ก้าวหน้า พลอดิษฐ์ และยั่งยืน
๑. ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศูนย์รวมทรัพยากรมนุษย์และสังคม ให้ก้าวหน้า พลอดิษฐ์ และยั่งยืน
๑.๑ แผนงานสร้างเสริมพลังของชุมชน (ต่อ)

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานรับผิดชอบ
				๒๕๖๑ (บาท)	๒๕๖๒ (บาท)	๒๕๖๓ (บาท)	๒๕๖๔ (บาท)	๒๕๖๕ (บาท)			
๑	โครงการจัดงานวันผู้สูงอายุ	เสริมสร้างการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุ	ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลบางขุนทอง	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	ชุมชนผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า ๑๐ ชุมชน	ผู้สูงอายุตระหนักในคุณค่าของตนเอง	ส่วัก
๒	โครงการส่งเสริมอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชนทั่วไป รวมถึงคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุในเขตพื้นที่	แก้ไขสถานการณ์ว่างงาน หรือส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่	จัดกิจกรรม/โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้ประชาชนในพื้นที่ตำบลบางขุนทอง	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	มีผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน	แก้ไขปัญหาการว่างงาน และสามารถส่งเสริมอาชีพของประชาชนในพื้นที่ได้	ส่วัก
๓	โครงการสร้างเสริมความสามัคคีในชุมชน	เสริมสร้างจิตสำนึกในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในครอบครัว สังคม การมีส่วนร่วมของประชาชน	ครัวเรือนในตำบลบางขุนทอง	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	มีการจัดกิจกรรมไม่น้อยกว่า ๑๐ กิจกรรม	สร้างความสามัคคีและความร่วมมือในครอบครัว มีส่วนร่วมต่อสังคมและสถาบันครอบครัว	ส่วัก

6.ข้อค้นพบสำคัญ

จากการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน ทำให้ ผู้สูงอายุมีส่วนร่วม รู้สึกมีคุณค่า มีความสุข สุขภาพจิตดี ช่วยแบ่งเบาการดูแลผู้สูงอายุให้ลูกหลานในชุมชนได้ออกไปทำงานอย่างไม่ต้องกังวล ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในการประกอบอาชีพด้านอาชีพเสริม โดยได้รับร่วมมือเป็นอย่างดีทั้งประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความสามัคคีมีสัมพันธ์อันดีต่อกัน

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนเขตบางขุนทองมีแผนการส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุ โดยก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุจัดกิจกรรมตามความต้องการและเสริมสร้างทักษะการดูแลตนเอง เสริมสร้างสุขภาวะที่ดีให้กับผู้สูงอายุ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ชุมชนสามารถรองรับสังคมสูงวัยได้อย่างมีคุณภาพ โดยการบูรณาการเชื่อมโยงกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนทองและหน่วยงานภาคีเครือข่ายเข้ามาหนุนเสริม

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางชุตติกาญจน์ ธนวิบูลย์สวัสดิ์

ตำแหน่ง เลขานุการ

เบอร์โทร081 1703039

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
“ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต”

1.บริบทพื้นที่

ตำบลบางบัวทอง ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของอำเภอบางบัวทอง ภาคกลางของประเทศไทย เป็นระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร ในเขตตำบลบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่บนเส้นรุ้งที่ 13 องศา 58 ลิปดา ถึงเส้นรุ้งที่ 13 องศา 55 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 100 องศา 22 ลิปดา ถึง 100 องศา 25 ลิปดา ตะวันออก มีอาณาเขต

ทิศเหนือ	จดตำบล ละคร
ทิศใต้	จดตำบล พิมลราช
ทิศตะวันออก	จดตำบล ละคร เทศบาลเมืองบางบัวทอง
ทิศตะวันตก	จดตำบล ไทรน้อย อำเภอไทรน้อย

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นที่ราบลุ่มภาคกลาง เช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงน้ำ และบริเวณปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร สภาพพื้นที่ดินเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูก สภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วน เหมาะแก่การใช้ประโยชน์ทางเกษตรกรรม ในปัจจุบันมีการอพยพเคลื่อนย้าย ประชาชนมาอยู่ในบริเวณดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ทำให้สภาพพื้นที่เปลี่ยนแปลง มีหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้น จำนวนมากทำให้ภูมิประเทศเป็นสองลักษณะคือชุมชนเมือง และชุมชนเกษตรดั้งเดิม

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากสภาพปัจจุบันตำบลบางบัวทองกลายเป็นชุมชนเมือง เนื่องจากมีการคมนาคมสะดวกขึ้น โครงการ บ้านจัดสรรจึงเกิดขึ้นมา และตามมาด้วย กิจการห้างร้านต่างๆผุดขึ้นมาราวดอกเห็ด จนถึงขณะนี้เศรษฐกิจใน ตำบลบางบัวทองขยายตัวมากขึ้นทำให้เกิดห้างสรรพสินค้าเกิดขึ้นหลายแห่ง วิถีชีวิตดั้งเดิมได้เปลี่ยนไปเมื่อ สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป สภาพปัญหาในตำบลจึงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะเดียวกันการขยายตัวของ

เมืองได้นำมาสู่สถานการณ์ปัญหาเรื่องขยะในชุมชนเมืองซึ่งมีจำนวนมาก ซึ่งทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการจัดการขยะแต่ก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการได้เนื่องจากมีจำนวนมาก

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในระดับพื้นที่ของชุมชนในตำบลบางบัวทองนั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั่วไปในระดับชุมชนต่างๆ เนื่องจากเป็นพื้นที่ในเขตเมืองที่มีผู้คนมาอาศัยอยู่มากมาย นอกจากทางเทศบาลจะมีเจ้าหน้าที่คอยสอดส่องดูแล และสนับสนุนในการดำเนินการเพื่อการแก้ไขปัญหาแล้วนั้น ปัญหาดังกล่าวก็ยังไม่จบสิ้น

ดังนั้น ทางสภาองค์กรชุมชนตำบลเทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง จึงได้มีแนวคิดที่จะมีส่วนร่วมในการที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยเฉพาะเรื่องของการจัดการสิ่งแวดล้อม คือ การจัดการขยะในชุมชนนั่นเอง จึงได้มีการปรึกษาหารือกันเพื่อที่จะดำเนินการในการแก้ไขปัญหาคู่ขนานกับทางท้องถิ่น จึงได้การประชุมกันเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาของสภาองค์กรชุมชนขึ้นมา โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

39. ประชุมสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามภารกิจ และแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
40. สำรวจปัญหาและความต้องการ และเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร
41. ประชุมวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน เพื่อสะท้อนข้อมูลที่ค้นพบที่สำคัญให้ชาวบ้านรับรู้
42. คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนยกร่างการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ
43. จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อแผนฯ
44. นำเสนอแผนยุทธศาสตร์ฯ ต่อที่ประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อให้ความเห็นต่อแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนตำบล
45. นำเสนอแผนยุทธศาสตร์ฯ ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคีที่เกี่ยวข้อง และประกาศแผนยุทธศาสตร์ฯ

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล ระยะ 3-5 ปี

สภาองค์กรชุมชนตำบลตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

วิสัยทัศน์ : สภาองค์กรชุมชนเข้มแข็ง ศูนย์ประสานงานมีคุณภาพ เศรษฐกิจมั่นคง สิ่งแวดล้อมที่ดี วัฒนธรรมดีงาม

เป้าหมาย :

1. พัฒนาศักยภาพแกนนำองค์กรชุมชน
2. ส่งเสริมความมั่นคงทางอาหาร
3. สนับสนุนความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย
4. ส่งเสริมสุขอนามัย และสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากนโยบาย “ประเทศไทยไร้ขยะ” ที่ต้องการให้ประเทศไทยเติบโตอย่าง ยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการมีส่วนร่วมตามหลัก “ประชารัฐ” ดังนั้นเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนในการคัดแยกขยะ ให้เกิดการความต่อเนื่องในการดำเนินการ ทางสภาองค์กรชุมชนตำบลเทศบาลเมืองใหม่ มองเห็นความสำคัญที่สอดคล้องกับผู้บริหารท้องถิ่น จึงได้มีวงประชุมในการปรึกษาหารือกันในการดำเนินการที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ที่มุ่งเน้นให้ชุมชนเป็นหลักในการดำเนินการและบริหารจัดการ ในรูปแบบของคณะกรรมการ เพื่อการกำกับและดูแลในเรื่องของการจัดการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	- สนับสนุนการประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบล - สนับสนุนงบประมาณจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ให้กับครัวเรือนที่มีสภาพบ้านที่ทรุดโทรม
2	เทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง	- สนับสนุนสถานที่ตั้งศูนย์ประสานงาน/ สถานที่ประชุม - สนับสนุนถุงยังชีพช่วยเหลือประชาชนได้รับผลกระทบโควิด 19 จำนวน 70 ชุด - สนับสนุนเจ้าหน้าที่ดูแลกิจกรรมโครงการธนาคารขยะเพื่อชีวิต เช่น ทำข้อมูล เอกสาร - สนับสนุนการจัดทำโครงการกล่อ่งยูเอชที รีไซเคิลได้
3	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	- สนับสนุนเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ และการป้องกันตนเองชุมชนของโรคระบาดไวรัสโควิด19
4	บริษัท เอสซีจี พลาสติก จำกัด	สนับสนุนการพัฒนาแอปพลิเคชัน “Koomkah” แอปพลิเคชันสำหรับการบริหารจัดการขยะของธุรกิจธนาคารขยะ

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางบัวทองได้ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม ผ่านกิจกรรม **ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต** ซึ่งเกิดจากแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ที่ต้องการให้ประเทศไทยเติบโตอย่าง ยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการมีส่วนร่วมตามหลัก “ประชารัฐ” องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับบทบาทสำคัญต่อการรณรงค์ สร้างจิตสำนึก และมีส่วนร่วมของประชาชนของประชาชนในพื้นที่ เทศบาลได้รับฟังข้อเสนอแนะของชุมชนต่อการจัดการขยะ ผ่านเวทีประชาคม เวทีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ตัวแทนภาคเครือข่ายเข้าใจถึงความสำคัญของปัญหา พร้อมร่วมมือกันคัดแยกขยะ แต่ยังขาดการต่อยอดขยะที่ได้คัดแยกไว้และแรงจูงใจให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงประชุมกลุ่มภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการเทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง ตัวแทน ออถ.ทั้ง 13 หมู่ กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า ประชาชนให้ความสนใจกับรูปแบบการจัดการขยะโดยใช้หลักการ **3 ข : ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ (3 Rs :Reduce Reuse Recycle)** ของ องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงค่อม และ องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู จังหวัดลพบุรี ซึ่งเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ตำบลบางบัวทองที่มีบริบทเป็นสังคมเมือง ขยะชุมชนที่เก็บขนอยู่เป็นขยะที่นำไปรีไซเคิลได้ร้อยละ 30 ของขยะชุมชนทั้งหมด

จากนั้นจึงวางแนวทางในการดึงเครือข่าย ออถ. เป็นแกนนำในการชักชวนประชาชนเข้าร่วมการคัดแยกขยะจากต้นทางพร้อมสร้างสวัสดิการตอบแทนในรูปแบบเงินประกันชีวิต หรือ **“โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต”** การสร้างเครือข่ายเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนโครงการที่เข้มแข็ง ประกอบด้วย ภาคประชาชนผู้ขับเคลื่อนหลักของธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต สร้างความยั่งยืนให้กับธนาคาร ด้วยการลงมือปฏิบัติคัดแยกขยะอย่างจริงจัง มีการจัดการประชุมคณะกรรมการบริหารอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน เป็นการวางแผนทางให้แก้ไขปัญหาได้ตรงจุด รวดเร็ว มีการจัดประชุมอาสาสมัครธนาคาร เพื่อการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโครงการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงรับฟังข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่สะท้อนจากชุมชน ปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการจัดการขยะแก่สมาชิกและอาสาสมัครโครงการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การแก้ไขระเบียบ/หลักเกณฑ์ของธนาคารฯต้องได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารฯ ภาคประชาชนเข้าร่วมเป็นตัวแทนในรูปแบบของคณะกรรมการฯและอนุกรรมการ กล่าวได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมมีส่วนร่วมในการรับรู้สามารถให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ, การเลือกและเสนอแนวทางเพื่อตัดสินใจ,

กระบวนการตัดสินใจ, การกำหนดงานติดตามตรวจสอบ และมีส่วนร่วมรับประโยชน์และเป็นเจ้าของนโยบายสาธารณะ

โดยมีหน่วยงานภาครัฐ ที่รับนโยบายจากเบื้องบน (Top down) ร่วมกำหนดแผนงานกับภาคประชาชน รับฟังความต้องการ ข้อเสนอแนะของชุมชน (Bottom up) นำมาสู่การปฏิบัติ เป็นแบบอย่างแก่ชุมชน มีการทำข้อตกลงร่วมเป็นลายลักษณ์อักษรระหว่าง เทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก 13 หมู่ ศาสนสถาน (มัสยิด และ สำนักสงฆ์) ร่วมมือกันให้ชุมชนเกิดการคัดแยกขยะ และภาคเอกชน ได้แก่ บริษัท เอสซีจี พลาสติก จำกัด ซึ่งได้ร่วมสนับสนุนการพัฒนาแอปพลิเคชัน “Koomkah” ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันสำหรับการบริหารจัดการขยะของธุรกิจธนาคารขยะโดยเล็งเห็นว่าธนาคารคัดแยกขยะกันชีวิตมีความยั่งยืน มีฐานสมาชิกขนาดใหญ่ซึ่งมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ทั้งหมด การนำเทคโนโลยีมาใช้จึงให้เกิดการนำเทคโนโลยีไปใช้งาน

วัตถุประสงค์ของแผนงาน หรือโครงการ

1. เพื่อสร้างกระบวนการขับเคลื่อน/ผลักดันนโยบายด้านการจัดการขยะระดับชาติให้ สัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ จากภาคประชาชนตามหลัก“หลักประชารัฐ”
2. เพื่อสร้างกลุ่มมวลชนภายใต้เครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) เกิดการรวมกลุ่ม/ประสานงานร่วมปฏิบัติงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้บังเกิดเป็นรูปธรรม
3. เพื่อให้เกิดการคัดแยกขยะจากต้นทางเหลือให้เหลือขยะน้อยที่สุด นำขยะมาใช้ประโยชน์ขยายผลไปสู่การจัดสวัสดิการ ในรูปแบบเงินประกันชีวิต
4. เพื่อให้ตำบลบางบัวทองเป็นต้นแบบด้านการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะการดำเนิน

1. การวางแผนเตรียมความพร้อมก่อนรับซื้อ-ขายขยะ

- คณะกรรมการและอนุกรรมการฯ ร่วมประชุมวางแผนกำหนด วัน เวลา ที่จะซื้อ-ขายขยะ ราคาขยะแต่ละประเภท ร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานของเดือนที่ผ่านมา รวมถึงข้อเสนอแนะ/ปัญหาที่พบเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- ประธานฯ อาสาสมัครรับรายชื่อสมาชิกจากเจ้าหน้าที่ และนำไปประชาสัมพันธ์ วัน เวลาซื้อขาย แก่สมาชิกผ่านช่องทางต่างๆ เช่น LINE ปิดประกาศ เสียงตามสาย เคาะประตูบ้าน

2. การรับซื้อขยะ /ขายขยะ

- วันซื้อขายขยะ อาสาสมัครประจำจุดซื้อขายจะทำการดูแลการจัดวางขยะของสมาชิกที่นำมาขายตามลำดับ พร้อมแจกบัตรคิว อาสาสมัครชั่งน้ำหนักขยะ ลงรายละเอียดน้ำหนักและประเภทขยะในแท็บเล็ตผ่านโปรแกรม Koomkah พร้อมคำนวณเงินให้ทันที เจ้าหน้าที่จะเขียนยอดเงินรวมลง

ในใบเสร็จให้สมาชิกไว้เป็นหลักฐาน พร้อมบันทึกข้อมูลรายวัน เสนอแก่คณะกรรมการในการประชุมครั้งต่อไป

- เจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกและรับเติมเงินแก่สมาชิก ซึ่งสมาชิกที่เติมเงินได้คือสมาชิกที่มีสถานะคุ้มครอง (ขายขยะติดต่อกัน 6 เดือนขึ้นไป และมีเงินในบัญชีไม่น้อยกว่า 300 บาท)

3. การดำเนินงานหลังการซื้อขาย-ขยะ

- เจ้าหน้าที่สรุปข้อมูลการซื้อขายจากโปรแกรม koomkah และอัปโหลดข้อมูลลงฐานข้อมูลในเว็บไซต์ www.bbt-recyclebank.com เพื่อเป็นฐานข้อมูลด้านการเงินและการบัญชีของสมาชิก ยอดเงินสะสมจากการขายขยะ การเติมเงิน สถานะความคุ้มครองว่าเป็นไปตามเงื่อนไขการเกิดสิทธิคุ้มครองหรือไม่ โดยจะต้องบันทึกข้อมูลการขายขยะให้เสร็จก่อนสิ้นเดือน
- สิ้นเดือนเจ้าหน้าที่จะนำข้อมูลจำนวนผู้เสียชีวิตทั้งหมด มาหักเงินในบัญชีสมาชิกที่เกิดสิทธิคุ้มครอง และส่งข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ของ SCG ที่ดูแลระบบ LINE “น้องคุ้มค่า” สมาชิกตรวจสอบข้อมูลผ่าน LINE ได้ ไม่เกินวันที่ 5 ของเดือนถัดไป
- จ่ายเงินประกันชีวิตแก่ผู้รับผลประโยชน์ไม่เกินวันที่ 10 ของเดือนถัดไป หรือจนกว่าจะได้รับเอกสารจากผู้รับผลประโยชน์ครบถ้วน โดยคำนวณและการหักจากสมาชิกที่มีสถานะคุ้มครองทั้งหมด ณ เดือนนั้น เช่น เดือนมกราคม 2563 ธนาкарคัตแยกขยะประกันชีวิตมีสมาชิกทั้งสิ้น จำนวน 5,200 คน แต่ในจำนวนทั้งหมดนี้สมาชิกที่ได้รับการคุ้มครองจำนวน 1,500 ราย ทางเจ้าหน้าที่จะหักเงินจากบัญชีผู้ฝากจำนวน 20 บาทต่อจำนวน 1 ศพ เป็นเงิน 30,000 บาท
- เจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละเดือนเพื่อเสนอแก่ประธานกรรมการบริหารฯ รายงานแก่คณะกรรมการในการประชุมครั้งต่อไป รวมถึงแจ้งแก่สมาชิกผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์ และไลน์กลุ่มต่างๆ

ผลจากการดำเนินงาน

“โครงการธนาкарคัตแยกขยะประกันชีวิต” อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2561 จนถึงปัจจุบัน จากข้อมูลเดือน ธันวาคม 2563 ธนาкарคัตแยกขยะประกันชีวิต มีสมาชิก 5,605 ราย ปริมาณขยะสะสม 1,060 ตัน ยอดเงินจากการขายขยะ 4,235,103.19 บาท

ธนาкарคัตแยกขยะประกันชีวิต จึงเป็นผลการดำเนินงาน ที่มุ่งเน้นความร่วมมือในการขับเคลื่อนโครงการโดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง มีการบริหารงานที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายความร่วมมือและการ

กระจายอำนาจให้ชุมชนสามารถจัดการตนเอง กล่าวคือ มอบหมายให้ภาคประชาชน (ประธาน อกล. และจิตอาสา) ดูแลสมาชิกธนาคารในหมู่ของตนแบบเบ็ดเสร็จ ทั้งกระบวนการรับซื้อขยะ รวมถึงดูแลเพื่อให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ยังมีการประชุมคณะกรรมการฯ ทุกเดือนเพื่อรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะจากชุมชน การเปลี่ยนแปลงต่างๆ เช่น การปรับเปลี่ยนระเบียบ /หลักเกณฑ์ของธนาคารฯ เกิดจากเสียงสะท้อนจากสมาชิก ธนาคารเป็นสำคัญและมอบอำนาจแก่คณะกรรมการฯ ในการตัดสินใจปรับปรุง/แก้ไข ระเบียบ/หลักเกณฑ์เพื่อรักษาเสถียรภาพของธนาคารฯ มีการจัดทำรายงานเสนอต่อประธานกรรมการบริหารฯ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร แก่สมาชิกผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์ วารสาร เฟซบุ๊ก ไลน์ พร้อมนำเสนอในการประชุมคณะกรรมการฯ ประจำเดือน เทศบาลฯ พัฒนาระบบให้บริการของธนาคาร มุ่งหาวิธีการหรือช่องทางแบบใหม่ เพื่อลดข้อจำกัดในการทำงาน ได้แก่ การพัฒนาระบบซื้อ-ขายเป็นแบบออนไลน์บนแพลตฟอร์ม “Koomkah” ซึ่งเป็นการทำข้อตกลงร่วมกับภาคเอกชน สามารถลดประหยัดการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังใช้การบันทึกข้อมูลบนระบบ www.bbt-recyclebank.com สำหรับบันทึกข้อมูลสมาชิก การเติมเงิน การหักเงิน เทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยเพิ่มความรวดเร็ว แม่นยำในการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานธนาคาร สร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ นอกจากนี้เทศบาลได้ร่วมเป็นเครือข่าย “โครงการกล่องยูเอชที รีไซเคิลได้” นำกล่องนมไปรีไซเคิลเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป เพื่อให้ขยะทุกประเภทมีคุณค่า

6. ข้อค้นพบสำคัญ

1. แกนนำสภาองค์กรชุมชน มีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
2. องค์กรชุมชน สามารถเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐได้
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญในการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน
4. มีแกนนำรุ่นใหม่ เข้ามาร่วมในการขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางบัวทอง ได้มีแผนส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากขยะ โดยได้มีแผน คือ 1.ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ด้านการเพิ่มโลโก้และรูปแบบแพ็คเกจ 2.ขยายตัวการผลิต โดยให้มีขนาด

หลากหลาย 3.การจัดกิจกรรมร่วมกับลูกค้า เพื่อประชาสัมพันธ์ แนะนำสินค้าใหม่ 1. จัดโปรโมชั่น 4. การจัด
อบรมแผนธุรกิจเพื่อชุมชนให้กับกลุ่มองค์กร 5.การสร้างแบรนด์ให้กับตัวผลิตภัณฑ์

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ   นางอารีย์ ณรงค์น้อย

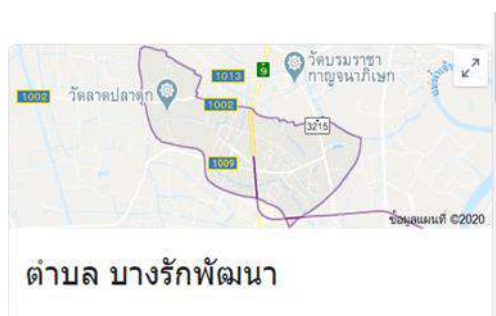
ตำแหน่ง   ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง

เบอร์โทร   063-265-3936

พัฒนากลุ่มอาชีพ สร้างเศรษฐกิจชุมชน
สภาองค์กรชุมชนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

1.บริบทพื้นที่

ตำบลบางรักพัฒนาเป็นตำบลที่ตั้งขึ้นมาใหม่ โดยแยกตัวมาจากตำบลบางรักใหญ่ เพราะพื้นที่กว้างเกินไปดูแลไม่ทั่วถึง ประกอบกับมีหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นมาก จึงมีการขยายตำบลขึ้นมาใหม่ ใช้ชื่อว่า ตำบลบางรักพัฒนา ในตำบลบางรักพัฒนามีทั้งหมด 14 หมู่บ้าน โดยเริ่มจากหมู่ 2 ถึงหมู่15 ส่วนหมู่1 ขึ้นกับเทศบาล ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ การประกอบอาชีพประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพ ค้าขาย รับจ้าง รับราชการ ทำเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ พื้นที่บางส่วนถูกเปลี่ยนแปลงให้เป็นหมู่บ้านจัดสรร จึงก่อให้เกิดปัญหาขยะล้นเมืองมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนประเพณี/วัฒนธรรมที่สำคัญแห่งเทียนพรรษาลอยกระทงตักบาตรทางน้ำประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ในตำบลมีวัด 2 แห่งคือ วัดไผ่เหลือง และวัดลาดปลาตก ตำบลบางรักพัฒนามีพื้นที่ประมาณ 11.48 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 45,553 คน มีครัวเรือน 21,505 ครัวเรือน

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อ	เทศบาลบางบัวทอง
ทิศใต้	ติดต่อ	ตำบลเสาธงหิน อ.บางใหญ่
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	ตำบลบางรักใหญ่
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	ตำบลบางแม่นางกับตำบลบางคูรัด

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ด้วยตำบลบางรักพัฒนา มีวิถีชีวิตผู้คนส่วนหนึ่งซึ่งแต่ละวัน จะมีผู้คนเดินทางออกไปทำงานในเมืองที่พลุกพล่านและกลับเข้ามาในชุมชน อีกส่วนเป็นแรงงานรับจ้าง ทั้งในภาคอุตสาหกรรม การบริการ และอื่น ๆ ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สูงวัยเด็กเล็กและเยาวชนซึ่งส่วนมากจะใช้เวลาทำกิจกรรมอยู่ในพื้นที่ และละแวกใกล้ชุมชนมีความเสี่ยงติดการระบาดจากไวรัสโคโรนา 2519

จากสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว ผนวกกับปัญหาเศรษฐกิจของพื้นที่ เช่น คนตกงาน ขาดรายได้ ไม่มีอาชีพที่มั่นคง เป็นหนี้สินนอกระบบ และการเจริญเติบโตของเมือง ส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อวิถีชีวิตของคนในตำบลบางรักพัฒนา สภาองค์กรชุมชนจึงเริ่มเห็นปัญหาที่กระทบต่ออาชีพของคนในพื้นที่ จึงประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยเศรษฐกิจฐานราก ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้คนในชุมชน ให้ความรู้การ

แปรรูป การแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น ชาสุขภาพ สินค้าโอทอปอาหารแปรรูป ไข่เค็ม, ปลาทุเค็มอบโอโซน, น้ำอ้อยสด, น้ำสมุนไพร, น้ำดื่มประจําชาติ

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็น เวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมี กระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น คร่าวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมา วิเคราะห์จัดทำ แผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่าน การจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ แก้ไขปัญหา

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล ระยะ 3-5 ปี

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

วิสัยทัศน์ : สภาองค์กรชุมชนเข้มแข็ง เครือข่ายสามัคคี บูรณาการงานร่วมกันเพื่อชาวบางรักพัฒนา

เป้าหมาย :

1. พัฒนาศักยภาพแกนนำสภาองค์กรชุมชน
2. พัฒนาและส่งเสริมสุขภาพและสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลได้มีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตชุมชน ด้านเศรษฐกิจ ในเรื่องการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้คนในชุมชน โดยทำการเชื่อมโยงกลุ่มองค์กรและหน่วยงานภาคี จัดประชุมสภาองค์กรชุมชน ขอสนับสนุนงบประมาณ และส่งเสริมอาชีพในด้านต่าง ๆ

มีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการแปรรูป มีการเชื่อมโยงงบประมาณในการจัดอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพโดยใช้ภูมิปัญญาภายในท้องถิ่นเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชนและลดการซื้อจากภายนอก ใช้การพึ่งตนเองเป็นหลักในการดำรงชีวิตและครอบครัว รวมกลุ่มที่เข้มแข็ง เพื่อจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ซึ่งจะสามารถขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาคีมาหนุนเสริมให้กับทางชุมชนในการดำเนินโครงการต่าง ๆ

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	สนับสนุนงบประมาณ โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน สนับสนุนงบประมาณ โครงการบ้านพอเพียงชนบท
2	องค์การบริหารส่วนตำบล	สนับสนุนสถานที่และการนำเสนอแผนยุทธศาสตร์
3	สำนักงานเกษตรระดับอำเภอ	- สนับสนุนวิทยากรการอบรมให้ความรู้ การนำพืชสมุนไพรมาแปรรูป การทำบรรจุภัณฑ์การตลาดให้กลุ่มสมาชิก - สนับสนุนวิทยากรอบรมเรื่องการทำตลาดออนไลน์ การจัดทำแผนธุรกิจ การผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน (อย.) และ มาตรฐานชุมชน (มผช.)
4	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน	สนับสนุน วิทยากรละวัสดูอุปกรณ์จัดอบรมส่งเสริมอาชีพเรื่องการผลิตสินค้าแปรรูปทางการเกษตร เช่น การผลิตยาหม่อง ยาสระผม สบู่จากสมุนไพรในครัวเรือน
5	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	สนับสนุนเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ และป้องกันตนเอง ภายใต้อสถานการณ์ไวรัสโควิด19
6	พัฒนาชุมชน	- สนับสนุนวิทยากรอบรมเรื่องการทำตลาดออนไลน์

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางรักพัฒนาได้มีการส่งเสริมอาชีพสินค้าโอท็อปอาหารแปรรูป ไข่เค็ม, ปลาทุเค็มอบโอโซน, น้ำอ้อยสด, น้ำสมุนไพร, น้ำดื่มพระราชวัง สมุนไพรแปรรูป มียาหม่อง, ยาสระผมสมุนไพร, น้ำยาซักผ้า น้ำยาอเนกประสงค์ ประเภทเครื่องประดับและแต่งการมีผ้าแปรรูปและเครื่องเงิน ชาสมุนไพร โดยคน.บางรักพัฒนาสนับสนุนวิทยากรในการจัดอบรม หลักสูตรการผลิตยาหม่อง การทำยาสระผม การทำสบู่จากสมุนไพรในครัวเรือน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน หลังจากการอบรม มีการดำเนินงานต่อยอดเพิ่มเติมในชุมชน ส่งผลให้สมาชิกนำความรู้

ที่ได้จากการอบรมไปขยายผลทำเองในกลุ่มเล็ก ๆ ในแต่ละหมู่บ้าน เมื่อมีการจัดประชุมสภาองค์กรชุมชน สำนักงานเกษตรระดับอำเภอ ได้เข้ามาหนุนเสริมเพิ่มเติมในเรื่อง การนำพืชสมุนไพรมาแปรรูป การอบรมให้ความรู้ด้านการออกแบบ ฉลากให้เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม พร้อมกับสนับสนุนการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และแผ่นพับเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่ยอมรับ

จะเห็นได้ว่าการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจ โดยการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน สนับสนุน วิทยากร วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดฝึกอบรม ซึ่งในการอบรมนั้น จะถ่ายทอดองค์ความรู้ตั้งแต่กระบวนการผลิต การแปรรูป นอกจากนี้ ยังได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานพัฒนาชุมชน – สำนักงานเกษตรอำเภอบางบัวทองสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม OTOP วิสาหกิจชุมชน และสนับสนุนวิทยากรอบรมเรื่องการตลาดออนไลน์ การจัดทำแผนธุรกิจ การผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน (อย.) และ มาตรฐานชุมชน (มผช.) เพื่อยกระดับสินค้าชุมชนสามารถออกจำหน่ายสู่ท้องตลาด ซึ่งจะทำให้คนในชุมชนมีรายได้เสริมและมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมา ภายใต้สภาองค์กรชุมชนส่งผลชุมชนมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ผ่านการเรียนรู้ ทำกิจกรรมร่วมกันเกิดความรัก ความสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน จนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพเสริม สร้างวิสาหกิจภายในชุมชน ขณะเดียวกันสภาองค์กรชุมชนตำบลได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน หน่วยงานภาคี องค์กรบริหารส่วนตำบล ภาคีหน่วยงานหนุนเสริมในพื้นที่ผ่านกิจกรรมการต่อยอด เช่น การศึกษานอกโรงเรียน พัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตรระดับอำเภอและจังหวัดนนทบุรี ฯลฯ

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมา ผ่านโครงการหลายกิจกรรม ทั้งการพัฒนาอาชีพ การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย การพัฒนาคุณภาพชีวิต มีส่วนสำคัญในการสร้างการพัฒนาอาชีพ รายได้ครัวเรือน พัฒนากลุ่มองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ชาวบ้านได้เข้าร่วมนั้นมีหลายครัวเรือนที่สามารถนำองค์ความรู้ไปต่อยอดในครัวเรือนและสามารถนำไปสร้างรายได้ สร้างอาชีพเสริมได้อีกด้วย ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิต

ที่ดีขึ้น ซึ่งสภาองค์กรชุมชนมีแผนติดตามการดำเนินการต่าง ๆ และขยายผลต่อไป เพื่อขยายองค์ความรู้แก่คนในชุมชนในการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้คนในชุมชนและใกล้เคียงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางจินตนา กวาวปัญญา
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบางรักพัฒนา
เบอร์โทร 0869478029

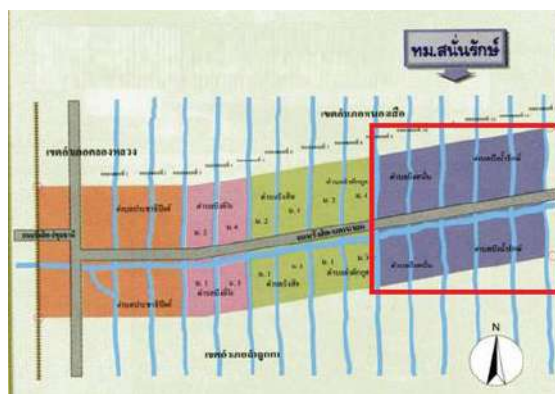
ท้องถิ่นจัดการตนเองสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์

อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

“พัฒนากลุ่มอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต”

1. บริบทพื้นที่

แต่เดิมสนั่นรักษ์เป็นเพียงตำบลเล็กๆ สองตำบลรวมกันในอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เมืองปริมณฑลที่มีอาณาเขตพื้นที่ครอบคลุมตั้งแต่คลอง 9 ถึงคลอง 14 พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าทึบ มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ 2 แห่ง แห่งแรกเป็นบึงน้ำที่อยู่บริเวณคลอง 12-13 ลักษณะเด่นของบึงนี้ คือ มีน้ำใสและเต็มมองเห็นเป็นสีดำ ชาวบ้านละแวกนั้นจึงเรียกบึงนี้ว่า บึงน้ำรัก แต่เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนผ่าน วิวัฒนาการแห่งภาษาได้เปลี่ยนแปลงให้บึงน้ำรักกลายเป็นบึงน้ำรักษ์ ในเวลาต่อมาอีกแห่งอยู่ไม่ไกลจากบึงน้ำรักษามากนัก บึงน้ำแห่งนี้เป็นบึงน้ำที่มีสัตว์ป่าเป็นจำนวนมากลงมากินน้ำ ทำให้เกิดส่งเสียงเอ็ดอึงอยู่เป็นประจำ ชาวบ้านแถบนั้นจึงขนานนามบึงตามเสียงอ้ออึงว่า “บึงสนั่น” ด้วยเหตุนี้ ชื่อเมืองสนั่นรักษ์จึงถือกำเนิดขึ้น โดยการนำชื่อท้ายของบึงสนั่นและบึงน้ำรักษ์หลอมรวมเข้าด้วยกัน

ทิศเหนือ	: ติดต่อกับ อำเภอหนองเสือ
ทิศใต้	: ติดต่อกับ อำเภอลำลูกกา
ทิศตะวันออก	: ติดต่อกับ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
ทิศตะวันตก	: ติดต่อกับ ตำบลลำผักกูด อำเภอธัญบุรี

ปัจจุบันเมืองสนั่นรักษ์มีลักษณะทางกายภาพเป็นพื้นที่ราบลุ่มที่เหมาะสมแก่การทำการเกษตร อีกทั้งยังมีคลองรังสิตประยูรศักดิ์ ไหลตัดผ่านกลางพื้นที่ ซึ่งเหมาะอย่างยิ่งสำหรับเป็นแหล่งส่งน้ำเพื่อประโยชน์ด้านกสิกรรมปลูกพืชสวนและพืชไร่ เนื่องจากมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี ประกอบกับลักษณะของดินเป็นดินเหนียว เนื้อดินละเอียดสามารถอุ้มน้ำและกักเก็บน้ำได้ค่อนข้างดี จึงเหมาะแก่การปลูกพืชสวน โดยเฉพาะสวนส้มเขียวหวานซึ่งถือเป็นสินค้าส่งออกและพืชเศรษฐกิจของเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ด้วยเป็นเมืองปริมณฑลมีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ทั้งดินดี น้ำใช้สะอาด อากาศบริสุทธิ์ จึงทำให้เมืองสนั่นรักษ์กลายเป็นอีกแหล่งที่อยู่อาศัยที่มีผู้นิยมนำถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตอย่างก้าวกระโดดในระยะเวลาเพียงไม่นานนัก

ข้อมูลด้านทุนศักยภาพกลุ่มองค์กรในชุมชน

1. กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์

2. ชมรมผู้สูงอายุ
3. วิสาหกิจชุมชนหมู่บ้านแสงตะวัน
4. กองทุนแม่ของแผ่นดิน
5. กลุ่มส่งเสริมอาชีพชมรมผู้สูงอายุ
6. กลุ่มอาชีพเพาะเห็ดและแปรรูป
7. กลุ่มออมทรัพย์บำนาญ ชุมชนระหมัดรัศมี
8. กลุ่มร้านค้า SML.
  - จำนวนประชากรรวม 31,855 คน
  - ด้านศาสนา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และ อิสลาม
มีวัดจำนวน 3 แห่ง และมีมัสยิดอีก 2 แห่ง
  - ด้านอาชีพ ทำนา / ไร่หญ้า / ทำสวน / เลี้ยงปลา / ลูกจ้างโรงงาน / ค้าขาย / รับจ้าง
  - รพสต.บึงสนั่น และ รพสต.สมเด็จพระย่า 84 บึงน้ำรักษ์

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์เป็นพื้นที่ชุมชนเมืองกึ่งชนบท มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่เป็นจำนวนมากมีกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย **ปัญหาด้านเศรษฐกิจ**เป็นสิ่งสำคัญในพื้นที่ ที่ส่งผลกับการดำเนินชีวิตของประชากร ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชาชนในพื้นที่ ประชาชนมีภาระหนี้สิน รายได้ไม่พอกับรายจ่ายเนื่องจากไม่มีอาชีพแน่นอน ไม่มีอาชีพเสริมหลังจากการทำอาชีพหลัก ไม่มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่องต้นทุนในการผลิตสูง การพึ่งพิงตลาดภายนอกพื้นที่ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง คนยากจน คนด้อยโอกาส ผู้สูงอายุรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายทางการเกษตรถูกพ่อค้าคนกลางกดราคาสินค้าทางการเกษตร เกษตรกรไม่มีอำนาจในการต่อรองราคา ทำให้ได้ราคาผลผลิตลดลง ไม่สามารถกำหนดราคาของตนเองได้ **ด้านสังคม ประชาชนไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง** เช่น ชุมชนคลองตันถูกไล่อื้อ ไม่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต สภาพแวดล้อมไม่น่าอยู่ มีมลพิษรอบด้าน และยังมาเจอปัญหาโรคระบาดโควิด-19 อีก ทำให้คนในชุมชนยังไม่มียาได้ที่แน่นอน บางคนตกงาน บางคนไม่มีอาหารบริโภคขาดรายได้เพื่อดำเนินชีวิต และเข้าไม่ถึงการช่วยเหลือจากภาครัฐ

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างไร (บทบาทสภาองค์กรชุมชน/กลไกการขับเคลื่อน/แผนการแก้ไขปัญหาปัญหาชุมชนท้องถิ่น)

จากปัญหาในข้างต้น สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ เล็งเห็นปัญหาในระดับพื้นที่ ที่และได้เปิดเวทีประชาคมเรื่อง เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาที่สำคัญและด่วนที่สุด โดยใช้ เวทีประชุมสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ ในการ วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา โดยมีกระบวนการ ประชุม ประชาชนในพื้นที่ การรวบรวมปัญหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา เรื่องตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาภายในชุมชน เพื่อสร้าง อาชีพและสร้างรายได้ จึงมีการจัดทบทวนแผนพัฒนาตำบล

ดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ในการแก้ไขปัญหาวางแผน พัฒนา งานในชุมชน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม
2. ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมที่ นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้
3. นำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านเวทีนำเสนอแผนพัฒนาสภาองค์กรชุมชนเทศบาล เมืองสนั่นรักษ์ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนิน กิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล
4. บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่างๆให้มีการบูรณาการ ร่วมกันกับหน่วยงานภาคี และพัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร
5. ติดตามหนุนเสริมสรุปผลการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ มีการเชื่อมโยงประสานงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4. สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขพัฒนาคุณภาพชีวิต

จากปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ ได้นำปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ มาใช้ในการแก้ไขปัญหการพัฒนากระบวนเศรษฐกิจของกลุ่มอาชีพของชุมชนในการเปลี่ยนแปลงชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการตนเอง ในการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของด้านเศรษฐกิจ สร้างและฟื้นฟูอาชีพทั้งกลุ่มเก่าและกลุ่มใหม่ อาทิ การสร้างอาชีพ การส่งเสริมกลุ่มอาชีพเดิมในการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ และตราสัญลักษณ์สินค้าของ

ผลิตภัณฑ์ให้กับสมาชิกในชุมชนถึงช่องทางการจำหน่ายสินค้าแบบออนไลน์และออฟไลน์ ณ ปัจจุบันนี้สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ส่งผลกระทบด้านเศรษฐกิจไปทั่วทั้งตำบล โดยเฉพาะคนจนที่มีอาชีพรับจ้าง หรือหากินเป็นรายวัน เช่น ลูกจ้างร้านอาหาร ขับรถวินมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ร้านค้า ฯลฯ ได้รับผลกระทบกันถ้วนหน้า หลายคนต้องถูกเลิกจ้าง ปิดงานกะทันหัน ขาดเงิน ขาดรายได้ หรือมีรายได้น้อยลง ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว โดยเฉพาะอาหารกินแต่ละมื้อ เพื่อแบ่งเบาภาระความเดือดร้อนของครัวเรือนในชุมชน โดยเฉพาะผู้สูงอายุ เด็ก ผู้พิการ คนด้อยโอกาส ผู้ป่วยติดเตียง ซึ่งมีรายได้เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในช่วงสถานการณ์โรคโควิด-19 ได้ จึงจัดหาอาชีพและหารายได้เสริมให้กับคนในชุมชน โดยสภาองค์กรชุมชนนั้นมีวิธีการกระบวนการในการทบทวนแผนยุทธศาสตร์ตำบล และประสานงานหน่วยงานให้เข้ามารับฟังปัญหาและขอความร่วมมือหน่วยงานต่าง ๆ ในการช่วยเหลือ ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมของชุมชน และเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	กศน.บึงน้ำรักษ์	- สนับสนุนวิทยากรจัดอบรมพัฒนาทักษะอาชีพหลักสูตรการทำขนม,อาหารว่าง
2	สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี	- สนับสนุนวิทยากรและเมล็ดพันธุ์ผักแจกจ่ายให้ประชาชน
3	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอธัญบุรี	- ส่งเสริมการรวมกลุ่มปลูกพืชผักสวนครัวในพื้นที่ชุมชนโดยมีพื้นที่นำร่องชุมชนหมู่บ้านชื่อตรง คลอง 13 - สนับสนุนวิทยากรให้ความรู้การเพาะเห็ด ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และส่งเสริมเรื่องการตลาดมาแนะนำเรื่องการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ การทำเพจเฟซบุ๊ก
4	เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์	- มอบเครื่องอุปโภคบริโภคช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบโควิด 19

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

หลังจากที่สภาองค์กรชุมชนได้ทบทวนแผนยุทธศาสตร์ตำบลร่วมกับหน่วยงานภาคีและดำเนินงานตามกิจกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจึงเกิดการประสานความร่วมมือ และผลักดันให้เกิดข้อบัญญัติในการพัฒนาตำบลที่เอื้อและสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น สร้างพื้นที่การทำงานร่วมกันกับท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพเสริม มีรายได้ โดยมีหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนการพัฒนาทักษะด้านอาชีพ ทำให้เกิดผลลัพธ์ความสำเร็จที่สภาองค์กรชุมชนทำร่วมกับกลุ่มองค์กรในชุมชนเป็นพื้นที่ปฏิบัติการของสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ ที่มีส่วนร่วมจากคนในพื้นที่ สร้างพื้นที่รูปธรรมยกระดับสู่การเปลี่ยนแปลงในประเด็นต่างๆ เช่น เศรษฐกิจและทุนชุมชน สวัสดิการ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น และเกิดรูปธรรมความสำเร็จ ดังนี้

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรีสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชผักสวนครัวและมอเบิ้ลดีพันธุพืชผักสวนครัว ให้กับประชาชนจำนวน 30 ครัวเรือน และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอธัญบุรีส่งเสริมการรวมกลุ่มปลูกพืชผักสวนครัวในพื้นที่ชุมชนโดยมีพื้นที่นำร่องชุมชนหมู่บ้านซื้อตรง คลอง 13 ซึ่งได้ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มพืชผักสวนครัว เพื่อขาย – แจกจ่ายพันธุ์พืชผักให้สมาชิกชุมชน เพื่อช่วยลดภาระรายจ่ายครอบครัว

ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านชุมชนระฆังวัดจัดตั้งกลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน จำหน่ายก้อนเห็ด เห็ดสด และแปรรูปเห็ด สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้สมาชิกชุมชน โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอธัญบุรีสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้การเพาะเห็ด ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และส่งเสริมเรื่องการตลาดมาแนะนำเรื่องการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ การทำเพจเฟซบุ๊ก เพื่อให้ชาวบ้านมีทักษะการจำหน่ายสินค้าที่ทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้การค้าขายแบบเดิมที่ส่งจำหน่ายตามผลตลาดไม่สามารถทำได้ ทำให้รายได้ลดน้อยลง แต่หากประชาชนมีความรู้ปรับวิธีเพิ่มช่องทางการจำหน่ายออนไลน์จะสามารถช่วยให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้ามากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ร่วมกับคณะกรรมการชุมชนเราะหมัดรัศมีจัดตั้ง กลุ่มออมทรัพย์บัยตุลมาล ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักเก็บออมเงินและเป็นแหล่งเงินทุนให้กู้ยืมเงินทุน เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพโดยคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ ทำให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากยิ่งขึ้น

6. ข้อค้นพบที่สำคัญ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ เข้าถึงพื้นที่เพื่อรับฟังปัญหา และประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ มีการแก้ไขปัญหาหารือร่วมกันกับหน่วยงาน ผ่านการเรียนรู้ การทำกิจกรรม เกิดความรัก สามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ทำให้มีคนทำงานเพิ่มมากขึ้น มีชุดองค์ความรู้สามารถถ่ายทอดได้ สร้างอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนและนอกชุมชน ในการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลสู่สังคม จนนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนและหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอแนะ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในการพัฒนาอาชีพ พัฒนากลุ่มองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เกิดการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจฐานรากจากรูปธรรมของกลุ่มองค์กรทำให้สมาชิกสภาฯ มีรายได้มีอาชีพในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด- 19

และให้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงานอย่างทั่วถึง มีการจัดกลไกร่วมระหว่างสภาองค์กรชุมชนท้องถิ่น
และส่วนราชการในการวางแผนการแก้ปัญหาให้ครอบคลุมทุกมิติต่อไป

ผู้ให้ข้อมูล นางสาวปริญภรณ์ ผิวเงิน
ตำแหน่ง เลขานุการสภาองค์กรเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์
เบอร์โทร. 083-2512228

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
“ส่งเสริมอาชีพ แปรรูปหมูฝอยสู้โควิด-19”

1.บริบทพื้นที่

ตำบลบางชะแยง เดิมเขียนว่า “บางแชแยง” ต่อมาเปลี่ยนเป็นบางชะแยง ประชาชนดั้งเดิมส่วนใหญ่เป็นชาวมอญอพยพเข้ามาอาศัยในรัชกาลที่ 2 ของกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งอพยพมาจากเมืองพม่า อาชีพเดิมทำนา ทำสวน ทำสวนขิง สมัยก่อนเดินทางโดยทางเรือ ปัจจุบันเดินทางโดยรถยนต์ สะดวกสบายกว่า ปัจจุบันคนพื้นที่ได้ขายที่ดินให้นายทุนสร้างโรงงาน ทำหมู่บ้านจัดสรร คนที่อยู่ปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นคนต่างจังหวัด

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดกับ ต.บางเดื่อ อ.เมืองปทุมธานี จ.ปทุมธานี
ทิศตะวันออก ติดกับ แม่น้ำเจ้าพระยา
ทิศใต้ ติดกับ แม่น้ำเจ้าพระยา
ทิศตะวันตก ติดกับ เทศบาลเมืองบางคูวัด

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

เมื่อพูดถึงสภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่ตำบลบางชะแยงนั้น อาจแบ่งเป็นด้านให้ชัดเจน ดังนี้

1.ด้านสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการขยายตัวของชุมชนเมืองก่อให้เกิดปัญหาขยะมีจำนวนมากและเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดไข้เลือดออก

2.ด้านเศรษฐกิจด้วยความเป็นชุมชนเมืองเข้าไปทุกที่ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนปรับตัวไม่ทัน รายได้ไม่พอกับจ่ายที่สูงขึ้น เช่นค่าครองชีพ

3.ด้านสวัสดิการชุมชนซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการหรือได้รับสวัสดิการ อย่างที่ควรเป็น เช่น ด้านสุขภาพและยิ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่มีความรุนแรง เช่น ไม่มี สามารถออกไปทำงานได้ตามปกติ ครอบครัติดโควิด19 ไม่สามารถเข้าถึงการรักษา และได้รับวัคซีน ได้ทันจนถึงขั้น เสียชีวิต

แต่หากจะพูดถึงปัญหาที่ชุมชนจะสามารถร่วมด้วยช่วยกันจัดการปัญหาได้ทันทีและชุมชนมองว่าเป็นการ แก้ไขที่สามารถทำได้และส่งผลด้านดีในการช่วยบรรเทาหรือถึงขั้นสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนได้ คือ **ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพคนในชุมชน** เพื่อให้ชุมชนมีรายได้อีกทาง หรือถึงขั้นเป็นรายได้หลักของคนในชุมชน และอาจส่งผล ด้านดีอีกวิธีการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ดังที่กล่าวมา

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชน ตำบลบางชะแยงนั้น มีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางใน การเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนการ แก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพ ปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครบถ้วนผู้เดือดร้อนการแก้ไขปัญหาเพื่อ นำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหาพัฒนางานในพื้นที่ ทั้ง

ด้านสังคมเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหาข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบลเพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคมเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติจนเกิดรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหาผ่านการ จัด เวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหในพื้นที่ให้สามารถ ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต และวัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีเพื่อเชื่อมโยงการทำงานกลุ่มองค์กรต่างๆ ตั้งแต่ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด มีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานภาคีเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลและการสื่อสาร เพื่อให้การขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ในพื้นที่ได้รับการแก้ไขปัญหาย่างบูรณาการร่วมกันจากทุก ภาคี จนชุมชนท้องถิ่นสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยผ่านเวทีสภาองค์กรชุมชน โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง คน

ในชุมชนร่วมกันเสนอทางออก และสามารถเป็นที่ยอมรับของภาคี ท้องที่ ท้องถิ่น และอื่นๆ จนถึงขั้นสามารถปรับเปลี่ยนเชิงโครงสร้าง และนโยบายได้ เพื่อความยั่งยืนอย่างแท้จริงของชุมชน

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหา โดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ขั้นตอน/กระบวนการการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางชะแยง ได้หยิบยกปัญหา ด้านเศรษฐกิจ โดยใช้การส่งเสริมการพัฒนาอาชีพคนในชุมชน เพราะจากการประชุมสภาองค์กรชุมชนได้มีความเห็นว่าหากชุมชนดำเนินการส่งเสริม อบรมให้ความรู้ในการสร้างอาชีพ ประกอบอาชีพ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนมาต่อยอดผลิต และแปรรูป เพื่อจำหน่าย ก็จะสามารถเป็นรายได้ให้กับครอบครัว ยิ่งในช่วงของการระบาดของโควิด-19 สภาองค์กรชุมชนจึงดำเนินการในเรื่องการส่งเสริมอาชีพ กลุ่มแปรรูปหมูฝอย ซึ่งได้ประสานความร่วมมือเพื่อขอรับการสนับสนุนจากภาคี กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดปทุมธานี ในการสนับสนุนเป็นงบประมาณ ในส่วนค่าวิทยากร และค่าวัสดุอุปกรณ์ในการอบรม และยังได้ทำงานกับภาคีในเรื่องการรับมือกับโควิด-19 และการทำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน และฝึกอาชีพอื่นๆ เพื่อเป็นอีกอาชีพของคนในชุมชน ให้มีรายได้ อันเป็นหนึ่งในปัจจัยการดำรงชีพ ในการยกระดับคุณภาพชีวิต และความมั่นคงในชีวิตของคนชุมชน จนชุมชนสามารถจัดการตนเองได้ อย่างยั่งยืน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลตำบลบางชะแยง	ประสานงานด้านต่างๆ ในการทำกิจกรรมร่วมกับประชาชนและเทศบาล
2	รพ.สต.บางชะแยง	ช่วยประสานงานให้มาช่วยในด้านความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยในด้านต่างๆ เกี่ยวกับสุขภาพ
3	อสม.	ช่วยประสานงานให้มาช่วยในด้านความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยในด้านต่างๆ เกี่ยวกับสุขภาพ
4	กศน.	สนับสนุนอุปกรณ์ผ้าเย็บแมสและอุปกรณ์ทำเจลแอลกอฮอล์ เพื่อฝึกทักษะด้านอาชีพ การจักรสาน การทำอาหาร การเย็บปัก ฯลฯ จำนวน 10 คน
5	แรงงานจังหวัด	สนับสนุนโครงการทำ ขนมปุยฝ้ายและวุ้นแพนซี โดยสนับสนุนวิทยากร และอุปกรณ์การทำ และเบี้ยเลี้ยงผู้อบรมจำนวน 20 คน
6	กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	สนับสนุนพันธุ์ผักและวิทยากร และงบประมาณ จำนวน 15,000 บาท สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต
7	กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดปทุมธานี	สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 51,670 บาท ในการจัดจ้างวิทยากร จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการอบรม โดยจัดอบรมการทำหมูฝอย และเนื้อสวรรค์ ผู้เข้าร่วม จำนวน 60 คน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบางชะแยง ได้ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพกลุ่มหมูฝอย จนเกิดรูปธรรมความสำเร็จทั้งความร่วมมือจากภาคี ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก**กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดปทุมธานี ให้การสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 51,670 บาท นำมาจัดกิจกรรมอบรมการทำหมูฝอย และเนื้อสวรรค์ โดยมีผู้เข้าร่วม จำนวน 60 คน** และภายหลังจากการอบรมนั้น มีผู้เข้าร่วม จำนวน 10 คน ที่สามารถเป็นแกนนำกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์หมูฝอยในการจัดจำหน่าย จนสามารถสร้างรายได้จากหมูฝอยได้ประมาณ 5,000 บาท/เดือน ต่อมาเกิดการเชื่อมโยงตลาดนำสินค้าไปจำหน่ายที่ร้านค้าประชารัฐ และในกลุ่ม อสม. ทำให้ต้องเพิ่มจำนวนการผลิตเพื่อให้เพียงพอต่อการส่งจำหน่ายโดยกระบวนการการผลิตของกลุ่มนั้นสมาชิกจะรวมกลุ่มกันผลิตเดือนละครั้ง มีกำลังการผลิตประมาณ 50 แพ็ก/เดือน จำหน่ายในราคา รา แพ็กละ 150 บาท ปัจจุบันกลุ่มหมูฝอย และเนื้อสวรรค์ สามารถสร้างรายได้ได้ถึง 7,500 บาท/เดือน ทำให้มีรายได้เพิ่มเติมอีกช่องทางหนึ่งเพื่อใช้จ่าย และเลี้ยงชีพในครัวเรือน

6. ข้อค้นพบสำคัญ

พบว่าในการสื่อสารยังไม่ทั่วถึง จึงใช้วิธีการแจ้งข่าวการจัดอบรมการทำหมฝอยเพื่อให้มาร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยคณะกรรมการของแต่ละหมู่บ้านเป็นผู้ประสานคนเข้าร่วมในแต่ละครั้ง และร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนมีแผนในการส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคให้ทั่วถึงและได้มาตรฐาน การบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม โดยปรับปรุงภูมิทัศน์ รักษาสภาพแวดล้อม การบริหารจัดการขยะ ระบบกำจัดน้ำเสีย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น และการพัฒนาศักยภาพคนในการใช้เครื่องมือสื่อสารเพื่อการรับรู้ข่าวสารที่รวดเร็ว เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางดวงตา เรืองสุข

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบางชะแยง

เบอร์โทร. 081-8227525

สภาองค์กรชุมชนตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
“ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ”

1.บริบทพื้นที่

ประวัติความเป็นมาของ ตำบลเชียงรากน้อย ในสมัยก่อนพื้นที่เป็นป่า โดยช้างลาก ลากซุงมาลงแม่น้ำ เกิดเป็นร่องน้ำขึ้นมา จึงเรียกว่า “ คลองช้างลาก ” แต่ไม่ไผ่เราจึงเปลี่ยนเป็นคลองเชียงรากน้อย และในปัจจุบันเป็นตำบลเชียงรากน้อย ประกอบไปด้วย 5 หมู่บ้าน 1,172 ครัวเรือนได้แก่ บ้านศาลาแดง บ้านปากอาจ บ้านคลองวัดพลับ บ้านเมตารังค์และ บ้านศาลาพัน วัฒนธรรม ตำบลเชียงรากน้อย ส่วนมากจะรับวัฒนธรรมชาวมอญเข้ามาเยอะ ที่จะมีประเพณีทำข้าวแช่ ประเพณีแห่ทางหงส์ หรือธงตะขาบ และการละเล่นชาวมอญช่วงสงกรานต์ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ส่วนบุตรหลานส่วนมาก เข้าไปเป็นพนักงานโรงงาน มีส่วนน้อยที่จะทำเกษตรร่วมกับครอบครัว อีกส่วนจะประกอบอาชีพรับจ้างในส่วนของเกษตรกรรม ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออกมีคลองธรรมชาติไหลผ่านหลายสายโดยเชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา

พิพิธภัณฑ์เรือวัดศาลาแดงเหนือ

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

โดยสภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่ แบ่งเป็นด้าน ดังนี้

1.ด้านเศรษฐกิจ

- ขาดการสนับสนุนเรื่องตลาดที่รองรับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่เกิดจากการผลิตของคนในตำบล
- ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการค้าขายในยุคปัจจุบัน
- มีรายได้น้อยจึงหาอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับกลุ่มอาชีพในตำบล

2.ด้านสังคม

- ปัญหาเรื่องยาเสพติด
- ประชาชนว่างงานเยอะ
- มีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทุกปี
- ปัญหาอาชญากรรมและเกิดอุบัติเหตุตามท้องถนนบ่อยครั้ง

3.ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

- น้ำท่วมซ้ำซากบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา
- น้ำเน่าเสียจากหมู่บ้านและภาคการเกษตรบางส่วน

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนเป็นกระบวนการยกระดับการทำงานของภาคประชาชนไปสู่การเปลี่ยนแปลง โดยมีกฎหมายเป็นเครื่องมือ ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง สภาองค์กรชุมชนตำบลจึงเปรียบเสมือนเวทีประชาชนในพื้นที่ได้ขับเคลื่อนงานสู่การจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ด้วยตนเอง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่นเพื่อจัดทำ แผนพัฒนาตำบล โดยมีกระบวนการดังนี้

1. ประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามภารกิจ และแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างแผน ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร เพื่อสำรวจปัญหา และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่
3. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น
4. ทีมคณะทำงานจัดเวทีวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน เพื่อสะท้อนข้อมูลที่ค้นพบที่สำคัญให้ ชาวบ้านรับรู้
5. คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ยกร่างการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์ฯ
6. จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อแผน
7. นำเสนอแผนยุทธศาสตร์ฯ ต่อที่ประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อให้ความเห็นต่อแผนยุทธศาสตร์การ ขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
8. นำเสนอแผนยุทธศาสตร์ฯ ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคี ที่เกี่ยวข้อง และประกาศ แผนยุทธศาสตร์ฯ

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการจัดทำแผนการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนตำบลเชียงรากน้อย 4 ปี ตั้งแต่ปี 2564-2567 โดยใช้สภาองค์กรชุมชนตำบลเชียงรากน้อยเป็นกลไกกลางในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในตำบล การเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคี มีการจัดประชุมและจัดทำแผนพัฒนา เพื่อขอสนับสนุนกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กศน.ให้ความรู้ด้านอาชีพ การแปรรูปหมี่กรอบ กระจยาสารท ขนมไทย กาละแม กระจเป่า ผ้าสไบ

สานชะลอม (เริ่มทำตั้งแต่ช่วง เดือน กันยายน ปี63 ซึ่งช่วงนั้นสถานการณ์โควิดได้เบาลง จึงได้รวมตัวกันทำขึ้น โดยการรวมกลุ่มในครั้งนี้สมาชิกในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้มีส่วนสนับสนุนงบประมาณในการนำมาจัดกิจกรรม ตัวอย่าง เช่น กิจกรรมสอนปักผ้าสไบ โดยวิทยากรซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกกลุ่มปักผ้าสไบได้สนับสนุนจัดหาซื้อวัสดุในการนำมาจัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างอาชีพภายในชุมชน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชน และลดการซื้อจากภายนอก ใช้การพึ่งตนเองเป็นหลักในการดำรงชีพและฝึกอาชีพให้มีรายได้เสริม และเกิดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	อบต.	- สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 50,000 บาท สำหรับจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพอาชีพอาชีพสานฉลอม เ่ง
2	พอช.	-โครงการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน และพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเชียงรากน้อย(โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ปี 2564) -โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในชนบท ตำบลเชียงรากน้อย
3	กศน.	- สนับสนุนวิทยากรสอนทำวันแพนตาซี - สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์จัดฝึกอบรม ปักผ้าด้วยมือรุ่นที่ 1
4	พัฒนาชุมชน	- สนับสนุนการออกแบบจัดงานแสดงปักผ้าสไบ ต้อนรับ นายพงษ์ธร กาญจนะจิตรา รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนตำบลเชียงรากน้อย ได้ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากน้อย สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 50,000 บาท สำหรับจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ ให้กับผู้ว่างงานและเป็นอาชีพเสริมให้กับชุมชน ซึ่งกศน.ตำบลเชียงรากน้อยได้ร่วมสนับสนุนวิทยากรสอนทำวันแพนตาซี โดยมีกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมอบรมจำนวน 30 คน ทำให้ผู้อบรมได้รับความรู้ทักษะการประกอบอาชีพในการนำไปประยุกต์ต่อยอดสร้างรายได้เสริม

นอกจากนี้สภาองค์กรชุมชนตำบลเชียงรากน้อยได้ร่วมกับพัฒนาชุมชน อำเภอสามโคก จัดงานแสดงปักผ้าสไบ ต้อนรับ นายพงษ์ธร กาญจนะ จิตรา รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี และคณะทีมงานจาก มมช.จังหวัดปทุมธานี เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชนและผลักดันเรื่องการส่งออกต่อไปซึ่งปักผ้าสไบเป็นผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อของชุมชน โดยที่ผ่านมานอกจากการผลิตปักผ้าสไบแล้วนั้น กลุ่มเองก็นำความรู้ที่มีถ่ายทอดให้กับให้กลุ่มผู้ว่างงานที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 โดยได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์จากกศน.ตำบลเชียงรากน้อย จัดฝึกอบรมปักผ้าด้วยมือรุ่นที่ 1 เมื่อวันที่ 2 - 11 มีนาคม 2564 มีผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน 6 คน ทำให้ผู้เข้าอบรมได้มีความรู้ความสามารถในการทำปักผ้าสไบเพื่อสร้างอาชีพ อีกทั้งกลุ่มเองก็ได้ขยายฐานสมาชิกซึ่งจะเข้ามาช่วยเพิ่มกำลังการผลิตเพิ่มรายได้เตรียมความพร้อมส่งออกตลาดได้มากยิ่งขึ้น

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานการแก้ไขปัญหาภายใต้สภาองค์กรชุมชนตำบลเชียงรากน้อย ส่งผลให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม เกิดความรักสามัคคี เกิดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้กันและกัน สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มองค์กร จนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสามารถเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง และเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลเชียงรากน้อย ให้พัฒนาชุมชนช่วยแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้วยการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ (OTOP) แต่เรายังขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการค้าขายในยุคปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบล พอช. กลุ่มสตรีอำเภอ เช่น ช่วยส่งเสริมกลุ่มอาชีพ สร้างการท่องเที่ยวชุมชน การประชุมสภาฯ สวัสดิการ กลุ่มที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กลุ่มหมีกรอบ และกลุ่ม สไบ ที่มีการพัฒนากันแบบเห็นๆ ทำเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาหน่วยงานอื่นมาช่วยสนับสนุน มีการจัดทำที่ดีมีการแลกเปลี่ยนค้าที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวพรรณี .สุนทรบุระ

ตำแหน่ง เลขานุการสภาฯ

เบอร์โทร. 0895176121

แก้ไขปัญหาน้ำอุบโศกบริโศก ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน
สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

1.บริบทพื้นที่

เดิมตำบลคลองควายเป็นทางเดินสำหรับพ่อค้าที่ใช้ในการสัญจรค้าขายต่างๆ โดยเป็นจุดพักควายสำหรับกินน้ำเพื่อไปค้าขาย โดยมีคลองน้ำไหลผ่านตำบล ชาวบ้านจึงเรียกว่าบ้านคลองควาย ต่อมาจึงตั้งเป็นตำบลคลองควาย ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นคนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่กับชุมชนและมีชุมชนชาวมอญอยู่ 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 เจริญทอง และหมู่ที่ 4 บ้านสามเรือนตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีหมู่บ้านรวมจำนวน 8 หมู่บ้าน มีเนื้อที่รวมประมาณ 12,479 ไร่ มีครัวเรือนประมาณ 1,736 ครัวเรือน ประชากรในตำบลรวม 5,289 คน โดยแยกเป็นชายจำนวน 2,633 คน เป็นหญิงจำนวน 2,656 คน พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน

มีอาณาเขตติดต่อกับ

ทิศเหนือ	ติดต่อ	ตำบลท้ายเกาะและตำบลบางกระบือ
ทิศใต้	ติดต่อ	ตำบลบางเตย อ.สามโคก จ.ปทุมธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	แม่น้ำเจ้าพระยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	ตำบลโคกช้าง อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา

คนในตำบลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม 75 % รองลงมารับจ้าง 20% ประกอบการพาณิชย์ 3 % รับราชการ,รัฐวิสาหกิจ 1 % อื่นๆ 1 %

ประเพณี/วัฒนธรรมที่สำคัญและโดดเด่นในตำบล

- ประเพณีแห่ทางหงส์ธงตะขาบของชุมชนชาวมอญทั้ง 2 หมู่บ้าน และประเพณีการตักบาตรพระร้อย

- ประเพณีกวนข้าวทิพย์ในวาระสำคัญต่างๆ

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือ พุทธศาสนา

ส่วนศาสนาอื่นๆ เช่น คริสต์ อิสลาม มีบ้างเล็กน้อย

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลกระทบให้สถาบันครอบครัวเริ่มอ่อนแอลง ประชาชนต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพเพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัว เกิดภาวะหนี้สินมากยิ่งขึ้น ความสุขของคนในชุมชนลดลง ทำให้สภาพสังคมมีผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสจำนวนเพิ่มขึ้น ประชาชนในท้องถิ่นมี

ภาระค่าใช้จ่ายสูง ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการดำรงชีวิตของประชาชน และครอบครัวฐานะยากจนไม่สามารถมีอาชีพที่ยั่งยืนได้ ตำบลคลองควายส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม และมีบางพื้นที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ปล่อยมลพิษทั้งทางอากาศและทิ้งขยะลงคลอง ปัญหาผักตบชวาในคลองมีมาก มีน้ำท่วมขังและท่วมซ้ำซากบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา บางปีน้ำแล้งมาก ต้องประสานหน่วยงานท้องถิ่นมาขุดลอก คลองกำจัดผักตบชวาในพื้นที่ตำบลเป็นระยะทางรวม 2 กิโลเมตรทำให้เกษตรกรเดือดร้อนไม่มีน้ำไว้ใช้สำหรับทำการเกษตร

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนเป็นกระบวนการยกระดับการทำงานของภาคประชาชนไปสู่การเปลี่ยนแปลง โดยมีกฎหมายเป็นเครื่องมือ ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลจึงเปรียบเสมือนเวทีประชาชนในพื้นที่ได้ขับเคลื่อนงานสู่การจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ด้วยตนเอง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อทบทวน แผนพัฒนาตำบลในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบและให้ประชาชนเป็นผู้รับผลประโยชน์ที่สุขสมบูรณ์ โดยมีกระบวนการดังนี้

1. ประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามภารกิจ และแต่งตั้งคณะทำงานแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร เพื่อสำรวจปัญหา และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่
3. จัดประชุมทบทวนแผนเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น
4. ทีมคณะทำงานจัดเวทีวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน เพื่อสะท้อนข้อมูลที่ค้นพบที่สำคัญให้ชาวบ้านรับรู้
5. คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ยกร่างการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ
6. จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อแผนฯ
7. นำเสนอแผนยุทธศาสตร์ฯ ต่อที่ประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อให้ความเห็นต่อแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
8. นำเสนอแผนยุทธศาสตร์ฯ ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคี ที่เกี่ยวข้อง และประกาศแผนยุทธศาสตร์ฯ

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการทำการแผนการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนตำบลคลองควาย 4 ปี ตั้งแต่ปี 2564 – 2567 เป็นพื้นที่ปฏิบัติการของสภาองค์กรชุมชนมีเป้าหมายการจัดการตนเองสามารถกำหนดทิศทางและแผนการพัฒนาของชุมชนท้องถิ่นโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ สร้างพื้นที่รูปธรรมยกระดับสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองควายขับเคลื่อนด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชนสู่การจัดการตนเอง ในการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตและความมั่นคงทางอาหารของชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ในเรื่องของการส่งเสริมอาชีพ สร้างงาน สร้างเงิน ให้เกิดรายได้ของคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและเป็นเจ้าของในการคิดจัดการปัญหาของตนเองในการเปลี่ยนแปลงชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการตนเอง และมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคี มีการจัดประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อขอสนับสนุนกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ให้ กศน. ให้ความรู้ด้านอาชีพ การแปรรูปกระยาสาธ ผลิตภัณฑ์ยาหม่องน้ำสมุนไพร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชนและลดการซื้อจากภายนอก ใช้การพึ่งตนเองเป็นหลักในการดำรงชีพและฝึกอาชีพให้มีรายได้เสริม และเกิดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง และสามารถขอสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีหนุนเสริมให้กับชุมชน

กิจกรรมการดำเนินงานของสภา

มีการประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลคลองควายเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน มีการนำปัญหาข้อมูลมาวิเคราะห์/ทบทวนแผนการพัฒนาร่วมกัน โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ท้องถิ่น เข้าร่วมรับรู้/รับฟัง เพื่อนำไปแก้ไขปัญหในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป พัฒนาคุณภาพชีวิตให้คนในชุมชนมีอาชีพและมีสุขภาพที่ดีกินอาหารปลอดภัยและเป็นสินค้าในชุมชนสามารถพัฒนาต่อยอดนำไปสู่ตลาด

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 17,500 บาท โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนตำบล พัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน/คุณภาพสวัสดิการชุมชน
2	พัฒนาชุมชน	สนับสนุนงบประมาณ 20,000 บาททำโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
3	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองควาย	- สนับสนุนสถานที่/อาหารว่าง และการเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์4ปี สร้างอาชีพให้กับชุมชน/งบประมาณลोकคูคลอง 500,000 บาท - สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 45,000 บาท สำหรับซ่อมแซมเปลี่ยนปั้มน้ำ บ่อบาดาลชำรุดในพื้นที่ หมู่ที่ 3
4	กศน.	- สนับสนุนงบประมาณการฝึกอาชีพและให้องค์ความรู้การทำกระเป๋ ผ้า 1,500 บาท - สนับสนุนวิทยากรและวัสดุอุปกรณ์จัดอบรมพัฒนาทักษะอาชีพ หลักสูตรการทำยาหม่องน้ำสมุนไพร
5	พัฒนาชุมชน	- สนับสนุนเรื่องการหาช่องทางการจำหน่ายส่งเสริมการตลาด

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

การดำเนินงานบริหารจัดการของสภาองค์กรชุมชนตำบลคลองควาย ได้นำแผนพัฒนาตำบลมาขับเคลื่อนการทำงานให้ก่อเกิดรูปธรรมความสำเร็จที่จับต้องได้นั้นคือการประสานหน่วยงานท้องถิ่นให้สนับสนุนงบประมาณดำเนินงานด้านสังคม ดังนี้ การปรับปรุงแก้ไขปัญหบบ่อบาดาลชำรุดในพื้นที่หมู่ที่ 3 ตำบลคลองควาย เกิดชำรุดเสียหายจนไม่สามารถใช้งานได้ ซึ่งสภาองค์กรชุมชนได้มีการประชุมและรวบรวมปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่เพื่อประสานข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการช่วยเหลือต่อไป โดยองค์การบริหารส่วนตำบลคลองควายได้สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 45,000 บาท สำหรับซ่อมแซมเปลี่ยนปั้มน้ำ ทำให้คนในพื้นที่มีน้ำใช้อย่างพอเพียงและทั่วถึง และปรับภูมิทัศน์ตามท้องถิ่น ให้มีสภาพแวดล้อมที่มีความสะอาดน่าอยู่

นอกจากนี้สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองควายยังได้ส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจของตำบล โดยประสานการทำงานร่วมกับ กศน. สนับสนุนวิทยากรและวัสดุอุปกรณ์จัดอบรมพัฒนาทักษะอาชีพหลักสูตรการทำยาหม่องน้ำสมุนไพร โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 20 คน ซึ่งจากการอบรมนั้นทำให้เกิดการรวมกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาหม่องน้ำสมุนไพร นำมาสู่การสร้างรายได้เสริม เพิ่มรายได้ให้กับผู้ตกงาน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส โดยพัฒนาชุมชนได้เข้ามาสนับสนุนเรื่องการหาช่องทางการจำหน่าย เช่น จัดหางานให้ชุมชนได้ไปร่วมออกบูธจำหน่ายสินค้าในงานต่าง ๆ

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานการแก้ไขปัญหาภายใต้สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองควายส่งผลให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม เกิดความรักสามัคคี เกิดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้อภัยกันและกัน สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มองค์กร จนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต ในการกินอาหารที่ปลอดภัย สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสามารถเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องและเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองควาย ให้พัฒนาชุมชนช่วยแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้วยการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ (OTOP) แต่เรายังขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการค้าขายในยุคปัจจุบัน จึงให้ช่วยส่งเสริมความรู้การใช้เทคโนโลยีในด้านการผลิตและการตลาดให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างความมั่นคงต่อการดำรงชีวิต จึงมีแนวทางในการสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างเงินให้กับคนในชุมชนอยู่ดีมีสุขต่อไป

ผู้ให้ข้อมูล นายพินิจ เชาวน์ปรีชา

ตำแหน่ง รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลคลองควาย

เบอร์โทร. 086-0392534

สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองสี่ อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
“เศรษฐกิจชุมชนแข็งแรง สภาพแวดล้อมน่าอยู่ ชุมชนพึ่งพาตนเอง”

1. บริบทพื้นที่

ตำบลคลองสี่ เป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอลองหลวง ประกอบด้วย 116 หมู่บ้าน เดิมชื่อตำบลบางหวาย ต่อมาเปลี่ยนเป็นชื่อตำบลคลองหก (รวมกับคลองหก) ปัจจุบันได้เรียกชื่อใหม่ตามคลองสี่บ้ำที่ตัดผ่านว่า “คลองสี่” โดยตำบลคลองสี่ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอลองหลวงประมาณ 5 กิโลเมตร มีเนื้อที่โดยรวม 44.80 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีคลองต่างๆ

แผ่ครอบคลุมพื้นที่ จึงทำให้มีน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก แต่บางปีก็ประสบกับอุทกภัย อุณหภูมิปกติฝนตกตามฤดูกาลทำให้มีปริมาณน้ำฝนเพียงพอแก่การเกษตรกรรม

ลักษณะภูมิอากาศ

ฤดูฝน	จากเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม
ฤดูหนาว	จากเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม
ฤดูร้อน	จากเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน
อุณหภูมิปกติ	ฝนตกต้องตามฤดูกาลทำให้เหมาะต่อการเกษตร

เขตการปกครอง

ตำบลคลองสี่ประกอบด้วย 116 หมู่บ้าน มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 44.80 ตารางกิโลเมตร ดังนี้

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับ ตำบลวังน้อย อำเภอลองน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศใต้	ติดกับ ตำบลบึงยี่โถ อำเภอลองบุรี จังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ คลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

จำนวนประชากร ประกอบด้วยจำนวนหมู่บ้าน 16 หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
	ชาย	หญิง	รวม	
1	1,674	1,848	3,522	1,728

หมู่ที่	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
	ชาย	หญิง	รวม	
2	950	1,057	2,007	621
3	202	233	435	103
4	376	356	732	157
5	352	369	721	179
6	790	782	1,572	511
7	370	387	757	212
8	318	331	649	172
9	342	331	673	159
10	181	178	359	106
11	198	201	399	103
12	363	357	720	132
13	231	249	480	102
14	354	367	721	310
15	383	464	847	381
16	657	748	1405	386
รวม	7,741	8,258	15,999	5,362

(ข้อมูลสถิติประชากรตำบลคลองสี่ จากงานทะเบียนและบัตรอำเภอคลองหลวง มกราคม พ.ศ.2564)

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ในปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายที่จะลดความเหลื่อมล้ำของสังคม การสร้างโอกาสการเข้าถึงของบริการของรัฐ เพื่อแก้ไขความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของความพอดี และความพอประมาณอย่างมีเหตุผลภายใต้ปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง**ปัญหาที่อยู่อาศัย** ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการดำรงชีวิตหากมีที่อยู่อาศัยมั่นคงจะสามารถช่วยลดปัญหาสังคมและเศรษฐกิจต่างๆ ในระดับครัวเรือน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนโดยรวม ด้วยเหตุผลดังกล่าว ตำบลคลองสี่ จึงได้เริ่มยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนด้านที่อยู่อาศัยแบบบูรณาการขึ้น โดยมีการร่วมมือกับหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินการซ่อมแซมและปรับปรุงที่อยู่อาศัย ให้กับกลุ่มผู้ยากไร้ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ผ่านโครงการบ้านพอเพียงชนบท

สภาพปัญหาโดยรวมของพื้นที่ตำบลคลองสี่			
ด้านที่อยู่อาศัย -ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง -เช่าที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและทำกิน -ที่อยู่อาศัยทรุดโทรม -บุกรุกในที่สาธารณะ(ที่ชลประทานต่าง ๆ	ด้านสังคม -ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน -ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพและรายได้ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ	ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม -ประชากรไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่มั่นคง -ไม่มีสถานที่พักผ่อนหรือสวนสาธารณะในชุมชน -ประชาชนในชุมชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ	ด้านเศรษฐกิจ รายได้น้อยกว่ารายจ่าย หนี้สินนอกระบบ ต้นทุนในการทำเกษตรเพิ่มสูงขึ้นแต่ราคาผลผลิตตกต่ำ การรวมกลุ่มอาชีพในชุมชนยังไม่เข้มแข็ง ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาทักษะฝีมือ

3.สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองสี่ ได้มีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนชนเป็นพื้นที่ส่วนกลางในการให้ กลุ่มองค์กรชุมชนต่างๆ ร่วมพูดคุยหารือ วางแผนและเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จนสามารถดำเนินการจัดทำร่างแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีกระบวนการงาน ดังนี้

1. สสำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ในการแก้ไขปัญหาวางแผนพัฒนางานในชุมชน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2. ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมนำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3. นำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านเวทีนำเสนอแผนพัฒนาสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4. บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่างๆให้มีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานภาคี และพัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5. ติดตามหนุนเสริมสรุปผลการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ มีการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

การประชุมสภาองค์กรตำบลคลองสี่ และการประชุมร่วมกับหน่วยงาน อบต.คลองสี่

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ตำบลคลองสี่

สภาองค์กรชุมชนตำบลหลักสี่ ได้หยิบยกเอาปัญหาที่อยู่อาศัยในการแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยผ่านการจัดทำโครงการบ้านพอเพียงชนบท เพื่อเสนอขอรับงบประมาณกับทาง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) ซึ่งใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนเป็นเวทีกลางร่วมพูดคุยและขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ดังนี้

1. จัดเวทีทำความเข้าใจในระดับตำบลเพื่อให้คนในชุมชนได้เข้าใจหลักเกณฑ์ของโครงการบ้านพอเพียงชนบท และทำข้อตกลงกติการ่วมกัน
2. จัดตั้งคณะทำงานโดยให้แต่ละชุมชนคัดเลือกตัวแทนของชุมชนเพื่อมาเป็นคณะทำงาน โดยส่วนใหญ่แล้ว ชุมชนจะให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้แทน
3. การสำรวจข้อมูล เนื่องจากคณะทำงานนั้นเป็น ผู้ใหญ่บ้านข้อมูลบางส่วนจึงมีอยู่แล้วจึงดำเนินการได้สะดวก
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากชุมชน โดยการหารือผ่านเวทีประชุมต่างๆ ในพื้นที่ จึงได้มาเป็นข้อมูลเพื่อทำการจัดทำแผนของสภาองค์กรชุมชนตำบลคลองสี่ เพื่อเสนอให้กับท้องถิ่นต่อไป
5. ประชาคมรับรองข้อมูล ได้ร่วมกับเวทีของท้องถิ่นเพื่อขอการรับรองแผน
6. มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงาน ภาครัฐต่าง ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสี่ กศน. เกษตร พัฒนาสังคม

7. ส่วนของการบริการจัดการกองทุนบ้านพอเพียงชนบท เนื่องจากในปีแรก เป็นการได้เปล่าทั้งหมดจึงยังทำให้ไม่มีกองทุน แต่ในปีต่อไป จะมีการสมทบเข้ากองทุนแบ่งออกเป็น สมทบแบบคืนเต็มจำนวน คืน 70/30 คืน 50/50 แล้วแต่คณะกรรมการพิจารณา

และยังได้ดำเนินการต่อยอดด้วยการพัฒนาส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนในชุมชนมีรายได้ เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิต และเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยการจัดการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการรวมกลุ่มปลูกอ้อย ซึ่งได้ประสานความร่วมมือกับภาคีหน่วยงาน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสี่	-สถานที่ในการใช้ประชุมสภาฯ -ประสานงานในเรื่องการติดต่อกับหน่วยงาน -ช่วยเหลือด้านแรงงานช่างชุมชนในการซ่อมแซมบ้านในโครงการบ้านพอเพียง ให้กับบ้านที่ไม่สามารถหาแรงงานช่าง
2	เกษตรอำเภอคลองหลวง	สนับสนุนวิทยากรให้ความรู้ ในการเพาะปลูกอ้อยผ่านโครงการเกษตรแปลงใหญ่ -การปลูก -การใช้เมล็ดพันธุ์ -การปรับปรุงบำรุงดิน -การใช้ปุ๋ย -การป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน -การจัดการน้ำที่เหมาะสม -การเก็บเกี่ยวข้าวในระยะเวลาที่เหมาะสม -การแปรรูปอ้อยคั้นน้ำ
3	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช.	สนับสนุนงบประมาณโครงการบ้านพอเพียงชนบท ครั้วเรือนละไม่เกิน 18,000 บาท

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองสี่ ได้มีการดำเนินงานตามแผนงาน เพื่อแก้ไขปัญหาชุมชน จนเกิดรูปธรรมความชัดเจน โดยดำเนินการจัดทำร่างแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อที่จะเป็นแนวทางและกำหนดเป้าหมายของชุมชน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากภาคี เครือข่าย โดยเฉพาะท้องถิ่นที่มีทั้งบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ และงบประมาณที่

จะสามารถเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ทำให้เกิดการ **ส่งเสริมอาชีพเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยแปลงใหญ่** เมื่อมีบ้านที่มั่นคงแล้ว การต่อยอดคุณภาพชีวิตก็สำคัญ เพราะจะต้องมีอาชีพที่มั่นคง เกิดการสร้างรายได้ จึงได้ดำเนินการร่วมมือในการพัฒนาอาชีพให้ความรู้ ซึ่งได้เชื่อมโยงการทำงานกับเกษตรกรอำเภอคลองหลวง **สนับสุน** ส่งเสริมกลุ่มปลูกอ้อยครบวงจรตำบลคลองสี่ ซึ่งมีสมาชิกกลุ่ม

จำนวน 30 คน ผ่านโครงการเกษตรแปลงใหญ่ โดยพัฒนาแปรรูปอ้อยเพิ่มมูลค่าให้ผลผลิต ซึ่งอ้อยที่นำมาคั้นน้ำนั้นเป็นคนละสายพันธุ์กับอ้อยที่ส่งโรงงานทำน้ำตาล โดยอ้อยสำหรับทำน้ำตาลนั้นเมื่อนำมาคั้นน้ำจะได้ผลผลิตไม่เหมือนกับอ้อยจากสายพันธุ์คั้นน้ำ คือ รสชาติมีความหวานและความหอมต่างจากอ้อยคั้นน้ำ โดยอ้อยคั้นน้ำพันธุ์ที่ได้รับความนิยมคือ สุพรรณบุรี 50 เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่แข็งแรง ทนโรค ให้น้ำเยอะ มีรสชาติอร่อย และหากได้รับการดูแลและมีเพื่อนพันธุ์ที่ดีสามารถแตกกอให้เก็บเกี่ยวผลผลิตได้ถึง 4 ครั้ง นอกจากนี้ยังสามารถแปรรูปเป็นน้ำอ้อยออกจำหน่ายเองได้ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องราคาในตลาดผันผวน ทำให้เกษตรกรหลายรายที่เห็นข้อดีเหล่านี้เริ่มหันมาปลูกอ้อยสายพันธุ์นี้กันมากขึ้น ภายหลังจากการอบรมนั้น กลุ่มได้มาดำเนินการแปรรูปน้ำอ้อยจำหน่าย ทำให้พบว่า อ้อยคั้นน้ำเป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนเยี่ยมโดยเฉพาะเมื่อทำการแปรรูปเป็นน้ำอ้อยควบคู่กัน ทั้งยังมีวิธีการดูแลที่ไม่ยุ่งยากอีกด้วย เพียงแค่ให้น้ำเดือนละ 2 ครั้ง หากช่วงไหนที่ฝนตกชุกอย่างตอนนี้ก็ไม่จำเป็นต้องให้น้ำเลย เพียงแต่ต้องคอยระวังไม่ให้มีน้ำขังบริเวณโคนต้นไม่อย่างนั้นอ้อยจะตายได้

ซึ่งการปลูกอ้อยเพื่อขายลำให้พ่อค้าที่มารับซื้อเป็นการสร้างรายได้ที่ไม่แน่นอนเนื่องจากราคาของอ้อยคั้นน้ำตามตลาดอาจมีการผันผวนอยู่ตลอด ดังนั้นเกษตรกรที่ปลูกควรหันมาทำการแปรรูปเป็นน้ำอ้อยเองซึ่งจะทำให้ได้รายได้ที่แน่นอน อย่างเช่นในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมการปลูกอ้อยครบวงจรที่มีการสนับสนุนให้สมาชิกภายในกลุ่มซื้อเครื่องคั้นน้ำเพื่อทำการแปรรูปจำหน่ายเอง แม้ว่าจะใช้เงินลงทุนเยอะแต่เกษตรกรสามารถคืนทุนได้ตั้งแต่ปีแรก

อ้อยคั้นน้ำจึงถือเป็นพืชที่น่าสนใจอย่างหนึ่งสำหรับเกษตรกร เพราะนอกจากจะสามารถปลูกเป็นรายได้หลักแล้วยังสามารถปลูกเสริมเป็นรายได้เสริมสำหรับชาวนาหรือเกษตรกรได้อีกด้วย สำหรับคนที่ปลูกเป็นอาชีพหลัก การวางแผนการปลูกก็ถือว่าสำคัญ หากจัดสรรแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วนเนื่องจากเป็นพืชที่ปลูกและดูแลง่าย แต่หากต้องการรายได้ที่แน่นอนไม่ผันผวนตามกระแสตลาด เกษตรกรควรทำการแปรรูปเป็นน้ำอ้อยสดจำหน่ายควบคู่ไปกับการปลูกด้วยเช่นกัน

ดังนั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองสี จึงมีความเชื่อมั่นอย่างที่สุดว่า หากชุมชนมีความมั่นคงใน ด้านเศรษฐกิจแล้วนั้น สิ่งสำคัญคือการมีอาชีพที่มั่นคงสามารถสร้างรายได้ให้กับตน จำทำให้เกิดการพัฒนา คุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น สร้างกำลังใจที่จะออกมาตอบแทนสังคมช่วยเหลือผู้อื่นต่อ และยังเป็นการสร้างชุมชนแห่งการ แบ่งปัน เกิดความสามัคคี จิตสาธารณะ

6.ข้อค้นพบสำคัญ

จากข้อมูลเบื้องต้นที่ได้ทำการสำรวจมานั้น พบว่าคนในชุมชนยังคงมีปัญหาในหลายๆ ด้านที่ยังไม่ได้รับการ แก้ไข ดังนั้นสภาองค์กรชุมชนตำบลคลองสีจึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ในด้านต่างๆ เพื่อยื่นให้กับท้องถิ่นในการ บรรจุแผนเป็นแผนท้องถิ่นเพื่อที่จะได้การยอมรับและมองปัญหาชุมชนเป็นปัญหาร่วมกันและสำคัญที่จะต้อง ช่วยกันดำเนินการแก้ไขปัญหา และทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งจัดการตนเองได้

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองสีมีความคิดเห็นว่ายากทำการพัฒนาระดับกลุ่มอาชีพอ้อยแปลงใหญ่ให้ เป็นที่ต้องการของตลาดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มรายได้ให้สมาชิกกลุ่มและสร้างอาชีพ ให้กับผู้ว่างงานเพื่อเป็น การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพกลุ่มองค์กรชุมชนตำบลและขยายเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนเกิด การเชื่อมโยงกลุ่มธุรกิจและแผนธุรกิจชุมชน ที่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับนโยบายนำไปสู่ชุมชนท้องถิ่น จัดการตนเองได้

ข้อเสนอ

1. อยากให้มีการพัฒนาระดับกลุ่มอาชีพให้ เป็นที่ต้องการของตลาดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มรายได้ ให้สมาชิกกลุ่ม
2. มีการให้องค์ความรู้ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน

3. จัดกลไกร่วมระหว่างสภาองค์กรชุมชน องค์กรท้องถิ่นและส่วนราชการ ในการวางแผนการแก้ปัญหา
วางแผนพัฒนา และติดตามการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยที่ดินหากิน

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางอรรรยา อ่วมสร้อย
ตำแหน่ง เลขาธิการสภาองค์กรชุมชนตำบลคลองสี
เบอร์โทร 0897834886

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านปทุม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

“การพัฒนาอาชีพ สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน”

1.บริบทพื้นที่

ตำบลบ้านปทุม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีจำนวนหมู่บ้าน 6 หมู่บ้าน มีพื้นที่โดยรวม 10.28 ตารางกิโลเมตร (6,425 ไร่) มีประชากร 4,555 คน ชาย 2186 คน หญิง 2369 คน พื้นที่ตำบลบ้านปทุมเป็นพื้นที่ราบลุ่มติดแม่น้ำเจ้าพระยา และมีคลองสาขาหลายคลองจึงเป็นพื้นที่เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างรองลงมาอาชีพเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 10 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและอื่น ๆ ชุมชนโดยรวมมีลักษณะเป็นชุมชนเกษตรกรรมมีการดำเนินวิถีชีวิตแบบชุมชนดั้งเดิม มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น อาทิ ประเพณีแห่เทียน สงกรานต์ มีแรงเกาะเกี่ยวในความสัมพันธ์ของชุมชนอย่างเหนียวแน่น ตำบลบ้านปทุมมีพื้นที่ทางการเกษตรประมาณ 2,000 ไร่ ผลผลิตทางการเกษตรที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกรได้แก่ ทำนาข้าว การเลี้ยงสัตว์ ทำสวนพืชผัก และสวนผลไม้ต่างๆ อาชีพรับจ้างทั่วไปและอื่น ๆ รายได้ประมาณ 4,966 บาท/ต่อหัว/ต่อคน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากที่ตำบลบ้านปทุมเป็นตำบลที่อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา เกิดน้ำท่วมซ้ำซากและท่วมพื้นที่ที่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร บวกกับเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้สารเคมีกันมากเพราะต้องให้ทันต่อสถานการณ์ภัยพิบัติ ต้องเร่งรีบทำนาข้าว ทำสวนผัก ทำให้เกิดปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อม และอีกปัจจัยที่ใช้สารเคมีเพราะสารอินทรีย์เห็นผลช้ากว่าใช้เคมีและเกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบในด้านต่างๆ ของการใช้สารเคมี เช่น ดินเสื่อมสภาพ น้ำเน่าเสีย และทางอากาศยาฆ่าแมลง และปัญหาในด้านเศรษฐกิจขาดการสนับสนุนเรื่องตลาดที่รองรับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่เกิดจากการผลิตของคนในตำบล และคนตำบลขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการค้าขายในยุคปัจจุบัน

ดังนั้นสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านปทุมจึงพบว่าปัญหาของชุมชน คือ เกิดน้ำท่วมซ้ำซากและท่วมพื้นที่ที่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร ปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการใช้สารเคมี และขาดความรู้ในเรื่องการตลาดของสินค้าชุมชน ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านปทุม มีผู้นำที่มีทักษะ ความรู้ด้านเกษตรที่นำไปใช้ในการขับเคลื่อนงานพัฒนามีภารกิจที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน และมีแผนยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านปทุม ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทวิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล โดยใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นเวทีกลางในการพูดคุย และมีส่วนร่วมเรียนรู้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่นตนเอง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลเพื่อทบทวนปัญหาทุกประเด็น นำมาพัฒนางานในพื้นที่

ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2. ประชุมทบทวนแผนพัฒนาตำบลที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงาน
3. ติดตามแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. กศน. พช.
4. บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี ให้กับกลุ่มองค์กรต่างๆ ในระดับตำบลและพัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร
5. ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน จัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชนและการเชื่อมโยงประสานหน่วยงานภาคี

4. สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการจัดทำแผนแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านปทุมได้มีส่วนสำคัญในการแก้ไขในการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และปัญหาด้านเศรษฐกิจชุมชน จึงได้หยิบยกเอามาแก้ไขโดยการใช้พื้นที่สภาองค์กรชุมชนเป็นเวทีร่วมพูดคุยหารือถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้มีความเห็นร่วมกันให้ดำเนินการดังนี้

1. ทบทวนแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับปัญหา

2. ในด้านเศรษฐกิจได้ใช้กิจกรรมการทำสารสกัดจากสะเดาและการทำ

ผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมไฉยง โดยมีหน่วยงานภาคี กศน. อบต. และเกษตรอำเภอให้การสนับสนุนส่งเสริมในการอบรม ทั้งเรื่องสนับสนุนวิทยากรและวัสดุอุปกรณ์ในการอบรม

การทำสารสกัดจากสะเดาเพื่อใช้ในการเกษตรให้ความรู้ ให้มีรูปแบบที่ทันสมัย โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชน และหาวิธีในการลดต้นทุนการผลิต โดยลดการใช้วัสดุอุปกรณ์หรือวัตถุดิบจากภายนอก และหันมาใช้ทุนภายในชุมชน และสรุปผลการดำเนินงาน

3. มีการติดตามงานและการรายงานผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมให้กับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	พอช.	สนับสนุนงบประมาณโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ป 2564 ภายใต้โครงการตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านปทุม จำนวน 17,000 บาท
2	กองทุนบทบาทสตรี	สนับสนุนงบประมาณในการให้กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยต่ำ และสนับสนุน งบประมาณในการเสริมสร้างความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพสตรีในตำบล บ้านปทุม
3	กองทุนไฟฟ้าปทุมธานี 1	สนับสนุนงบประมาณจำนวน 100,000 บาท ในการทำโครงการหรือ กิจกรรม เพื่อส่งเสริมการสืบสานประเพณีทำบุญกลางบ้านและการ พัฒนาในด้านอื่นๆด้วย
4	กศน.ต.บ้านปทุม	สนับสนุนวิทยากรในการอบรมให้ความรู้การทำผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมไล่ ยุง
5	อบต.บ้านปทุม	ส่งเสริมในการอบรมให้ความรู้การทำผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมไล่ยุงเป็นการ สนับสนุนวิทยากรและองค์ความรู้
6	เกษตรอำเภอสามโคก	สนับสนุนวิทยากรและวัสดุอุปกรณ์ในการอบรมการทำสารสกัดจาก สะเดาเพื่อใช้ในการเกษตร

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากที่ชุมชนตำบลบ้านปทุมได้ใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านปทุมเป็นเวทีกลางในการพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึง
แนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชน นั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านปทุมได้ดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและด้าน
เศรษฐกิจ ได้เชื่อมโยงกับเกษตรอำเภอสามโคก สนับสนุนวิทยากรและวัสดุอุปกรณ์ในการอบรมการทำสารสกัดจากสะเดาเพื่อ

ใช้ในการเกษตร โดย มีผู้เข้าอบรม จำนวน 15 คน ทำให้ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้การทำสารสกัดจากสะเดา ต่อมาจึงได้มีการรวมกลุ่มกันทำ **น้ำหมักสะเดาไรศัตรูพืช** สำหรับใช้ในกลุ่มเกษตรกรนาข้าวและสวนกล้วยหอมของกลุ่มเค็กกล้วยหอม เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อม ทั้งน้ำเน่าเสีย และลดการใช้สารเคมีในแปลงเกษตรให้หันมาใช้สารจากธรรมชาติและมีในท้องถิ่นชุมชนตนเอง ทั้งยังเป็นการลดต้นทุนในการผลิต และดีต่อสุขภาพในระยะยาว

และเนื่องจากพื้นที่ตำบลบ้านปทุมนั้น มีปัญหาน้ำเน่าเสียและเป็นพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ซึ่งเป็นพาหะไข้เลือดออก สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านปทุมจึงได้ร่วมกับ **ศน.ตำบลบ้านปทุม จัดทำโครงการฝึกอบรม ซึ่งได้สนับสนุนวิทยากรในการอบรมให้ความรู้การทำผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมไล่ยุง** ซึ่งมีจำนวนผู้อบรมจำนวน 20 คน ทำให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้การผลิตตะไคร้หอมไล่ยุง นำไปสู่การส่งเสริมการปลูกตะไคร้ในชุมชน เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบแปรรูปผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมไล่ยุงส่งจำหน่ายสร้างรายได้ให้ชุมชนต่อไป

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมา ภายใต้สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านปทุมส่งผลการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอย่างแท้จริง ผ่านการเรียนรู้ ทำกิจกรรมร่วมกันเกิดความรัก ความสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นเจ้าของในการคิดจัดการปัญหาของตนเองและเกิดเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถสร้างงานสร้างอาชีพ ให้มีรายได้เสริมเพิ่มรายได้ และสามารถเชื่อมโยงในบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาคี โดย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปทุม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และพัฒนาชุมชน เป็นต้น

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านปทุม ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมา ผ่านการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ให้นำกล้วยหอมมาแปรรูปเป็นเค็กกล้วยหอม ให้คนในชุมชนกินอาหารปลอดภัย และทำผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมไล่ยุง การทำสารสกัดจากสะเดา มีส่วนสำคัญให้กับคนในชุมชนที่ว่างงานสามารถนำความรู้ไปต่อยอดในครัวเรือนและสามารถนำไปสร้างรายได้ สร้างอาชีพเสริม โดยใช้ต้นทุนของตำบลที่มีอยู่ให้มีคุณภาพชีวิตคนในชุมชนดีขึ้นและมีความมั่นคงด้านอาหาร มีระบบการเกษตรที่ยั่งยืน/เกษตรอินทรีย์สู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจจากการแก้ปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาคี

ผู้ให้ข้อมูล   นายเกษม ธีรรัตน์ ลายบัวธนะวัฒน์
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านปทุม
เบอร์โทร 088-6398335

เรื่องเล่าการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเอง สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงชำอ้อ อำเภอนองเสือ จังหวัดปทุมธานี “ไขเค็มสร้างรายได้”

1.บริบทพื้นที่

ตำบลบึงชำอ้อตั้งอยู่ทางทิศด้านตะวันตกของอำเภอนองเสือ ห่างจากที่ว่าการอำเภอนองเสือ ประมาณ 10 กิโลเมตร ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อมีเนื้อที่โดยประมาณ 48.85 ตารางกิโลเมตร หรือ 30,343.8 ไร่ มีสภาพเป็นที่ราบลุ่มทั้งพื้นที่ มีลำคลอง 3 สายไหลผ่าน และคลองแอนคั่นระหว่างกัน 2 สาย และคลองซอยในหมู่บ้านหลายแห่งเหมาะแก่การเกษตรจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 12 หมู่บ้าน จำนวนประชากรทั้งหมด 2,602 ครัวเรือน 9,174 คน และมีทุนตำบล ดังนี้ 1.กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบึงชำอ้อ 2.เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านตำบลบึงชำอ้อ 3.สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงชำอ้อ 4.ชมรมผู้สูงอายุตำบลบึงชำอ้อ 5.เครือข่าย อสม.ตำบลบึงชำอ้อ 6.เครือข่ายอพม.ตำบลบึงชำอ้อ 7.กลุ่มสตรีตำบลบึงชำอ้อ 8.สภาเยาวชนตำบลบึงชำอ้อ 9.ศูนย์พัฒนาครอบครัวตำบลบึงชำอ้อ 10.กองทุนที่ดินทำกิน

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อ พื้นที่ อบต.วังจุฬา อบต.ข้าวงาม อ.วังน้อย จ.

พระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันออก ติดต่อ พื้นที่ อบต.บึงกาสาม อบต.บึงบา ทต.หนองเสือ อ.หนองเสือ จ.ปทุมธานี

ทิศตะวันตก ติดต่อ พื้นที่ อบต.คลองเจ็ด อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

ทิศใต้ ติดต่อ พื้นที่ อบต.บึงบอน อ.หนองเสือ จ.ปทุมธานี

อาชีพของประชากร 1. ทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก คือ ทำสวน ทำนา ทำไร่ เป็นส่วนใหญ่ 2. ประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว และอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดย่อมบ้าง 3. มีการเดินทางไปทำงานในโรงงานนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นส่วนน้อย

เขตการปกครอง

เขตการปกครองมีจำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เต็มทั้งหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 หมู่บ้านหนองไธ้ หมู่ที่ 7 หมู่บ้านหนองนา

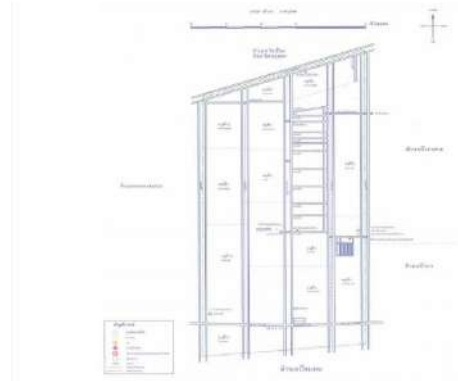
หมู่ที่ 2 หมู่บ้านดาบชุม หมู่ที่ 8 หมู่บ้านเอราวัณ

หมู่ที่ 3 หมู่บ้านศรีคัคณางค์ หมู่ที่ 9 หมู่บ้านทวีทรัพย์

หมู่ที่ 4 หมู่บ้านปทุมทรัพย์ หมู่ที่ 10 หมู่บ้านสอนดี

หมู่ที่ 5 หมู่บ้านชำอ้อ หมู่ที่ 11 หมู่บ้านหม่อมอญ

หมู่ที่ 6 หมู่บ้านบึง หมู่ที่ 12 หมู่บ้านอินอนุสรณ์

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการสำรวจสภาพปัญหาของชุมชนตำบลบึงชำอ้อ พบว่า มีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ดินเช่าทั้งที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ทำสัญญาบ้าง ไม่ได้ทำบ้าง และมีการขึ้นค่าเช่าที่ดินทุกปี ผู้โดยผู้เช่าต้องเสียค่าเช่าปีละ 2 ครั้ง ทำให้เพิ่มภาระให้กับประชาชนซึ่งมีรายได้น้อย นอกจากนี้ยังมีประชาชนอาศัยที่เอกชนปลูกบ้านและไม่มีสิทธิในการครองที่ดิน อีกทั้งเจ้าของที่ (เอกชน) เริ่มคุกคามเนื่องจากจะเอาที่ดินคืน และยังมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ผลผลิตเกษตรตกต่ำ ขาดการส่งเสริมด้านสินค้าทางการเกษตร ทำให้สินค้าโดนกดราคาตามตลาด และยังเกษตรกรที่ให้สารเคมีในการเพาะปลูกจะยังมีต้นทุนการผลิตที่สูงจนก่อให้เกิดปัญหานี้สิน และภายใต้สถานการณ์โควิด 19 ที่ทำให้สังคมหยุดชะงัก เศรษฐกิจล่ม ผู้คนตกงาน รายได้หดหาย อาชีพหลายอาชีพไม่สามารถทำได้เพราะต้องเสียสละหยุดเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ จึงทำให้เกิดอัตราคนว่างหนี้สินภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้น สวัสดิการก็ไม่สามารถเข้าถึงคนได้ทุกกลุ่มทุกพื้นที่

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงชำอ้อ มีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบลจัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครัวเรือนผู้เดือดร้อนการแก้ไขปัญหาเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหาพัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจสิ่งแวดล้อม
2. ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบลเพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคมเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3. การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล
4. บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร
5. ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงชำอ้อ ได้หยิบยกเอาปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาหนี้สินที่เพิ่มขึ้นจากการได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากสภาพเศรษฐกิจ และสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งได้ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทักษะอาชีพ สำรวจข้อมูลผู้ว่างงาน ผู้ที่มีความสนใจประกอบอาชีพเสริม ตลอดจนกิจกรรมที่จะพัฒนามาสู่อาชีพ โดยใช้ทุนที่มีอยู่ในชุมชนนำมาพัฒนาสร้างรายได้ และประสานหน่วยงานภาคี เครือข่าย อาทิตอบต. พัฒนาชุมชน กศน. ร่วมสนับสนุนการพัฒนากลุ่มอาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์ชุมชน ยกกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้า และผลักดันสินค้าชุมชนสู่ตลาดกลาง ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และยังมีการทำงานร่วมกับภาคีอื่นในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในชุมชน เช่น การช่วยเหลือเหตุไฟไหม้ ช่วยเหลือบ้านผู้ป่วยโควิด เป็นต้น

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	อบต.บึงชำอ้อ	-สนับสนุนงบประมาณ 10,000 เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการให้กับชุมชน -สนับสนุนสถานที่ในการจัดประชุมและทำกิจกรรมต่างๆเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้กับชุมชน -มอบเครื่องอุปโภคบริโภคช่วยบ้านไฟไหม้

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
2	กศน.	สนับสนุนวิทยากร/วัสดุอุปกรณ์/การตลาดเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้กับชุมชน
3	พัฒนาชุมชน	สนับสนุนวิทยากร/วัสดุอุปกรณ์/บรรจุภัณฑ์และส่งเสริมการตลาดเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้กับชุมชน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการที่สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงชำอ้อได้ดำเนินงานแก้ไข ปัญหาชุมชนท้องถิ่นโดยใช้พื้นที่ที่สภาองค์กรชุมชนเป็นเวทีกลางในการ พุดคุยถึงปัญหา เสนอแนวทางการพัฒนาชุมชน บูรณาการการทำงาน ร่วมกับกลุ่มองค์กรในพื้นที่ และการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี นั้น ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์การแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ จากการส่งเสริม การพัฒนาอาชีพกลุ่มไข่เค็ม และโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ

ได้สนับสนุนงบประมาณ 10,000 เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการให้กับชุมชนซึ่งได้นำมาจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะ อาชีพ และกศน. ตำบลบางอ้อร่วมสนับสนุนวิทยากร/วัสดุอุปกรณ์ จัดอบรมพัฒนาทักษะอาชีพ หลักสูตรการทำ ไข่เค็ม เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2564 และมีผู้เข้าร่วมจำนวน 12 คน ภายหลังจากการอบรมทำให้ผู้เข้าร่วมได้นำความรู้ไปต่อยอดอาชีพ เสริม ซึ่งที่ผ่านมาสามารถสร้างรายได้ ประมาณ 2,300 บาท นอกจากนี้พัฒนาชุมชนยังได้เข้ามาร่วมสนับสนุนการออกแบบพัฒนา บรรจุภัณฑ์และให้ความรู้ส่งเสริมเรื่องการตลาดเพื่อชุมชนรู้จัก ช่องทางการจำหน่ายสินค้าได้หลากหลายเปิดโอกาสในการสร้าง รายได้ได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีรูปธรรมความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยกรณีเหตุการณ์ไฟไหม้ โดยการ ระดมทุนจากเครือข่าย คนในชุมชน และหน่วยงานภาคีสนับสนุนการมอบเครื่องอุปโภคบริโภคผู้เดือดร้อน และ การช่วยเหลือผู้ป่วยโควิด-19 โดยการประสานส่งตัวเข้ารับการรักษา จัดระบบการดูแลป้องกันการแพร่ระบาด โควิด 19 ในพื้นที่ เป็นต้น

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนมาได้มีการพูดคุยถึงปัญหาต่างๆ ของตำบล โดยใช้กลไกของภาคประชาชนแก้ไขปัญหาก็ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในตำบลดีขึ้น เกิดอาชีพเสริม เกิดรายได้และที่สำคัญเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ภายใต้แนวคิดชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง จนเกิดมีแผนพัฒนาสภาองค์กรชุมชนตำบลที่ได้รับเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาทุกมิติ

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ในส่วนปัญหาที่อยู่อาศัยที่อาจจะยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงชำอ้อจะดำเนินการในปีต่อไป ด้วยมองว่าหากแก้ไขที่อยู่อาศัยได้ก็จะเป็นอีกส่วนหนึ่งสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตและอาจเป็นตัวในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ เพราะหากคนมีความมั่นใจในที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินแล้วเขาก็จะมีทุนอันสำคัญในการประกอบอาชีพต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวกัญญาภัทร เงินกระแซง

ตำแหน่ง เลขานุการ

เบอร์โทร. 086-5603631

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองบึงยี่โก อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

“ส่งเสริมอาชีพ กลุ่มเมล่อน”

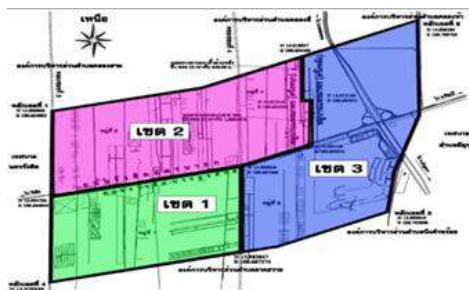
1.บริบทพื้นที่

เทศบาลเมืองบึงยี่โก ตั้งอยู่เลขที่ 1 หมู่ที่ 1 ตำบลบึงยี่โก อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอรัญบุรี ไปทางทิศตะวันออก เป็นระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร เนื้อที่ ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองบึงยี่โก มีเนื้อที่ ทั้งหมด 15.393 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 9,892 ไร่

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลคลองสามและตำบลคลองสี่ อำเภอกลองหลวง (อบต.คลองสาม และ อบต.คลองสี่)
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา (เทศบาลเมืองลาดสวาย)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลรังสิต อำเภอรัญบุรี (เทศบาลตำบลรังสิต)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลประชาธิปัตย์ อำเภอรัญบุรี (เทศบาลนครรังสิต)

มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม ซึ่งมีคลองรังสิตถึงประยูรศักดิ์ ไหลผ่านพื้นที่ทั้งตำบล เขตการปกครอง มีจำนวนหมู่บ้าน 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 ถึงหมู่ที่ 4 จำนวนประชากรจำนวนทั้งสิ้น 31,766 คน แยกเป็นชาย 14,567 คน หญิง 17,199 คน จำนวนครัวเรือนประมาณ 14,148 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 2,063.67 คน/ตารางกิโลเมตร จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนทั้งสิ้น 25,827 คน แยกเป็นชาย 11,508 คน หญิง 14,319 คน การสัญจรไปมาสะดวกโดยมีถนนสายหลักที่สำคัญ คือ ถนนรังสิต-นครนายก (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 305) โดยแยกมาจากถนนพหลโยธินช่วงตำบลประชาธิปัตย์ผ่านไปยังจังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี ที่ดินส่วนใหญ่มักใช้เพื่อการอยู่อาศัย การสาธารณูปโภค การอุตสาหกรรม และการพาณิชย์กรรม การใช้ที่ดินเพื่อการขยายตัวของเมืองในด้านที่อยู่อาศัย การใช้ที่ดินเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและส่งเสริมสภาพแวดล้อม

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ประชาชนมีการอพยพย้ายถิ่นฐานมาอยู่อาศัย และทำมาหากินหาอาชีพ เกิดการขยายตัวของหมู่บ้าน จัดสรรเข้ามาในพื้นที่ ความเจริญคืบคลานเข้ามา ประชากรแฝงเพิ่มขึ้น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง สภาพสังคมเปลี่ยนจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ขาดการพัฒนากลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย คนในตำบลไม่มีอาชีพเสริม ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมก็เสื่อมโทรมขาดจิตสำนึก ในการช่วยกันดูแล การคมนาคมทำให้เกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษ สภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานของผู้ประกอบกิจการจากทั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ หรืออุตสาหกรรมขนาดย่อมที่ยังขาดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องการรักษาความสะอาด ประกอบกับการขยายตัวอย่างรวดเร็วของชุมชนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งทางสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองบึงยี่โถได้ช่วยดูแล ควบคุมการมีให้เจ้าของกิจการละเลยในเรื่อง การรักษาความสะอาด ไม่ปล่อยมลพิษออกจากโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ คอยกำกับให้สถานประกอบการต่างๆ ปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด โดยไม่ปล่อยน้ำเน่าเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม หรืออาคารบ้านเรือนของประชาชน ตลอดทั้งการทิ้งขยะมูลฝอยลงสู่แม่น้ำลำคลองโดยขาดจิตสำนึก ได้ดำเนินการควบคุมให้โรงงาน อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ หมู่บ้านจัดสรร ผู้ที่อาศัยอยู่ริมคลองให้สร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชนและประชาชน โดยไม่ทิ้งขยะหรือน้ำเสียลงในแม่น้ำลำคลอง สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมให้มีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แม่น้ำลำ คลอง ส่วนปัญหาขยะ สืบเนื่องจากระบบการกำจัดขยะมูลฝอยยังไม่ทั่วถึง ทำให้เกิดขยะตกค้างสร้างปัญหาให้เกิด การเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนประชาชนในท้องถิ่น ได้แจ้งเรื่องส่งต่อเจ้าหน้าที่ไปเก็บขยะไม่ให้มีปัญหาขยะ ตกค้าง

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองบึงยี่โถ มีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางใน การเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

6. สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครบถ้วนผู้เดือดร้อน การแก้ไข ปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม
7. ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้
8. การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวที นำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้ สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

9. บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร
10. ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ แก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนด้านเศรษฐกิจ การสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ เรื่องการพัฒนาเพิ่มศักยภาพของกลุ่มองค์กร ให้มีอาชีพที่ยั่งยืน พึ่งพาตนเองได้ ที่มีอยู่ในตำบลประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองบึง ยี่โถให้มีอาชีพเสริมและรายได้เพิ่มมากขึ้น ด้วยการเสริมสร้างอาชีพ และความมั่นคงในอาชีพ มีการบูรณาการรวมกลุ่มในตำบลเป็นศูนย์ เรียนรู้ด้านการสร้างเศรษฐกิจชุมชน และยกระดับผลิตภัณฑ์

ยกตัวอย่าง ของกลุ่มปลูกเมล่อน ปลูกอย่างไรให้มีรสชาติดี เนื้อนุ่ม กรอบ หวานฉ่ำและมีกลิ่นหอม ปลอดภัย เพื่อให้เกิดการรับรองคุณภาพสินค้า (เกษตรอำเภอ) เพราะเมล่อนเป็นพืชที่มีผลตอบแทนต่อพื้นที่การปลูกสูงมาก ที่สุด ใช้พื้นที่ปลูกไม่มาก ใช้น้ำน้อย ปลูกได้ทุกฤดูกาล และพื้นที่ในประเทศไทย เมล่อนมีรสชาติดี เนื้อนุ่ม กรอบ หวานฉ่ำและมีกลิ่นหอม ปลอดภัย ซึ่งมีทั้งใช้บริโภคสดในรูปผลไม้หรือใช้ในส่วนประกอบในสลัดผัก เป็นเครื่องเคียงในอาหารหลากหลายจาน เนื่องจากมีรสชาติที่อร่อยและรูปลักษณ์ที่สวยงาม และนอกจากนี้ยังประกอบของ หวานและเครื่องดื่มหลายชนิด อาทิเช่น พริตสลัด ไอศกรีม น้ำแข็งใส และน้ำผลไม้ปั่น เป็นต้น

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลเมืองบึงยี่โถ	- มาพูดคุยและนำบุคลากรมาศึกษาดูงานที่กลุ่มปลูกเมล่อน - เพื่อดำเนินกิจกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชนสนับสนุนงบประมาณ 30,000 บาท - ส่งเสริมกลุ่มอาชีพไข่เค็มและมะม่วงหาวมะนาวโห่(น้ำสมุนไพรร) สนับสนุน วิทยากร/ อุปกรณ์ /พัฒนาบรรจุภัณฑ์ งบประมาณ 30,000 บาท

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
2	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	สนับสนุนงบประมาณโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ภายใต้โครงการตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและพัฒนาแผนธุรกิจสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองบึงยี่โถ จำนวน 36,000 บาท
3	เกษตรอำเภอ	สนับสนุนวิทยากรส่งเสริมความรู้และเป็นวิทยากรในการใช้สารกำจัดศัตรูพืช สนับสนุนวิทยากรส่งเสริมกลุ่มอาชีพไข่เค็มและมะม่วงหาวมะนาวโห่ (น้ำสมุนไพรร)

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงยี่โถ ได้ส่งเสริมงานพัฒนาด้านเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมการพัฒนาอาชีพกลุ่มปลูกเมล่อน ซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่มคนในชุมชนซึ่งมีผู้สูงอายุเยอะและไม่มีรายได้นอกจากได้รับงบประมาณจากรัฐบาล จึงเกิดการรวมกลุ่มให้กับผู้ว่างงานและกลุ่มผู้สูงอายุที่สนใจ จึงรวมกลุ่มปลูกเมล่อนเพราะเห็นผลในการผลิตที่รวดเร็วและใช้ระยะเวลาสั้นในการจำหน่าย รายได้ก็ดี จึงได้เริ่มจัดตั้งกลุ่มขึ้นเมื่อเดือน พฤศจิกายน ปี 2561 มีผู้สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิก จำนวน 35 คน ซึ่งมีความสนใจในด้านการทำการเกษตร เนื่องจากเดิมเทศบาลเมืองบึงยี่โถเป็นพื้นที่กึ่งเมืองและกึ่งชนบท และมีแนวคิดอยากใช้ชีวิตทำการเกษตรที่บ้านตนเอง จึงได้ศึกษาหาความรู้ด้านการเกษตรเสมอมา ต่อมาบางคนลงมือทำแล้วประสบปัญหาเรื่องธุรกิจ เกิดความท้อแท้ใจ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแนวความคิด บางคนเลิกทำ แต่ ณ ปัจจุบันเหลือสมาชิก จำนวน 10 คน มีสถานที่ตนเองและมีสภาพแวดล้อมที่ดีใกล้ชิดธรรมชาติ อากาศดี ทำให้ได้ผลผลิตที่ดีและทำให้สมาชิกในชุมชนได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัยจากสารเคมี และสมาชิกในครอบครัวตัวเองได้กินผลไม้ที่ปลอดภัยมีสุขภาพที่ดี มีกิจกรรมการผลิตและการตลาดร่วมกัน ใช้ตลาดนำการผลิต 5 ตลาด เมล่อนเป็นพืชที่มีผลตอบแทนต่อพื้นที่การปลูกสูงมากที่สุดเนื่องจากใช้พื้นที่ปลูกไม่มาก ใช้น้ำน้อย ปลูกได้ทุกฤดูกาล และเมล่อนของเรามีรสชาติดี เนื้อนุ่ม กรอบ หวานฉ่ำ และมีกลิ่นหอม ปลอดภัย ซึ่งก็มีทั้งใช้บริโภคสดในรูปผลไม้หรือใช้ในส่วนประกอบในสลัดผัก เป็นเครื่องเคียงในอาหารหลากหลายงาน เนื่องจากมีรสชาติที่อร่อยและรูปลักษณ์ที่สวยงาม และนอกจากนี้ยังประกอบของหวานและเครื่องดื่มหลายชนิด อาทิเช่น พริตสลัด ไอศกรีม น้ำแข็งใส และน้ำผลไม้ปั่น เป็นต้น

สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงยี่โถจึงเห็นโอกาสผลักดันกลุ่มปลูกเมล่อนซึ่งสามารถเติบโตเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของชุมชนได้จึงส่งเสริมการพัฒนาอาชีพกลุ่มปลูกเมล่อน โดยได้รับการส่งเสริมให้ความรู้จากเกษตรอำเภอเป็นวิทยากรในการอบรมใช้สารกำจัดศัตรูพืชเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2564 ภายหลังจากการอบรมนั้นทำให้สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ ทดลองการปลูกเมล่อน ได้จำนวน 10 คน ใน 3 แปลง ทำให้

แมลงลดน้อยลง ผลผลิตสวยได้คุณภาพ พร้อมส่งออก ซึ่งปัจจุบันนี้ปลูกอยู่ในพื้นที่จำนวน 3 แปลงเก็บผลผลิตได้ประมาณ 800 ลูก/3 เดือน เฉลี่ยลูกละ 1.6 กก. ถึง 2.08 กิโล ราคา กิโลละ 130 บาท มีทั้งสีเขียวและสีเหลือง เนื้อส้ม (ลูกลายตาข่าย Orange Sakure, Orange Man, Sweetness) ราคาจำหน่าย กิโลละ 130.-บาท ถ้าขายส่ง 20 ลูกขึ้นไป ราคา กิโลละ 100.-บาท ส่วนสายพันธุ์ Golden ลูกสีเหลือง เนื้อส้ม ราคา กิโลละ 130.-บาท ทั้งนี้กลุ่มปลูกเมล่อนมีช่องทางการจำหน่ายผลผลิตสำคัญ 5 ที่ อาทิ ที่สวน /หน้าร้านอาหารตามสั่งป่าดำ/ร้านขายผักหน้าหมู่บ้านซื้อตรง/ทาง LINE , FACE BOOK/ตามลูกค้าสั่ง ระบุช่องทางการจำหน่าย และสามารถสร้างรายได้ประมาณ 50,000-100,000 บาท/3 เดือน

นอกจากนี้เทศบาลเมืองบึงยี่โถ ได้ประสานงานกับจากเกษตรอำเภอสันสนุนวิทยาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพไข่เค็มและมะม่วงหาวมะนาวโห่ (น้ำสมุนไพโร) โดยจัดอบรม เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2564 มีผู้เข้าร่วมจำนวน 25 คน ทำให้เกิดการรวมกลุ่มองค์กรในการผลิตที่มีระบบและสร้างระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็งและสร้างโอกาสการพัฒนาอย่างเท่าเทียม สามารถสร้างรายได้ ให้กับกลุ่มไข่เค็มจำหน่ายได้ประมาณ 300 ฟองต่อเดือน ราคาฟองละ 6 บาท ขายได้ประมาณ 1,000-1,800 บาท ส่วนน้ำสมุนไพรมะม่วงหาวมะนาวโห่ ได้ฝึกอบรมไว้เพื่อบริโภคในการจัดกิจกรรมต่างๆในชุมชน เช่น การประชุมและดื่มเพื่อสุขภาพของคนในตำบลเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารที่ปลอดภัย

6.ข้อค้นพบสำคัญ

- ได้นำความรู้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันในการขายและขยายผลต่อยอดผลิตภัณฑ์
- ทำให้คนชุมชนมีความรักสามัคคี ช่วยเหลือกันมากขึ้น

- สร้างรายได้ เพิ่มรายรับให้กับคนในตำบล
- มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ ท้องถิ่น เกษตรอำเภอ

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ในปัจจุบัน สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองบึงยี่โกได้รับโครงการตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และพัฒนาแผนธุรกิจสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองบึงยี่โก จากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้ทำการประชาสัมพันธ์ การยกระดับรูปธรรมด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชน ของกลุ่มแม่ล่อน และการจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจชุมชน ประโยชน์ของการทำแผน CBMC และมีแผนที่จะพัฒนาสินค้าในชุมชน ได้แก่ กลุ่มปลูกเมล่อน กลุ่มไข่เค็ม คาดว่าสามารถพัฒนาต่อยอดและสร้างรายได้และอาชีพแก่คนในกลุ่มองค์กรได้ต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางจิตนาฏ ผายรัมย์
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองบึงยี่โก
เบอร์โทร 098-4896554

สภาองค์กรชุมชนตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

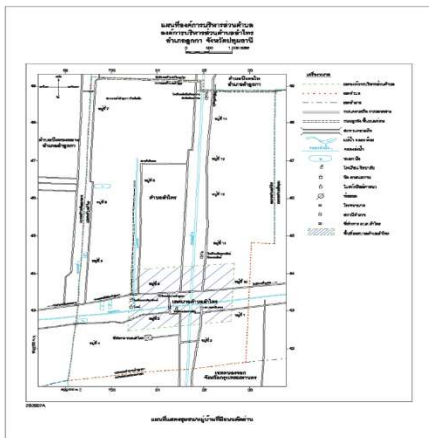
“ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้เข้ม”

1. บริบทพื้นที่

ตำบลลำไทรได้ยกฐานะจากสภาตำบลลำไทรเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม 2539 ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 113 ตอนที่ 9 ประกาศ ณ วันที่ 19 มกราคม 2539 ซึ่งลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 30 มกราคม 2539 องค์การบริหารส่วนตำบลลำไทรมีอาณาเขตพื้นที่อยู่ติดกันท้องถื่นใกล้เคียงและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ หมู่ที่ 11 และหมู่ที่ 7 ตำบลบึงคอไห โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากริมคลองซอยที่ 11 ฝั่งตะวันออก บริเวณพิกัด พี อาร์ 996492 ไปทางทิศตะวันออกตามแนวคลองแอลฝั่งใต้ สิ้นสุดที่จุดแบ่งแนวเขตระหว่างหมู่ที่ 14 ของตำบลลำไทร กับหมู่ที่ 7 ของตำบลพืชอุดม (หมู่ที่ 7 ตำบลลำไทรเดิม) บริเวณพิกัด คิว อาร์ 034482 ระยะทางประมาณ 4.2 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับหมู่ที่ 7 หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 5 หมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 9 ตำบลพืชอุดม (ตำบลลำไทรเดิม) โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากริมคลองแอลฝั่งใต้ บริเวณพิกัด คิว อาร์ 034482 ไปทางทิศใต้ตามแนวเส้นแบ่งแดนระหว่าง หมู่ที่ 15-16 หมู่ที่ 14 หมู่ที่ 13 หมู่ที่ 12 และหมู่ที่ 10 ตำบลลำไทร กับหมู่ที่ 7 หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 5 หมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 9 ตำบลพืชอุดม (ตำบลลำไทรเดิม) สิ้นสุดที่เส้นแบ่งเขตแดนระหว่างตำบลลำไทร และตำบลพืชอุดมกับแขวงคลองสิบสอง เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร บริเวณพิกัด คิว อาร์ 034421 ระยะทางประมาณ 6.76 กิโลเมตร

ทิศใต้ ติดต่อกับหมู่ที่ 1 แขวงคลองสิบสอง และหมู่ที่ 12 แขวงคลองสิบ เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากจุดแบ่งเขตระหว่าง หมู่ที่ 10 ตำบลลำไทร กับหมู่ที่ 9 ตำบลพืชอุดม บริเวณพิกัด คิว อาร์ 034421 ไปทางทิศตะวันตก ตามแนวเส้นแบ่งเขตแดน ระหว่างตำบลลำไทร กับแขวงคลองสิบสอง และแขวงคลองสิบ สิ้นสุดที่ริมคลองที่สิบเอ็ด ฝั่งตะวันออก บริเวณพิกัด พี อาร์ 991415 ระยะทางประมาณ 4.2 กิโลเมตร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับหมู่ที่ 17 หมู่ที่ 16 หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 2 ตำบลบึงทองหลาง โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากจุดแบ่งเขตระหว่าง ตำบลลำไทร กับแขวงคลองสิบสอง เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร บริเวณพิกัด พี อาร์ 991415 ไปทางทิศเหนือ ตามแนวคลองซอยที่ 11 ฝั่งตะวันออก สิ้นสุดที่ริมคลองแอลฝั่งใต้ บริเวณพิกัด พี อาร์ 996492 ประมาณ 6.76 กิโลเมตร โดยตำบลลำไทรตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอลำลูกกาในเขตการปกครองของอำเภอลำลูกกา ห่างจากตัวอำเภอลำลูกกา ประมาณ 13 กิโลเมตรตำบลลำไทรมีพื้นที่ประมาณ 31.149 ตารางกิโลเมตรเนื้อที่ 19,468 ไร่ โดยมีพื้นที่แยกเป็นรายหมู่บ้านดังนี้

- จำนวนหมู่บ้านในเขต อบต.เต็มทั้งหมู่บ้าน 5 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 6 บ้านคลองสิบเอ็ดสายกลาง

หมู่ที่ 7 บ้านคลองสิบเอ็ดสายกลาง

หมู่ที่ 12 บ้านคลองสิบสองสายกลาง

หมู่ที่ 13 บ้านคลองสิบสองสายกลาง

หมู่ที่ 14 บ้านคลองสิบสองสายกลาง

- จำนวนหมู่บ้านในเขต อบต.บางส่วน 7 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านคลองหกวา

หมู่ที่ 3 บ้านคลองสิบสองล่าง

หมู่ที่ 4 บ้านคลองหกวา

หมู่ที่ 5 บ้านคลองสิบเอ็ดหกวา

หมู่ที่ 8 บ้านคลองกลาง

หมู่ที่ 10 บ้านคลองหกวา

หมู่ที่ 11 บ้านคลองสิบสองสายกลาง

2. สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ตำบลลำไทรพบว่าปัญหาสำคัญของพื้นที่ เป็นเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ถึงแม้ประชาชนจะมีการประกอบอาชีพรับจ้าง และเกษตรกร และบวกกับสถานการณ์โควิด19 ณ ปัจจุบันที่มีความรุนแรงส่งผลต่อการใช้ชีวิต และการประกอบอาชีพหาเลี้ยงชีพจากเดิมที่สามารถทำมาค้าขายได้ กลับไม่สามารถทำมาค้าขายได้ตามปกติ

3. สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลลำไทร ได้มีการตั้งคณะทำงาน จากทุกหมู่ร่วมกันทำงาน และได้ทำการสำรวจข้อมูลร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและ นำข้อมูลต้นทุนของชุมชนมาร่วมวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ

อุปสรรค ในชุมชนตำบลลำไทร เมื่อได้ปัญหาจากชุมชนผ่านเวทีประชาคม และเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับชาวบ้านเพื่อหาแนวแก้ไข โดยเรียกประชุมสภาองค์กรชุมชน และกลุ่มอาชีพที่สนใจที่จะเข้าร่วมพัฒนากลุ่มและต่อยอดสินค้า โดยอาศัยสินค้าในชุมชนและกลุ่มอาชีพเป็นหลัก ได้ทำการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มอาชีพในชุมชนที่เลี้ยงไก่ไข่ เลี้ยงเป็ดเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งมีกระบวนการทำงานดังนี้

- 1.สภาองค์กรชุมชนตำบลลำไทรได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการตามที่ได้รับงบประมาณ
- 2.จัดประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งในการประชุมแต่ละครั้งจะนำปัญหาที่มีแต่ละหมู่ โดยผู้นำชุมชน ผ่านเวทีแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นของชาวบ้าน และนำปัญหามาเข้าที่ประชุม วางแผนการทำงานร่วมกันมาสู่กระบวนการแก้ไขปัญหา โดยได้ดำเนินการสำรวจความต้องการพื้นฐาน ด้านคุณภาพชีวิต
- 3.ปฏิบัติงาน ตามที่ได้รับมอบหมายและตามโครงการที่ได้รับงบประมาณ ให้ชุมชนตามระยะเวลาที่กำหนด
- 4.มีการติดตามผลการดำเนินงาน ผ่านคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย
- 5.มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน เพื่อสะท้อนผลการทำงานที่ผ่านมา และพร้อมจะนำปัญหาที่เกิดขึ้นไปพัฒนาและแก้ไขในระดับต่อไป

ดังนั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลลำไทร จึงได้จัดทำโครงการตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสภาองค์กรชุมชนตำบลลำไทร ซึ่งมองกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ ไข่เป็ด มาพัฒนาต่อยอดทำการแปรรูปเพิ่มมูลค่าจากที่จำหน่ายแค่ไข่ไก่ ไข่เป็ด ได้มีการต่อยอดแปรรูปเป็นไข่เค็ม เพื่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น จึงรวมกลุ่มกันทำไข่เค็มสมุนไพร และจัดวางขายในร้านค้าของชุมชนให้ชุมชน

4. สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ขึ้นตอน/กระบวนการการแก้ไข ปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลลำไทร ได้หยิบยกปัญหา รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย และการดำรงชีพ โดยสภาองค์กรชุมชนได้ใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนตำบลลำไทรเป็นเวทีกลางในการประชุมพูดคุย ถึงปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

- 1.เปิดเวทีประชุมสภาองค์กรชุมชนเพื่อหารือถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และการแก้ไขปัญหาต่างๆ จนเกิดร่างแผนพัฒนาตำบลลำไทร ภายใต้งานยุทธศาสตร์ ดังนี้ (1)ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสร้างชุมชน

เข้มแข็งอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน (2.)ขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐ (3.)การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (4.)การอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น (5.)การส่งเสริมการ

ท่องเที่ยว และ(6.)การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนตำบลสู่การจัดการตนเอง และยังเป็นการทบทวนร่างแผนพัฒนาตำบลท้องถิ่นให้ทันกับสถานการณ์ และปัญหาในชุมชนที่เป็นปัจจุบัน เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน

2.วางแผนการทำงานตามกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล (ตำบลรูปธรรม) ของภาคประชาชน 1 ตำบล 1 แผนพัฒนา เพื่อให้ได้มาซึ่งแผนในการเสนอต่อท้องถิ่น เพื่อเชื่อมโยงและบูรณาการแผนงานร่วมกับภาคีท้องถิ่น/ท้องถิ่นและเพื่อสรุปผลการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

3.ประสานงานกับภาคีเครือข่าย จากองค์การบริหารตำบลลำไทรในการสนับสนุนด้านบุคลากรวิทยากรสอนอาชีพ ,สถานที่ในการจัดกิจกรรม , วัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอาชีพ เช่น อุปกรณ์ในการจัดสอนอาหารปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายและตามโครงการที่ได้รับงบประมาณ ให้ชุมชนตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่ออบรมเชิงปฏิบัติการการทำไข่เค็มสมุทรไพร

4.มีการติดตามผลการดำเนินงาน ผ่านคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย และเพื่อเป็นการหนุนเสริมกลุ่มองค์กร และกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่และแปรรูปไข่เค็ม

5.มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาต่อยอด ยกกระดับไข่เค็มให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น และ

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	อบต.ลำไทร	การสนับสนุนด้านบุคลากรวิทยากรสอนอาชีพ ,สถานที่ในการจัดกิจกรรม , วัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอาชีพ เช่น อุปกรณ์ในการจัดสอนอาหาร
2	ศูนย์สุขภาพตำบลลำไทร	สนับสนุนการสำรวจข้อมูลประชากรผู้สูงอายุและผู้พิการ
3	กศน.ตำบลลำไทร	สนับสนุนการจัดทำโครงการ 1 ตำบล 1 อาชีพ สนับสนุนวิทยากร ฝึกวิชาชีพ หลักสูตรการทำไข่เค็ม
4	วัดมงคลรัตน์	ส่งเสริมการจัดประเพณี วัฒนธรรมทางศาสนา
5	วัดชัยมงคลาราม	ส่งเสริมการจัดประเพณี วัฒนธรรมทางศาสนา

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนตำบลลำไทร ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาในชุมชนด้านเศรษฐกิจ โดยประสานการทำงานร่วมกับกศน.ตำบลลำไทร จัดโครงการ 1 ตำบล 1 อาชีพ สนับสนุนวิทยากร ฝึกวิชาชีพ หลักสูตรการทำไข่เค็ม โดยมีผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน 20 คน หลังจากการอบรม นั้น ทำให้เกิดผลลัพธ์ด้านคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนมีชีวิตที่ดีขึ้นจากการผลิตไข่เค็มจำหน่ายไข่เค็มทำให้มีรายได้มาใช้จ่ายในครัวเรือน เกิดผลลัพธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ฐานรากตามแนวทางประชารัฐจากการสร้างจิตสำนึกการปกป้องพื้นที่ภาคเกษตรกรรมและส่งเสริมสินค้าภาคเกษตร เพื่อทำให้พื้นที่ทำการเกษตรมีแหล่งน้ำที่ดี และมีสภาพอากาศที่ดีส่งผลต่อการเลี้ยงไก่ไข่ให้มีกำลังการผลิตที่มากขึ้น สมพันธ์ต่อการแปรรูปไข่เค็มซึ่งเป็นรายได้อีกตัวจากการขายแคไข่ไก่ ไข่เป็ด และยังเป็นการเพิ่มสินค้าเพื่อไปจำหน่ายที่ตลาดน้ำไทรน้อยทั้งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปในตัวทำให้สถานที่ท่องเที่ยวตลาดน้ำนั้น เมื่อมีผู้คนมากก็จะเพิ่มสินค้าลำดับต้นๆ ที่นักท่องเที่ยวมาซื้อ และที่สำคัญเป็นการขับเคลื่อนงานโดยใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนตำบลลำไทรสู่ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองการจัดการตนเอง คนในชุมชนมีส่วนร่วม ชุมชนท้องถิ่นเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง จัดการปัญหาตนเอง และยังเป็นการบูรณาการเชื่อมโยงภาคี และในผลลัพธ์กิจกรรมการทำไข่เค็มนั้น 1.เกิดการประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของสภาองค์กรชุมชนไปในตัว 2.เกิดการต่อยอดแปรรูปสินค้าไข่ไก่เพิ่มเติม 3.มีสมาชิกกลุ่มอาชีพและผู้สนใจเข้าร่วมเรียนรู้และพัฒนาสินค้าจำนวน 50 คน 4.ส่งผลให้สามารถขายได้จาก 4 บาท เป็น 7 บาท และ 5.หากผู้สนใจซื้อมาทำขายจะได้กำไรต่อฟอง 3 บาท ที่ผ่านมาสามารถทำรายได้ถึง 600 บาท/ครั้งการทำขาย

6.ข้อค้นพบสำคัญ

จากการทำงานของสภาองค์กรชุมชนต่อการแก้ไขปัญหา คือ

1. คนในชุมชนมีความรู้และคิดริเริ่มต่อยอดสินค้าของตนมากขึ้น

2. เกิดกระบวนการที่ชัดเจนในการรับปัญหาและแก้ไข ผ่านสภาองค์กรชุมชน
3. เกิดความร่วมมือของคนในชุมชนในการแก้ไขปัญหา

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

1. การเชื่อมโยงภาคีกับหน่วยงานอื่น ๆ เพิ่มขึ้น หน่วยงาน พช ของอำเภอลำลูกกา, ธกส เป็นแหล่งเงินทุน เพื่อต่อยอดไข่เค็มเพื่อเพิ่มมูลค่า ในส่วนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และโลโก้ไข่เค็ม
2. เพิ่มกลุ่มอาชีพอื่นๆ เข้าร่วมกับสภาองค์กรชุมชน เพื่อร่วมกันผลักดันและแก้ไขปัญหาในชุมชน เกิดชุมชนจัดการตนเองอย่างยั่งยืน
3. ทำงานร่วมกันกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลลำไทร เพื่อให้เกิดพลังการแก้ไขปัญหา และการขับเคลื่อนงาน โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ผ่านเวทีสภาองค์กรชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายอาทิตย์ สว่างอารมย์
ตำแหน่ง รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลลำไทร
เบอร์โทร 086-3401997

เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ทำปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้เอง
สภาองค์กรชุมชนตำบลศาลาครุ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

1.บริบทพื้นที่

ประวัติความเป็นมาของ ตำบลศาลาครุ เป็นเขตลาดต่ำ จากเขตแนวภูเขาจังหวัดสระบุรีและจังหวัดนครนายก ลักษณะป่าหญ้าปรีอ และหญ้าคา สลับต้นไม้เบญจพรรณจำนวนมาก มีสัตว์ป่านานาชนิด พื้นที่กันดาร แต่มีลำธารและบึงขนาดใหญ่ตามธรรมชาติ ประชาชนส่วนใหญ่อพยพมาจาก ตำบลบางปลากด อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก อาศัยทำมาหากินใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ อาชีพหลักการทำนา และเลี้ยงสัตว์เป็นส่วนใหญ่ ผลผลิตที่ได้ส่วนใหญ่ เก็บไว้ใช้บริโภคในครัวเรือน และบางส่วนนำไปแลกเปลี่ยนผลผลิต กับชุมชนใกล้เคียง การดำรงชีวิตมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ การคมนาคมสมัยก่อนต้องเดินทางด้วยเท้าระยะไกล จึงได้สร้างศาลาหลังหนึ่งขึ้นที่บึงวังจระเข้ (ปัจจุบันเป็นพื้นที่บริเวณบ้านวังศาลา หมู่ 1ตำบลนพรัตน)ไว้สำหรับคนเดินทางได้แวะพัก ร้อน ภายในศาลามีครุใส่น้ำตั้งไว้เพื่อให้ประชาชนที่เดินทางไปมาได้ดื่มน้ำแก้กระหาย จึงเรียกศาลานี้ว่า ศาลาครุ และเป็นที่มาของชื่อตำบลศาลาครุ ในปัจจุบันตำบลศาลาครุมี 10 หมู่บ้านมีประชากร 4462 คน แยกเป็นชาย 2176 คน แยกเป็นหญิง 2550 คน จำนวนครัวเรือน 1306 ครอบครั มีเนื้อที่ 25324 ไร่ 49.65 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลหนองหมู อ.วิหารแดง จ.สระบุรี

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลหนองสามวัง อ.หนองเสือ จ.ปทุมธานี

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลโพธิ์แทน อ.องครักษ์ จ.นครนายก

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลนพรัตน อ.หนองเสือ จ.ปทุมธานี

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

- ปัญหาการทำเกษตรกรรม ซึ่งต้นทุนการผลิตสูง แต่ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ทำให้เกษตรกรเป็นหนี้สิน
- ปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรม พัฒนาเมืองจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่องและเกิดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น
- ปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ ขยะสะสม ซึ่งเกิดขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชน
- ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทกภัยเกิดขึ้นบ่อยครั้งและมีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและวิถีการดำรงชีวิต

- ปัญหาผู้ได้รับผลกระทบโควิด 19 ส่งผลระบบเศรษฐกิจหยุดชะงัก สถานประกอบการหลายที่ต้องปิดตัวลง ทำให้ลูกจ้างทั้งหลายตกงาน ขาดรายได้ อีกทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อที่ทวีความรุนแรงสร้างความตื่นตระหนกให้กับประชาชนเป็นอย่างมากทำให้ไม่กล้าขยับตัวทำอะไร เพราะกลัวติดเชื้อ เข้าไม่ถึงการรักษา

3.สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาพองค์กรชุมชนตำบลศาลาครุ นั้น มีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหของชุมชนท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครีวเรือนผู้เดือดร้อนการแก้ไขปัญหเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหาพัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคมเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหาข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์จัดทำแผนการแก้ไขปัญหภายในตำบลเพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคมเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติจนเกิดรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต และวัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีเพื่อเชื่อมโยงการทำงานกลุ่มองค์กรต่างๆ ตั้งแต่ระดับตำบลระดับอำเภอ และระดับจังหวัด มีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานภาคีเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลและการสื่อสารเพื่อให้การขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ในพื้นที่ได้รับการแก้ไขปัญหอย่างบูรณาการร่วมกันจากทุกภาคี จนชุมชนท้องถิ่นสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยผ่านเวทีสภาองค์กรชุมชน โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง คนในชุมชนร่วมกันเสนอทางออก และสามารถเป็นที่ยอมรับของภาคี ท้องที่ ท้องถิ่น และอื่นๆ จนถึงขั้นสามารถปรับเปลี่ยนเชิงโครงสร้าง และนโยบายได้ เพื่อความยั่งยืนอย่างแท้จริงของชุมชน

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญห โดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหในพื้นที่

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล ระยะ 3-5 ปี

สภาองค์กรชุมชนตำบลศาลาครุ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

วิสัยทัศน์ : เป็นศูนย์การทำเกษตรกรรม ศูนย์บริการด้านสุขภาพและการศึกษาระดับประเทศ ท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรมสู่การเป็นเมืองที่น่าอยู่

เป้าหมาย :

1. การส่งเสริมพัฒนาการสาธนาอุปโภค

- ระบบสาธนาอุปโภคมีความพร้อมได้มาตรฐานเพียงพอและทั่วถึง

2. การส่งเสริมคุณภาพชีวิต

- ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกด้านและเป็นชุมชนเข้มแข็ง การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ประชาชนให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นอันดีงามการส่งเสริมเศรษฐกิจ
- ประชาชนมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น
- มีการลงทุนการจ้างงานในพื้นที่มากขึ้นการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจและมาเยี่ยมชมมากขึ้น

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยาบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนได้ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตด้านการเกษตร เนื่องปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูงซึ่งส่วนใหญ่จะหมดไปกับค่าปุ๋ย ค่ายาสำหรับบำรุงพืช สภาองค์กรชุมชนจึงได้ประชาหาหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาพร้อมกับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาโดยบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง อาทิ เกษตรอำเภอ สนับสนุนให้องค์ความรู้ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ กศน.สนับสนุนองค์ความรู้เรื่องการทำปุ๋ย

หมักสำหรับใช้เอง พัฒนาชุมชนสนับสนุนการแปรรูป พัฒนาผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมเรื่องการตลาด เพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจการทำเกษตรอินทรีย์ วิธีการลดต้นทุนการผลิต และการหาตลาดเพื่อลดปัญหาพ่อค้าคนกลางกดราคาผลผลิต ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมตัวผลิตและส่งออกสินค้าสร้างอำนาจในการต่อรองราคาได้

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	อบต.ศาลาครุ	- สนับสนุนการประสานงาน การจัดทำข้อมูล สถานที่ประชุม - มอบถุงยังชีพให้ผู้กักตัวและผู้ติดเชื้อในชุมชน จำนวน 100 ชุด
2	อสม.	- สนับสนุนการประสานงานหน่วยงานเพื่อมาให้ความรู้เกี่ยวกับ สุขอนามัยในด้านต่างๆ เกี่ยวกับสุขภาพ

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
		- สนับสนุนการตรวจ ดูแล ผู้ป่วย ผู้กักตัวในชุมชน
3	กศน.	- สนับสนุนวิทยากรและวัสดุอุปกรณ์ จัดทำโครงการฝึกทักษะด้านการ ฝึกอาชีพ การจักสาน การทำอาหาร การเย็บปักถักร้อย - สนับสนุนวิทยากรและวัสดุอุปกรณ์ จัดทำโครงการเรียนรู้ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4	เกษตรอำเภอ	- สนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้เรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ - สนับสนุนการออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนตำบลศาลาครุได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา
ด้านเศรษฐกิจ โดยร่วมกับกศน.ตำบลศาลาครุ ซึ่งได้สนับสนุน
วิทยากรและวัสดุอุปกรณ์ จัดทำโครงการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรการทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ จัด
กิจกรรมขึ้นเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564 ศูนย์เรียนรู้ตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง หมู่ที่ 3 คลอง 14 ตำบลศาลาครุ อำเภอหนองเสือ

จังหวัดปทุมธานี โดยมีผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน 15 คน ซึ่งการจัดอบรมในครั้งนี้ได้สร้างความเข้าใจการทำเกษตร
อินทรีย์ ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เพื่อความปลอดภัยต่อสุขภาพทั้งผู้ผลิต และผู้บริโภค ซึ่ง
การทำเกษตรอินทรีย์นั้นใช้หลักการอยู่ร่วมกันและพึ่งพาธรรมชาติ โดยมีปัจจัยการผลิตจากพืชและสิ่งที่มีชีวิตใน
ดิน โดยนำเศษซากพืช ซากสัตว์ พืชตระกูลถั่ว และซากเหลือทิ้งอื่นๆ นำมาใช้ในการปรับปรุงดิน สามารถ
ป้องกันศัตรูพืชได้ ทั้งนี้จะช่วยให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ จากการใช้เศษวัสดุที่เหลือใช้ภายในที่นา สวน
ไร่ และยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีเพื่อทำการผลิต ลดปัญหาความเสื่อมโทรมของดินที่เกิดจาก
การใช้สารเคมี รวมทั้งก่อให้เกิดผลผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษอีกด้วย

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศของสภาองค์กรชุมชนตำบลศาลาครุที่ผ่านมา ก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงที่สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ผ่านการเรียนรู้ ทำกิจกรรมร่วมกันเกิดความรัก ความสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน จนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต ขณะเดียวกันสภาองค์กรชุมชนตำบลได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนและสำนักงานเขตธนบุรี หน่วยงานภาคี ภาคีหน่วยงานหนุนเสริมในพื้นที่

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคให้ทั่วถึงและได้มาตรฐาน การบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม โดยปรับปรุงภูมิทัศน์ รักษาสภาพแวดล้อม การบริหารจัดการขยะ ระบบกำจัดน้ำเสีย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

ส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมการลงทุน ส่งเสริมอาชีพ และส่งเสริมการพัฒนาทางการเกษตร ศูนย์กระจายและส่งเสริมการค้ามีการปรับปรุงและส่งเสริมความรู้เพื่อเพิ่มปริมาณบุคลากรที่ผ่านการพัฒนาบุคลากรเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวละเอียด ยามเย็น
ตำแหน่ง เลขานุการสภาฯ
เบอร์โทร. 0869030744

สภาองค์กรชุมชนตำบลสวนพริกไทย อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี
“พัฒนาอาชีพ ยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชน”

1.บริบทพื้นที่

ในสมัยก่อนได้มีคนลาวแพ้วได้ถูกกวาดต้อนมาจากเวียงจันทน์ ได้มาอาศัยอยู่ที่ตำบลสวนพริกไทย ในปัจจุบันจึงเรียกหมู่บ้านดังกล่าวว่า “บ้านลาว” ในสมัยนั้นราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยเฉพาะปลูกพริกไทยกันเป็นจำนวนมาก ต่อมาได้มีชาวอิสลามมาอาศัย อยู่กลุ่มหนึ่ง และได้จัดตั้งเป็นตำบล เรียกว่า “ตำบลท่านลาน” โดยมีกำนันกา ซึ่งมีเชื้อสายอิสลาม เป็นกำนันปกครองตำบลท่านลานเป็นคนแรก ในเวลาต่อมาได้เปลี่ยนชื่อตำบลท่านลาน มาเป็นตำบล สวนพริกไทยจนถึงปัจจุบัน โดยมีนายไย สุทธิแย้ม ซึ่งมีเชื้อสายคนไทย เป็นกำนันคนต่อมา

ตำบลสวนพริกไทย อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 8,731ตาราง กิโลเมตร หรือประมาณ 5,456 ไร่ มีที่ทำการตั้งอยู่เลขที่ 15 หมู่ที่ 7 ตำบลสวนพริกไทย อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอมืองปทุมธานี ประมาณ 11 กิโลเมตร ติดกับสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดปทุมธานี ระยะทางจากดอนเมือง กรุงเทพมหานครประมาณ 30 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับ	ตำบลบางพูด
ทิศใต้	ติดกับ	ตำบลบางพูนและ ตำบลบ้านกลาง
ทิศตะวันออก	ติดกับ	เทศบาลเมืองคลองหลวง
ทิศตะวันตก	ติดกับ	ตำบลบ้านกระแซง และ ตำบลบ้านกลาง

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ด้วยบริบทตำบลสวนพริกไทยเป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีการทำนาปลูกข้าว แต่เมื่อความเจริญด้านวัตถุคืบคลานเข้ามาในพื้นที่ พื้นที่ที่เคยทำนาปลูกข้าวกลายเป็นอาคารพาณิชย์ หมู่บ้านจัดสรร ฯลฯ ปัญหาของตำบลคือ ประชาชนในตำบลขาดการมีส่วนร่วม ขาดความรู้ ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และองค์ความรู้เพื่อสร้างรายได้ กลุ่มองค์กรชุมชนในตำบลมีหลายกลุ่มแต่ไม่ค่อยเข้มแข็ง ประชากรย้ายถิ่นฐานเข้ามาเพื่อทำมาหากิน ทำให้เกิดประชากรแฝงในพื้นที่ตำบล และปัญหาหลายอย่างเป็นพิษเกิดจากขยะมูลฝอย

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนตำบลสวนพริกไทย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเชื่อมโยงจัดทำแผนการแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหามุมชนท้องถิ่น คร่าวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหามาเพื่อใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหามุมชนในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม
2. ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหามุมชนในตำบล ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้
3. การแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนามุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหามุมชน ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนา เพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหามุมชนในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี เชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่างๆในระดับตำบล อำเภอ จังหวัดและบูรณาการร่วมกัน พัฒนาระบบการสื่อสาร
4. ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหามุมชนความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหามุมชนโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหามุมชน

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น

ขั้นตอน/กระบวนการการแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น

จากการจัดทำแผนแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลสวนพริกไทยได้มีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหามุมชนคุณภาพชีวิตชุมชน ด้านเศรษฐกิจ ในเรื่องการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของกลุ่มอาชีพ โดยทำการเชื่อมโยงกลุ่มองค์กรและหน่วยงานภาคี จัดประชุมสภาองค์กรชุมชน ขอสนับสนุนงบประมาณและส่งเสริมอาชีพพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ มีการเชื่อมโยงงบประมาณในการจัดอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพโดยใช้ภูมิปัญญาภายในท้องถิ่นเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชน ใช้การพึ่งตนเองเป็นหลักในการดำรงชีวิตและครอบครัว ฝึกอบรมให้ความรู้ สร้างอาชีพ สร้างรายได้ เช่น การทำสบู่สมุนไพร การแปรรูปผลไม้ การทำสบู่สมุนไพร การแปรรูปผลไม้

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	สนับสนุนงบประมาณโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน
2	กศน.	สนับสนุนวิทยากรจัดอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพทำขนม ได้แก่ ขนมกุยช่าย,ขนมโดนัทจิ๋ว,ช่อม่วง , ทำเหรียญโปรยทาน,ทำสไบมอญ , ตะกร้าจากผักตบชวา
3	อบต.สวนพริกไทย	สนับสนุนให้สถานที่ในการอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพ
4	พัฒนาชุมชน	สนับสนุนงบประมาณจำนวน 20,000 บาท เพื่อจัดกิจกรรมปลูกผักสวนครัว,ทำขนมเปียะ,เพาะเห็ดภูฐาน เห็ดนางฟ้า
5	แรงงานจังหวัด	สนับสนุนวิทยากรและวัสดุอุปกรณ์อบรมให้ความรู้ด้านอาชีพทำขนม ,ทำตะกร้าสานจากเชือกป่าน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจ โดยบูรณาการความร่วมมือจาก กศน. ตำบลสวนพริกไทยสนับสนุนวิทยากร และวัสดุอุปกรณ์จัดอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด 19 ซึ่งได้จัดอบรมหลักสูตรทำขนม ได้แก่ ขนมกุยช่าย,ขนมโดนัทจิ๋ว,ช่อม่วง , ทำเหรียญโปรยทาน,ทำสไบมอญ , ตะกร้าจากผักตบชวา โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรละ 10 คน เนื่องจากต้องจำกัดคนกลุ่มเล็กตามมาตรการจังหวัดเพื่อช่วยลดการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด 19 ในพื้นที่ โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลสวนพริกไทยร่วมสนับสนุน สถานที่ในการจัดอบรม

นอกจากนี้พัฒนาชุมชนสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 20,000 บาท โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลสวนพริกไทยได้นำมาจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ ซึ่งมีกองทุนพัฒนาดาบพาสตรีสนับสนุนวิทยากรจัดกิจกรรมปลูกผักสวนครัว ทำให้เกิดการพัฒนากลุ่มอาชีพ ปลูกผักสวนครัว สู่การสร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตสมาชิกกลุ่มอาชีพ สร้างรายได้ให้ครอบครัวที่ได้รับการอบรมอาชีพเป็นการสร้างรายได้เสริมเพิ่มรายได้ในระยะยาว ทำให้ประชาชนในตำบลมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ตัวอย่างบุคคล

นายสมหมาย นาดโต อยู่บ้านเลขที่ 57/2 หมู่ที่ 8 ตำบลสวนพริกไทย ได้เข้าร่วมการอบรมหลักสูตรการปลูกผักสวนครัว ภายหลังจากการอบรมนั้น ได้นำความรู้เรื่องการเพาะเห็ดภูฐาน เห็ดนางฟ้า มาทดลองเพาะในครัวเรือน จนกระทั่งสามารถขยายได้ปริมาณมากพอจึงได้เก็บเห็ด จำหน่ายที่ตลาดเช้า หมู่บ้านไวท์เหาส์ ตลาดวัดเสด็จ ซึ่งสามารถจำหน่ายได้จำนวน 10-20 กิโลกรัม/วัน สร้างรายได้ ได้ประมาณ 500 บาท/วัน ทำให้มีอาชีพเสริมรองรับจากอาชีพหลัก เพิ่มรายได้ในครัวเรือน และสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้บ้านอื่นในชุมชนที่สนใจมาร่วมเรียนรู้ ประสบการณ์เพื่อขยายการพัฒนาคุณภาพชีวิตในครัวเรือนอื่น ๆ ต่อไป

น.ส.แพรวไพลิน แก้วนิยม เข้าร่วมการอบรมหลักสูตรการอบรมพับเหรียญโปรยทาน และได้นำความรู้ที่ได้รับ มาประกอบเป็นอาชีพเสริม จำหน่ายทั้งตามออเดอร์ที่สั่ง จำหน่ายออนไลน์ โดยสามารถผลิตสินค้าได้จำนวน 300 – 500 ชิ้น / ออเดอร์ สามารถสร้างรายได้ จำนวน 500 – 1,000 บาท / ออเดอร์ รายได้จะมากในช่วงเทศกาลงานบวช

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานแก้ไขปัญหามุขชนท้องถิ่นที่ผ่านมา ภายใต้สภาองค์กรชุมชนตำบลสวนพริกไทย ส่งผลให้ชุมชนมีส่วนร่วม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ พัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ เสริมรายได้ให้ครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มอาชีพ เกิดความรัก ความสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ขณะเดียวกันสภาองค์กรชุมชนเป็นที่รู้จักของคนในชุมชน หน่วยงานภาคีในพื้นที่

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลสวนพริกไทย ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหามุขชนในตำบล ผ่านโครงการ หลายกิจกรรม ทั้งการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนากลุ่มองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ประชาชนได้เข้าร่วมมีหลายครัวเรือนที่สามารถนำองค์ความรู้ไปต่อยอดและสามารถนำไปสร้างรายได้ สร้างอาชีพเสริม ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งทางสภาองค์กรชุมชนมีแผนการติดตามการดำเนินการต่างๆและต่อยอดขยายผล พัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายองค์ความรู้แก่คนในชุมชนในการพัฒนางานต่างๆในพื้นที่ เพื่อให้คนในตำบลมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวนันท์ แก้วนิยม
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลสวนพริกไทย
เบอร์โทร 092-2843257

เสียชีวิตหลายราย ทางสภาองค์กรชุมชนจึงร่วมมือกับเทศบาลตำบลหลักหกและองค์กรสวัสดิการชุมชนตำบลหลักหก(กองทุนวันละบาท)ที่มีในชุมชนดำเนินการช่วยเหลือ เบื้องต้นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลหลักหกประสบ สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลหลักหกซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลาง ในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นโดยมีกระบวนการดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทั้งสามด้าน สังคม /เศรษฐกิจ/สิ่งแวดล้อม
2. ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหาข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาในตำบล ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้
3. การ แก้ไขปัญหา ชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนา เพื่อเชื่อมโยงการหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิตวัฒนธรรมได้อย่างสมดุล
4. บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี เชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่างๆในระดับตำบล อำเภอ จังหวัดและบูรณาการร่วมกัน
5. ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชน จัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลหลักหก ได้มีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนด้านสวัสดิภาพและสวัสดิการ โดยการจัดเวทีประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลเชื่อมโยงกลุ่มองค์กรในชุมชน คือ องค์กรสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลหลักหกเพื่อขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชน สวัสดิการชุมชน บูรณาการกับหน่วยงานภาคีจัดทำแผนขยายฐานสมาชิกและรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชน รวมถึงการส่งเสริมให้คนในตำบลปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทานเองในช่วงสถานการณ์โควิด 19และต่อไปโดยใช้สารสกัดอินทรีย์แทน

สารเคมี เพื่อเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม และทำนํ้ายาเอนกประสงค์ไว้ใช้ในครัวเรือน ทำให้คนในตำบลมีสุขภาพที่ดีขึ้น สุขภาพใจก็ดีตามมา ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 17,500 บาท โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนตำบล พัฒนาคุณภาพสภาพองค์กรชุมชน/คุณภาพสวัสดิการชุมชน
2	ก ศ น	สนับสนุน วิทยากรและวัสดุอุปกรณ์ จัดกิจกรรมอบรม หลักสูตรเจอล้างมือ นํ้ายาฆ่าเชื้อโรค
3	องค์การบริหารส่วนตำบลหลักหก	- สนับสนุนถุงยังชีพให้กับประชาชนที่ติดเชื้อโควิดและกักตัวอยู่บ้าน จำนวน 100 ชุด - สนับสนุนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสร้างความเข้าใจเรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชน - ส่งเสริมกาประชาสัมพันธ์เรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชน
4	พัฒนาชุมชน	สนับสนุนวิทยากรอบรมการเพาะเห็ด

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการแก้ไขปัญหาพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน ด้านสวัสดิภาพและสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกลุ่มองค์กรในการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชน สวัสดิการชุมชนและบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาคี อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบลหลักหก สนับสนุนเจ้าหน้าที่ที่สร้างความเข้าใจหลักคิดเจตนารมณ์การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนความรู้ความเข้าใจในเรื่องสวัสดิการชุมชน และสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ประโยชน์ของกองทุนสวัสดิการชุมชน ทำให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้และเข้าใจการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนมากยิ่งขึ้น จึงทำให้มีผู้สนใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนเพิ่ม เกิดการขยายฐานสมาชิกได้จำนวน 53 คน

นอกจากนี้ สภาองค์กรชุมชนตำบลหลักหกได้ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด19 โดยมีการบูรณาการ การช่วยเหลือจาก กศน.ตำบลหลักหก สนับสนุน วิทยากรและวัสดุอุปกรณ์ จัดกิจกรรมอบรม หลักสูตรเจลล้างมือ น้ำยาฆ่าเชื้อโรค โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 10 คน และองค์การบริหารส่วนตำบลหลักหก ได้สนับสนุนมอบถุงยังชีพข้าวสาร อาหารแห้ง ให้กับประชาชนที่ติดเชื้อโควิดและกักตัวอยู่บ้าน จำนวน 100 ชุด ซึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาเยียวยาความเดือดร้อนให้กับประชาชนได้ในระยะสั้น ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ลดภาระค่าใช้จ่าย และลดการออกจากบ้านโดยไม่จำเป็น

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานแก้ไขปัญหาคณะพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน ด้านสวัสดิภาพและสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น ภายใต้องค์การชุมชนเทศบาลตำบลหลักหกส่งผลให้ชุมชนมีส่วนร่วม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดความรัก ความสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาคณะพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมพัฒนาด้านสวัสดิภาพและสวัสดิการชุมชน ขณะเดียวกันสภาองค์กรชุมชนเป็นที่รู้จักของคนในชุมชน หน่วยงานภาคีในพื้นที่

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลหลักหก ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาคณะพัฒนาคุณภาพชีวิต ผ่านโครงการ หลายกิจกรรม ทั้งการพัฒนาด้านสวัสดิภาพและสวัสดิการชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนากลุ่มองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็งประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมหลาย คราวเรือนที่สามารถนำองค์ความรู้ไปต่อยอด ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งทางสภาองค์กรชุมชนมีแผนการติดตามการดำเนินงานต่าง ๆ และขยายผลพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายองค์ความรู้แก่ชุมชนในการพัฒนางานต่างๆในพื้นที่เพื่อให้คนในตำบลมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

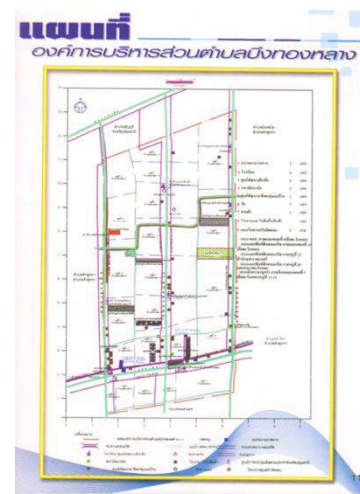
ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวจิระพร พวงทอง
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลหลักหก
เบอร์โทร 096-9458598

สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
“การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชน”

1.บริบทพื้นที่

ที่มาของตำบลบึงทองหลาง จากหลักฐานอ้างอิงและการสัมภาษณ์จากผู้สูงวัยในชุมชน พื้นที่แห่งนี้มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยกล่าวอ้างว่าเกิดขึ้นเมื่อช่วงระหว่างปี พ.ศ.2443(ช่วงระหว่างรัชกาลที่ 5 หรือ ประมาณ 120 ปี มาแล้ว ซึ่งตามคำบอกเล่าว่า ลักษณะเดิมของพื้นที่ส่วนใหญ่ มีน้ำท่วมในช่วงฤดูน้ำ แต่ในฤดูหน้าแล้งจะเป็นป่าโปร่ง ทำให้พื้นที่ดังกล่าว เป็นที่ให้สัตว์น้อยใหญ่รวมทั้งโคลงช้างที่ลงมาจากเขาใหญ่ เมืองนครนายก ได้ลงมาตีแปลง เล่นน้ำ และอาศัยหากินตามแหล่งน้ำที่มีน้ำท่วมขัง จนทำให้เกิดเป็นแอ่งน้ำ มีขนาดใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ มาอีกทั้งโดยรอบๆ เป็นป่าโปร่งมีพันธุ์ไม้ที่ชาวบ้านในสมันนั้นเรียกกันว่า “ทองหลาง” ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งสมัยนั้นนิยมเรียกสถานที่หรือชื่อคนตามแหล่งที่อยู่เพราะยังไม่มีที่ตั้งชื่ออย่างเป็นทางการ ชาวบ้านจึงเรียกกันว่า “บึง*ทองหลาง” และเรียกกันต่อมาจนถึงปัจจุบัน

และก่อนปี พ.ศ.2445 รัชกาลที่ 5 ได้ทรงเล็งเห็นว่าที่ราบลุ่มทุ่งรังสิตที่เป็นที่ตั้งของตำบลบึงทองหลาง ปัจจุบัน เป็นที่อุดมสมบูรณ์ ควรจะมีการส่งเสริมให้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่เหมาะสมที่สุดในประเทศ จึงได้มีการให้ทำการขุดคลองส่งน้ำต่างๆขึ้น โดยบริษัทคุนาสยาม จำกัด อันประกอบไปด้วย คลอง 8 วา (ฝั่งธัญบุรี) คลอง 6 วา (ฝั่งลำลูกกา) คลอง 3 วา (ฝั่งมีนบุรี) และมีคลองซอยส่งน้ำอื่นๆอีก 52 คลอง รวมทั้งคลองด้วย 9 คลอง 10 และคลอง 11 ซึ่งเป็นพื้นที่ในตำบลบึงทองหลาง ในปัจจุบัน บริเวณที่ดินที่รัชกาลที่ 5 พระองค์ทรงคาดหวังไว้ บริเวณที่ดินดังกล่าวก็คือ ตำบลบึง

ทองหลาง เป็นส่วนหนึ่ง มีจำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีทั้งหมด 10,339 คน เป็นชาย 5,037 คน เป็นหญิง 5,302 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 194 คน/ตารางกิโลเมตร จำนวนหมู่บ้าน จำนวน 22 หมู่บ้าน ที่ตั้งตำบลบึงทองหลาง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ประมาณ 8.4 กิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ	อำเภอธัญบุรี
ทิศใต้	ติดกับ	เขตสามวาตะวันออก
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ตำบลลำไทร-บึงคอไห
ทิศตะวันตก	ติดกับ	ตำบลลำลูกกา

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ประเด็น	สภาพปัญหา
ด้านสังคม	- ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน - ปัญหาสังคม ครอบครัว/ เยาวชน / สารเสพติด - ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพและรายได้ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ
ด้านเศรษฐกิจ	- รายได้น้อยกว่ารายจ่าย - หนี้สินนอกระบบ - ต้นทุนในการทำเกษตรเพิ่มสูงขึ้น - การรวมกลุ่มอาชีพในชุมชนยังไม่เข้มแข็ง ขาดการประสานงาน พัฒนาทักษะฝีมือ - ไม่มีรายได้ที่แน่นอน /ว่างงานไม่มีการจัดทำหรือผลิตสินค้าชุมชน
ด้านที่อยู่อาศัย	- ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง - เช่าที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและทำกิน - ที่อยู่อาศัยทรุดโทรม - ถูกไล่รื้อโดยไม่มีที่สำรองให้ - อยู่อาศัยกันแบบกระจุกตัว - ไม่มีเอกสารสิทธิ์หรือการรับรองสิทธิ์ในการอยู่อาศัย - แออัด อยู่หลายครอบครัวในบ้านเดียวกัน - ขาดแคลนที่อยู่อาศัย(อาศัยญาติ, เช่า, มีที่ดินแต่ไม่มีทุน)

ประเด็น	สภาพปัญหา
ด้านสาธารณสุข	- ประชาชนขาดความรู้ในการอุปโภค บริโภค - ประชาชนขาดการดูแลสุขภาพอนามัยในเบื้องต้น - มีน้ำเน่า น้ำเสีย เป็นบ่อเกิดของพาหะนำโรค - ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น
ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	- การเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และประชาชนขาดความต่อเนื่อง - ขาดการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี - เด็กที่มีฐานะยากจนขาดทุนการศึกษา - ไม่มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน/ แหล่งน้ำ	- ไฟฟ้าส่องสว่างตามทางสาธารณะมีเป็นบางช่วง - ถนนสาธารณะไม่มีสัญลักษณ์หรือป้ายบอกทางไม่ชัดเจน - น้ำเน่าเสีย ลำคลองตื้นเขิน - ประชาชนปล่อยน้ำที่มีสารเคมีจากการทำเกษตรลงในคลองสาธารณะ
ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	➤ ประชากรไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ➤ ไม่มีสถานที่พักผ่อนหรือสวนสาธารณะในชุมชน ➤ ประชาชนในชุมชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติ

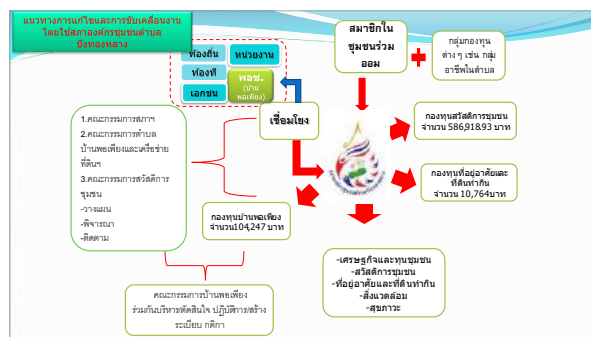
3.สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงทองหลาง มุ่งเน้นการพัฒนาโดยใช้พื้นที่ในการขับเคลื่อนงานเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ ทำความเข้าใจร่วม พร้อมองค์ความรู้ในการสร้างจิตสำนึกการทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายงานพัฒนา และพัฒนาศักยภาพผู้นำให้เข้มแข็งมีคุณภาพ

ตลอดเวลาที่ผ่านมาสภาองค์กรชุมชนเน้นเป้าหมายหลักที่สำคัญคือความเป็นอยู่ของคนในชุมชนพื้นที่ ต้องมีความอยู่ดีมีสุข จัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งได้เกิดจากการร่วมมือของทุกฝ่ายร่วมกับขับเคลื่อนงาน สภาองค์กรชุมชนจึงได้เป็นองค์กรกลางในการเชื่อมโยงการทำงานภายในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นชุมชนต่อชุมชนหรือชุมชนกับหน่วยงานท้องถิ่นท้องถิ่น และนำมาสู่การจัดทำแผนชุมชน 1 ตำบล 1 แผนพัฒนาในการแก้ไขปัญหาของตำบลเพื่อประชุมเชื่อมโยงกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่มีอยู่ในตำบลร่วมกันคิด/วางแผน/แก้ไขปัญหาการทำงานเพื่อการเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีในการพัฒนาศักยภาพด้วยการขยายแกนนำคนรุ่นใหม่ในพื้นที่โดยใช้สภาองค์กรชุมชนขับเคลื่อนการทำงานในการทำแผนชุมชนเป็นเครื่องมือเพื่อกระตุ้นส่งเสริมสนับสนุนแนะนำและติดตามประเมินผลต่อยอดสู่การจัดทำระบบการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพสภาองค์กรชุมชนบึงทองหลาง มีเป้าประสงค์ต่อการแก้ไข

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหามชนชนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานของชุมชนทั้งในเมืองและชนบท โดยในพื้นที่ชนบทมีประชาชนประสบปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทั้งบ้านที่ก่อสร้างมานาน มีสภาพชำรุดทรุดโทรม ก่อสร้างด้วยวัสดุที่ไม่มั่นคง ไม่ได้ปรับปรุงซ่อมแซม เพราะไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากมีรายได้ไม่เพียงพอ สภาองค์กรชุมชนจึงได้ขับเคลื่อน

การแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมีกลไกการทำงานเชื่อมโยงของกลุ่มผู้เดือดร้อน องค์กรชุมชน หน่วยงานภาคี ท้องที่
ท้องถิ่น โดยมีการสำรวจผู้เดือดร้อนและร่วมเป็นคณะทำงานพิจารณาผู้เดือดร้อน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

1. สมาชิกต้องเป็นคนในตำบลบึงทองหลาง อายุ 18 ปี ขึ้นไป
2. สมาชิกต้องสมัครกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบึงทองหลางเพื่อให้มีสวัสดิการด้านอื่นๆ
3. สมาชิกสามารถยืมเงินจากกองทุนบ้านพอเพียงใหม่ได้ โดยต้องนำเงินสมทบเดิมเข้ากองทุนให้ครบก่อน
4. การยืมเงินสร้างบ้าน/ซ่อมแซมบ้าน/ต่อเติมบ้าน เป็นไปตามคณะกรรมการพิจารณาตามความเดือดร้อนและราคาประเมินการซ่อมสร้าง
5. การช่วยเหลือผู้ยากไร้ต้องมีการรับรองจากสมาชิกกองทุนเกินกึ่งหนึ่งของสมาชิก แกนนำชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.บึงทองหลาง	โครงการส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิต แจ่มใสร่างกายแข็งแรง ตำบลบึงทองหลาง ประจำปีงบประมาณ 2564 งบประมาณจำนวน 339,750บาท
2	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.)	โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ปี 2564 งบประมาณ จำนวน17,500 บาท โครงการบ้านพอเพียงชนบท ปี 2564 จำนวน 51 ครั้วเรือน งบประมาณ จำนวน 900,000 บาท
3.	นายประสิทธิ์ อยู่แขก สมาชิกอบต.	สนับสนุนข่าวสาร มาม่า และไข่ให้กับผู้ป่วยติดเตียง
4	กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.บึงทองหลาง	โครงการส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิต แจ่มใสร่างกายแข็งแรง ตำบลบึงทองหลาง ประจำปีงบประมาณ 2564 งบประมาณจำนวน 339,750บาท
5	ห้างหุ้นส่วนจำกัด นนธวัชวัสดุ สนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย	สนับสนุน.งบประมาณ 10,000 บาท/ 1 ครั้วเรือน สนับสนุนวัสดุหินทราย ปูนเทพื้น ปูนฉาบ และอิฐบล็อก
6	บริษัทนิติธรณ์ ทรานสปอต	มอบเครื่องดื่ม น้ำแข็ง และอนุเคราะห์ ถังแช่น้ำแข็งให้กับช่างที่มาช่วยซ่อมแซมบ้าน
7.	ร้านเจียบคลองสิบ	สนับสนุนวัสดุก่อสร้าง และสนับสนุน ถังวงจำนวน 3 ถังพร้อมฝาปิดเพื่อสร้างห้องส้วม และบริจาคน้ำดื่มให้กับช่างจิตอาสา
8	นายพงษ์นที สร้อยทอง ประธานสภาองค์กรชุมชน	บริจาค หน้าต่างบ้าน จำนวน 8 บาน
9	นางซาริยา หอมศิริ กรรมการสภา ฯ	บริจาค แผ่นสματοςบอร์ด จำนวน 8 แผ่น เหล็กกล่องยาว 6 เมตร จำนวน 10 เส้น
10	นายพิพัฒน์ พงษ์มาลา	บริจาค เงิน 2,000 บาท เพื่อซื้อข้าวให้ช่างจิตอาสา
11	นายขวัญมา จันทรไพศรี ผู้ใหญ่บ้านม.5	สนับสนุนงบประมาณ 500 บาท เพื่อซื้อข้าวกล่องให้ช่างจิตอาสา
12	นายสมบุญ พิชนะสุข นายกอบต.	สนับสนุนแผ่นเมทัลชีส จำนวน 18 แผ่น อุปกรณ์ ประตู บ้าน และห้องน้ำ จำนวน 3 บาน

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
13	บริษัท บุญแสน ปลาตุก	บริจาค ไฟฟ้าในเชื่อมเหล็กจำนวน 14 วัน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการดำเนินการแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่นด้านที่อยู่อาศัย เพื่อช่วยลดปัญหาความเดือดร้อน และพัฒนาคุณภาพการอยู่อาศัยของครัวเรือนยากจน ผู้มีรายได้น้อยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งเป็นพื้นฐานสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในสังคม ที่จะให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นหลักในการจัดการตนเองต่อไป ซึ่งอยู่ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัย 20 ปี สภาองค์กรชุมชนจึงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผ่านโครงการบ้านพอเพียง โดยสภาองค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินการ พร้อมกับการสนับสนุนให้ชุมชนได้ดูแลและช่วยเหลือผู้อยู่อาศัยที่เป็นผู้ยากจน ในการดำเนินการซ่อมแซม ปรับปรุง ต่อเติมบ้าน หรือการสร้างใหม่แทนบ้านเดิมที่มีสภาพทรุดโทรม ที่อาจเป็นภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัยได้ ซึ่งที่ผ่านมาได้เกิดการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยแล้วจำนวน 212 ครัวเรือน ประกอบด้วย ปี 2560 ได้ดำเนินการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยจำนวน 54 หลังคาเรือน งบประมาณ 972,000 บาท ปี 2561 จำนวน 50 หลังคาเรือน งบประมาณ 900,000 บาท ปี 2563 ได้ดำเนินการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย จำนวน 50 หลังคาเรือน งบประมาณ 900,000 บาท และปี 2564 ได้ดำเนินการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยจำนวน 51 หลังคาเรือน งบประมาณ 900,000 บาท ซึ่งตามเงื่อนไขผู้ที่เข้าร่วมโครงการจะร่วมสมทบเงินเข้ากองทุนที่อยู่อาศัยเพื่อนำเงินไปช่วยเหลือครัวเรือนอื่นๆ ในตำบลต่อไป โดยที่ผ่านมาสามารถนำเงินเงินทุนไปต่อยอดซ่อมแซมครัวเรือนผู้เดือดร้อนได้เพิ่มเติม จำนวน 8 ครัวเรือน งบประมาณ 160,000 บาท และในปี 2564 นำเงินจากกองทุนบ้านพอเพียงตำบลบึงทองหลาง นำมาแก้ไขปัญหาก็อีก 1 ครัวเรือน งบประมาณ 74,287.บาท บาท ทำให้ครัวเรือนยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในชุมชนได้มีที่อยู่อาศัยดีขึ้น มีความมั่นคง และเกิดการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถวางแผนจัดการที่อยู่อาศัยร่วมกันในระดับพื้นที่กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสามารถเชื่อมโยงกับงานพัฒนาด้านต่างๆ ในตำบล

ปีงบประมาณ	จำนวนครัวเรือน	งบประมาณ
2560	54	972,000
2561	50	900,000
2562	8	160,000
2563	50	900,000
2564	50	900,000
รวม	212	3,832,000

บุคคลตัวอย่าง

นางประสิทธิ์ ทับสวัสดิ์ อายุ 84 ปี เป็นผู้พิการแขนเป็นข้อโตะทำงานไม่สะดวก มีอาชีพ เก็บผักบุงในคลองขาย อาศัยอยู่กับบุตรชาย 2 คน แม่ลูก ซึ่งเดิมได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมของบรรพบุรุษอาศัยอยู่มาประมาณ 50 ปี ต่อมาได้ทราบว่าญาติได้นำที่ดินนั้นขายให้คนอื่นไปนานแล้ว และไม่ทราบว่าเจ้าของคือใคร จึงได้แจ้งความจำนงขอรับงบประมาณบ้านพอเพียงในปี 2564 นี้ เพื่อไปซ่อมแซมบ้านที่ชำรุดทรุดโทรมมากแล้ว ซึ่งบ้านเดิมทำด้วยเปลือกไม้ตีแปะไว้ แต่เนื่องจากไม่ใช่เจ้าของบ้านจึงไม่สามารถซ่อมบ้านหลังเดิมที่อาศัยอยู่ได้ สภาจึงมีมติให้ดำเนินการสร้างบ้านในที่ดินที่เป็นเจ้าของสิทธิ์คือที่ดินธรณีสงฆ์วัดพิรุณศาสตร์ ภายใต้งบประมาณ 18,000 บาท โดยซื้อวัสดุอุปกรณ์เท่าที่จำเป็นภายใต้งบประมาณที่จำกัดไปก่อน แต่ในขณะที่ทำการปลูกสร้างบ้านอยู่นั้นได้ นายสวัสดิ์ หรั่งศิริ บุตรชายของ นางประสิทธิ์ เกิดป่วย มีอาการเส้นเลือดในสมอง ตีบ และแตกกะทันหัน ทำให้ขณะนี้ไม่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ พูดไม่ได้ เป็นอัมพาต แขนครึ่งตัว การขับถ่ายต้องใช้แพมเพิส อีกทั้งตอนล้มได้มีเหล็กที่ก่อสร้างแทงเข้าที่ฝ่าเท้าทำให้เป็นแผลต้องทำการล้างแผลที่รพ.สต.ทุก 2 วัน ซึ่งทางเข้าที่รถยนต์เข้าไม่ได้ต้องใช้รถเข็นนำคนไข่ออกมาที่ถนนก่อนนำขึ้นรถทำให้มีค่าใช้จ่ายสูงตามมา

จากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น กรรมการสภาฯ จึงมีมติขอสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนบ้านพอเพียงจำนวน 74,287.บาท เพื่อนำมาช่วยสร้างบ้านให้สามารถอยู่อาศัยได้ โดยได้รับการช่วยเหลือจาก **แกนนำตำบล** ห้างหุ้นส่วนจำกัด นนธวัช วัสดุ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างบ้าน จำนวน 10,000 บาท ภาคเอกชน บริษัทนิติธรรม ทรานสปอร์ต น้ำดื่ม เครื่องดื่ม น้ำแข็ง และอนุเคราะห์ ถังแช่น้ำแข็ง ร้านเจียบคลองสิบ วัสดุก่อสร้าง สนับสนุน ถังวงจำนวน 3 ถังพร้อมฝาปิดเพื่อสร้างห้องส้วม และบริจาคน้ำดื่มให้กับช่างจิตอาสา นายพงษ์นที สร้อยทอง ประธานสภาองค์กรชุมชน บริจาค หน้าต่างบ้าน จำนวน 8 บาน นางซาริยา หอมศิริ กรรมการสภาฯ บริจาค แผ่นสมาทบอร์ด จำนวน 8 แผ่น เหล็กกล่องยาว 6 เมตร จำนวน 10 เส้นนายพิพัฒน์ พงษ์มาลา บริจาค เงิน 2,000 บาท เพื่อซื้อข้าวให้ช่างจิตอาสา นายขวัญมา จันทรไพศรี ผู้ใหญ่บ้านม.5 สนับสนุนงบประมาณ 500 บาท เพื่อซื้อข้าวกล่องให้ช่างจิตอาสา สมาชิกอบต.นายประสิทธิ์ อยู่แขก สนับสนุนข้าวสาร มาม่า และไข่ให้กับผู้ป่วยติดเตียง(บุตรชายนางประสิทธิ์) นายกอบต.นายสมบุญ พิชนะสุข สนับสนุนแผ่นเมทัลชีส จำนวน 18 แผ่น อุปกรณ์ ประตู บ้าน และห้องน้ำ จำนวน 3 บาน บริษัท บุญแสนปลาตุก บริจาค ไฟฟ้าในเชื่อมเหล็กจำนวน 14 วัน ที่สำคัญที่สุด คือ ช่างจิตอาสาจาก.ช่างจากในชุมชนตำบลบึงทองหลาง จำนวน 12 คน โดยสลับกันเข้ามาช่วยสร้างบ้านเป็นเวลา 14 วัน จนกระทั่งสร้างบ้านได้เสร็จสิ้น ทำให้นางประสิทธิ์ ทับสวัสดิ์ มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ปลอดภัย มีสุขภาวะที่ดีเอื้อต่อการดำเนินชีวิตมากขึ้น จากการทำงานในครั้งนี้ นั้น ทำให้เห็นถึงศักยภาพของชุมชนในการเชื่อมร้อยเครือข่าย หลอมรวมการทำงานจากหลากหลายภาคี ทำให้เกิดพลังในการสร้างการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตได้อย่างเข้มแข็ง

บ้านเดิม	ระหว่างสร้างบ้านใหม่	บ้านใหม่

6. ข้อค้นพบสำคัญ

ทำให้ประชาชนในตำบลบึงทองหลางได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม โดยบูรณาการทำงานร่วมกัน ทั้ง ภาวฯ กองทุนในตำบล - กองทุนบ้านพอเพียง - กองทุนที่ดินทำกิน - กองทุนสวัสดิการชุมชน หน่วยงานภาคี เครือข่าย ช่วยกันพัฒนาที่อยู่อาศัยและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนทำให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนได้ รวมทั้ง เกิดการร่วมแรงใจ ในการบริหารจัดการ โดยช่างชุมชนร่วมตัวสร้างบ้านให้ผู้พิการและผู้ป่วยติดเตียง

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

การพัฒนาที่อยู่อาศัยทำให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาชุมชนที่บุงกรุกและมีบ้านที่ทรุดโทรมในการจ้างช่างชุมชน ซ่อมแซมบ้านผู้เดือดร้อนของคนในตำบลทำให้มีรายได้ มีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่และมั่นคง โดยใช้กองทุนในตำบล - กองทุนบ้านพอเพียง - กองทุนที่ดินทำกิน - กองทุนสวัสดิการชุมชน ช่วยเหลือต่อยอดทำให้คนในชุมชนมีอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับผู้ว่างงานในชุมชน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากในการอบรมสร้างอาชีพเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากชุมชนท้องถิ่นตำบลบึงทองหลาง โดยการต่อยอดอาชีพปลูกหมากเหลือง เพาะเห็ด การแปรรูปลาดูก เพื่อพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจฐานราก ให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าให้มีรูปแบบที่ทันสมัย เพิ่มช่องทางการตลาด ให้กับผู้ตกงาน ผู้สูงอายุ ผู้เป็นเกษตรกรที่เป็นเกษตรกรสมัยใหม่ไม่ให้ใช้สารเคมีปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยการลดละเลิกสารเคมีหันมาใช้เกษตรอินทรีย์หรือเกษตรปลอดภัย เพื่อให้คนในชุมชนมีอาชีพเสริม และต่อยอดอาชีพเดิมให้มีความเข้มแข็งในการจัดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเองอย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ.นางชาริยา หอมศิริ

ตำแหน่ง คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนตำบลบึงทองหลาง

เบอร์โทร 085-1590602

อนุรักษ์ฟื้นฟูหนองปลาแขยง แหล่งอาหารชุมชน แหล่งท่องเที่ยวคนปราจีนบุรี
สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

1.บริบทพื้นที่

เทศบาลตำบลเมืองเก่า เดิมเป็นสุขาภิบาลเมืองเก่า โดยได้ยกฐานะท้องถิ่นบางส่วนของตำบลเมืองเก่าและตำบลกบินทร์ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จัดตั้งเป็นสุขาภิบาล ต่อมาเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ได้เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลเมืองเก่า

เทศบาลตำบลเมืองเก่า ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดปราจีนบุรี ห่างจากตัวจังหวัดปราจีนบุรี ประมาณ 58 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 193 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลเมืองเก่าและตำบลกบินทร์ อาณาเขตพื้นที่ครอบคลุม 10 ตารางกิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศ ด้านทิศตะวันออก มีสภาพเป็นเนินสูง ส่วนทางด้านทิศตะวันตก เป็นที่ลุ่มน้ำท่วม มีน้ำขังเป็นบางส่วน มีพื้นที่ทางการเพาะปลูกเพียงเล็กน้อย มีแม่น้ำ คลอง และหนองสาธารณะ (ใช้ทางหลวงหมายเลข 304 เป็นเส้นทางแบ่งทิศ) บริเวณสี่แยกทางหลวงหมายเลข 33 กับทางหลวงหมายเลข 304 ตัดกันเป็นสี่แยก มีชื่อว่า “สี่แยกกบินทร์บุรี”โดยมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศใต้ ติดกับตำบลกบินทร์ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลเมืองเก่า ตำบลบ้านนา ตำบลย่านรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลเมืองเก่า ตำบลกบินทร์ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

เขตการปกครอง แบ่งเขตการปกครองเป็นชุมชนได้จำนวน 12 ชุมชน จำนวนประชากรทั้งหมด 6,667 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 4,343 ครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบการพาณิชย์ การค้าขายมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นอาชีพการประกอบกิจการสำหรับบริการประชาชน รับจ้างทั่วไป รับราชการ รัฐวิสาหกิจ และการเกษตร ภาษาถิ่น ประชาชนในพื้นที่มีการใช้ภาษาในการสื่อสาร 2 ภาษา คือ ภาษาถิ่นภาคกลางและภาษาถิ่นภาคอีสาน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาประชากรแฝงในพื้นที่ ปัจจุบันความเจริญกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเทศบาลตำบลเมืองเก่า เป็นเมืองที่สามารถผ่านไปยังจังหวัดต่างๆ ได้สะดวก ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสระแก้ว จังหวัดนครนายก จังหวัดฉะเชิงเทราและกรุงเทพมหานคร รวมทั้งปัจจุบันเกิดธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและมีสถานที่พักผ่อนรองรับมากมาย เช่น โรงแรม รีสอร์ท ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหาร บัมน้ำมัน และหน่วยธุรกิจอื่นๆ รวมไปถึงโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม จึงมีประชากรจากพื้นที่อื่นเข้ามาอยู่อาศัยเพื่อ

ประกอบอาชีพต่างๆ อีกทั้งแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านต่างก็เข้ามาทำงานอยู่เป็นจำนวนมาก คาดว่ามีประชากรแฝงอยู่กว่า 5,000 คน

ปัญหาด้านอาชญากรรม จากสภาพพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท และมีประชากรอาศัยอยู่ค่อนข้างหนาแน่น ทำให้มีการทำร้ายร่างกาย ทะเลาะวิวาท ลักทรัพย์ ฉ้อโกง ทำลายทรัพย์สินของราชการอยู่บ่อยครั้ง

ปัญหายาเสพติด พบว่าส่วนใหญ่ปัญหายาเสพติดที่มากที่สุดในพื้นที่จะเป็นปัญหาผู้เสพยาเสพติด รองลงมาจะเป็นปัญหาการครอบครองยาเสพติดเพื่อจำหน่าย ปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นสาเหตุหลักมาจากชนชั้นแรงงาน ที่มีการเสพยาเสพติดเองและครอบครองไว้เพื่อจำหน่ายเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง คนรู้จัก

ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในพื้นที่ คือ หนองปลาแขยง ซึ่งเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หลายท้องถิ่น คือ ตำบลเมืองเก่า เขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า ปัจจุบันไม่ได้รับการดูแล มีสัตว์มาอาศัยอยู่ โดยเฉพาะจะเข้ สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนในพื้นที่ บางช่วงบุกรุกไปถึงบ้านเรือนประชาชน

ปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านเรือนเสื่อมโทรม เนื่องจากประชาชนผู้มีรายได้น้อย ขาดรายได้ในการซ่อมแซมบ้านเรือนให้มีความมั่นคงแข็งแรง ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ผู้พิการ

ปัญหาโควิด-19 ส่งผลให้มีปัญหาด้านสุขภาพ การเข้าถึงวัคซีน การป้องกันเฝ้าระวังไม่มาก การรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมได้จำกัด รายได้เศรษฐกิจตกต่ำจากการที่ประชาชนระมัดระวังในการใช้จ่าย

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ประสบ สภาองค์กรชุมชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครบถ้วนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในพื้นที่ คือ หนองปลาแขยง ซึ่งเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ พื้นที่ประมาณ 100 ไร่ ซึ่งมีพื้นที่อาณาเขตครอบคลุมตำบลเมืองเก่า และเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า ปัจจุบันหนองปลาแขยง ถูกใช้เป็นแก้มลิง สำหรับกักเก็บน้ำ ระบายในชุมชน มีปัญหาเรื่องผักตบชวา จอกแหน และที่สำคัญมี จระเข้ มาอาศัยอยู่มากกว่า 100 ตัว สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนในพื้นที่ บางช่วงที่แหล่งอาหารธรรมชาติในหนองปลาแขยงลดน้อยลง จระเข้บุกรุกไปถึงบ้านเรือนประชาชนในพื้นที่โดยรอบ อย่างไรก็ตามจระเข้เหล่านี้ไม่เคยทำร้ายประชาชน เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้นำท้องถิ่นประกาศเสียงตามสายเตือนประชาชน พร้อมทำป้ายเตือน “ระวังจระเข้”

อย่างไรก็ตาม หนองปลาแขยง นอกจากเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์นานาชนิดแล้ว ยังถือเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของคนกบินทร์บุรี เนื่องจากมีสถานที่ออกกำลังกาย ที่พักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนเป็นแหล่งธรรมชาติใกล้บ้าน ในฤดูหนาวจะมีนกเป็ดน้ำมาอาศัย มีดอกบัวนานาชนิด เป็นแหล่งอาหารชุมชนได้หาอยู่ หากินจากสัตว์น้ำ ปลาธรรมชาติสร้างรายได้ให้ชุมชนครัวเรือน ปัจจุบันการดูแลรักษายังไม่สามารถทำได้เต็มที่ ทางเทศบาลตำบลมีการตั้งงบประมาณกำจัดผักตบชวา จอก แหน เป็นครั้งคราว แต่ทำได้ไม่มากนัก เนื่องจากพื้นที่หนองปลาแขยง มากถึง 700 ไร่ การป้องกันกำจัดเป็นไปด้วยลำบาก

ดังนั้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ หนองปลาแขยง ให้มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ แหล่งพักผ่อนของประชาชนในพื้นที่อำเภอกบินทร์บุรี ประชาชนจังหวัดปราจีนบุรี ตลอดจนนักท่องเที่ยว ทางสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเมืองเก่า จึงได้ปรึกษาหารือผู้ใหญ่บ้าน ท้องที่ ท้องถิ่น เทศบาลตำบลเมืองเก่า หน่วยงานประมงที่มาร่วมดูแลฟื้นฟูหนองปลาแขยง เห็นควรในการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูหนองปลาแขยง แหล่งอาหารชุมชน และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดปราจีนบุรี

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลตำบลเมืองเก่า	- สนับสนุนสถานที่ประชุมสภาองค์กรชุมชน - บรรจุแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลเมืองเก่า ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) เพื่อยกระดับการพัฒนาหนองปลาแขยง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานนอกท้องถิ่น

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
		เนื่องจากเกิดภัยพิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จำนวน 20,000,000 บาท/ปี
2	องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี	- โครงการจิตอาสาพัฒนาลำน้ำกับชีวิตบนวิถีพอเพียง กิจกรรมสำคัญ การดูแลรักษาแหล่งน้ำ กำจัดวัชพืช กำจัดมูลฝอย การส่งเสริมการท่องเที่ยว ปี 2563-2565 งบประมาณปีละ 1,000,000 บาท
3	สำนักงานประมงจังหวัดปราจีนบุรี	-การอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ ดูแลรักษาแหล่งอาศัยจะเข้ในหนองปลาแขยง จำนวนกว่า 100 ตัว -การจัดทำป้ายเตือน ฝักระวังจะเข้
4	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	การรณรงค์การให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะการดูแลป้องกันโรคโควิด -19 ในครัวเรือน
5	ดร.สฤณี บุตรเนียร ส.ส. ปราจีนบุรี เขต 3 พรรคภูมิใจไทย	-ดำเนินกิจกรรมโครงการ "คนกบินทร์ไม่ทิ้งกัน&เรารักนาดี" มอบเครื่องอุปโภค-บริโภค ให้กับผู้ยากไร้ คนด้อยโอกาส คนกักตัว และผู้ป่วยโรคติดเชื้อโควิด-19

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

หนองปลาแขยง หรือชื่อเรียกทางราชการว่า อุทยานกบินทร์เฉลิมราชย์ นั้น ถือเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของคนกบินทร์บุรี มีสถานที่ออกกำลังกายภายในบริเวณหนองปลาแขยง เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนเป็นแหล่งธรรมชาติ แหล่งอาศัยของสัตว์นานาชนิด ในฤดูหนาวจะมีนกเป็ดน้ำมาอาศัย มีดอกบัวนานาชนิด เป็นแหล่งอาหารชุมชนได้หากินหาอยู่จากสัตว์น้ำ ปลาธรรมชาติ สร้างรายได้ให้ชุมชนครัวเรือน ขณะเดียวกัน ยังเป็นแหล่งขยายพันธุ์จะเข้ธรรมชาติที่อาศัยอยู่ในหนองปลาแขยงมากกว่า 100 ตัว มากกว่า 30 ปี ซึ่งจากคำบอกเล่าพบว่าจะเข้ที่อาศัยอยู่แห่งนี้ ไม่ค่อยมีประวัติในการทำร้ายประชาชนแต่อย่างใด

กิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูหนองปลาแขยง เพื่อเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ แหล่งอาหารชุมชน และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดปราจีนบุรีนั้น สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเมืองเก่าได้ร่วมกับผู้นำ ท้องที่ ท้องถิ่น เทศบาลตำบล สำนักงานประมงจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี ดำเนินกิจกรรมหลายอย่างเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูหนองปลาแขยง ดังนี้

1.ฝักระวังแจ้งเตือนภัยจะเข้ จากการที่หนองปลาแขยงมีจะเข้อาศัยอยู่มากกว่า 100 ตัว ซึ่งเป็นสัตว์สงวนนั้น ได้สร้างความวิตกกังวลหวาดกลัวให้กับประชาชนในพื้นที่ บางช่วงที่แหล่งอาหารธรรมชาติในหนองปลาแขยงลดน้อยลง จะเข้บุกรุกไปถึงบ้านเรือนประชาชนในพื้นที่โดยรอบ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้นำท้องถิ่น

ประกาศเสียงตามสายเตือนประชาชน พร้อมทำป้ายเตือน “ระวังจระเข้” เพื่อให้ประชาชนที่สัญจรไปมา หาปลาในหนองปลาแขยง หรือมาพักผ่อนหย่อนใจได้ระมัดระวัง โดยได้รับการสนับสนุนป้ายจากสำนักงานประมงจังหวัดปราจีนบุรี

2.แปรรูปผักตบชวา จากปัญหาการแพร่ขยายพันธุ์ของผักตบชวา จอก แหนในหนองปลาแขยงมีจำนวนมาก สภาองค์กรชุมชนมีแนวทางในการแปรรูปผักตบชวา เพิ่มมูลค่าให้กับชุมชน เช่น การนำลำต้นผักตบชวามาทำเป็นวัสดุกันกระแทกแทนพลาสติก การนำลำต้นผักตบชวามาสานเป็นงานฝีมือกระเป๋าผักตบชวา ส่วนราก ใบ หรือลำต้นที่ไม่ได้ขนาด ชาวบ้านนำมาเป็นปุ๋ยหมัก สำหรับใช้เป็นปุ๋ยบำรุงพืชผลการเกษตร โดยการแปรรูปผักตบชวา นี้ มีกลุ่มแปรรูปผักตบชวา ประมาณ 20 คน สร้างรายได้ให้กับกลุ่ม ประมาณ 3,000-5,000 บาท/เดือน เนื่องจากอยู่ในระยะเริ่มต้น ยังไม่ได้มีกิจกรรมการตลาดมากนัก

3.ลานวัฒนธรรมหนองปลาแขยง ด้วยทัศนียภาพที่สวยงามของหนองปลาแขยง จึงมีแผนงานโครงการลานวัฒนธรรม กิจกรรมพื้นที่วัฒนธรรมชุมชนเมืองกบินทร์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม การแสดงสินค้าของกลุ่มองค์กรชุมชน สินค้าโอท็อป ผลผลิตเกษตรปลอดภัยจากเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดปราจีนบุรี มีการแสดงเรื่องเล่าตำนานอำเภอกบินทร์บุรี เพื่อให้ประชาชนที่มาพักผ่อนได้นำลูกหลานมาเล่นเครื่องเล่นเด็ก ซึ่งจะจัดเป็นมุมศิลปะ เรื่องเล่า เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ สนุกเพลิดเพลิน ไปในคราวเดียวกัน ปัจจุบันแผนงานลานวัฒนธรรมได้เสนอไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีความสอดคล้องกับโครงการจิตอาสาพัฒนาลำน้ำกับชีวิตบวรวิถีพอเพียง ที่มีกิจกรรมสำคัญมุ่งการดูแลรักษาแหล่งน้ำ กำจัดวัชพืช กำจัดมูลฝอย การส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี มีแผนงานจะพัฒนาระดับหนองปลาแขยง เป็นตลาดน้ำ 4 ภาค เป็นแลนด์มาร์คการท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดปราจีนบุรี

4.การอนุรักษ์ พื้นฟู รักษาความสะอาดบริเวณหนองปลาแขยง รวมทั้งกำหนดกติกา ข้อตกลงการปิดเปิด การล่าสัตว์ การหาปลาธรรมชาติ เพื่อให้สัตว์น้ำได้มีโอกาสวางไข่ ขยายพันธุ์ และกำหนดพื้นที่หวงห้ามในการล่าสัตว์ พื้นที่อันตรายที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์จระเข้ ช่วยให้สัตว์น้ำนานาชนิดได้ขยายพันธุ์ ขณะเดียวกันชุมชนโดยรอบได้อาศัยเป็นแหล่งอาหารชุมชน สร้างรายได้หมุนเวียนในชุมชน

แผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลเมืองเก่า ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565)

เทศบาลตำบลเมืองเก่าได้บรรจุแผนงานโครงการพัฒนา เพื่อยกระดับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดย
ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานนอกท้องถิ่น เนื่องจากเกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
โครงการก่อสร้างและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณหนองปลาแขยงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
จำนวน 20,000,000 บาท/ปี

รายละเอียดโครงการพัฒนา
แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)
สำหรับโครงการที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เทศบาลตำบลเมืองเก่า

แบบ ผ.๐๒/๑

ก. ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ ๑ ยกระดับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมด้วยนวัตกรรมสู่อุตสาหกรรมสีเขียว

ข.ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ที่ ๒ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทนทางสังคม และชุมชนให้เข้มแข็ง

๑. ยุทธศาสตร์ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

แผนงานอุตสาหกรรมและการโยธา

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณและที่ดำเนินการ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
				๒๕๖๑ (บาท)	๒๕๖๒ (บาท)	๒๕๖๓ (บาท)	๒๕๖๔ (บาท)	๒๕๖๕ (บาท)			
๓	โครงการก่อสร้างและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณทุ่งหญ้าและไม้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณทุ่งหญ้าและไม้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณทุ่งหญ้าและไม้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	ประชาชนร้อยละ ๘๐ มีความพึงพอใจ ไม่โครงการ	ผู้ปฏิบัติงานได้บริการนักท่องเที่ยว และได้รับการชื่นชมจากนักท่องเที่ยว สร้างเสริมผลกักตุนการพัฒนา แหล่งไม้และป่าไม้แหล่งท่องเที่ยว เชิงนิเวศของจังหวัดปราจีนบุรี	ต.ต.เมืองเก่า ส.ต.เมืองเก่า อบ.ปราจีนบุรี กรม ส.อ.
๔	โครงการก่อสร้างและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณหนองปลาแขยงและไม้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณหนองปลาแขยงและไม้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณหนองปลาแขยงและไม้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	ประชาชนร้อยละ ๘๐ มีความพึงพอใจ ไม่โครงการ	บุคลากรและนักท่องเที่ยว ก่อสร้างและปรับปรุงภูมิทัศน์ สถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งไม้และป่าไม้แหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัด ปราจีนบุรี	ต.ต.เมืองเก่า ส.ต.เมืองเก่า อบ.ปราจีนบุรี กรม ส.อ.
รวม	๔ โครงการ			๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐			

แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)
เทศบาลตำบลเมืองเก่า ตำบลเมืองเก่า จังหวัดปราจีนบุรี

๕๖

แผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565)

ได้รับการบรรจุแผนงานกิจกรรมในการปรับปรุงภูมิทัศน์พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและฟื้นฟูด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 3.1 ส่งเสริมการอนุรักษ์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โครงการจิตอาสาพัฒนาลำน้ำกับชีวิตบนวิถีพอเพียง

กิจกรรมสำคัญ การดูแลรักษาแหล่งน้ำ กำจัดวัชพืช กำจัดมูลฝอย การส่งเสริมการท่องเที่ยว

ปี 2563-2565 งบประมาณปีละ 1,000,000 บาท

งบ
ปี ๒๕๖๓

3.2 แผนงานการศึกษา (ด้านบริการชุมชนและสังคม)

แบบ ผ.02

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ หลัก
				พ.ศ.2561 (บาท)	พ.ศ.2562 (บาท)	พ.ศ.2563 (บาท)	พ.ศ.2564 (บาท)	พ.ศ.2565 (บาท)			
1	บริการปฐมภูมิที่คน ภายในโรงเรียน สังกัดองค์การ บริหารส่วนจังหวัด ปราจีนบุรี	เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุง ภูมิทัศน์สถานที่ในความ รับผิดชอบของ อบจ.ปจ. ให้สวยงาม สืบเนื่องนิยม	บริการปฐมภูมิที่คนภายในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปราจีนบุรี	300,000	300,000	300,000	300,000	300,000	ร้อยละ 70 ของ ความพึงพอใจ ของผู้อยู่อาศัย หรือบุคคลทั่วไป	สถานที่ต่าง ๆ ภายใน โรงเรียนสังกัดองค์การ บริหารส่วนจังหวัด ปราจีนบุรี มีภูมิทัศน์ ที่สวยงามเป็นระเบียบ เรียบร้อยและสวยงาม	กองการศึกษาฯ

3.4 แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน (ด้านบริการชุมชนและสังคม)

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ หลัก
				พ.ศ.2561 (บาท)	พ.ศ.2562 (บาท)	พ.ศ.2563 (บาท)	พ.ศ.2564 (บาท)	พ.ศ.2565 (บาท)			
1	(กลยุทธ์ 3.1 : ส่งเสริมการรวมพลังให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) โครงการจิตอาสา พัฒนาลำน้ำชีบุรี บนวิถีแห่งความ พอเพียง เพื่อ ประโยชน์และ ความงามของ ประชาชน	เพื่อแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำ และพัฒนาศักยภาพชีวิต ชุมชนให้เข้มแข็ง เกิดการ เรียนรู้และการมีส่วนร่วม ไม่เกิดการขัดแย้ง พัฒนาพื้นที่ชุมชน รวมถึงเป็นการสนอง	- จัดฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ ทรัพยากรธรรมชาติบริเวณ แหล่งน้ำสาธารณะ - จัดฝึกอบรมส่งเสริมการพัฒนา คุณภาพชีวิต การพัฒนาอาชีพ และการส่งเสริมการท่องเที่ยว	1,400,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	มีจำนวนผู้เข้า ร่วมโครงการ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70	ชุมชนในพื้นที่แหล่งน้ำ มีส่วนร่วมในการดูแล รักษาแหล่งน้ำ และ มีความรู้ความเข้าใจ ในการอนุรักษ์และ รักษาทรัพยากร ธรรมชาติบริเวณ	กองช่าง

แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี

งบ
ปี ๒๕๖๓

3.4 แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน (ด้านบริการชุมชนและสังคม)

แบบ ผ.02

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ หลัก
				พ.ศ.2561 (บาท)	พ.ศ.2562 (บาท)	พ.ศ.2563 (บาท)	พ.ศ.2564 (บาท)	พ.ศ.2565 (บาท)			
	นโยบายของรัฐบาลในการ เสริมสร้างความสุข ของประชาชนตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ		- จัดฝึกอบรมเสริมสร้างความ การใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - จัดกิจกรรมดูแลรักษาแหล่งน้ำ เช่น ขุดลอกแหล่งน้ำ บำรุง รักษา ทางน้ำ กำจัดวัชพืช กำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและบำบัดน้ำเสีย ปลูกต้นหญ้าแฝก ป้องกันการ พังทลายดินริมป่า เป็นต้น - จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว - จัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมดำเนิน ภารกิจโครงการจิตอาสาพัฒนา ลำน้ำกับชีวิธา หรือบันทึกตกลง ร่วมดำเนินโครงการอื่นที่คล้ายกัน - ก่อสร้างหรือพัฒนาแหล่งน้ำ ร่วมกับ อบท.และส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง - จัดหาเครื่องมือหรืออุปกรณ์ ควบคุม/ตรวจวัดคุณภาพน้ำ							โดยรอบแหล่งน้ำ สาธารณะ รวมถึง มีความรู้ด้านการ พัฒนาอาชีพ มีรายได้ เพิ่มขึ้นจากการพัฒนา อาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น จากการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวและมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้นจากสภาพ สิ่งแวดล้อมที่ดี	

แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี

6.ข้อค้นพบสำคัญ

หนองปลาแขยงได้รับการอนุรักษ์ พื้นที่ดูแลรักษาความสะอาดบริเวณหนองปลาแขยง รวมทั้งกำหนดกติกา ข้อตกลงชุมชน เพื่อรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติ หนองปลาแขยง ให้มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์นานาชนิด ชุมชนได้มาพักผ่อน เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีธรรมชาติสวยงาม พื้นที่กว่า 700 ไร่ เดินทางไปมาสะดวก

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ประสานเชื่อมเครือข่ายกลุ่มองค์กรชุมชน จังหวัดปราจีนบุรี และใกล้เคียง มาร่วมกิจกรรมลานวัฒนธรรม หนองปลาแขยง นำสินค้า มาแสดง มาสาธิต กระจายรายได้ให้ชุมชนฐานราก รวมทั้งพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ให้นักท่องเที่ยวทั่วปัฐจักษ์ในวงกว้าง

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางพรทิพย์ ศรีพงศ์ไทย

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเมืองเก่า

เบอร์โทร. 087- 4931111

ชุมชนเข้มแข็ง ปลอดภัย ไร้โควิด 19
เทศบาลตำบลโคกมะกอก อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

1.บริบทพื้นที่

องค์กรชุมชนตำบลโคกมะกอก ตั้งอยู่ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดปราจีนบุรี ห่างจากจังหวัด (ศูนย์ราชการจังหวัดปราจีนบุรี) ประมาณ 23 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 153 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 15.5 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 9,687.5 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

อาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบล
โนนหอม อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบล
พระราม อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วน
ตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัด
ปราจีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบล
ดงขี้เหล็ก อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

การทำงานเริ่มต้นจาก 30 มิถุนายน 2560 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน มีวิถีชุมชนและความเป็นอยู่ในอดีตแบบพึ่งพาอาศัยกัน หายู่หากินกันแบบสงบรวมเย็น มีภูมิปัญญาพื้นบ้านหลากหลาย ฯลฯ มีระบบนิเวศน์อุดมสมบูรณ์ อาหารการกินสมบูรณ์ ในน้ำมีปลาในนามีข้าว มีประเพณีสืบทอดกันมาจากรบรรพบุรุษ มีวัฒนธรรมการปลูกข้าว และอนุรักษ์มาจนทุกวันนี้ กลายเป็นประเพณีของตำบล รวมทั้งรณรงค์ทุกเครือข่ายองค์กรเข้ามาทำกิจกรรม จึงเกิดการรวมกลุ่มขับเคลื่อนงานต่างๆ เช่น สภาองค์กรชุมชนตำบลโคกมะกอก ,สภาเด็กและเยาวชนตำบลโคกมะกอก,กลุ่ม อสม.ที่เข้มแข็งร่วมทำงานเพื่อชุมชนในทุกเรื่อง,มีกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละบาท, มีกลุ่มสตรีที่เข้มแข็งที่ร่วมตัวทำงานเพื่อชุมชน และลูกขึ้นมารีเริ่มงานดีๆมากมายในตำบล

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

1. จากสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 ทำให้ ลูกค้าไม่สามารถเดินทางมาเลือกซื้อสินค้าของชุมชนได้จากมาตรการต่างๆของทางรัฐบาล และการแพร่ระบาดอย่างหนักทำให้ยอดการสั่งซื้อไม่ว่าจะเป็นต้นไม้ สินค้า

เกษตร และผลิตภัณฑ์พื้นบ้านต่างๆ ซึ่งชาวบ้านมีช่องทางการขายสินค้าคือจากการตั้งร้านค้าริมทาง ขายส่งพ่อค้าคนกลาง และตลาดชุมชน ทำให้ประชาชนประสบปัญหาหนี้สินเนื่องจากรายรับที่น้อยลงและปัญหารายจ่ายที่ยังคงเดิม

2. ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่จะประกอบอาชีพแบบส่วนตัวและขายสินค้าผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้อำนาจในการต่อรองทางการตลาดต่ำและต้องเป็นไปตามกลไกของตลาดเท่านั้น

3. ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นเกษตรกร และไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการดูแลและป้องกันตัวเองจากไวรัสโควิด เข้าไม่ถึงข่าวสารของทางราชการเนื่องจากส่วนใหญ่จะทำงานอยู่กับบ้าน

4. ปัญหา น้ำท่วม และน้ำแล้ง

3.สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาในชุมชนสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลโคกมะกอก จึงจัดเวทีกลางขึ้นสำหรับแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนโดยนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ หาสาเหตุของปัญหา เชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีเพื่อขอความร่วมมือ จัดทำแผนแก้ไขปัญหายภายในชุมชนในการขับเคลื่อนงานผ่านการจัดทำเวทีนำเสนอการจัดทำโครงการดำเนินกิจกรรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะอาชีพ ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของชุมชน และพัฒนากลุ่มอาชีพให้เกิดการสร้างรายได้และทุนหมุนเวียนภายในชุมชน ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาประกอบอาชีพเพิ่มรายได้และสามารถดูแลครอบครัวได้โดยไม่เดือดร้อน

ภาพประกอบการทำกิจกรรม

การประชุมร่วมสภาองค์กรชุมชนกับท้องถิ่น

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น

ขั้นตอน/กระบวนการการแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น

1. ปัญหาการระบาดของโควิด19 สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลโคกมะกอกมีส่วนร่วมในการให้ความรู้และส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่รู้จักขั้นตอนมาตรการในการดูแลตัวเองให้ห่างไกลจากไวรัสโควิด19และแจกหน้ากากอนามัยอย่างทั่วถึงสำหรับทุกคนครัวเรือน โดยการบูรณลงพื้นที่พร้อมกับบอสม. เจ้าหน้าที่จากรพ.สต.โนนห่อม เจ้าหน้าที่เทศบาลและผู้นำชุมชน

2. จากปัญหาการขายสินค้าภายในตลาดชุมชนซึ่งไม่มีลูกค้ามาซื้อทาง สภาองค์กรชุมชนได้ร่วมมือกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านสมุนไพรและของดีบางแขยง ลงขายสินค้าแบบออนไลน์ และเพิ่มบริการส่งสินค้าถึงมือลูกค้าทำให้สามารถสร้างรายได้ให้ทางกลุ่มได้อีกช่องทางหนึ่ง และจะนำไปใช้กับกลุ่มอื่นๆภายในพื้นที่ต่อไป

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลตำบลโคกมะกอก	-สนับสนุนหน้ากากอนามัยสำหรับแจกให้กับประชาชนในพื้นที่ -สนับสนุนบุคลากรลงพื้นที่ร่วมกับทุกหน่วยงาน -อำนวยความสะดวกยานพาหนะ
2	รพ.สต./เจ้าหน้าที่อสม.	-สนับสนุนข้อมูลประชากร -ลงพื้นที่ตรวจคัดกรองโรค/ให้ความรู้ในการป้องกันตัวให้ปลอดภัยจากไวรัสโควิด19 -เฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่จะเข้ามาในพื้นที่
3	พัฒนาชุมชนอำเภอ	-ส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการนำสินค้าในชุมชนไปขึ้นทะเบียนโอท็อปเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มลูกค้ามากขึ้น -ส่งเสริมการขายสินค้าออนไลน์ สนับสนุนองค์ความรู้ในการทำเพจขายสินค้า

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

1. จากการดูแล ให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ทั้ง 6 หมู่บ้าน ในพื้นที่เขตเทศบาล เกี่ยวกับการป้องกันตัวเองและการใส่หน้ากากอนามัยอย่างเข้มงวด สภาองค์กรชุมชนร่วมกับผู้นำในพื้นที่ เจ้าหน้าที่เทศบาล เจ้าหน้าที่อสม.และรพ.สต.โนนห้อม มีการเฝ้าระวังบุคคลเข้าออกพื้นที่อย่างเข้มงวด ลงพื้นที่เชิงรุกในการตรวจคัดกรองโรค ให้ความรู้ในการป้องกันตัวให้ปลอดภัยจากไวรัสโควิด19 นอกจากนี้เทศบาลตำบลโคกมะกอกได้สนับสนุนหน้ากากอนามัยสำหรับแจกให้กับประชาชนในพื้นที่ให้มีความปลอดภัยทำให้พื้นที่ของเทศบาลตำบลโคกมะกอกยังไม่พบผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด 19

ภาพประกอบ การลงพื้นที่ แจกหน้ากากอนามัย ให้ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลโคกมะกอก

2. จากปัญหาการขายสินค้าภายในตลาดชุมชนซึ่งไม่มีลูกค้ามาซื้อทาง สภาองค์กรชุมชนฯได้ร่วมมือกับ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านสมุนไพรและของดีบางแขวง โดยการเชื่อมโยงการทำงานกับพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง ปราจบุรี ส่งเสริมการขายสินค้าออนไลน์ สนับสนุนองค์ความรู้ในการทำเพจขายสินค้า จัดระบบการขายแบบใหม่ ที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนตามยุคสมัย และเพิ่มบริการส่งสินค้าถึงมือลูกค้าในพื้นที่ใกล้เคียง ทำให้สามารถสร้างรายได้ ให้ทางกลุ่มได้อีกช่องทางหนึ่ง และจะนำไปใช้กับกลุ่มอื่นๆภายในพื้นที่ต่อไป จากการนำร่องในการเพิ่มช่องทางการหารายได้ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันมากขึ้นโดยการเพิ่มช่องทางการขายแบบออนไลน์ซึ่งพื้นที่การตลาดกว้างขึ้น และมีความรวดเร็วมากขึ้นทางสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลโคกมะกอก จึงเล็งเห็นที่จะนำข้อมูลข้อนี้ไปต่อยอด โดยการอบรมให้ความรู้กับกลุ่มอื่นในพื้นที่ให้มีความรู้และสามารถนำไปต่อยอดเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มของตนเองต่อไป

6. ข้อค้นพบสำคัญ

1. ประชาชนทุกคนในพื้นที่ปลอดภัยจากไวรัสโควิด 19
2. เกิดความตระหนักและใส่ใจสุขภาพของคนในพื้นที่มากขึ้น
3. เกิดความสามัคคีระหว่างหน่วยงาน/องค์กรในพื้นที่เพื่อความสำเร็จของงาน
4. เกิดช่องทางแนวคิดใหม่ๆ ในการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ให้ทันและเข้ากับสถานการณ์ใน

ปัจจุบัน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

1. ต้องมีการประชุมหารือเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมมือกันแก้ไข ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในภายหน้า
2. หาทุนสนับสนุนในการพัฒนาความรู้ให้กับกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่เพื่อเพิ่มอำนาจทางการตลาดให้มากขึ้น และเกิดการรวมกลุ่มในพื้นที่มากขึ้นเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายสมพร สมคุณ

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลโคกมะกอก

เบอร์โทร 081-6639609

สืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนเมืองกบินทร์
สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลกบินทร์ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

1.บริบทพื้นที่

กบินทร์บุรี เป็นชื่อเมืองที่ตั้งขึ้นใหม่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ชื่อเมืองกบินทร์บุรีนั้น เขียนแตกต่าง กันออกไปหลายอย่าง เช่น "กระบิลบุรี"

"กระบิลบุรี" ซึ่งต่างก็มีความหมายว่า เมืองแห่งพญาวานร อันสอดคล้องกับ ชื่อเดิมคือ ด่านหนุมาน นั่นเอง ซึ่งมีการกล่าวขานต่อกันมาเนิ่นนาน นับแต่อดีตกาล ถึงเหตุที่เรียกว่าด่านหนุมานนั้น มีเรื่องเล่าสืบกันมาว่า ตามนิยายในเรื่องรามเกียรติ์ พระราม พระลักษมณ์ และนางสีดา เสด็จมาจากศิลา ถือบวชอยู่ที่ดงพระราม (บริเวณที่ตั้งค่ายจักรพงษ์ มทบ.12 ปัจจุบัน) ต่อมา เมื่อรบกับทศกัณฐ์ ได้หนุมานเป็นทหารเอก จึงแต่งตั้งให้หนุมานเป็น นายด่านเผ้าคอยระวังเหตุการณ์ข้าศึกที่จะลักลอบยกกองทัพมาทางด้านนี้ เดิมทีนั้น กบินทร์บุรี ตั้งอยู่ ณ หมู่บ้านหนุมานใกล้หนองน้ำใหญ่เรียกว่า "หนองหนุมาน" ห่างจาก ที่ตั้งปัจจุบันไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 7 กิโลเมตร ซึ่งเคยเป็น ที่อยู่อาศัยของฝูงลิงจำนวนมาก มีลิงใหญ่เป็นหัวหน้าตัวสีขาว ผิดแปลก ไปจากลิงอื่น ไม่มีชาวบ้านมารบกวน เพราะถือว่าเป็นลิงเจ้า และด้วยความ เชื่อถือ จึงพากันตั้งศาลเจ้าขึ้นเป็นที่เคารพสักการะ เรียกว่า "ศาลเจ้าพ่อหนุมาน" ต่อมาเนื่องจาก พื้นที่เดิมกันดารน้ำ และไม่สะดวกต่อการคมนาคม จึงย้ายมาตั้งเมืองใหม่ที่บนปากน้ำ เมื่อปี พ.ศ. 2449

ซึ่งเป็นที่บรรจบกันระหว่าง "แควหนุมาน" กับ "แควพระปรัง" กลายเป็นแม่น้ำปราจีนบุรี ต้นกำเนิด แห่งแม่น้ำบางปะกง จึงสามารถจัดระบบคมนาคมทางน้ำที่สะดวกสบาย มีชัยภูมิที่เอื้ออำนวยต่อการควบคุม และการตรวจภาษี ส่วนหมู่บ้านหนุมาน ที่ตั้งเมืองเดิมยุบเป็นตำบล ซึ่งก็คือ ตำบลเมืองเก่าในปัจจุบัน

วิถีชนดั้งเดิม ของชาวกบินทร์บุรี เป็นดินแดนสามแยกแม่น้ำ สมัยเก่าก่อนได้ชื่อว่า เป็นเมืองในน้ำมีปลาในนามีข้าว เป็นเมืองคู่ข้าวอู่น้ำ อาณาประชาราษฎร์ดำรงชีพอยู่ด้วยวิถีชีวิตอันเรียบง่าย เส้นทางคมนาคม สัญจรมีเพียงทางลูกเรือ ทางเกวียน การเดินทางไกล อาศัยรถไฟ และรถโดยสารสาธารณะที่มีอยู่จำนวนนับคันได้ วิถีทำกินของ ชาวบ้านส่วนมากยึดถือการเกษตรกรรมและอาชีพพื้นบ้านเพื่อ หาเลี้ยงชีพ พืชพันธุ์ธัญญาหารที่เป็นผลผลิตหลักของชาวกบินทร์ ในสมัยก่อนคือ ข้าว และพืชไร่ จำพวกมันสำปะหลัง บ้างก็ยังชีพด้วยการออกเรือประมงหา กุ้ง หอย ปู ปลา ที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ในแม่น้ำบางปะกง สายน้ำหลักที่หล่อเลี้ยงชาวกบินทร์บุรีมาช้านาน หรือหากเป็นผู้ที่พอจะมีฐานะ โดยเฉพาะชาวไทยเชื้อสายจีนในตลาด จะทำอาชีพ "ตกข้าว" เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก็คือ การเอาเงินให้ชาวนา ไปทำนา เมื่อชาวนาได้ข้าวก็จะเอาข้าวมาใช้คืนแทนเงินสด

เทศบาลตำบลกบินทร์อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอกบินทร์บุรี ตั้งอยู่ถนนสายสุวรรณศรสายเก่ากับถนนสุวรรณศรสายใหม่ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ห่างจากอำเภอกบินทร์พื้นที่รวมทั้งสิ้น 4.48 ตารางกิโลเมตร เขตการปกครอง 7 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนเจ้าสำอากค์ ชุมชนโรงสี-ไผ่ขมิ้น ชุมชน

ตลาดใหม่ ชุมชนรุ่งนภา ชุมชนบ้านท่าหิน ชุมชนตลาดเก่า ชุมชนบ้านคลองแพบ มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 2,181 ครัวเรือน ประชากร 3,952 คน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

สภาพพื้นที่เทศบาลตำบลกบินทร์ เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง ลักษณะสัณฐานของแควหนุมานและแควพระปรงมีลักษณะท้องน้ำแคบและตื้นชัน ทำให้กระแสน้ำไหลเร็วและแรงในฤดูฝน และแห้งแล้งในฤดูแล้งและหนาว สภาพดินเป็นดินทราย ทำให้เกิดปัญหาดินพังทลาย ไม่สามารถใช้พื้นที่ริมน้ำเพื่อการนันทนาการและกิจกรรมงานประเพณีได้ ต่อมาความเจริญได้มีการสร้างการทางรถไฟ และทางรถยนต์ตัดผ่านในพื้นที่ จึงทำให้กระแสน้ำไหลเวียนเปลี่ยนแปลง เขตเทศบาลจึงมีสภาพเป็นแอ่งกระทะ เวลาคอนกรีตมีจำนวนน้ำมาก สถานที่ตั้งอยู่ติดแม่น้ำซึ่งบางปีมีปัญหา น้ำท่วมเทศบาลตำบลกบินทร์

ปัญหาประชากรแฝง เนื่องจากรอบเขตเทศบาลตำบลกบินทร์ มีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นจำนวนมาก ทำให้มีประชากรที่ไม่ปรากฏชื่อในทะเบียนท้องถิ่น คาดว่ามีจำนวนประชากรแฝงในเขตเทศบาลตำบลกบินทร์ไม่น้อยกว่า 8,000 คน จากจำนวนประชากรในทะเบียนรายชื่อเพียง 3,952 คน

ด้านเศรษฐกิจ ในเขตเทศบาลประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย มีทั้งการขายปลีกและขายส่ง มากถึงประมาณร้อยละ 80 นอกนั้นเป็นอาชีพ รับจ้าง รับราชการ และอื่น ๆ จากสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลให้การจำหน่ายสินค้าในพื้นที่ได้น้อย ครัวเรือนจำกัดการใช้จ่าย

ด้านการจราจรติดขัดและจอดรถไม่เป็นระเบียบ เนื่องจากเป็นเมืองเก่า ถนนและซอยไม่กว้างมาหนัก ถนนซอยมีสภาพชำรุด หลุมบ่อ ไฟฟ้าแสงสว่างตามถนนและซอยต่างๆ ในเขตเทศบาลยังไม่เพียงพอ

ปัญหาขยะในชุมชน ระบบการจัดการขยะ การคัดแยกขยะในครัวเรือน ยังไม่ดี ทำให้ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนชาวบ้านและส่งผลให้เกิดการอุดตัน น้ำท่วมขังทุกปี

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม น้ำท่วมขังทุกปี จากสภาพพื้นที่เป็นแอ่งกระทะ ขยะอุดตัว น้ำระบายไม่ดี ไม่มีการบำบัดและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะระบบบำบัดน้ำเสีย ประชาชนขาดจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขาดการเฝ้าระวังและป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านคุณภาพชีวิต ที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรม จากปัญหาเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตไม่ดี โดยเฉพาะแหล่งที่อยู่อาศัย สภาพบ้านเรือนชำรุด ฝุ่นผง เสื่อมโทรม

ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีชุมชนท้องถิ่น จากสภาพชุมชนแปรเปลี่ยน ประชากรแฝงมาอยู่อาศัยจำนวนมาก ทำให้วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกละทิ้ง เด็ก เยาวชน ขาดการ

ตระหนัก ไม่ทราบรากเหง้าความเป็นมาของชุมชน การดำเนินกิจกรรมทางสังคมต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยรวมทำกิจกรรมสาธารณะ จิตอาสาต่างๆ

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครีวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สถานการณ์โควิด

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากสภาพปัญหาประชากรแฝง เนื่องจากรอบเขตเทศบาลตำบลบิทรนั้น มีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นจำนวนมาก ส่งผลให้มีประชากรไม่ปรากฏชื่อในทะเบียนท้องถิ่น คาดว่ามีจำนวนประชากรแฝงในเขตเทศบาลตำบลบิทรไม่น้อยกว่า 8,000 คน จากจำนวนประชากรในทะเบียนรายชื่อเพียง 3,952 คน ขณะเดียวกันสภาพชุมชนที่แปรรูปเปลี่ยนไปจากอดีตมากจากการเจริญขึ้นทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม ส่งผลให้เด็ก เยาวชน คนรุ่นใหม่ ที่อยู่ในชุมชนนั้น ไม่ทราบรากเหง้าประวัติศาสตร์ชุมชน วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชนท้องถิ่นที่เคยมีมาแต่ในอดีต ขาดจิตสำนึกท้องถิ่น กิจกรรมทางสังคมต่างคนต่างอยู่

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบิทร จึงได้ปรึกษารื้อกับผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน ท้องที่ท้องถิ่น โรงเรียน วัด และเทศบาลตำบลบิทร ว่าจะมีการแก้ไขปัญหาด้านวัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่น ที่ประชาชน เด็กเยาวชน คนรุ่นใหม่ ต่างเริ่มละทิ้ง ไม่ทราบประวัติศาสตร์ที่มาที่ไปของชุมชนเราได้อย่างไร ซึ่งส่งผลต่อการใช้ชีวิตในสังคม ขาดรากเหง้าความเป็นมาของตนเอง จึงเห็นควรร่วมกันว่า เราต้องมีกิจกรรมสืบค้น

ประวัติศาสตร์เมืองกบินทร์บุรี เพื่อให้อนุชนคนรุ่นหลัง คนรุ่นปัจจุบัน ได้รู้เรื่องราวที่มาของชุมชนเรา มีความเป็นมาอย่างไร โดยอาศัยองค์ความรู้จากปราชญ์ชุมชน คือ ท่านเจ้าอาวาสวัดพระยาทำ เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นมา แล้วนำเรื่องราวเหล่านี้ไปสู่เด็ก เยาวชน นักเรียน เป็นหลักสูตรท้องถิ่นให้เกิดการขยายผลในวงกว้าง โดยการศึกษาในเขตเทศบาล มีสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน มีทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับ ปวช. ปวส. ส่งผลให้เด็ก เยาวชน เกิดการรักหวงแหนชุมชนตนเองต่อไปนั่นเอง

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลตำบลกบินทร์	-สนับสนุนกิจกรรมการดำเนินงานขบวนองค์กรชุมชน สถานที่ประชุม งบประมาณดำเนินงาน การเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี -สนับสนุนพันธุ์ปลา กิจกรรมปล่อยปลา สร้างแหล่งอาหารชุมชน จำนวน 10,000 ตัว -เทศบาลตำบลกบินทร์ได้บรรจุแผนงานงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมการดำเนินงานขบวนองค์กรชุมชน แผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลกบินทร์ (พ.ศ.2561-2565) ดังนี้ 1.อุดหนุนงบประมาณ กิจกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีชุมชนท้องถิ่น ปี 2563-2565 จำนวน 70,000 บาท/ปี 2.อุดหนุนงบประมาณ กิจกรรมสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลกบินทร์ กิจกรรมพัฒนาเด็กเยาวชน การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี ปี 2563-2565 จำนวน 50,000 บาท/ปี 3.อุดหนุนงบประมาณ สนับสนุนกิจกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชน เทศบาลตำบลกบินทร์ ปี 2563-2565 จำนวน 30,000 บาท/ปี
2	โรงเรียนกบินทร์วิทยา	-ร่วมดำเนินกิจกรรมสืบค้นประวัติศาสตร์เมืองกบินทร์บุรี โดยนำนักเรียน เข้าร่วมเรียนรู้สืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชน
3	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	การรณรงค์การให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะการดูแลป้องกันโรคโควิด -19 ในครัวเรือน
4	วัดพระยาทำ	-ร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมสืบค้นประวัติศาสตร์เมืองกบินทร์บุรี วิทยากรบอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ชุมชน

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
5	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปราจีนบุรี	-สนับสนุนงบประมาณ ซ่อมแซมบ้านสำหรับผู้สูงอายุจำนวน 1 หลังคาเรือน และบ้านผู้พิการ จำนวน 2 หลังคาเรือน -มอบเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส คนยากไร้ คนพิการ ผู้สูงอายุ จำนวน 25 ราย ช่วยเหลือ 2,000 บาท/ราย จำนวน 25 ราย
6	ดร.สฤณี บุตรเนียร ส.ส. ปราจีนบุรี เขต 3 พรรคภูมิใจไทย	-ดำเนินกิจกรรมโครงการ "คนกบิรินทร์ไม่ทิ้งกัน&เรารักกันดี" มอบเครื่องอุปโภค-บริโภค ให้กับผู้ยากไร้ คนด้อยโอกาส คนกักตัว และผู้ป่วยโรคติดเชื้อโควิด-19
7	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	สนับสนุนโครงการจัดการคัดแยกขยะครัวเรือน จำนวน 50 ครัวเรือน เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะ การนำขยะมาใช้ในครัวเรือน งบประมาณ 60,000 บาท

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

การสืบค้นประวัติศาสตร์เมืองกบิรินทร์บุรี สภาองค์กรชุมชนได้ดำเนินการร่วมกับผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน ท้องที่ ท้องถิ่น โรงเรียนกบิรินทร์วิทยา วัดพระยาทำ และเทศบาลตำบลกบิรินทร์ โดยมีเด็ก เยาวชน นักเรียน เข้าร่วม จำนวน 40 คน ซึ่งกระบวนการสืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนนั้น ได้ใช้กระบวนการบอกเล่าประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน จากท่านพระครูสุปัญญารักษ์ เจ้าคณะตำบลกบิรินทร์เขต 1 เจ้าอาวาสวัดพระยาทำ เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นมาว่าชุมชนกบิรินทร์บุรีนั้น มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอย่างไร ใครเป็นผู้ปกครอง วิถีชีวิตคนกบิรินทร์บุรีในอดีต เมื่อช่วง 30 ปีที่แล้ว สภาพบ้านเรือน การประกอบอาชีพ ศิลปะวัฒนธรรมชุมชนเป็นมาอย่างไร กระบวนการสืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนได้รับการช่วยเหลือจากท่านอาจารย์จำรูญ สวยดี ประชาสังคม ปราจีนบุรี ร่วมเป็นวิทยากรกระบวนการในการชวนคิด ชวนแลกเปลี่ยน ซึ่งมีเด็ก เยาวชน นักเรียน ผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชน อาจารย์โรงเรียนกบิรินทร์วิทยา เข้าร่วมแลกเปลี่ยน ซึ่งภายหลังจากการจัดกระบวนการสืบค้นดังกล่าว ได้ชุดความรู้ประวัติศาสตร์ชุมชนเมืองกบิรินทร์ โดยทางโรงเรียนกบิรินทร์วิทยา และเทศบาลตำบลกบิรินทร์ มีกิจกรรมการต่อยอดขยายผล โดยจัดทำสื่อเผยแพร่ประวัติศาสตร์ชุมชนท้องถิ่น เป็นหลักสูตรท้องถิ่น ให้กับโรงเรียนในเขตพื้นที่เทศบาล เพื่อให้เป็นการเรียนรู้รากเหง้าประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน รวมทั้งจัดทำกิจกรรมรวบรวมองค์ความรู้ วัฒนธรรมภูมิปัญญาเมืองกบิรินทร์ในอีกหลายเรื่องเช่น ประเพณี วัฒนธรรม ปรากฏชาวบ้าน เป็นต้น

ผลจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ส่งผลให้เด็ก เยาวชน คนรุ่นใหม่ และคนปัจจุบันในชุมชน ได้รู้เรื่องราวความเป็นมาของชุมชนท้องถิ่นตนเอง เกิดความรักหวงแหน สำนักักบ้านเกิด โดยเฉพาะเยาวชน กลุ่มสภาเด็ก เยาวชน ที่เทศบาลตำบลกบิรินทร์ มีแผนงานงบประมาณสนับสนุนอยู่แล้ว ได้มีแนวทางกิจกรรมการทำงานในพื้นที่ในเรื่องการมีส่วนร่วมของเด็ก เยาวชน กับร่วมพัฒนา เสนอแนะชุมชนตนเองต่อไป

นอกเหนือจากกิจกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนแล้ว สภาองค์กรชุมชนยังดำเนินกิจกรรมแก้ไข ปัญหาชุมชนท้องถิ่นในอีกหลายเรื่อง เช่น กิจกรรม การจัดการคัดแยกขยะครัวเรือน จำนวน 50 ครัวเรือน เพื่อให้ ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะ การนำขยะมาใช้ในครัวเรือน โดยได้รับการสนับสนุนของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) งบประมาณ 60,000 บาท กิจกรรมสร้างความมั่นคง ทางอาหาร ร่วมกับกลุ่มผู้นำชุมชน จัดกิจกรรมปล่อยปลาลงสู่แหล่งธรรมชาติ แม่น้ำแควหนุมาน ที่ชุมชนเจ้าสำอาง เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารให้ในชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลา จากเทศบาลตำบลกบินทร์ จำนวน 10,000 ตัว เป็นแหล่งอาหารโปรตีนธรรมชาติที่ชุมชนสามารถมาจับปลา ไปประกอบอาชีพหรือจำหน่าย ลด รายจ่ายในครัวเรือน

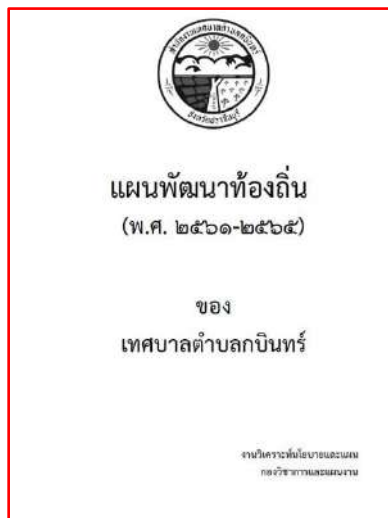

แผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลกบินทร์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565)

เทศบาลตำบลกบินทร์ได้บรรจุแผนงานงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมการดำเนินงานขององค์กรชุมชนดังนี้

- 1.อุดหนุนงบประมาณ กิจกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีชุมชนท้องถิ่น ปี 2563-2565 จำนวน 70,000 บาท/ปี
- 2.อุดหนุนงบประมาณ กิจกรรมสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลกบินทร์ กิจกรรมพัฒนาเด็กเยาวชน การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี ปี 2563-2565 จำนวน 50,000 บาท/ปี
- 3.อุดหนุนงบประมาณ สนับสนุนกิจกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลกบินทร์ ปี 2563-2565 จำนวน 30,000 บาท/ปี

2.7 แผนงานพัฒนา				งบประมาณเฉลี่ยต่อปี					รวม ๕ ปี	
ร.ร.	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (แสดงโดยตัวอักษร)	2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)	รวม 5 ปี (บาท)	หมายเหตุ
2	โครงการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีชุมชนท้องถิ่น	ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีชุมชนท้องถิ่น	จำนวน 100 คน จำนวนเงิน 100,000 บาท	6,400,000	6,400,000	7,000,000	7,000,000	7,400,000	34,200,000	จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท
3	โครงการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีชุมชนท้องถิ่น	ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีชุมชนท้องถิ่น	จำนวน 100 คน จำนวนเงิน 100,000 บาท	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	5,000,000	จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท
4	โครงการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีชุมชนท้องถิ่น	ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีชุมชนท้องถิ่น	จำนวน 100 คน จำนวนเงิน 100,000 บาท	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	5,000,000	จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท
5	โครงการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีชุมชนท้องถิ่น	ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีชุมชนท้องถิ่น	จำนวน 100 คน จำนวนเงิน 100,000 บาท	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	5,000,000	จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท จำนวนเงิน 100,000 บาท
รวม 5 โครงการ				7,000,000	7,000,000	7,000,000	7,000,000	7,000,000	34,200,000	

2.2 แผนงานด้านการศึกษา										แนบ ก. 02	
ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณและค่าใช้จ่าย					ตัวชี้วัด (ICPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ หลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
6	โครงการจัดนิทรรศการทางวิชาการ	เพื่อให้ทั้งนักเรียนและนักศึกษาได้แสดงออกซึ่งความรู้และความสามารถทางวิชาการ ศิลปะ การแสดงและวัฒนธรรม	1 จัดนิทรรศการแสดงผลงานด้านสารนิเทศขององค์กร และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของครู นักเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด เขตบดตำบลบดนิคม 2 ครู นักเรียนเข้าร่วมประกวด / แข่งขันกิจกรรมทางวิชาการ / การแสดงด้านสหกรณ์ศิลป์ และกิจกรรมสาธิต	40,000 เงินเทศบาล (ดำเนินการแล้ว)	-	70,000 เงินเทศบาล	70,000 เงินเทศบาล	70,000 เงินเทศบาล	ร้อยละ 100 ของกิจกรรมทั้งหมด	ทำให้ทั้งนักเรียนและนักศึกษามีความรู้ ได้แสดงออกซึ่งความรู้และความสามารถทางวิชาการ ศิลปะ การแสดงและวัฒนธรรม	กองการศึกษา
7	โครงการงานกีฬาและเยาวชน	1 เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและเป็นศูนย์กลางการกีฬาระดับตำบล วิชาการและกิจกรรมเกี่ยวกับ การศึกษา กีฬาและวัฒนธรรม ในท้องถิ่นของตำบลและเยาวชน 2 เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ ในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นให้มีความรู้ ความสามารถและจริยธรรม อันดี	เพื่อจัดแข่งขันเด็กและเยาวชนภายในเขตเทศบาลตำบลบดนิคม ให้มีความรู้ในด้านต่างๆ และสามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	50,000 เงินเทศบาล (ดำเนินการแล้ว)	-	50,000 เงินเทศบาล	50,000 เงินเทศบาล	50,000 เงินเทศบาล	ร้อยละ 100 ของกิจกรรมทั้งหมด	1 ให้ทั้งเทศบาลตำบลบดนิคมเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ด้านวิชาการ และกิจกรรมเกี่ยวกับ การศึกษา กีฬา และวัฒนธรรมในท้องถิ่น ของเด็กและเยาวชน 2 ทำให้เด็ก และเยาวชน ในเขตเทศบาลตำบลบดนิคม มีความรู้ ความสามารถ	กองการศึกษา

2.2 แผนงานด้านการศึกษา										แนบ ก. 02	
ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณและค่าใช้จ่าย					ตัวชี้วัด (ICPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ หลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
6	โครงการจัดนิทรรศการทางวิชาการ	เพื่อให้ทั้งนักเรียนและนักศึกษาได้แสดงออกซึ่งความรู้และความสามารถทางวิชาการ ศิลปะ การแสดงและวัฒนธรรม	1 จัดนิทรรศการแสดงผลงานด้านสารนิเทศขององค์กร และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของครู นักเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด เขตบดตำบลบดนิคม 2 ครู นักเรียนเข้าร่วมประกวด / แข่งขันกิจกรรมทางวิชาการ / การแสดงด้านสหกรณ์ศิลป์ และกิจกรรมสาธิต	40,000 เงินเทศบาล (ดำเนินการแล้ว)	-	70,000 เงินเทศบาล	70,000 เงินเทศบาล	70,000 เงินเทศบาล	ร้อยละ 100 ของกิจกรรมทั้งหมด	ทำให้ทั้งนักเรียนและนักศึกษามีความรู้ ได้แสดงออกซึ่งความรู้และความสามารถทางวิชาการ ศิลปะ การแสดงและวัฒนธรรม	กองการศึกษา
7	โครงการงานกีฬาและเยาวชน	1 เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและเป็นศูนย์กลางการกีฬาระดับตำบล วิชาการและกิจกรรมเกี่ยวกับ การศึกษา กีฬาและวัฒนธรรม ในท้องถิ่นของตำบลและเยาวชน 2 เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ ในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นให้มีความรู้ ความสามารถและจริยธรรม อันดี	เพื่อจัดแข่งขันเด็กและเยาวชนภายในเขตเทศบาลตำบลบดนิคม ให้มีความรู้ในด้านต่างๆ และสามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	50,000 เงินเทศบาล (ดำเนินการแล้ว)	-	50,000 เงินเทศบาล	50,000 เงินเทศบาล	50,000 เงินเทศบาล	ร้อยละ 100 ของกิจกรรมทั้งหมด	1 ให้ทั้งเทศบาลตำบลบดนิคมเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ด้านวิชาการ และกิจกรรมเกี่ยวกับ การศึกษา กีฬา และวัฒนธรรมในท้องถิ่น ของเด็กและเยาวชน 2 ทำให้เด็ก และเยาวชน ในเขตเทศบาลตำบลบดนิคม มีความรู้ ความสามารถ	กองการศึกษา

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลกบินทร์ นั้นถือเป็นกลไกกลางที่สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ได้มาพูดคุย ปรึกษาหารือ สถานการณ์ความเดือดร้อน และหาแนวทางการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของชุมชนตามศักยภาพของชุมชนและหน่วยงานที่ร่วมดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

กิจกรรมสืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนเมืองกบินทร์นั้น ถือเป็นก้าวแรกที่ชุมชนได้มีส่วนในการสร้างจิตสำนึก ห่วงแหนกรักบ้านดิน ถิ่นบ้านเกิดของตนเอง ส่งผ่านจากรุ่นปัจจุบันสู่เด็ก เยาวชน คนรุ่นใหม่ ขณะเดียวกันกิจกรรมที่ดำเนินก่อให้เกิดการเรียนรู้คนสามวัย ต่างแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างดี

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

จัดทำสื่อเรียนรู้หลักสูตรชุมชนเมืองกบินทร์ ให้เด็ก เยาวชน ในโรงเรียนได้เรียนรู้ พร้อมทั้งสืบค้นเรื่องราวประวัติศาสตร์ชุมชนด้านอื่นๆ เช่น ศิลปวัฒนธรรม ปราชญ์ วิถีชีวิตชุมชนในอดีต

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายศุภชัย บุญชู
ตำแหน่ง ผู้ประสานงาน
เบอร์โทร. 094-5622234

ร่วมแรง ร่วมใจ พันฝ่าวิกฤติโควิด-19

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

1.บริบทพื้นที่

เทศบาลตำบลประจันตคาม มีพื้นที่ 2,925 ไร่ หรือ 4.68 ตารางกิโลเมตร อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อกับ หมู่ 6 ตำบลหนองแก้ว ทิศตะวันออก ติดต่อกับ หมู่ 3 ,4 ตำบลประจันตคาม ทิศใต้ ติดต่อกับ หมู่ 1 (เกาะเสือ) ตำบลประจันตคาม ทิศตะวันตก ติดต่อกับ หมู่ 6 (โคกไข่เต่า) ตำบลประจันตคาม

แบ่งเขตการปกครองเป็น 6 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนศิวิลบุรณ ชุมชนเจ้าพระยาบดินทร์ ชุมชนเมืองเก่า ชุมชนท่าน้ำ ชุมชนบ้านน้อยพัฒนา จำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,649 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,337 ครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รองลงมารับจ้างทั่วไป และเกษตรกรรม

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ด้านเศรษฐกิจ จากการพัฒนาอย่างรวดเร็วของพื้นที่ทำให้ส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพซึ่งทำให้รายได้ไม่พอรายจ่าย แรงงานต่างด้าวเข้ามาพักอาศัยเป็นจำนวนมาก การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่ออาชีพรายได้ของผู้ค้าขายในพื้นที่ ทำให้มีคนว่างงาน ตกงาน กิจการต่างๆ ต้องปิดตัวลง ผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ รับจ้างรายวัน ปัญหาทางการเงิน รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย

ด้านที่อยู่อาศัยชำรุดทรุดโทรม ไม่ปลอดภัยต่อการพักอาศัย ของผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เนื่องจากมีฐานะยากจน ไม่มีรายได้ที่แน่นอน จึงไม่มีรายได้ในการซ่อมแซมบ้านเรือนให้มั่นคงแข็งแรงได้ รวมทั้งสวัสดิการชุมชนแก่ผู้ยากไร้ที่ยังเข้าไม่ถึง เวลาเจ็บป่วยไม่มีสวัสดิการดูแล

ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน อุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้านชำรุดเสียหาย ไฟฟ้าตกและดับบ่อยไม่เพียงพอกับความ ต้องการของประชาชน ประชาชนใช้ไฟฟ้าเยอะในครัวเรือนและการประกอบอาชีพและไฟฟ้ามามีไม่เพียงพอ ความ ต้องการของประชาชน การคมนาคม ในหมู่บ้าน ไม่สะดวก ถนนหนทางชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ

ปัญหาด้านคุณภาพชีวิต สุขภาพของประชาชนได้รับผลกระทบจากการเกิดเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติเกิดเหตุภัยพิบัติภายในเทศบาล ประชาชนมีภาวะเสี่ยงต่อโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงเพิ่มมากขึ้น ประชาชนมีพฤติกรรมทางสุขภาพไม่ถูกต้อง

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลประจันตคาม เป็นขบวนการขับเคลื่อนภาคประชาชนที่ประกอบด้วยกลุ่มองค์กรชุมชนในตำบล ผู้นำท้องที่ท้องถิ่น ฯลฯ ได้เปิดเวทีประชุมเพื่อใช้พื้นที่สภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวางแผนการแก้ไขปัญหาชุมชน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ผู้เดือดร้อน สภาพปัญหาความต้องการแก้ไข้ปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไข้ปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ให้ครอบคลุมทุกงานประเด็นทั้งด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.ประชุมเพื่อทบทวนแผน จัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น แก้ไข้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหาข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไข้ปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาด้านสังคมเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไข้ปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำกิจกรรม/โครงการ ภายใต้แผนงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มาสู่การแก้ไข้ปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไข้ปัญหาในพื้นที่

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล มีพื้นที่กลางของตำบลที่บูรณาการร่วมกัน ทั้งสภาองค์กรชุมชน อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบข้อมูล การสื่อสารประชาสัมพันธ์

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนตำบล จัดกลไกการติดตามการแก้ไข้ปัญหาความเดือดร้อนภายใต้ การแก้ไข้ปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไข้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สถานการณ์วิกฤติโควิด-19 ซึ่งลุกลามทั่วประเทศในขณะนี้ ทางสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลประจันตคาม จึงได้หยิบยกปัญหาความเดือนร้อนโควิด-19 มาเป็นเรื่องหลักในการช่วยเหลือบรรเทาความเดือนร้อน ของประชาชนในพื้นที่ ผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้พิการ คนหาเช้ากินค่ำ โดยได้ร่วมมือกับหน่วยงานภาคีหลายส่วน เช่น เทศบาลตำบลประจันตคาม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียน วัด มูลนิธิ สำนักงานประมง ฯลฯ ซึ่งสภาองค์กรชุมชน ประกอบด้วย 6 ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลประจันตคาม ผู้นำชุมชน ได้สำรวจครัวเรือนผู้เดือดร้อน สานการณ์ผู้ติดเชื้อ กลุ่มเสี่ยง ร่วมจัดทำแผนแก้ไข้บรรเทาปัญหาความเดือนร้อน ผ่านกิจกรรมช่วยเหลือตั้งแต่การให้ความรู้ การเฝ้าระวัง การคัดกรอง การมอบเครื่องยังชีพอาหาร เครื่องป้องกัน หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ และการสร้างความมั่นคงทางอาหารในชุมชน เพื่อรับมือโควิด-19 ในระยะยาว

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลตำบลประจันตคาม	-สนับสนุนสถานที่ประชุมองค์กรชุมชน/สภาองค์กรชุมชน/กองทุนสวัสดิการชุมชน -กิจกรรมช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนประชาชน มอบอาหารเครื่องดื่ม อุปกรณ์ป้องกัน หน้ากากอนามัย อุปกรณ์ถุงซิป อาหาร ตู้ปันสุข ครั้วชุมชน จำนวนมากกว่า 1,000 ครั้วเรือน โรงพยาบาลสนาม
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-แนะนำการดูแลป้องกันตนเอง ให้ปลอดภัยจากโควิด การตรวจสุขภาพ การดูแลตนเอง แก่ อสม. แกนนำชุมชน สภาองค์กรชุมชน ผู้นำครัวเรือน จำนวนกว่า 200 คน เพื่อช่วยเป็นด้านหน้าในการเฝ้าระวังช่วยเหลือ
3	กองทุนสวัสดิการชุมชน เทศบาลตำบลประจันตคาม	-มอบอาหารเครื่องดื่ม หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ แก่สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนและผู้ยากไร้ในชุมชน จำนวน 100 คน
4	มูลนิธิเอสซีจี	-สนับสนุนเตียงสนามกระดาดเอสซีจีพี จำนวน 20 เตียง เพื่อจัดตั้งโรงพยาบาลสนามประจันตคาม ดูแลผู้ป่วยโควิด กลุ่มเสี่ยงสีแดง
5	สำนักงานประมงจังหวัดปราจีนบุรี	-สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ กุ้งก้ามกราม ปล่อยเพาะเลี้ยงแม่น้ำ เพื่อสร้างแหล่งอาหารชุมชน จำนวน 200,000 ตัว

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

วิกฤติโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อคนทุกส่วน ไม่ว่าจะรายจน แต่ที่ส่งผลมาก คือ กลุ่มประชาชนผู้มีรายได้น้อยหาเช้ากินค่ำ รับจ้างรายวัน คนด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้พิการ คนเหล่านี้มีปัญหาในการใช้ชีวิตมาก จากคุณภาพชีวิตที่ลำบากเป็นทุนเดิมของตนเองแล้ว การป้องกันตนเองและครอบครัวทำได้จำกัด สภาองค์กรชุมชน ซึ่งมาจากชุมชนทั้ง 6 ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลประจันตคาม นั้น ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน อสม. หน่วยงานภาคีในพื้นที่ ต่างร่วมด้วยช่วยเหลือฟันฝ่าวิกฤติโควิด-19 ในครั้งนี้ เริ่มตั้งแต่การสำรวจผู้เดือดร้อน สรุปการติดเชื้อแล้ววัน คัดแยกกลุ่มเสี่ยงคนสีเขียว เหลือง แดง พร้อมทั้งช่วยเหลือตั้งแต่การให้ความรู้ การเฝ้าระวัง การคัดกรอง การมอบเครื่องยังชีพอาหาร หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ เพื่อดูแลป้องกันตนเองในระยะต้น ซึ่งมีประชาชนเข้ารับบริการช่วยเหลือประมาณ 2,000 คน ส่วนในระยะกลางมีการออกแบบร่วมกันในการสร้างโรงพยาบาลสนาม ซึ่งได้รับการสนับสนุนเตียงจากมูลนิธิเอสซีจี สนับสนุนเตียงสนามกระดาดเอสซีจีพี จำนวน 20 เตียง เพื่อจัดตั้งโรงพยาบาลสนามประจันตคาม พร้อมจัดตั้งกองทุนดูแลผู้ป่วยโควิด กลุ่มเสี่ยง ระยะยาวมีกรพัฒนา

อาชีพสร้างรายได้ให้กับชุมชนและการสร้างความมั่นคงทางอาหารในชุมชน โดยสำนักงานประมงจังหวัดปราจีนบุรี สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ กุ้งก้ามกราม ปลอยเพาะเลี้ยงแม่ น้ำ เพื่อสร้างแหล่งอาหารชุมชน จำนวน 200,000 ตัว มีการแนะนำการปลูกพืชสมุนไพร เช่น ฟักทะลายโจร กระชาย ชิง ฯลฯ เพื่อรับมือโควิด-19 ในระยะยาว

กิจกรรมช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนประชาชน มอบอาหารเครื่องดื่ม อุปกรณ์ป้องกัน หน้ากากอนามัย อุปกรณ์ถุงซิฟ อาหาร ตู้ปันสุข ครีวชุมชน จำนวนมากกว่า 1,000 ครีวเรือน

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลประจันตคามมอบอาหารเครื่องดื่ม หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ แก่สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนและผู้ยากไร้ในชุมชน จำนวน 100 คน

สำนักงานประมงจังหวัดปราจีนบุรี สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ กุ้งก้ามกราม ปลอยเพาะเลี้ยงแม่ น้ำ เพื่อสร้างแหล่งอาหารชุมชน จำนวน 200,000 ตัว

มูลนิธิเอสซีจี สนับสนุนเตียงสนามกระดานเอสซีจีพี จำนวน 20 เตียง เพื่อจัดตั้งโรงพยาบาลสนาม ประจันตคาม ดูแลผู้ป่วยโควิด กลุ่มเสี่ยงสีแดง

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากเหตุการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมทั่วประเทศ แต่ก็สร้างพลังความร่วมมือ ร่วมใจ คนในชุมชน ที่ได้ร่วมกันต่อสู้ รวมพลัง ฝ่าฟันวิกฤติโควิดนี้ ตั้งแต่การให้ความรู้ การเฝ้าระวัง การคัดกรอง ดูแลกลุ่มเสี่ยง ตลอดจนการช่วยเหลือบรรเทาความเป็นอยู่ อาหารการกิน ต่างๆ เหล่านี้ ทำให้เกิดการหลอมรวมสามัคคี ช่วยเหลือ แบ่งกันและกัน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลประจันตคามได้มีแผนงานออกเยี่ยมบ้านกลุ่มผู้เปราะบาง การให้ความรู้กลุ่มอนามัยวัยเจริญพันธุ์ การส่งเสริมอาชีพแก่ผู้มีรายได้น้อย มุ่งไปสู่การสร้างงาน สร้างอาชีพ ให้กับคนในชุมชน ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น เชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคี ชุมชน โรงเรียน วัด เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อร่วมแก้ไขฝ่าวิกฤติโควิด-19

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวสินี โกทา
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชน
เบอร์โทร 092-9879682

บ้านพอเพียงเมืองเก่า พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย
สภาองค์กรชุมชนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

1.บริบทพื้นที่

ตำบลเมืองเก่าตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอกบินทร์บุรี ห่างจากอำเภอกบินทร์บุรี 13 กิโลเมตร อาณาเขตตำบล ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลหนองกี่ ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลกบินทร์ ตำบลย่านรี และตำบลบ่อทอง ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลบ้านนา ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลนาแหม และตำบลกบินทร์ ตำบลเมืองเก่ามี มีจำนวนเนื้อที่ประมาณ 47 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 29,375 ไร่ แบ่งเขตปกครองเป็น 21 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น 12,738 คน จำนวนครัวเรือน 4,646 คน

ลักษณะภูมิประเทศโดยรวมจะเป็น ที่ราบลุ่มมีแม่น้ำไหลผ่าน มีหนองน้ำขนาดใหญ่เหมาะแก่การทำเกษตรประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไป มีโรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลเมืองเก่าเป็นเขตเกษตรกรรม

การประกอบอาชีพประชากรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 10 ประกอบอาชีพทำการเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ไร่มันสาปะหลัง ข้าวโพด ไร่ถั่ว ปลูกพริก และปลูกผัก ประกอบอาชีพส่วนตัวและรับจ้างร้อยละ 55

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ด้านสาธารณูปโภค ตำบลเมืองเก่า เป็นพื้นที่สำคัญในการคมนาคมไปสู่อีสาน ภาคตะวันออก และเส้นทางสู่ประชาคมอาเซียน เส้นทางคมนาคม ความสมบูรณ์ของเส้นทางยังต้องซ่อมแซมอยู่และเส้นทางของอบจ.บางเส้นก็ยังมีปัญหาต้องได้รับการซ่อมแซม เนื่องจากมีรถใหญ่วิ่งผ่านทุกวัน ถนนหลายเส้นในตำบลไม่มีรางระบายน้ำมักจะประสบปัญหาในหน้าฝน ระบายไม่ทัน ขณะที่ไฟฟ้าและแสงสว่าง บางหลังคาเรือนต้องต่อพ่วงระบบไฟฟ้า เพราะอยู่ห่างจากชุมชนมาก เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร ลักษณะของการอยู่ร่วมกันยังไม่หนาแน่นเป็นบริเวณกลางทุ่งนา

ด้านเศรษฐกิจ พื้นที่ตำบลเมืองเก่าเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก แต่ก็ยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องคิดต่อว่าจะทำให้เศรษฐกิจภายในชุมชนสร้างจุดขายออกมาให้เห็นได้อย่างไร เพื่อเป็นตัวกระตุ้นเศรษฐกิจให้นำลงทุนศักยภาพในปัจจุบัน เรามีตลาดรองรับผลิตผลจากชุมชน มีการก่อสร้างตลาดชุมชนขึ้นที่หมู่ 3 บ้านเหนือ เป็นทางผ่านขึ้นสู่อีสานเป็นจุดขายที่น่าสนใจอย่างมากในการส่งเสริมรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ ขณะเดียวกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้ประชาชนต่างระมัดระวังการใช้จ่าย มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต เศรษฐกิจตกต่ำ

ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยชำรุดทรุดโทรม ไม่ปลอดภัยต่อการพักอาศัย ของผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เนื่องจากมีฐานะยากจน ไม่มีรายได้ที่แน่นอน จึงไม่มีรายได้ในการซ่อมแซมบ้านเรือนให้มั่นคงแข็งแรงได้ รวมทั้งสวัสดิการชุมชนแก่ผู้ยากไร้ที่ยังเข้าไม่ถึง เวลาเจ็บป่วยไม่มีสวัสดิการดูแล

ปัญหาสังคมสูงวัย เนื่องจากสังคมของตำบลเมืองเก่า เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ สามารถใช้เวลาว่างในการมีชีวิตอยู่ให้เพลิดเพลินเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำรงชีวิต

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครบถ้วนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลเมืองเก่า ได้หยิบยกปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยมาดำเนินงานภายใต้สภาองค์กรชุมชน ผ่านกิจกรรมโครงการบ้านพอเพียง เพื่อช่วยเหลือครัวเรือนที่เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ซ่อมแซมบ้านที่ชำรุด ทรุดโทรม ปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้น มั่นคงแข็งแรง มีความปลอดภัยในการพักอาศัย จากการสำรวจพบว่า มีครัวเรือนเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทั้งหมด 411 หลังคาเรือน มีจัดกลไกคณะทำงานดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยตำบล ดังนี้

คณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยตำบลเมืองเก่า

1.นางสาวมัลลิกา หงส์มั่ง	ตำแหน่ง ประธาน
2.นายธนพัฒน์ สุระแสงประเสริฐ	ตำแหน่ง รองประธาน
3.นายชัยรัช นามพุทธา	ตำแหน่ง เลขานุการ
4.นายเดชณรงค์ วงษ์บาท	ตำแหน่ง เกรียน
5.นายวรวิทย์ จันสาสร้าง	ตำแหน่ง กรรมการ
6.นายชาญชัย คำดี	ตำแหน่ง กรรมการ
7.นางวาสนา ประสารวงศ์	ตำแหน่ง กรรมการ

ข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย

ลำดับ	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน	ลำดับ	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน
1	1	บ้านไต้	25	11	12	บ้านโคกหอม	16
2	2	บ้านกลาง	13	12	13	บ้านหนองกุลา	13
3	3	บ้านเหนือ	14	13	14	บ้านท่าซ้อย	22
4	4	บ้านเลียบ	20	14	15	บ้านวังห้าง	27
5	5	บ้านหนองรี	24	15	16	บ้านโนนจั่ว(นครกบินทร์)	13
6	6	บ้านโนนแดง	17	16	17	บ้านโนนคูณ	25
7	7	บ้านม่วง	11	17	18	บ้านเหล่าเจริญ	17
8	8	บ้านไผ่	9	18	19	บ้านหนองรีสอง	29
9	9	บ้านถนนทอง	14	19	20	บ้านถนนทองสอง	30
10	10	บ้านเมืองใหม่	17	20	21	บ้านโนนพัฒนา	27
				21	22	บ้านเลียบสอง	28
รวม							411

แผนพัฒนาที่อยู่อาศัย

ปีงบประมาณ	แผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2564	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 10 ครั้วเรือน	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2565	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 20 ครั้วเรือน	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2566	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 30 ครั้วเรือน	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2567	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 40 ครั้วเรือน	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า	-สนับสนุนสถานที่ประชุมองค์กรชุมชน/สภาองค์กรชุมชน -สนับสนุนการสำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยบ้านพอเพียงร่วมกับสภาองค์กรชุมชน -สนับสนุนงบประมาณจัดซื้อวัสดุซ่อมแซมบ้านพอเพียงเพิ่มเติมช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ จำนวน 15 ครั้วเรือน งบประมาณ 49,500 บาท -กิจกรรมช่วยเหลือประชาชน กลุ่มเสี่ยง ผู้ป่วยโควิด
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-แนะนำการดูแลป้องกันตนเอง ให้ปลอดภัยจากโควิด การตรวจสุขภาพ การดูแลตนเอง -กิจกรรมช่วยเหลือประชาชน กลุ่มเสี่ยง ผู้ป่วยโควิด
3	ผู้มีจิตศรัทธา ท้องที่ ท้องถิ่น อสม. ฯลฯ	ช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนโควิด-19 ให้กับชุมชน เช่น มอบข้าวสาร อาหารแห้ง เจลแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย ให้กับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน เป็นจำนวนมากกว่า 500 คน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย โครงการบ้านพอเพียงตำบลเมืองเก่า ได้ดำเนินการช่วยเหลือครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ช่วยเหลือซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยไปแล้วทั้งสิ้น 15 ครัวเรือน จากผู้เดือดร้อนทั้งหมด 411 ครัวเรือน ช่วยให้ผู้เดือดร้อนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีที่อยู่อาศัยมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย มีสุขลักษณะที่ดีในถิ่นที่พำอาศัย สุขภาพกายจิตดีขึ้น

ตัวอย่างบ้านพอเพียง

นางทองใบ สร้อยเสน บ้านเลขที่ 17 หมู่ที่ 13

สภาพบ้านเรือนทรุดโทรม ผนัง ประตู หน้าต่างไม่มีประตู คนในบ้านไม่ปลอดภัย ปัจจุบันได้ปรับปรุงต่อเติมบ้านใหม่จากวัสดุที่มีอยู่เดิม และได้รับการช่วยเหลืองบประมาณเพิ่มเติมจาก อบต. ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ บ้านมีความมั่นคง ปลอดภัยดีขึ้นมาก

สภาพก่อนการดำเนินการ/สภาพปัญหา

ภาพหลังดำเนินการ

ตัวอย่างบ้านพอเพียง

นางใจ กองจันดา บ้านเลขที่ 98 หมู่ที่ 19

สภาพบ้านเรือนทรุดโทรม หลังคาผุพัง คานหลังคาชำรุด ไม่ทนแดดทนฝน บ้านไม่ปลอดภัย ปัจจุบันได้ปรับปรุงเปลี่ยนหลังคาใหม่ ได้รับการช่วยเหลืองบประมาณเพิ่มเติมจาก อบต. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ บ้านมีความมั่นคง ปลอดภัยดีขึ้นมาก

สภาพก่อนการดำเนินการ/สภาพปัญหา

ภาพหลังดำเนินการ

นอกเหนือจากการซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่ให้มีความมั่นคงแข็งแรงแล้ว ยังได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่เอง ได้บริจาคประตู ชักโครกห้องน้ำ ฝาผนัง ฯลฯ ช่วยซ่อมแซมครัวเรือนผู้เดือดร้อนด้วย บ้างก็มาช่วยเป็นแรงงานอาสา ช่วยหิบบ้างไม้ ประตู ผสมปูนช่วยซ่อมแซมบ้านเรือน นอกจากนี้ยังมีภาคีหน่วยงาน มาช่วยหนุนเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า สนับสนุนการสำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยบ้านพอเพียง สนับสนุนงบประมาณซ่อมแซมบ้านพอเพียงเพิ่มเติมช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ จำนวน 15 ครัวเรือน งบประมาณ 49,500 บาท เพื่อจัดซื้อวัสดุซ่อมแซมบ้านในส่วนที่เกินจากราคาประเมิน 18,000 บาท รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านอื่นๆ ภายใต้สถานการณ์โควิด สภาองค์กรชุมชนได้ร่วมกับท้องที่ ท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล วัด ผู้มีจิตศรัทธา ฯลฯ ช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนให้กับชุมชน เช่น มอบข้าวสารอาหารแห้ง เจลแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัยให้กับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน เป็นจำนวนมากกว่า 500 คน ให้กับคนที่ได้รับผลกระทบทั้งคนสูงอายุ ผู้พิการ ผู้มีรายได้น้อย คนตกงานว่างงาน

6. ข้อค้นพบสำคัญ

สภาองค์กรชุมชนตำบลเมืองเก่า ได้มีการวางแผนและขับเคลื่อนงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รพ.สต. อสม. และหน่วยงานราชการต่างๆ ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาของชุมชนในด้านการแก้ไขปัญหาซ่อมแซมที่อยู่อาศัย จากงบประมาณโครงการบ้านพอเพียงชนบทจากรัฐบาลผ่าน พอช. ซึ่งชาวบ้านที่ได้รับงบประมาณซ่อมแซมมีความรู้สึกยินดี ปลาบปลื้ม ที่ได้รับการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้น ขณะเดียวกันจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 การดำเนินงานแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมาภายใต้สภาองค์กรชุมชนตำบลเมืองเก่า ส่งผลให้ชุมชนมีส่วนร่วมผ่านการเรียนรู้ การทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดความรักความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เห็นอกเห็นใจกัน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ตำบลเมืองเก่า ได้ดำเนินโครงการบ้านพอเพียง ปีแรก พ.ศ. 2564 ช่วยเหลือผู้เดือดร้อนได้ จำนวน 15 ครัวเรือน แต่ปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยยังมีอีกมาก เนื่องจากเป็นตำบลใหญ่มีจำนวนหมู่บ้านมาก จึงมีแผนงานที่จะแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในปีถัดไป พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย เพื่อขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวมัลลิกา

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล

เบอร์โทร 063-6959298

พัฒนาคุณภาพชีวิตคนกบอินทร์ ด้วยวิถีเกษตรพอเพียง

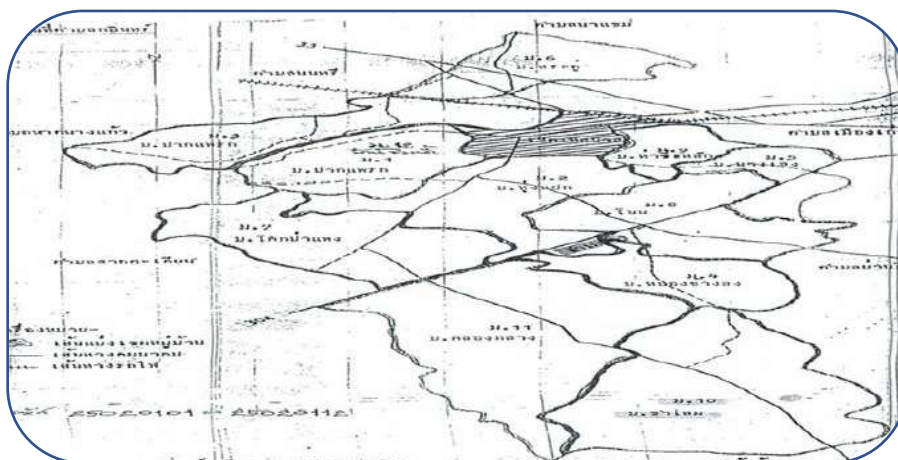
สภาองค์กรชุมชนตำบลกบอินทร์ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

ตำบลกบอินทร์ เป็นตำบลเก่าแก่ตั้งแต่ปีพ.ศ.2469 จนถึงปัจจุบันรวม 75 ปี มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์เมืองหนึ่งในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ไทยทำสงครามกับญวนยืดเยื้อเป็นเวลาหลายปี สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวตรัสให้พระเจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) เป็นแม่ทัพไปปราบญวน ซึ่งเข้ามารุกรานเขมร เมืองประเทศราชของไทย เจ้าพระยาบดินทรเดชาเข้ามาชุมนุมไพร่พลที่กบอินทร์ สร้างยังฉางสะสมเสบียงกำลังไว้เป็นทัพหนุน ประชาชนส่วนใหญ่พูดภาษาไทยอีสาน นับถือศาสนาพุทธ ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอประกอบด้วย 12 หมู่บ้านดังนี้ บ้านโคกสูง บ้านทุ่งแฝก บ้านปากแพรก บ้านหนองช้างลง บ้านนางเลง บ้านสระดู่ บ้านโคกป่าแพ่ง บ้านโนน บ้านท่าช้างเหล็ก บ้านชำโสม บ้านคลองกลาง และหมู่บ้านที่อยู่ในเขตการปกครองของเทศบาลเป็นบางส่วนคือ หมู่ที่2 บ้านทุ่งแฝก หมู่ที่4 บ้านหนองช้างลง หมู่ที่5 บ้านนางเลง หมู่ที่8 บ้านโนน หมู่ที่9 บ้านท่าช้างเหล็ก

ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ	มีอาณาเขตติดต่อกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลนาแขม
ทิศใต้	มีอาณาเขตติดต่อกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลลาดตะเคียน
ทิศตะวันออก	มีอาณาเขตติดต่อกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลย่านรี
ทิศตะวันตก	มีอาณาเขตติดต่อกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลหาดนางแก้ว

เนื้อที่โดยประมาณตำบลกบอินทร์ 72 ตารางกิโลเมตรคิดเป็นจำนวนไร่ประมาณ 45,000 ไร่

ภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของตำบลกบอินทร์ โดยส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่มสลับกับที่ดอน โดยเป็นที่ลุ่มประมาณ 35 % และเป็นที่ดอนประมาณ 65 % ของพื้นที่ทั้งหมด

ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 9,815 คน แยกเป็นชาย 4,844 คน หญิง 4,971 คน

จำนวน 3,824 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 177 คน / ตารางกิโลเมตร

อาชีพ

อาชีพของราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกบินทร์ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ

ทำนาเป็นหลัก อาชีพเสริมมีการรับจ้างทั่วไป ทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย รับราชการ เป็นต้น

วัฒนธรรม

วันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้า/วันออกพรรษา/วันอาสาฬหบูชา/วันวิสาขบูชา เป็นต้น

วันสำคัญตามประเพณี เช่น สงกรานต์/ลอยกระทง/บวช/แต่ง เป็นต้น

จุดเด่น

1. เป็นศูนย์รวมสถานที่ราชการ เช่น ที่ว่าการอำเภอ/ศาล/อัยการ/สถานีตำรวจ/เกษตรอำเภอ/โรงพยาบาล/สำนักงานที่ดิน เป็นต้น
2. เป็นเส้นทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ถนนสาย ๓๐๔/ถนนสายสุวรรณศร
3. เป็นทางผ่านแม่น้ำสายสำคัญ เช่น บางปะกง/แควพระปรัง/แควหนุมาน
4. แหล่งส่งเสริมเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นรูปธรรม

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาในตำบล

สภาพปัญหาของคนในตำบลกบินทร์ มีหลายด้าน เช่น *ด้านสังคม* ปัญหาเรื่องยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งทำให้เกิดแหล่งมั่วสุม สู่ปัญหาการลักขโมยเกิดความเสียหายทั้งในครอบครัวและพื้นที่ใกล้เคียง ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการว่างงานของคนในพื้นที่ในหลายช่วงอายุ และปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย ที่มีความแออัด ทรุดโทรม น้ำท่วมขัง รวมถึงเรื่องการไม่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง *ด้านเศรษฐกิจ* เนื่องจากคนในพื้นที่มีอัตราการว่างงานสูงจึงส่งผลกระทบต่อความยากจน รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ประชากรขาดที่ทำกิน ขาดแหล่งน้ำในการเกษตรในฤดูแล้ง รวมไปถึงราคาของของผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ *ด้านสิ่งแวดล้อม* ปัญหาขยะครัวเรือน/ขยะชุมชน ปัญหาสุนัขจรจัด ปัญหามลภาวะทางน้ำ เกิดน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมเนื่องจากเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับโรงงานอุตสาหกรรมในเครือสหพัฒน์ *ด้านสุขภาพ* คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ไม่ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง *ปัญหาจากสถานการณ์โควิด 19* จากข้อมูลที่มีการสำรวจร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลกบินทร์ พบว่าจากสถานการณ์โควิด ทำให้ประชากรในพื้นที่ได้รับผลกระทบเรื่อง

การว่างงาน คนตกงาน เนื่องจากสถานประกอบการต่างๆ สั่งหยุดงาน และบางที่ก็ปิดตัวลง ทำให้รายได้ไม่พอกับรายจ่ายในครอบครัว ส่งผลกระทบกับคุณภาพชีวิตของคนในตำบลทุกด้าน

ส่วนที่ 3 บทบาทสภาองค์กรชุมชนกับการแก้ไขปัญหา

จากสถานการณ์ปัญหาที่มีในตำบล สภาองค์กรชุมชนตำบลกบินทร์ ได้ใช้เวทีของสภาองค์กรชุมชนในการประชุมปรึกษาร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชุมคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ในเรื่องการทบทวนแผนพัฒนาตำบลสู่การออกแผนเชิงปฏิบัติการ
2. ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล สถานการณ์ปัญหาในด้านต่างๆ เช่น เรื่องที่อยู่อาศัย เรื่องเศรษฐกิจของในพื้นที่ ปัญหาการว่างงาน ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ ด้านการเกษตร และข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19
3. จัดประชุมคณะทำงานสภาองค์กรชุมชน เพื่อนำผลจากการสำรวจข้อมูลมาประมวล และจัดทำแผนปฏิบัติการ ระยะเร่งด่วน ระยะกลาง ระยะยาว
4. จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานภาคี เพื่อเสนอแผนปฏิบัติการร่วม ในแต่ละด้าน เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านประกอบอาชีพ รวมถึงการเยียวยาช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบการ โควิด 19 ระยะเร่งด่วน ระยะกลาง ระยะยาว
5. สรุปและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกร่วมของคณะทำงาน บูรณาการงานร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อติดตามและสรุปผลการดำเนินงานร่วมกัน

ประชุมคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน

ประชุมร่วมกับ อบต.กบินทร์

สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขพัฒนาคุณภาพชีวิต มีกระบวนการ ขั้นตอน การ ทำงาน เป็นอย่างไร

การดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน ได้ร่วมกันจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาในตำบล และดำเนินการตาม แผนงานโดยเริ่มจากการสำรวจข้อมูลทั้งตำบลเพื่อให้เห็นปัญหา จากนั้นได้ออกแผนปฏิบัติการ และดำเนินการ แก้ไขปัญหาร่วม โดยการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีทั้งในและนอกพื้นที่ ดังนี้ **ด้านสิ่งแวดล้อม** ดำเนินการใน เรื่องการบริหารจัดการขยะครัวเรือน ชยะชุมชน โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในเรื่องการจัดการ ขยะ การคัดแยกขยะจากครัวเรือนก่อนนำมาทิ้ง และนำขยะที่คัดแยกมาขายเป็นรายได้ให้กับครัวเรือน **ด้าน การประกอบอาชีพ** ส่งเสริมให้พื้นที่ดำเนินงานด้านเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งจัดหาที่ดินทำกินให้กับผู้ เดือดร้อนในตำบล ดำเนินการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลกบินทร์บุรี ในการจัดหาพื้นที่กลาง เป็นที่ดิน ทำกิน ส่งเสริมพัฒนาต่อยอดเกษตรอินทรีย์จุดที่ 1 (หมู่ที่ 2) พื้นที่ 9 ไร่ 36 แปลง สมาชิก 23 ครัวเรือน ซึ่ง ดำเนินเป็นรูปธรรมแล้ว และกำลังดำเนินการเกษตรอินทรีย์จุดที่ 2 (หมู่ที่ 4) จำนวน 20 ไร่ เพื่อให้ประชาชน ในพื้นที่ได้มีที่ดินทำกินรวมถึงการปลูกผักอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีและส่งเสริมสุขภาพที่ดีทั้งคนปลูกและคน กิน นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการเรื่องการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรในพื้นที่หมู่ 4 เพื่อเตรียมให้เพียงพอ ในการประกอบอาชีพด้านเกษตร **ด้านสาธารณสุข** เยียวยาช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก โควิด 19 **ได้แก่** ดำเนินการร่วมกับสาธารณสุขอำเภอกบินทร์บุรี เรื่องการคัดกรองผู้ป่วยโควิด 19 สนับสนุนถุงยังชีพช่วยเหลือผู้ป่วยติดเชื้อทุกหมู่บ้าน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้น ให้คำปรึกษาและ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนในพื้นที่ให้เข้าถึงการเยียวยาช่วยเหลือจากภาครัฐ

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	สนับสนุนงบประมาณ โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน สนับสนุนงบประมาณ โครงการบ้านพอเพียง
2	องค์การบริหารส่วนตำบลกบินทร์	- สนับสนุนพื้นที่ทำแปลงเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่หมู่ 2 - ประสานงานกับกรมธนารักษ์ เพื่อจัดสรรพื้นที่ของกรมธนารักษ์หมู่ที่ 4 ให้กับประชาชนปลูกพืชอินทรีย์ปลอดสารเคมีจำนวน 20 ไร่ แบ่งเป็นแปลงละ 1 ไร่/ครัวเรือน -สนับสนุนข้อมูล บุคคลากร สถานที่ประชุม เชื่อมโยงหน่วยงานต่างๆ -สนับสนุนพื้นที่บริเวณหน้า อบต. ให้เป็นที่จำหน่ายสินค้า ตลาดเขียว ตำบลกบินทร์
3	สำนักงานเกษตรอำเภอ กบินทร์บุรี	-สนับสนุนองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร เรื่องการปลูกผักปลอดสาร การทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อใช้ในการเกษตร - สนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์
4	สาธารณสุขสุขอำเภอ กบินทร์บุรี	-สนับสนุนเรื่องการการคัดกรอง ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องโควิด 19 -สนับสนุนถุงยังชีพช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียงทุกหมู่บ้าน

1. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ รูปธรรมความสำเร็จ

จากการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ด้านการประกอบอาชีพ โดยการประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลกบินทร์ ในการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน โดยยึดแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลกบินทร์ ได้มีการดำเนินงานประชุมร่วมกับเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ระดับตำบล ระดับจังหวัด เพื่อหนุนเสริมในเรื่องการดำเนินงานในแปลงเกษตรอินทรีย์ของตำบลกบินทร์ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลกบินทร์จัดสรรพื้นที่แปลงเกษตรอินทรีย์จุดที่ 1(หมู่ 2) พื้นที่ 9 ไร่ 36 แปลง ให้กับสมาชิก 23 ครัวเรือน จัดสรรพื้นที่ของกรมธนารักษ์หมู่ที่ 4 ให้กับประชาชนปลูกพืชอินทรีย์ปลอดสารเคมีจำนวน 20 ไร่ แบ่งเป็นแปลงละ 1 ไร่/ครัวเรือน ซึ่งช่วยเหลือได้ จำนวน 20 ครัวเรือน อีกทั้งยังได้ดำเนินการเรื่องการจัดหาแหล่งน้ำในการเกษตร โดยการติดตั้งถังส่งน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่หมู่ 4 และเดินท่อส่งน้ำทั่วทุกแปลง เพื่อให้สมาชิกสามารถประกอบอาชีพทางการเกษตรได้ทั้งปี จากผลการดำเนินงานทำให้สามารถแก้ไขปัญหาผู้เดือดร้อนเรื่องที่ดินทำกินได้แล้ว จำนวน 43

ครัวเรือนรวมทั้งได้มีการส่งเสริมอาชีพตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนในพื้นที่ที่มีความมั่นคงเรื่องที่ดินทำกิน มีอาชีพ สร้างรายได้ให้กับครัวเรือน รวมถึงเป็นแหล่งอาหารของคนในพื้นที่อีกทั้งยังส่งผลให้สุขภาพของเกษตรกรและคนที่บริโภคดีขึ้นอีกด้วย

แปลงเกษตรอินทรีย์จุดที่ 1(หมู่ 2) พื้นที่ 9 ไร่ 36 แปลง สมาชิก 23 ครัวเรือน

พื้นที่เกษตรอินทรีย์ หมู่ที่ 4 (จุดที่ 2) พื้นที่ 20 ไร่ 20 แปลง สมาชิก 20 ครัวเรือน

พื้นที่เตรียมทำเกษตรอินทรีย์ หมู่ที่ 4

แหล่งน้ำเพื่อเกษตรอินทรีย์ หมู่ที่ 4

ถังจ่ายน้ำเกษตรอินทรีย์ หมู่ 4

แปลงเกษตรอินทรีย์หมู่4

แปลงเกษตรจัดสรรให้ครอบครัวละ 1 ไร่

เลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ ไว้เป็นอาหาร

ผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์โควิด 19

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนทั้งประเทศ คณะทำงานสภาองค์กรชุมชนตำบลกบินทร์ได้เล็งเห็นความสำคัญของเรื่องนี้ จึงได้จัดประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนการแก้ไขปัญหา ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลกบินทร์ และสาธารณสุขอำเภอกบินทร์บุรี มอบสิ่งของช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 สนับสนุนถุงยังชีพช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียงทุกหมู่บ้าน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในพื้นที่ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในการดูแลป้องกันตนเอง

ประชุมวางแผน

สนับสนุนช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง

แจกถุงยังชีพเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้คนในตำบล

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานแก้ไขปัญหามุขมนตรีท้องถิ่นที่ผ่านมา ภายใต้สภาองค์กรชุมชนส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน รวมไปถึงหน่วยงานทั้งในและนอกพื้นที่ ในการดำเนินงานกิจกรรมด้านต่างๆ ทำให้เกิดความรักความสามัคคี ความมีน้ำใจ เกิดจิตอาสาที่เข้ามาทำงานด้านงานพัฒนา เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างระบบทุนในชุมชน อีกทั้งยังได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนและหน่วยงานภาคีอีกด้วย

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลกบินทร์ ดำเนินงานแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเรื่องต่างๆมากมาย ทั้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม สังคม เรื่องการส่งเสริมอาชีพ และการแก้ไขปัญหारेื่องที่อยู่อาศัย ทำให้เกิดการพัฒนาด้านพื้นที่ขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เกิดแนวคิดที่จะดำเนินงานในเรื่องการส่งเสริมอาชีพของคนในตำบล ในด้านการเกษตรเพื่อทำให้เป็นพื้นที่สีเขียว เป็นแหล่งของการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นแหล่งอาหารปลอดภัยให้คนทั้งตำบลและพื้นที่ใกล้เคียง จึงได้มีการต่อยอดแนวคิดในเรื่องการจัดหาที่ทำกินให้กับคนที่เดือดร้อน เพื่อให้มีดินทำกิน ก่อให้เกิดรายได้ในครัวเรือน และพัฒนาต่อยอดเรื่องระบบการจำหน่ายโดยการจัดหาสถานที่จำหน่ายสินค้า จัดระบบการจำหน่ายให้เข้ากับยุคสมัยเพื่อสร้างรายได้ช่องทาง

ประสานงาน

นางสาวทิพย์ธัญญา สามารถ

สถานที่ตั้ง/ ที่ติดต่อ 31/1 ม.5 ต.กบินทร์ อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี

โทรศัพท์ 081 8655688

รวมพลังทุกภาคส่วนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนบ้านหอย
สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหอย อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

1.บริบทพื้นที่

เมื่อครั้งปี พ.ศ. 2369 ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 แห่งราชวงศ์จักรี เมืองเจ้าอนุวงศ์เป็นกบฏยกทัพมาตีเมืองนครราชสีมา ชาวเมืองนครราชสีมาได้รวมกำลังตีกองทัพเจ้าอนุวงศ์แตกพ่ายไปแล้ว พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้แต่งตั้งและให้เจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์) ครั้งเป็นพระยาราชสุภาวดีเป็นแม่ทัพ ยกทัพไปตีเมืองเวียงจันทน์ เมืองมหาชัยกองแก้ว เมืองทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง เมืองสกลนคร และอีกหลายเมืองในภาคอีสานของไทยมาด้วย ท้าวอุเทน บุตรท้าวสร้อยเพี้ยเมืองแสน หัวหน้าเมืองแสนกับท้าวฟอง บุตรพระยาชัยสมุทรเจ้าเมืองกาฬสินธุ์ และท้าวอินทร์ บุตรเจ้าเมืองสกลนคร ซึ่งคุมกำลังพลเป็นนายกองของทัพหัวเมือง ซึ่งเจ้าเมืองส่งไปช่วยรบกับทัพเมืองกรุง ได้นำคนที่ถูกอพยพ มาตั้งกองรวมกันอยู่เป็นหมู่บ้านใหญ่ในพื้นที่ประจันตคาม เมืองประจันตคามได้อุบัติขึ้นในปี พ.ศ. 2376 เมื่อตั้งเป็นเมืองเรียบร้อยแล้ว ท้าวอุเทน เจ้าเมืองได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ เป็นหลวงภักดีเดชะ วาราชการเมืองได้ 2 ปีเศษ เกิดศึกญวนมาตีเมืองพนมเปญ ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของไทยในสมัยนั้น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดให้เจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์) เป็นแม่ทัพยกไปช่วยเมืองพนมเปญและได้เกณฑ์ เมืองประจันตคาม เมืองพนสนธิคม และเมืองกบินทร์บุรี รวมเป็นกองทัพหน้ายกไปสู้รบข้าศึกญวน ทำการรบ อยู่ประมาณ 3 ปีเศษ จึงขับไล่ข้าศึกญวนถอยไป ครั้นประมาณในปี พ.ศ. 2379 กองทัพใหญ่ของท้าวอุเทน ได้เดินทางมาพักกองทัพ หลังจากไปสู้รบกับข้าศึกมา บริเวณพักทัพดังกล่าวนี้ เป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ อุดมสมบูรณ์ไปด้วยอาหารนานาชนิด ในหนองน้ำขนาดใหญ่ นั้นเต็มไปด้วยหอยตัวใหญ่ชนิดต่างๆ กำลังพลที่มากับกองทัพจึงได้นำหอยเหล่านั้นมาใช้ในการประกอบอาหาร และได้ทิ้งเปลือกหอยไว้เต็มพื้นที่ ต่อมามีคนอพยพมาอาศัยจึงเรียกหนองน้ำนั้นว่า “หนองหอย” เมื่อครั้งมีคนมาอาศัยเกิดเป็นบ้านเรือนและชุมชนหนาแน่นขึ้น ชาวบ้านจึงพากันเรียกขานหมู่บ้านนั้นว่า “บ้านหนองหอย” ต่อมาหนองน้ำใหญ่ได้ตื้นเขิน จึงได้เปลี่ยนนามเรียกชื่อหมู่บ้านนั้นว่า “บ้านหอย” และได้ใช้ชื่อบ้านหอยเป็นชื่อตำบล เรียกว่า “ตำบลบ้านหอย” จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้

ตำบลบ้านหอย ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องถิ่น หมู่ที่ 7 บ้านเกาะแดง ตำบลบ้านหอย อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ห่างจากที่อำเภอประจันตคาม ประมาณ 10 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดปราจีนบุรี ประมาณ 37 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอใกล้เคียง ดังนี้

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับ ตำบลดงบัง	อำเภอประจันตคาม	จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศใต้	ติดกับ ตำบลบ้านทาม	อำเภอศรีมหาโพธิ	จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศตะวันออก	ติดกับ ตำบลวังดาล	อำเภอกบินทร์บุรี	จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลเกาะลอย อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

สภาพพื้นที่ เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ประชาชนอยู่เป็นกลุ่ม ๆ พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำการเกษตร อาทิเช่น ทำนา ทำสวน มีคลองธรรมชาติไหลผ่าน คือ คลองท่าแห แบ่งเขตระหว่างอำเภอประจันตคาม และอำเภอ ศรีมหาโพธิ

การประกอบอาชีพ

1. การเกษตร เช่น ทำนาปลูกข้าว ทำสวน
2. หัตถกรรม เช่น การสานส้ม ตะกร้า เข่ง ฯลฯ
3. การปศุสัตว์ เช่น เลี้ยงโค และสุกร
4. รับจ้างทั่วไป ประมาณ 20 %

เขตการปกครอง

ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านหอย มีทั้ง 10 หมู่ จำนวน 1,415 หลังคาเรือน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ในสถานการณ์ปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าด้านเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีการพัฒนายารวดเร็ว การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพมีการแข่งขันค่อนข้างสูง มีการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งสภาพบ้านเมืองในปัจจุบันที่ประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ ราคาสินค้าโดยทั่วไปได้ปรับตัวสูง ประชาชนทั่วไปจึงต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น การประกอบอาชีพปัจจุบันจึงไม่ได้มุ่งเน้นเพียงรายได้หลักเพียงอย่างเดียว การสนับสนุนให้ประชาชนทั่วไปมีอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ ตลอดจนถึงการพึ่งพาตนเองโดยใช้หลักการและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลบ้านหอย ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกี่ยวข้องกับการเกษตรเป็นอาชีพหลัก และมีการว่างงานหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต

จากการสำรวจข้อมูลปัญหาชุมชนทุกมิติ โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหอย ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหอย ผู้นำท้องถิ่น พบว่า สภาพปัญหาในพื้นที่ตำบลบ้านหอย

ด้านเศรษฐกิจ มีความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชาชนในพื้นที่ ประชาชนมีภาระหนี้สิน รายได้ไม่พอ กับรายจ่ายเนื่องจากไม่มีอาชีพแน่นอน ประชาชนไม่มีอาชีพเสริมจากรายได้หลัก ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ วิธีการผลิตแบบดั้งเดิมไม่ยอมเปลี่ยนแปลง

ด้านคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในเขตพื้นที่ตำบลบ้านหอยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และไม่มีกิจกรรมทำร่วมกันหรือการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ขาดคนดูแล เกิดการป่วยเรื้อรัง ปัญหายาเสพติด ประกอบกับการแพร่ระบาดของ COVID-19 ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชากรในเขตพื้นที่ตำบลบ้านหอย

โดยกลุ่มประชากรที่อยู่ ในครัวเรือนยากจนไม่มีรายได้ ก่อให้เกิดหนี้สิน รวมถึงในมุมมองระดับประเทศในปัจจุบัน หนี้ครัวเรือนระดับประเทศสูงขึ้น พ่อค้าแม่ค้าขายของไม่ได้ในช่วงมาตรการล็อกดาวน์ของรัฐ ทำให้ธุรกิจภายในชุมชนหยุดชะงัก และเกิดปัญหาการว่างงานของคนในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านหอย

ด้านโครงสร้างพื้นฐานในตำบล ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านหอย ถนนชำรุดเป็นหลุมเป็นบ่อ ประปาหมู่บ้าน คุณภาพไม่ได้มาตรฐาน แหล่งน้ำตื้นเขิน

3.สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลบ้านหอย สภาพองค์กรชุมชนตำบลบ้านหอย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครัวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม
2. ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้
3. การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล
4. บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร
5. ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาพองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาพองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาพองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

ขั้นตอน/กระบวนการการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

การดำเนินงานของสภาพองค์กรชุมชนตำบลบ้านหอย ได้หยิบยกเรื่องการแก้ไขปัญหาด้านอาชีพ ของคนในชุมชน และพัฒนาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ มาสู่แนวทางในการแก้ไขปัญหา ดำเนินงานประสานหน่วยงานภาคีในพื้นที่เข้ามาสนับสนุนผ่านโครงการกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนอุปกรณ์ในการดำเนินงานรวมถึงองค์ความรู้และสถานที่ในการดำเนินงานโครงการ

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน	งบประมาณ
1	กศน.	- สนับสนุนอุปกรณ์โครงการส่งเสริมอาชีพ หลักสูตร ระยะสั้น “อบรมการทำลูกประคบสมุนไพร ยาหม่อง” - สนับสนุนวิทยากร	นำอุปกรณ์มาให้
2	องค์การบริหารส่วน ตำบล บ้านหอย	- สนับสนุนโครงการ การทำลูกประคบสมุนไพร ยา หม่อง สนับสนุนเจ้าหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรม สนับสนุน สถานที่ในการฝึกอบรม	20,000 บาท
		- สนับสนุนในการดำเนินโครงการสูงวัยอย่างมีคุณค่า ชราอย่างมีคุณภาพ - สนับสนุนกิจกรรมผู้สูงอายุ โดย อบต. - ให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ การดูแลสุขภาพ โดย รพ.สต.ในพื้นที่ - การดูแลสุขภาพ ตรวจเยี่ยมผู้ป่วยในชุมชน โดย อสม.	50,000 บาท
3	สถาบันพัฒนาองค์กร ชุมชน (องค์การ มหาชน)	- สนับสนุนงบประมาณ โครงการส่งเสริมขีด ความสามารถของชุมชน ปี 2564	18,500 บาท
4	รพ.สต.ในพื้นที่	- สนับสนุนบุคลากร อุปกรณ์ในการลงพื้นที่ตรวจ สุขภาพให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดบ้านติด เตียง	

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการร่วมมือแก้ไขปัญหาในชุมชน โดยการบูรณาการร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในพื้นที่
คณะ อสม. และผู้นำท้องถิ่นท้องที่ ทำให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส มีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้น มีความรู้
ความเข้าใจเรื่องการดูแลสุขภาพ และส่งเสริมการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว มีขวัญ
และกำลังใจในการดำเนินชีวิต และลดปัญหาการลักขโมย ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ เนื่องจากทุกครอบครัว มี
แนวทางในการประกอบอาชีพ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหอย ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหอย เล็งเห็นความสำคัญในการ
พัฒนาคุณภาพชีวิต จึงได้จัดทำได้จัดทำโครงการฝึกอบรมอาชีพการทำลูกประคบสมุนไพร และยาหม่อง ให้กับ

ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลบ้านหอย เพื่อมุ่งพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตโดยการสนับสนุนการวิทยากร อุปกรณ์ในการจัดการศึกษา อบรม ฝึกอาชีพ ตามความเหมาะสมและความต้องการของประชาชน และฝึกอาชีพให้เยาวชนให้มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ สร้างความชำนาญ และประสบการณ์ด้านการประกอบอาชีพ ยกกระดับสินค้าอุตสาหกรรมพื้นบ้านให้คุณภาพแลพสามารถเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค รวมถึงเพื่อสร้างรายได้และสร้างประสบการณ์ด้านทักษะการฝึกอาชีพ โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็น เด็กและเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ และประชาชนทั่วไป จำนวน 60 คน

ภาพประกอบโครงการฝึกอบรมอาชีพการทำลูกประคบสมุนไพร และยาหม่อง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหอย ร่วมกับ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านหอย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ตำบลบ้านหอย อสม. ลงพื้นที่เยี่ยมบ้าน ตรวจสอบสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง จำนวน 50 คน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในเขตพื้นที่ตำบล บ้านหอยทั้ง 10 หมู่บ้าน มีความจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ

ภาพประกอบการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหอย ร่วมกับ ชมรมผู้สูงอายุตำบลบ้านหอย ได้เล็งเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุในตำบลบ้านหอย จึงได้จัดทำ โรงเรียนผู้สูงอายุ ภายใต้ “โครงการสูงวัยอย่างมีคุณค่า ชราอย่างมีคุณภาพ” โดยมีผู้สูงอายุเข้าร่วมโครงการจำนวน 50 คน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดการเรียนรู้ การเสริมสร้างพัฒนาตนเอง การดูแลสุขภาพด้านร่างกาย จิตใจ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพ คุณค่าภูมิปัญญาผู้สูงอายุให้เป็นที่ประจักษ์และยอมรับของสังคม แผนการจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ, การตรวจสอบสุขภาพ, การส่งเสริมอาชีพทำขนมไทย

ภาพประกอบกิจกรรมของนักเรียนผู้สูงอายุตำบลบ้านหอย
ภายใต้ “โครงการสูงวัยอย่างมีคุณค่า ชราอย่างมีคุณภาพ”

กิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติของโรงเรียนผู้สูงอายุ

กิจกรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ

กิจกรรมส่งเสริมอาชีพการทำขนมไทย

6.ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานแก้ไขปัญหาในเขตพื้นที่ตำบลบ้านหอย ส่งผลให้ชุมชนมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ผ่านการเรียนรู้ ทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดความรัก ความสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน จนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพเสริมได้

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหอย มีการวางแผนงานขับเคลื่อนในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหอย กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านหอย ชมรมผู้สูงอายุตำบลบ้านหอย และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในเขตตำบลบ้านหอย ในเรื่องของการเยียวยาผู้ป่วยติดเตียง ผู้เดือดร้อนที่อยู่อาศัย ผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ : นายสาทิพย์ มะจันทคุณ

ตำแหน่ง : ประธานองค์กรชุมชนตำบลบ้านหอย

เบอร์โทร : 098-2869585

การแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย
สภาองค์กรชุมชนตำบลวังท่าช้าง อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราชินบุรี

1.บริบทพื้นที่

ตำบลวังท่าช้าง แต่เดิม เป็นผืนป่า ที่อุดมสมบูรณ์ มวลสัตว์ป่านานาชนิด เช่นช้าง หมูป่า กระตัง กวาง เก้ง ลิง ชะนี เสือ ฯลฯ เมื่อสภาพป่าไม้ถูกทำลาย เพื่อปลูกพืชเป็นที่ทำมาหากินของชาวบ้าน ผู้คนย้ายถิ่นมาอยู่มากรายิ่งขึ้น จึงมีหมู่บ้านใหม่เกิดขึ้น จำนวน 9 หมู่บ้าน ในปี 2510 จึงแยกการปกครองจากตำบลวังตะเคียน ตั้งชื่อตำบลใหม่ เป็นตำบลวังท่าช้าง และทำการแยกหมู่บ้านใหม่เป็น 23 หมู่บ้าน จนถึงปัจจุบัน

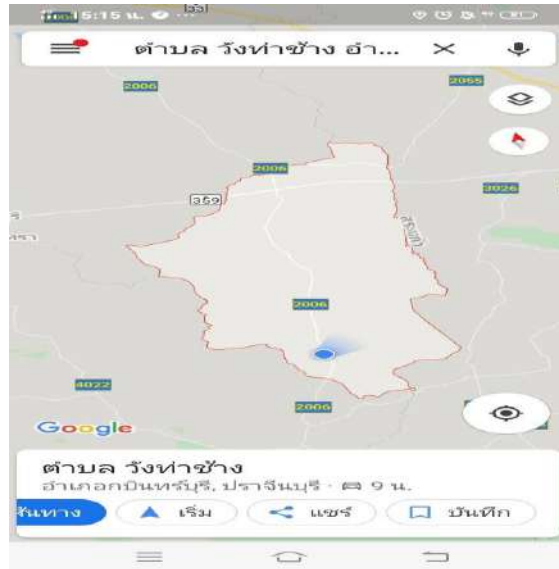
ตำบลวังท่าช้าง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีพื้นที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(สปก.)อยู่นอกเขตชลประทาน อาศัยฤดูฝนในการทำเกษตร พืชเศรษฐกิจได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อย ข้าว ยางพารา และพืชสวน

พื้นที่มีปัญหาโดยรวม

1. เรื่องน้ำอุปโภค บริโภค และน้ำทำการเกษตรในฤดูแล้ง
2. ปัญหานี้สิน
3. ปัญหาความยากจน
4. ปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน เป็นของตนเอง
5. ปัญหาฝุ่นละออง จากถนนลูกรัง

ตำบลวังท่าช้าง จัดตั้งสภาองค์กรชุมชน เมื่อปี 2562 มีกลุ่มองค์กรเข้าร่วมจำนวน 30 กลุ่ม มีสมาชิกสภาองค์กรชุมชนจำนวน 30 คน และจะรับสมัคร กลุ่มต่างๆ เข้าร่วมตลอดเวลา

สภาองค์กรชุมชนตำบลวังท่าช้าง ได้รับงบประมาณโครงการบ้านพอเพียงชนบท ในปี 2563 จำนวน 20 ครั้วเรือน และ ปี 2564 จำนวน 18 ครั้วเรือน รวม 28 ครั้วเรือน และได้ทำการสำรวจ ครั้วเรือนเป้าหมายที่มีความเดือดร้อน เพื่อแก้ไข้ปัญหาเพิ่มเติมไว้ ในปี 2565 จำนวน 30 ครั้วเรือน ซึ่งจะช่วยเหลือปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย ให้ความแข็งแรง เหมาะแก่การอยู่อาศัย เพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้น

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

เนื่องจากตำบลวังท่าช้าง ส่วนใหญ่ประชากรประกอบอาชีพทางการเกษตร พบปัญหาราคาพืชผลตกต่ำลง ส่งผลต่อรายได้ที่ลดลง ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายที่จำเป็น ทำให้เกิดภาวะความยากจนของประชาชน ทั้งทางด้านที่อยู่อาศัยที่ชำรุด ทรุดโทรม จากทั้งทางด้านความเสื่อมและเกิดจากธรรมชาติ เช่นฝนตกหนัก พายุ โดยประชาชนไม่สามารถซ่อมแซมด้วยตนเองได้

ปัญหาทางสังคม

- ความยากจน คนว่างงาน
- ที่อยู่อาศัยทรุดโทรม
- ปัญหานี้สิน
- ปัญหาสุขภาพ การแพร่ระบาดของโควิด19

ปัญหาทางเศรษฐกิจ

- รายได้ ไม่พอรายจ่าย
- ราคาพืชผลตกต่ำ
- ไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง หรือมี แต่ไม่เพียงพอ
- ขาดแหล่งทุน

ปัญหาสิ่งแวดล้อม

- ขาดแคลนแหล่งน้ำ ความอุดมสมบูรณ์
- หมอกควัน
- ขยะ

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

1. ทบทวนแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนจัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือน เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม
2. เชื่อมโยงและบูรณาการแผนงานร่วมกับภาคี ท้องที่/ท้องถิ่นเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่ม ระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร
3. พัฒนารูปธรรมการแก้ไขปัญหาชุมชนในด้านที่อยู่อาศัยโดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมา วิเคราะห์ จัดทำ แผนการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้ประสบปัญหาที่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและมีชีวิตที่ดีขึ้น โดยความร่วมมือในชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้
4. สรุปรติดตาม และรายงานผลการดำเนินการ สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความ เดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ขั้นตอน/กระบวนการการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากปัญหาที่ตำบลมี สภาองค์กรชุมชนตำบลวังท่าช้าง ได้ใช้เวทีสภาเพื่อประชุมปรึกษาหารือและออก แผนการดำเนินงานแก้ไขปัญหา จึงลงมติดำเนินการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาผู้เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย เนื่องจากมีผลต่อ คุณภาพชีวิตของคนในตำบล ถ้ามีบ้านที่แข็งแรง จะส่งผลให้คุณภาพชีวิตในด้านอื่นๆดีขึ้นด้วย และร่วมกัน ดำเนินการดังนี้

1. ทำการสำรวจ ครั้วเรือน ผู้ต้องการเข้าร่วมโครงการบ้านพอเพียงชนบททั้ง 23 หมู่บ้าน
2. นำเข้าที่ประชุม สภาองค์กรชุมชนตำบลวังท่าช้าง เพื่อคัดเลือก เป้าหมายที่จำเป็นเร่งด่วน โดยมีมติที่ ประชุมในการดำเนินงานร่วมกัน และจัดทำแผนเสนอของบประมาณต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สภาได้ทำลงพื้นที่เพื่อสำรวจบ้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ยากจน เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาคู่ในโครงการบ้าน พอเพียงชนบท โดยปี2563 จำนวน 20 ครั้วเรือน และ ปี2564 จำนวน 18 ครั้วเรือน ที่สามารถ ช่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ยากจนได้
3. สำรวจสมาชิกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร รวบรวมเอกสาร ส่งหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เพื่อบริหารการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล จ.สระบุรี	โครงการบ่อบาดาลเพื่อการเกษตรพลังงานแสงอาทิตย์ จัดทำแผนโครงการเสนอกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จ.สระบุรี อยู่ระหว่างเสนอโครงการ
2	องค์การบริหารส่วนตำบล วังท่าช้าง	ร่วมรณรงค์ป้องกันการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด19ร่วมกับ คณะทำงานสภาองค์กรชุมชน ฝ่ายปกครองท้องถิ่น ได้ทำการคัดกรอง การเข้า - ออก กักตัว และตั้งด่านชุมชน ร่วม อสม.รพ.สต.วังท่าช้าง -สนับสนุนสถานที่ประชุม บุคคลากร ช่วยดำเนินการโครงการบ้าน พอเพียง
3	รพ.สต.วังท่าช้าง	สนับสนุนบุคคลากร รณรงค์ป้องกันการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด19 การคัดกรองการเข้า - ออก กักตัว และตั้งด่านชุมชน
4	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถชุมชน โครงการบ้านพอเพียง

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากงบประมาณ โครงการบ้านพอเพียงชนบทที่สภา
องค์กรชุมชนตำบลวังท่าช้าง ได้รับมาดำเนินการแก้ปัญหาให้
ครัวเรือนเป้าหมายปี2563 จำนวน 20 ครัวเรือน และ ปี2564
จำนวน 18 ครัวเรือน รวมทั้งสิ้นจำนวน 38 ครัวเรือน สามารถ
ช่วยเหลือครัวเรือนผู้สูงอายุ ผู้พิการ และครัวเรือนยากจน ให้มี
บ้านที่มั่นคงเหมาะแก่การอยู่อาศัย ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น โดย
การเชื่อมโยงกับผู้นำในพื้นที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. อสม.

มาร่วมในการดำเนินงาน เป็นแรงงานช่าง รวมถึงการติดต่อประสานงานเพื่อให้การซ่อมแซมบ้านผู้ยากไร้ เกิดความสำเร็จ มีบ้านที่มั่นคงและปลอดภัยมากขึ้น

จากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด19 ทำให้ทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมกัน แก้ไขปัญหา คณะทำงานสภาองค์กรชุมชน ร่วมกับอบสม.รพ.สต.วังท่าช้าง ฝ่ายปกครองท้องถิ่น ได้ทำการตั้งจุดคัดกรองการเข้า – ออก ตั้งด่านชุมชน ดูแลผู้ที่ถูกกักตัวในชุมชน และลงพื้นที่เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง แจกแมส แจกเจล ในการป้องกันตนเอง ลงพื้นที่เชิงรุกเพื่อคัดกรอง ร่วมกัน รวมถึงการรณรงค์ป้องกันการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด19 การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในการดูแลป้องกันตนเอง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดยังมีความรุนแรง

และยังมียอดผู้ติดเชื้อในจังหวัดเพิ่มขึ้น ทางผู้บริหารในตำบลจึงได้ดำเนินการจัดเตรียมสถานที่ สำหรับรองรับผู้ป่วย community isolation วัดป่าญาณวิสุทธาวาสตำบลวังท่าช้าง เพื่อรองรับการรักษาอีกทาง ซึ่งคณะทำงานสภาฯก็ได้มีส่วนเข้ามาช่วยในการเตรียมสถานที่ ร่วมกับผู้นำ อสม. และจิตอาสา ทำให้เห็นถึงความร่วมมือ เกิดความสามัคคีนำไปสู่การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และจากโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต สภาองค์กรชุมชนก็ได้ต่อยอดการทำงาน ทำให้ครัวเรือนเป้าหมาย มีความรู้ การปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงกบ เพื่อไว้บริโภคในครัวเรือน ขาย และแบ่งปัน ทำให้สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนลงได้เป็นอย่างดี

ลงพื้นที่แจกหน้ากากผ้า เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด19

ต่อยอดโครงการคุณภาพชีวิต

6. ข้อค้นพบสำคัญ

ภายใต้สภาองค์กรชุมชนส่งผลชุมชนมีส่วนร่วมของ คนในชุมชน ผ่านการเรียนรู้ ทำกิจกรรมร่วมกันเกิดความรัก ความสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน จน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพเสริม สร้างวิสาหกิจภายในชุมชน ขณะเดียวกัน สภาองค์กรชุมชนตำบลได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน หน่วยงานภาคี องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคี หน่วยงานหนุนเสริมในพื้นที่ผ่านกิจกรรมการต่อยอด เช่น ความร่วมมือกับ การศึกษานอกโรงเรียน พัฒนาชุมชน เกษตรอำเภอ ฯลฯ

และจากการสำรวจข้อมูล ยังมีครัวเรือนที่ต้องการความช่วยเหลือ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งด้านสังคม, ด้านเศรษฐกิจ , ด้านคุณภาพชีวิต ฯลฯ ซึ่งสภาองค์กรชุมชนตำบลวังท่าช้าง ได้เชื่อมโยงประสานความร่วมมือยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ปัญหาทุกปัญหาที่พบเจอ

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

การสนับสนุนงบประมาณ ตามโครงการต่างๆจากหน่วยงานภาครัฐ ถือเป็นการช่วยให้โอกาส แก่ผู้ประสบปัญหา จะเป็นหนทางให้โอกาสที่ ต่อยอด ไปสู่การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป้าหมาย ที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืน พึ่งตนเองได้ ต้องเกิดจากความร่วมมือ ของทุกภาคส่วน อย่างเข้าใจเต็มใจ และมีการวางแผนงานขับเคลื่อนในการช่วยเหลือ แก่ไขโดยการร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น กองสาธารณสุข ภาคเอกชน เชื่อมโยงการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรให้มีคุณภาพ พร้อมให้การเกื้อกูลกันอย่างเสียสละ จึงเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนที่แท้จริง

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ...นายทองคำ คำพันชนะ
ตำแหน่ง...ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลวังท่าช้าง
เบอร์โทร.....089-9350501

พัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพ แก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น
สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

1.บริบทพื้นที่

ในสมัยก่อนลักษณะพื้นดินแถว นี้จะเป็นที่ดอน เหมือนเป็นที่สูง เล่ากันว่าสมัยโบราณหมู่บ้านแถวนี้เป็นเพียงหมู่บ้านเล็กๆนอกนั้นก็เป็นที่ป่าห้วย เสียส่วนใหญ่ ต่อมาเกิดมีชาวบ้านคนหนึ่งลุ่มเข้าป่าเข้าไปตัดหวายแล้วบังเอิญไปพบพระพุทธรูปองค์หนึ่งซุกอยู่ในกอหวายก็เลยกลับมาแจ้งให้หัวหน้าหมู่บ้านทราบ เพราะต่างก็สงสัยกันว่าใครเอาพระมาซ่อนไว้ตรงนี้ หรือจะเป็นของที่พวกโจรเอามาซ่อนไว้หรือเปล่า แต่เมื่อหัวหน้าหมู่บ้านสอบถามดูก็ไม่ปรากฏว่าใครเป็นเจ้าของ ผู้คนก็เลยเรียกขานที่บริเวณนี้กันว่า “เนินพระ” และยังเชื่อกันว่าพื้นที่แห่งนี้สมัยโบราณอาจเคยถูกใช้เป็นค่ายทหารเก่า ชาวบ้านเรียกกันติดปากว่า”ทัพร้าง” เหตุที่เป็นอย่างนั้นก็เพราะว่าไม่ไกลจากจุดที่ชาวบ้านพบพระพุทธรูปเท่าไร นัก ก็ยังพบศิลาแลงที่เหมือนจะถูกเอามาใช้สร้างขึ้นเป็นรั้วของค่ายทหารเก่าอยู่ด้วย

จวบจนถึงปัจจุบัน ตำนานก็ยังเป็นตำนานที่เล่าขานสืบต่อกันไป เพราะปัจจุบันหากถามถึงพระพุทธรูปองค์นั้น คงตอบได้เพียงว่า น่าจะถูกนำไปประดิษฐานที่วัดเนินพระ แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายที่ไม่มีผู้ใดสามารถยืนยันหรือล่วงรู้ได้ว่าพระพุทธรูปองค์ไหน คือตำนานของเนินพระที่แท้จริง

เนื้อที่ 12.5 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,812.5 ไร่ ตำบลเนินพระมีสภาพทางกายภาพที่เป็นที่ราบต่ำสลับดินลูกเนินตลอด มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเหลืออยู่ 277 ไร่ 3 งาน 48 ตารางวา มีลำคลองไหลผ่าน 2 สาย ลักษณะทางภูมิอากาศ มีสภาพร้อนชื้น เทศบาลตำบลเนินพระ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่ โดยแบ่งออกเป็น 8 ชุมชน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 3,902 ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด 9,653 คน

เทศบาลตำบลเนินพระ มีเขตพื้นที่ ทิศเหนือ ติดต่อดำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ทิศตะวันออก ติดต่อดำบลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ทิศใต้ ติดต่อทะเลอ่าวไทย อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ทิศตะวันตก ติดต่อเทศบาลเมืองมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการสำรวจข้อมูลปัญหาชุมชนทุกมิติ โดยสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเนินพระ พบว่าบริบทตำบล ทางด้านสังคม อาชญากรรม พื้นที่เทศบาลตำบลเนินพระมีประชากรอาศัยอยู่ค่อนข้างมาก รวมทั้งประชากรแฝงในพื้นที่ จึงค่อนข้างมีปัญหาในเรื่องของอาชญากรรม ยาเสพติด มีแรงงานอาศัยอยู่ค่อนข้างมากในพื้นที่เกี่ยวกับต่อเนื่องกับเทศบาลเมืองมาบตาพุด ซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรม

ด้านสังคม ที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอ ต่อประชากร เพราะเกิดการรุกล้ำพื้นที่ จ้างจองเป็นเจ้าของโดยคนนอกพื้นที่และประชากรแฝง บ้านทรุดโทรมไม่มีความมั่นคงและปลอดภัย คราวเรือนยากจนไม่มีงบประมาณในการซ่อมแซม เนื่องจากปัจจุบันพื้นที่เนินพระเปลี่ยนเป็นสังคมเมืองอย่างรวดเร็ว ปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้น ประชากรแฝงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คนต่างพื้นที่เข้ามาอาศัยอยู่เพิ่มขึ้นขาดความร่วมมือต่างๆจากประชาชนในด้านต่างๆ ขาดจิตสำนึกในการหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ

ด้านเศรษฐกิจ พื้นที่เกษตรกรรมค่อนข้างลดลง ชาวบ้านดั้งเดิมประกอบอาชีพการทำสวนมะม่วง แต่ปัจจุบันลดจำนวนลงค่อนข้างมาก เปลี่ยนพื้นที่ต่างๆ เป็นชุมชนเมือง กลายเป็นพื้นที่อยู่อาศัย หมู่บ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ต่างๆเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากมีพื้นที่เชื่อมต่อกับเขตอุตสาหกรรมมาบตาพุด

ปัญหาด้านเศรษฐกิจจากพิษโควิด-19 ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ ขาดรายได้ เกิดปัญหาเรื่องรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต

3.บทบาทสภาองค์กรชุมชนกับการแก้ไขปัญหา

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเนินพระ ในฐานะที่เป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1. **ทำการสำรวจปัญหาชุมชน** จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2. **ประชุมหารือแผนพัฒนาแก้ไขปัญาชุมชนท้องถิ่น** โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3. **การแก้ไขปัญาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น** โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมีจัดทำแผนการแก้ไขปัญาในพื้นที่ ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนา ฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญาในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต

4. **บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี** การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่างๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงาน พัฒนาระบบข้อมูล

5. **ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน** สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเนินพระ มีการจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญาความเดือดร้อน โดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญาชุมชนท้องถิ่น

จากการทำแผนพัฒนาแก้ไขปัญาชุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินพระ ได้ประชุมหารือกลุ่มองค์กรชุมชน สมาชิกสภาองค์กรชุมชน เห็นควรในการแก้ไขปัญาด้านปากท้อง รายได้ไม่เพียงพอในครั้วเรือนจากสถานการณ์แพร่ระบาดไวรัสโควิด ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจรายได้ทั้งประเทศ โดยเฉพาะคนยากจน ซึ่งคุณภาพชีวิตโดยรวมไม่ค่อยดีอยู่แล้ว สภาองค์กรชุมชนจึงสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสนม เพื่อดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนากลุ่มอาชีพ ให้มีรายได้จุนเจือในครั้วเรือนสมาชิก กิจกรรมมีการพัฒนาศักยภาพหลักคิดในการทำ

ธุรกิจชุมชน การเพิ่มมูลค่าสินค้า การต่อยอดสินค้า การนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยมีการเชื่อมองค์กรหน่วยงานในจังหวัด มาให้ความรู้ การออกตลาดขายสินค้า การพัฒนาช่องทางการสื่อสาร กลุ่ม ซึ่งช่วยให้สมาชิกมีรายได้เสริมเป็นอย่างดี

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรมการดำเนินงาน
1	โรงพยาบาลกรุงเทพระยอง	สถานที่การจำหน่ายสินค้าของชุมชน
2	สมาคมเพื่อนระยอง	ประสานงานและประชาสัมพันธ์การจำหน่ายสินค้าของชุมชน
3	สมาคมเพื่อนชุมชน	นำผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนมาร่วมจัดจำหน่าย และนำเสนอความน่าสนใจของสินค้า โดยโครงการ “เพื่อนชุมชน-ธรรมชาติโมเดล”
4	โรงงาน ปตท.	ประสานงานให้นำสินค้าของชุมชนไปจำหน่ายในโรงงานในกลุ่ม PTT
5	โรงงานไฟฟ้า BLCF	ส่งเสริมองค์ความรู้ทางการเกษตรในโรงเรียนและชุมชน
6	สำนักงานอุตสาหกรรมระยอง	รับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
7	กศน.ระยอง	ความรู้ / วิทยากร
8	วัดหนองสนม	สถานที่จัดทำศูนย์การเรียนรู้

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพรูปธรรมความสำเร็จ

จากการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจ และทุนชุมชนฐานราก ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพให้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ให้กับวิสาหกิจชุมชนหนองสนม โดยประสานความร่วมมือกับสมาคมเพื่อนชุมชน สมาคมเพื่อนระยอง สำนักงานอุตสาหกรรมระยอง ฯลฯ นั้น สร้างรูปธรรมความสำเร็จเป็นอย่างมาก

วิสาหกิจชุมชนหนองสนม เพิ่มมูลค่าน้ำสำรอง สร้างรายได้แก่ชุมชน

ต้นสำรอง พืชท้องถิ่นในเขตภาคตะวันออก พบได้ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ที่บ้านหนองสนม จ.ระยอง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเล็กๆ แห่งนี้ นำลูกสำรอง หรือผลสำรองมาแปรรูปเป็นเครื่องดื่มน้ำสำรอง รสชาติอร่อย วางจำหน่ายสร้างรายได้ให้กับสมาชิก แรกๆ ทำขายแค่สูตรดั้งเดิม ขายให้กับนายทุน พ่อค้าคนกลาง รายได้

ไม่ตามเป้า หรือเรียกง่ายๆ ว่าขาดทุน กระทั่งได้เข้าร่วมพัฒนาแผนธุรกิจ ออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ เรื่องต้นทุน การตลาด การบัญชี บรรจุภัณฑ์ คิดสูตรเพิ่มเติม รายได้ดีขึ้นมาก

หลังการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากน้ำสำรองแบบเดิม ก็กลายมาเป็นน้ำสำรองบรรจุขวดทันสมัย สวยงาม มีโลโก้ ช่องทางติดต่อครบ ที่สำคัญยังมีช่องทางการตลาดมากขึ้น สามารถวางขายได้หลายช่องทาง เช่น ร้านขายของเพื่อสุขภาพ และออกบูธ เป็นต้น หากต้องการดื่ม ราคาจับต้องได้ สูตรเก็กฮวย กล้วยหวานกับดอกคำฝอย ราคา 30 บาท ส่วนรสชาติที่เหลือขวดละ 25 บาท นอกจากเครื่องดื่มน้ำสำรองแล้วยังมีวินสำรอง ขนม เบเกอรี่ จำหน่ายควบคู่ด้วย นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์หัตถกรรมมากฝีมือที่นำเชือกของเรือทะเลนำมาทำเป็นเปเล ซึ่งมีความคงทนมาก ตอนนี้รายได้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ประมาณ 50,000-100,000 บาท ทำให้สมาชิกมีรายได้เสริมโดยเฉลี่ยประมาณ 3,000 บาท/เดือน

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานการแก้ไขปัญหามุขมนตรีท้องถิ่นที่ผ่านมา ช่วยให้กลุ่มองค์กรชุมชนมีการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตผ่านกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน โดยยึดโยงทุนทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การแปรรูป หัตถกรรม กลุ่มอาชีพ จนมีการยกระดับเป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตำบลเนินพระ หลายวิสาหกิจ เช่น วิสาหกิจชุมชนหนองสนม (ผลิตภัณฑ์ น้ำสำรอง ขนม เบเกอร์รี่) วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารวัดกรอกยายชา ทำหมอนอันลือชื่อ จนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ การยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐ หนุนเสริมพัฒนาศักยภาพกลุ่มด้วยดี

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเนินพระ มีแผนในการเชื่อมโยงกลุ่มองค์กรชุมชนด้านอาชีพ ให้ยกระดับเป็นเครือข่ายอาชีพตำบลเนินพระ เพื่อรวบรวมสินค้าชุมชน ในการจำหน่ายการต่อยอด การพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างอาชีพ สร้างรายได้ในครัวเรือน สร้างกลุ่มองค์กรชุมชนด้านอาชีพต้นแบบ เป็นศูนย์เรียนรู้พัฒนาอาชีพให้กับคนในตำบลและประชาชนที่สนใจเข้ามาเรียนรู้

ผู้ให้ข้อมูล นายสมเดช พรโสภณ

ตำแหน่ง รองประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเนินพระ

เบอร์โทร 091-7918793

ตลาดผลไม้ชุมชนวัดเนินเขาดิน สร้างเศรษฐกิจฐานราก
สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลทุ่งควายกิน อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

1.บริบทชุมชน

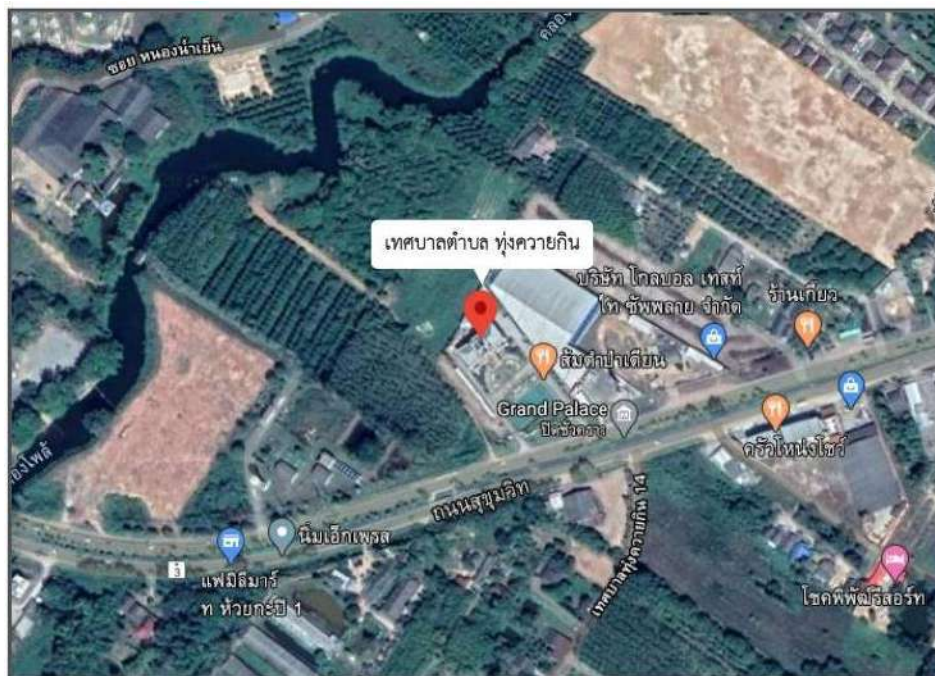
ความเป็นมาของเทศบาลตำบลทุ่งควายกินประกาศจัดตั้งเป็นสุขาภิบาลโดยมีชื่อว่า สุขาภิบาลทุ่งควายกิน เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2523 ต่อมาได้รับการเปลี่ยนแปลงเป็น เทศบาลตำบลทุ่งควายกิน ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2542 จึงได้แบ่งเขตการปกครอง มีชุมชนในเขตรับผิดชอบ 11 ชุมชนดังนี้

1.ชุมชนบ้านเนินเขาดิน 2.ชุมชนบ้านเนินเขาดิน-หนองน้ำเย็น 3.ชุมชนสินทรัพย์-อำนวยทรัพย์ 4.ชุมชนสินสังวาลย์ร่วมใจ 5.ชุมชนหนองกะพ้อร่วมใจ 6.ชุมชนหนองกะพ้อพัฒนา 7.ชุมชนโรงโม่ 8.ชุมชนพันจำท่ากระชาย 9.ชุมชนสี่แยกประแสร์ 10.ชุมชนเนินสมบุรณ์ 11.ชุมชนป่าเตียน

เทศบาลตำบลทุ่งควายกิน ตั้งอยู่ทิศตะวันออกของอำเภอกาญจนบุรี อยู่ระหว่างอำเภอกาญจนบุรีประมาณ 9 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดกาญจนบุรี ประมาณ 55 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 13.675 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขต ทิศเหนือ ติดกับอบต.ทุ่งควายกิน ทิศใต้ติดกับอบต.ก้องดิน ทิศตะวันออกติดกับอบต.คลองปูน อบต.ทุ่งควายกินทิศตะวันตกติดกับทต.เมืองกาญจนบุรี

จำนวนประชากรทั้งหมด 6,772 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,411 ครัวเรือน ความหนาแน่นเฉลี่ย 502 คน/ตารางกิโลเมตร ประชาชนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงมีอาชีพชาวสวน ชาวไร่เป็นหลัก มีการประกอบอาชีพค้าขายประเท้านค้า บางส่วนแต่เป็นส่วนน้อย และมีการประกอบอาชีพรับจ้างจำนวนพอสมควร

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

เนื่องจากสภาพปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบัน ค่าครองชีพสูง ทำให้ประชาชนมีรายรับไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาหนี้สินตามมา ราคาผลผลิตตกต่ำไม่ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ขาดทักษะในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลางทำให้ชาวบ้านถูกกดราคาราคาผลผลิตทางการเกษตร

ด้านสังคมยังมีผู้เดือดร้อนเรื่องที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของคนในท้องถิ่น บ้านเรือนทรุดโทรมขาดแคลนที่ดินทำกิน ปัญหาผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ จำนวนประชากรแฝงในพื้นที่อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านยาเสพติด และการก่ออาชญากรรมได้

ด้านสาธารณสุขด้วยการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่เกิดการระบาดไปทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยเราด้วย ทำให้ทุกพื้นที่ได้รับผลกระทบในหลายๆ ด้านรวมถึงเทศบาลตำบลทุ่งควายกิน ทำให้ตระหนักถึงการรักษาสุขภาพเพิ่มมากขึ้น ปัญหาการบริโภคอาหารไม่ปลอดภัย ด้วยปัจจุบันการซื้อผักผลไม้ตามท้องตลาดมาบริโภคนั้นมีความเสี่ยงในเรื่องสารพิษตกค้าง ชาวบ้านที่ปลูกผักผลไม้ไว้สำหรับบริโภคและจำหน่ายยังมีการฉีดพ่นสารเคมี ซึ่งหากบริโภคเป็นประจำอาจเกิดการสะสมโรค สารเคมีตกค้าง มีส่งผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว ทั้งในเรื่องของประสาทสัมผัส การเคลื่อนไหวบกพร่อง เกิดความผิดปกติทางกายภาพของต่อมไทรอยด์ และสารป้องกันการกำจัดแมลงบางชนิดมีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งอีกด้วย

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลทุ่งควายกิน เป็นองค์กรสำคัญในการเปิดพื้นที่ กลางสร้างการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาและแนวทางการแก้ไขปัญหา การให้ความรู้ พัฒนาผู้นำ วิเคราะห์ข้อมูล เชื่อมโยงหน่วยงาน โดยมีกระบวนการ ดังนี้

- 1.ประชุมประชาคมเพื่อจัดตั้งคณะทำงานดำเนินงานตามโครงการการแก้ไขปัญหา ประกอบด้วยตัวแทน จากกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนคุ้ม ปราชญ์ชุมชนและกลุ่มอื่นๆ ที่เห็นชอบร่วมกัน
- 2.ค้นหาข้อมูลทุนชุมชน/ปัญหาชุมชนโดยใช้กระบวนการระดมความคิดเห็นในกรณีที่ชุมชน/ตำบลที่มีการ ทำแผนชุมชนมาก่อนแล้วสามารถนำแผนดังกล่าวมาประกอบในการทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาชุมชนได้
- 3.ค้นหาประเด็นสำคัญ /เร่งด่วน /ปัญหาพร้อมของตำบลนำเสนอในเวทีเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เสนอแนะ เพิ่มเติมระดมความคิดเห็นและจัดเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นทั้งหมด
- 4.จัดทำรายละเอียดแผนพัฒนาระดับตำบลประกอบด้วยแผนงานสำคัญวิธีการดำเนินงานวัตถุประสงค์ ช่วงเวลาดำเนินงานผลลัพธ์ผู้รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล ระยะ 4 ปี (2564-2567)

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลทุ่งควายกิน อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง

แผนพัฒนาที่ 1 ด้านสังคม / กองทุนสวัสดิการ

- แนวทางการพัฒนา
- 1.ส่งเสริมด้านความรู้/อาชีพ และที่อยู่อาศัย
  - 2.ฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการ

แผนพัฒนาที่ 2 ด้านเศรษฐกิจ

- แนวทางการพัฒนา
- 1.ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้กับคนในชุมชน

- 2.ส่งเสริมการตลาดและการกระจายสินค้าให้มากขึ้น
- 3.ส่งเสริมการแปรรูปผลไม้
- 4.ส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

แผนพัฒนาที่ 3 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา	1.ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	2..ส่งเสริมการจัดการด้านขยะในชุมชน

แผนพัฒนาที่ 4 ด้านวัฒนธรรม / ประเพณี

แนวทางการพัฒนา	1.ส่งเสริมการรักษาประเพณีและวัฒนธรรม

แผนพัฒนาที่ 5 ด้านสาธารณสุข

แนวทางการพัฒนา	1.ส่งเสริมการจัดทำด้านสาธารณสุขให้ดีขึ้น

แผนพัฒนาที่ 6 ด้านอื่น ๆ

แนวทางการพัฒนา	1.ส่งเสริมการจัดการด้านยาเสพติดในชุมชนให้ดีขึ้น

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการทำแผนแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลทุ่งควายกิน ได้มีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตชุมชน ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ในการพัฒนาส่งเสริมอาชีพ มาเป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการดำเนินกิจกรรมตลาดผลไม้ชุมชนวัดเนินเขาดิน เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้จำหน่ายผลไม้ได้ราคา ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง รวมทั้งยังเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการดำเนินกิจกรรมเชื่อมโยงกลุ่มองค์กรและหน่วยงานภาคี จัดประชุมสภาองค์กรชุมชน ขอสนับสนุนงบประมาณ และส่งเสริมอาชีพต่างๆ มีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านท่องเที่ยวชุมชน การเชื่อมโยงงบประมาณในการจัด ได้ร่วมกับทาง ร่วมกับท้องถิ่นร่วมกับผู้นำชุมชนหรือกลุ่มองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ทั้งทางด้านเครื่องมือบุคลากร จัดให้มีการอบรมเรื่องการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งได้การอนุเคราะห์สถานที่ทำตลาดผลไม้ชุมชนจากวัดเนินเขาดิน กลุ่มองค์กรชุมชนเข้าร่วม และเทศบาลตำบลทุ่งควายกิน ได้ให้การสนับสนุนกิจกรรมนี้ ในการช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรม และเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีในพื้นที่ ในเรื่องของวิธีการ กระบวนการ และวัสดุอุปกรณ์ และยังทำให้กลุ่มเข้มแข็ง สามารถของบประมาณจากหน่วยงานภาคีหนุนเสริมให้กับทางชุมชนในการดำเนินตลาดผลไม้ชุมชน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	วัดเนินเขาเดิน	สถานที่ดำเนินกิจกรรมตลาดไม้ผลชุมชน
2	เทศบาลตำบลทุ่งควายกิน	ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน การประชาสัมพันธ์ตลาดผลไม้ชุมชน การเชื่อมโยงกลุ่มองค์กรชุมชนมาร่วมจัดจำหน่าย
3	โรงเรียนวัดเนินเขาเดิน	กิจกรรมด้านการศึกษา การอบรมนักสื่อสารชุมชนแนะนำแหล่งท่องเที่ยวชุมชน
4	รพ.สต.บ้านเนินเขาเดิน	ส่งเสริมด้านสาธารณสุขของชุมชน การเฝ้าระวังโควิด
5	อบต.ทุ่งควายกิน	ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน การประชาสัมพันธ์ตลาดผลไม้ชุมชน การเชื่อมโยงกลุ่มองค์กรชุมชนมาร่วมจัดจำหน่าย

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ

จากการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น กิจกรรมตลาดผลไม้ชุมชนวัดเนินเขาเดิน เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้จำหน่ายผลไม้ได้ราคา ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง รวมทั้งยังเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น มีกลุ่มเกษตรกรร่วมจำหน่ายผลไม้จากชุมชน เงาะ ทุเรียน มังคุด ผลไม้จากสวนในพื้นที่เทศบาลตำบลทุ่งควายกิน ตำบลทุ่งควายกินและใกล้เคียง มากกว่า 20 ร้าน สมาชิกจำนวนกว่า 50 คน ในช่วงหน้าผลไม้ตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน-พฤษภาคม-มิถุนายน-กรกฎาคม สร้างจุดแวะซื้อขายผลไม้ให้กับนักท่องเที่ยว เกษตรกรชาวสวนได้ขายผลไม้ราคาดีขึ้น ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง ขณะเดียวกันยังสร้างการหมุนเวียนเศรษฐกิจรายได้ให้กับชุมชนคิดเป็นมูลค่ามากกว่า 3 ล้านบาท ผ่านการค้าขายผลไม้ นอกจากนี้ เมื่อนักท่องเที่ยวแวะเวียนเข้ามาซื้อหาผลไม้แล้ว ยังไปท่องเที่ยวชุมชนในกิจกรรมชมสวนผลไม้ ไหว้พระ ดูวิถีชีวิต กินอาหารพื้นบ้าน เกิดเศรษฐกิจฐานรากจากชุมชน ซึ่งตลาดผลไม้ชุมชนวัดเนินเขาเดินได้รับการอนุเคราะห์สถานที่จากท่านเจ้าอาวาส ทางตลาดไม้ชุมชน ได้จัดทำซุ้มร้านค้าป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยว คนทั่วไปได้รู้จัก ขณะเดียวกันทางเทศบาลตำบลทุ่งควายกินยังมาช่วยสนับสนุนกิจกรรมประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวให้กลุ่มชุมชนเข้าร่วม การประสานหน่วยงาน เช่น อำเภอ เกษตร พัฒนาชุมชน มาร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งสนับสนุนเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ

ทำให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาการแก้ไขปัญหา ชุมชนองค์กรเครือข่ายจากการทำงานร่วมกันแก้ปัญหาลดความเหลื่อมล้ำแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยสภาองค์กรชุมชนอย่างมีแบบแผน ด้านเศรษฐกิจสังคม มีช่องทางในการขายผลิตผลการเกษตรของเกษตรกรได้เป็นอย่างดี มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในบริเวณวัด ปรับปรุงจุดท่องเที่ยว รองรับการท่องเที่ยวในชุมชนอีกทางด้วย

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมา ภายใต้สภามุขมนตรีชุมชนมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และผู้เดือดร้อน ผ่านการเรียนรู้ ทำกิจกรรมร่วมกันแก้ไขปัญหา สร้างความสามัคคี สร้างความเข้มแข็งในชุมชน สามารถแก้ไขความเหลื่อมล้ำ ช่วยเหลือดูแลกลุ่มคนเปราะบาง ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุให้เห็นว่าคนในชุมชนจะไม่ทอดทิ้งกัน ช่วยเหลือกันเองในชุมชน ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนเข้มแข็งจัดการตนเองโดยการสร้างการมีส่วนร่วมกันสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารปลอดภัยทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า อากาศ เพื่อสร้างผลผลิตทางเกษตร สามารถรับมือกับสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้ มีการร่วมแรงร่วมใจช่วยกันดำเนินกิจกรรมทั้งจากกลุ่มองค์กรชุมชน ภาควิชาสนับสนุน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนให้มีสวัสดิการที่ครอบคลุมและทั่วถึง ประชาชนในตำบลมีที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรงทุกคน มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต โรงงานอุตสาหกรรมอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน ไม่มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และพัฒนาศักยภาพแกนนำสภามุขมนตรีชุมชนตำบล ให้มีทักษะแนวคิดการทำงาน

เชื่อมประสานหน่วยงานภาคี ตลอดจนการพัฒนาระดับการทำงานระดับพื้นที่เชื่อมการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีในการสร้างรูปธรรม การยอมรับ และการขยายผลในพื้นที่ต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวอ้อยใจ ศรีรักษา
ตำแหน่ง เลขานุการสภาองค์กรชุมชน
เบอร์โทร 098-2731381

ท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบ้านแลง
สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านแลง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง

1.บริบทพื้นที่

ตำบลบ้านแลง เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอมะนัง จังหวัดระยอง ตั้งอยู่ห่างเทศบาลเมืองระยอง ประมาณ 6 กิโลเมตร เนื้อที่ ตำบลบ้านแลงมีเนื้อที่ทั้งสิ้น 19,170 ไร่ หรือ 30.67 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านแลง	หมู่ที่ 2 บ้านกันหนอง	หมู่ที่ 3 บ้านหนองพญา
หมู่ที่ 4 บ้านขวกลิง	หมู่ที่ 5 บ้านหนองหว่า	หมู่ที่ 6 บ้านตระเกราทอง
หมู่ที่ 7 บ้านหนองหิน		

อาณาเขตติดต่อกับตำบลอื่นๆ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลนาตาขวัญ อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลกะเจ็ด อำเภอมะนัง

ทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลเชิงเนิน อำเภอมะนัง

อาชีพ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด เป็นต้น รองลงไป ได้แก่ อาชีพรับจ้างและค้าขาย

ประชากรในตำบลบ้านแลงมีจำนวน 7,375 คน แบ่งเป็น ชาย 3,582 คน หญิง 3,793คน จำนวนครัวเรือน ในตำบลบ้านแลง มีทั้งสิ้น 2,902 ครัวเรือน

ประเพณีและงานประจำปี ประเพณีสงกรานต์ประเพณีสงกรานต์ (วันไหล) ท้องถิ่นช่วงเดือนเมษายน พิธี สรงน้ำพระ และรดน้ำดำหัวขอพรผู้สูงอายุเพื่อขอพร แห่หลวงพ่อยืน และมีการละเล่นต่าง ๆ) ประเพณีตักบาตร เทโว ประชาชนตระหนักและมีส่วนร่วมในกิจกรรมวันเข้าพรรษา มีการเตรียมข้าวสารอาหารแห้งเพื่อนำไปทำบุญ ตักบาตรที่วัด ประเพณีลอยกระทง ช่วงเดือนพฤศจิกายนจะมีการจัดงานประเพณีลอยกระทงเพื่อขอขมาต่อ พระแม่คงคา งานประเพณีแข่งเรือ

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการสำรวจข้อมูลปัญหาชุมชนทุกมิติ โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านแลง พบว่าบริบทตำบลบ้านแลง ด้านสังคม เรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน โดยส่วนมากไม่ที่ดินทำกินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้ที่ยากจนมีรายได้น้อย บ้านทรุดโทรม ไม่มีทุนทรัพย์ในการซ่อมแซม คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี

ด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ปัญหากัญเล้ง อาชีพหลักของคนในตำบลบ้านแลงทำสวนเป็นส่วนใหญ่ ขาดแคลนน้ำในการอุปโภค เมื่อถึงฤดูแล้งแหล่งน้ำที่มีไม่พอเพียงกับความต้องการของเกษตรกรในการทำเกษตร สร้างความเสียหายให้กับผลผลิตทางการเกษตรอย่างมาก

3.บทบาทสภาองค์กรชุมชนกับการแก้ไขปัญหา

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านแลง ในฐานะที่เป็นเวทีกลางในการเรียนรู้ แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.ทำการสำรวจปัญหาชุมชน จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมหารือแผนพัฒนาแก้ไขปัญาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมีจัดทำแผนการแก้ไขปัญาในพื้นที่ ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนา ฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญาในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่างๆ ในกลุ่มระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงาน พัฒนาระบบข้อมูล

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านแลง มีการจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญาความเดือดร้อน โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านแลง และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขพัฒนาคุณภาพชีวิต

จากการทำแผนพัฒนาแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านแลงได้มีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาคูณภาพชีวิตชุมชน ด้านเศรษฐกิจ เพื่อพัฒนารายได้ เศรษฐกิจ ภายใต้สถานการณ์โควิด โดยนำประเด็นปัญหาดังกล่าว มาแก้ปัญหาผ่านกิจกรรมการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบ้านแลง โดยการเชื่อมโยงองค์กรภาคีต่างๆ ในพื้นที่ จัดประชุมสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านแลง วิเคราะห์ตำบล ศักยภาพของพื้นที่ การเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี ตลอดจนการขอสนับสนุนงบประมาณ องค์ความรู้ต่างๆ

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรมการดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ปี 2564 โครงการบ้านพอเพียงชนบทตำบลบ้านแลง
2	สำนักงานกองทุนเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.)	โครงการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน บ้านหนองพญา หมู่ที่ 3 กิจกรรมให้คำแนะนำ การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ การบริหารร่างกาย
3	สำนักงานพัฒนาชุมชน	สนับสนุนการพัฒนา OTOP นวัตกรรมบ้านหนองพญา กิจกรรมชุมชนท่องเที่ยวบ้านหนองพญา การทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว แผ่นพับประชาสัมพันธ์ งบประมาณ 20,000 บาท
4	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง	สนับสนุนกิจกรรมชุมชนท่องเที่ยวตำบลบ้านแลง ในเรื่องป่ายประชาสัมพันธ์จุดท่องเที่ยว จุดท่องเที่ยวป่าชุมชน วัดแลง พระพุทธบาทเขาประดู่ สวนผลไม้ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวของดีของเด่นบ้านแลง ในช่วงหน้าผลไม้

5	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	สนับสนุนการประชาสัมพันธ์กิจกรรมท่องเที่ยว สวนผลไม้ บ้านผู้ใหญ่สมควร การจัดทริป แนะนำการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์
6	สถานีพัฒนาที่ดินระยอง	สนับสนุนยกระดับเป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดินประจำตำบล เพื่อเป็นแหล่งให้ ความรู้ด้านดิน การตรวจดิน การปรับปรุง สภาพดินแก่เกษตรกร

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพรูปธรรมความสำเร็จ

จากการดำเนินการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ด้านรายได้ เศรษฐกิจชุมชน ผ่านกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบ้านแลง ทางสภาองค์กรชุมชนได้จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน ชมวิถีชาวสวนผลไม้ใกล้เมืองระยอง โดยตำบลบ้านแลงมีทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างหลากหลาย อาทิ

วัดแลง ตั้งอยู่ที่ ม.1 ต.บ้านแลง อ.เมือง จ.ระยอง มีเนื้อที่ประมาณ 15 ไร่ 3 งาน 50 ตารางวา วัดแลงหรือวัดบ้านแลงเดิมตั้งขึ้นเป็นสำนักสงฆ์ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ประมาณปี พ.ศ. 2285 มีโบราณวัตถุและโบราณสถานที่เก่าแก่ให้ศึกษาหลายแห่ง เช่น โบสถ์ พระปรางค์ หอไตร

พระอุโบสถหลังเก่า วัดบ้านแลง ตั้งอยู่ที่ ม.1 ต.บ้านแลง อ.เมือง จ.ระยอง เป็นอาคารโครงสร้างไม้เนื้อแข็ง เช่น ตะเคียน มะหาด ก่ออิฐฉาบปูนมีอายุกว่าสองร้อยปี ตั้งอยู่ในกำแพงแก้ว ส่วนยอดบนของผนังด้านนอกตัวโบสถ์ทั้งสี่ด้าน มีการประดับด้วยเครื่องกระเบื้องถ้วยโถโบราณ หลังคามุงด้วยกระเบื้องโบราณ เป็นจั่ว 3 ชั้น ซ้อนกันลดระดับ โดยมีไม้ค้ำยันจากผนังโบสถ์ หน้าต่างข้างละ 3 ช่อง ด้านหลังโบสถ์ปิดทึบ ด้านหน้ามีกันสาดยื่นออกมา โดยมีกำแพงกัน เข้าออกด้านข้างของกำแพงด้านหน้าประตูบานไม้คู่ แผ่นใหญ่หนา ภายในโบสถ์มีพระประธานขนาดใหญ่ รูปทรงงดงามตามเชิงช่างโบราณ จัดได้ว่าเป็นโบสถ์ที่หาชมได้ยาก

ป่าชุมชน เป็นป่าต้นน้ำอยู่ ณ บริเวณเขาท่าซุด มีพื้นที่ 28,937 ไร่ สภาพป่าเป็นป่าดิบแล้งและป่าเบญจพรรณ มีน้ำตกบนเขาระหว่างทางขึ้นมีก้อนหินชันเป็นบางช่วง

พระพุทธบาทเขาประดู่ เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธบาท เป็นหินขนาดใหญ่ที่เรียกว่าหินดาด อยู่ในลักษณะลาดเอียงไปทางทิศตะวันตกประมาณ 40 องศา ในเนื้อที่ประมาณ 300 ตารางวา อยู่ห่างจากเชิงเขาราว 150 เมตร มีการจัดงานนมัสการพระพุทธบาทเขาประดู่ประมาณเดือนสามหรือช่วงตรุษจีนของทุกปี

สวนผลไม้ผู้ใหญ่มศพร บ้านแลง ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 57 หมู่ 3, ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นสวนผลไม้ที่อยู่ในโครงการเส้นทางท่องเที่ยว อร่อยทุกไร่ชิมไปทุกสวน ในภาคตะวันออก ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สวนผู้ใหญ่มศพร นอกจากจะมีขายผลไม้ส่งแล้วยังทำเป็นสวนบุฟเฟต์ให้นักท่องเที่ยวได้เลือกทานผลไม้สดๆแบบจุใจ ผลไม้ของที่นี่ได้รับความรับรองว่าปลอดภัย ปลอดภัยสารพิษด้วย เปิดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางเกษตร ให้นักท่องเที่ยวได้เห็นวิถีชาวสวนจริงๆ ว่าเป็นอย่างไร นอกจากจะมาทานผลไม้บุฟเฟต์แล้วยังมีเส้นทางให้เดินเที่ยวชม สวนเงาะ สวนสละ ต้นทุเรียนเก่าแก่ที่กำลังออกผลผลิตด้วย

กิจกรรมโดยรวมของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านแลง สร้างรายได้ให้กับชุมชนในการจำหน่ายสินค้าชุมชน รายได้จากจุดจำหน่ายผลไม้ชุมชนสวนมังคุด 100 ปี มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 50,000-100,000 บาท จากการจำหน่ายผลไม้ เครื่องใช้ ผักพื้นบ้าน การศึกษาดูงาน ฯลฯ นอกจากนี้การท่องเที่ยวชุมชนยังช่วยอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถาน ป่าชุมชนให้อยู่ยั่งยืน ชุมชนเกิดการอนุรักษ์หวงแหน ทั้งนี้กิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากภาคีหลายภาคส่วน เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน สนับสนุนการพัฒนา OTOP นวัตกรรมบ้านหนองพญา กิจกรรมชุมชนท่องเที่ยวบ้านหนองพญา การทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว แผ่นพับประชาสัมพันธ์ งบประมาณ 20,000 บาท องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง สนับสนุนกิจกรรมชุมชนท่องเที่ยวตำบลบ้านแลง ในเรื่องป้ายประชาสัมพันธ์จุดท่องเที่ยว จุดท่องเที่ยวป่าชุมชน วัดแลง พระพุทธรูปเขาประดู่ สวนผลไม้ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวของดีของเด่นบ้านแลง ในช่วงหน้าผลไม้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สนับสนุนการประชาสัมพันธ์กิจกรรมท่องเที่ยวสวนผลไม้ บ้านผู้ใหญ่สมควร การจัดทริปแนะนำการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานการแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมา จากการทำงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านแลง มีการแก้ไขปัญหาคอนาภาพชีวิตให้กับประชาชนที่อยู่ในชุมชนคือ เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแลง ทำให้ประชาชนที่มารวมกลุ่มกันเกิดความรักใคร่สามัคคีซึ่งกันและกัน สร้างชุมชนเข้มแข็ง จนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ การยอมรับจากหน่วยงานภาคี หน่วยงานมาร่วมแรงร่วมใจพัฒนาชุมชนโดยรวม หนุนเสริมในพื้นที่ผ่านกิจกรรมต่อยอดหนุนเสริมในพื้นที่ผ่านกิจกรรมต่อยอด มีหน่วยงานภายนอกมาศึกษาดูงานและเป็นศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านแลง ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมาหลายกิจกรรม ทั้งการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต มีส่วนสำคัญในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ในครัวเรือน ชาวบ้านในชุมชนมีการต่อยอดนำความรู้ไปสร้างรายได้ ส่งผลให้คุณภาพดีขึ้น ซึ่งทางสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านแลง มีแผนงานติดตามการดำเนินการต่าง ๆ และขยายผลในวงกว้างต่อไป กลุ่มองค์กรต้นแบบ ตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อรองรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวชุมชนและช่วยเหลือผู้เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย และการพัฒนางานต่างๆ ในพื้นที่ ให้คนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล นางสาว ศิริภักดี

ตำแหน่ง รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านแลง

เบอร์โทร 08-1761-9487

ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนบ้านนา เพื่อพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน
สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง

1.บริบทพื้นที่

ประวัติความเป็นมาตำบลบ้านนาเดิมท้องที่เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ เป็นหมู่บ้านที่ทำนา และเป็นหมู่ 2 ของตำบลกระแสน และต่อมาได้ยกฐานะเป็นตำบลเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2445 และแยกเป็น 4 หมู่บ้าน โดยมีผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกำนันปกครองตำบล ปัจจุบันแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านแหลมไผ่ หมู่ 2 บ้านทุ่งเค็ด หมู่ 3 บ้านห้วยหิน หมู่ 4 บ้านหนองจระเข้ หมู่ 5 บ้านเนินอุทอง หมู่ 6 บ้านสำนักยาง หมู่ 7 บ้านเนินกระทอน หมู่ 8 บ้านบุญสัมพันธ์ หมู่ 9 บ้านวังยาง หมู่ 10 บ้านล่าง หมู่ 11 บ้านมาบฉ้อ หมู่ 12 บ้านนา หมู่ 13 บ้านคลองอ่าง

พื้นที่ตำบลบ้านนามีเนื้อที่ประมาณ 42,450 ไร่ คิดเป็น 67.92 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลุ่ม มีคลองน้ำไหลผ่าน เขตพื้นที่ ทิศเหนือ ติดกับ ต.ชำฉ้อ อ.เขาชะเมา จ.ระยอง ทิศใต้ ติดกับ ต.ทางเกวียน , ทุ่งควายกิน อ.กาหลง จ.ระยอง ทิศตะวันออก ติดกับ ต.ทุ่งควายกิน อ.กาหลง และ ต.น้ำเป็น กิ่งอ.เขาชะเมา จ.ระยอง ทิศตะวันตก ติดกับ ต.ทางเกวียน , ต.กระแสน อ.กาหลง จ.ระยอง

อาชีพ อาชีพหลัก ทำนา ทำสวน เลี้ยงไก่พื้นเมือง อาชีพเสริม ปลูกผัก

จำนวนประชากรใน ตำบลบ้านนา จำนวนหลังคาเรือน 2,640 หลังคาเรือน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

เนื่องจากประชากรในพื้นที่มีอาชีพเกษตรกรรม มักพบปัญหาคุณภาพของผลิตผลทางการเกษตร ที่มีการใช้สารเคมี และพบสารเคมีตกค้าง ส่งผลเสียต่อสุขภาพ อีกทั้งผลิตผลทางการเกษตร ยังไม่ได้มาตรฐานเรื่องเกษตร

ปลอดภัย ยังพบเรื่องการใช้ปุ๋ยเคมี ยากำจัดศัตรูพืชทำ ไม่มีการควบคุมการผลิตสินค้าเกษตร ทำให้มีผลผลิตล้นตลาด ไม่มีแหล่งจำหน่ายที่ชัดเจน เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาสินค้าและระบบการตลาด

ปัญหาผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ไม่มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง ขาดการส่งเสริมในด้านการดูแลสุขภาพ ขาดการพัฒนาศักยภาพผู้พิการอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทักษะความรู้ ด้านอาชีพอย่างบูรณาการครบวงจร

ปัญหาประชากรแฝงยากต่อการควบคุม ดูแล มีผลต่อความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นและอาจก่อให้เกิดปัญหาความมั่นคง การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่ บางพื้นที่เกิดอุทกภัยบ่อยครั้งทำให้พืชผลทางการเกษตรเสียหาย ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาทุนชุมชนที่มี ให้เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อเกิดประโยชน์เป็นแหล่งพักผ่อนและนันทนาการต่อยอดเป็นท่องเที่ยวโดยชุมชน เยาวชนขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในตำบล

ปัญหาด้านเศรษฐกิจจากพิษโควิด-19 ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ ขาดรายได้ เกิดปัญหาเรื่องรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต

ปัญหาด้านบุคลากรคนทำงานเนื่องจากในตำบลมีประเด็นงานหลายด้านที่จะต้องพัฒนาเมื่อเทียบกับจำนวนแกนนำคนทำงานแล้ว ยังเป็นปัญหาที่ควรทำงานยังไม่เพียงพอ

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา ได้เปิดเวทีประชุมเพื่อใช้พื้นที่สภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวางแผนการแก้ไขปัญหาชุมชน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ผู้เดือดร้อน สภาพปัญหาความต้องการแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ให้ครอบคลุมทุกงานประเด็นทั้งด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.ประชุมเพื่อทบทวนแผน จัดทำแผนพัฒนาสภาองค์กรชุมชน 4 ปี (2564-2567) แก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาด้านสังคมเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาสภาองค์กรชุมชน 4 ปี (2564-2567) แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล มีพื้นที่กลางของตำบลที่บูรณาการร่วมกัน (ทั้งสภาองค์กรชุมชน ศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน คณะทำงานพัฒนา

คุณภาพชีวิตระดับตำบล) อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบข้อมูล การสื่อสารประชาสัมพันธ์

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนตำบล จัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้ การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา ถือเวทีกลางของชุมชน ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวางแผนการแก้ไขปัญหาชุมชน โดยองค์กรชุมชน ภาคีทุกภาคส่วนร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหา ซึ่งสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนาได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นในหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชน การท่องเที่ยวชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยคนด้อยโอกาส ฯลฯ โดยมีองค์กรชุมชนเป็นกลไกหลักในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ร่วมกับหน่วยงานภาคี ตำบลบ้านนา สำนักงานเกษตร มูลนิธิสายรุ้งเพื่อคนพิการ สสส. ฯลฯ มีการแบ่งกลไกคณะทำงานรับผิดชอบแต่ละประเด็น มีการเชื่อมโยงกลุ่มองค์กร ภาคีร่วมส่งเสริมสนับสนุน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนบ้านนา เพื่อพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	สนับสนุนโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถชุมชน (โครงการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นรูปแบบท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านนา) จำนวน 18,500 บาท สนับสนุนโครงการบ้านพอเพียงชนบท งบประมาณ 324,000 บาท จำนวน 18 ครัวเรือน
2	เครือข่าย SDGPGS จังหวัดระยอง	สนับสนุนส่งเสริมการปลูกพืชในแนวทางเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม อบรมหลักสูตรผู้ตรวจแปลงเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม SDGsPGS ในตำบลมีแปลง ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานแปลงเกษตรอินทรีย์
3	สำนักงานเกษตรอำเภอแกลง	สนับสนุนให้ความรู้การดำเนินงานจัดเป็นวิสาหกิจชุมชน รองรับ การสนับสนุนงบประมาณเพื่อต่อยอดธุรกิจชุมชน

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
4	สนง. จัดหางานจังหวัดระยอง	สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 25,000 บาท ในการฝึกอบรมอาชีพ(ทำปลาสาม) ให้สมาชิกผ่านสภาองค์กรชุมชนฯ ตำบลบ้านนา
5	มูลนิธิสายรุ้งเพื่อคนพิการ	สนับสนุนกิจกรรมของคนพิการ การพัฒนาศักยภาพคนพิการ เรื่องการส่งเสริมอาชีพ สนับสนุนการจ้างงานคนพิการให้กับผู้พิการ ตามมาตรา33 ปี 2564 จำนวน 5 คน และโครงการอาชีพพิเศษ ม.35 จำนวน 3 ครอบครัว จ้างเหมา มาตรา 35 จำนวน 7 ครอบครัว
6	เทศบาลตำบลบ้านนา	สนับสนุนวิทยากร อบรมกลุ่มอาชีพ การทำไข่เค็ม ทำขนม
7	สำนักงานพัฒนาชุมชน	สนับสนุนโครงการ โคก หนอง นา โมเดล จำนวน 3 แปลง
8	สำนักงานพลังงานจังหวัด	สนับสนุนตู้อบพลังงาน ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ (ทำใบจาก) และเตาตั้งให้ดประสิทธิภาพให้กับกลุ่มวิสาหกิจส่งเสริมคุณภาพชีวิตจังหวัดระยอง
9	สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย	สนับสนุนงบประมาณ 70,750 บาทในการซ่อมแซมบ้านให้กับครอบครัวคนพิการ นางสาวชูศรี วิถี
10	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	สนับสนุนโครงการอบรมช่างชุมชนจิตอาสา 20 คน งบประมาณ 50,000 บาท
11	อพท.	สนับสนุนองค์ความรู้ในการดำเนินงานท่องเที่ยวโดยชุมชน
12	สสส.	สนับสนุนงบประมาณในเรื่องการจัดการขยะในชุมชน และเรื่อง การจัดการจุดเสี่ยงเพื่อลดอุบัติเหตุในชุมชน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ

1.การพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชนของตำบล

จากแผนการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชน สภาองค์กรชุมชนบ้านนา มีการประชุมจัดทำแผนการพัฒนาแก้ไขปัญหา ร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ในเรื่องการพัฒนาส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรให้มีคุณภาพ เกิดการรับรองตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการพัฒนาในเรื่องการจำหน่ายสินค้า พัฒนาบรรจุภัณฑ์ สร้างแบรนด์ โลโก้ กลุ่มองค์กรชุมชนที่ดำเนินกิจกรรมด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชน ได้ดำเนินการเข้าร่วมกระบวนการอบรมจัดทำแผนธุรกิจชุมชน C-BMC “แผนหนึ่งสมองสองมือ” ส่งผลให้ตำบลได้พัฒนาทักษะ ความรู้ด้านการจัดทำแผนธุรกิจชุมชน เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์งานในพื้นที่ เกิดแผนการพัฒนากลุ่มองค์กร พัฒนางานพัฒนาคน การเชื่อมโยงภาคีความร่วมมือ ตามเจตนารมณ์ ชุมชนท้องถิ่นมีระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชน ที่มั่นคงสามารถพึ่งตนเอง และจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน

ส่งผลให้กลุ่มอาชีพในตำบลมีการพัฒนาแปรรูปสินค้า ไข่เค็มสมุนไพร ไข่เค็มดองเอ็นไซต์ ดำเนินการพัฒนาออกแบบ บรรจุภัณฑ์ให้มีความน่าสนใจ หลากหลายรูปแบบ และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เกิดการต่อยอดผลผลิต ปลาสาม อาหารดั้งเดิมของคนตำบลบ้านนา ที่สืบทอดมา 3ชั่วอายุคน 200 ปี

จากการดำเนินงานเรื่องการจัดทำแผนธุรกิจชุมชนให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมคุณภาพชีวิตตำบลบ้านนา ทำให้กลุ่มได้พัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ การคิดวิเคราะห์ และจัดทำแผนพัฒนาต่อยอดธุรกิจของกลุ่มองค์กรที่ดำเนินการ เช่น การพัฒนาขยายพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยการขยายฐานสมาชิกผู้ทำ

การเกษตรในตำบลเพิ่มเติม รวมถึงการส่งเสริมแนวทางเกษตรอินทรีย์ให้ได้รับมาตรฐาน ซึ่งปัจจุบันสามารถขยายแปลงจำนวน 65 ครัวเรือน และมีเป้าหมาย ในการ ส่งเสริมให้มีการรับรองมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์ แบบมี วนร่วม(SDG PGS) ดำเนินงานร่วมกับเครือข่าย SDG PGS จังหวัดระยอง

พัฒนาเรื่องบรรพบุรุษในการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอแกลงและเกษตรจังหวัดระยอง ทำให้สินค้ามีความน่าสนใจ สร้างจุดเด่นของสินค้า พัฒนาโลโก้ เพื่อเพิ่มการประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จัก รวมถึงการเชื่อมโยงหน่วยงานต่างๆในเรื่องสถานที่จำหน่ายสินค้าเพิ่มเติม เช่น ตลาดจริงใจ สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา

2.ท่องเที่ยวโดยชุมชน เป้าหมาย สร้างรายได้ให้คนในชุมชน

เป็นการต่อยอดในการที่จะให้เกิดรายได้ขึ้นในชุมชน จากการที่ในชุมชนมีการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้นและสิ่งเก่าซึ่งเป็นทุนดั้งเดิมของชุมชน เช่น แหล่งโบราณสถาน วัฒนธรรม มีแผนการท่องเที่ยวชุมชนไหว้พระสักการะสิ่งศักดิ์เสริมมงคลชีวิต ดังนี้

1.หลวงปู่บุญ วัดบ้านนา ซึ่งเป็นเกจิอาจารย์ ที่มีชื่อของอำเภอแกลง ที่ผู้คนทั่วไปให้ความศรัทธามาก

2.สวนป่าวัดหนองจระเข้ ซึ่งได้ดำเนินการปลูกต้นไม้ในที่ดินของวัดเรื่อยมา จนในปัจจุบันวัดได้กลายเป็นสถานที่ที่มีความร่มรื่น สงบ ร่มเย็น เหมาะแก่การเป็นที่เจริญจิตตภาวนา ผลจากการพัฒนาวัดโดยให้ความสำคัญกับการปลูกต้นไม้ จึงทำให้วัดหนองจระเข้ได้รับการประกาศให้เป็น สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดระยองแห่งที่ 8

3.สวนป่าวัดบ้านนา แหล่งปฏิบัติธรรมวิปัสสนา 1เดียวของอำเภอแกลง ที่เกิดจากความร่วมมือ ร่วมใจของคนในชุมชน มีต้นไม้อายุกว่า 70 ปีและมาปลูกเพิ่มในปี 2521 จนเป็นป่ายั่งยืน ถึงปัจจุบัน เนื้อที่ของวัดทั้งหมด 151 ไร่ เป็น ซึ่งบริเวณป่าชุมชนเดิมตั้งใจให้มีเพียง 17 ไร่แต่มีแนวร่วมร่วมกันขยายจนได้ถึง 80 ไร่ ไม้ที่ปลูก มีทั้งไม้ถิ่น เช่น ยางนา ประดู่ ตะเคียน ตะเกรา พุง ยางพารา มะหาด และมีไม้ผลมั่งคุด ฯลฯ ปัจจุบันทุกปี นักเรียนในเขต อำเภอแกลง จะมาเข้าค่ายพักแรม ปฏิบัติธรรมทุกปี และในเดือนมีนาคมของทุกปี จะมีสาธุชนทั่วประเทศหลายร้อยคน มาร่วมปฏิบัติธรรม 4 คืน 5 วันใน 1 ปี มีเกือบ 20 คนละ ปัจจุบันเนื้อที่เฉพาะสวนป่า 80 ไร่ บิ๊กซีได้มาวางแผนระยะ 10 ปี

4.วัดอุทองอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านนา มีสิ่งสำคัญที่เป็นสิ่งสักการะ คือพระบรมสารีริกธาตุที่ประดิษฐานอยู่ในหอพระธาตุศรีอุทอง โดยชุมชนได้มีการจัดงานไหว้พระธาตุศรีอุทอง ประจำปี ให้ประชาชนในพื้นที่ได้กราบไหว้สักการะ บูชาพระบรมสารีริกธาตุที่ประดิษฐานอยู่ในหอพระธาตุศรีอุทอง ทั้งนี้พิธีไหว้พระธาตุศรีอุทองดังกล่าว จะจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีพระธาตุศรีอุทอง และสิ่งที่โดดเด่นอีกอย่างคือ เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันมีความสามารถในการคุณธาตุ เป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไป

5.วัดห้วยหิน พญาเพชรภัทรนาคราช ได้ถูกขุดเจอที่ บ่อน้ำ วัดห้วยหิน(หลวงพ่อเหิน) ต.บ้านนา อ.แก่ง จ.ระยอง. ขณะนี้กำลังก่อสร้างซึ่งมีความสวยงามมาก. ผู้ใดมีจิตศรัทธา. แวะเข้าไปกราบไหว้ขอพร และมีวิหาร 3 ถูที่สวยงามมาก ในบริเวณวัดห้วยหิน

6.วัฒนธรรมโขนสด โดยลุงกำ สุพรรณวงศ์ เป็นชาวตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง เป็นผู้ที่เรียนรู้เรื่องโขนสด จากนายกล่อม ภัคติงาม ซึ่งเป็นชาวตำบลบ้านนาเมื่อเรียนรู้เป็นแล้ว จนสามารถที่จะถ่ายทอดได้แล้ว ก็มีความคิดที่จะสืบสานศิลปะการแสดงโขนสดให้แก่เยาวชน ก็ได้้นำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่เด็กนักเรียนอีกทอดหนึ่งไปพร้อม ๆ กัน จนถึงปี ๒๕๕๔ สามารถสอนโขนสดและตั้งวงโขนสดเยาวชนขึ้นสำเร็จ ชื่อวงศโขนสดว่า “วงศนาบุญ เจริญศิลป์” ที่มีผู้เล่นเป็นเยาวชน อายุไม่ถึง ๑๕ ปี จำนวน ๑๕ คน สร้างสรรค์ผลงานการเล่นมาตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน โดยรับเล่นโขนสดทั้งในตำบล อำเภอกาหลงและต่างอำเภอกาหลงจนถึงปัจจุบัน ทำให้โขนสดยังคงอยู่กับท้องถิ่นตำบลบ้านนา อ.กาหลง

3.ด้านสังคม พัฒนาคุณภาพชีวิต กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการ คนยากจน แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ผ่านกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาคุณภาพชีวิตตำบลบ้านนา เกิดจากการรวมกลุ่มของคนพิการและครอบครัวคนพิการ จำนวน 19 ครอบครัวในตำบลบ้านนา ภายใต้ชมรมธีราธรเพื่อคนพิการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1.เพื่อช่วยเหลือ พิทักษ์สิทธิ์และการสงเคราะห์ ให้กับครอบครัวคนพิการ
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวคนพิการ ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี

3. เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพและฝึกทักษะในการเลี้ยงดูคนพิการในครอบครัว
4. เพื่อช่วยเหลือ พี่นพคุณพิการให้สามารถดูแลตนเองได้และใช้ชีวิตร่วมในสังคมได้
5. เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ได้รับสิทธิ์ตามกฎหมาย
6. เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม

การดำเนินงานของกลุ่ม เน้นกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพของคนพิการ พัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้ผ่านการฝึกเขียนหนังสือ สวดมนต์นั่งสมาธิ พัฒนาทางด้านร่างกาย การเคลื่อนไหว รวมถึงการพัฒนาทักษะทางด้านอาชีพ ด้านการเกษตรทำเกษตรอินทรีย์ ทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ปลูกพืชผัก เพื่อบริโภคเป็นอาหารกลางวัน ให้สมาชิกในวันทำงานและนำไปจำหน่ายเพื่อให้เกิดรายได้เข้ากลุ่ม รวมถึงการพัฒนาทางด้านทักษะอาชีพการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น กะปิ ไข่เค็มสมุนไพร

4.ด้านการแก้ไขปัญหาท้ายอายุ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลครัวเรือน ที่มีปัญหาด้านที่อยู่อาศัยซึ่งมีทั้ง ครัวเรือนที่ไม่มีที่ดินทำกิน ไม่มีที่อยู่อาศัย ต้องเช่าบ้านอยู่และครัวเรือนที่มีที่ดิน แต่ไม่มีกำลังทรัพย์พอที่จะสร้างบ้านได้และครัวเรือนที่มีบ้าน อยู่ในสภาพทรุดโทรมและรายได้น้อย ไม่สามารถดำเนินการซ่อมแซมได้ เริ่มมีการสำรวจตั้งแต่ปี 2560 และได้ดำเนินการขอรับงบประมาณ จากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซ่อมแซมให้จนถึง ณ ปัจจุบัน 4 ปี ได้ดำเนินการซ่อมแซมไปแล้วจำนวน 137 ครัวเรือน ด้วยงบประมาณ 2,229,500 บาท และมีกติกา ร่วมกันให้สมทบทุนกองทุนซ่อมแซมบ้าน บ้านนา คืบจำนวน 30% ปัจจุบันกองทุนมีเงินอยู่ประมาณ 210,000

บาท ได้ช่วยเหลือครัวเรือน ช่อมแซมครัวเรือนที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ ในการขอรับงบประมาณซ่อมแซมบ้านพอเพียง จึงใช้ในส่วนนี้และสมทบสร้างบ้านให้กับผู้พิการด้านสายตาในตำบลบ้านนา 1 หลัง

การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยอย่างเป็นรูปธรรม มีการซ่อมแซมบ้าน ให้กับครอบครัวผู้ยากไร้ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส โดยดำเนินการซ่อมแซมบ้าน ในโครงการบ้านพอเพียงชนบท ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และซ่อมแซมบ้านให้กับครอบครัวคนพิการ โดยประสานเพิ่มเติมกับสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่พบ คือ ครอบครัวของผู้ยากจนบางครอบครัว ขาดกำลังคน แรงงานที่จะซ่อมแซมบ้านของตนเอง แนวทางแก้ไข สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา จึงได้ประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณ เพื่ออบรมช่างชุมชนจิตอาสาตำบลบ้านนาขึ้น โดยประสานขอรับการสนับสนุน จากกองทุนส่งเสริมสวัสดิการสังคม พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง จัดอบรมช่างชุมชนจิตอาสาตำบลบ้านนาขึ้น จำนวน 20 คน

5.ด้านสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายในตำบลบ้านนาให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยมีการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางได้ประสานขอรับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยดำเนินการเริ่มต้นใน หมู่ 5 บ้านอุ้มทอง งบประมาณ 50,000 บาทโดยตั้งเป้าหมายการจัดการขยะในชุมชนตั้งแต่ต้นทางต้องการให้ขยะในชุมชนลดน้อยลง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนให้มีจิตสำนึกในการรักษาสีสิ่งแวดล้อมและให้ลดการใช้สารเคมีในการเกษตรฝนตกลงมาก็จะชะล้างหน้าดินไปทำให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้ โดยในพื้นที่ มีแปลงผักที่ได้รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ SDGsPGS

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการดำเนินงานแก้ไขปัญหามุขมชนท้องถิ่นทุกมิติ พบว่าตำบลมีทุนอยู่อย่างมากมาย ทั้งทุนทางธรรมชาติ ทุนทางภูมิปัญญา ทำให้เปลี่ยนวิธีการดำเนินงานหันมาพึ่งตนเองกันมากขึ้น การค้นพบข้อสำคัญอีกสิ่งหนึ่ง คือการสร้างบุคลากร ผู้นำคนรุ่นใหม่ ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ มีความเสียสละที่จะทำงานเพื่อชุมชนหรือเป็นหลักให้กับกลุ่มต่างๆ ในการขับเคลื่อนงานพัฒนา ซึ่งคณะทำงานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา มีความเห็นร่วมกัน ในประเด็นเรื่องนี้ เบื้องต้นการกระจายการทำงานรับผิดชอบงานประเด็น เช่น โครงการบ้านพอเพียงชนบท กองทุนสวัสดิการชุมชน โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้เกิดการกระจายการทำงาน แต่มาคิดร่วมกัน เพื่อให้รับรู้ข้อมูลต่างๆ และตั้งเป้าหมายที่จะสร้างคน พัฒนาคนให้มากขึ้น

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

มีแผนในการขับเคลื่อนงานต่อในเรื่องขยายฐานสมาชิก สร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ให้ครอบคลุมทั้งตำบลและต้องเติบโตไปพร้อมกัน มีผลผลิตพร้อมจำหน่าย เป็นจุดรวมซื้อรวมขาย พัฒนาพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์และเรื่องการพัฒนาศักยภาพคนพิการ รวมถึงการพัฒนาด้านการตลาดให้มีแหล่งรองรับที่หลากหลาย การพัฒนาระบบบริหารจัดการของกลุ่มให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังพบทวนกลุ่ม/องค์กรต่างๆในตำบลบ้านนา โดยอพยพสถานะของกลุ่ม ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และจัดแจ้งกลุ่มใหม่ ใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลาง ในการทำความเข้าใจ เสริมหนุนกลุ่มต่างๆ ให้มีความเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการที่ดี มีความเข้าใจ สามารถจัดการตนเองได้ สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนากลุ่มให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวสุธีรา ผ่องใส
ตำแหน่ง เลขาธิการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านนา
เบอร์โทร 090-9741057

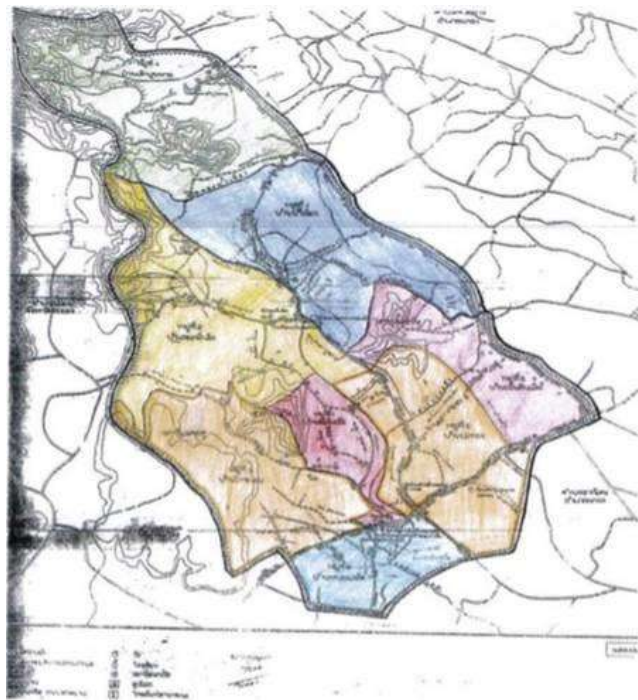

ท่องเที่ยวโดยชุมชน สัมผัสวิถีเกษตรอินทรีย์ ใต้พระเกจิอาจารย์
สภาองค์กรชุมชนตำบลสองส้าง อำเภอลำทะลุ จังหวัดน่าน

1. บริบทพื้นที่

ตำบลสองส้าง อำเภอลำทะลุ จังหวัดน่าน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอลำทะลุ และอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอลำทะลุประมาณ 10 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 30,625 ไร่ หรือประมาณ 49 ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มกับเนินเขาเตี้ย ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตร เช่น สวนยางพารา สวนผลไม้

ตำบลสองส้าง แบ่งการปกครองเป็น 8 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 5,635 คน ครัวเรือนทั้งหมด 2,469 ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพรับจ้าง ตำบลสองส้าง มีโรงเรียนทั้งหมด 3 แห่ง มีวัดทั้งหมด 4 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 3 แห่ง

2. สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

เนื่องจากประชากรในพื้นที่มีอาชีพเกษตรกรรม มักพบปัญหาคุณภาพของผลิตผลทางการเกษตร ที่มี การใช้สารเคมี และพบสารเคมีตกค้าง ส่งผลเสียต่อสุขภาพ อีกทั้งผลิตผลทางการเกษตร ยังไม่ได้มาตรฐาน เรื่องเกษตรปลอดภัย ยังพบเรื่องการใช้ปุ๋ยเคมี ยากำจัดศัตรูพืช ไม่มีการควบคุมการผลิตสินค้าเกษตร ทำให้มีผลิตผลล้นตลาด ไม่มีแหล่งจำหน่ายที่ชัดเจน เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาสินค้าและระบบการตลาด

ปัญหาผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ไม่มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง ขาดการส่งเสริมในด้านการดูแลสุขภาพ ขาดการพัฒนาศักยภาพผู้พิการอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทักษะความรู้ ด้านอาชีพอย่าง บูรณาการครบ

วงจร มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนที่มี ให้เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อเกิดประโยชน์เป็นแหล่งพักผ่อนและนันทนาการ ต่อยอดเป็นท่องเที่ยวโดยชุมชน เยาวชนขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในตำบล

ปัญหาสถานการณ์ ไวรัส โควิด 19 ส่งผลให้ประชกรนั้นที่ขาดรายได้ เกิดปัญหารายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพและครอบครัว

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลสองสลึง ได้เปิดเวทีประชุมเพื่อใช้พื้นที่สภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวางแผนการแก้ไขปัญหาชุมชน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ผู้เดือดร้อน สภาพปัญหาความต้องการแก้ไข้ปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไข้ปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ให้ครอบคลุมทุกงานประเด็นทั้งด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.ประชุมเพื่อทบทวนแผน จัดทำแผนพัฒนาสภาองค์กรชุมชน 4 ปี (พ.ศ.2564-2567) แก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไข้ปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาด้านสังคมเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไข้ปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาสภาองค์กรชุมชน 4 ปี (พ.ศ.2564-2567) แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มาสู่การแก้ไข้ปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไข้ปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล มีพื้นที่กลางของตำบลที่บูรณาการร่วมกัน ทั้งสภาองค์กรชุมชน ศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน คณะทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบข้อมูล การสื่อสารประชาสัมพันธ์

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนตำบล จัดกลไกการติดตามการแก้ไข้ปัญหาความเดือดร้อนภายใต้ การแก้ไข้ปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไข้ปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไข้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการจัดทำแผนแก้ไข้ปัญหาชุมชนภายใต้สถานการณ์โควิด ที่ประชาชนในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อนด้านเศรษฐกิจ ประกอบกับตำบลมีทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น จึงเห็นควรแก้ไข้ปัญหา

เรื่องปากท้อง ให้ประชาชนมีรายได้ ผ่านกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน ซึ่งได้ร่วมดำเนินงานกับภาคี คือ เทศบาลตำบลสองสัณ เพื่อเสริมสร้างรายได้และพัฒนาอาชีพ โดยการเชื่อมโยงกลุ่มองค์กร และหน่วยงานภาคี จัด ประชุมวางแผนการทำงานและการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของตำบลสองสัณ

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรมการดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	1.โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในชนบท 2.โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถชุมชน
2	เทศบาลตำบลสองสัณ	-สนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงภูมิทัศน์เส้นทางท่องเที่ยวชุมชน งบประมาณ 1 ล้านบาท จากแหล่งงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยอยู่ระหว่างการจัดทำรายละเอียดแผนงาน เพื่อดำเนินการในปี 2565 -สนับสนุนงบประมาณการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวชุมชน เพื่อบอกจุดท่องเที่ยวในชุมชน ตามเส้นทางท่องเที่ยว 4 จุด ประกอบด้วย 1.ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติสองสัณ 2.กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก 3.ผลิตภัณฑ์ปูนปั้น ปูเกะย่า 4.นมัสการหลวงพ่โต แห่งวัดเขาบ่อทอง งบประมาณ 10,000 บาท

3	ศูนย์วนศาสตร์เขาคินตั้ง	สนับสนุนกิจกรรมการปลูกป่าและอนุรักษ์ป่าชุมชนในพื้นที่ตำบลสองสลึง เป็นพันธุ์ไม้ป่า จำนวน 1,000 ต้น
4	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	สนับสนุนการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การเฝ้าระวังโควิด การแจกหน้ากากอนามัย เจลล้างมือ แผ่นพับ การดูแลป้องกันโควิด จำนวน 100 คน

5.ผลที่เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมความสำเร็จ

จากการดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลสองสลึง ซึ่งมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจปากท้องรายได้ให้กับประชาชนในภาวะเศรษฐกิจฝืดเคืองนั้น สภาองค์กรชุมชนได้ค้นหาศักยภาพของพื้นที่ จุดขายที่จะพัฒนาต่อยอดการท่องเที่ยวชุมชน แล้วจัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้ทุนทางสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น คั้น และทุนชุมชนฐาน

เส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลสองสลึง มีจุดท่องเที่ยวที่สำคัญประกอบด้วย

1.ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติสองสลึง จุดเริ่มต้นมาจากการเป็น ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีตำบลสองสลึง เมื่อปี พ.ศ. 2535 โดยเป็นสถานที่ศึกษาดูงานให้ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรแบบอินทรีย์ สอนการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ปุ๋ยน้ำหมัก และการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก โดยมีกรมพัฒนาที่ดินจังหวัดระยอง และหน่วยงานเกษตรให้การสนับสนุนด้านข้อมูลและงบประมาณ และได้ขยายต่อมาเป็น ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติสองสลึง ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2545 เป็นศูนย์เครือข่ายของศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง เป็นสถานที่ศึกษาดูงานให้ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ สอนการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ปุ๋ยน้ำหมัก และการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก

2.กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก ตำบลสองสลึง ผลิตภัณฑ์โดยการนำลวดลายตัวละครในวรรณคดีของสุนทรภู่ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของผ้าบาติกสองสลึง อำเภอแกลง มาลงบนผืนผ้าลวดลายสวยงาม

3.ผลิตภัณฑ์ปูนปั้น ปูเกะย่า สินค้าคุณภาพ OTOP ตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ทำโดย นายสมศักดิ์ ลิ้มกุล รับออกแบบและจำหน่ายกระถาง และอ่างบัว ลวดลายสวยงาม นำไปปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ในบ้านเรือนได้อย่างสวยงาม

4.นมัสการหลวงพ่อดโต แห่งวัดเขาบ่อทอง รูปหล่อองค์หลวงพ่อดโตนั้นศักดิ์สิทธิ์นัก ใครมีเรื่องทุกข์ร้อนไปขอให้ท่านช่วยจะสัมฤทธิ์ผลสมความปรารถนา ผู้อาวุโสบอกว่า ที่วัดเขากระโดน จะมีหนึ่งตะลุงสร้างถาวรเลย เพราะชาวบ้านมักบนหนึ่งตะลุงถวายหลวงพ่อดโต เนื่องจากหลวงพ่อดโตชอบหนึ่งตะลุงจริงๆ แล้วหลวงพ่อดโตท่านชอบไขนวด แต่ราคาค่าจ้างไขนวดแพงกว่าหนึ่งตะลุง ก็เลยบนหนึ่งตะลุงกัน ฉะนั้นหนึ่งตะลุงจึงมีที่วัดเขากระโดน มิได้ขาด

จากการที่สภาองค์กรชุมชนได้เชื่อมโยงกลุ่มองค์กรชุมชน ศักยภาพของพื้นที่ แล้วดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชน มีนักท่องเที่ยวเข้ามาแวะชมสินค้า ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตลอดจนในรูปแบบการศึกษาดูงานทั้งภายในและภายนอก จำนวนมากกว่า 200 คน ต่อเนื่อง สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน มากกว่า 100,000 บาท ต่อเดือน ในการซื้อสินค้าชุมชน ผ่านหลักสูตรการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งทางเทศบาลตำบลสองสลึง ได้สนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงภูมิทัศน์เส้นทางท่องเที่ยวชุมชน งบประมาณ 1 ล้านบาท จากแหล่งงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยอยู่ระหว่างการจัดทำรายละเอียด แผนงาน เพื่อดำเนินการในปี 2565 ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวชุมชน เพื่อบอกจุดท่องเที่ยวในชุมชน ตามเส้นทางท่องเที่ยว 4 จุด ประกอบด้วย 1.ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติสองสลึง 2.กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก 3.ผลิตภัณฑ์ปูนปั้น ปูกระยา 4.นมัสการหลวงพ่อดโต แห่งวัดเขาบ่อทอง งบประมาณ 10,000 บาท เพื่อบอกจุดท่องเที่ยวในชุมชน ตามเส้นทางท่องเที่ยว ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงจุดท่องเที่ยวได้สะดวก ซึ่งเป็นผลพวงจากการที่สภาองค์กรชุมชนได้ริเริ่มกับกลุ่มองค์กรชุมชนในการสร้างเศรษฐกิจรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชน บนฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในชุมชนนั่นเอง

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการทำงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลสองสิ่งที่ผ่านมา สร้างการร่วมแรง ร่วมใจในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผ่านการช่วยเหลือสนับสนุนจากท้องที่ ท้องถิ่น เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนที่อยู่ในชุมชนดีขึ้น ทำให้ประชาชนที่มารวมกลุ่มกันเกิดความรักใคร่สามัคคีซึ่งกันและกัน สร้างชุมชนเข้มแข็ง หน่วยงานมาร่วมแรงร่วมใจพัฒนาชุมชนอย่างดี หน่วยงานภายนอกมาศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

แผนในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชน ผ่านช่องทางสื่อสารออนไลน์ การประสานความร่วมมือกับตำบลใกล้เคียงให้กิจกรรมเป็นที่รู้จัก ตลอดจนการเปิดกิจกรรมท่องเที่ยวให้หน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดได้รับทราบกิจกรรม ขณะเดียวกันพัฒนากลุ่มองค์กรชุมชนให้มีความหลากหลาย พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ยังไม่ได้รับการฟื้นฟูอนุรักษ์ให้มีความสวยงาม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้แวะเวียนมาเที่ยวชม

ผู้ให้ข้อมูล นายนิวัฒน์ ถานะวร
ตำแหน่ง ผู้ประสานงานโครงการ
เบอร์โทร. 089-0395566

ส่งเสริมพัฒนาอาชีพ วิสาหกิจชุมชนแปรรูปทางการเกษตร
สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักทอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

1.บริบทพื้นที่

ตำบลสำนักทอง แยกออกจากตำบลกะเจตเมื่อปี พ.ศ. 2534 และได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลในปี พ.ศ. 2538 ตำบลสำนักทอง อยู่ห่างจากอำเภอเมืองระยองประมาณ 40 กิโลเมตรทางหลวงหมายเลข 3139 มีพื้นที่ทั้งหมด 108 ตารางกิโลเมตร หรือ 67,500 ไร่

ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับภูเขา สภาพดินเป็นดินปนทราย ลูกไร่ เหมาะแก่การปลูกพืชไร่และพืชสวน มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3320 ผ่านทางทิศตะวันออก และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3139 ผ่านทางทิศเหนือ มีอ่างเก็บน้ำ ลำน้ำ ลำห้วยต่างๆ เป็นต้น พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับภูเขา สภาพดินเป็นดินปนทราย ลูกไร่ เหมาะแก่การปลูกพืชไร่และ พืชสวน พื้นที่โดยส่วนมากปลูกยางพารา มันสำปะหลัง สับปะรด ผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด ลองกอง

ประชากรทั้งตำบล จำนวน 5,276 คน ครัวเรือนทั้งหมด 2,556 ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น สวนยางพารา สวนผลไม้ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านสำนักทอง หมู่ 2 บ้านยายจั่น หมู่ 3 บ้านธรรมสถิต หมู่ 4 บ้านหาดใหญ่ หมู่ 5 บ้านเกษตรศิริ

ประชากรในพื้นที่ตำบลสำนักทอง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา มันสำปะหลัง สับปะรด ผลไม้ที่สำคัญได้แก่ทุเรียน มังคุด ลองกอง นอกจากนี้ยังประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไป

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการสำรวจข้อมูลปัญหาชุมชนทุกมิติ โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักทอง พบว่า

- ปัญหาทางด้านกายภาพ ปัญหาของสภาพพื้นที่เนื่องจากตำบลสำนักทอง มีสภาพพื้นที่เป็นราบสลับภูเขา สภาพดินเป็นดินปนทราย ลูกไร่ เมื่อถึงฤดูฝนก็มีน้ำเอ่อล้นท่วมพื้นที่ที่อยู่อาศัยและการจราจร เพราะยังขาดระบบการระบายน้ำที่มีประสิทธิภาพ

- ปัญหาด้านการคมนาคมและขนส่ง ปัจจุบันตำบลสำนักทอง มีถนนเชื่อมโยงกับชุมชนในเขตพื้นที่ของตนเองและข้างเคียง ระบบและโครงข่ายถนน แต่ละสายปัญหาการคมนาคมส่วนมากคือถนนชำรุด ทำให้การคมนาคมไม่สะดวก และไม่มีเส้นแบ่งช่องจราจร

- ปัญหาด้านนันทนาการ เนื่องจากภายในชุมชนมีพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมและพื้นที่ในการชุมนุมเพื่อการทำกิจกรรม ไม่เพียงพอต่อการมาใช้บริการกิจกรรมนันทนาการ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกายของคนในชุมชน

-ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีแรงงานนอกพื้นที่ (ประชากรแฝง) และแรงงานที่ไม่ได้ลงทะเบียนเข้ามาเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อด้าน ปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากการเผาขยะของแต่ละครัวเรือนสถานประกอบการ และระบบการจัดการขยะ ปัญหาการปล่อยน้ำเสียจากครัวเรือนสถานประกอบการลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติโดยไม่มีการบำบัด น้ำเสียที่ถูกริธี ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพแวดล้อมชุมชนในอนาคตได้

-ปัญหาด้านรายได้เศรษฐกิจตกต่ำ ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ส่งผลให้ประชาชนโดยรวมรายได้ไม่ค่อยดี ว่างงาน โดนเลิกจ้างก่อนกำหนด บริษัทห้างร้านปิดตัว

-ปัญหาด้านคุณภาพชีวิต ความมั่นคง สวัสดิการ ประชาชนยังขาดคุณภาพชีวิตที่ดี

3. บทบาทสภาองค์กรชุมชนกับการแก้ไขปัญหา

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลสำนักทอง ในฐานะที่เป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.ทำการสำรวจปัญหาชุมชน จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมหารือแผนพัฒนาแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมีจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนา ฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่างๆ ในกลุ่มระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงาน พัฒนาระบบข้อมูล

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักทอง มีการจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน โดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขพัฒนาคุณภาพชีวิต

สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักทองได้นำปัญหาด้านปากท้อง ผลกระทบจากเศรษฐกิจตกต่ำและวิกฤตโควิด-19 ซึ่งมีผลให้คนว่างงาน ตกงาน รายได้ไม่เพียงพอ เพื่อบรรเทาปัญหาดังกล่าวทางสภาองค์กรชุมชนจึงมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน โดยเน้นกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้คนในชุมชน ผ่านกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปทางการเกษตร โดยการเชื่อมโยงองค์กรภาคีต่างๆ ในพื้นที่ จัดอบรมให้ความรู้ด้านการแปรรูป โดยใช้ภูมิปัญญาในชุมชนเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชนและลดการซื้อจากภายนอก สร้างเศรษฐกิจรายได้ให้ครัวเรือน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรมการดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	การพัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน
2	สำนักงานพัฒนาที่ดินระยอง	โครงการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
3	สำนักงานประมงจังหวัดระยอง	ศูนย์การเรียนรู้ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
4	สำนักงานพัฒนาชุมชน	การแปรรูปผลิตผลการเกษตร
5	องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักทอง	การพัฒนาคุณภาพชีวิต กลุ่มอาชีพ ฝึกอบรมแปรรูปอาหาร

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพรูปธรรมความสำเร็จ

จากการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจ และทุนชุมชนฐานราก ในการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปทางการเกษตร โดยรวมกลุ่มแม่บ้าน คนว่างงาน คนด้อยโอกาส จำนวน 30 คน มาร่วมดำเนินกิจกรรมแปรรูปอาหาร ผลผลิตทางการเกษตร ซึ่ง,ผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารหลายชนิด เช่น ทุเรียนกวน สับปะรดกวน กะปิ โดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาแปรรูป เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งกลุ่มได้รับการสนับสนุนด้านความรู้ ทักษะ การบริหารจัดการ การคิดค้นผลิตภัณฑ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักทอง และสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มาให้ความรู้ จนสามารถยกระดับสินค้าให้มีความสวยงาม ได้รับการยอมรับจากลูกค้า ขณะเดียวกันสำนักงานพัฒนาที่ดินระยอง สำนักงานประมงจังหวัดระยอง มาต่อยอดกิจกรรมกลุ่มสู่การพัฒนายกระดับศูนย์การเรียนรู้ของปราชญ์เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยแนะนำการดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบพอเพียง การแปรรูปอาหาร เกิดศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจในชุมชน

จากการดำเนินกิจกรรมแปรรูปอาหาร ผลผลิตทางการเกษตร ช่วยสร้างรายได้ให้กับกลุ่มจากการจำหน่ายอาหารแปรรูป โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 20,000-30,000 บาท ซึ่งรายได้จากการจำหน่าย มีการจัดสรรให้กับสมาชิกกลุ่ม ประมาณคนละ 2,000-3,000 บาท/เดือน ช่วยจุนเจือรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่ม ได้มีรายได้เสริม แบ่งเบาภาระความเดือดร้อนจากเศรษฐกิจตกต่ำและโควิด

6.ข้อค้นพบสำคัญ

สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักทองได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่มากขึ้น เนื่องจากช่วยส่งเสริมสนับสนุนผู้เดือดร้อนในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น จากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม ตลอดจนยังทำให้สภาองค์กรชุมชน

เป็นโซ่กลางในการเชื่อมโยงประสานหน่วยงานภาคีท้องถิ่น องค์กรพัฒนา ขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัดมาช่วยให้แง่คิด การขับเคลื่อนงาน เพื่อร่วมสร้างชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักทอง มีแผนงานการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุ โดยจะดำเนินการสำรวจผู้เดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงแข็งแรงครอบคลุมทั้งตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านที่อยู่อาศัย ตลอดจนการขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือจากส่วนหน่วย ผู้มีจิตศรัทธาต่อไป เพื่อให้คนด้อยโอกาสมีความมั่นคงและปลอดภัยในเรื่องที่อยู่อาศัย

ผู้ให้ข้อมูล ว่าที่เรือโทยุทธพงษ์ ยมหา รณ.

ตำแหน่ง สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักทอง

เบอร์โทร 08-1931-4009

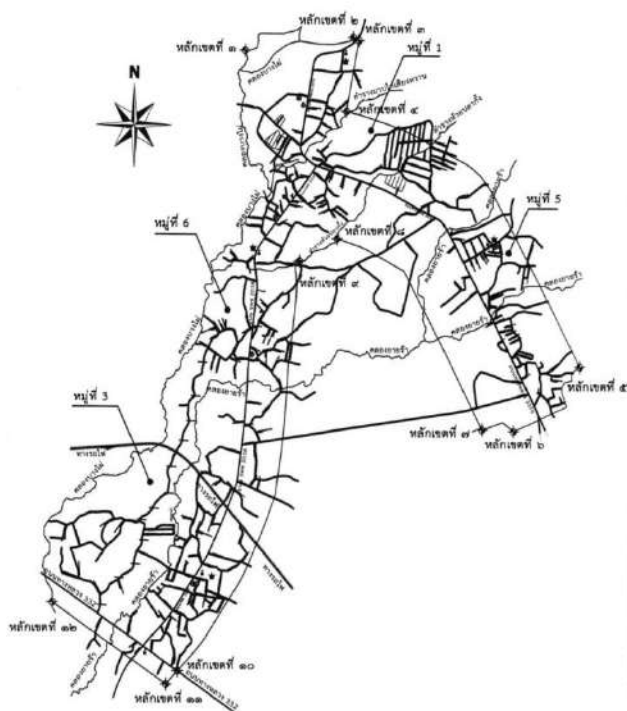

สร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน
สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

1.บริบทพื้นที่

ตำบลสำนักท้อน ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอบ้านฉาง อยู่ตอนกลางพื้นที่ของตำบลสำนักท้อน อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านฉาง ประมาณ 7 กิโลเมตร อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดระยอง ประมาณ 24 กิโลเมตร พื้นที่ตำบลโดยรวมประมาณ 14.8 ตารางกิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบสลับเนินดิน พื้นที่ด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกมีระดับสูง มีลำธารและคลองสาธารณะ กระจายตามพื้นที่ทั่วไป ทิศทางไหลของน้ำจากทิศเหนือและทิศตะวันออกลงไปทางทิศตะวันตกและทิศใต้ มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 3,902 ครัวเรือน ประชากรชายจำนวน 5,074 คน ประชากรหญิงจำนวน 4,578 คน รวมประชากรทั้งหมด 9,653 คน

2. สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการสำรวจข้อมูลปัญหาชุมชนทุกมิติ โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักท้อน พบว่าบริบทตำบลทางด้านสังคม เกิดปัญหาที่เป็นผลกระทบจากประชากรแฝง เช่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ขาดแคลนน้ำในการอุปโภค บริโภคในช่วงฤดูร้อนมีการใช้สารเคมีในพืชผักอาหารเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรมีปัญหาด้านสุขภาพ

ด้านเศรษฐกิจ ในพื้นที่ตำบลสำนักท้อนไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่

3. บทบาทสภาองค์กรชุมชนกับการแก้ไขปัญหา

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลสำนักท้อน ในฐานะที่เป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

ทำการสำรวจปัญหาชุมชน จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

ประชุมหารือแผนพัฒนาแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมีจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนา ฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต

บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่างๆ ในกลุ่มระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงาน พัฒนาระบบข้อมูล

ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักท้อน มีการจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน โดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล ระยะ 4 ปี (พ.ศ.2564-2567)

สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

วิสัยทัศน์ สร้างความมั่นคงอาหารให้ครัวเรือน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์และพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพชีวิตและสวัสดิการสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจฐานรากและแข่งขันอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์และมีความสมดุล

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสืบสานวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการทำแผนพัฒนาแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักท้อนได้มีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตชุมชน ด้านเศรษฐกิจ ในเรื่องการลดรายจ่ายด้านปัจจัยสี่ อาหารการกินของครัวเรือน จึงดำเนินกิจกรรมสร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน ให้กับกลุ่มผู้ยากไร้ คนด้อยโอกาส คนที่ได้รับผลกระทบจากการว่างงาน ตกงาน วิกฤติโควิด-19 ซึ่งสภาองค์กรชุมชนโดยการเชื่อมโยงองค์กรภาคีต่างๆ ในพื้นที่มาร่วมให้ความรู้การปลูกพืชผักกินได้ การแปรรูป การใช้ภูมิปัญญาในชุมชนเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชนและลดการซื้อจากภายนอก สร้างพื้นที่ความมั่นคงทางอาหารปลอดภัยในชุมชน ซึ่งภายหลังดำเนินกิจกรรมได้ถูกพัฒนาระดับเป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง การดำเนินงานกิจกรรมดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สำนักงานกองทุนเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเกษตร

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรมการดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	-โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ปี 2564 -โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตชนบทตำบลสำนักท่อน
2	สำนักงานกองทุนเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.)	-การผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือนชุมชนบ้านคลองไผ่ 4 ตำบลสำนักท่อนอำเภอบ้านฉางจังหวัดระยอง
3	สำนักงานเกษตรจังหวัด	-พัฒนาศูนย์เรียนรู้ Smart Farmer
4	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง	-การส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้คนในชุมชน -การขยายผลยกระดับสู่การเป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพรูปธรรมความสำเร็จ

จากการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตชุมชน ด้านเศรษฐกิจ ในเรื่องการลดรายจ่ายด้านปัจจัยสี่ อาหารการกินของครัวเรือน จึงดำเนินกิจกรรมสร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือนนั้น สภาองค์กรชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายสำคัญ คือ กลุ่มผู้ยากไร้ คนด้อยโอกาส คนที่ได้รับผลกระทบจากการว่างงาน ตกงาน วิกฤติโควิด-19 มีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 30 คน ซึ่งสภาองค์กรชุมชนเริ่มจากการส่งเสริมสนับสนุนให้ครัวเรือนมีความมั่นคงทางอาหาร ลดการซื้ออาหารโดยไม่จำเป็น ทั้งยังเป็นลดอัตราเสี่ยงจากโควิดด้วย โดยเริ่มจากการให้ความรู้การปลูกพืชผักกินได้ การแปรรูป การใช้ภูมิปัญญาในชุมชนเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชนและลดการซื้อจากภายนอก พร้อมทั้งต่อยอดเชื่อมโยงกิจกรรมกับหน่วยงานภาคีในการให้ความรู้ต่างๆ เช่น สำนักงานกองทุนเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเกษตร ฯลฯ

กิจกรรมสร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน นั้นครัวเรือนได้รับความรู้จากการปลูกพืชผักไว้กินเอง การแปรรูป การแจกจ่ายกล้าเมล็ดพันธุ์ และการจำหน่ายแจก การทำปุ๋ยหมักใช้ในครัวเรือน ทางสภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักท่อนได้ติดตามการดำเนินงานของสมาชิก พบว่า ผู้ที่ได้เข้าร่วมนั้นได้นำไปต่อยอดในครัวเรือนสามารถนำไปสร้างรายได้ สร้างอาชีพได้อีกด้วย ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น จนเกิดศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์

“พอเพียงที่เพียงพอ” มีบุคคลสนใจทั้งหน่วยงานมาศึกษาดูงานทั้งภายในและภายนอก ในช่วงปี 2564 มีคนมาศึกษาเรียนรู้ ประมาณ 200 คน ซึ่งเป็นบุคคลทั่วไปในพื้นที่และใกล้เคียง ที่สนใจการทำอาชีพเกษตร การลดต้นทุนรายจ่ายในครัวเรือน เนื่องจากสามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่ได้จริง สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด ที่คนเริ่มให้ความสนใจการปลูกพืชผลการเกษตร สร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือนตนเอง

กิจกรรมโครงการการผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือนชุมชนบ้านคลองไผ่ 4 จากสำนักงานกองทุนเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) เพื่อสนับสนุนการสร้าง ความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน ให้กับผู้ด้อยโอกาส คนยากไร้ จำนวน 50 ครัวเรือน งบประมาณ 50,000 บาท ช่วยสร้างครัวเรือนต้นแบบ มีความมั่นคงทางอาหาร ลดรายจ่ายประจำวันที่ต้องจ่ายในการซื้อหาอาหารได้เป็นอย่างดี มีการแจกต้นกล้าพันธุ์พืชไปปลูกในครัวเรือนไว้ปลูกตามพื้นที่ใช้สอยในบ้าน

นอกจากนี้ตำบล ยังได้รับการยกย่องจากสำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นศูนย์พัฒนาเกษตรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ต้นแบบระดับจังหวัด แหล่งขยายผลให้ชุมชนได้ที่เรียนรู้และการปฏิบัติจริงในสถานที่การเรียนรู้ และการต่อยอดการผลิตและบริโภคผักปลอดสารเคมีในครัวเรือนชุมชน การตรวจเสาะหาสารตกค้างจากการบริโภคอาหาร พืชผักอีกด้วย

ปัจจุบันสภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักท้อน ได้เปิดจุดรวมซื้อรวมขายสินค้าชุมชน โดยรวบรวมสินค้าจากสมาชิก ผักพื้นบ้านอาหารปลอดภัย ข้าวสารราคาต้นทุน จากครัวเรือนที่เข้าร่วมกิจกรรมและใกล้เคียง มาจำหน่ายสินค้าในราคาถูก ช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนให้กับคนในชุมชน

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินการแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมา สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักท้อนมีการแก้ไขปัญหาคูณภาพชีวิตให้กับประชาชนที่อยู่ในชุมชนคือมีการรวมกลุ่มแปรรูป การจัดทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพทำให้ประชาชนที่มาร่วมกลุ่มกันเกิดความรักใคร่สามัคคีซึ่งกันและกัน สร้างชุมชนเข้มแข็ง จนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ การยอมรับจากหน่วยงานภาคี หนุนเสริมในพื้นที่ผ่านกิจกรรมต่อยอดหนุนเสริมในพื้นที่ผ่านกิจกรรมต่อยอด มีหน่วยงานภายนอกมาศึกษาดูงานและเป็นศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนต้นแบบระดับจังหวัด

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักท้อน มีแผนในการขยายสมาชิกครัวเรือนต้นแบบ ปลุกผัก-กินเอง-ในครัวเรือน-ไม่ใช้สารเคมี เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือนให้กับประชาชนในพื้นที่ และพัฒนาระดับการรวมสินค้าชุมชน เพื่อจำหน่ายในราคาไม่แพง ลดรายจ่ายในครัวเรือน

ผู้ให้ข้อมูล น.อ.ชัชฎพงศ์ ประเทศา (ร.น.)
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักท้อน
เบอร์โทร 098-4325553

การลดปริมาณขยะ การคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี

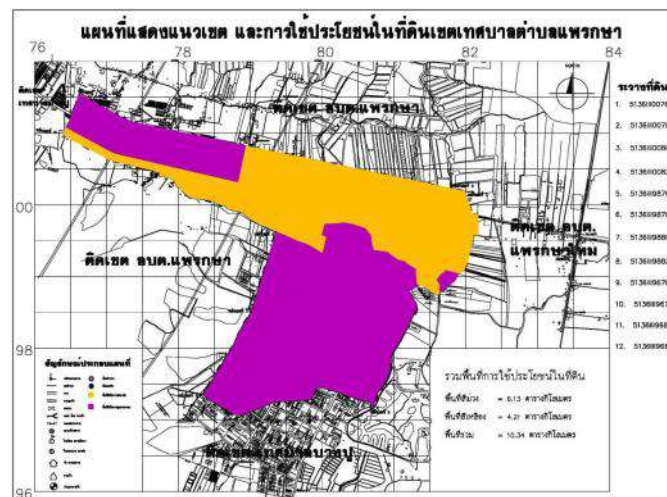
สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลแพรึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

1.บริบทพื้นที่

ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ชนกลุ่มแรก ที่ได้เข้ามาอาศัยในตำบลแพรึกษา คือชนเชื้อสายมอญ ซึ่งได้ย้ายมาจากเมืองปทุมและปากลัดโดยได้ตั้งบ้านเรือน อยู่ริมคลองแพรึกษา บริเวณหมู่ที่ 2, 3 และหมู่ที่ 4 ซึ่งขณะนั้นยังเป็นป่าชายเลน, ป่าแสม และชะคราม ตำบลแพรึกษานั้นเดิมชื่อตำบลแพรึกตาสา ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นแพรึกเสสา สาเหตุคงมาจากท้องที่มีนกระสาอาศัยเป็นจำนวนมาก ซึ่งต่อมาได้เพี้ยนเป็น “แพรึกษา” จวบจนกระทั่งปัจจุบัน

ตำบลแพรึกษา อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ ได้ยกฐานะจัดตั้งเป็นสุขาภิบาล แพรึกษาตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2536 และมีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 สุขาภิบาลแพรึกษาจึงได้ถูกยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลแพรึกษา ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2542 เป็นต้นมา มีประชากร 25,450 คน มีครัวเรือน 14,307 ครัวเรือน มีชุมชน 21 ชุมชน

- ทิศเหนือ : จรดพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแพรึกษา
- ทิศใต้ : จรดพื้นที่ของเทศบาลตำบลบางปู
- ทิศตะวันออก : จรดพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแพรึกษาใหม่
- ทิศตะวันตก : จรดพื้นที่ของเทศบาลตำบลบางปู, องค์การบริหารส่วนตำบลแพรึกษา

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาอาชญากรรม ด้วยพื้นที่เทศบาลตำบลแพรกษา มีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากและมีคนต่างจังหวัดย้ายเข้ามาประกอบอาชีพในเขตเทศบาล ทำให้ปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เช่น ลักขโมย การจี้ปล้น ชิงทรัพย์

ปัญหายาเสพติด ในพื้นที่ยังคงมีอยู่ซึ่งเทศบาลตำบลแพรกษา มีการจัดอบรมให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ และแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้น้อยลงและให้การสนับสนุนงบประมาณในการรณรงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับสถานีตำรวจภูธรบางปู และสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ

ปัญหาความเสื่อมโทรมทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลแพรกษาส่วนใหญ่จะมีแต่โรงงานอุตสาหกรรม จึงทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ ปัญหาขยะในชุมชน การทิ้งขยะ ระบบการบริหารจัดการขยะ

ปัญหาด้านสาธารณสุข โควิด-19 ส่งผลให้การรวมตัวดำเนินกิจกรรมทางสังคมมีข้อจำกัด การเฝ้าระวังสุขภาพของคนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 คนว่างงานจากผลกระทบการจ้างงาน

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญห เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญห พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์จัดทำแผนการแก้ไขปัญหภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญห ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญห

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหชุมชนท้องถิ่น

จากปัญหาความเสื่อมโทรมทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาขยะในชุมชน การทิ้งขยะในชุมชน เนื่องจากชุมชนโดยรวมเป็นชุมชนเมือง สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลแพรกษา จึงมีประสานความร่วมมือหลายภาคส่วน ทั้ง

ชุมชน ประชาชน องค์กรชุมชน ท้องที่ท้องถิ่น มาร่วมงานร่วมกันอย่างบูรณาการ โดยอาศัยปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนเป็นตัวตั้ง ซึ่งการแก้ไขปัญหาขยะในเขตเมืองถือเป็นเรื่องใหญ่ของความเสื่อมโทรมสิ่งแวดล้อมเมือง โดยสภาองค์กรชุมชนได้ปรึกษาหารือแนวทางที่จะดำเนินงาน เห็นควรให้มีการทำงานทั้งเชิงรุก เชิงรับ กล่าวคือ มีมาตรการในการเฝ้าระวัง บทลงโทษการทิ้งขยะ มีการปลูกจิตสำนึกในการคัดแยกขยะแก่ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการจรรยาบรรณปทัศการบริหารจัดการขยะ

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลตำบลแพรกษา	สนับสนุนการดำเนินโครงการส่งเสริมการลดปริมาณขยะ การคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี ผู้เข้าร่วม 45 คน งบประมาณดำเนินการ 50,000 บาท โดยกิจกรรมมีวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้เรื่อง การจัดการขยะ การคัดแยกขยะจากต้นทาง ก่อมนำไปทิ้ง รวมถึง มลพิษจากขยะ ผลกระทบต่อสุขภาพ อนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
2	ธนาคารอาคารสงเคราะห์	-สนับสนุนงบประมาณการซ่อมแซม ปรับปรุงที่อยู่อาศัย เพื่อผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส จำนวน 8 หลัง งบประมาณ 50,000 บาท พร้อมทั้งมอบเครื่องยังชีพ อาหารแห้ง เครื่องนุ่งห่ม
3	สำนักงานสาธารณสุข	มาตรการป้องกัน เฝ้าระวัง และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และจัดทำหน้ากากอนามัยแบบผ้า
4	มูลนิธิสำโรงรวมใจ	กิจกรรมโครงการสูงวัยไม่ล้า ฟื้นฟูความสามารถการทรงตัวของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุการพลัดตกหกล้ม ด้วยการวิ่งบนลู่วิ่งไฟฟ้า พร้อมการสวมใส่ชุดพยุงน้ำหนักตัว ภายใต้การดูแลของนักกายภาพบำบัด จำนวน 20 คน
5	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 1 สมุทรปราการ	กิจกรรมการอบรมฝึกอาชีพ "ผ้ามัดย้อม" เพื่อพัฒนาทักษะและสร้างอาชีพให้กลุ่มแรงงานนอกระบบ จำนวน 2 รุ่น 50 คน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลแพรกษา ได้เสนอแนวทางการลดปริมาณขยะต่อเทศบาลตำบลแพรกษา เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะ ลดปริมาณขยะที่เทศบาลต้องมีการจัดเก็บ ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ แยก ทำลายในแต่ละปี ควรมีการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนได้เข้าใจ เห็นความสำคัญ จึงได้มีการ

ดำเนินโครงการส่งเสริมการลดปริมาณขยะ การคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี ผู้เข้าร่วม 45 คน งบประมาณดำเนินการ 50,000 บาท โดยกิจกรรมมีวิทยากรบรรยายให้ความรู้เรื่อง การจัดการขยะ โดยใช้ระบบ 3R การคัดแยกขยะ จากต้นทาง ก่อนนำไปทิ้ง รวมถึง มลพิษจากขยะ ผลกระทบต่อสุขภาพ อนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

ซึ่งผลจากการเข้ารับการอบรมดังกล่าว ทำให้ประชาชนที่เข้ารับการอบรมพัฒนาศักยภาพได้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการคัดแยก ลดปริมาณขยะ การคัดแยกอย่างถูกวิธี ซึ่งสามารถทำได้ตั้งแต่ในบ้าน ขณะเดียวกันยังมีส่วนช่วยเหลือแบ่งเบาภาระท้องถิ่นในการเสียค่าใช้จ่ายจัดเก็บ แยก ทำลายขยะในแต่ละปี

การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารอาคารสงเคราะห์ สนับสนุน งบประมาณการซ่อมแซม ปรับปรุงที่อยู่อาศัย เพื่อผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส จำนวน 8 หลัง งบประมาณ 50,000 บาท พร้อมทั้งมอบเครื่องยังชีพ อาหารแห้ง เครื่องนุ่งห่ม พร้อมทั้งทำพิธีส่งมอบบ้านที่ปรับปรุงซ่อมแซมแก่ผู้ยากไร้ คน ด้อยโอกาส เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มความปลอดภัยในการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยขบวนองค์กรชุมชนได้สำรวจ ครว้เรือนผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย เสนอให้กับเทศบาลตำบลแพรกษา เพื่อประสานขอรับการสนับสนุนธนาคาร อาคารสงเคราะห์

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการดำเนินงานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลแพรเทศาที่ผ่านมา ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากหน่วยงานภาคี โดยเฉพาะเทศบาลตำบลแพรเทศา ซึ่งร่วมพัฒนาหนุนเสริม สนับสนุน เชื่อมโยงหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสภาองค์กรชุมชนได้รับการยอมรับจากกลุ่มองค์กรชุมชน ประชาชนในพื้นที่มากขึ้น

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่ได้มีการแพร่ระบาดและสถานการณ์มีแนวโน้มจะมีผู้ป่วยที่ติดเชื้อเป็นเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อประชาชนในตำบลแพรเทศา เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นชุมชนเมือง ทางสภาองค์กรชุมชนเทศบาลแพรเทศา มีแผนงานที่จะดำเนินการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบด้านการปันอาหารแก่ผู้เดือดร้อน โดยร่วมมือกับเทศบาลตำบลแพรเทศา ผู้มีจิตศรัทธาร่วมแบ่งปันอาหาร ยารักษาโรค แก่ครัวเรือนผู้เดือดร้อน

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางฉลวย ถาวรศักดิ์
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชน
เบอร์โทร 083 5738322

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองสวน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เรื่อง อาหารปลอดภัย

1.บริบทพื้นที่

ตำบลคลองสวน มีเขตพื้นที่เชื่อมโยงแนวตะเข็บเขตริมคลองประเวศ และติดต่อระหว่างจังหวัดสมุทรปราการกับจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามแนวนอนด้าอ่อนนุช

- เทพราช ตลาดคลองสวน มีถนนสายสี่แยกเชื่อมโยงไปถึงคลอง เป็นชุมชนที่ร่ววงสวนไปสวนมาตลอด ชาวบ้านจึงให้ชื่อตำบลว่า "ตำบลคลองสวน" แบ่งการปกครองหมู่บ้าน เป็นเขต อบต.เทศบาล 3 หมู่ เขต อบต.4 หมู่ ได้แก่ หมู่ 1 ตลาดคลองสวน หมู่ 2

คลองสวน หมู่ 3 คลองประเวศน์ หมู่ 4 คลองกระแซงเตย

หมู่ 5 คลองกระแซงเตย หมู่ 6 คลองกระแซงเตย หมู่ 7 คลองปลัดสาย

ทุนทางสังคม

ตลาดคลองสวน 100 ปี จุดตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลคลองสวน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในรูปแบบตลาดโบราณที่หาได้ยากในปัจจุบัน คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในอดีต ตลอดจนอนุรักษ์บ้านเรือนโบราณดั้งเดิมสมัยรัชกาลที่ 5 สถานที่ตั้งอยู่ริมคลองประเวศบุรีรมย์ มีพื้นที่ติดกับจังหวัดฉะเชิงเทรา วิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวตลาดคลองสวนจะอยู่ร่วมกันหลายเชื้อชาติ เช่น ชาว

ไทยจีน ชาวไทยพุทธ และพี่น้องชาวมุสลิม เป็นการประสมประสานวัฒนธรรมได้อย่างลงตัว แต่ที่น่าแปลกใจ ก็คือไม่ว่าจะเป็นศาลเจ้า มัสยิด วัด จะอยู่ในละแวกเดียวกัน มีแหล่งนัดพบที่เรียกว่า "วิก" โรงฝิ่น ร้านกาแฟ นอกจากนั้นยังมีการแสดงของอุปรากรการเงิน หรือจิวสืบทอดมาถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างมีความสุข

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการสำรวจสภาพปัญหาในเทศบาลตำบลคลองสวน พบว่า ด้วยวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ที่มีอาชีพส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรม ทำสวน ทำนา ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่คลุกคลีใกล้ชิดกับสารเคมี โดยเฉพาะเกษตรกรที่ต้องใช้สารเคมีในการทำเกษตรเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี ลูกหลานไปจนถึงคนในตำบลที่บริโภคพืชผักผลไม้ในชุมชน จึงได้รับสารเคมีที่เจือปนมากับอาหารตามไปด้วย โดยเมื่อปี 2559 สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองสวน ร่วมกับ อสม. และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเทศบาลตำบลคลองสวน จัดกิจกรรมตรวจสุขภาพประจำปีให้กับชาวบ้านในชุมชน จึงทราบว่าประชาชนโดยส่วนใหญ่มีปัญหาด้านสุขภาพ เนื่องจากผลเลือดออกมาเป็นกรด โดยมีสาเหตุจากการได้รับสารเคมีจากการทำเกษตรซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งมากจนเกินไป ซึ่งเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็ง เมื่อพบดังนั้นเบื้องต้นจึงได้แบ่งกลุ่มประชาชนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ปลูก กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีสารเคมีในเลือด เพื่อหาแนวทางในการรักษาป้องกันต่อไป

ปัญหาด้านที่ดินทำกินที่อยู่อาศัย เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมเริ่มเข้ามาตั้งโรงงานในพื้นที่ชุมชน โดยมีการกวาดซื้อที่ดิน ของชาวบ้านทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้ชาวบ้านสูญเสียที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งเป็นที่ดินทำกินสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษเป็นจำนวนมาก และต้องย้ายที่อยู่ไปอยู่บริเวณ รอบนอก เป็นที่ดินลูกรัง ที่ริมคลอง บางครัวเรือนอาศัยอยู่บนพื้นที่ที่ไม่มีโฉนด เสี่ยงต่อการโดนไล่ที่ในอนาคต ทำให้ชาวบ้านไม่มีความมั่นคงและความปลอดภัยในที่อยู่อาศัย

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ เกษตรกรต้องแบกรับภาระหนี้สิน ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเนื่องจากการใช้สารเคมีจำนวนมาก และจากการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั้งระบบ ทำให้การประกอบอาชีพต่าง ๆ ต้องหยุดชะงักลง เกิดการตกงาน ว่างาน

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองสวนเน้นกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ดังนั้นกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ จึงมีขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

46. ประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามภารกิจ และแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
47. การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร เพื่อสำรวจปัญหา ศักยภาพทุนชุมชน และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่
48. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น
49. ทีมคณะทำงานจัดเวทีวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน เพื่อสะท้อนข้อมูลที่ค้นพบที่สำคัญให้ชาวบ้านรับรู้

50. คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ยกเว้นการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ
51. จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อแผนฯ
52. นำเสนอแผนยุทธศาสตร์ฯ ต่อที่ประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อให้ความเห็นต่อแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
53. นำเสนอแผนยุทธศาสตร์ฯ ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคี ที่เกี่ยวข้อง และประกาศแผนยุทธศาสตร์ฯ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองสวน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

วิสัยทัศน์ : “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

พันธกิจ : “ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงประเพณี วัฒนธรรม

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขพัฒนาคุณภาพชีวิต

จากการสำรวจสภาพปัญหาภายในเทศบาลตำบลคลองสวน สภาองค์กรชุมชนจึงได้นำปัญหาด้านสุขภาพซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนมาเร่งดำเนินการแก้ไข โดยเริ่มขับเคลื่อนงานตั้งแต่ปี 2559 หลังจากได้จัดกิจกรรมตรวจสุขภาพคนในตำบลและพบปัญหาสารเคมีตกค้างในร่างกายของคนในตำบลเป็นจำนวนมาก จึงได้ร่วมกับ อสม. และรพ.สต. จัดทำข้อมูลสุขภาพคนในตำบล โดยแบ่งกลุ่มคนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคนปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มกลุ่มที่มีสารเคมีในเลือด และจัดทำแผนแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ จัดทำธรรมนูญตำบล รณรงค์การลดละเลิกใช้สารเคมีในการทำเกษตรกรรม และประสานงานกับหน่วยงาน ได้แก่ เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอสํานักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เทศบาลตำบลคลองสวน ในการขอสนับสนุนส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย ลดการใช้สารเคมีในพื้นที่

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)	- สนับสนุนงบประมาณ 23,000 บาท ดำเนินกิจกรรม “โครงการปลูกพืชสมุนไพร สำหรับใช้ในครัวเรือน”
2	เทศบาลตำบลคลองสวน	- สนับสนุนการจัดทำโครงการและประสานขอรับสนับสนุนงบประมาณ “โครงการปลูกพืชสมุนไพร สำหรับใช้ในครัวเรือน” จากสปสช.

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
3	รพสต.	- สนับสนุนวิทยากรในการอบรม “โครงการปลูกพืชสมุนไพรสำหรับใช้ในครัวเรือน” - สนับสนุนการตรวจสุขภาพประจำปี - สนับสนุนสมุนไพรรางจืด แจกจ่ายให้ประชาชนในพื้นที่
4	เกษตรจังหวัดสมุทรปราการ	- สนับสนุนวิทยากร ในการอบรม “โครงการลด ละเลิก” การใช้สารเคมีในเกษตรกรรม” - สนับสนุนวิทยากร ในการอบรม “ 1 ตำบล 1 เกษตรทฤษฎีใหม่” - สนับสนุนพันธุ์กล่ำมะพร้าว และปุ๋ยอินทรีย์ ในการอบรม “โครงการผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม โดยใช้สารชีวภัณฑ์”
5	เกษตรอำเภอ	- สนับสนุนวิทยากร ในการอบรม “โครงการเกษตรกรไทยร่วมใจ หยุดเผาในโลนา”
6	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรปราการ	- สนับสนุนปุ๋ยอินทรีย์, และวัตถุดิบในการทำน้ำหมัก ให้กับสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองสวน
7	ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 1 จังหวัดชลบุรี	- สนับสนุนสารชีวภัณฑ์ และวิทยากร อบรมการใช้สารชีวภัณฑ์

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการขับเคลื่อนงานที่ผ่านมา นั้น สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองสวน ได้นำปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนมาดำเนินการสู่การสร้างรูปธรรมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ โดยนำฐานข้อมูลด้านสุขภาพของประชาชนจากการตรวจสุขภาพประจำปี มาหารือถึงสาเหตุของปัญหา จึงพบว่า สาเหตุมาจากการใช้สารเคมีในการทำเกษตรกรรมของเกษตรกรในพื้นที่ จึงได้ร่วมกับสปสข.ทบทวนธรรมนูญตำบลและประกาศใช้ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 โดยมีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการรณรงค์ลดการใช้สารเคมีในพื้นที่ และต่อจากนั้นได้เริ่มส่งเสริมเรื่องการทำเกษตรปลอดภัยโดยประสานเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานเกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ ในการอบรมให้ความรู้กับเกษตรกรเรื่องการทำเกษตรปลอดภัย โดยแรกเริ่มทดลองกับกลุ่มชาวนา ซึ่งปัจจุบันในเทศบาลตำบลคลองสวน ได้มีการรวมกลุ่มสมาชิกชาวนา

จำนวน 48 คน ทำนาแปลงใหญ่ ซึ่งเป็นพื้นที่เรียนรู้การทำนาปลอดสารเคมี และผ่านการรับรอง GMP จากหน่วยงาน ทำให้ผู้เชื่อมั่นได้ว่าหากซื้อข้าวจากนาแปลงนี้ จะได้บริโภคข้าวปลอดภัยไม่มีสารเคมีเจือปน และร่วมกับ รพสต.คลองสวน จัดกิจกรรม “โครงการปลูกพืชสมุนไพร สำหรับใช้ในครัวเรือน” โดยได้อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของพืชสมุนไพรที่เป็นประโยชน์ช่วยรักษาสุขภาพโดยเฉพาะสมุนไพรที่ช่วยชำระล้างสารพิษในร่างกาย พร้อมทั้งแจกเมล็ดพันธุ์และแนะนำวิธีการปลูกเพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านในพื้นที่หันมาปลูกสมุนไพรและ

พืชผักสวนครัวปลอดสารเคมีบริโภคเองในครัวเรือน และในปี 2564 นี้ ได้ร่วมกับเกษตรจังหวัดจัดการอบรม “โครงการเกษตรกรไทย ร่วมใจ หยุดเผาในไร่นา” โดยจัดอบรมขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2564 ที่ผ่านมา เพื่อให้

เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบจากการเผาหน้าดินเพื่อเคลียร์พื้นที่สำหรับการเกษตรกรรมครั้งต่อไป ว่านอกจากจะทำให้หน้าดินเสียแล้วยังก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ อันจะเห็นได้จาก ในปี 2563 ที่ผ่านมาประเทศไทยได้เกิดวิกฤติมลพิษฝุ่น PM 2.5 ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งนั้นก็มาจากการเผาไหม้จากการทำเกษตรกรรม ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนเป็นวงกว้างในระยะยาว เสี่ยงต่อการเป็นโรคเกี่ยวกับระบบ

ทางเดินหายใจ จึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาพักหน้าดินโดยการปลูกต้นปอเทืองซึ่งจะทำให้ช่วยรักษาหน้าดิน และยังสามารถเป็นปุ๋ยให้สารอาหารที่ดีกับพืชได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนสารชีวภัณฑ์ จากศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 1 จังหวัดชลบุรี และเมล็ดพันธุ์ต้นมะพร้าวจากเกษตรจังหวัดในการจัดอบรม “โครงการปลูกมะพร้าวน้ำหอม โดยใช้สารชีวภัณฑ์” ซึ่งจะจัดขึ้นในวันที่ 15 กรกฎาคม 2564 โดยมีเป้าหมายชาวสวนในชุมชนเข้าร่วมอบรม จำนวน 30 คน โดยจะแบ่งผู้เข้าร่วมออกเป็น 3 กลุ่ม จัดกิจกรรม 3 ครั้ง เพื่อให้ดำเนินกิจกรรมได้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ในขณะนี้

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการการทำงานของสภาองค์กรชุมชนฯ ต่อการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต ส่งผลต่อชุมชนโดยการประชุมรวมกลุ่ม ความร่วมแรงร่วมใจ จิตอาสา ตำบลคลองสวนเริ่มจุดสตาร์ทในการสร้างและใช้ธรรมนูญสุขภาพตำบลร่วมกัน สร้างพื้นที่ขับเคลื่อน ธรรมนูญสุขภาพตำบลจะสามารถเดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่อง แต่การรักษาให้เกิดความยั่งยืนได้นั้น ต้องมีการสร้างกระแสสุขภาพให้เกิดขึ้นในชุมชนตลอดเวลา เพื่อให้ธรรมนูญสุขภาพ เป็นเครื่องมือที่มีบทบาทที่สำคัญในการสร้างสุขภาวะของชุมชนต่อไปอย่างยั่งยืน คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนตำบลจึงมีการประชุมและเปลี่ยนสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับความร่วมมือจากกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่และท้องถิ่น/ท้องที่ที่ให้ความร่วมมือ เป็นเจ้าภาพหลักในการเชื่อมร้อยผู้คนในพื้นที่ทั้งผู้นำท้องถิ่น แกนนำท้องที่ คือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และท้องทุ่ง ได้แก่ เครือข่าย อสม. / สภาองค์กรชุมชน/สตรี/วัฒนธรรม/แกนนำชุมชน เข้ามาสู่เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการหา "คำตอบ" อันจะนำมาสู่การกำหนดแนวทางหรือมาตรการ ที่เรียกกันว่า "ธรรมนูญสุขภาพ" ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยมีเครือข่ายสมาชิกสุขภาพจังหวัดสมุทรปราการเป็นผู้สนับสนุนในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งได้ออกแบบในการเรียนรู้เป็นขั้นตอนในการเรียบเรียงความคิด "แบบทำไปเรียนรู้ร่วมกันไป"

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

- 1 วางแผนการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมอาชีพให้กับเยาวชนและกลุ่มเปราะบางเพื่อสร้างรายได้และความมั่นใจในการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพไม่เป็นภาระกับลูกหลานและสังคม
- 2 พัฒนาคุณภาพชีวิตหลังสถานการณ์โควิดเพื่อความเข้มแข็งของคนในตำบลคลองสวน มีความสุขทั่วหน้า สุขภาพกายแข็งแรงทั่วถึง

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายถนอม ยังเจริญ

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองสวน

เบอร์โทร 089-5275614

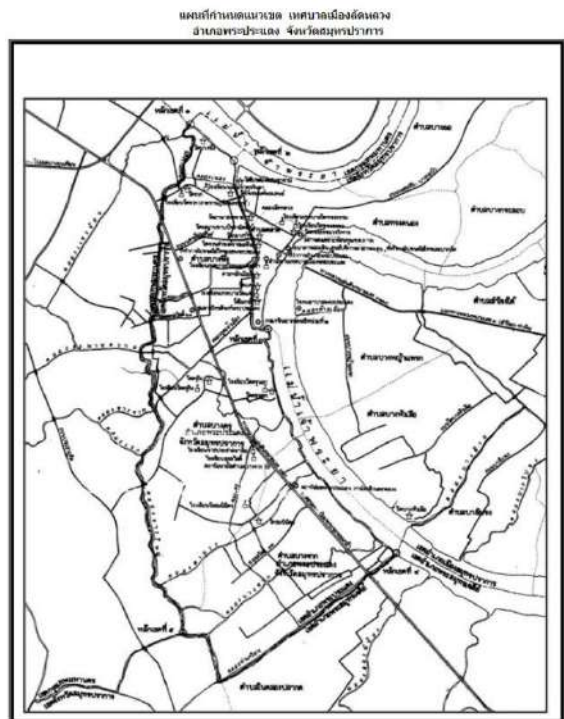

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
“การจัดการขยะในชุมชน”

1.บริบทพื้นที่

เทศบาลเมืองลัดหลวง ได้จัดขึ้นโดยยกฐานะจาก สุขาภิบาลพระประแดง เป็นเทศบาลตำบลลัดหลวง ตามพระราชกฤษฎีกาได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 111 ตอนที่ 10 ก. ลงวันที่ 25 มีนาคม 2537 มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2537 ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเทศบาลตำบลลัดหลวง เป็นเทศบาลเมืองลัดหลวง ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองลัดหลวง พ.ศ.2545 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 43 ก. ลงวันที่ 20 กันยายน 2545 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2545 มีพื้นที่ความรับผิดชอบ รวมทั้งสิ้น 15.5 ตารางกิโลเมตร จำนวน 43 หมู่บ้าน รวม 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางจาก ตำบลบางครุ และตำบลบางฟุ้ง ประกอบด้วย 42 ชุมชน มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มบางส่วนติดแม่น้ำเจ้าพระยา มีประชากรจำนวน 75,423 คน ประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพ รับจ้าง ทำงานบริษัท

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	กรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลทรงคนอง, เทศบาลเมืองพระประแดง และเขตเทศบาลเมืองปู่เจ้าสมิงพราย (อำเภอพระประแดง)
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์และเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด (อำเภอพระสมุทรเจดีย์)

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการสำรวจสภาพปัญหาของพื้นที่เทศบาลเมืองลัดหลวง พบว่า พื้นที่ที่มีปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม สืบเนื่องจากบริบทของพื้นที่ เป็นชุมชนแออัด ต่างคนต่างอยู่ไม่ได้ใส่ใจดูแลซึ่งกันและกัน ขาดวินัยในการอยู่ร่วมกัน ทั้งขยะไม่เป็นที่ บางบ้านทิ้งขยะใต้ถุนบ้าน บางบ้านทิ้งขยะหน้าบ้าน บางบ้านทิ้งขยะในที่สาธารณะของชุมชน จึงทำให้ขยะเกลื่อนกล้นชุมชน อีกทั้ง ถนนในชุมชนเป็นตรอกซอยจึงเป็นข้อจำกัดรถขยะของเทศบาลไม่สามารถขับรถเข้าไปเก็บขยะตามซอยบ้านได้ ยิ่งทำให้เกิดขยะสะสม นานวันเข้าก็ยิ่งมากขึ้นเรื่อย ๆ ลูกหลานไปจนถึงคุณลุงเฒ่าเสี่ย ส่งกลิ่นเหม็น แต่ด้วยความคุ้นชินของคนในพื้นที่ที่อยู่แบบนี้มาช้านาน จึงไม่รู้สึกรังเกียจผลกระทบที่ได้รับ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อธรรมชาติสภาพแวดล้อมในชุมชน รวมถึงสุขอนามัยของคนในชุมชนในระยะยาว อาจได้รับเชื้อโรคจากสิ่งปฏิกูลต่างๆ ที่หมักหมมทำให้เกิดโรคร้ายต่างๆ ตามมาในภายหลังได้

ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย ชาวบ้านส่วนใหญ่ทำให้ไม่มีความมั่นคงในเรื่องที่อยู่อาศัยซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยขึ้นพื้นฐานของมนุษย์ เนื่องจากไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง โดยที่ผ่านมาได้รับการเกื้อหนุนจากวัดให้พื้นที่ปลูกที่อยู่อาศัยและเก็บค่าบำรุงรักษาพื้นที่เป็นรายปี ซึ่งเป็นเช่นนี้มายาวนานตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และหากในภายภาคหน้าวัดมีความจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากที่ดินที่ชุมชนอาศัยอยู่ อาจเป็นปัญหากับชาวชุมชนจะต้องย้ายถิ่นฐาน

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นวัยคนทำงาน มีอาชีพ รับจ้าง พนักงานบริษัท ประชาชนส่วนใหญ่หาเช้ากินค่ำ มีรายได้ไม่เพียงพอจกบรายจ่าย โดยเฉพาะในสถานการณ์โควิดเช่นนี้ส่งผลกระทบต่ออาชีพเกือบทุกอาชีพ ทำมาหากินได้ยากลำบากมากขึ้น บางรายต้องตกงานจากพิษเศรษฐกิจที่โรงงาน บริษัทห้างร้านแบกรับภาระค่าใช้จ่ายไม่ไหวต้องปิดกิจการลง คนที่เป็นลูกจ้างก็ต้องตกงานตามไปด้วย และถึงแม้ว่ารายได้จะน้อยลงหรือแทบไม่มีเลย แต่ภาระค่าใช้จ่ายยังคงมีอยู่และอาจมากขึ้น

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองลัดหลวง เน้นกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ดังนั้นกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จึงมีขั้นตอนในการจัดทำแผน ดังต่อไปนี้

54. ประชุมสภาองค์กรชุมชนเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามภารกิจ และแต่งตั้งคณะทำงานยก
ร่างแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
55. การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร เพื่อสำรวจปัญหา ศักยภาพทุนชุมชน และความต้องการ
จากประชาชนในพื้นที่
56. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น
57. ทีมคณะทำงานจัดเวทีวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน เพื่อสะท้อนข้อมูลที่ค้นพบที่
สำคัญให้ชาวบ้านรับรู้
58. คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ยกร่างการจัดทำ
แผนยุทธศาสตร์ฯ
59. จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อแผน
ฯ
60. นำเสนอแผนยุทธศาสตร์ฯ ต่อที่ประชุมสภาองค์กรชุมชน เพื่อให้ความเห็นต่อแผน
ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
61. นำเสนอแผนยุทธศาสตร์ฯ ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคี ที่เกี่ยวข้อง และ
ประกาศแผนยุทธศาสตร์ฯ

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองลัดหลวง ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะ โดยมี
กระบวนการขับเคลื่อนงาน คือ สำรวจข้อมูลความเดือดร้อนของชุมชน พบว่า ปัญหาเรื่องขยะเป็นปัญหาใหญ่ที่
ต้องดำเนินการแก้ไข จึงได้ประสานกับเทศบาลเมืองลัดหลวงขอสนับสนุนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยได้ร่วมกัน
สำรวจข้อมูลขยะในชุมชน สาเหตุของปัญหา นำไปสู่การหาแนวทางการแก้ไข โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนงาน
ร่วมกัน คือ 1.ให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะในชุมชน 2.จัดระเบียบการทิ้งขยะในชุมชน 3.สร้างการมีส่วนร่วม
ปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับคนในชุมชน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาล	- สนับสนุนวิทยากรในการอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะในชุมชน - สนับสนุนเจ้าหน้าที่จัดระเบียบการเก็บขยะในชุมชน
2	กองทุนไฟฟ้า	- สนับสนุนเครื่องออกกำลังกาย - สนับสนุนพัดลมเคลื่อนที่

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
		- สนับสนุนงบประมาณให้ชุมชนนำไปทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์จำนวน 1,000,000 บาท
3	อพม.	- ตรวจเยี่ยมคนในชุมชน ติดตามเรื่องความเป็นอยู่ - ดูแลผู้สูงอายุแค้นพิการ

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการดำเนินงานพัฒนา นำมาสู่การแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เรื่องการจัดการขยะ โดยสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองลัดหลวงร่วมกับเทศบาลเมืองลัดหลวง ในการจัดระบบการจัดการขยะในชุมชน โดยพบว่าสาเหตุส่วนหนึ่ง นั้น มาจากสภาพพื้นที่เองซึ่งเป็นชุมชนแออัดมีตรอก ซอก ซอยคับแคบทำให้รถขยะของเทศบาลไม่สามารถขับเข้าไปเก็บขยะได้อย่างทั่วถึง จึงได้ร่วมกันจัดพื้นที่และสร้างแนวปฏิบัติในการทิ้งขยะร่วมกันกับคนในชุมชน โดยกำหนดจุดทิ้ง

ขยะในชุมชนที่เอื้ออำนวยให้รถเก็บขยะสามารถเข้าถึงได้ และให้ชุมชนนำขยะมาทิ้งในจุดดังกล่าวตามวันที่เทศบาลกำหนด เพื่อให้รถเก็บขยะของเทศบาลมาดำเนินการเก็บขยะต่อไป นอกจากนี้เทศบาลยังได้สนับสนุนการจัดตั้งธนาคารขยะ เพื่อให้ชาวบ้านหันมาให้ความสำคัญในการเก็บขยะ รักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน โดยกำหนด

พื้นที่นำร่องเรื่องธนาคารขยะ 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 15 และ หมู่ 18 มีประชากรอาศัยรวมกว่า 100 หลังคาเรือน เข้าร่วมกิจกรรม โดยให้ชาวบ้านเก็บขยะในครัวเรือนตัวเองแล้วนำมาฝากที่ธนาคารขยะแห่งนี้ เมื่อนำขยะมาฝากจะได้รับของสมนาคุณกลับไป เช่น ไข่ไก่ มาม่า ปลากระป๋อง เพื่อสร้างแรงจูงใจในการให้ชาวบ้านหันมาให้ความสำคัญกับการจัดการขยะมากยิ่งขึ้น

โดยเริ่มต้นจากใน

ครัวเรือนของตนเองก่อน ต่อจากนั้นธนาคารขยะก็จะนำขยะที่ได้ไปคัดแยกต่อไป ในส่วนของขยะที่สามารถขายได้ คณะกรรมการก็จะนำไปขายและนำเงินที่ได้แบ่งเงินออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกสำหรับดำเนินกิจกรรมธนาคารขยะ และส่วนที่ 2 นำเงินเข้าชุมชนสมทบการ

ดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในชุมชนต่อไป โดยที่ผ่านมามาตราการขยะแห่งนี้สามารถนำเงินที่ได้จากการขายขยะสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ให้กับชุมชนได้ ถึง 3,000 บาท / เดือน นอกจากนี้สภาองค์กรชุมชนยังได้จัดกิจกรรมรณรงค์ไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง ปลุกจิตสำนึกให้คนในชุมชนหันมาให้ความสำคัญเรื่องการจัดการขยะ ซึ่งจะนำมาสู่การเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน ให้คนในชุมชนได้มีสุขอนามัยที่ดี สะอาด สามารถสูดอากาศบริสุทธิ์ได้อย่างเต็มปอด

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการทำงานที่ผ่านมา ทำให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชนจากการได้ลงไปขับเคลื่อนงานกับพื้นที่และหน่วยงาน ว่าในพื้นที่นั้น ยังคงมีปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขพัฒนาต่อไป โดยกำลังสำคัญในการพัฒนานั้น คือ คนในชุมชนเองที่ต้องสร้างความสามัคคีร่วมด้วยช่วยกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และสร้างการมีส่วนร่วมในการลุกขึ้นมาร่วมกันแก้ไขปัญหาอันจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพื้นที่และนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในชุมชนและลูกหลานสืบไป

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนมีแผนขับเคลื่อนเรื่องการจัดการขยะซึ่งเป็นประเด็นปัญหาหลักที่พื้นที่จะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากถึงแม้ว่าในพื้นที่จะเริ่มกิจกรรมแก้ไขปัญหาการจัดการขยะและเกิดผลลัพธ์ที่ดีสามารถลดขยะไปได้แล้วจำนวนหนึ่งนั้น แต่ขยะที่สะสมมายาวนานยังคงต้องใช้เวลา ใช้กำลัง และใช้ความร่วมมือ

จากคนในชุมชนเพื่อให้ขยะนั้นเหลือน้อยที่สุด และเสริมสร้างความตระหนักรู้ให้คนในชุมชนหันมาให้ความสำคัญในเรื่องสุขอนามัยที่ดี อันจะนำไปสู่สภาพแวดล้อมและสุขภาพที่ดีของคนในชุมชนต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาววิภาดา มีเจริญ
ตำแหน่ง เลขานุการสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองลัดหลวง
เบอร์โทร 0649355649

เศรษฐกิจชุมชน พัฒนาคุณภาพชีวิต
สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

1.บริบทพื้นที่

เทศบาลตำบลสำโรงเหนือเป็นชุมชนเมืองขนาดเล็กที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นและมีประชากรเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นผลจากความเจริญจากกรุงเทพที่ขยายเข้ามาทำให้เขตพื้นที่เทศบาลกลายเป็นเป้าหมายของนักลงทุนในการก่อสร้างคอนโดมิเนียมและอพาร์ทเมนต์ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก

เทศบาลตำบลสำโรงเหนือ มีจำนวนหมู่ บ้าน 10 10หมู่บ้าน 26 ชุมชนมีประชากร 56,083 คน จำนวนครัวเรือน 24,816 ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่รับจ้างเอกชน /รับราชการ/ค้าขาย ส่วนใหญ่ประชากร นับถือศาสนา พุทธ การครอบครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลสำโรงเหนือมีเนื้อที่ 5.5 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย

ตำบลสำโรงเหนือ หมู่ที่ 1,2,6,7,8,9

ตำบลเทพารักษ์ หมู่ที่ 4,9

ตำบลบางเมืองใหม่ หมู่ที่ 1

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากการสำรวจข้อมูลพี่น้องประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอ เนื่องจากเป็นชุมชนเมืองจะผลิตของขายก็มีต้นทุนสูงไม่สามารถกำหนดราคาขายให้สูงได้เพราะกำลังซื้อของประชาชนมีน้อย ในด้านสิ่งแวดล้อมประชาชนไม่มีจิตสำนึกในการทิ้งขยะ น้ำในคลองเน่าเหม็นทำให้เกิดโรคได้และทำให้ขยะในคลอง อีกอย่างในคลองมีผักตบชวาเต็มคลองน้ำไหลผ่านไม่ได้จึงทำให้น้ำเหม็นเกิดยุ่งลาย เกิดไข้เลือดออกมาสู่ชุมชนได้

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ขาดการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมสนับสนุนด้านตลาดชุมชนของคนในตำบล ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการค้าขายในยุคปัจจุบัน ปัญหาความยากจน ประชาชนในเขตเทศบาลมีอัตราการว่างงานเยอะ

ปัญหาด้านสังคม ปัญหาเรื่องยาเสพติด การแจ้งข่าวสารล่าช้ากับการขับเคลื่อนงานทุกประเด็นงานในชุมชน ประชาชนยังขาดการตั้งใจที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบการบริหารสมัยใหม่ที่มีเทคนิคและเทคโนโลยีสมัยใหม่ การใช้ชีวิตภายใต้สถานการณ์ไวรัสโคโรนา (โควิด-19)

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้ แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น คร่าวเรียนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัด เวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถ ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้งานการแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการสำรวจข้อมูลของสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ พบว่าภายใต้วิกฤติการณ์โควิด-19 ประชาชนประสบปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย เนื่องจากการทำการค้าขายหรือผลิตสินค้าออกมา จำหน่ายแต่ละอย่าง มีต้นทุนสูงไม่สามารถกำหนดราคาตามต้องการได้ จำหน่ายได้น้อยลง เนื่องจากผู้บริโภคมี กำลังการซื้อน้อยลง อีกประการหนึ่งเราอยู่ในชุมชนเมืองไม่มีวัตถุดิบในการค้าขายต้องซื้อที่ตลาดซึ่งราคาขายจะ แพงกว่าชนบทมาก นอกเหนือจากปัญหาด้านสุขภาพจากโควิด-19

การขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหา มีกระบวนการขั้นตอน การทำงาน คือรับฟังปัญหาของชุมชน จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนในการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน สภาองค์กรชุมชนจึงได้พัฒนาและสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มจักสานตะกร้า พลาสติก ประสานงานตลาดชุมชนสินค้าชุมชน สกรีนกระเป๋าผ้า การนำวัสดุจากธรรมชาติและผ้ามาตกแต่งทำเป็น ของที่ระลึกต่าง ๆ เช่น พวงกุญแจ พัด ฯลฯ ทำให้ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของในสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนและในพื้นที่ที่ ตนเองอยู่

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลตำบลสำโรงเหนือ	-สนับสนุนการอบรมด้านการพัฒนากลุ่มอาชีพ/การจัดงาน -ตลาดชุมชนสินค้าชุมชน
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	สนับสนุนความรู้การเฝ้าระวังโควิด-19
3	สำนักงานพัฒนาชุมชน	-การแนะนำการแปรรูปสินค้า บรรจุกัญท์
4	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-การปลูกป่าชายเลน
5	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ	-สนับสนุนการพัฒนากลุ่มอาชีพเศรษฐกิจ -สนับสนุนการหน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ป้องกันโควิด-19

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

รูปธรรมการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชน เทศบาลตำบลสำโรงเหนือ มีรูปธรรมในการช่วยเหลือสนับสนุนกลุ่มองค์กรชุมชน กลุ่มจักสานตะกร้าพลาสติก ซึ่งมีจำนวนสมาชิก 20 คน จากกลุ่มคนที่ว่างงาน ซึ่งได้รับผลกระทบจากภัยโควิด-19 มาฝึกอาชีพ ความรู้ทักษะการจักสานตะกร้าพลาสติก แล้วนำตะกร้าที่ได้ไปจำหน่ายในตลาดนัดสินค้าชุมชนในพื้นที่ นอกจากการจักสานตะกร้าแล้ว กลุ่มยังมีการดำเนินกิจกรรมสกรีนกระเป๋าผ้า การนำวัสดุจากธรรมชาติและผ้ามาตกแต่งทำเป็นของที่ระลึกต่าง ๆ เช่น พวงกุญแจ พัด ฯลฯ การรับจัดชุดของที่ระลึกให้กับหน่วยงานเทศบาล ภาครัฐท้องถิ่น สำหรับมอบของที่ระลึกต่างๆ

ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจรายได้ กลุ่มจักสานตะกร้าพลาสติก ซึ่งมีสมาชิก จำนวน 20 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 3,000-4,000 บาท จากการจำหน่ายสินค้าชุมชน อาทิ ตะกร้าจักสาน พวงกุญแจ พัด ของที่ระลึก น้ำมันเหลือง ฯลฯ ขณะเดียวกันกลุ่มยังมีการจัดสรรงบประมาณบางส่วนสำหรับช่วยเหลือผู้ประสบภัยโควิด โดยจัดหาเครื่องป้องกันตนเอง หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ มาสนับสนุนช่วยเหลือสมาชิกและผู้เดือดร้อน โดยได้รับการสนับสนุนจาก อบจ. สมุทรปราการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ภาครัฐกิจ ฯลฯ ซึ่งได้มอบข้าวสารอาหารแห้งไปแจกให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้เดือดร้อนและผู้ได้รับผลกระทบ จำนวน 20 ครั้วเรือน โดยครั้วเรือนที่มารับต่างมีความสุข บอกกับเราว่าถ้าไม่ได้ข้าวสารอาหารแห้งคงจะไม่มีข้าวกิน คงอดตาย ปัจจุบันสภาองค์กรชุมชนยังเชื่อมโยงประสานหน่วยงานเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาอาชีพ

กิจกรรมการพัฒนาอาชีพ กลุ่มจักสานตะกร้าพลาสติก

กิจกรรมการเฝ้าระวังโควิด-19 การมอบอาหาร การคัดกรอง

6.ข้อค้นพบสำคัญ

จากการที่สภาองค์กรชุมชนได้สนับสนุนกลุ่มองค์กรชุมชน พัฒนายกระดับ การฝึกอาชีพกลุ่มเศรษฐกิจในพื้นที่ พบว่า กลุ่มองค์กรชุมชนมีความสนใจในการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมที่นำไปสู่การสร้างรายได้ภายในกลุ่ม รวมทั้งสภาองค์กรชุมชนได้รับการยอมรับ จากการเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีในมาร่วมหนุนเสริมการพัฒนา กลุ่ม พัฒนาชุมชน โดยเฉพาะในด้านความร่วมมือเพื่อพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิต

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ ร่วมกับสำนักงานเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ พัฒนายกระดับ ตลาดสินค้าชุมชนที่มีอยู่เดิม โดยการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง เพื่อให้คนทั่วไปได้รู้จัก ตลอดจน รวบรวม ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่มาจัดจำหน่าย การจัดทำตลาดออนไลน์สินค้าชุมชน เพื่อช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชนภายใต้สถานการณ์โควิด-19

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวชญานิษฐ์ บุญภราดร
ตำแหน่ง. ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ
เบอร์โทร 089-779-2839

พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย สภาองค์กรชุมชนตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

1.บริบทพื้นที่

ตำบลเทพารักษ์ ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 10 กิโลเมตร ตำบลเทพารักษ์ มีพื้นที่ทั้งหมด 4.3 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,687.50 ไร่ ประกอบด้วยจำนวนหมู่บ้าน 5 หมู่บ้าน ประชากรในเขตตำบลเทพารักษ์ มีทั้งสิ้น 21,980 คน ครีวเรือนจำนวน 10,629 หลังคาเรือน ลักษณะภูมิประเทศสภาพพื้นที่เป็นที่ราบน้ำท่วมถึง ในอดีตที่ดินบริเวณนี้เป็นทุ่งนา แต่ปัจจุบันเต็มไปด้วยแหล่งปลูกสร้างอาคารโรงงาน อาคารพาณิชย์หอพัก ตลาดสด บ้านเรือนราษฎร ทั้งนี้เนื่องจากมีถนนเทพารักษ์ ตัดผ่านพื้นที่ตั้งแต่ทิศตะวันออกไปจนถึงทิศตะวันตกตลอดแนว ทำให้การคมนาคมมีความสะดวกรวดเร็วสภาพพื้นที่ดั้งเดิมที่มีลักษณะเป็นสังคมชนบท จึงเปลี่ยนสภาพเป็นสังคมเมือง

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประชาชน ยังอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่และตำบลใกล้เคียง ในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ ส่งผลกระทบต่อการจ้างแรงงานในพื้นที่บ้าง โรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่งต้องลดการจ้างแรงงานลงเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้กิจกรรมสามารถดำเนินอยู่ได้ ทำให้ประชาชนในตำบลประสบปัญหาในเรื่องรายได้และการประกอบอาชีพ

ปัญหาด้านสังคม ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่งเป็นคนจากท้องถิ่นอื่น เข้ามารับจ้างทำงานและอาศัยอยู่ในเขตตำบลอย่างหนาแน่น โดยไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้านตามมา ทำให้เกิดประชากรแฝงเกิดปัญหาอยู่ร่วมกันและปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ปัญหาแหล่งน้ำธรรมชาติ คูคลองสาธารณะเกิดการตื้นเขินมีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในคูคลอง ทำให้เกิดมลพิษน้ำเสีย ขยะตื้นเขิน การบุกรุกคูคลองสาธารณะ มีการปล่อยน้ำเสียขยะมูลฝอยจากอาคารบ้านเรือนและโรงงานอุตสาหกรรมลงในแหล่งน้ำสาธารณะ ในขณะที่การวางท่อระบายน้ำยังไม่ต่อเนื่องเป็นระบบ คู คลองตื้นเขิน ทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสียและท่วมขัง

ปัญหาด้านสาธารณสุข จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่ได้มีการแพร่ระบาดและสถานการณ์มีแนวโน้มจะมีผู้ป่วยที่ติดเชื้อเป็นเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อสุขภาพโดยรวม ชีวิตความเป็นอยู่ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย อาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไป อาชีพภาคบริการการตักงานสูญเสียรายได้

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลเทพารักษ์ ได้มีการขับเคลื่อนงาน การจัดเวทีประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการวิเคราะห์พื้นที่เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในระดับตำบล และนำไปสู่การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในตำบล โดยมีการเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่าย,องค์กรและประเด็นงานต่างๆที่มีอยู่ในชุมชนและหน่วยงานภาคีเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและการแก้ไขปัญหา โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.ทำการสำรวจปัญหาชุมชน จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น คร่าวเรือนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมหารือแผนพัฒนาแก้ไขปัญาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมีจัดทำแผนการแก้ไขปัญาในพื้นที่ ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนา ฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญาในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิธีชีวิต

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่างๆ ในกลุ่มระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงาน พัฒนาระบบข้อมูล

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนตำบล มีการจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญาความเดือดร้อน โดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลเทพารักษ์ ได้มีการขับเคลื่อนงาน การจัดเวทีประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการวิเคราะห์พื้นที่เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในระดับตำบล และนำไปสู่การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในตำบล โดยมีการเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่าย,องค์กรและประเด็นงานต่างๆที่มีอยู่ในชุมชนและหน่วยงานภาคีเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและการแก้ไขปัญหา

จากปัญหาความเดือดร้อน เฉพาะหน้า ของผู้มีรายได้น้อยในชุมชนให้มีอาหารที่เพียงพอ ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ซึ่งได้รับผลกระทบอย่างมากในวงกว้าง จึงเห็นควรให้มีการพัฒนาให้ความรู้แนวคิด การพัฒนาการประกอบอาชีพ เพื่อแก้ไขและบรรเทาปัญหาในครัวเรือน เรื่องปากท้อง เน้นการสร้างการมีส่วนร่วมระดมปัญหาเพื่อวางแผนและปฏิบัติงานร่วมกัน สภาองค์กรชุมชนจึงได้หยิบยกปัญหาจากความเดือดร้อนดังกล่าว มาขับเคลื่อนงานเรื่องปากท้องคนในชุมชน โดยมีกลุ่มเป้าหมายสำคัญคือกลุ่มแม่บ้านตำบลเทพารักษ์

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์	-สนับสนุน อนุเคราะห์การใช้สถานที่ที่ใช้ในการจัดการประชุม ดำเนินกิจกรรม -มีแผนพัฒนาพัฒนาด้านอาชีพ คุณภาพชีวิตของประชาชน กลุ่มอาชีพ,กลุ่มแม่บ้าน
2	สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน	การส่งเสริมอาชีพ ขนมหอยทองจับ,อบรมให้ความรู้ในด้านการตลาด,อุปกรณ์ในการทำ
3	พัฒนาชุมชนอำเภอเมือง	-สนับสนุนผ่านกองทุนบทบาทสตรี สนับสนุนเครื่อง อุปกรณ์แม่พิมพ์ทองจับ -สนับสนุนให้คำแนะนำการแปรรูป บรรจุภัณฑ์ ช่องทางการขาย
4	นิคมอุตสาหกรรม	การจัดการสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการขายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยการให้สามารถนำสินค้าเข้าไปขายภายในนิคมได้

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

กล่าวถึงประวัติขนมทองจิบหรือทองม้วน เป็นขนมไทยชนิดหนึ่งมีลักษณะเป็นแผ่นม้วนกลมเป็นวง มีลักษณะกรอบ โดยมีส่วนผสมหลักคือ แป้ง มะพร้าว น้ำตาลปึก ไข่ไก่ น้ำมันพืช และ งาดำ ตันกำเนิดมีแรงบันดาลใจจากขนมโปรตุเกส คนไทยมักให้ทองม้วนเป็นของขวัญเนื่องจากการมั่งมี ส่วนชื่อขนมทองจิบนั้น เดิมชื่อขนมทองพับ แต่มีลูกค้านำหนึ่ง (เพศชาย) ได้กล่าวไว้ว่า ชื่อขนมทองพับมันดูห่อเหี่ยว แล้วเป็นช่วงเทศกาลวันวาเลนไทน์จะซื้อไปให้หญิง มันจะดูอากัปกิริยาของเขาเลยบอกว่า พี่เปลี่ยนชื่อจากขนมทองพับเป็นขนมจิบได้ไหม ความหมายเหมือนซื้อไปให้สาวได้จะเป็นการสานสัมพันธ์ด้วยขนมทองจิบ ตั้งแต่นั้นมาเลยเรียกติดปากเป็น “ขนมทองจิบ”

กลุ่มแม่บ้านตำบลเทพารักษ์ กิจกรรมเด่นคือ การขนมทองจิบ ซึ่งมีสมาชิกอยู่ 30 คน มีการแบ่งบทบาทเป็นทีมเตรียมวัตถุดิบ ทีมส่วนผสม ทีมบรรจุ ทีมประชาสัมพันธ์ และทีมบัญชี (รับออเดอร์) ส่งผลให้สมาชิกได้รับการพัฒนาอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย คนละ 2,000-3,000 บาท/เดือน การขายขนมทองจิบนั้น มีการขายผ่านหน้าร้าน ผ่านการออกบูธ การโปรโมทผลิตภัณฑ์ทางช่องทางออนไลน์ จะมีออเดอร์ส่งล่วงหน้า ห้างใกล้บ้าน อาทิเช่น โลตัส การวางขายโลตัส ฟู้ดแลนด์ ชานسل เป็นต้น โดยมีลูกค้าในตำบล ประมาณ 300 คน เป็นลูกค้าประจำ อย่างไรก็ตามในสถานการณ์โควิดที่ผ่านมา ส่งผลให้ขนมทองจิบ ได้รับผลกระทบบางส่วน ทำให้ยอดขาย หรือการรับออเดอร์ มีอยู่จำนวน 6 ร้านค้าและ 1 ห้าง ที่ไม่สามารถไปวางขายได้ เช่น ร้านทำผม ร้านนวดแผนไทย และ โลตัส

นอกจากผลกำไรที่กลุ่มแม่บ้านได้กระจายให้สมาชิกกว่า 30 คนแล้วนั้น กลุ่มยังมีการบริหารจัดการโดยส่งเสริมให้สมาชิกมีการออมเงิน ผ่านหุ้นกลุ่ม ออมเดือนละ 100-500 บาท มีการให้กู้ยืมเงินกลุ่มแก่สมาชิกที่เดือดร้อนในช่วงโควิด ซึ่งที่ผ่านมาได้ช่วยแบ่งเบาภาระหนี้สินของครัวเรือนได้เป็นอย่างดี ไม่ต้องเป็นหนี้นอกระบบ

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากที่สภาองค์กรชุมชนได้สนับสนุนกลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้านตำบลเทพารักษ์นั้น พบว่าได้รับความสนใจ ร่วมกิจกรรมอย่างดีจากผู้นำสตรีและกลุ่มแม่บ้าน โดยร่วมแรง ร่วมใจดำเนินกิจกรรม มุ่งมั่นอุทิศตนช่วยเหลือกลุ่ม และเพื่อนสมาชิกด้วยความเสียสละ สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาและร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรม ขณะเดียวกันจากการพัฒนากลุ่มอาชีพดังกล่าวส่งผลให้มีการเชื่อมโยง ประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ ทั้งการช่วยเหลือสนับสนุน ประชาสัมพันธ์กิจกรรม

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

แนวทางการพัฒนาต่อ คือ การส่งเสริมการทำผ้ามัดย้อมโบมะม่วง โดยมีวิถีภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้วัสดุในพื้นที่ ซึ่งการย้อมสีธรรมชาติเป็นกระบวนการที่พึ่งพิงกับวัสดุธรรมชาติเป็นการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ ทำให้ผู้ย้อมสีธรรมชาติเห็นคุณค่าและผูกพันกับธรรมชาติ เป็นการอนุรักษ์รักษาต้นไม้ ช่วยต่ออาชีพให้กับกลุ่มสตรีแม่บ้านในชุมชน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สร้างเสริมพัฒนาด้านความคิดและสร้างงานใหม่รู้จักนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งความสามัคคีในหมู่คณะด้วย

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายอภิสิทธิ์ อย่างกลั่น
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลเทพารักษ์
เบอร์โทร 086-7820477

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น สภาองค์กรชุมชนตำบลบางเปรี้ยว ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น และโครงการเพื่อลดหนี้สินในครัวเรือน โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.เปิดเวทีประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลเพื่อให้เกิดการพูดคุยถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา แบ่งบทบาทหน้าที่ และเสนอแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาในตำบล เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น จึงเห็นถึงปัญหาที่สำคัญ คือ หนี้สิน รายจ่ายของครัวเรือนที่เพิ่ม เนื่องจากรายได้หลักจากการทำประมงนั้น มีต้นทุนเพิ่มขึ้น ราคาที่ขายก็ไม่ดีโดนกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง และสภาพอากาศที่ส่งผลต่อผลของการทำประมง จึงมองเห็นแนวทางการแก้ไขปัญหาซึ่งจะต้องเพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย โดยการทำเกษตรอินทรีย์ หรือเกษตรปลอดภัยรายครัวเรือน เพื่อจะเป็นอีกช่องทางที่จะเพิ่มรายได้อีกทาง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กับรายจ่าย

2.เชื่อมโยงภาคีหน่วยงานที่สามารถเข้ามาสนับสนุนช่วยเหลือปัญหาของตำบล จึงมีการบูรณาการเชื่อมโยงกับโครงการ 9101 โดยผ่านมาทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งทางโครงการมีการสนับสนุนในเรื่อง เครื่องสับ เพื่อให้สับพืชเอานามาหมักปุ๋ย ปุ๋ยยูเรีย ปุ๋ยมูลสัตว์ และยังได้เชื่อมโยงกับที่ดิน เพื่อขอสนับสนุน ภ.ด. 2 ใช้หมักปุ๋ย และ ภ.ด. บำบัดน้ำในบ่อเลี้ยงปลา

3.มีการบูรณาการกับ กศน. ในการจัดเวทีอบรมปฏิบัติการให้ความรู้ในเรื่องการปลูกเมล่อน กับปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ เพื่อเป็นอีกอาชีพในการเพิ่มรายได้ครัวเรือน

4.มีการติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

ขั้นตอน/กระบวนการการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางเปรี้ยวขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น เรื่องเศรษฐกิจในชุมชน ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ ลดต้นทุนการผลิต โดยสภาองค์กรชุมชนซึ่งมีบทบาทในการสร้างข้อตกลงในชุมชน นำข้อคิดเห็นมาแลกเปลี่ยนในการแก้ปัญหา ขับเคลื่อนงานในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการยอมรับและประสานงานทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคี ได้แก่ กศน.อำเภอบางบ่อ เกษตร

บางบ่อ ในขอสนับสนุนส่งเสริมการลดใช้สารเคมีในการทำเกษตรกรรมในพื้นที่ แลกเปลี่ยนมาเป็นการทำเกษตรอินทรีย์แทน โดยได้มีการทำข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรมที่ใช้สารเคมี หนี้สินภาคครัวเรือน เพื่อนำมาหาวิธีแนวทางการไข

ปัญหานี้ร่วมกัน ที่โดยผ่านมานั้นมีการใช้สภาองค์กรชุมชนแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นอีกช่องทางในการสร้างอาชีพสร้างรายได้ เพื่อแก้ไขปัญหาของคนในชุมชนตำบลเป็ริง และจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็ริง

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	กศน.อำเภอบางบ่อ	อบรมความรู้ในการปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ และการปลูกเมล่อน ผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน ซึ่งเป็นงบประมาณของ กศน.อำเภอบางบ่อ
2	กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง อำเภอบางบ่อ	สนับสนุนให้ชุมชนหมักปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองเพื่อใช้ในครัวเรือนในการปลูกพืช ปลูกผักปลอดภัย เพื่อลดรายจ่าย และเหลือจากรับประทานก็สามารถนำไปขายเป็นการเพิ่มรายได้อีกช่องทางหนึ่งจากการทำประมง
3	เกษตรบางบ่อ	1.สนับสนุนการอบรมการทำปุ๋ยหมักอินทรีย์เพื่อใช้ในครัวเรือน 2.ประสานงานกับสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสมุทรปราการในการขอรับจุลินทรีย์ที่ใช้ในการหมักปุ๋ย
4	สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด สมุทรปราการ	ขอรับการสนับสนุนในเรื่องจุลินทรีย์ในการหมักปุ๋ย และการบำบัดน้ำในสระ ก.ง.ด ต่างๆ และก้อนจุลินทรีย์บำบัดน้ำ
5	สถาบันพัฒนาองค์กร ชุมชน (องค์การมหาชน)	สนับสนุนแก้ไขปัญหในเรื่องที่อยู่อาศัยผ่านโครงการบ้านพอเพียง โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็ริง ปี 2564 จำนวน 36 ครัวเรือน เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือชุมชนให้มีความมั่นคงที่อยู่อาศัย เพื่อที่ครัวเรือนจะได้ลดภาระค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม ปรับปรุงที่อยู่อาศัย ถือเป็นการลดรายจ่ายอีกช่องทางหนึ่ง

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการดำเนินการแก้ไขปัญหชุมชนตำบลเป็ริง โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็ริง ในเรื่องเศรษฐกิจส่งเสริมสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ โดยมีเป้าหมายในการลดรายจ่ายในครัวเรือน ซึ่งได้มีการดำเนินการกิจกรรมและบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย/หน่วยงาน อาทิ กศน.อำเภอบางบ่อ สนับสนุนวิทยากร และงบประมาณจำนวน 10,000 บาท ในการจัดอบรมให้ความรู้การปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ และการปลูกเมล่อน โดยผู้เข้าร่วม จำนวน 20 คน เกษตรบางบ่อสนับสนุน

วิทยากรในการจัดอบรมการทำปุ๋ยหมักอินทรีย์เพื่อใช้ในครัวเรือน สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ สนับสนุนจุลินทรีย์ในการหมักปุ๋ย และการบำบัดน้ำในสระ กว.ต.ต่างๆ และก้อนจุลินทรีย์บำบัดน้ำ น้ำเสีย ซึ่งจา

การดำเนินการส่งเสริมเศรษฐกิจ การทำเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านมา ทำให้ช่วยลดความความยากจน จากเดิมที่เกษตรกรต้องเสียเงินซื้อสารเคมี เป็นจำนวนมากก่อให้เกิดปัญหาหนี้สินตามมาในภายหลังนั้น เมื่อได้เข้ารับการอบรมให้ความรู้และเปลี่ยนวิธีการทำเกษตรลดใช้สารเคมีหันมาทำเกษตรอินทรีย์ ทำปุ๋ยหมักใช้เอง นั้น ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิต มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ปัญหาหนี้สินเริ่มได้รับการคลี่คลาย และนอกจากนี้

ยังสามารถพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้เรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ผ่านการจัดอบรมดังที่กล่าวมา ทำให้เกิดการสร้าง วิทยากรชุมชนในเรื่องการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ ชุมชนละ 1 คน รวมจำนวน 9 คน และ วิทยากรทั้ง 9 คนนี้ ได้นำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดขยายผลให้กับคนในชุมชนได้ จำนวน 20 คน

6.ข้อค้นพบสำคัญ

จากการขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชน ทำให้มีความสามัคคี มีการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สร้างความเข้าใจให้กับชุมชน เสริมสร้างพลังในการขับเคลื่อนงานชุมชน โดยการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชน ที่มีให้สืบต่อไปได้ โดยเกิดจากการร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชน และการมรผู้นำชุมชนซึ่งเข้ามามีบทบาทและแรงผลักดันให้การขับเคลื่อนงานนั้นออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ชุมชนมีความรู้เพิ่มขึ้น มีอาชีพเสริมในด้านการปลูกผัก ปลูกเมล่อน และการทำปุ๋ยหมัก เกิดการพัฒนาผู้นำ และเป็นการเพิ่มจำนวนอาสาในชุมชนเพื่อเป็นพลังในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางเปรี้ยวมีแผนในการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรคนในชุมชน ได้ใช้พื้นที่ที่มีอยู่ในการทำการเกษตร และพัฒนานาต่อ ยอดเป็นศูนย์เรียนรู้ของชุมชนเพื่อให้ประชาชนมีรายได้ และสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแผนงานที่จะดำเนินการในปีต่อไป ดังนี้ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เกิดแปลงเกษตรนาร่อง และเพื่อเป็นฐานความรู้ในเรื่องเกษตรอินทรีย์

นายคำรณ นิ่มยังดี ผู้ให้ข้อมูล
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็ริง
โทร 084-3054577

“พัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย”
สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองนิมยาตรา อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

1.บริบทพื้นที่

อาณาเขตการปกครองตำบลคลองนิมยาตรา

ตำบลคลองนิมยาตราอยู่ในท้องที่ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยให้มีเขตการปกครอง รวม 6 หมู่บ้าน คือ

- หมู่ที่ 1 บ้านคลองนิมยาตรา (ฉะบัง)
- หมู่ที่ 2 บ้านคลองพระยาสมุทร (มอญ)
- หมู่ที่ 3 บ้านวัดนิมยาตรา
- หมู่ที่ 4 บ้านคลองนิมยาตรา
- หมู่ที่ 5 บ้านคลองนิมยาตรา (อรรคราช)
- หมู่ 6 บ้านคลองนิมยาตรา (บังคา)

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำ ที่คลองชลประทานไหลผ่าน เหมาะแก่การทำการเกษตร เช่น เลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้ง ทำนา และทำสวนโดยการยกร่อง

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลคลองนิมยาตรา มีลักษณะร้อนชื้นสลับแห้ง อากาศเปลี่ยนแปลงไปตามฤดู ซึ่งมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มประมาณเดือนกุมภาพันธ์ไปจนถึงเดือนเมษายน โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคมถึงกันยายน โดยฤดูนี้จะเริ่มมีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมชื้นพัดปกคลุม ทำให้ฝนตกแพร่กระจายตามร่องมรสุมประกอบกับร่องความกดอากาศต่ำ พาดผ่านทางทิศตะวันออกทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกโดยเฉพาะในเดือนกันยายนอากาศจะชุ่มชื้น ปริมาณน้ำฝน มีปริมาณเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1,675.56 มิลลิเมตร เดือนที่มีปริมาณฝนตกเฉลี่ยสูงสุด คือ เดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 358.19 มิลลิเมตร เดือนที่มีปริมาณฝนตกเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เดือนธันวาคม มีปริมาณฝนเฉลี่ย 10.52 มิลลิเมตร ลักษณะการตกของฝนพบว่าฝนจะเริ่มตกมากขึ้นตั้งแต่เดือนเมษายน และจะตกมาก

ที่สุดในเดือนกันยายน จากนั้นปริมาณฝนจะค่อยๆ ลดลงจนถึงปลายเดือนตุลาคม ส่วนฤดูหนาว เริ่มประมาณ เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะหนาวเย็นสลับกับ อากาศร้อน อุณหภูมิ มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 28.69 องศาเซลเซียส เดือนเมษายน ร้อนจัด มีอุณหภูมิประมาณ 40 องศาเซลเซียสขึ้นไป

เขตการปกครอง

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลเทพเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศใต้ ติดต่อกับ หมู่ที่ 1 ตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ หมู่ที่ 2-3-4 ตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบางพลีน้อย อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาอาชญากรรมเช่นเหตุการณ์ลักขโมยทรัพย์สินประชาชน จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า คราวเรือนส่วนมากมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการเสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบลลงนियมตรา ดำเนินการติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดที่เป็นที่สาธารณะ และขอความร่วมมือไปยังผู้นำ การขอกำลังจาก ตำรวจ ผู้นำ อปพร. ในการช่วยสอดส่องดูแล

ปัญหาหาเสพติดตำบลลงนियมตรา มีผู้ที่ติดยาเสพติดแต่เมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นถือว่าน้อย และยังไม่พบผู้ค้า เหตุผลก็เนื่องมาจากว่าได้รับความร่วมมือกับทางผู้นำ ประชาชน ที่ช่วยสอดส่องดูแลอยู่เป็นประจำ การแก้ไขปัญหาด้านตำบลลงนियมตรา มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ การแจ้งเบาะแส

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม มีการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมทำให้เกิดปัญหาระบบนิเวศ ด้านเสียงดัง ฝุ่นละอองทำให้ประชาชนป่วยเป็นโรคทางเดินหายใจ การปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมลงในลำคลองทำให้มีผลกระทบกับเกษตรกรที่ทำนาและบ่อปลา

ปัญหาด้านราคาผลผลิตตกต่ำ ยังไม่มีตลาดกลางในการรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรต้องผ่านพ่อค้าคนกลางทำให้ได้ราคาที่ต่ำไม่พอกับต้นทุนในการผลิต

ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลลงนियมตรา มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไป จึงมีรายได้น้อยประกอบกับราคาของผลผลิตและการจ้างงานมีรายได้ไม่แน่นอน ทำให้ยังมีปัญหาด้านที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงเสื่อมโทรม ไม่ปลอดภัย

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในตำบลคลองนิมยตรา สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองนิมยตรา ได้จัดเวทีประชาคมโดยมีการเชิญกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้นำ ท้องที่ท้องถิ่น หน่วยงานภาคีทั้งจากภาครัฐและเอกชนโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนิมยตราเข้าร่วมปรึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ทั้งจากปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ราคาผลผลิตตกต่ำ ด้านที่อยู่อาศัย โดยจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นขึ้น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองนิมยตรา ได้ดำเนินแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่อยู่อาศัย โดยซ่อมแซมบ้านที่ชำรุด ทรุดโทรม ปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้น มั่นคงปลอดภัยต่อการใช้ชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยมีการจัดตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยระดับตำบล แล้วลงพื้นที่สำรวจที่อยู่อาศัยของประชาชนในตำบลคลองนิมยตรา เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งพบว่ามีความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทั้งหมด 130 ครั้วเรือน และจัดเวทีประชาคมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเชิญหน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐ พร้อมเสนอขอรับการช่วยเหลือแก้ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คณะทำงานโครงการบ้านพอเพียงตำบลคลองนิมยตรา

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
1	นายเดชา พรหมศรี	ประธานคณะทำงาน
2	นายไพศาล ภัทรกุล	รองประธานคณะทำงาน

3	นางมยุรี ชื่นชม	คณะทำงาน
4	นายอเนก ทองยังยืน	คณะทำงาน
5	นายสมชาย ภูเย็น	คณะทำงาน
6	นางพีจณิศา แพทอง	คณะทำงาน
7	นายวิชัย กกหอม	คณะทำงาน

เกณฑ์บ้านพอเพียงตำบลคลองนิมยตราเบื้องต้น

1. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอยู่อาศัยอยู่จริงในตำบลคลองนิมยตรา ไม่น้อยกว่า 1 ปี
2. ใช้เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนระดับครัวเรือนเท่านั้น ไม่ให้ใช้กู้ยืมเชิงพาณิชย์ เช่น ทำบ้านเช่า
3. คณะกรรมการฯ จะพิจารณาความเร่งด่วนของความเดือดร้อนเป็นลำดับแรก ได้แก่ การช่วยซ่อมแซมในโครงสร้างที่ส่งผลต่อการอยู่อาศัยและความปลอดภัย
4. ต้องผ่านการประชาคมของหมู่บ้าน และ คณะกรรมการบ้านพอเพียง
5. ผู้เดือดร้อนต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
6. กรณีผู้เดือดร้อนที่ยังไม่เป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ คณะกรรมการต้องหาแนวทางที่จะให้ผู้เดือดร้อนรายนั้นๆ เข้ามาเป็นสมาชิกกองทุนฯ
7. ครัวเรือนที่เข้าโครงการบ้านพอเพียงจะต้องมีรายได้แน่นอนและเป็นผู้เดือดร้อน

แผนพัฒนาที่อยู่อาศัยตำบลคลองนิมยตรา

ปีงบประมาณ	แผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2563	ซ่อมแซมบ้าน 14 หลังคาเรือน	ผู้เดือดร้อนได้รับการช่วยเหลือซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัย
2564	ซ่อมแซมบ้าน 12 หลังคาเรือน	ผู้เดือดร้อนได้รับการช่วยเหลือซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัย
2565	ซ่อมแซมบ้าน 30 หลังคาเรือน	ผู้เดือดร้อนได้รับการช่วยเหลือซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัย
2566	ซ่อมแซมบ้าน 35 หลังคาเรือน	ผู้เดือดร้อนได้รับการช่วยเหลือซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัย
2567	ซ่อมแซมบ้าน 39 หลังคาเรือน	ผู้เดือดร้อนได้รับการช่วยเหลือซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัย

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	โครงการบ้านพอเพียงชนบท
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนิยมยาตรา	สนับสนุนหน้ากากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์แก่ครัวเรือนผู้เดือดร้อนและประชาชนในพื้นที่
3	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ	สนับสนุนแอลกอฮอล์ป้องกันโควิด-19
4	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ	ประสานขอรับบริจาคเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ จากภาคเอกชน บริษัทห้างร้าน ภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากจังหวัดสมุทรปราการมีภาคอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรมมาก
5	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรปราการ	โครงการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอาชีพ

การสำรวจผู้ด้อยโอกาส

การสนับสนุนแอลกอฮอล์ป้องกันโควิด-19

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการดำเนินงานแก้ไขปัญหาพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในโครงการบ้านพอเพียงชนบท ให้มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการได้รับการเหลื้ในการช่วยซ่อมแซมบ้านเรือนผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ปี 2563 รอบพิเศษ จำนวน 14 ครั้วเรือน ปี 2564 จำนวน 12 ครั้วเรือน รวมทั้งหมดจำนวน 26 ครั้วเรือน จากครั้วเรือนที่ได้รับความเดือดร้อนทั้งตำบลจำนวน 130 ครั้วเรือน หลังจากที่อยู่ซ่อมแซมบ้านพอเพียงชนบทแล้ว โครงสร้างและหลังคาแข็งแรงขึ้น บ้านมีความมั่นคงและปลอดภัยมีความคงทนต่อสภาพอากาศมากขึ้นรวมถึงการปรับปรุงผนังทำให้บ้านแข็งแรงมากขึ้น เป็นการทำให้คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น และเกิดการทำงานร่วมกันระหว่างท้องถิ่น ท้องที่ ผู้รับผลประโยชน์ และสภาองค์กรชุมชนตำบล สามารถแก้ไขปัญหาในด้านที่อยู่อาศัยได้ตรงจุด ประชาชนสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือได้ง่าย กฎเกณฑ์ไม่ยุ่งยาก และที่สำคัญสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส เพราะครั้วเรือนเหล่านี้มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์

ตัวอย่างบุคคลโครงการบ้านพอเพียงชนบท

นางสำราญ แซ่คู อายุ 75 ปี

- บ้านเลขที่ 35 หมู่ที่ 3 ตำบลคลองนิมยัตตรา อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
- ครั้วเรือนพักอาศัย 4 คน ประกอบด้วย
- ลูกสาว 1 คน และหลาน 2 คน
- เป็นผู้สูงอายุ และ พิการ ไม่สามารถประกอบอาชีพ
- ที่มาของรายได้ครั้วเรือนต่อเดือน
  - เบี้ยยังชีพผู้อายุ 700 บาท
  - เบี้ยยังชีพผู้พิการ 800 บาท
  - บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 300 บาท

ก่อนดำเนินการ

11/11/2023

34. 3 m. கனம் / மீட்டர் / மீட்டர் 0. மீட்டர் 9. 8 மீட்டர் / மீட்டர்

หลังดำเนินการ

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลคลองนิมยาตรา ทำให้เกิดเป็นรูปธรรมมากขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม สร้างคุณค่าทางจิตใจ คือการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านที่อยู่อาศัย “โครงการบ้านพอเพียงชนบท” ให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ที่สามารถแก้ไขปัญหการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างตรงจุด ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านชำรุดเสื่อมโทรมจนขาดความปลอดภัยในการพักอาศัย และมีการบูรณาการหน่วยงานเอกชน การร่วมมือร่วมแรงใจของคนในชุมชนที่ออกมาช่วยทำงานสังคมการมีส่วนร่วม มีจิตอาสา รู้จักการให้ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะนำไปสู่สังคมแห่งการเกื้อกูล มีความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ จนเป็นชุมชนเข้มแข็ง

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

จากการที่ได้ทำโครงการบ้านพอเพียงชนบทที่ผ่านมา พบว่างบประมาณที่สนับสนุนในการดำเนินโครงการนั้นไม่เพียงพอเพราะปัจจุบันค่าวัสดุต่างๆ ได้มีการปรับขึ้นราคาอย่างมาก บางบ้านงบประมาณที่รับการสนับสนุนไม่เพียงพอต้องหาผู้ช่วยสมทบ และในปัจจุบันหาผู้มีความชำนาญทางด้านช่างยากมาก จึงจำเป็นต้องหาความร่วมมือกับหน่วยงานภาคอื่นๆ มาช่วยด้านแรงงานช่าง

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางมยุรี ชื่นชม
ตำแหน่ง เลขาธิการสภาองค์กรชุมชน
เบอร์โทร 092-6516269

พัฒนาอาชีพ พัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเอง
สภาองค์กรชุมชนตำบลตำบลบางเปรี้ยว อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

1.บริบทพื้นที่

ตำบลบางเปรี้ยวเป็นตำบลเก่าแก่ที่ตั้งขึ้นมากกว่า 100 ปี ตำบลบางเปรี้ยวแต่เดิมเป็นพื้นที่ป่าชายเลนน้ำทะเลท่วมถึงเข้าสู่พื้นที่ และเนื่องจากเป็นป่าชายเลนจึงเกิดดินตะกอนทับถมทำให้พื้นที่ตื้นเขินและเกิดเป็นแผ่นดินเพิ่มขึ้น ต่อมาทางราชการได้สร้างถนนสายสุขุมวิทขึ้นเพื่อกันน้ำทะเลไหลบ่าเข้าสู่พื้นที่อำเภอบางบ่อ และบางพลีเพื่อราษฎร จะได้ทำการเกษตรได้โดยน้ำทะเลไม่สามารถไหลบ่าเข้าสู่ไร่นาเลือกสวนของราษฎร ประกอบกับชลประทานคลองด่านได้สร้างประตูระบายน้ำเพื่อระบายน้ำฝนที่ไหลบ่าจากทางภาคเหนือลงมาสู่ทะเล ทำให้รักษาระดับน้ำไหลบ่าจากทางภาคเหนือไว้ได้เป็นการป้องกันน้ำท่วม และสาเหตุที่เรียกชื่อว่า “ตำบลบางเปรี้ยว” นั้นก็เนื่องจากในสมัยที่เป็น ป่าชายเลนตำบลนี้มีสิ่งมีชีวิตจำพวกหนึ่งที่เรียกว่า “เปรี้ยวทะเล” ชุกชุมมากมักจะเกาะตามเสาบ้าน สะพานหรือท้องเรือที่จอดไว้นานๆ จึงได้ชื่อว่า “ตำบลบางเปรี้ยว” มาจนถึงปัจจุบัน

ตำบลบางเปรี้ยว เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีพื้นที่

โดยรวมตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของที่ว่าการอำเภอบางบ่อ มีเนื้อที่ประมาณ 34 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 21,250 ไร่

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น เลี้ยงปลาสด ปลาเบญจพรรณ และกุ้งกุลาดำ ทำสวน ค้าขาย และรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่ส่วนใหญ่โดยประมาณ เลี้ยงปลาเบญจพรรณ 30% เลี้ยงปลาสด 30% เลี้ยงกุ้งกุลาดำ 20% พื้นที่ปลูกข้าว 10% พื้นที่ปลูกไม้ผล 5%พื้นที่อยู่อาศัย 5%

ตำบลบางเปรี้ยวมีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 6 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		รวม
			ชาย	หญิง	
1	บ้านอ้อมไร่	1,675	1,680	1,871	3,551
2	บ้านไร่พริก	3,768	2,668	2,870	5,538
3	บ้านท้ายวัด	1,322	1,007	1,035	2,042
4	บ้านบางเปรี้ยว	2,546	2,351	2,476	4,827
5	บ้านบางเปรี้ยว	1,591	1,409	1,520	2,929
6	บ้านลาดหวาย	1,987	1,996	2,075	4,071
		12,889	11,111	11,847	22,958

■ ที่ตั้งและอาณาเขต

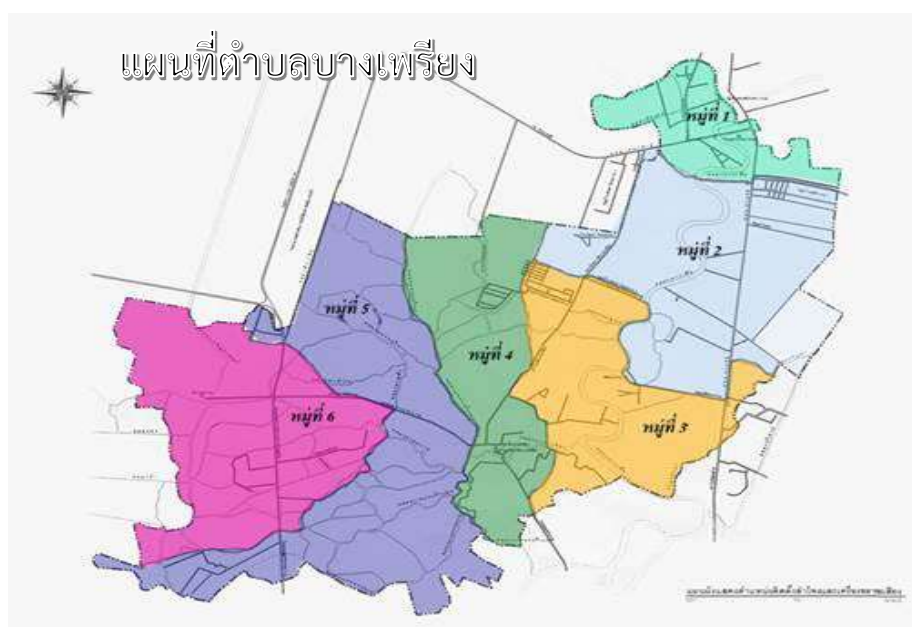
ตำบลบางเพรียง ตั้งห่างจากที่ว่าการอำเภอบางบ่อประมาณ 6.4 กิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

1.ด้านเศรษฐกิจ

- 1.ชาวบ้านยังขาดความรู้ในการพัฒนาการแปรรูป
- 2.ขาดการส่งเสริมในการตลาด
- 3.ที่ดินทางการเกษตรลดลง เปลี่ยนไปอยู่ในมือของนายทุน
- 4.ขาดความรู้ด้านอาชีพเสริม

2.ด้านที่อยู่อาศัย

- 1.ประชาชนในชุมชนมีที่อยู่อาศัยทรุดโทรมไม่แข็งแรง

3.ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1.ปัญหาน้ำในคลองเน่าเสีย

2.ปัญหามลพิษทางอากาศ

4.ด้านสังคม/คุณภาพชีวิต

1.ประชาชนในชุมชนบางส่วนยากจนมีรายได้น้อย

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ สภาองค์กรชุมชนตำบลบางเปรี้ยว ได้ใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ไขปัญหาต่างๆในพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงานภาคีต่างๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลบางเปรี้ยว กำนันผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตพื้นที่ สภาเกษตรกรจังหวัดสมุทรปราการ เข้าร่วมเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของพี่น้องก่อนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนที่ได้รับจากนั้น สภาองค์กรชุมชน ค่อยนำปัญหามาจัดทำเป็นแผนพัฒนา เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในระยะยาวและมีความยั่งยืน

จากปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ ทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจครัวเรือน และปัญหาคุณภาพชีวิตในด้านที่อยู่อาศัยนั้น สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบางเปรี้ยว ได้ใช้สภาฯ เป็นเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเชิญหน่วยงานภาคีทั้งจากภาครัฐและเอกชน เข้าร่วมพูดคุย ระดมความคิด จนตกผลึกในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนที่ได้รับ

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางเปรี้ยวแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ในด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชน ซึ่ง แต่เดิมตำบลบางเปรี้ยว อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติสัตว์น้ำต่างๆ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อมาความเจริญเข้ามาในพื้นที่ มีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามา บ้านจัดสรรก็เกิดขึ้นมาก ทำให้พื้นที่ทางการเกษตรลดน้อยลงที่ดินเปลี่ยนไปอยู่ในมือของนายทุน คุณภาพชีวิตของคนบางเปรี้ยวเริ่มเปลี่ยนไป ผลผลิตทางการเกษตรลดน้อยลงเนื่องจากปัญหาน้ำเน่าเสีย ผลผลิตราคาตกต่ำ ประชาชนยากจน ต่อมาเกิดการระบาดของโควิด 19 ทำให้สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ประชาชนตกงาน ว่างาน ขาดรายได้ จึงเกิดแนวคิดที่จะช่วยชาวบ้านให้มีรายได้ในช่วงสถานการณ์นี้ จึงเกิดการรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้าน ผู้สูงอายุที่ว่างงาน มีการรวมหุ้นๆ ละ 100 บาท เพื่อลงทุนในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ 15,900 บาท แล้วมารวมกันในการฝึกอบรมการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก แล้วนำไปจำหน่ายให้คนในชุมชนใช้กันเอง ตลาดน้ำ ตลาดโอท็อป ต่อมาได้นำไปจัดวิสาหกิจชุมชนกับสำนักงานเกษตรฯ มีสมาชิก 31 คน คณะกรรมการ 12 คน และประสานกับพัฒนาชุมชน เพื่อขึ้นทะเบียนโอท็อป ขึ้นทะเบียนกลุ่มอาชีพกับ อบต.บางเปรี้ยวส่งไปอุตสาหกรรมจังหวัดเพื่อขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้ไปถ่ายทอดความรู้การสานตะกร้าจากเส้นพลาสติก ที่ อบต.บางเปรี้ยว โดย อบต.สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 2 รุ่น 150 คน ฝ่ายปกครอง อ.บางบ่อให้ไปถ่ายทอดความรู้ให้แก่กลุ่มแม่บ้าน 6 ตำบล 120 คน กอธรม. 20 คน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	เรื่องที่เกี่ยวข้อง
1	องค์การบริหารส่วนตำบล บางเพ็ญ	การจัดทำแผนพัฒนาอาชีพ/การจัดทำแผนด้านการเกษตร สนับสนุน งบประมาณอบรมขยายผล จำนวน 2 รุ่น 150 คน งบประมาณ 50,000 บาท
2	สภาเกษตรกรจังหวัด สมุทรปราการ	การจัดทำแผนด้านการเกษตร
3	เกษตรอำเภอบางบ่อ	การจัดทำแผนด้านการเกษตร/ความมั่นคงทางอาหาร
4	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานโครงการเสริมสร้าง 18,500 สนับสนุนงบประมาณโครงการบ้านพอเพียงชนบท 540,000
5	พัฒนาชุมชน	การขึ้นทะเบียนโอท็อป
6	อุตสาหกรรมจังหวัด	การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
7	สสว.1/ม.ศิลปากร	การสร้างแบรนด์สินค้าและบรรจุภัณฑ์
8	ปื้มปตท.บางบ่อ	สถานที่จำหน่ายสินค้าชุมชน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชน ผ่านกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางเพ็ญพัฒนา โดยมีกิจกรรมสานตะกร้าจากเส้นพลาสติก นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างงาน การสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนและการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี ดังนี้

1.การสร้างรายได้ให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำนวน 31 คน (คนละ 800 บาทต่อเดือน หรือ 24,800 บาท) จากการร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์สานตะกร้าจากเส้นพลาสติก จากเดิมที่สมาชิกชุมชนไม่มีรายได้เสริมแต่ภายหลังมีกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนแล้วส่งผลให้สมาชิกมีรายได้เสริมจากการดำเนินกิจกรรม โดยกลุ่มจะมีการจำหน่ายสินค้าตามบูธ กิจกรรมออกร้านต่างๆ เช่น พัฒนาชุมชน อุตสาหกรรม เกษตร องค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ ซึ่งช่วยให้สมาชิกมีรายได้จุนเจือในครอบครัว

2.การขยายผลวิทยากรกลุ่มมีทักษะความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การถ่ายทอดภูมิปัญญาการจักสาน จำนวน 5 คน เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการแนะนำต่อผู้มาเรียนรู้ศึกษาดูงาน ซึ่งประมาณ 150 คน ในช่วงปีที่ผ่านมา ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบต. ดำเนินการฝึกอบรมด้านอาชีพการจักสานแก่ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 2 รุ่น ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ฝึกอาชีพระยะสั้นให้กับผู้ว่างงาน ผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด

3.เกิดเครือข่ายจักสานตะกร้าพลาสติก จากการที่ผู้มาศึกษาเรียนรู้ได้นำไปปฏิบัติขยายผลการดำเนินงานในพื้นที่ใกล้เคียง 6 ตำบล จำนวน 35 คน ช่วยให้เกิดการรวมกลุ่มรวมผลิตภัณฑ์ในการรวบรวมสินค้าได้จำนวนมากขึ้น

4.เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคี เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพ/การจัดทำแผนด้านการเกษตร งบประมาณอบรม จำนวน 2 รุ่น 150 คน งบประมาณ 50,000 บาท สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสมุทรปราการ สนับสนุนการจัดทำแผนด้านการเกษตร สำนักงานพัฒนาชุมชน สนับสนุนการขึ้นทะเบียนโอท็อป สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำนักงาน สสว.1/ม.ศิลปากร สนับสนุนการสร้างแบรนด์สินค้าและบรรจุภัณฑ์ ปัมปตท. บางบ่อ สนับสนุนสถานที่จำหน่ายสินค้าชุมชน

การอบรมการทำตะกร้าสานจากเส้นพลาสติก

การจำหน่ายสินค้าตามที่ต่างๆ

การถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำตะกร้าจากเส้นพลาสติก

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการดำเนินงานของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางเพรียงพัฒนา (สานตะกร้าจากเส้นพลาสติก) .นำไปสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยสภาองค์กรชุมชน ส่งผลให้ชุมชนมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เกิดความรักความสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยมีท้องถิ่นและหน่วยงานภาคีให้การสนับสนุน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างงาน สร้างอาชีพเสริม ให้กับคนในชุมชน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนมีแผนที่จะพัฒนาต่อในเรื่อง การอบรมการทำตลาดออนไลน์ การสร้างแบรนด์ สินค้า และบรรจุภัณฑ์ การจัดทำแผนธุรกิจชุมชนให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางเพรียงพัฒนา เพื่อวิเคราะห์กลุ่มองค์กรดำเนินธุรกิจชุมชน การต่อยอดพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจและทุนชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวอรนุช โชคบุญชู
ตำแหน่ง ประธานวิสาหกิจชุมชนบางเพรียงพัฒนา
เบอร์โทร 062-3828806

รวมใจ รักคลอง กำนัดผักตบชวาและวัชพืช
สภาองค์กรชุมชนตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

1.บริบทพื้นที่

เดิมตำบลบางแก้วเป็นพื้นที่ทำการเกษตรกรรม โดยมีชาวมอญพระประแดงเป็นเจ้าของที่ดิน เป็นส่วนใหญ่ เมื่อถึงฤดูกาลทำนาจะทำนา พอเสร็จแล้วก็จะกลับไปพระประแดง เดิมมีชาวมอญมาอาศัย ตั้งรกรากอยู่บริเวณริมคลองบางแก้วใหญ่ คลองรองปลัด คลองปลัดเปรียง คลองหลวงแพ่ง และคลองกระทุ่ม ต่อมาชาวนาตั้งเดิมได้เปลี่ยนอาชีพจากทำนามาเลี้ยงปลาสด เมื่อทางรัฐบาลตัดถนนเพชรตัด (ถนนบางนา-ตราด) ถนนศรีนครินทร์ และถนนหนามแดง – บางพลี ความเจริญได้เข้ามา วิถีชีวิตผู้คนเปลี่ยนแปลงไป ชาวนาได้ขายที่ดินให้นายทุนเพื่อก่อสร้างบ้านจัดสรร โรงงานอุตสาหกรรม อาคารบ้านเรือนได้เกิดขึ้น ทุ่งนาได้หายไปจากพื้นที่ ประชากรต่างถิ่นได้อพยพเข้ามาอยู่ จนกลืนคนพื้นเมืองชาวมอญไปเกือบหมด โดยเข้าสู่ยุคใหม่ที่มีความเจริญพร้อมในทุกๆ ด้าน ต่อมาได้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองบางแก้ว ตามประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2562

เทศบาลเมืองบางแก้ว ตั้งอยู่ในเขตตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย 16 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 ชุมชนริมคลองกระทุ่ม หมู่ที่ 2 ชุมชนริมคลองสำโรง หมู่ที่ 3 ชุมชนวัดหนามแดง หมู่ที่ 4 ชุมชนริมคลองรองปลัด หมู่ที่ 5 ชุมชนคลองบางแก้วใหญ่ หมู่ที่ 6 ชุมชนริมคลองบางแก้วใหญ่ หมู่ที่ 7 ชุมชนริมคลองบางแก้วใหญ่ หมู่ที่ 8 ชุมชนริมคลองหนองบัว หมู่ที่ 9 ชุมชนริมคลองหลวงแพ่ง หมู่ที่ 10 ชุมชนริมคลองอาจารย์เกตุ หมู่ที่ 11 ชุมชนริมคลองปลัดเปรียง หมู่ที่ 12 ชุมชนริมคลองปลัดเปรียง หมู่ที่ 13 ชุมชนริมคลองดอกไม้ หมู่ที่ 14 ชุมชนเปรมฤทัย หมู่ที่ 15 ชุมชนเปรมฤทัย หมู่ที่ 16 ชุมชนริมคลองกระทุ่ม มีประชากร 59,478 คน จำนวนครัวเรือน 37,710 ครัวเรือน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม เนื่องจากเทศบาลเป็นชุมชนเขตปริมณฑลติดกับกรุงเทพมหานคร ดังนั้นพื้นที่บางส่วนจึงเป็นพื้นที่ที่ประชาชนพักอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น

ปัญหาการระบายน้ำและน้ำท่วมขังเนื่องจากบางแห่งมีระบบระบายน้ำไม่ดีพอ โดยเฉพาะช่วงเวลาฝนตกหนัก ส่งผลให้การระบายน้ำไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ เกิดปัญหาน้ำท่วมขัง

ปัญหาขยะพืดที่แพร่ระบาดมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากบางพื้นที่เป็นชุมชนแออัดจะมีผู้ติดยาเสพติดจำนวนมาก

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม เนื่องจากเป็นเขตพื้นที่ปริมณฑลส่งผลให้สิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม จากการขาดการดูแลอนุรักษ์ ขาดการบริหารจัดการขยะ ชุมชนแออัด

ปัญหาด้านสาธารณสุข การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โรคติดต่อ โรคไม่ติดต่อในเขตชุมชน การสาธารณสุขมูลฐาน การแพร่ระบาดไวรัสโควิด 19 ส่งผลให้ประชาชนได้รับผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การดำเนินกิจกรรม เศรษฐกิจ สังคม รายได้ ความเป็นอยู่

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้ แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น คราวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัด เวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถ ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้งานแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางแก้ว ได้มีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม จากสภาพปัญหา สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมในชุมชน ทางสภาองค์กรชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมการฟื้นฟูอนุรักษ์ คลอง ธรรมชาติ โดย ผนึกกำลังการจัดการขยะในครัวเรือน การคัดแยกขยะ การนำขยะที่หมุนเวียนกลับมาใช้ได้ การนำขยะไปขายได้ การ อนุรักษ์ฟื้นฟู คลองธรรมชาติ ได้ร่วมมือกับสำนักงานเทศบาลเมืองบางแก้ว ได้จัดทำโครงการรวมใจ รักษ์คลอง กำจัดผักตบชวาและวัชพืช ขยะในลำคลอง โดยความร่วมมือระหว่างกลุ่มชาวบ้าน ภาคีรัฐ เอกชน ภาคีพัฒนาใน ท้องถิ่น ซึ่งขบวนองค์กรชุมชนได้สำรวจสภาพปัญหา ความเร่งด่วนความเดือดร้อนลำคลองที่มีผลกระทบต่อการ ระบายน้ำ แล้วประสานกลุ่มองค์กรชุมชน หน่วยงานภาคีในพื้นที่ มาร่วมดำเนินกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลำน้ำ คู คลองธรรมชาติในพื้นที่

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลเมืองบางแก้ว	-สนับสนุนการพัฒนากลุ่มอาชีพ -สนับสนุนกิจกรรมการจัดการขยะในชุมชน -สนับสนุนกิจกรรมโครงการรวมใจ รักคลอง -สนับสนุนการเฝ้าระวังโควิด-19
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-สนับสนุนการเฝ้าระวังโควิด-19 -สนับสนุนองค์ความรู้การดูแลสุขภาพ
3	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด	-สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP -สนับสนุนกิจกรรมกลุ่มบทบาทสตรี
4	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	-สนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อาสาสมัครรักษาสีน้ำ (อ.ส.ส.) /อาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ /(ท.ส.ม.)/อาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมท้องถิ่น (อ.ถ.ล.)
5	ศูนย์การค้าเมกาบางนา	-สนับสนุนการจัดจำหน่ายสินค้าชุมชน
6	บริษัท เอ็มคิวดีซี คอปอเรชั่น จำกัด	-สนับสนุนกิจกรรมโครงการรวมใจ รักคลอง

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมในชุมชน ทางสภาองค์กรชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมการฟื้นฟูอนุรักษ์ คู คลอง ธรรมชาติ โดยได้ร่วมมือกับสำนักงานเทศบาลเมืองบางแก้ว ได้จัดทำโครงการรวมใจ รักคลอง กำจัดผักตบชวาและวัชพืช ขยะในลำคลอง โดยความร่วมมือระหว่างกลุ่มชาวบ้าน ภาครัฐ เอกชนบริษัท เอ็มคิวดีซี คอปอเรชั่น จำกัด ประชาชนร่วมดำเนินการ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกว่า 50 คน เพื่อแก้ไขปัญหาผักตบชวาที่มีจำนวนมากในแหล่งน้ำ ณ ลำคลองปลัดเปรียง หมู่ที่ 12 ตำบลบางแก้ว ระยะทางการกำจัดผักตบชวาและวัชพืชในลำคลองประมาณ 5 กิโลเมตร

ซึ่งผลจากการดำเนินกิจกรรมโครงการดังกล่าว ช่วยแก้ไขปัญหามลพิษผักตบชวาที่มีจำนวนมากในแหล่งน้ำลำคลองปลัดเปรียง ซึ่งมีจำนวนมากทุกปี ส่งผลให้แม่น้ำไหลผ่านได้สะดวก ไม่เกิดปัญหาน้ำท่วมขัง การระบายน้ำได้ดี เกิดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำตามธรรมชาติ สร้างธรรมชาติสิ่งแวดล้อมสวยงามในพื้นที่ ซึ่งจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ภาคเอกชนในพื้นที่ คือ บริษัท เอ็มคิวดีซี คอปอเรชั่น จำกัด ได้สนับสนุนงบประมาณดำเนินกิจกรรมประมาณ 5,000 บาท ในการร่วมกิจกรรม โดยมีแผนที่จะสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือในการดำเนินกิจกรรม

ต่อไปในลำคลองอื่นๆ ของชุมชน ขณะเดียวกันทางเทศบาลเมืองบางแก้วได้สนับสนุนงบประมาณดำเนินกิจกรรม
บุคลากร เครื่องมือชุดลอกร่วมกิจกรรมดังกล่าวเช่นกัน

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน ส่งผลให้ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ทิ้งขยะในคลองและปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลง และมาตรการการลดขยะในชุมชน เช่น ใช้ตะกร้าไปตลาด ช่วยเหลือลดจำนวนปริมาณขยะที่ทิ้งในแต่ละวัน สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในชุมชน รวมทั้งช่วยให้เกิดนำขยะเหลือใช้ไปจำหน่ายสร้างรายได้ให้กับชุมชน สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนเข้ามามีส่วนรับผิดชอบดูแล เกิดการบำรุงรักษาคุ คลอง แหล่งน้ำธรรมชาติ ปราศจากขยะมูลฝอย เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ประชาสัมพันธุ์ ให้ความรู้ประชาชนในการคัดแยกขยะในครัวเรือน ตามมาตรการคัดแยก รวมทั้งขยะขายได้ การอนุรักษ์รวมใจ รักคลอง ห้ามทิ้งขยะในลำคลอง กิจกรรมหน้าบ้าน หน้ามอ ของชุมชน เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ คูน้ำ ลำคลองในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์สวยงามต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางพุทธรักษา อาศัยผล
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบางแก้ว
เบอร์โทร 081-4940380

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
“การจัดการภัยพิบัติ”

1.บริบทพื้นที่

ตำบลบางโหลง เป็นตำบลเล็กๆ ใกล้เคียงเมืองหลวงตำบลหนึ่งของจังหวัดสมุทรปราการ เป็นหมู่บ้านกึ่งเมืองกึ่งชนบท เดิมเป็นชุมชนที่มีอายุเก่าแก่กว่า 250 ปี พื้นที่เป็นแหล่งน้ำ มีข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์ ผู้คนหลากหลายถิ่นฐานต่างอพยพมาตั้งรกราก ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ. 2310 ปัจจุบันตำบลบางโหลง ตั้งอยู่ในการปกครองของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยอยู่ในเขตรับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางโหลง จังหวัดสมุทรปราการ มีเนื้อที่ประมาณ 20,949 ไร่ หรือประมาณ 33.5 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่สองฝั่งของถนนเทพรัตน(บางนา-ตราด) ช่วงกิโลเมตรที่ 13 ถึงกิโลเมตรที่ 19 โดยอยู่ห่างจากอำเภอบางพลี ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 8 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลหนองปรือ อำเภอบางพลี
ทิศใต้	ติดต่อกับคลองสำโรง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลศรีษะจรเข้ใหญ่ อำเภอบางเสาธง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลบางพลีใหญ่ และตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี

ตำบลบางโหลงมีอัตราความหนาแน่นของประชากร ชาย 20,297 คน หญิง 22,432 คน รวม 42,729 คน มีจำนวนครัวเรือน 32,353 ครัวเรือน มีผู้สูงอายุ 417 คน ผู้พิการ 623 คน โดยมีหมู่บ้านทั้งหมด 11 หมู่บ้าน อยู่ในเขตรับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางโหลง

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

เนื่องจากเมื่อปลายปี พ.ศ.2562 ได้เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในประเทศจีน และลุกลามระบาดไปทั่วโลก ส่งผลให้มีผู้ป่วยที่ติดเชื้อและเสียชีวิตจำนวนมาก ซึ่งทั้งนี้รวมถึงประเทศไทยด้วย ทำให้ทางภาครัฐประกาศงดเที่ยวบินเข้าและบินออกนอกประเทศ รวมถึงประกาศมาตรการต่างๆ ซึ่งจะเป็นการช่วยลดการแพร่ระบาดของโรค ซึ่งจากสถานการณ์ของการระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ยังส่งผลให้บริษัท ห้าง ร้าน โรงงานเอกชน หรือสถานบันเทิงต่างๆ ต้องงดการบริการและบางแห่งปิดตัวลงตามมาตรการที่ภาครัฐได้กำหนดไว้ จึงมีประชาชนที่ได้รับผลกระทบทั้งทางสุขภาพกายสุขภาพจิตเป็นจำนวนมาก บางก็มีการถูกเลิกจ้างงาน ผู้คนตกงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่สามารถย้ายกลับไปยังภูมิลำเนาเดิมได้ จึงทำให้เกิดปัญหาความเดือดร้อนในการดำรงชีวิต ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ที่พักอาศัย อาหาร ยารักษาโรค

และอีกปัญหาหนึ่งในอำเภอบางพลี คือการเกิดเหตุการณ์สาธารณภัยต่างๆ ซึ่งเกิดในแหล่งชุมชนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมสร้างฐานการผลิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งตำบลบางโฉลงและตำบลใกล้เคียง ก็เป็นเรื่องที่ตำบลแต่ละตำบลในเขตรับผิดชอบของอำเภอบางพลี ต้องรับผิดชอบโดยที่มีจำนวนประชากร หมู่บ้าน และแรงงานที่หนาแน่น ตลอดจนบริษัท หรือโรงงานต่างๆที่อาจมีการก่อให้เกิด การส่งผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อม และปัญหาด้านต่างๆ ตามมาได้ง่าย เช่นการเกิดอุบัติเหตุ เกิดอัคคีภัย เกิดอันตรายจากสารเคมี เกิดภัยพิบัติต่างๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ สร้างความสูญเสียเป็นอย่างมากและเป็นวงกว้าง

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในหรือการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้สภาองค์กรชุมชนตำบลบางโฉลง เล็งเห็นความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดทำแผนทั้งในระดับหมู่บ้าน และตำบล โดยอันดับแรกทางสภาองค์กรชุมชนตำบลบางโฉลง รวมถึงผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จัดทำการประชุมประชาคม เพื่อระดมสมอง และรับทราบปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน จากประชาชน รวมถึงการทำแบบสอบถามระหว่างหน่วยงาน หรือองค์กรในพื้นที่ ว่าสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้หรือไม่ หลังจากได้รับทราบปัญหาจากประชาชน สภาได้นำปัญหา มาทำแผนโครงการที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการ และปัญหาได้อย่างถ่องแท้ หลังจากทำการกลั่นกรองมาเป็นแผนโครงการเรียบร้อยแล้ว ทางคณะกรรมการสภาฯ ทำการเข้าร่วมกับภาครัฐ เพื่อเสนอแผนโครงการของสภาฯ นำเข้าสู่แผนพัฒนาในระดับตำบล เพื่อในอนาคตสามารถนำโครงการมาดำเนินการได้ตรงตามขั้นตอนและวัตถุประสงค์ของประชาชนต่อไป

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล ระยะ 3-5 ปี

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

วิสัยทัศน์ ความสำเร็จทุกสิ่ง ขับเคลื่อนได้จริง โดยใช้กลไก สภาองค์กรชุมชน

เป้าหมาย ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงประเพณี วัฒนธรรม

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

ปัญหาที่ทางสภาองค์กรชุมชนตำบลบางโหลง ได้หยิบยกมาเป็นปัญหาเร่งด่วน ในช่วงสถานการณ์ปัจจุบัน คือ การแก้ไขปัญหาลูกค้าได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ภัยพิบัติ ซึ่งประชาชนได้รับผลกระทบจากการเกิดการระเบิดของโรงงาน บริษัท หมิงตี้ เคมีคอล จำกัด ซอยกิ่งแก้ว 21 มีประชาชนจำนวนมากทั้งภายในเขตตำบลบางโหลง และพื้นที่ใกล้เคียงอพยพหนีภัยจากแรงระเบิด และสารเคมีรั่วไหล ตลอดจนคว้นจากการเกิดเพลิงเผาไหม้เป็นวงกว้าง ยากที่จะควบคุมได้โดยใช้เวลาค่อนข้างยาวนาน บ้านเรือนเกิดความเสียหายหลายครัวเรือน

มี

ไ ฟ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางโหลง จึงได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ โดยประสาน หน่วยงานทุกภาคส่วน ในการช่วยกันเร่งให้การช่วยเหลือ ทั้งการอพยพ ขอใช้พื้นที่สำหรับตั้งศูนย์ที่พักชั่วคราว และขอใช้เครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็น เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ และร่วมกับหน่วยงานในการวางแผนแก้ไขปัญหาคูณภาพชีวิต แก้ปัญหาในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ต่อไป

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	- บริจาคเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม สิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็น
2	อำเภอบางพลี	- อำนวยการประสานกับชุมชนและวัดบางโหลงใน ในการตั้งศูนย์อพยพชั่วคราว
3	ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน	- ดูแลความสงบเรียบร้อยศูนย์อพยพ ประสานงาน และบริหารจัดการเวรยาม
4	กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข	- สนับสนุนการให้บริการตรวจหาสารพิษตกค้างในร่างกายให้กับประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ไฟไหม้

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
5	กรมสุขภาพจิต	- สนับสนุนการตรวจสอบข้อมูลความผิดปกติด้านจิตใจ
6	สนง.สาธารณสุขอำเภอบางพลี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบางโฉลง	- ลงพื้นที่ประเมินความเสี่ยง และควบคุมโรคติดต่อ
7	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน (อสม.)	- ช่วยเหลือด้านการปฐมพยาบาล และตั้งจุดคัดกรองตรวจสอบ โรค
9	องค์การบริหารส่วนตำบลบางไฉ ลง	- สนับสนุนการฉีดล้างทำความสะอาดพื้นที่ศูนย์อพยพ
10	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สมุทรปราการ	- สนับสนุนรถสุขาเคลื่อนที่ขนาดใหญ่สำหรับกับผู้อพยพได้ใช้ บริการ
11	วัดบางโฉลงใน	- สนับสนุนพื้นที่สำหรับตั้งศูนย์อพยพชั่วคราว - สนับสนุนการอำนวยความสะดวก อุปกรณ์เครื่องนอนต่างๆ
12	จิตอาสา904 จิตอาสาพระราชทาน	ช่วยเหลือลำเลียงสิ่งของ ถุงยังชีพ เครื่องอุปโภคบริโภค และร่วม ทำความสะอาดศูนย์อพยพ
13	สนง.ป้องกันและบรรเทาสา ธารณภัยจังหวัดสมุทรปราการ	เคลื่อนย้ายผู้อพยพกลับสู่ภูมิลำเนา
14	มูลนิธิร่วมกตัญญู มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง	- อำนวยความสะดวกด้านการปฐมพยาบาลให้กับผู้บาดเจ็บ - อำนวยความสะดวกในการขนย้ายสิ่งของเครื่องใช้ให้กับ ประชาชนในพื้นที่ขณะเกิดเหตุไฟไหม้ - บริจาคสิ่งของ
15	ทหาร	- อำนวยความสะดวกด้านแรงงาน ยกของ ขนย้าย ช่วย เคลื่อนย้ายคนในพื้นที่
16	สถานีตำรวจภูธรบางพลี ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง	- อำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการดำเนินการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น นั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลบางโฉลงได้ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาด้านภัยพิบัติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนของพื้นที่อยู่ในขณะนี้ โดยสภาฯ ได้ประสานงานกับหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วนในการขอสนับสนุนความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ระเบิดของโรงงาน บริษัท หมิงตี้ เคมีคอล จำกัด ซอยกิ่งแก้ว 21 เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2564 ซึ่งทำให้บ้านเรือนได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก มีความจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายสิ่งของและอพยพคนไปอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย ซึ่งจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีหลายภาคส่วนได้เข้ามาให้การช่วยเหลือ ทั้ง เจ้าหน้าที่ดับเพลิง

มูลนิธิร่วมกตัญญู มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง มาเป็นกำลังสำคัญในการช่วยดับไฟที่เกิดเหตุ หน่วยงานทหาร สถานีตำรวจภูธรบางพลี มาอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยในการอพยพคนออกจากพื้นที่ สนง.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสมุทรปราการ มาอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายผู้อพยพกลับสู่ภูมิลำเนา

จากการช่วยเหลือในระยะเร่งด่วนนั้น พบว่า คนที่เดือดร้อนมีคนอยู่ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรก ผู้เดือดร้อนที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีญาติหรือที่อยู่อาศัยในพื้นที่อื่นที่มีความปลอดภัยกลุ่มนี้ก็จะสามารถช่วยเหลือตนเอง

ในการอพยพไปอยู่ในที่ปลอดภัยได้ และกลุ่มที่สอง คือ กลุ่มคนในท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบบ้านได้รับความเสียหาย และไม่มีที่ไป จำเป็นต้องหาที่พักชั่วคราว สภาฯ จึงได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลของคนกลุ่มนี้ ในเบื้องต้น พบว่า มีกลุ่มที่สองที่ต้องได้รับการช่วยเหลืออยู่จำนวน 50 หลังคาเรือน จึงได้ประสานงานไปยังอบต. และอำเภอบางพลี ในการหาสถานที่พักชั่วคราวให้กับผู้อพยพกลุ่มนี้ เพื่อรอสถานการณ์คลี่คลายสามารถกลับเข้าที่พักได้ดังเดิม อำเภอบางพลีจึงได้ประสานหาสถานที่เนื่องจากอยู่ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 การใช้สถานที่

ต่างๆ ในการรวมผู้คน จำเป็นต้องดูแลอย่างละเอียดรอบคอบ ทั้งสภาพแวดล้อม ความเหมาะสมของสถานที่ เพื่อป้องกันความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของเชื้อซึ่งอาจ

กลายเป็นคลัสเตอร์ใหม่ตามมาภายหลังได้ จึงต้องหาสถานที่ที่เหมาะสม ปลอดภัย และกว้างขวางพอสำหรับรองรับคนจำนวนมาก จึงได้ประสานไปยังวัดบางโฉลง และได้รับการสนับสนุนจากวัดในการใช้พื้นที่ตั้งศูนย์อพยพชั่วคราว ให้ที่พักพิงกับกับผู้เดือดร้อนจำนวน 50 คน

ได้มีที่อยู่อาศัยที่หลบภัยชั่วคราว นอกจากนี้ยังได้รับการช่วยเหลือจากจิตอาสา 904, จิตอาสาพระราชทาน มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการบริจาคถุงยังชีพ เครื่องอุปโภค บริโภค ให้กับผู้เดือดร้อน เพื่อช่วยเหลือเยียวยาในเบื้องต้น และหลังจากนี้สภาองค์กรชุมชนจะหนุนเสริมช่วยเหลือฟื้นฟูสภาพจิตใจ ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของชุมชน ให้สามารถกลับสู่ปกติได้ในเร็ววัน

6. ข้อค้นพบสำคัญ

ในการทำงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลบางโฉลง ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต ในหลายด้านด้วยกัน เช่นการเพิ่ม เสริม คุณภาพชีวิต ที่ตกดอย ให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น ได้พบปะ พูดคุย กับผู้ประสบปัญหาในหลายๆด้าน จากการประชุม รวมกลุ่ม และลงพื้นที่ ซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ของคนในตำบล สมาชิก หรือคณะกรรมการของตำบล ไม่ได้มุ่งเน้นไปทางผู้นำชุมชน หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เรายังดึงกลุ่มองค์กร เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และลงพื้นที่ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้เข้าถึงพื้นที่ หน่วยงานได้รวดเร็ว และครอบคลุมกลุ่มผู้เดือดร้อนมากยิ่งขึ้น

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวอภิตี แดงโสภา
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบางโฉลง
เบอร์โทร 086-9969303

การแก้ไขปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยโดยขบวนองค์กรชุมชนตำบลบางบ่อ สภาองค์กรชุมชนตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

1.บริบทพื้นที่

ตำบลบางบ่อ เดิมเรียกว่า "ตำบลบางเหี้ย" คำว่าบางบ่อ มาจากคำว่า บาง และคำว่า บ่อ คำว่า บาง หมายถึง ทางน้ำเล็ก ๆ ที่ไหลขึ้นลงตามระดับน้ำในแม่น้ำลำคลองหรือทะเล คำว่า บ่อ หมายถึง ช่องลึกลงไปใต้ดิน ใช้เป็นที่ขังน้ำขังปลา เมื่อรวมกันแล้วคำว่า บางบ่อ น่าจะหมายถึง ท้องที่ที่มีทางน้ำและมีการกักเก็บน้ำไว้ใช้ หรือ ขุดบ่อล่อปลาให้เข้าไปอยู่เวลาน้ำขึ้นและเปิดน้ำออกเพื่อจับปลาเวลาน้ำลง ต่อมาในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีได้สั่งให้แก้ไขชื่อตำบลและสถานที่ต่าง ๆ ที่ไม่ไพเราะเหมาะสมเสียใหม่ จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น "ตำบลบางบ่อ" มาจนถึงทุกวันนี้

ชาวตำบลบางบ่อ แต่เดิมประกอบอาชีพทำนามากบ้างน้อยบ้างตามฐานะ เนื่องจากเป็นพื้นที่ราบลุ่มและอุดมสมบูรณ์ ต่อมาการทำนาไม่ได้ผลเนื่องจากมีวัชพืช แมลงศัตรูพืชระบาดและพื้นดินเสื่อมสภาพ จึงหันมาประกอบอาชีพเลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้ง การเลี้ยงกุ้งไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีความเสี่ยงสูงจึงหันมาเลี้ยงปลา เพราะต้นทุนต่ำกว่าการเลี้ยงกุ้งและความเสี่ยงน้อยกว่า ประกอบกับมีการกว้านซื้อที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์อื่นรองรับการขยายตัวของเมือง เช่นบ้านจัดสรร บ้านเอื้ออาทร สนามกอล์ฟ โรงงานอุตสาหกรรม โกดังสินค้า ฯลฯ จึงทำให้มีการเปลี่ยนมือการถือครองที่ดินไปจากคนในตำบล จะเห็นได้จากการถือครองที่ดินหลายแห่งไม่ได้ใช้ประโยชน์เป็นที่ดินรกร้างอยู่เป็นจำนวนมาก

ทิศเหนือ	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเปร็ง
ทิศใต้	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางเปรี้ยว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านระกาศ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางเสาธง

ภูมิประเทศ พื้นที่ตำบลบางบ่อเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีลำคลองไหลผ่านหลายสายเหมาะสำหรับการทำเกษตร เช่น ทำนา ทำสวนและการเพาะเลี้ยงสัตว์ แต่ในสภาพการใช้พื้นที่ปัจจุบันได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์เพื่อการอุตสาหกรรมและการขยายตัวของชุมชนเมือง ส่งผลให้การใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมลดลงเป็นอย่างมาก

จำนวนหมู่บ้าน ตำบลบางบ่อ มีจำนวนหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน โดยหมู่ที่ 1-3 บางส่วนอยู่ในเขตเทศบาล หมู่ที่ 4-11 ทั้งหมู่บ้านอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบ่อ

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

- ด้านที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน ในอดีตประชากรส่วนใหญ่ในตำบลบางบ่อมีอาชีพทำนาปีละ 1 ครั้งได้เงินหมื่นหมื่นหมื่นไปกับค่าแรงงาน ต่อมาสภาพภูมิอากาศวิถีชีวิตเปลี่ยนหันมาเลี้ยงกุ้งกุลาดำ 3 เดือน จับขายได้เงินเป็นแสนเป็นล้าน เกษตรกรจึงหันมาเลี้ยงกุ้งกันมากขึ้น ต้นทุนในการเลี้ยงกุ้งสูง ต้องกู้เงินมาลงทุนราคาผลผลิตตกต่ำมีหนี้สินถูกยึดที่/ขายที่ จึงทำให้ไม่มีที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน ปลุกบ้านติดคลองสมัยบรรพบุรุษ กับ ปลุกบ้านในที่เช่าทำกิน จึงมีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง เสื่อมโทรมและไม่ปลอดภัยในการอยู่อาศัย

- ด้านสังคม (กลุ่มเปราะบาง) ผู้สูงอายุต้องอยู่บ้านเพียงลำพัง ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง เด็กท้องไม่พร้อม เด็ก-เยาวชน ยาเสพติด ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการปลุกบ้านรุกล้ำลำคลอง ปลุกบ้านเช่า โรงงานอุตสาหกรรม น้ำเน่าเสีย น้ำแล้ง เกิดปัญหาระบบนิเวศด้านมลพิษ-มลภาวะ ประชาชนเจ็บป่วย การปล่อยน้ำเสียลงในลำคลองทำให้มีผลกระทบกับเกษตรกรที่ทำนา,เลี้ยงกุ้ง-ปลา,ไร่นาสวนผสม

- ด้านเศรษฐกิจ ประชากรตำบลบางบ่อ ประกอบอาชีพเกษตรกร เช่น เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา ทำสวน รับจ้างทั่วไป และรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีปัญหาหนี้สิน การว่างงาน รายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย ราคาผลผลิตเกษตรตกต่ำต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง ต้นทุนการผลิตสูง

- ด้านสาธารณสุข(สุขภาพ) ผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการทางร่างกาย ผู้ป่วยจิตเวช การเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ การตรวจสุขภาพประจำปี

3.บทบาทสภาองค์กรชุมชนกับการแก้ไขปัญหา

สภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนตำบลบางบ่อ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครบถ้วนผู้เดือดร้อนการแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข(สุขภาพ)

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นโดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาด้านสังคม เศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สุขภาพ-สุขภาวะ ที่นำไปสู่การปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา โดยการจัดทำแผนพัฒนา

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล ระยะ 4 ปี (2563-2566)

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
วิสัยทัศน์ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขพัฒนาคุณภาพชีวิต

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางบ่อ ได้ดำเนินแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ด้านที่อยู่อาศัย ผ่านกิจกรรม โครงการบ้านพอเพียงชนบท เพื่อช่วยเหลือครัวเรือนที่เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ซ่อมแซมบ้านที่ชำรุด ทรุดโทรม ปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้น โดยมีการจัดตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยระดับตำบล แล้วลงพื้นที่สำรวจที่อยู่อาศัยของประชาชนในตำบล ซึ่งพบว่ามีความครัวเรือนเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทั้งหมด 230 ครัวเรือน

คณะทำงานโครงการบ้านพอเพียงตำบลบางบ่อ

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
1	นางสาวมยุรี เล็ดลอด	ประธานคณะทำงาน
2	นางบังอร กรโกษา	คณะทำงาน
3	นางสาวกัญญาพัชญ์ เลิศบารมีรัตน์	คณะทำงาน

4	นางสมนึก บุญชู	คณะทำงาน
5	นายจรัญ แสงวัฒน์	คณะทำงาน
6	นางปราณี เรืองนก	คณะทำงาน
7	นางกาญจนา ทับจันทร์	คณะทำงาน
8	นายพงศ์เทพ เขยนาค	คณะทำงาน
9	นายกิตติพัฒน์ กมลนาวัน	คณะทำงาน
10	นางผ่องศรี บังน่าน	คณะทำงาน

ข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยตำบลบางบ่อ

ลำดับ	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน	ลำดับ	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน
1	1	บ้านบางบ่อ	10	11	11	บ้านตลาด	15
2	2	บ้านคลองกันยา/คลองบางเหี้ย	15	12			
3	3	บ้านคลองลัดวัดบางบ่อ	24				
4	4	บ้านคลองเจ้า/คลองสะบัดจาก	46				
5	5	บ้านคลองหลุมลึก	20				
6	6	บ้านคลองสุคันธ์/บ้านตลาดใหม่	10				
7	7	บ้านคลองบางนางทม/บ้านคลองเจ้า	40				
8	8	บ้านคลองสุคันธ์	14				
9	9	บ้านคลองช้างตาย	24				
10	10	บ้านตลาด/บ้านคลองลัด	13				
รวม							230

เกณฑ์บ้านพอเพียงตำบลบางบ่อเบื้องต้น

1. ต้องเป็นคนที่มิชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอยู่อาศัยจริง ในตำบลบางบ่ออย่างน้อย 3 ปี
2. ต้องใช้เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อน ระดับครัวเรือนเท่านั้นไม่ให้อาศัยยืมเชิงพาณิชย์ เช่น ทำบ้านเช่า
3. เกณฑ์การพิจารณาความช่วยเหลือ ให้คณะกรรมการพิจารณาความเร่งด่วนของความเดือดร้อนก่อน ได้แก่ช่วยซ่อมแซม ในโครงสร้างที่ส่งผลต่อการอยู่อาศัยและความปลอดภัย

4. ผู้ยากไร้ ที่ได้รับการสงเคราะห์ในการซ่อมแซม ต้องผ่านประชาคมหมู่บ้าน คณะกรรมการโครงการบ้านพอเพียง

5. ผู้เดือดร้อน ต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

6. กรณีผู้เดือดร้อนที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ คณะกรรมการต้องหาแนวทางที่จะทำให้ผู้เดือดร้อนรายนั้นๆ เข้ามาเป็นสมาชิกกองทุนฯ เพื่อจะได้รับการแก้ไข้ปัญหา

7. สมาชิกโครงการบ้านพอเพียงต้องออมเงินสวัสดิการชุมชน เดือนละ 30 บาท

8. สมาชิกโครงการบ้านพอเพียงต้องออมเงินเพื่อที่อยู่อาศัย เดือนละ 100 บาท

แผนพัฒนาที่อยู่อาศัยตำบลบางบ่อ

ปีงบประมาณ	แผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2564	11	ผู้เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยได้รับการแก้ไข้ปัญหาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2565	44	ผู้เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยได้รับการแก้ไข้ปัญหาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2566	175	ผู้เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยได้รับการแก้ไข้ปัญหาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การเชื่อมโยงหน่วยงาน

ลำดับ	หน่วยงาน	เรื่องที่สนับสนุน
1.	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	-องค์ความรู้/งบประมาณโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน 18,500 บาท
2.	องค์การบริหารส่วนตำบลบางป่อ	-อบรมเรื่องอาชีพ,แจกหน้ากากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์ , เครื่องอุปโภคบริโภค,ข้อมูล,องค์ความรู้,สถานที่ประชุม
3.	สำนักงานเกษตรอำเภอ	-ข้อมูล องค์ความรู้ นักวิชาการ การจัดทำแผนพัฒนาตำบลและอบรมการทำปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ ต้นไม้ต่าง และสถานที่ประชุม
4.	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-ข้อมูล องค์ความรู้ วิชาการ สถานที่ประชุม
5.	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสมุทรปราการ	-ส่งเสริมการอบรมให้ความรู้และช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส (เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ กลุ่มเปราะบาง) ข้อมูล องค์ความรู้ วิชาการ แมส ถุงยังชีพ (สิ่งของจำเป็นกลุ่มเปราะบาง)
6.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	-ให้การสนับสนุนการดูแลด้านสิ่งแวดล้อม/การพัฒนาสุขภาพ แจกเจลแอลกอฮอล์ เครื่องอุปโภคบริโภค สถานที่ประชุม
7.	สำนักงานเกษตรจังหวัด	-สนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาศักยภาพกลุ่ม ข้อมูล องค์ความรู้ วิชาการ สถานที่ งบประมาณ จำนวน 8,000 บาท สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมปลูกพืชผักขายเพื่อสร้างรายได้เสริมแก่ผู้มีรายได้น้อย

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ (พร้อมรูปภาพประกอบ)

ผลลัพธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านที่อยู่อาศัย “ โครงการบ้านพอเพียงชนบท ” ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับ กลุ่มผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้รับงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) นั้น สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดเห็นเป็นรูปธรรมเข้าถึงความช่วยเหลือได้ง่ายที่สำคัญสามารถ

ทำให้กลุ่มผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพราะครอบครัวเหล่านี้มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์บางครัวเรือนก็ไม่มีรายได้เลย เพราะไม่สามารถออกไปประกอบอาชีพได้แล้ว มีรายได้เพียงแค่จากบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เงินผู้สูงอายุ ผู้พิการ ใช้ดำรงชีพในแต่ละเดือน ยากจน บางครัวเรือนนอนรอความตาย ป่วยก็ไม่มีแม้กระทั่งค่ารถไปโรงพยาบาล ซึ่งในปีงบประมาณ 2564 นี้ สภาองค์กรชุมชนตำบลบางบ่อได้ทำโครงการบ้านพอเพียงชนบท 11 ครัวเรือน รวมทั้งช่วยเหลือโครงการบ้านพอเพียง 11 ครัวเรือน รวมทั้งหมด 22 ครัวเรือน จากครัวเรือนมีความเดือดร้อนทั้งตำบล 230 ครัวเรือน เข้าถึงการช่วยเหลือในทุกกลุ่ม อาทิ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มเปราะบาง ผู้ยากไร้ ด้อยโอกาส

นอกจากนี้ยังได้ร่วมกับภาคีหลายหน่วยงานร่วมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่งเสริมการอบรมให้ความรู้และช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส (เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ กลุ่มเปราะบาง) ข้อมูล องค์ความรู้ วิชาการ แคมป์ ภาษาอังกฤษ (สิ่งของจำเป็นกลุ่มเปราะบาง) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ สนับสนุนการดูแลด้านสิ่งแวดล้อม/การพัฒนาสุขภาพ แจกเจลแอลกอฮอล์ เครื่องอุปโภคบริโภค แก่ครัวเรือนผู้ยากไร้ สำนักงานเกษตรจังหวัด สนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาศักยภาพกลุ่ม ข้อมูล องค์ความรู้ วิชาการ สถานที่ งบประมาณ จำนวน 8,000 บาท สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมปลูกพืชผักขายเพื่อสร้างรายได้เสริมแก่ผู้มีรายได้น้อย

ตัวอย่างบุคคลที่เข้าโครงการบ้านพอเพียงชนบท

นางระเบียบ รัตท้วม อายุ 67 ปี

- ครัวเรือนพักอาศัย 6 คน ยาย-หลานชายอายุ 12 ปี
  - เป็นผู้สูงอายุและสุขภาพไม่แข็งแรง ติดบ้าน 2คน
  - เด็กพิเศษทางออทิสติก (ทางอารมณ์) 1 คน
  - ไม่สามารถประกอบอาชีพได้แล้ว
  - ที่มาของรายได้ครัวเรือนต่อเดือน
    - เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุ $600 \times 2 = 1,200$ บาท
    - บุตรไปอยู่ที่อื่นส่งให้เดือนละ 1,000 บาท (ไม่แน่นอน)
    - อาชีพเสริม 2 คนตายาย ปลูกพืชผักสวนครัวขายและปลูกดอกมะลิ ดาวเรือง และขายไม่รู้โรย
- รายได้โดยประมาณ 2,500 บาท

สภาพบ้าน

: พื้นบ้าน/ข้างฝาชำรุดผุพัง และหลังคารั่วน้ำท่วม บางวันถ้าฝนตกต้องใช้กาละมังรองน้ำและถ้าเก็บที่นอนไม่ทัน ที่นอนก็เปียกน้ำไม่สามารถนอนได้ ต้องย้ายที่นอนหนีรอยรั่ว

ดำเนินการแล้วเสร็จ

การพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมปลูกพืชผักขายเพื่อสร้างรายได้เสริมแก่ผู้มีรายได้น้อย
สร้างรายได้ในการขายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านของชุมชนเพิ่มขึ้นประมาณ เดือนละ 3,000 – 5,000 บาท

6.ข้อค้นพบสำคัญ

จากการดำเนินกิจกรรมแก้ไขพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่ผู้มีรายได้น้อย โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นกลไก เชื่อมโยงประสานความร่วมมือ นั้น พบว่าก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชนท้องถิ่น ที่ร่วมกันคิด ร่วมกันค้นหา เรียนรู้ เพื่อให้ชุมชนรู้และเข้าใจตนเอง โดยใช้การสำรวจข้อมูลปัญหาและศักยภาพ เป็นเครื่องมือ ทำให้เกิดการทบทวนตนเอง โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่น เพื่อกำหนดอนาคตและทิศทางการพัฒนา ตนเอง ที่ชุมชนคนเป็นศูนย์กลาง ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง มีความสัมพันธ์กับภาคีพัฒนาแบบ “เป็นหุ้นส่วนการพัฒนา”

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางบ่อ มีแผนการขับเคลื่อนในการแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนา อาชีพ รายได้ครัวเรือน พัฒนากลุ่มองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยเฉพาะการสร้างครัวเรือนต้นแบบ กลุ่มองค์กร

ชุมชนต้นแบบ เพื่อขยายองค์ความรู้แก่คนในชุมชนในการพัฒนางานต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้คนในชุมชนและ
ใกล้เคียงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวมยุรี เล็ดลอด
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบางบ่อ
เบอร์โทร...089-1290154

ธนาคารขยะเพื่อชีวิตและครอบครัว สภาองค์กรชุมชนตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

1.บริบทพื้นที่

ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ระยะทางห่างจากศาลากลางจังหวัดสมุทรปราการ ประมาณ 15 กิโลเมตร มีพื้นที่ 39.36 ตารางกิโลเมตร หรือ 24,599 ไร่

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ

ทิศใต้ ติดต่อ อำเภอมืองสมุทรปราการ

ทิศตะวันออก ติดต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลบางโฉลงและองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา

ทิศตะวันตก ติดต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มดินอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำการเกษตร ทำนาข้าว ทำสวน เลี้ยงปลา มีคลองสำโรงเป็นคลองสำคัญ ซึ่งแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยา และมีคลองซอยต่างๆ มากมาย ปัจจุบันเนื่องจากการขยายตัวของเมือง ทำให้สภาพพื้นที่เปลี่ยนไป จากท้องนากลายเป็นโรงงานอุตสาหกรรม อาคารพาณิชย์ และบ้านจัดสรร

จำนวนหมู่บ้าน มี 23 หมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เต็มทั้งหมู่บ้าน มี 17 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 และจำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล บางส่วน 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 6, 7, 8, 9, 10, 11 ประชากรตำบลรวมทั้งสิ้น 69,349 คน จำนวนครัวเรือน 39,651 ครัวเรือน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

จากสภาพปัญหาเศรษฐกิจที่ตำบลบางพลีใหญ่ซึ่งได้ผ่านการจัดเวทีประชุมร่วมกับประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง แต่ขาดทักษะ ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ รวมถึงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอย่างจริงจัง ทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้น เนื่องจากพื้นที่การเกษตรลดลงและมีประชากรแฝงซึ่งอพยพมาจากจังหวัดอื่น เพื่อประกอบอาชีพรับจ้างใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมอยู่เป็นจำนวนมาก ประชากรส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม รองลงมาเป็นอาชีพทำการเกษตรและการพาณิชย์อื่น ๆ

ปัญหาการขยายตัวของชุมชนเมือง เนื่องจากตำบลบางพลีใหญ่การขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างมาก ส่งผลให้เกิดปัญหาการจัดการขยะ สกปรกเหม็น กระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนในพื้นที่ จากจำนวนประชากรที่มีจำนวนมาก ทั้งประชากรในพื้นที่ ประชากรแฝง แรงงานต่างด้าว

ปัญหาด้านสังคม การแจ้งข่าวสารล่าช้ากับการขับเคลื่อนงานทุกประเด็นงานในชุมชน ประชาชนยังขาดการตั้งใจที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบการบริหารสมัยใหม่ที่มีเทคนิคและเทคโนโลยีสมัยใหม่ การใช้ชีวิตภายใต้สถานการณ์ไวรัสโคโรนา (โควิด-19)

ด้านสภาพปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนในตำบลฯ นั้นอยู่ในขั้นที่น่าเป็นห่วง เยาวชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด โดยใช้สารเสพติดชนิดที่หาง่ายในพื้นที่ ได้แก่ บุหรี่ น้ำกระท่อม กัญชา ยาไอซ์ และยาบ้าตามลำดับ ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งต่อผู้เสพเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมโดยทั่วไป พบว่าสาเหตุที่ทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสารเสพติดนั้นเกิดจากปัจจัยด้านครอบครัวที่ไม่ดำเนินชีวิตเลียนแบบผู้ใหญ่โดยไม่ทราบถึงผลกระทบจะตามมา ด้านผู้ปกครองไม่เข้าใจวิธีการอบรมเยาวชนอย่างถูกต้องตามความเหมาะสม ด้านชุมชนมีการจัดจำหน่ายทั่วเลยทำให้เยาวชนได้ง่าย และสถานที่เสพยาที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาเสพติดของเยาวชน ด้านกลุ่มเพื่อนที่มีว่สมกับสารเสพติด รวมทั้งเยาวชนในชุมชนขาดความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด

3.สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลบางพลีใหญ่ซึ่งผ่านจากเวทีประชุมร่วมกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลบางพลีใหญ่ จึงมีแนวคิดที่จะส่งเสริมให้ประชาชน องค์กรชุมชน ท้องถิ่น ภาคีพัฒนาต่าง ๆ มีการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ โดยนำเอาหลักประชาธิปไตยและนำไปสู่การแก้ไขปัญหา เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีความเข้มแข็งในการทำงานร่วมกันอย่างยั่งยืนต่อไป โดยมีกระบวนการดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครีวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน จัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล ระยะ 4 ปี (2564-2567)

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

วิสัยทัศน์ ชุมชนมีอาชีพ มีรายได้ที่มั่นคงพึ่งพาตนเอง”

เป้าหมาย

- 1.ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน ให้อย่างมีคุณค่า รับผิดชอบต่อศักดิ์ศรี
- 2.ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนในเขตตำบลบางพลีมีการพึ่งพาตนเอง พอมีพอกิน พออยู่พอใช้ ภายใต้อาณัติครัวเรือน

3.ส่งเสริมความรู้สึทางจิตใจให้งอกงามหรือสบายใจ เป็นทั้งสิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามสืบมา และเป็นเนื้อตัวของความเจริญงอกงามที่มีอยู่ ซึ่งจะเป้นพื้นฐานของความเจริญงอกงามต่อไปตลอดจนเป็นเครื่องวัดระดับความเจริญงอกงามของสังคม

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการสภาพปัญหาความเป็นชุมชนเมือง ซึ่งมีปัญหาเรื่องการจัดการขยะในครัวเรือน ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ การคัดแยก การทำลาย ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างมากในชุมชน สภาองค์กรชุมชนตำบลบางพลีใหญ่ จึงนำปัญหาเร่งด่วนนำมาสู่การแก้ไขปัญหา มีกระบวนการขั้นตอน การทำงาน คือ รับฟังปัญหาของชุมชน จึงได้มีการจัดตั้งคณะทำงาน ซึ่งเป็นปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน สภาองค์กรชุมชนจึงได้พัฒนาและสนับสนุนกิจกรรมการบริหารจัดการขยะในชุมชน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่	-อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย -สนับสนุนการพัฒนากลุ่มอาชีพ
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน ไข้ระวังโควิด-19 -สนับสนุนหน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ ป้องกันโควิด-19
3	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ	-สนับสนุนกิจกรรมธนาคารขยะ -สนับสนุนหน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ ป้องกันโควิด-19

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการดำเนินกิจกรรมธนาคารขยะ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและการมีจิตอาสาในการจัดการขยะในชุมชนตนเองคนใน ชุมชนมีการคัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนนำออกมาขายให้กับกองทุนธนาคารขยะเพื่อชีวิต โดยมีกรรมการกองทุนธนาคารขยะเพื่อชีวิต อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และจิตอาสาประจำหมู่บ้าน มาช่วยกันคัดแยกขยะ เพื่อง่ายต่อการไปจำหน่ายให้กับร้านรับซื้อ โดยมีการบันทึกข้อมูลผ่านระบบคอมพิวเตอร์ไว้เป็นหลักฐานในการซื้อขาย

นอกจากการรับซื้อขยะในครัวเรือนแล้ว ยังมีการให้ความรู้แก่ประชาชนในการบริหารจัดการขยะในครัวเรือน โดยยึดหลัก 3R - 1. Reduce - ลดการใช้ หรือคิดก่อนใช้ 2. Reuse - นำกลับมาใช้ ซ้ำหรือใช้แล้วใช้อีก 3.Recycle - นำกลับมาใช้ใหม่ มาบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน มีการลด การใช้ถุงพลาสติกด้วยการใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าแทนเวลาไปจ่ายตลาดหรือซื้อของ ถุงพลาสติกที่ใช้ แล้วนำกลับมาใช้ซ้ำได้ใหม่ และมีการนำ

ถุงพลาสติกที่เพื่อนนำมาทำความสะอาดตากแห้ง เพื่อนำไป ขายให้กับโรงงานสกัดน้ำมัน อีกทั้งยังมีการนำ ถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมาทำประโยชน์ต่อการสร้าง รายได้ให้กับชุมชน เช่น ซองกาแฟจะนำมาดักเป็นกระเป๋าดึง ของ น้ำยาปรับผ้านุ่ม หรือซอง ผงซักฟอกที่ใช้หมดแล้วนำมาเย็บทำเป็นผ้าปูโต๊ะ เป็นต้น

การดำเนินกิจกรรมธนาคารขยะตำบลบางพลีใหญ่ ส่งผลให้คนในชุมชนมีความเข้าใจและมีจิตสำนึกในการ เก็บขยะมากขึ้น เกิดการร่วมมือของคนในชุมชนและมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มาให้ความร่วมมือ ในการอบรม การส่งเสริมอาชีพจากการคัดแยกขยะ ซึ่งทำให้เกิดภาพขวัญอยากเห็น ชุมชนปลอดขยะอีกทั้ง ประชาชนตระหนักถึงการบริหารจัดการขยะอย่างมีระบบ และการใช้ประโยชน์จากขยะหรือสิ่งของเหลือใช้นำไปสู่ เศรษฐกิจพอเพียงและทุนชุมชน กลุ่มอาชีพ เช่น การปลูกผักสวนครัว เกษตรในเมือง การเย็บกระเป๋าผ้า จึงการ ร่วมมือของประชาชนในเขตสภาองค์กรชุมชนตำบลบางพลีใหญ่ จึงมีกลุ่มองค์กรพร้อมทั้งแสดงศักยภาพความ เข้มแข็งของพื้นที่อยากเห็นบ้านตัวเองปลอดขยะ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหลักในกระบวนการพัฒนาความเข้มแข็งสู่ พื้นที่จัดการตนเอง

ด้านสวัสดิการกองทุนธนาคารขยะเพื่อชีวิตเพื่อให้สมาชิกกองทุนธนาคารขยะเพื่อชีวิตและครอบครัว มีความมั่นคง ยั่งยืน มีความ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของคนในหมู่บ้าน อีกทั้งยังเป็นการทำบุญร่วมกันในการ สงเคราะห์ศพ สมาชิกและครอบครัว โดยเงินสงเคราะห์ที่สมาชิกร่วมกันออกช่วยเหลือเป็นค่าจัดการศพ หรือค่า จัดการงานศพ และสงเคราะห์ครอบครัวของสมาชิกที่ถึงแก่ความตาย เป็นค่าจัดการศพหรือค่าจัดการศพ และ สงเคราะห์ ครอบครัวของสมาชิกที่ถึงแก่ความตาย รวมทั้งเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจการฌาปนกิจสงเคราะห์ กองทุนธนาคารขยะในหมู่บ้าน อีกทั้งมีการจับฉลากของขวัญสำหรับสมาชิกกองทุนธนาคารขยะทุก สิ้นปี ปีละ 1 ครั้ง ก่อนสิ้นสุตปีปฏิทิน

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การทำธนาคารขยะทำให้คนในชุมชนมีความเข้าใจและมีจิตสำนึกในการเก็บขยะมากขึ้น เกิดการร่วมมือของคนในชุมชนและมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มาร่วมมือในการอบรม การส่งเสริมอาชีพจากการคัดแยกขยะ ซึ่งทำให้เกิดภาพขวัญอยากเห็น ชุมชนปลอดขยะและมีกองทุนสวัสดิการชุมชนทุกครัวเรือน มีทุนชุมชน เกิดการพึ่งพาตนเอง มีการบริหารจัดการได้ดี สร้างรายได้ และกองทุนสวัสดิการชุมชน เต็มพื้นที่ การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมดีขึ้น

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

พัฒนาขยายผลการดำเนินงานทางสังคมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน จากการที่สภาองค์กรชุมชนตำบลบางพลีใหญ่ มีผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ที่เป็นเจ้าของปัญหาลุกขึ้นมาจัดการตัวเอง ทำให้การพัฒนาชุมชนของตนเองแก้ได้ตรงกับปัญหา ประกอบกับมีเจ้าหน้าที่และผู้บริหารของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ พร้อมทั้งจะอำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาในเรื่องที่ชาวบ้านไม่ทราบ และยังมีหน่วยงานต่างๆ จากภายนอกให้การสนับสนุนการพัฒนา พัฒนาอาชีพ การแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย การพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนากลุ่มองค์กรในชุมชนให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งเสนอแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตสวัสดิการคนในชุมชนต่อท้องถิ่น และได้รับเงินอุดหนุนกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวยุพิน ทรัพย์สิน
ตำแหน่ง เลขาธิการองค์กรชุมชนตำบลบางพลีใหญ่
เบอร์โทร 081- 8028910

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลนครสมุทรปราการ (ตำบลปากน้ำ) อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
“การบริหารจัดการขยะโดยชุมชน”

1.บริบทพื้นที่

เทศบาลนครสมุทรปราการ ตั้งอยู่บนพื้นที่ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ มีพื้นที่รวม 7.332 ตารางกิโลเมตร มีลักษณะพื้นที่ราบลุ่มไม่มีภูเขา มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน และมีลำคลองหลายสายไหลผ่านลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา เช่น คลองโพงพาง คลองมหาวงษ์ คลองปากน้ำ คลองบางนางเกรง เป็นต้น เทศบาลนครสมุทรปราการ ตั้งอยู่ในเขตปริมณฑล ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 29 กิโลเมตร (ตามแผนภูมิระยะทางฯ ของกรมทางหลวง) เทศบาลนครสมุทรปราการ เป็นที่ตั้งของส่วนราชการและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่สำคัญ เช่น ศาลากลางจังหวัดสมุทรปราการ, โรงพยาบาลประจำจังหวัด, โรงเรียนประจำจังหวัด, ที่ว่าการอำเภอเมืองสมุทรปราการ, ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ, ศาลจังหวัดสมุทรปราการ, การไฟฟ้านครหลวงเขตสมุทรปราการ, สำนักงานประชาสัมพันธ์สมุทรปราการ เป็นต้น

ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ 7.332 ตารางกิโลเมตร การใช้ที่ดินมีความหนาแน่น สูงจะเป็นประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยตามแนวถนนสายหลักของเมือง ได้แก่ ถนนสุขุมวิท ถนนท้ายบ้าน และถนนสายลาด โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่กระจายตัวบนถนนสุขุมวิท ทั้งนี้ ในเขตเทศบาลฯ มีโรงงานขนาดใหญ่ที่มีคนงานเกิน 100 คน อยู่ 17 แห่ง ซึ่งจะเป็นอุตสาหกรรมสิ่งทอ เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์โลหะ อาหารแปรรูป สำหรับพื้นที่สันถานการเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกายของประชาชน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ผลการพัฒนาที่ผ่านมา แม้ว่าจะสร้างความเจริญเติบโตให้แก่เทศบาลนครสมุทรปราการเป็นอย่างมาก ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ ทำให้

ประชาชนได้รับความสะดวก สบาย ในการดำรงชีวิตมีโอกาสเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข และการศึกษามากขึ้น หากประเมินผลการพัฒนาในมิติแห่งความสมดุล ความพอดี และการมีภูมิคุ้มกัน พบว่าการเติบโตของท้องถิ่นอยู่บนพื้นฐานของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติเปลี่ยน ขาดความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยวิเคราะห์จากสถานการณ์ ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ - การขยายตัวของเศรษฐกิจชุมชน เกิดขึ้นบนพื้นฐานของการเร่งขยายตัวในเชิงปริมาณเป็นหลัก ทั้งเรื่อง กองทุนหมู่บ้าน SML อุดหนุนชุมชนอยู่ดีมีสุข ซึ่งมุ่งเน้นเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันมากกว่า การสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจด้านการพึ่งตนเอง

ด้านสังคม - ปัญหาวิกฤตค่านิยมที่เป็นผลจากการเลื่อนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติ ทั้งทางสื่อมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ วัฒนธรรมที่ดั่งามบางอย่างกำลังเลือนหาย และระบบคุณค่าที่ดั่งามในอดีตเริ่มเสื่อมถอย พฤติกรรม การดำรงชีวิตและปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชนปรับเปลี่ยนไป โดยกระแสวัตถุนิยมเข้าสู่ชุมชนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทำให้สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้ ปลูกฝังศีลธรรม ให้มีคุณภาพ และจริยธรรมลดน้อยลง

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - การพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน และเศรษฐกิจ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้อย่างสิ้นเปลือง และประชากรที่นับวันมีแต่จะเพิ่มมากขึ้น ทั้งประชากรที่มีชื่ออยู่ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ และประชากรแฝง ได้สร้างแรงกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติให้เสื่อมโทรมลง มีทั้งการบุกรุกที่สาธารณะเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ส่งผลให้เกิดปัญหามลพิษเพิ่มขึ้น โดยคุณภาพอากาศ และน้ำ อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐาน ปริมาณของขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายมีมากขึ้น เกินศักยภาพในการกำจัด

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้ แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1. จัดประชุมร่วมกับหน่วยงาน ภาคี ในการหาแนวทางแก้ไขปัญหา
2. ประสานงานกับเทศบาลและหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรปราการ กรมควบคุมมลพิษ อุตสาหกรรมจังหวัด ฯลฯ
3. สภาองค์กรชุมชนได้มีการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวิเคราะห์ชุมชนร่วมกับเทศบาลนครสมุทรปราการ

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากปัญหาประชากรที่นับวันมีแต่จะเพิ่มมากขึ้น ทั้งประชากรที่มีชื่ออยู่ในเขตเทศบาลนคร สมุทรปราการ และประชากรแฝง ได้สร้างแรงกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติให้เสื่อมโทรมลง มีทั้งการบุกรุกที่สาธารณะเพื่อใช้เป็น

ที่อยู่อาศัย การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ส่งผลให้เกิดปัญหามลพิษเพิ่มขึ้น โดยคุณภาพอากาศ และน้ำ อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐาน ปริมาณของขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายมีมากขึ้นเกินศักยภาพในการกำจัด สภาพองค์กรชุมชนจึงมีการสำรวจข้อมูลร่วมกับ เทศบาล ทสม. อสม.ในพื้นที่ จึงทราบว่าในเขตเทศบาลฯ มีการจัดเก็บขยะในแต่ละวัน มากถึง 90.95 ตัน/วัน มีการกำจัดโดยวิธีฝังกลบ (จ้างเอกชน) และที่ดินสำหรับกำจัดขยะที่ใช้ในปัจจุบันจำนวน 55 ไร่ และทางเทศบาลมีที่ดินสำรองไว้สำหรับกำจัดขยะ จำนวน 16 ไร่ ที่ หาดอมรา ตำบล ห้วยบ้าน อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ คาดว่าจะรองรับขยะได้อีกประมาณ 4 ปี ดังนั้นสภาพองค์กรชุมชนเห็นควรในการแก้ไขปัญหาเรื่องการขยะ โดยให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนและประสานงานกับหน่วยงานภาคี ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเทศบาลนครสมุทรปราการ สำนักงานสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรปราการ และชมรมสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรปราการ ร่วมกันแก้ไขปัญหาทุกภาคส่วน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลนครสมุทรปราการ	สนับสนุนกิจกรรม การจัดการขยะในชุมชน โดยสนับสนุนวิทยากรมาให้ความรู้แนะนำการจัดการขยะในครัวเรือน แก่ประชาชนผู้เข้ารับการอบรม 100 คน เรื่องการคัดแยกขยะ การนำขยะไปหมุนเวียนใช้ และสนับสนุนอุปกรณ์ ถังขยะ จำนวน 10 ถัง วัสดุอุปกรณ์ เชื้อจุลินทรีย์ และถังหมักชีวภาพ จำนวน 5 ถัง คิดเป็นงบประมาณ ประมาณ 30,000 บาท
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	สนับสนุนความรู้การเฝ้าระวังโควิด-19
3	สำนักงานพัฒนาชุมชน	การแนะนำการแปรรูปสินค้า บรรจุกันท์
4	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-สนับสนุนกิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชน ท้องถิ่นไทย ใส่ใจความสะอาด เพื่อส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของแกนนำเยาวชน เครือข่าย ทสม. จำนวน 50 คน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักเห็นความสำคัญในการดูแลจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการขยะในบ้านเรือน และสร้างเครือข่ายเยาวชนรักษาสีสิ่งแวดล้อม
5	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ	-สนับสนุนการพัฒนากลุ่มอาชีพเศรษฐกิจ -สนับสนุนการหน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ป้องกันโควิด-19 (แอลกอฮอล์ล้างมือ น้ำยาฆ่าเชื้อไวรัส หน้ากากอนามัย)

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
6	สถานศึกษา	ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ ให้การช่วยเหลือที่อยู่อาศัย

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

1.การคัดแยกขยะในชุมชน

จากการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน ที่ดำเนินการร่วมกับเทศบาลนครสมุทรปราการทำให้ประชาชนหันมามีส่วนร่วมในการจัดการขยะเริ่มจากครัวเรือน และมีการคัดแยกขยะในชุมชน โดยผ่านกิจกรรม การคัดแยกขยะก่อนทิ้งจากครัวเรือน ทำให้ปริมาณขยะลดน้อยลง ส่วนกระดาษ โฟม พลาสติก ขวด แก้ว โลหะ ฯลฯ นำไปขายสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้ คนในชุมชนก็มีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะและทำกิจกรรมทำน้ำหมักชีวภาพใช้ในชุมชนโดยร่วมกับเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.) แต่ละชุมชน

โดยการจัดการขยะในชุมชนเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน เน้นการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็นขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย และดำเนินการรีไซเคิลครบวงจรอย่างมีประสิทธิภาพ ถือหลักการกำจัดขยะจากแหล่งกำเนิดต้นทาง ลดปริมาณขยะ และนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือเรียกว่าขยะรีไซเคิล เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนอีกด้วย การลดขยะจากตัวเราเองแปรสิ่งที่ไม่เป็นเงินตรา โดยมีการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิก ผู้นำชุมชน จำนวนกว่า 100 คนให้มีความรู้ความเข้าใจการบริหารจัดการขยะโดยชุมชน ซึ่งมีผู้นำชุมชนมีการติดตามและสนับสนุนการคัดแยกขยะอย่างจริงจัง จนก่อเกิดเป็นศูนย์การแลกเปลี่ยนขยะเป็นของใช้ในครัวเรือน เช่น ชุมชนสายลวดชอย 4 (ภาณุรังษี) ซึ่งเป็นชุมชนนำร่องในการพัฒนาในเรื่องการจัดการขยะในชุมชนเมือง โดยกิจกรรมได้รับการสนับสนุนวิทยากร และวัสดุอุปกรณ์ จากสำนักงานเทศบาลนครสมุทรปราการ สนับสนุนกิจกรรม การจัดการขยะในชุมชน โดยสนับสนุนวิทยากรมาให้ความรู้แนะนำการจัดการขยะในครัวเรือน แก่ประชาชนผู้เข้ารับการอบรม 100 คน เรื่องการคัดแยกขยะ การนำขยะไปหมักเวียนใช้ และสนับสนุนอุปกรณ์ ถังขยะ จำนวน 10 ถัง วัสดุอุปกรณ์ เชื้อจุลินทรีย์และถังหมักชีวภาพ จำนวน 5 ถัง คิดเป็นงบดำเนินการ ประมาณ 30,000 บาท รวมทั้งสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนกิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชน ท้องถิ่นไทย ใส่ใจความสะอาด เพื่อส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของแกนนำเยาวชน เครือข่าย ทสม. จำนวน 50 คน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักเห็นความสำคัญในการดูแลจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการขยะในบ้านเรือน และสร้างเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม ร่วมกันแก้ไขปัญหาทุกภาคส่วน

2.การดูแลเฝ้าระวัง และการดูแลชุมชน ในสถานการณ์โควิด-19

จากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่ที่มีความรุนแรง สภาก่อการชุมชน ร่วมกับ กลุ่ม อสม. และภาคี รพ.สต. เพื่อลดการออกจากบ้าน ลดความเสี่ยงของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่จะได้รับเชื้อในระหว่างการมารับยา จึงได้ปรับการให้บริการคลินิกโรคเรื้อรังที่มีทุกวันอังคาร โดยการโทรสอบถามอาการและจัดยาโรคเรื้อรังที่กินประจำ หากคนไข้มีความเสี่ยง ทาง อสม.นำส่งยาโรคเรื้อรังให้กับคนไข้ในพื้นที่รับผิดชอบ

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการดำเนินกิจกรรมการคัดแยกขยะ การนำขยะกลับไปใช้ การหมุนเวียนสร้างรายได้จากขยะในครัวเรือน ช่วยให้ปริมาณขยะในชุมชนลดลงอย่างเห็นได้ชัด ลดปริมาณขยะที่ทิ้งในได้ละวันได้จำนวนมาก ช่วยแบ่งเบาภาระการจัดเก็บของเทศบาลนครสมุทรปราการ นำงบประมาณที่ต้องใช้จ่ายไปดำเนินการพัฒนาด้านอื่นๆ ของเทศบาล ขณะเดียวกันสภาองค์กรชุมชนยังได้รับการยอมรับ ช่วยเหลือจากสมาชิกกลุ่มองค์กรชุมชน และหน่วยงานภาคีในท้องถิ่น เช่น สำนักงานเทศบาลนครสมุทรปราการ สำนักงานสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรปราการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ช่วยเหลือสนับสนุน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

รณรงค์สร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนและผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการร่วมกันคัดแยกขยะ และทิ้งขยะให้ถูกวิธี ประสานงานร่วมกับหน่วยงาน ภาคี ทุกภาคส่วนในการลดใช้วัสดุที่ย่อยสลายยาก ประกาศเป็นธรรมนูญสุขภาพตำบล

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางทองใบ ควรสงวน

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลนครสมุทรปราการ

เบอร์โทร 089-129-0154

ธนาคารขยะออมทรัพย์ การจัดการขยะโดยชุมชนอย่างยั่งยืน
สภาองค์กรชุมชนตำบลศีระชะจรเข้เข้ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ

1.บริบทพื้นที่

เมื่อประมาณกว่า 100 ปีที่ผ่านมา บริเวณพื้นที่ของตำบลศีระชะจรเข้เข้ โดยเฉพาะลำคลองจรเข้ที่ผ่านพื้นที่ตำบลศีระชะจรเข้เข้ถึงตำบลศีระชะจรเข้ใหญ่ จะมีกระเช้าอาศัยอยู่ในลำคลองเป็นจำนวนมาก เนื่องจากพื้นที่ในสมัยก่อนมีน้ำเค็มท่วมถึง ผู้อาวุโสเล่าว่ามีกระเช้าซึ่งเป็นซากที่นอนตายอยู่ในดินลึก ประมาณ 1 เมตร เพราะสาเหตุนี้จึงได้มีการตั้งชื่อว่า "ตำบลศีระชะจรเข้เข้"

ตำบลศีระชะจรเข้เข้ ตั้งห่างจากที่ว่าการอำเภอบางเสาธง ระยะทาง 15 กิโลเมตร มีเนื้อที่ โดยประมาณ 24.10 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 15,055 ไร่ เป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ มีชลประทานทั่วถึง

ประชากรทั้งสิ้น 16,070 คน แยกเป็นชาย 7,627 คน หญิง 8,443 คน จำนวนครัวเรือน 9,842 ครัวเรือน ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เลี้ยงปลา ทำสวนผลไม้ (มะม่วง) ปลูกผักกระเฉด และรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านสาธารณสุข หลังจากมีการระบาดของโรคอุบัติใหม่ โรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนทั่วไปได้รับผลกระทบ เนื่องจากยังไม่วัคซีนที่ป้องกันได้อย่างแท้จริง เป็นเพียงการเฝ้าระวัง มาตรการป้องกันตนเองเท่านั้น ขณะที่โรคระบาด โรคติดต่อ ประชาชนในพื้นที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรังแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น เช่น เบาหวาน ความดัน

ปัญหาที่อยู่อาศัย ประชาชนในพื้นที่บางรายมีที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงแข็งแรง มีการขยายตัวของประชากรเพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดการขยายตัวของอาคารบ้านเรือนทำให้เกิดเป็นชุมชนแออัด ขาดคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นแหล่งมั่วสุม ยาเสพติดและเสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมาย ลักเล็กขโมยน้อย ก่ออาชญากรรม

ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาลิ่งแวดล้อม พื้นที่ที่มีดินเค็มและน้ำใต้ดินเป็นน้ำเค็มหรือมีรสกร่อย ไม่สามารถใช้ในการเกษตรและอุปโภค-บริโภคได้

ปัญหาขยะ เนื่องจากเป็นชุมชนเมือง มีคนมาอาศัยจากต่างถิ่น แรงงานแฝง ทำให้การบริหารจัดการขยะโดยรวมยังไม่ดีเท่าที่ควร เกิดมลพิษทางกลิ่น บางส่วนไหลผ่านคูคลองธรรมชาติ ส่งกลิ่นเหม็นรำคาญ

ปัญหาการจัดระเบียบชุมชน การรักษาความสงบเรียบร้อย และความมั่นคง การจราจรบนถนนมีเพิ่มมากขึ้นอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ มีการทำลายและลักขโมยทรัพย์สินของประชาชนและราชการรวมทั้งเกิดการทะเลาะวิวาทกันในชุมชน

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาในประเทศไทย พบว่า มีผู้ป่วย และประชาชนกลุ่มเสี่ยงที่ต้องอยู่ในระหว่างเฝ้าระวัง กักบริเวณในที่พำนักเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส

โคโรนา 2019 (โควิด-19) มีผู้ป่วยที่ติดเชื้อเป็นเพิ่มมาก รัฐบาลได้มีมาตรการการปิดสถานบริการ เช่น ห้างสรรพสินค้า สถานบันเทิง เพื่อเป็นการป้องกันการระบาดของโรค ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย อาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไปอาชีพภาคบริการ การตกงาน สูญเสียรายได้

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากการดำเนินงานในพื้นที่ สภาองค์กรชุมชนตำบลศีร์ษะจรเข้ชั้น้อย ได้มีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหา คือ เก็บรวบรวมข้อมูล ปัญหา และแนวทางการแก้ไข มาจัดทำแผนพัฒนาตำบลของสภาองค์กรชุมชน เพื่อเสนอต่อ ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล ระยะ 3-5 ปี

สภาองค์กรชุมชนตำบลศีร์ษะจรเข้ชั้น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ

วิสัยทัศน์ “เมื่อนานอยู่ สิ่งแวดล้อมที่ดี ทุกชีวิตอยู่ดีมีสุข”

เป้าหมาย ประชาชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ไม่เสื่อมโทรม

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์ปัญหาของพื้นที่ สภาองค์กรชุมชนตำบลศีร์ษะจรเข้ชั้น้อย พบว่าสภาพพื้นที่ของตำบล ศีร์ษะจรเข้ชั้น้อยซึ่งส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมคลอง มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับแม่น้ำลำคลอง ต้องใช้น้ำในลำคลองในการทำการเกษตร และทำสวน ทำนา ฯลฯ มาแต่อดีต ต่อมามีความเจริญเข้ามาสู่พื้นที่ มีผู้คนเข้ามาอาศัยมากขึ้น ทำให้สภาพแวดล้อมของชุมชนเปลี่ยนไป ปัญหาหนึ่งก็คือปัญหาน้ำเน่าเสีย และปัญหาขยะเป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อให้กับชุมชนในวงกว้าง ทั้งสิ่งแวดล้อม ของเสีย มลพิษ ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการดำเนินคัดแยกทำลายขยะ

องค์กรชุมชน โดยกลุ่มธนาคารขยะออมทรัพย์ จึงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน เนื่องจากเป็นเขตพื้นที่เมือง การทิ้งขยะไม่ถูกที่ การกำจัดขยะไม่ถูกวิธีเป็นเรื่องที่ต้องมีการหนุนเสริมช่วยเหลือ ปลุกจิตสำนึกให้กับประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจ โดยภาคีท้องถิ่นที่ร่วมดำเนินการสนับสนุน หนุนเสริมตั้งแต่ต้นคือ องค์การบริหารส่วนตำบลศีร์ษะจรเข้ชั้น้อย ในการสนับสนุนความรู้ บุคลากร สถานที่ การเชื่อมโยงภาคีทุกภาคส่วน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลศิระจรเข้น้อย	-สนับสนุนการดำเนินงานธนาคารขยะ โดยมีเจ้าหน้าที่ อบต. มารับซื้อขยะจากประชาชน ที่วัดหัวคู่วราราม ทุกวันที่ 28 ของเดือน เพื่อรวบรวมขยะนำไปจำหน่าย แปรสภาพเป็นเงินออม สร้างธนาคารขยะเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน
2	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	-โครงการด้านการพัฒนาและปฏิบัติการ การจัดการขยะโดยชุมชน กิจกรรมการแปรรูปขยะในชุมชน การบริหารจัดการขยะ แหล่งเรียนรู้ และการให้ความรู้แก่ประชาชน งบประมาณ 30,000 บาท
3	คณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	-สนับสนุนองค์ความรู้แกนนำธนาคารขยะออมทรัพย์ เรื่องการนำขยะมาหมุนเวียน แปรสภาพเป็นของใช้
4	สมาคมสตรีภาคพื้นแปซิฟิกและเอเชียอาคเนย์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์	-สนับสนุนเชื่อมโยงกิจกรรมธนาคารขยะ กับหน่วยงานภาคี การบินไทย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อพัฒนาต่อยอดขยายผลการจัดการขยะในชุมชน โดยบทบาทสตรี
5	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	-สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มองค์กรชุมชน สภาองค์กรชุมชน

ธนาคารขยะออมทรัพย์ตำบลศีร์ษะจรเข้้น้อย ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2559 โดยได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สมาคมสตรีภาคพื้นแปซิฟิกและเอเชียอาคนย์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ วัดหัวคู้ ชมรมผู้สูงอายุตำบลศีร์ษะจรเข้้น้อย และสภาองค์กรชุมชนตำบล ร่วมกันดำเนินกิจกรรม “ธนาคารขยะออมทรัพย์” ขึ้น ในพื้นที่ตำบลศีร์ษะจรเข้้น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเสริมสร้างให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการขยะ ช่วยแก้ไขปัญหาขยะล้นเมือง อีกทั้งเกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มขยะรีไซเคิล ซึ่งสามารถนำมาสร้างเป็นกองทุนด้านสิ่งแวดล้อมในอนาคต

การดำเนินงานธนาคารขยะอ้อมทรัพย์

- 1.แต่งตั้งคณะกรรมการชยะอมทรัพย์ตำบลศีระจรเข้ไชย และบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ
- 2.กำหนดเงื่อนไขการสมัครสมาชิกธนาคารชยะอมทรัพย์ตำบลศีระจรเข้ไชย
- 3.กำหนดรูปแบบสมุดบัญชีผู้ฝากธนาคารชยะอมทรัพย์ และใบสมัคร
- 4.กำหนดพื้นที่ในการให้บริการรับฝาก วันและตารางเวลาให้บริการรับฝากชยะ
- 5.วิธีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมธนาคารชยะอมทรัพย์

สมุดคู่ฝาก
ธนาคารขยะออมทรัพย์
ตำบลศิระจรเข้บัว

ชื่อบัญชี : นาย อานาจ แก้วคู
เลขที่บัญชี : 110044

[illegible]

ผลิตภัณฑ์รีไซเคิลจากขยะ

โดยการสนับสนุนจากหน่วยงาน อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีชะชะระชั้นน้อย -สนับสนุนการดำเนินงานธนาคารขยะ โดยมีเจ้าหน้าที่ อบต. มารับซื้อขยะจากประชาชน ที่วัดหัวคูวราราม ทุกวันที่ 28 ของเดือน เพื่อรวบรวมขยะนำไปจำหน่าย แปรสภาพเป็นเงินออม สร้างธนาคารขยะ เพิ่มรายได้ให้กับชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุนโครงการด้านการพัฒนาและปฏิบัติการ การจัดการขยะ โดยชุมชน กิจกรรมการแปรรูปขยะในชุมชน การบริหารจัดการขยะ แหล่งเรียนรู้และการให้ความรู้แก่ประชาชนงบประมาณ 30,000 บาท คณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สนับสนุนองค์ความรู้แกนนำธนาคารขยะออมทรัพย์ เรื่องการนำขยะมาหมุนเวียน แปรสภาพเป็นของใช้ สมาคมสตรีภาคพื้นแปซิฟิกและเอเชียอาคเนย์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ สนับสนุนเชื่อมโยงกิจกรรม

ธนาคารขยะ กับหน่วยงานภาคี การบินไทย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อพัฒนาต่อยอดขยายผลการจัดการขยะในชุมชน โดยบทบาทสตรี

6. ข้อค้นพบสำคัญ

ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและแยกประเภทของขยะรีไซเคิลได้อย่างถูกต้อง มีความเข้าใจการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี และเหมาะสมกับขยะแต่ละประเภท มีความตระหนักถึงผลเสียที่จะก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของมนุษย์ หากมีการจัดการขยะอย่างไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังสร้างความมีระเบียบวินัยและความเคยชินในการคัดแยกขยะ อีกทั้ง ยังได้เห็นถึงกระบวนการบูรณาการร่วมมือกันในพื้นที่ ระหว่างท้องถิ่น ท้องที่ และที่สำคัญที่สุดได้เห็นความร่วมมือร่วมใจของชุมชนที่ออกมาช่วยกันเพื่อชุมชน มีจิตอาสา เกิดความรัก มีความสามัคคีในหมู่คณะ จนเป็นชุมชนเข้มแข็งในที่สุด

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ถือเป็นความภาคภูมิใจของคนตำบลศีร์ษะจรเข้ชั้น้อย ที่ให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน ที่ได้ร่วมกับประชาชนในตำบลบูรณาการและจัดการปัญหาขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ตำบลศีร์ษะจรเข้ชั้น้อย มีสภาพสิ่งแวดล้อมที่สวยงาม และยังเป็นการส่งเสริมการสร้างรายได้ในชุมชนจากการจัดการคัดแยกขยะเพื่อขายให้กับธนาคารขยะออมทรัพย์ตำบลศีร์ษะจรเข้ชั้น้อย ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมธนาคารขยะเป็นจำนวนมาก ทั้งจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน และประชาชนในตำบล ที่ร่วมกันสมัครเป็นสมาชิกเพื่อจัดการคัดแยกขยะขายให้กับธนาคารขยะ นอกจากนี้ยังเป็นตัวอย่างให้กับเยาวชนในตำบลได้รู้จักเรียนรู้การจัดการขยะในครัวเรือนและที่สาธารณะ

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางพรพรรณ สุคันธวงศ์

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลศีร์ษะจรเข้ชั้น้อย

เบอร์โทร 093-3012444

รวมพลังช่วยเหลือผู้เดือดร้อนโควิด-19

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองหาด อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว

1.บริบทพื้นที่

คำว่าคลองหาด ได้เกิดขึ้นจากต้นไม้ที่มีชื่อว่าต้นมะหาด และต้นมะหาดดังกล่าวได้เกิดขึ้นตามคลองน้ำ ได้มีราษฎรกลุ่มแรกคือคนยอ อำเภอรัญประเทศ – บ้านโนนสาวเอ้ ได้เข้ามาจับจองที่ป่าดงดิบที่เต็มไปด้วยสิ่งสา - ราสัตว์นานาชนิด ที่เป็นเขตติดต่อกับเขมรผืนป่าดังกล่าวเต็มไปด้วยป่าไม้น้อยใหญ่ และมีแหล่งน้ำเป็นสายเลือดใหญ่ที่เป็นแหล่งหล่อเลี้ยงให้กับราษฎรที่มาบุกป่าผาดงในต่อนั้น คลองน้ำข้างโรงพัก สภ.อ.คลองหาด ที่เต็มไปด้วยฝั่งคลอง 2 ข้าง คือ ต้นมะหาด ราษฎรชุดแรกที่มา อาศัยแหล่งน้ำกินน้ำใช้ และเรียกคลองนั้น ชื่อคลองหาด เมื่อประมาณปี พ.ศ.2504 โดยตำบลคลองหาด ยกฐานะจากสภาตำบลขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลคลองหาด เมื่อ ปี พ.ศ.2540 ต่อมาได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลคลองหาดตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 26 ตุลาคมพ.ศ. 2552

เทศบาลตำบลคลองหาด อยู่ห่างจากอำเภอลองหาด 270 เมตร ห่างจากตัวจังหวัดสระแก้ว ประมาณ 60 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 70,812 ไร่ หรือ 113 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลเบญจธร อำเภอลองหาด และตำบลทับพริก
อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
- ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลคลองไผ่เถื่อน อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ลักษณะภูมิประเทศ เทศบาลตำบลคลองหาด มีพื้นที่ราบภูเขาและมีที่ราบลุ่มเพียงเล็กน้อยเหมาะสมกับการปลูกพืชไร่

เขตการปกครองและประชากร แบ่งออกเป็น 13 หมู่บ้าน ประชากรทั้งหมด 9,978 คน จำนวนครัวเรือน 3,404 ครัวเรือน ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลคลองหาดมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก เนื่องจากพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขา มีดินอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำการเกษตร แต่ในปัจจุบันได้มีการเริ่มเริ่มขยายตัวทางอุตสาหกรรม การค้าขายแดนและการท่องเที่ยว

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ ขาดแหล่งน้ำเก็บกักน้ำตามน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำเดิมตื้นเขิน การประกอบอาชีพเกษตรต้องอาศัยแหล่งน้ำฝนธรรมชาติ การบริหารจัดการน้ำยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัญหาคุณภาพดินเสื่อมโทรมเนื่องจากขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดการบำรุงปรับปรุงสภาพดิน การเกษตรเชิงเดี่ยว

ด้านเศรษฐกิจ ขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม และการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ประชากรมีรายได้ต่ำและยากจนเนื่องจากประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก ไม่มีรายได้เสริม ขาดการแปรรูปผลผลิตเกษตร การเพิ่มมูลค่าเกษตร การบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงภัยและด้านผ่านแดนยังไม่ได้มาตรฐาน (เส้นทางสัญจร และการอำนวยความสะดวกการผ่านแดน)

ด้านคุณภาพชีวิต การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในหมู่บ้านและชุมชนยังมีคุณภาพและมาตรฐานไม่ดีเท่าที่ควร ปัญหาที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรม ขาดทรุดโทรม เนื่องจากประชาชนมีรายได้น้อย คุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส คนยากไร้ คนพิการ ผู้สูงอายุ มีคุณภาพชีวิตไม่ดีต่อการดำรงชีพ เช่น สวัสดิการ ที่อยู่อาศัย รายได้ ปัญหาโควิด-19 ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนจากรัฐ ส่งผลให้การดำเนินชีวิตมีความยากลำบาก ขาดองค์ความรู้ในการดูแลป้องกันตนเอง ประชาชนบางส่วนได้รับผลกระทบจากการว่างงาน ถูกไล่ออก ส่งผลต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน มีปัญหาหลักเล็กขโมยน้อย ยาเสพติด โดยเฉพาะด้านคุณภาพชีวิต คนมีรายได้น้อย ผู้พิการ ผู้สูงอายุ

ด้านโครงสร้างพื้นฐานยังไม่พอเพียง เช่น ระบบคมนาคม ถนนไฟฟ้า ประปา และขาดการบริหารจัดการด้านสุขาภิบาลอย่างเป็นระบบ เช่น ขยะ น้ำเสีย และกลิ่นเหม็น

3.สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สถานการณ์ปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่เกิดขึ้น สภาพองค์กรชุมชน เป็นองค์กรสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วม แก้ไขปัญหาของตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาและแนวทางการแก้ไขปัญหา การให้ความรู้ พัฒนาผู้นำ วิเคราะห์ข้อมูล เชื่อมโยงหน่วยงาน โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครีวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไข ปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัด เวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถ ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาพองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้งานการแก้ไขปัญหาโดยสภาพองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากปัญหาโควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประชาชน ขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลป้องกันตนเอง การคัดกรองช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง (เขียว เหลือง แดง) บุคคลในครอบครัวกลุ่มเสี่ยง คนว่างงาน คนตกงาน ผู้มีรายได้น้อย คนสูงอายุ ผู้พิการ และประชาชนต่างได้รับผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต กิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ รายได้ตกต่ำ เนื่องจากไม่สามารถทำงานได้ สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองหาดจึงได้นำปัญหาโควิด-19 มาเป็นเรื่องหลักในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากเป็นปัญหาเร่งด่วน ประชาชนได้รับผลกระทบในวงกว้าง ผ่านการดำเนินกิจกรรมร่วมกับองค์กรชุมชน หน่วยงานภาคีในท้องถิ่น เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยสำรวจความเดือดร้อนทั้งเทศบาล จัดทำข้อมูลบุคคลรอคอยช่วยเหลือ การประสานหน่วยงานมาช่วยเหลือ และพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสระแก้ว	-อบรมให้ความรู้การใช้สมุนไพรดูแลป้องกันตนเอง สร้างภูมิคุ้มกันแก่ร่างกาย ด้วยสมุนไพรกระชาย ฟ้าทะลายโจร แก่แก่นนำชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลคลองหาด กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลคลองหาด ผู้นำชุมชน จำนวน 30 คน งบประมาณดำเนินการ 10,000 บาท
2	เทศบาลตำบลคลองหาด	กิจกรรมให้ความรู้การดูแลป้องกันตนเอง การดูแลครอบครัวกลุ่มเสี่ยง การเยียวยาช่วยเหลือทางสังคม การมอบหน้ากากอนามัย อาหาร เจลล้างมือ ชุด PPE ฯลฯ โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากเทศบาลคลองหาด จำนวน 20,000 บาท
3	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	การให้ความรู้โควิด-19 สำหรับการดูแลตนเอง ดูแลกลุ่มเสี่ยง การคัดกรอง (เขียว เหลือง แดง)
4	โรงพยาบาลคลองหาด	การให้ความรู้โควิด-19 การตั้งจุดคัดกรองโควิด-19 ประจำหมู่บ้านและแจกจ่ายอาหารสำหรับผู้เสี่ยงติดเชื้อที่กักตัว
5	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	-สนับสนุนการพัฒนาสภาองค์กรชุมชน การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นแกนหลัก

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ในปัจจุบัน ทำให้จำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ขยายลุกลามไปทั่วประเทศ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่เมือง พื้นที่ชุมชนแออัด แรงงานต่างด้าว ซึ่งปัจจุบันคนในชุมชนเทศบาลตำบลคลองหาด เองก็มีความเสี่ยงจากโควิดเช่นกัน เนื่องจากเป็นพื้นที่ชุมชนหนาแน่น มีแรงงานต่างด้าว แรงงานข้ามถิ่นมาอาศัยทำงานในพื้นที่ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น ผู้สูงอายุ เด็กเยาวชน คน

พิการ คนตกงาน ผู้ถูกเลิกจ้าง ผู้มีรายได้น้อย และคนทั่วไปที่มีภาระในการดูแลครอบครัว ซึ่งต้องไปทำงานในพื้นที่เสี่ยง นำความเสี่ยงมาสู่สมาชิกครอบครัวด้วย รวมถึงกลุ่มประชาชนที่ผู้อพยพย้ายจากพื้นที่เสี่ยงกลับมาพักอาศัยในบ้านเกิดตนเองด้วยนั้น สภาองค์กรชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมให้ความรู้ประชาชน ช่วยเหลือเฝ้าระวัง คัดกรองกลุ่มเสี่ยง ส่งต่อโรงพยาบาล ตลอดจนการช่วยเหลือเยียวยาทางสังคม เช่น มอบอาหาร หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ ชุดป้องกัน PPE โดยทำร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ เทศบาลตำบลคลองหาด ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสระแก้ว ดังนี้

1.กิจกรรมให้ความรู้การดูแลป้องกันตนเอง การดูแลครอบครัวกลุ่มเสี่ยง การเยียวยาช่วยเหลือทางสังคม การมอบหน้ากากอนามัย อาหาร เจลล้างมือ ชุด PPE ฯลฯ สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองหาด ได้สำรวจประชาชนในพื้นที่ทั้ง 13 ชุมชน ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ เทศบาลตำบลคลองหาด รพ.สต. โรงพยาบาลอำเภอคลองหาด ออกสำรวจผู้ได้รับผลกระทบโควิด-19 กลุ่มเสี่ยง กลุ่มคนว่างงาน ประชาชนทั่วไป ทั้ง 13 ชุมชน จำนวนคนประมาณ 2,000 คน โดยให้ความรู้เกี่ยวกับโควิด-19 การร่วมทำอาหารชุมชน เพื่อทำการการสนับสนุนข้าว 3 มื้อ น้ำดื่ม เจลล้างมือ หน้ากากอนามัย แก่กลุ่มเสี่ยงที่ต้องกักตัวตามมาตรการเฝ้าระวัง 14 วัน จำนวน 15 คน โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนสวัสดิการชุมชน สภาองค์กรชุมชน ประชาชนร่วมบริจาค จำนวน 10,000 บาท และเทศบาลคลองหาด จำนวน 20,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 30,000 บาท

2.กิจกรรมให้ความรู้การใช้สมุนไพรดูแลป้องกันตนเอง สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองหาดได้ประสานศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสระแก้ว มาอบรมให้ความรู้การใช้สมุนไพรป้องกันตนเอง สร้างภูมิคุ้มกันแก่ร่างกาย ด้วยสมุนไพรกระชาย ฟ้าทะลายโจร แก่แก่นนำชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลคลองหาด กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลคลองหาด ผู้นำชุมชน จำนวน 30 คน งบประมาณดำเนินการ 10,000 บาท เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับโควิด-19 การป้องกันตนเอง การใช้พืชสมุนไพรในการดูแลป้องกัน

แนะนำการปลูกกระชาย ฟ้าทะลายโจร การแปรรูปน้ำกระชายไว้ดื่มสร้างภูมิคุ้มกัน และการนำฟ้าทะลายโจรมา บริโภคสร้างภูมิคุ้มกัน เช่น ชาฟ้าทะลายโจร ฟ้าทะลายโจรอัดเม็ด รวมทั้งสามารถนำผลิตภัณฑ์ที่ได้เรียนรู้ไป ขายเพื่อสร้างรายได้เพื่อสร้างอาชีพอีกด้วย

6. ข้อค้นพบสำคัญ

กิจกรรมช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนจากโรคโควิด-19 แก่นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ เครือข่ายกลุ่มองค์กรชุมชน หน่วยงานภาครัฐต่างๆ ต่างรวมแรงร่วมใจการช่วยเหลือผู้เดือดร้อน การประสานงาน กลุ่มเสี่ยง ส่งต่อยังโรงพยาบาล เพื่อร่วมช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนในชุมชนท้องถิ่น ให้การใช้ชีวิตการทำงาน หากินของคนในพื้นที่กลับมาเป็นปกติเหมือนเช่นแต่ก่อน

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ส่งเสริมอาชีพแก่ผู้เดือดร้อนจากโควิด-19 ให้มีรายได้เสริม จุนเจือการดำรงชีพ ตลอดจนกพัฒนาศักยภาพ กลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างรายได้หมุนเวียนในครัวเรือนต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายสมบัติ ปันวิเชียร

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลคลองหาด

เบอร์โทร 089-5452723

พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผู้พิการ คนมีรายได้น้อย
สภาองค์กรชุมชนเทศบาลบ้านด่าน อำเภอรัญประเทศ จังหวัด.สระแก้ว

1.บริบทพื้นที่

เทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ก่อตั้งสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยมีชาวญี่ปุ่นเข้ามาตั้งด่าน ที่สะพานคลองวัดด่านซึ่งปัจจุบันเรียกว่าคลองพรมโหด คนกลุ่มแรกที่อพยพมาอยู่ คือ หลวงอภัย อภัยพันธ์ โดยได้นำลูกๆ และญาติมาตั้งถิ่นฐาน ต่อมาประชากรเพิ่มมากขึ้น จึงมีการแยกบ้านด่านเป็น 2 หมู่บ้าน อดีตตำบลบ้านด่านขึ้นกับ ตำบล เมืองไผ่ ตำบล บ้านใหม่หนองไทร ปัจจุบันมีจำนวน 7 หมู่บ้าน 1 ชุมชน เทศบาลตำบลบ้านด่าน ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านด่าน บ้านหนองขาม บ้านไทยสามารด บ้านตุ่น บ้านโรงเรียน บ้านกุดม่วง บ้านสุขมงคล บ้านเอื้ออาทร มีประชากรทั้งหมด 5,676 คน ชาย 2,834 คน หญิง 2,842 คน ทำนา ทำสวนมัน รับจ้างทั่วไป และมีโรงงานในพื้นที่

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

เทศบาลตำบลบ้านด่านมีผู้ดูแลผู้พิการ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 4 มีทั้งผู้ดูแลและผู้พิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ต้องพึ่งพาครอบครัวผู้ที่มีรายได้จากเงินสงเคราะห์มีช่วยเหลือทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและมีครอบครัวผู้เดือนร้อนด้านที่อยู่อาศัยอยู่มากที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือ ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมเรื่องการจัดกรขยะ ที่ยังไม่มีระบบการบริหารจัดการที่ชัดเจน ทำให้เกิดมลพิษลงสู่แม่น้ำ บางพื้นที่ส่งกลิ่นเหม็น เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ เรื่องการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่แพร่ระบาดในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อทุกคนในพื้นที่ แรงงานต่างด้าวที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ มีการเดินทางเข้าออกด่าน ซึ่งเป็นแหล่งกระจายของเชื้อโรค ปัญหาเรื่องแรงงานต่างด้าวที่มาไม่ถูกกฎหมาย การลักขโมย

วิเคราะห์ศักยภาพชุมชน (SWOT)	สภาพปัญหา	ข้อเสนอในการแก้ไข ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
จุดแข็ง - มี อสม.และ อพม.ที่ดูแล ครอบครัวผู้พิการ - มีองค์กรที่เสริมสร้างสถาบัน ครอบครัวในพื้นที่ - หน่วยงานในพื้นที่พร้อมให้ ความร่วมมือในการแก้ไข ปัญหา	- ผู้พิการส่วนใหญ่มีรายได้ จากเงินสวัสดิการผู้พิการ ทำให้รายได้ไม่พอเลี้ยง ตนเองต้องพึ่งพาญาติพี่ น้องและผู้อื่น	- จัดหาอาชีพเสริมให้ผู้ดูแล คนพิการจำหน่ายสินค้า - ตั้งกลุ่มหรือชมรมผู้พิการ เพื่อให้เกิดการดูแลสุขภาพ และรายได้ซึ่งกันและกัน - จัดทำข้อมูลผู้สูงอายุในทุก มิติ	สภาองค์กรชุมชน, พอช., ศพค.ชมรมผู้สูงอายุ, สปสช., รพสต., อสม., อพม., กองทุนสวัสดิการ ชุมชน, กองทุนผู้สูงอายุ, พมจ.

วิเคราะห์ศักยภาพชุมชน (SWOT)	สภาพปัญหา	ข้อเสนอในการแก้ไข ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
มีข้อมูลผู้สูงอายุ			
จุดอ่อน - ขาดการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวางแผน - อสม.และ อพม. มีงานมากเกินไป - สมาชิกในครอบครัวขาดการทำบัญชีครัวเรือนทำให้ไม่สามารถรู้ถึงการใช้จ่ายในครัวเรือน - ขาดงบประมาณ และขาดการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง	- สมาชิกในครอบครัวขาดความรู้เรื่องการดูแลผู้พิการปล่อยให้ผู้พิการอยู่ตามลำพังหรืออยู่กับเด็ก	- จัดอบรมเรื่องการสร้างความอบอุ่นให้สถาบันครอบครัวการดูแลผู้พิการให้กับสมาชิกในครอบครัว	สภาองค์กรชุมชน, พอช, ผู้สูงพิการ, ผู้นำท้องที่, ผู้นำท้องถิ่น, ศพค.
โอกาส - รัฐบาล และทั่วโลกให้ความสำคัญกับสังคมผู้ดูแลผู้พิการ - นโยบายภาครัฐที่ให้ความสำคัญกับสังคมผู้พิการในการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน	- สมาชิกในครอบครัวต้องไปทำงานทั้งให้ผู้พิการอยู่ตามลำพัง หรืออยู่กับเด็ก	- ให้ความรู้เรื่องการช่วยตนเองแก่ผู้พิการ และจัดให้ผู้พิการมีกิจกรรมทำร่วมกับผู้อื่น	สภาองค์กรชุมชน, พอช., ศพค. ชมรมผู้พิการ, สปสช., รพสต., อสม., อพม., กองทุนสวัสดิการชุมชน,
อุปสรรค - นโยบายภาครัฐมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย			

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบ้านด่าน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

- 1.ประชุมสภาองค์กรชุมชนทบทวนแผน วิเคราะห์แผน เลือกแผน เสนอแผนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2.ประชุมสร้างความเข้าใจ ร่วมกับเทศบาลตำบลบ้านด่าน กลุ่มองค์กรและหน่วยงานต่างๆในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกในครอบครัว โดยเชื่อมโยง งบประมาณ บุคลากร องค์ความรู้และสถานที่

3. ส่งเสริมการสร้างรายได้ในการดูแลคุณภาพชีวิตให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุ, ผู้ดูแลผู้ด้อยโอกาสและผู้ดูแลผู้พิการในชุมชน และลงพื้นที่เยี่ยมผู้ดูแลคุณภาพชีวิตคนพิการโดยสมาชิกในครอบครัว
4. สสำรวจข้อมูลผู้เดือนร้อนที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตด้านสังคมในตำบล (เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูล)
5. สรุปและติดตามผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียนจากโครงการ

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอรัญประเทศ จังหวัด สระแก้ว

วิสัยทัศน์ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนในตำบลด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ด้านสุขภาพ ด้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบ้านด่าน จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวผู้ดูแลผู้พิการอย่างยั่งยืนตำบลบ้านด่าน เพื่อส่งเสริม และเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกในครอบครัวแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการสร้างรายได้ สร้างอาชีพเพื่อการดูแลตนเองและครอบครัวอย่างยั่งยืน โดยการประสานงานความร่วมมือกับภาคหน่วยงานให้เข้ามาสนับสนุนองค์ความรู้ พัฒนาอาชีพ ส่งเสริมด้านสุขภาพะ มุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี รวมถึงดำเนินการเรื่องสำรวจข้อมูลผู้เดือนร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน เพื่อนำข้อมูลมาสู่การวางแผนการแก้ไขปัญหา รวมถึงการเสนอแนวทางการแก้ไขกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	กศน.จังหวัดสระแก้ว	สนับสนุนองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ การทำไข่เค็ม การทอดเสือกก เพื่อส่งเสริมรายได้ให้กับผู้สูงอายุและครอบครัวผู้พิการ
2	เทศบาลตำบลบ้านด่าน	สนับสนุนบุคลากรในการลงพื้นที่สำรวจบ้านผู้เดือนร้อนในตำบล ร่วมกับผู้นำในแต่ละหมู่บ้าน
3	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)	โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถชุมชนตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาท้องถิ่น

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากปัญหาในเรื่องอาชีพ รายได้เทศบาลตำบลบ้านด่านมีผู้ดูแลผู้พิการ จำนวน 200 คน มีทั้งผู้ดูแลและผู้พิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ต้องพึ่งพาครอบครัวผู้ที่มีรายได้จากเงินสงเคราะห์ ทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต คณะทำงานสภาองค์กรเทศบาลตำบลบ้านด่าน จึงประสานความร่วมมือกับ กศน.จังหวัดสระแก้ว เพื่อเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมองค์

ความรู้ในการประกอบอาชีพ การทำไข่เค็ม ให้กับครอบครัวดูแลผู้พิการซึ่งบางรายก็เป็นผู้สูงอายุด้วย การอบรมพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพ มีผู้เข้าร่วมในโครงการ จำนวน 20 ครอบครัว เป็นการนำร่องโครงการเพื่อไปขยายผลต่อผลการจากอบรมในครั้งนี้ทำให้ผู้เข้าร่วมมีช่องทางในการหารายได้ สร้างอาชีพ และเป็นการนำสิ่งที่มีอยู่ในตำบลมาแปรรูปเพื่อจำหน่ายเพิ่มมูลค่าของสินค้า เพิ่มรายได้ เป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพ และยังส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการมีกิจกรรมทำในระหว่างวัน สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือดูแลและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดการพัฒนาแกนนำในตำบลเพิ่มขึ้น 20 ในการช่วยเป็นวิทยากรอบรมต่อยอดอาชีพในคราวต่อไป

นอกจากดำเนินงานเรื่องการแก้ไขปัญหาด้านอาชีพ รายได้แล้ว ปัญหาสำคัญที่มีในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านด่าน คือเรื่องที่อยู่อาศัยที่ทรุดโทรม การลงสำรวจข้อมูลผู้เดือนร้อนด้านที่อยู่อาศัย โดยผู้นำท้องที่ ทุกหมู่บ้าน ร่วมกับคณะกรรมการ สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบ้านด่าน และสำนักงานเทศบาลตำบลบ้านด่าน ลงสำรวจข้อมูล จำนวน 7 หมู่บ้าน ผลจากการลงพื้นที่สำรวจ ได้ข้อมูลผู้เดือนร้อนจำนวน 100 ครอบครัว ในเบื้องต้น

คณะทำงานจะเปิดประชุมสภาเพื่อนำข้อมูลมาดูร่วมกัน ออกแผนพัฒนาเข้าสู่กระบวนการรับรองผู้เดือดร้อนของแต่ละหมู่ จัดลำดับผู้เดือดร้อน ดำเนินการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการแก้ไขปัญหาผ่านโครงการบ้านพอเพียงชนบทในปีต่อไป

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากการดำเนินงานทำให้เห็นสภาพปัญหาผู้เดือดร้อนของคนในตำบลมากขึ้น เห็นการช่วยเหลือกันจากคนในพื้นที่ และการทำงานร่วมกับหน่วยงาน ผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น รวมถึงดำเนินการเสนอแผนของตำบลเพื่อบรรจุเข้าแผนกับหน่วยงานต่อไป

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย โดยการเสนอขอรับงบประมาณจาก พอช. เพื่อดำเนินงานโครงการบ้านพอเพียงชนบทในปี 2565

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ   นาง พิมพ์ มีเจริญ
ตำแหน่ง   ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบ้านด่าน
เบอร์โทร   0871454958

**บ้านพอเพียง สร้างการมีส่วนร่วม พัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน
สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลป่าไร่ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว**

1.บริบทพื้นที่

ประวัติความเป็นมาของเทศบาลตำบลป่าไร่ เดิมทีเป็นตำบลท่าข้ามเดิม และได้แยกตำบลมาในภายหลัง ในช่วงภัยสงคราม เทศบาลตำบลป่าไร่ได้รับผลกระทบจากสงครามช่วงชิงดินแดนของเขมร 3 ฝ่าย ทำให้ราษฎรในตำบลได้รับความเดือดร้อน จากสงครามดังกล่าวอยู่เป็นเวลานาน ทำให้ชีวิตของคนที่นี่ค่อนข้างยากจน อาชีพส่วนใหญ่ เพาะปลูกอ้อย มันสำปะหลัง ข้าว ตำบลป่าไร่ เป็นตำบลที่มีชนหลายชาติอาศัยอยู่ร่วมกัน อาทิเช่น ไทย, ไทย-โคราช, ลาว, กัมพูชา, ญ้อ, เวียดนาม ทำให้ค่อนข้างมีวัฒนธรรมประเพณีหลากหลาย แม้แต่ภาษาพูด อาทิ ภาษาญ้อ ภาษากัมพูชา ภาษาลาว ภาษาไทย และ ไทย-โคราช

จำนวนครัวเรือน 6,977 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 7,784 คน จำนวนหมู่บ้านมี 9 หมู่บ้าน

เขตติดต่อ ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลหนองสังข์ , ตำบลหนองม่วง และตำบลโนนหมากมุ่นอำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลรัญประเทศ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วและราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลโนนหมากมุ่น อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว และราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบ้านใหม่หนองไทร , ตำบลบ้านด่าน และตำบลรัญประเทศอำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

เทศบาลตำบลป่าไร่ ส่วนใหญ่เป็นที่ดินที่เป็น สปก ทบ 5 และออกโฉนดได้เป็นบางส่วน เลยทำให้ประชาชนเดือนร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย และ ที่ดินทำกิน แถมยังติดแนวชายแดนแคทางกั้นกลาง ยังขาดรายได้ต่อการดำรงชีวิตชีพในชุมชน สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ส่งผลให้คนตกงาน ถูกไล่ออก ธุรกิจเศรษฐกิจค้าขายย่ำแย่ ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยไม่มีความมั่นคงแข็งแรง บ้านเรือนทรุดโทรม ผู้สูงอายุ คนด้อยโอกาส คนมีรายได้น้อย คุณภาพชีวิตไม่ดี รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต ประชากรสังคมสูงวัยมีมากขึ้น

ด้านสังคม ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการรวมกลุ่มทางสังคม ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะน้อย คุณภาพชีวิต ที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรม จากปัญหาเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตไม่ดี โดยเฉพาะแหล่งที่อยู่อาศัย สภาพบ้านเรือนชำรุด ฝูพัง เสื่อมโทรม

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ยังไม่มีผังเมือง/ผังชุมชน รองรับการพัฒนาตัว ประชากรอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจาย /มีการขยายครัวเรือนเพิ่ม ทำให้ไฟฟ้าไม่เพียงพอพบปัญหาไฟฟ้าตกบ่อยครั้ง บางพื้นที่น้ำประปาเข้าถึงไม่ถึง

ด้านสาธารณสุข โควิด-19 ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคโควิด ทำให้ประชาชนยังไม่มีมาตรการที่ดูแลป้องกันดีพอ เป็นเพียงการป้องกันตนเอง การเว้นระยะห่างทางสังคม หน้ากากอนามัยเท่านั้น ประชาชนได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันจำนวนน้อย

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้ แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครีวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัด เวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถ ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้งานแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

วิสัยทัศน์ คุณภาพชีวิตดี อาชีพชุมชนยั่งยืน บูรณาการเชื่อมโยงภาคี

เป้าหมาย เปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พัฒนาสร้างอาชีพเกิดรายได้ ลดรายจ่ายอย่างยั่งยืนเชื่อมโยงภาคี

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากปัญหาด้านที่อยู่อาศัยไม่มีความมั่นคงแข็งแรง บ้านเรือนทรุดโทรม เสื่อมโทรม คุณภาพชีวิตไม่ดี ทาง สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลป่าไร่ ได้มีการจัดประชุมหารือเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน ท้องถิ่นของผู้ที่เดือดร้อนในพื้นที่ มีการจัดประชุมมติประชาคมหมู่บ้านในแต่ละพื้นที่ ร่วมกับคณะกรรมการสภา องค์กรชุมชนฯและคณะกรรมการบริหารเทศบาลฯ จัดการประชุมหารือสภาองค์กรชุมชนฯ เพื่อออกแบบแนว

ทางการแก้ไขปัญหา จัดชุดคณะทำงานเพื่อลงพื้นที่สำรวจผู้เดือดร้อนทั้งเทศบาล รวม 9 หมู่บ้าน พบผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย 65 หลังคาเรือน จากจำนวนครัวเรือน 1,456 หลังคาเรือน

คณะทำงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยเทศบาลตำบลป่าไร่

นายสุพจน์	เขียนโพธิ์	ประธาน
นายชาติรี	เขียนโพธิ์	รองประธาน
นายเทพพร	รังกลาง	คณะทำงาน
นางสมัย	ศาลาแดง	คณะทำงาน
นายทองศักดิ์	ทิศกระโทก	คณะทำงาน
นายวันชัย	ขาวน้ำอ้อม	คณะทำงาน
นางละมัย	โหมกระโทก	คณะทำงาน
นายสัญญา	ไชยเจริญ	คณะทำงาน
นางสง่า	บุญยู	เลขา
นางกรกมล	อยู่คง	คณะทำงาน

ข้อมูลผู้เดือดร้อนที่อยู่อาศัยทั้งตำบล

หมู่บ้าน	ครัวเรือนผู้เดือดร้อน	กลุ่มผู้เดือดร้อนที่สำรวจทั้งหมด		แยกประเภทผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย			
		ที่อยู่อาศัย	ที่ดินทำกิน	เดือดร้อน	ผู้พิการ	ผู้สูงอายุ	ผู้ยากไร้
1.บ้านโคก	9	-	-	9	-	-	-
2.บ้านป่าไร่	7	-	-	7	-	-	-
3.บ้านหนองหญ้าเมย	3	-	-	3	-	-	-
4.บ้านหนองหญ้าปล้อง	10	-	-	10	-	-	-
5.บ้านภูน้ำเกลี้ยง	8	-	-	8	-	-	-
6.บ้านหนองหมากบี่	4	-	-	4	-	-	-
7.บ้านดงสูง	5	-	-	5	-	-	-
8.บ้านป่าไร่ใหม่	10	-	-	10	-	-	-
9.บ้านใหม่ดิงาม	9	-	-	9	-	-	-
รวม	65	-	-	65	-	-	-

แผนพัฒนาที่อยู่อาศัย

ปีงบประมาณ	แผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2564	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย จำนวน 5 หลัง	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2565	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย จำนวน 15 หลัง	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2566	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย จำนวน 15 หลัง	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2567	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย จำนวน 15 หลัง	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2568	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย จำนวน 15 หลัง	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลตำบลป่าไร่	-สนับสนุนการสำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยบ้านพอเพียงร่วมกับสภาองค์กรชุมชน -สนับสนุนงบประมาณด้านช่าง วัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติม เพื่อให้การซ่อมแซมบ้านเรือนมีความมั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น เป็นงบสนับสนุนด้านช่าง วัสดุ ซ่อมแซมบ้าน 5 ครัวเรือน เป็นเงิน 10,000 บาท -สนับสนุนการจัดกิจกรรมดูแลผู้สูงอายุบ้านพอเพียง การให้กำลังใจ กิจกรรมพัฒนาตนเองของผู้สูงอายุ
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-แนะนำการดูแลป้องกันตนเอง ให้ปลอดภัยจากโควิด การตรวจสุขภาพ การดูแลตนเอง -กิจกรรมช่วยเหลือประชาชน กลุ่มเสี่ยง ผู้ป่วยโควิด
3	ผู้นำชุมชน/ชาวบ้าน/ผู้มีจิตศรัทธา	-จิตอาสา ช่างชุมชน ในการช่วยเหลือ ซ่อมแซมบ้าน บริจาคผ้า ประตุนหน้าต่าง หลังคา สนับสนุนอาหารกลางวัน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย โครงการบ้านพอเพียงชนบทเทศบาลตำบลป่าไร่ ได้ดำเนินการช่วยเหลือครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ช่วยเหลือซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยไปแล้วทั้งสิ้น 5 ครัวเรือน จากผู้เดือดร้อนทั้งหมด 65 ครัวเรือน ช่วยให้ผู้เดือดร้อนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีที่อยู่อาศัยมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย มีสุขลักษณะที่ดีในถิ่นที่พักอาศัย สุขภาพกายจิตดีขึ้น

การซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยผู้ด้อยโอกาสให้มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัยแล้ว สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลป่าไร่ยังได้รับการสนับสนุนทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน ผู้มีจิตศรัทธาในพื้นที่เอง ได้บริจาคประตู่ ชักโครกห้องน้ำ ฝาผนัง หลังคา ฯลฯ ช่วยซ่อมแซมครัวเรือนผู้เดือดร้อนด้วย บ้างก็มาช่วยเป็นแรงงานอาสา ช่วยหิบบ้างไม้ ประตู่ ผสมปูนช่วยซ่อมแซมบ้านเรือน ในส่วนของท้องถิ่น ทางเทศบาลตำบลป่าไร่ได้สนับสนุนการสำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยบ้านพอเพียงร่วมกับสภาองค์กรชุมชน สนับสนุนงบประมาณด้านช่าง วัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติม เพื่อให้การซ่อมแซมบ้านเรือนมีความมั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น เป็นบสนับสนุนด้านช่าง วัสดุซ่อมแซมบ้าน เป็นเงิน 10,000 บาท จัดกิจกรรมดูแลผู้สูงอายุบ้านพอเพียง สนับสนุนการจัดกิจกรรมดูแลผู้สูงอายุบ้านพอเพียง การให้กำลังใจ กิจกรรมพัฒนาตนเองของผู้สูงอายุ รวมทั้งมีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มคนเปราะบางในชุมชน ที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือจากโครงการบ้านพอเพียงอีก 60 ครัวเรือน เพื่อประสานขอความช่วยเหลือจากผู้มีจิตศรัทธา ภาคเอกชนในพื้นที่ต่อไป

ตัวอย่างบ้านพอเพียงชนบท

สภาพบ้านเรือนทรุดโทรม ผนังบ้านทรุดโทรม หลังคาบ้านรั่วไม่ทนแดดทนฝน
ปัจจุบันได้ปรับปรุงเปลี่ยนผนังบ้าน เปลี่ยนหลังคาบ้านใหม่ ป้องแดด ฟ้าฝน ปลอดภัยดีมาก

สภาพความเดือดร้อน

หลังปรับปรุงซ่อมแซม

สภาพความเดือดร้อน

หลังปรับปรุงซ่อมแซม

6.ข้อค้นพบสำคัญ

ครัวเรือนผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ที่เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ภายหลังได้ช่วยเหลือปรับปรุงซ่อมแซมบ้านเรือนที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย ชาวบ้านมีการหารือพบปะกันบ่อยขึ้น ชาวบ้านมีความเป็นจิตอาสาร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน เกิดการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีต่างๆ

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนฯจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับตำบล เพื่อจัดทำรายละเอียด แผนงาน กิจกรรม การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย เพื่อกำกับติดตามการแก้ไขปัญหา รวมทั้งเสนอขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคี เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสระแก้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาชาดจังหวัดสระแก้ว ภาคเอกชน ผู้มีจิตศรัทธา ฯลฯ ช่วยเหลือสนับสนุนพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งด้านที่อยู่อาศัย การส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาด้านอาชีพในชุมชนสืบต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางกรกมล อยู่คง
ตำแหน่ง ผู้ประสานงาน
เบอร์โทร 081-354-9842

ซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส
สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

1.บริบทพื้นที่

เป็นพื้นที่ราบลุ่มอยู่ทางทิศตะวันออก ของอำเภอวัฒนานคร มีทั้งหมด 7 หมู่บ้านประกอบด้วย หมู่ 1 บ้านพร้าว หมู่ 4 บ้านสระหลวง หมู่ 5 บ้านเมือง หมู่ 7 บ้านจิก หมู่ 10 บ้านวัฒนานคร หมู่ 11 บ้านหนองคลอง และ หมู่ 12 บ้านหนองแสง มีคลองส่งน้ำเล็กๆไหลผ่าน อาชีพหลัก ค้าขาย ธุรกิจ เกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ แปรรูป ผลผลิต และรับจ้าง มีถนนหลักผ่านไปทางจังหวัดจันทบุรี และบุรีรัมย์ มีพื้นที่ 126,300 ไร่ (202 ตารางกิโลเมตร) ประชากร 5,981 คน จำนวนครัวเรือน 2,629 ครัวเรือน ประชาชนมีรายได้ เฉลี่ยไม่ถึง 38,000 บาท /คน/ปี มีผลิตภัณฑ์ข้าวหลามขึ้นชื่อ เลื่องลือหลวงพ่อบัว ร้อยเรียงเรื่องราวพระนเรศ เขตอรัญเรื่องการศึกษามูลา

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ชุมชนเทศบาลตำบลวัฒนานครเป็นชุมชนเมืองผสมกับชุมชนชนบท มีช่องว่างทางรายได้ จำเป็นต้องสร้าง วิถีความเท่าเทียมกันทางสังคม ส่วนใหญ่ยังคงมีปัญหาหนี้สิน ขาดสุขภาวะที่ดีมีปัญหาด้านสุขภาพ ขาดงบประมาณสนับสนุนกลุ่มอาชีพ ผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้นขาดการส่งเสริมอาชีพและการดูแลสุขภาพ โครงสร้าง พื้นฐานด้านถนน มีสภาพชำรุด เยาวชนและผู้ใช้รถขาดวินัยจราจร หอกระจายข่าวยังไม่ทั่วถึง ชาวชุมชนยังขาด จิตสำนึกสาธารณะในเรื่องการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับสถานการณ์การระบาดของ โควิด 19 แพร่ระบาดในพื้นที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความเสี่ยงสูง สุขภาพ จึงทำให้ธุรกิจหยุดชะงัก รายได้ไม่ พอกับรายจ่าย เกิดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากปัญหาของตำบล คณะทำงานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลวัฒนานคร ได้จัดประชุมคณะทำงานฯ เพื่อ สสำรวจข้อมูลรายละเอียด สภาพปัญหาของครัวเรือนปัญหาความเดือดร้อนในแต่ละด้าน นำข้อมูลความ ต้องการของชุมชนมาร่วมกันวิเคราะห์ ประชุมจัดทำแผนพัฒนาเพื่อให้เกิดแผนการแก้ไขปัญหาไปสู่การสร้าง รูปธรรมความสำเร็จของงานในพื้นที่ ร่วมกันจัดทำแผนของพื้นที่ ผ่านเวทีของสภาองค์กรชุมชน เสนอต่อ หน่วยงานภาคีเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถี ชีวิต วัฒนธรรม บุคลากรและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี เชื่อมโยงการทำงานกับกลุ่มองค์กร ภาคีเครือข่ายทั้งใน ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภา และส่งเสริมศักยภาพของแกนนำชุมชนในด้านเสริมอาชีพ รายได้ สร้างสุขภาวะที่ดี สนับสนุนให้มีการซ่อมบ้านพอเพียงในกลุ่มเปราะบาง ตลอดจนติดตามประสานแผน กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน

วิสัยทัศน์ สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลพัฒนานคร อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ลดความยากจน เชื่อมโยงชุมชนกับภาคี มีวิถีพึ่งตัวเองอย่างพอเพียง ลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ และได้วางเป้าหมายที่จะให้ชุมชนมีสุขภาวะที่ดี พึ่งตัวเองได้ตามวิถีพอเพียง

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลพัฒนานคร ได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานความร่วมมือตามแผนตามความต้องการของสภาองค์กรชุมชน เพื่อให้บรรลุไว้ในแผนพัฒนาของท้องถิ่นแต่ละองค์กรภาคีความร่วมมือ รวมทั้งนำข้อมูลจากการสำรวจเรื่องที่อยู่อาศัยในพื้นที่เทศบาลตำบลพัฒนานคร สู่กระบวนการดำเนินงานแก้ไข ตามประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ 2.การพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิต โครงการซ่อมแซมบ้านให้กับผู้เดือดร้อน ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส เพื่อสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยของประชาชน คณะทำงานสภาองค์กรชุมชนได้จัดทำแผนเพื่อเสนอรับงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ปี 2564 จำนวน 10 ครั้วเรือน งบประมาณ 180,000 บาท และในช่วงภาวะวิกฤติจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้มีการประสานงานความร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายภาคีในพื้นที่ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนอาสาสมัครในการคัดกรองป้องกันเชื้อโควิด มอบถุงยังชีพให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากมาตรการควบคุมโรค และนำผู้สัมผัสเสี่ยงสูงกักตัว ณ LQ เทศบาลตำบลพัฒนานคร พยายามเชื่อใจในสถานที่ที่มีการรวมกลุ่ม เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดในพื้นที่

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	เทศบาลตำบลพัฒนานคร	-สนับสนุนบุคลากร การดำเนินงานเรื่องการซ่อมบ้านพอเพียง -การบรรจุแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลพัฒนานครที่ 4.การพัฒนาด้านสังคมแผนงานสังคมสงเคราะห์ : 1. งานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ ในโครงการบ้านผู้สูงอายุ,ผู้พิการ,ผู้ยากไร้,ผู้ด้อยโอกาส ปี 2561-2565 ปีละ 100,000 บาท

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
		-เจ้าหน้าที่จากกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ลงพื้นที่ตั้งจุดคัดกรองความเสี่ยงการแพร่ระบาดโควิด 19 ออกปฏิบัติงานพ่นยาฆ่าเชื้อในจุดที่มีการรวมกลุ่มสถานที่กลาง ตลาด วัด โรงเรียนฯลฯ และลงพื้นที่สอบสวนโรค ร่วมกับฝ่ายปกครอง ทีมงาน อสม. นำผู้สัมผัสเสี่ยงสูงกักตัว ณ LQ เทศบาลตำบลพัฒนานคร
2	รพ.สต. วัฒนา นคร	สนับสนุนการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุ ให้ความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพของคนในชุมชน ต่อการรับมือสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด19
3	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	-โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถชุมชน ตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาตำบล -โครงการบ้านพอเพียงชนบท 10 หลัง 180,000 บาท

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

ในสภาวะสถานการณ์ปัญหาที่ตำบลมี การแก้ไขปัญหาในเรื่องการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของสูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส จึงเป็นเรื่องที่สำคัญและต้องเร่งดำเนินการแก้ไขโดยการจัดทำข้อมูลความต้องการของประชาชนในตำบล จากที่มีการสำรวจพบผู้เดือดร้อน จำนวน 91 หลัง ซึ่งทางคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน ได้จัดทำโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) ผ่านโครงการบ้านพอเพียงชนบท ได้มีการแก้ไขปัญหาไปแล้ว จำนวน 79 ครั้วเรือน ในปี 2560 จำนวน 50 ครั้วเรือน ปี 2563 จำนวน 19 ครั้วเรือน และในปี 2564 จำนวน 10 ครั้วเรือน เป็นการซ่อมแซมบ้านให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน ทั้ง 17 ชุมชน 7 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลพัฒนานคร ในส่วนที่จำเป็นเร่งด่วน เช่น หลังคา เสาบาน พื้นบ้าน ฝาผนัง ห้องน้ำ เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยมีบ้านที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในกระบวนการแก้ไขปัญหาคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนได้ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ โดยเฉพาะเทศบาลตำบลพัฒนานคร ที่ร่วมในกระบวนการดำเนินงานตั้งแต่เรื่องการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน การสนับสนุนเรื่องการลงพื้นที่ซ่อมแซมบ้านให้กับผู้ด้อยโอกาส พร้อมกันนี้สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลพัฒนานคร ได้เสนอแผนเรื่องการแก้ไข

ปัญหาที่อยู่อาศัย ตามประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ 2. การพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิต โครงการขอซ่อมแซมบ้านให้กับผู้เดือดร้อน ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส เพื่อสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยของประชาชน ในโครงการพัฒนาแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 - 2565) เทศบาลตำบลพัฒนานคร อำเภอพัฒนานคร

ก. ยุทธศาสตร์ที่ 2 : เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณภาพของประชาชนให้มีความอยู่ดี มีคุณภาพชีวิต และมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี
ข. ยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลพัฒนานคร : 1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลพัฒนานคร : 1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลพัฒนานคร : 1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ปี	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (แผนปีงบประมาณ 2561)	ผลสัมฤทธิ์					ตัวชี้วัด (KPI)	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
1	โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี	ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี	25,000	30,000	35,000	35,000	35,000	ร้อยละ 100	ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี	กองการศึกษา
2	โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส	เพื่อส่งเสริมให้ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตที่ดี	ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี	10,000	15,000	15,000	15,000	15,000	ร้อยละ 100	ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี	กองการศึกษา
3	โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการ	เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุและผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดี	ผู้สูงอายุและผู้พิการที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี	10,000	15,000	15,000	15,000	15,000	ร้อยละ 100	ผู้สูงอายุและผู้พิการที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี	กองการศึกษา

จังหวัดสระแก้ว ได้รับการบรรจุแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลวัฒนานครที่ 4.การพัฒนาด้านสังคม
แผนงานสังคมสงเคราะห์ : 1. งานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ ในโครงการบ้านผู้สูงอายุ,ผู้พิการ,ผู้ยากไร้
,ผู้ด้อยโอกาส ปี 2561- 2565 ปีละ 100,000 บาท

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
4	โครงการดำเนินงานของศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำ ชุมชน	เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการสงเคราะห์ ราษฎร	จัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎร ประจำชุมชนทุกชุมชน	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	จัดตั้งศูนย์ บริการผู้มี ประสิทธิภาพ มากขึ้น	ผู้ปวยโรคเอดส์ ได้รับการสงเคราะห์	กอง การศึกษา
5	โครงการบ้านผู้สูงอายุ,ผู้พิการ, ผู้ยากไร้,ผู้ด้อยโอกาส	เพื่อสนับสนุนข้อ จำกัดของชุมชน รวมทั้งในกรณี ที่ บำรุงรักษาให้กับ ประชาชน	จัดกิจกรรมโครงการบ้าน ผู้สูงอายุ, ผู้พิการ,ผู้ยากไร้, ผู้ด้อยโอกาส	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	สร้างบ้านให้ผู้ ยากไร้ จำนวน 1 หลัง	ผู้ยากไร้มีบ้านพัก อาศัย	กอง การศึกษา
รวม 5 โครงการ				200,000	200,000	200,000	200,000	200,000			

ซ่อมหลังคา พื้น ฝ้าบ้าน

สภาพก่อนการดำเนินการ

ภาพหลังดำเนินการ

ผลการดำเนินการซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการซ่อมแซมบ้านตามโครงการบ้านพอเพียงชนบท ปี 2564 จำนวน
10 หลัง ซ่อมแซมเสร็จเรียบร้อยแล้ว 10 หลัง ทำการตรวจสอบการซ่อมแซมบ้านพอเพียงพร้อมส่งมอบโครงการ
ให้เจ้าของบ้านและ ได้มอบ กล้าพันธุ์ผักสวนครัว แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ โดยมี ประธาน รองประธาน เลขานุการ

ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้แทน นอกจากนั้นยังแนะนำให้สำรวจผู้ที่อยู่ในกลุ่มเปราะบางเพื่อเตรียมเสนอขอการสงเคราะห์
ขอรับการสนับสนุนจากโครงการต่อไป

ในภาวะที่มีผลกระทบจากการแพร่ระบาดโควิด 19 สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลพัฒนานครได้มีส่วน
สำคัญในการประสานแผนกับหน่วยงานท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายในการเชื่อมโยงความต้องการแก้ไขปัญหาชุมชน
ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน ได้
มีการประสานงานความร่วมมือกับกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลตำบลพัฒนานคร องค์กรเครือข่ายภาคี ทีมงาน อสม. ผู้นำใน
พื้นที่ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนอาสาสมัครในการคัดกรอง
ป้องกันเชื้อโควิด19 มอบถุงยังชีพให้กับผู้ได้รับผลกระทบจาก
มาตรการควบคุมโรค และนำผู้สัมผัสเสี่ยงสูงกักตัว ณ LQ เทศบาล
ตำบลพัฒนานคร พ่นยาฆ่าเชื้อในสถานที่ที่มีการรวมกลุ่ม การคัดกรองป้องกันโควิดเมื่อมีการรวมตัวของสมาชิก
ชุมชน ทั้งยังได้เยี่ยมเยียนให้กำลังใจในกลุ่มผู้เปราะบางของชุมชนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดในพื้นที่

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การเชื่อมโยงประสานแผน กับภาคีที่มีศักยภาพเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน องค์กร
ที่มีความเข้มแข็งจะสามารถพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ จะต้องทำให้หน่วยงานในพื้นที่ต้นตอตระหนักถึงการแก้ปัญหา
การพัฒนาในการนำความร่วมมือของสมาชิกชุมชนมาช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยเฉพาะ
ในช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิดจะเป็นโอกาสที่จะร่วมมือกันทำแผนพัฒนาระยะสั้น และระยะยาวในแบบพึ่งพา

ตนเองมากขึ้น เช่น การทำอาชีพเสริมรายได้ การลดรายจ่ายในครัวเรือน การซ่อมแซมบ้านพอเพียงด้วยความร่วมมือของชุมชน การป้องกันอุบัติเหตุทางถนน ด้วยการรณรงค์เป็นแบบอย่างและรักษาวินัยจราจร การนำผู้สูงอายุมาช่วยในการทำกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม และเสริมอาชีพลดรายจ่ายในครัวเรือน สามารถดำรงตนคงอยู่ในวิถีพอเพียงต่อไป

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

- 1.ประสานงานให้ทุกองค์กรมีส่วนร่วมในการกระบวนการพัฒนาพื้นที่ในทุกมิติ
- 2.ประชุมหารือเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อบรรจุแผนพัฒนาในแต่ละด้านและขอรับการสนับสนุนงบประมาณ เช่น ในด้านการฝึกอบรม อุปกรณ์และงบประมาณระยะยาวในภายหน้า
- 3.นำผู้สูงอายุที่มีความสามารถและมีประสบการณ์ มาตั้งเป็นกลุ่มเพื่อขับเคลื่อนในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการทำงานในพื้นที่ไปพร้อมๆกัน
- 4.สร้างกิจกรรมจิตสำนึกสาธารณะให้เกิดกับเยาวชน ผู้ปกครอง ผู้สูงอายุ ได้ร่วมมือสร้างสรรค์สังคมโดยมีผู้นำชุมชนเป็นผู้ทำตนเป็นแบบอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายวีระเดช กุลวัฒน์

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลวัฒนานคร

เบอร์โทร 089-1076721

เพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน ลดรายจ่ายครัวเรือน สร้างอาชีพในยุคโควิด
สภาองค์กรชุมชนตำบลเขานกรรจ์ อำเภอเขานกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว

1.บริบทพื้นที่

ตำบลเขานกรรจ์ มีความเชื่อจากชาวบ้านที่ถ่ายทอดสืบกันว่า เขานกรรจ์แห่งนี้ เป็นจุดที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชสมัยที่ทรงเป็นพระยาวชิรปราการ ได้ทรงรวบรวมคนไทยจากชุมนุมต่าง ๆ เพื่อกอบกู้เอกราชตอนเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ได้ทรงกระทำพิธี ออ-กัณฑ์ ซึ่งถือว่าเป็นพิธีตัดไม้ข่มนามที่สำคัญ โดยพระผู้มีพลังจิตสูงเป็นผู้ทำพิธีให้โดยการเพ่งกลืน เพื่อเรียกจิตวิญญาณของชุมนุมต่าง ๆ ที่สำคัญทั้ง 5 ชุมนุม มาประชุมกันแล้วทรงกำหนดจิตวิญญาณของชุมนุมทั้ง 5 พร้อมทั้งทำพิธี ตัดไม้ข่มนาม หลังจากเสด็จพิธีแล้วจึงยกทัพไปตีชุมนุมทั้ง 5 จนสามารถรวมเป็นหนึ่งเดียว และกอบกู้เอกราชสำเร็จ และจากพิธีดังกล่าวจึงเรียกว่า"เขานอ-กัณฑ์" แต่มาเพี้ยนเสียงเป็น "เขานกรรจ์" จนทุกวันนี้

ตำบลเขานกรรจ์ มีเนื้อที่โดยประมาณ 93.98 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตปกครองเป็น 8 หมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านที่ในเขต อบต. เต็มทั้งหมู่บ้าน จำนวน 6 หมู่บ้าน ได้แก่หมู่ที่ 1,2,7,8,10,11 และจำนวนหมู่บ้านที่ในเขต อบต. บางส่วน จำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่หมู่ที่ 6,9 ประชากรทั้งตำบลทั้งสิ้น 3,999 คน แยกเป็นชาย 2,016 คน เป็นหญิง 1,983 คน มีจำนวน ครัวเรือน 1,473 ครัวเรือน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำด้านการเกษตรมีไม่เพียงพอต่อการผลิตการเกษตรในพื้นที่ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ส่งผลต่อพืชผลการเกษตรในพื้นที่

ด้านราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ไม่ได้ราคา ประชาชนขาดความรู้ทักษะในการแปรรูปผลผลิตผลการเกษตรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผลผลิตการเกษตร เศรษฐกิจตกต่ำจากโควิด-19 คนว่างงาน ตกงาน คนด้อยโอกาส ผู้สูงอายุได้รับผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต คนทั่วไปภูมิลำเนาเดิม

ด้านสังคม พบว่าที่อยู่อาศัยไม่มีความมั่นคงแข็งแรง จากการที่ประชาชนในพื้นที่มีรายได้น้อย อาชีพส่วนใหญ่รับจ้างทั่วไป ส่งผลให้ที่อยู่อาศัยในปัจจุบันทรุดโทรม ไม่แข็งแรง คุณภาพชีวิตไม่ค่อยดี ด้านสุขภาพ สภาพพื้นที่มีโรงงานอุตสาหกรรม ใกล้จังหวัดปริมณฑล คนต่างถิ่นมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการลักเล็กขโมยน้อย ลักลอบจำหน่ายยาเสพติดในพื้นที่

ด้านสาธารณสุข โควิด-19 ส่งผลให้การรวมตัวดำเนินกิจกรรมทางสังคมมีข้อจำกัด การเฝ้าระวังสุขภาพของคนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 คนว่างงานจากผลกระทบการจ้างงาน

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้ แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัด เวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถ ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้งานการแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากสภาพปัญหาผลกระทบภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ซึ่งส่งผลต่อการว่างงาน การลดการใช้จ่ายใช้สอย ในครั้วเรือน เศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนขาดรายได้ สภาองค์กรชุมชนตำบลเขาฉกรรจ์ จึงได้ปรึกษาหารือกับกลุ่ม ผู้นำ องค์กรชุมชน สมาชิกในชุมชน เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น จึงเห็นควรให้มีการช่วยเหลือบรรเทาปัญหา ความเดือดร้อนด้านเศรษฐกิจให้กับประชาชน โดยเฉพาะความมั่นคงทางอาหาร ลดรายจ่ายการใช้จ่ายใช้สอย ค่าอาหาร เพื่อแบ่งเบาภาระรายจ่ายในครั้วเรือน จึงดำเนินกิจกรรมส่งเสริมอาชีพผลิตเห็ดนางฟ้าภูฐาน ให้กับ ประชาชน คนว่างงาน กลุ่มแม่บ้าน ผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด ได้มาเรียนรู้วิธีการผลิตเห็ดนางฟ้าเพื่อสร้างรายได้ สร้างแหล่งอาหารไว้บริโภคในครั้วเรือน ลดรายจ่ายในครอบครัว โดยได้จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนจาก กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 20,000 บาท เพื่อดำเนินกิจกรรมดังกล่าว

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาฉกรรจ์	-สนับสนุนสถานที่ประชุมองค์กรชุมชน -สนับสนุนโครงการรณรงค์หมู่บ้านสุขภาพดีถ้วนหน้า โดยมีการฝึกอบรมให้ความรู้ ดูแลสุขภาพผู้ป่วยสูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-แนะนำให้ความรู้การดูแลสุขภาพ การป้องกันตนเอง จากโควิด-19
3	กศน.ตำบล	-สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ แนะนำ การออกกำลังกาย การดูแลสุขภาพ
4	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์สระแก้ว	สนับสนุนโครงการส่งเสริมอาชีพผลิตเห็ดนางฟ้าภูฐาน งบประมาณ 20,000 บาท ให้กับประชาชน คนว่างงาน กลุ่มแม่บ้าน ผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด จำนวน 20 ครัวเรือน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

กิจกรรมส่งเสริมอาชีพผลิตเห็ดนางฟ้าภูฐาน ให้กับประชาชน คนว่างงาน กลุ่มแม่บ้าน ผู้ได้รับผลกระทบจากโควิดนั้น ทางสภาองค์กรชุมชนมีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนว่างงาน แม่บ้าน คนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด มาเรียนรู้วิธีการผลิตเห็ดนางฟ้าเพื่อสร้างรายได้ สร้างแหล่งอาหารไว้บริโภคในครัวเรือน ลดรายจ่ายในครอบครัว โดยได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 20,000 บาท เพื่อดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ตั้งแต่ การจัดหาวิทยากรมาแนะนำให้ความรู้ การจัดเตรียมวัสดุ ก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าภูฐาน โดยอบรมให้ความรู้ฝึกปฏิบัติ ระหว่างวันที่ 27-28 พฤษภาคม 2564 มีผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน

ผลจากการที่สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ได้มอบก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าภูฐานแก่สมาชิกทั้ง 20 คน จำนวนคนละ 10 ก้อน เพื่อนำไปเพาะเลี้ยงในบ้าน พบว่าก้อนเชื้อได้เจริญเติบโตเป็นแหล่งอาหารโปรตีนให้กับสมาชิกทั้ง 20 ครัวเรือน ช่วยให้สมาชิกลดรายจ่ายในครัวเรือน ที่ต้องซื้ออาหาร ประมาณ 2,000 บาท/ครัวเรือน ทั้งนี้ก้อนเชื้อเห็ดมีอายุประมาณ 3 เดือน ขณะเดียวกันยังก่อเกิดกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้าภูฐาน เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปรวมกลุ่ม ผลิตเห็ดนางฟ้าจำหน่ายในหมู่บ้านต่อไป

6.ข้อค้นพบสำคัญ

จากปัญหาโควิดในขณะนี้ สภาองค์กรชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะด้านรายได้ รายจ่ายในการจับจ่ายค่าอาหารดำรงชีพนั้น ส่งผลให้สภาองค์กรชุมชนได้รับการยอมรับจากชุมชน หน่วยงานภาคีในพื้นที่มากขึ้น เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เข้าถึงกลุ่มคนเดือดร้อน ประชาชนในพื้นที่ ขณะเดียวกันยังสร้างรายได้หมุนเวียนในชุมชนจากการจำหน่ายเห็ดนางฟ้าภูฐาน

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

จัดกิจกรรมช่วยเหลือด้านอาชีพแก่ประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะการลดรายจ่ายในครัวเรือน การปลูกผักกินเอง การฝึกอาชีพระยะสั้นสร้างรายได้ให้กับสมาชิก จัดหาตลาดนัดชุมชนจำหน่ายสินค้า

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายชาลี ศิลรัตน์
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลเขาฉกรรจ์
เบอร์โทร. 098-2722017

แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยคนด้อยโอกาส สภาองค์กรชุมชนตำบลไทยอุดม อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

1.บริบทพื้นที่

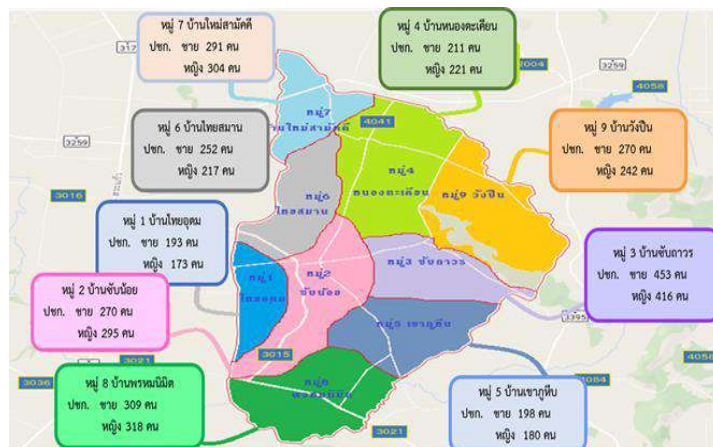
ตำบลไทยอุดมเดิมเป็นหมู่บ้านอยู่ในเขตตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร พ.ศ.2511 ได้จัดตั้งขึ้นเป็นหมู่บ้านชื่อว่า บ้านซับน้อย โดยมีผู้ใหญ่บ้าน คือนายสว่าง ทวีผล และถูกจัดตั้งให้เป็นตำบลไทยอุดม เมื่อ พ.ศ.2522 โดยขึ้นอยู่กับกิ่งอำเภอคลองหาด ต่อมา พ.ศ.2533 กิ่งอำเภอคลองหาดจึงได้ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอ ตำบลไทยอุดม ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ตั้งอยู่ทิศตะวันตกของอำเภอคลองหาด ติดกับอำเภอคลองหาด มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 47.28 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นอื่นๆดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลคลองไถ่เลื่อน จังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลวังใหม่ จังหวัดสระแก้ว

พื้นที่ตำบลไทยอุดม เป็นที่ราบเชิงเขาและภูเขา มีป่าไม้สมบูรณ์ขนาด 800 ไร่ มีแหล่งน้ำลำคลอง จำนวน 11 สาย พื้นที่ทางทิศตะวันออก มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบเชิงเขา ใช้เป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ พื้นที่ทางทิศตะวันตก มีลักษณะเป็นที่ราบใช้เป็นที่ตั้งชุมชนและใช้ในการเกษตรกรรม

แบ่งเขตการปกครอง เป็น 9 หมู่บ้าน

ประกอบด้วยหมู่บ้าน หมู่1 บ้านไทยอุดม , หมู่2 บ้านซับน้อย , หมู่3 บ้านซับถาวร , หมู่4 บ้านหนองตะเคียน , หมู่5 บ้านเขาภูหีบ , หมู่6 บ้านไทยสมาน , หมู่7 บ้านใหม่สามัคคี , หมู่8 บ้านพรหมนิมิต , หมู่9 บ้านวังปิ่น

อาชีพส่วนใหญ่ทำไร่ พืชที่ปลูกได้แก่ ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย มะละกอ ฝ้าย และทานตะวัน เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ นอกจากนี้ยังมีพืชสวนที่ขึ้นชื่อคือ ชมพู่ ลำไย สวนส้ม กล้วยไข่

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาด้านการเกษตร ขาดแคลนแหล่งน้ำในการทำเกษตร น้ำไม่เพียงพอในฤดูแล้ง ไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำที่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภคแหล่งน้ำลำคลอง มีความตื้นเขิน ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้สำหรับฤดูแล้ง

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ประชาชนรายได้ไม่เพียงพอ ผลผลิตด้านการเกษตรตกต่ำ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ การแปรรูปสินค้าการเกษตร การตลาด ไม่มีกลุ่มอาชีพเสริม

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรการเผาป่า และต่อซังข้าว/ข้าวโพด/อ้อยหลังการเก็บเกี่ยว ส่งผลกระทบด้านมลพิษ เกิดฝุ่นควัน หายใจไม่สะดวกส่งผลกระทบต่อสุขภาพ รวมถึงการใช้ยาปราบศัตรูพืชเยอะส่งผลต่อสุขภาพทั้งเกษตรกรและผู้บริโภค

ปัญหาด้านสุขภาพชุมชนสุขภาพของประชาชนในชุมชน, ผู้สูงอายุ, คนพิการ, โรคเบาหวานและความดัน, ขาดสถานที่ออกกำลังกายในหมู่บ้าน ปัญหาเรื่องการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ส่งผลกระทบทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคม

ปัญหาด้านการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพชุมชนขาดความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ

ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ที่ไม่มั่นคง สภาพบ้านเรือนเป็นครุฑเรือนดั้งเดิมในชนบท มีความเก่า ผุพัง บางหลังอาศัยอยู่หลายคน เกิดความแออัด ครอบครัวยากจน เป็นผู้พิการ ผู้สูงอายุ

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนตำบลไทยอุดม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครุฑเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการที่สภาองค์กรชุมชนตำบลไทยอุดม ได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงได้จัดทำโครงการบ้านพอเพียง เพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลไทยอุดม ได้สร้างความเข้าใจในกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ รวมไปถึงประสานท้องที่ผู้นำชุมชน การจัดกลไกช่วยเหลือผู้เดือดร้อนในพื้นที่ กระตุ้นให้ส่วนราชการเห็นความสำคัญของปัญหาในเรื่องนี้ เข้ามาสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆได้อีกด้วย

สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จากการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนแต่ละครัวเรือนยังพบปัญหาคุณภาพชีวิตของชุมชนด้านอาชีพ รายได้ลดลงจากการจ้างงาน การค้าขาย การปิดกิจการทำให้รายได้ในส่วนนั้นลดลง ทางสภาองค์กรชุมชนจึงสนับสนุนการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ไว้กินเองในครัวเรือนเป้าหมายที่ซ่อมแซมบ้านนั้นด้วย รวมถึงการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และการประสานหน่วยงาน ลงพื้นที่ตั้งจุดคัดกรองคนเข้าออกในชุมชน สนับสนุนอุปกรณ์ในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อ เช่น เครื่องมือวัดอุณหภูมิ หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ล้างมือ ฯลฯ

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม	-โครงการบ้านพอเพียง สนับสนุนวัสดุการก่อสร้างบ้าน นาย วีรัตน์ ธงช้าง และสนับสนุนแรงงานในการดำเนินงาน -บรรจุแผนซ่อมแซมที่อยู่อาศัยผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส ในแผนพัฒนา ท้องถิ่น ปี 2564 จำนวน 100,000 บาท -ลงพื้นที่ตั้งจุดคัดกรองคนเข้าออกในชุมชน สนับสนุนอุปกรณ์ในการ ป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อ เช่น เครื่องมือวัดอุณหภูมิ หน้ากาก อนามัย แอลกอฮอล์ล้างมือ
2	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)	-โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถชุมชน ตำบลรูปธรรมแผนพัฒนา ตำบล -โครงการบ้านพอเพียงชนบท 10 หลัง 180,000 บาท

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิต สภาองค์กรชุมชนตำบลไทยอุดม ร่วมกันกับ องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม ผู้นำชุมชน ลงพื้นที่ดูแลช่วยเหลือผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสในเรื่องที่อยู่อาศัย ในการดำรงชีวิต และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทรุดโทรม สภาองค์กรชุมชนตำบลไทยอุดมได้แก้ไขคุณภาพชีวิตในเรื่องที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้น มีข้อมูลและแผนงานในการพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างเป็นระบบทั้งตำบล รวมถึงเสนอแผนให้องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม สนับสนุนการดำเนินงานช่วยเหลือผ่านโครงการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ในตำบลไทยอุดม โดยบรรจุแผนซ่อมแซมที่อยู่อาศัยผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ปี 2564 จำนวน 100,000 บาท

บ้านนายวีรัตน์ ธงช้าง เป็นผู้พิการ ครอบครัวอาศัยอยู่ 3 คนเป็นผู้พิการ 1 คน กำลังศึกษา 2 คน อาศัยแม่ช่วยเหลือเลี้ยงดูและส่งเสียค่าเล่าเรียนให้ลูก สภาพบ้านหลังคารั่วแตกมีความต้องการเปลี่ยนหลังคาใหม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก พอช.18,000 บาท เพื่อเปลี่ยนหลังคา พร้อมโครงสร้างหลังคา องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่อเติมหน้าบ้าน เพื่อป้องกันฝน ผู้นำในหมู่บ้าน เข้ามาร่วมสนับสนุนแรงงานและอาหาร

แบบ ผ.01

รายละเอียดโครงการพัฒนา

แผนพัฒนาท้องถิ่นปี (พ.ศ. 2561-2564)

องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม อำเภอลองจังหวัดเชียงราย

ก. ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 1 : เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของประชาชนให้สามารถปรับตัวประกอบอาชีพและมีสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 4 : เสริมประสิทธิภาพระบบโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการค้า การลงทุน พัฒนาเศรษฐกิจการบริหารจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษพะเยา

ข. ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด : ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ประชาชนมีคุณภาพ

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาในด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

4.4 แผนงานสังคมและคุณภาพชีวิต

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณและที่ผ่านมา				ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)			
1	โครงการส่งเสริมผู้ยากไร้ในตำบลไทยอุดม	เพื่อส่งเสริมผู้ยากไร้ที่ขาดโอกาสและไม่มีความรู้หรือยากจนไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้	ผู้ยากไร้ในตำบลไทยอุดม	30,000	30,000	30,000	30,000	จำนวน 9 หมู่บ้าน	ผู้ยากไร้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	สำนักงานปลัด
2	โครงการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส	เพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัยผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	ก่อสร้างหรือปรับปรุงซ่อมแซมให้กับผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสภายในตำบลไทยอุดม	100,000	100,000	100,000	100,000	จำนวน 1 ครั้ง/ปี	ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ผู้ยากไร้มีที่อยู่อาศัยที่แข็งแรง	สำนักงานปลัด

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ชุมชนได้ช่วยกันดูแลซึ่งกันและกัน ได้เห็นถึงความสามัคคี
อดทนของประชาชนในพื้นที่ เกิดการเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีต่างๆ สนับสนุนองค์ความรู้ในการดูแลตนเอง ป้องกัน
การแพร่ระบาดของโรค ดูแลผู้สูงอายุ เด็ก ให้มีความปลอดภัย ใส่หน้ากาก ล้างมือบ่อยๆ การช่วยเหลือผู้กักตัว ที่
เดินทางมาจากต่างจังหวัด กลุ่มเสี่ยง เพื่อเฝ้าระวังและสังเกตอาการ โดยการลงพื้นที่ควบคุมประสานการเข้าพื้นที่
เพื่อดูสถานที่ที่จะกักตัว แจ้งประสานการเดินทาง เมื่อเข้าถึงก็เข้าสถานที่ที่จัดเตรียมให้ การดูแลของทีมทำงาน
หมอ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข พร้อมด้วยผู้นำเข้าไปแนะนำการดูแล ตรวจวัดอุณหภูมิ แนะนำให้ความรู้ แจกเจล
แอลกอฮอล์ ในพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม ยังได้สนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือวัดอุณหภูมิ , หน้ากากอนามัย ,
แอลกอฮอล์ล้างมือ ที่เพื่อดูแลป้องกันให้ปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

6. ข้อค้นพบสำคัญ

องค์กรที่มีความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ และทำให้หน่วยงานอื่น ๆ ตื่นตัวถึงการแก้ปัญหาการพัฒนาช่วยเหลือคนในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรือตกหล่นจากการช่วยเหลือ เกิดการสร้าง ความเข้มแข็งของพื้นที่ในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และทำแผนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เชื่อมโยงหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาในระยะยาวต่อไป และจากการสำรวจข้อมูลเชิงรุกระดับครัวเรือน พบปัญหา

การทรุดโทรมของบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของผู้ด้อยโอกาส การมีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ปัญหาผลกระทบจากไวรัสโควิด-19 รวมไปถึงคุณภาพชีวิตในด้านอื่นๆตามไปด้วย

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

จัดทำข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทุกมิติเพื่อช่วยเหลือ การพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิตตลอดจนสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สร้างรายได้เศรษฐกิจในชุมชน สภาองค์กรชุมชนต้องประชุมหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามโครงการกิจกรรมและประสานองค์กรที่มีส่วนร่วม เชื่อมโยงภาคีอย่างสม่ำเสมอเพื่อเข้าแผนและขอรับการสนับสนุนงบประมาณระยะยาวในภายหน้า

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายเลือน อินทร์ทิพย์
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชน
เบอร์โทร 0984693721

แก้ไขบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนโควิด-19
สภาองค์กรชุมชนตำบลไทรเดี่ยว อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว

1.บริบทพื้นที่

ตำบลไทรเดี่ยว เดิมเป็นตำบลที่แยกตัวออกมาจากตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ประมาณ 44 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 49.50 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 30,875 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว
- ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลชะมะกรุ ด อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลไทรทอง อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลวังน้ำเย็น อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ตำบลไทรเดี่ยว มีพื้นที่เป็นที่ราบสูง ไม่มีภูเขาสูง มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ลำน้ำ ลำห้วย ลำคลอง จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ คลองวังจิก คลองทราย คลองไคร้ คลองโพทะเล คลองหนองแก และคลองตาสี มีจำนวน 9 หมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านสระหลวง หมู่ที่ 2 บ้านหนองแขว หมู่ที่ 3 บ้านกุดโดน หมู่ที่ 4 บ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 5 บ้านคลองทราย หมู่ที่ 6 บ้านหนองคาย หมู่ที่ 7 บ้านหนองไผ่ หมู่ที่ 8 บ้านคลองวังจิก หมู่ที่ 9 บ้านการบินไทย ประชากร ณ เดือน เมษายน 2562 รวมทั้งสิ้น 4,160 คน แยกเป็นชาย 2,088 คน หญิง 2,072 คน และมีครัวเรือน 1,262 ครัวเรือน

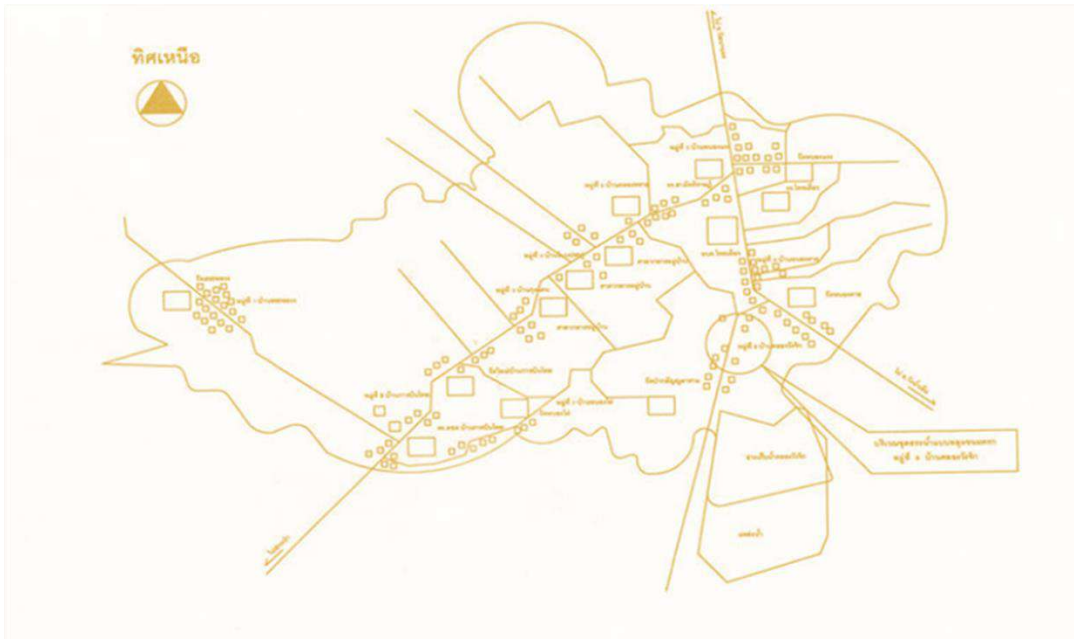
ระบบเศรษฐกิจ

การเกษตร ประชาชนในตำบลไทรเดี่ยวส่วนใหญ่จะปลูกมันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด และยูคาลิปตัส

การปศุสัตว์ ในพื้นที่ตำบลไทรเดี่ยว มีประชาชนประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์อยู่ทุกหมู่บ้านมีทั้งเลี้ยงเพื่อเป็นอาหารในครัวเรือน และเลี้ยงเพื่อจำหน่าย เช่น ไก่ เป็ด หมู วัว ปลา ฯลฯ

การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ ตำบลไทรเดี่ยวมีกลุ่มอาชีพที่จัดตั้งขึ้นเพื่อร่วมกันผลิต ได้แก่ กลุ่มแปรรูปไม้สัก กลุ่มทอเสื่อกก กลุ่มไม้กวาด กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้า ฯลฯ

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

- 1.แหล่งน้ำด้านการเกษตรมีไม่เพียงพอต่อการผลิตการเกษตรในพื้นที่ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง
- 2.ขาดอาชีพเสริมหลังจากที่ทำการเกษตรตามฤดูกาล
- 3.ประชาชนในพื้นที่ไม่มีที่ดินในการทำการผลิต ครอบครัวมีฐานะยากจน ที่อยู่อาศัยทรุดโทรม
- 4.ราคาที่ดินมีราคาสูงขึ้น มีนายทุนมาเสนอซื้อที่ดินในราคาสูงทำให้ที่ดินของคนในตำบลหลุดมือ
- 5.คนในตำบลมีการระเหินถิ่นโดยเฉพาะหนี้นอกระบบ
- 6.ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ในขณะเดียวกันก็ขาดแคลนแรงงานและในพื้นที่ทำเกษตรเชิงเดี่ยว
- 7.การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด – 19 ส่งผลกระทบทางด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคมอย่างกว้างขวาง

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่มีในตำบลไทรเดี่ยว สภาองค์กรชุมชนตำบลไทรเดี่ยว มีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลไทรเดี่ยว ผู้นำฝ่ายปกครอง (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) รพ.สต. กศน. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลไทรเดี่ยว เครือข่ายกลุ่มองค์กรชุมชน เป็นต้น โดยได้มีการจัดทำกระบวนการ ดังนี้

-ทำการสำรวจปัญหาชุมชน จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

-ประชุมหารือแผนพัฒนาแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ที่เกิดจากการระดมข้อมูลมา วิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้ การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาใช้ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ผ่านการจัด เวทีนำเสนอแผนพัฒนา ฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานรัฐในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือเชื่อมโยงส่งเสริมสนับสนุนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้อง กับบริบท วิถีชีวิต ของคนตำบลไทรเดี่ยว

-บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี กลุ่มองค์กรต่างๆ ในกลุ่มระดับ ตำบล เกอ จังหวัด เพื่อให้เกิด การแก้ไขปัญหาในตำบลและสร้างแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่และพัฒนาระบบข้อมูลให้เป็นปัจจุบันร่วมกัน

-ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนตำบลไทรเดี่ยว มีการจัดกลไกการติดตามการแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีในตำบลไทรเดี่ยวที่ได้กล่าวมาในข้างต้น

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากสภาพปัญหาที่มีในตำบลไทรเดี่ยว สภาองค์กรชุมชนตำบลไทรเดี่ยว มีบทบาทสำคัญในการเป็นเวที กลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ร่วมกับองค์การ บริหารส่วนตำบลไทรเดี่ยว ผู้นำฝ่ายปกครอง (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) รพ.สต. กศน. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ไทรเดี่ยว เครือข่ายกลุ่มองค์กรชุมชน เป็นต้น โดยนำปัญหาความเดือดร้อนจากสถานการณ์โควิด-19 มาดำเนิน กิจกรรมช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ ตั้งแต่การให้ความรู้ในการดูแลป้องกันตนเอง การช่วยเหลืออุปกรณ์ป้องกัน ตนเอง หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ การจัดตั้งจุดคัดกรองป้องกันการแพร่ระบาด การมอบถุงยังชีพช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลไทรเดี่ยว	-สนับสนุนกิจกรรมช่วยเหลือผู้เดือดร้อนจากโควิด-19 โดยมอบถุงยังชีพ ให้สำหรับผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต้องกักตัว 14 วัน มอบหน้ากากอนามัย เจลล้างมือ ถุงยังชีพ จำนวน 200 คน งบประมาณ 50,000 บาท
2	รพ.สต.	-ให้ความรู้ในการตั้งจุดตรวจโควิดและจุดคัดกรองการเดินทางในตำบล

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
3	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พอช.	-สนับสนุนงบประมาณเสริมสร้างปี 2564 ในการแก้ไขปัญหาชุมชน ท้องถิ่น

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อันเป็น โรคติดต่ออันตราย ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563 ซึ่งขณะนี้พบการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ป่วยอย่างรวดเร็วและเป็น กรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ประกอบตามมติการประชุมของคณะกรรมการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ได้ให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการตาม มาตรการเร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ทั้งนี้สภาองค์กรชุมชนตำบลไทรเดี่ยวได้บูรณาการการทำงานกับ องค์การบริหารส่วนตำบลไทรเดี่ยว รพ.สต.ในพื้นที่ตำบลไทรเดี่ยว ผู้นำส่วนท้องถิ่น อสม. ได้ตั้งจุดตรวจ จุดคัดกรองและสร้างการรับรู้ความเข้าใจโดยอบต.ได้สนับสนุนกิจกรรมช่วยเหลือผู้เดือดร้อนจากโควิด-19 โดยมอบถุงยังชีพให้สำหรับผู้ที่เป็กลุ่มเสี่ยงต้องกักตัว 14 วัน มอบหน้ากากอนามัย เจลล้างมือ ถุงยังชีพ จำนวน 200 คน งบประมาณดำเนินการ 50,000 บาท โดยเกิดรูปธรรมในการสร้างความร่วมมือในการสร้างการรับรู้และการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ประชาชนมีความรู้ในการดูแลป้องกันตนเองจากโควิด-19 ท้องถิ่นท้องถิ่นที่มีการเฝ้าระวัง จัดตั้งจุดคัดกรองเพื่อ

ช่วยประชาชนแยกกลุ่มเสี่ยง สีเขียว เหลือง แดง ตลอดจนได้รับการบรรเทาความเดือดร้อนด้านอาหารจากการช่วยเหลือด้านอาหาร ยารักษาโรค ฤกษ์ยังชีพ

6.ข้อค้นพบสำคัญ

ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโควิด 19 นั้น สภาองค์กรชุมชนไท่ใต้ อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว ได้รณรงค์ให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้อง เนื่องจากช่องทางข่าวสารมีหลายแง่มุม สร้างความสับสนต่อข้อมูลและการดูแลรักษาตนเอง ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นนโยบายของรัฐที่มีหน้าที่หลักในการกำหนดแนวนโยบายที่นำมาสู่เรื่องต่อปากท้องของประชาชนตรง

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโควิด 19 ยังไร้แววการทุเลาการระบาดของโรคลง สภาองค์กรชุมชนตำบลไท่ใต้จึงส่งเสริมให้คนในตำบลไท่ใต้ ปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร ลดรายจ่ายในครัวเรือน ลดการเดินทางไปซื้อของที่ตลาดหรือร้านค้าที่มีคนแออัดเสี่ยงต่อการกระจายโรคในพื้นที่ พร้อมกันนั้นให้มีการส่งเสริมอาชีพที่หลากหลายให้เกิดการเพิ่มรายได้ของคนในชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายประจวบ วงศ์สมศรี
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลไท่ใต้
เบอร์โทร 098-0354150

การพัฒนาชุมชนทุกมิติ โดยชุมชนเป็นแกนหลัก
สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

1.บริบทพื้นที่

ตำบลคลองหินปูน มีสภาพพื้นที่ราบสูง ประกอบด้วยภูเขาเล็กๆ และมีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ ต่อมาได้มีราษฎรอพยพเข้ามาทำกินจากต่างจังหวัดหลายจังหวัด โดยเฉพาะทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีชื่อ “คลองหินปูน” เนื่องจากในแหล่งน้ำมีหินปูนผสมอยู่จำนวนมาก ตำบลคลองหินปูนมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขาเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่ทั้งหมด 51.74 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 32,340 ไร่ แยกเขตปกครองเป็น 16 หมู่บ้าน พื้นที่เดิมอยู่กับตำบลเขาฉกรรจ์ อำเภอสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี ต่อมาได้ยกฐานะเป็นตำบลเมื่อปี พ.ศ.2529 มีนายทองใบ ผายอุบล เป็นกำนันคนแรกของตำบล

มีอาณาเขตติดต่อกับหน่วยปกครองท้องถิ่นอื่นๆ ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลเขาฉกรรจ์ อำเภอเขาฉกรรจ์ ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลไพร่เตี้ย อำเภอคลองหาด และตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลพระเพลิง อำเภอเขาฉกรรจ์และตำบลตาหลังใน อำเภอวังน้ำเย็น

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบถึงราบเรียบและเป็นลูกคลื่นลอนเล็กน้อยใช้ ทำนา ปลูกพืชไร่และไม้ผล ส่วนสภาพพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นคลื่นลอนลาดและลูกคลื่นลอนชันใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล และเป็นพื้นที่ป่าไม้ แหล่งน้ำสำคัญ ได้แก่คลองวังจิกและคลองตาสุตรไหลผ่านทางตอนกลาง คลองวังแดงไหลผ่านทางตอนใต้ และคลองฝักมิด ไหลผ่านทางทิศตะวันออกของพื้นที่ แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 16 หมู่บ้าน ประชากรทั้งหมด 9,372 คน จำนวนครัวเรือน 3,367 ครัวเรือน

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำด้านการเกษตรมีไม่เพียงพอต่อการผลิตการเกษตรในพื้นที่ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ส่งผลต่อพืชผลการเกษตรในพื้นที่

ด้านการถือครองที่ดิน ประชาชนในพื้นที่ไม่มีที่ดินในการทำการผลิต ครอบครัวยังมีฐานะยากจน ที่อยู่อาศัยทรุดโทรม มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส คนพิการได้มีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ประกอบกับราคาที่ดินมีราคาสูงขึ้น มีนายทุนมาเสนอซื้อที่ดินในราคาสูงทำให้ที่ดินของคนในตำบลหลุดมือ คนในตำบลมีการระเหินหนีโดยเฉพาะหนีนอกกระบบ

ด้านเศรษฐกิจรายได้ ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ในขณะเดียวกันก็ขาดแคลนแรงงานและในพื้นที่ทำเกษตรเชิงเดี่ยว ด้านการประกอบอาชีพของประชาชน ขาดอาชีพเสริมหลังจากที่ทำการเกษตรตามฤดูกาล เนื่องเกษตรกรมีการเพาะปลูก มีช่วงเว้นว่างจากการทำเกษตรกรรม

ด้านสาธารณสุข โควิด-19 ส่งผลให้การรวมตัวดำเนินกิจกรรมทางสังคมมีข้อจำกัด การเฝ้าระวังสุขภาพของ
คนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 คนว่างงานจากผลกระทบการจ้างงาน

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้
แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น คร่าวเรียนผู้เดือดร้อน การแก้ไข
ปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์
จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัด
เวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถ
ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล
อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน
ภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

กำหนดเป้าหมายแนวทางร่วมกัน

ตั้งคณะทำงานในตำบลที่เป็นต้นทุนหลักในตำบลภายใต้แนวคิด “ทุกคนมีคุณค่าทุกคนมีศักยภาพ” การใช้
ฐานข้อมูลที่มีชีวิต คือฐานข้อมูลที่มาจากทุกคนร่วมกันวิเคราะห์สังเคราะห์ร่วมกันนำมาสู่การจัดทำแผนชุมชน
ประชาชนมีสวัสดิการทุกมิติโดยเฉพาะเรื่องบ้านและที่ดิน ประชาชนมีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่มั่นคง
เยาวชนมีกิจกรรมร่วมในตำบล สร้างทุนชุมชนการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาในตำบล เช่นเรื่องสวัสดิการ การพัฒนา
อาชีพ การพัฒนาศักยภาพคนในตำบลของชนแต่ละช่วงวัย (เยาวชน วัยทำงาน ผู้สูงอายุ)

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองหินปูน ได้ประสานความร่วมมือกับภาคี
หลายภาคส่วน เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ชุมชนเป็นแกนหลัก หน่วยงานภาคีร่วม
สนับสนุน เพื่อร่วมแก้ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ปัญหาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย คนด้อย

โอกาส คนพิการ ด้านที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรมไม่มั่นคงแข็งแรง ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ภายใต้วิกฤตโควิด-19 การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินระดับอำเภอวังน้ำเย็น ส่งผลให้เกิดรูปธรรมการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นกลไกหลักในการแก้ไขปัญหา

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตสระแก้ว	แนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับพลังงานทดแทนเพื่อชุมชนแก่ประชาชนในพื้นที่จำนวน 15 คน ได้ทราบถึงภาพรวมพลังงาน ทิศทาง และคาดการณ์พลังงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต พร้อมทางเลือกของพลังงานในอนาคต พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานทดแทน และร่วมพัฒนาข้อเสนอโครงการพลังงาน จำนวน 12 โครงการ เสนอต่อพลังงานจังหวัดสระแก้ว งบประมาณทั้งหมด 1,570,000 บาท
2	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สระแก้ว	สนับสนุนงบประมาณและดำเนินการช่วยเหลือผู้สูงอายุผู้พิการ จำนวน 17 ครอบครัว งบประมาณทั้งสิ้น 340,000 บาท ทำให้ผู้สูงอายุและผู้พิการมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรงมีความมั่นคงปลอดภัย โดยได้มีแผนการช่วยเหลืออีกในปี 2565 จำนวน 25 ครอบครัว
3	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน	-สนับสนุนสถานที่ประชุมองค์กรชุมชน -เสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนสู่ความเข้มแข็งของชุมชน
4	สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสระแก้ว	สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสระแก้ว ฝึกอบรมการทำตะปุ่นไม้เทียม โดยมาเป็นวิทยากรและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์อบรม ให้แก่ผู้ว่างงาน ผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 และผู้ต้องการมีอาชีพเสริม จำนวน 19 ราย
5	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	การพัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชนและการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยองค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

การแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สภาองค์กรชุมชนได้มีแนวทางส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน พลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อลดต้นทุนการผลิตในการทำการเกษตรและการใช้ภายในครัวเรือนของประชาชนในพื้นที่ โดยได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตสระแก้ว มาแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับพลังงานทดแทนเพื่อชุมชน แก่ประชาชนในพื้นที่จำนวน 15 คน ได้ทราบถึงภาพรวมพลังงาน ทิศทาง และคาดการณ์พลังงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต พร้อมทางเลือกของพลังงานในอนาคต พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานทดแทน ซึ่งช่วยให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนได้ร่วมพัฒนาข้อเสนอโครงการพลังงาน จำนวน 12 โครงการ เสนอต่อพลังงานจังหวัดสระแก้ว งบประมาณทั้งหมด 1,570,000 บาท ซึ่งจะทำให้ประชาชนทั้งตำบล 16 หมู่บ้าน พร้อมเครือข่ายตำบลตาหลังใน สามารถลดต้นทุนการผลิตด้านพลังงานได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือน ค่าไฟฟ้าต่างๆ ปัจจุบันโครงการอยู่ระหว่างการอนุมัติและรอการจัดซื้อจัดจ้าง

เวทีขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนตำบลคลองหินปูน
วันที่ ๕ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
สถานที่ สถาบันการเงินชุมชนบ้านบ่อลูกวัง

แบบแนะนำในการจัดทำโครงการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีพลังงาน

เครือข่ายบ้านมั่นคงชนบท ตำบลตาหลังในและตำบลทุ่งมหาเจริญ

The collage includes three main product images: a solar panel with text 'แผงโซลาร์เซลล์', a solar water pump with text 'ปั๊มโซลาร์เซลล์', and a solar home system with text 'ระบบโซลาร์เซลล์'. To the right is a grid of 12 QR codes. Below the main title, there are logos for 'สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองหินปูน' and 'สภาองค์กรชุมชน'.

การแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส คนพิการ ด้านที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรมไม่มั่นคง แข็งแรง สภาองค์กรชุมชนได้ประสานสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณและดำเนินการช่วยเหลือผู้สูงอายุผู้พิการ จำนวน 17 ครัวเรือน งบประมาณทั้งสิ้น 340,000

บาท ทำให้ผู้สูงอายุและผู้พิการที่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรงมีความมั่นคงปลอดภัย โดยได้มีแผนการช่วยเหลืออีก ในปี 2565 จำนวน 25 ครัวเรือน

การแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ภายใต้วิกฤตโควิด-19 สภาองค์กรชุมชนได้ประสานสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสระแก้ว ฝึกอบรมการทำโต๊ะปูนไม้เทียม เมื่อวันที่ 8-11 สิงหาคม 2564 โดยสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสระแก้ว มาเป็นวิทยากรและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์อบรม ให้แก่ผู้ว่างงาน ผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 และผู้ต้องการมีอาชีพเสริม จำนวน 19 ราย โดยใช้เวลาในการอบรมทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง หลังจากได้ผ่านการอบรมแล้ว ผู้เข้าอบรมได้จัดตั้งกลุ่มทำโต๊ะปูนไม้เทียม ดำเนินกิจกรรมทำปูนไม้เทียมในแบบ โต๊ะแบบเดี่ยว โต๊ะแบบค้ำ อ่างล้างมือ เป็นต้น เพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ให้ครัวเรือน แบ่งเบาภาระความเดือดร้อนจากโควิด-19

การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินระดับอำเภอวังน้ำเย็น สภาองค์กรชุมชนได้มีการบันทึกความร่วมมือการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน เพื่อคนในอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเขตอำเภอวังน้ำเย็น โดยมีการขับเคลื่อนอย่างบูรณาการร่วมกัน และยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตในเขตอำเภอวังน้ำเย็น และพัฒนาต้นแบบด้านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ซึ่งมีภาคีหลายภาคส่วน ประกอบด้วย พม.สระแก้ว นายอำเภอวังน้ำเย็น พอช. สนง.ป่าไม้ 9 สนง.ชลประทาน 9 สนง.ทรัพยากรน้ำ 9 มร.วไลยอลงกรณ์ อบต.ตาหลักใน อบต.ทุ่งมหาเจริญ เครือข่ายองค์กรชุมชนขบวนจังหวัดสระแก้ว

6.ข้อค้นพบสำคัญ

ภายใต้สถานการณ์โควิด ส่งผลให้การรวมกลุ่มทางสังคม ดำเนินได้อย่างจำกัด เพื่อความปลอดภัยในชีวิต และตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันจากหน่วยงานรัฐ ทำให้คนในตำบลคลองหินปูนเกิดความกังวลเรื่องการแพร่ระบาดของโรคที่ยังคงรุนแรงลุกลาม ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมโดยรวม

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

เรียนรู้การทำงานผ่านเครื่องออนไลน์ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น เช่น ระบบไลน์ ระบบประชุมออนไลน์ ระบบตลาดชุมชนออนไลน์

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายละอองดาว สีลาน้ำเที่ยง
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลคลองหินปูน
เบอร์โทร. 089-9890158

ชัยภูมิ ชัยน้ำใจช่วยเหลือผู้เดือดร้อนโควิด-19
สภาองค์กรชุมชนตำบลชัยภูมิ อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

1.บริบทพื้นที่

ตำบลชัยภูมิ อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ตั้งอยู่ทิศใต้ของอำเภอคลองหาด อยู่ห่างจากอำเภอคลองหาด ประมาณ 15.9 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดสระแก้ว ประมาณ 46.4 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 55 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 34,375 ไร่

อาณาเขต มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลไพร่เดียว อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลเบญจขร อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลคลองหาด อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

เขตการปกครองตำบลชัยภูมิ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน ดังนี้ บ้านวังยาง บ้านไกลนคร บ้านนาดี บ้านวังวน บ้านทรัพย์ตะเคียน บ้านใหม่คลองยาง บ้านคลองกลาง บ้านทุ่งเจริญ บ้านวังเดือนห้า บ้านตากฟ้า บ้านเทพนิมิตร ประชากรตำบลชัยภูมิมีจำนวนครัวเรือนรวมทั้งหมด 1,809 ครัวเรือน ประชากรรวมทั้งสิ้น 5,420 คน แยกเป็นชาย 2,700 คน หญิง 2,720 คน ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลชัยภูมิ ย้ายถิ่นฐานมาจากภาคกลาง ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดลพบุรี สระบุรี เป็นต้น และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น ดังนั้นภาษาถิ่นส่วนใหญ่จึงเป็นภาษาไทย และภาษาอีสาน ประชาชนส่วนใหญ่ภายในตำบลชัยภูมิ ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ได้แก่ ปลูกมะพร้าว ปลูกข้าวโพด อ้อย ลำไย และชมพู เป็นต้น

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ ขาดแหล่งน้ำเก็บกักน้ำตามน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำเดิมตื้นเขิน การประกอบอาชีพเกษตรต้องอาศัยแหล่งน้ำฝนธรรมชาติ การบริหารจัดการน้ำยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ด้านเศรษฐกิจ ประชากรมีรายได้ต่ำและยากจนเนื่องจากประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก ไม่มีรายได้เสริม ขาดการแปรรูปผลผลิตเกษตร การเพิ่มมูลค่าเกษตร

ด้านคุณภาพชีวิต ที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรม ขาดทรุดโทรม เนื่องจากประชาชนมีรายได้น้อย คุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส คนยากไร้ คนพิการ ผู้สูงอายุ มีคุณภาพชีวิตไม่ดีต่อการดำรงชีพ เช่น สวัสดิการ ที่อยู่อาศัย รายได้

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชัยมะกรูด ขาดการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐทำให้การบริหารจัดการไม่เพียงพอให้กับสมาชิก

ด้านสาธารณสุข ปัญหาโควิด-19 ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนจากรัฐ ส่งผลให้การดำเนินชีวิตมีความยากลำบาก ขาดองค์ความรู้ในการดูแลป้องกันตนเอง ประชาชนบางส่วนได้รับผลกระทบจากการว่างงาน ถูกไล่ออก ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวัน มีปัญหาหลักเล็กขโมยน้อย ยาเสพติด โดยเฉพาะด้านคุณภาพชีวิต คนมีรายได้น้อย ผู้พิการ ผู้สูงอายุ

ด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น คนรุ่นเก่าอายุมากขึ้น/คนใหม่ไม่สืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ขาดกิจกรรมอนุรักษ์ ขาดจิตสำนึกรักถิ่นฐาน

3.สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สถานการณ์ปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่เกิดขึ้น สภาพองค์กรชุมชน เป็นองค์กรสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาและแนวทางการแก้ไขปัญหา การให้ความรู้ พัฒนาผู้นำ วิเคราะห์ข้อมูล เชื่อมโยงหน่วยงาน โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครีวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาพองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาพองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.สภาพองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากปัญหาโควิด-19 ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประชาชน ขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลป้องกันตนเอง การคัดกรองช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง บุคคลในครอบครัวกลุ่มเสี่ยง คนว่างงาน คนด้อยโอกาส และประชาชนต่างได้รับผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต รายได้ตกต่ำ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมของประชาชนนั้น สภาพ

องค์กรชุมชนตำบลชะมะกรุต จึงจัดวงปรึกษาหารือท้องถิ่น ที่ซึ่ง ผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชน ประชาชน เพื่อนำปัญหาโควิด-19 มาเป็นเรื่องหลักในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากเป็นปัญหาเร่งด่วน ประชาชนได้รับผลกระทบในวงกว้าง โดยมีกิจกรรมช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ ฯลฯ ซึ่งการทำงานไปลงสำรวจผู้เดือดร้อนในชุมชน แยกกลุ่มเสี่ยง แนวทางการช่วยเหลือผู้เดือดร้อน โดยได้ดำเนินกิจกรรมร่วมกับองค์กรชุมชน กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน อบต. หน่วยงานภาคีในท้องถิ่น ช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลชะมะกรุต	สนับสนุนการจัดทำสื่อป้ายไวนิล รมรงค์ป้องกันไวรัสโคโรนา แผ่นพับประชาสัมพันธ์ คู่มือสำหรับประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไวรัสโคโรนา เครื่องวัดอุณหภูมิอินฟราเรด เจลแอลกอฮอล์ ถังมือยอนามัยทางการแพทย์ ให้แก่ผู้นำชุมชนในตำบลชะมะกรุต ทั้ง 11 หมู่บ้าน ตามโครงการช่วยเหลือประชาชนด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต งบประมาณจำนวน 100,000 บาท
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	การให้ความรู้โควิด-19 สำหรับการดูแลตนเอง ดูแลกลุ่มเสี่ยง การคัดกรอง (เชิยว เหลือง แดง)
3	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชะมะกรุต/สภาองค์กรชุมชน	สนับสนุนหน้ากากอนามัย เจลล้างมือ แก่สมาชิก จำนวน 100 ชุด
4	ผู้นำชุมชน กำหนด อบต.	สนับสนุนกิจกรรมเฝ้าระวัง คัดกรองกลุ่มเสี่ยงโควิด และช่วยเหลือผู้เียวยยา เยี่ยมเยียนผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19
5	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	สนับสนุนการพัฒนาสภาองค์กรชุมชน การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นแกนหลัก

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

ความรุนแรงของการแพร่ระบาดโควิด-19 นั้น ส่งผลให้ประชาชนอยู่อย่างหวาดระแวงในการดำเนินชีวิต การงดกิจกรรมทางสังคม งดการใช้จ่าย บางส่วนตงงานว่างงาน โดยเฉพาะคนหาเช้ากินค่ำ คนมีรายได้น้อย ต่างได้รับผลกระทบอย่างหนัก ขณะเดียวกันจำนวนผู้ติดเชื้อในตำบลแพร่ขยายในวงกว้าง สภาองค์กรชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ โดยสำรวจครัวเรือน ประชาชน ทั้ง 11 หมู่บ้าน เพื่อประเมินสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. กลุ่มองค์กรชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล รพ.สต. สำรวจและให้ความรู้แก่ประชาชนทั้ง 11 หมู่บ้าน

กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับโควิด-19 แจกหน้ากากอนามัย เจลล้างมือ ชุดป้องกันโควิด ชุดแผ่นพับความรู้เกี่ยวกับโควิด-19 การจัดตั้งจุดคัดกรองในพื้นที่หมู่บ้าน ปากทางเข้าหมู่บ้าน เพื่อคัดกรองให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ กิจกรรมช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงโควิด (เขียว-เหลือง-แดง) พบกลุ่มเสี่ยงจำนวน 5 ครัวเรือน โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนสวัสดิการชุมชน สภาองค์กรชุมชน ประชาชนร่วมบริจาค จำนวน 20,000 บาท ขณะเดียวกันได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 100,000 บาท เพื่อจัดทำสื้อป้ายไวนิล รณรงค์ป้องกันไวรัสโคโรนา แผ่นพับประชาสัมพันธ์ คู่มือสำหรับประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไวรัสโคโรนา เครื่องวัดอุณหภูมิอินฟราเรด เจลแอลกอฮอล์ ถังมือยางอนามัยทางการแพทย์ ให้แก่ผู้นำชุมชนในตำบลซำมะกรูด ทั้ง 11 หมู่บ้าน ช่วยเหลือครัวเรือนประชาชน จำนวน 1,500 ครัวเรือนต่อไป ตามโครงการช่วยเหลือประชาชนด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

6. ข้อค้นพบสำคัญ

จากความเดือดร้อนที่เป็นผลมาจากโรคโควิด-19 นั้น สภาองค์กรชุมชนได้ร่วมมือกับผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ อบต. กองทุนสวัสดิการชุมชน ช่วยเหลือผู้เดือดร้อนนั้น สภาองค์กรชุมชนได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่มากขึ้น เนื่องจากได้เติมเต็มช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ ขณะเดียวกันยังสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายสังคม หน่วยงานรัฐ มาร่วมกิจกรรม

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

มาตรการช่วยเหลือระยะถัดไป คือ การช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้เดือดร้อนจากโควิด-19 ให้มีรายได้ เสริม มีกิจกรรมที่สร้างรายได้ ตลอดจนพัฒนาแกนนำชุมชนให้มีการทำหน้ากากอนามัย การทำสมุนไพรฟ้าทะลายโจร การสร้างแหล่งอาหารในชุมชน เพื่ออยู่กับโรคโควิดในช่วงที่ยังไม่มีวัคซีนไหนป้องกันได้

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายนคร สรวายกรุ่น
ตำแหน่ง เลขาธิการสภาองค์กรชุมชน
เบอร์โทร 091-8874622

**พัฒนาที่อยู่อาศัย พัฒนาคุณภาพชีวิตคนด้อยโอกาสในชุมชน
สภาองค์กรชุมชนตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว**

1.บริบทพื้นที่

ตำบลตาพระยา เป็นตำบลที่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์ นับตั้งแต่สมัยอยุธยา จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งสมัยรัตนโกสินทร์ ประวัติศาสตร์เดิม เขมรได้เข้ามากวาดต้อนครอบครัวคนไทย ตั้งแต่เมืองปราจีน นครนายก เจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ได้รับการแต่งตั้งให้นำทัพไทยไปปราบ การเดินทางครั้งนี้ต้องผ่านภูมิประเทศที่ทุรกันดาร ทำให้ไพร่พลของกองทัพเหนื่อยล้าจึงหยุดพักทัพ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนยกเข้าไปรบกับเขมรได้ชัยชนะ พร้อมนำครอบครัวคนไทยที่ถูกกวาดต้อน กลับมาพักอยู่บริเวณเดิม บริเวณ ที่เจ้าพระยาบดินทร์เดชาได้หยุดพักทัพนั้น เรียกว่า "ทัพพระยา" แต่ต่อมารอออกเสียงเพี้ยนไป เรียกว่า "ตาพระยา"

ตำบลตาพระยา ห่างจากอำเภอตาพระยาประมาณ 7 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดสระแก้วประมาณ 87 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครอง 17 หมู่บ้าน ประชากรทั้งหมด 13,594 คน จำนวนครัวเรือน 3,838 คน อาชีพราษฎรในพื้นที่ ส่วนมากประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม คือ ทำนาเป็นอาชีพหลัก รองลงมาคือทำไร่ ทำสวนและเลี้ยงสัตว์

ตำบลตาพระยา มีเนื้อที่ประมาณ 190.30 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 86,875 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูงเชิงเขา มีแหล่งน้ำและคลองธรรมชาติ สลับที่ลุ่มแอ่งกระทะมีภูเขาคั่นนากันกึ่งกลาง ระหว่างตำบล สภาพเดิมเป็นดินดานแข็ง ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายไม่อุ้มน้ำ เมื่อถูกน้ำจะละลายทำให้หน้าดินถูกชะล้างได้โดยง่าย น้ำจึงมีสีขุ่นมัวไม่ใส เมื่อนานไปแหล่งน้ำจะตื้นเขินส่วนพื้นที่ป่าเดิมเป็นป่าละเมาะ ประเภทป่าไม้เบญจพรรณ ปัจจุบันราษฎรได้บุกรุกทำเป็นพื้นที่เกษตรเป็นส่วนใหญ่ยังเหลือเฉพาะตามบริเวณเชิงเขา

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาน้ำไม่เพียงพอ ประชาชนในตำบลตาพระยา น้ำอุปโภค-บริโภค ที่ใช้มาจากน้ำฝน และน้ำจากบ่อน้ำที่ประชาชนขุดบ่อน้ำเอง หรือจากแหล่งน้ำธรรมชาติ นอกจากนี้แหล่งน้ำธรรมชาติยังเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นอย่างดี เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม น้ำจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ แหล่งเก็บกักน้ำที่มีอยู่ไม่ได้มาตรฐานและมีอยู่น้อย

ปัญหาด้านเศรษฐกิจรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา มีรายได้ปีละครั้ง รายได้ไม่แน่นอน ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดการแปรรูปผลิตผลการเกษตร

ปัญหาด้านสาธารณสุข ภายใต้โควิด-19 ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนจากรัฐ ส่งผลให้การดำเนินชีวิตมีความยากลำบาก ขาดองค์ความรู้ในการดูแลป้องกันตนเอง ประชาชนบางส่วนได้รับผลกระทบ

จากการว่างงาน ถูกไล่ออก ส่งผลต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน มีปัญหาหลักเล็กขโมยน้อย ยาเสพติด โดยเฉพาะด้านคุณภาพชีวิต คนมีรายได้น้อย ผู้พิการ ผู้สูงอายุ

ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยขาดทรุดโทรม ไม่ปลอดภัยต่อการพักอาศัย ของผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เนื่องจากมีฐานะยากจน ไม่มีรายได้ที่แน่นอน จึงไม่มีรายได้ในการซ่อมแซมบ้านเรือนให้มั่นคงแข็งแรงได้ รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีสวัสดิการชุมชนแก่ผู้ยากไร้ที่ยังเข้าไม่ถึง เวลาเจ็บป่วยไม่มีสวัสดิการดูแล

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สถานการณ์ปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่เกิดขึ้น สภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นองค์กรสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหของตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาและแนวทางการแก้ไขปัญหา การให้ความรู้ พัฒนาผู้นำ วิเคราะห์ข้อมูล เชื่อมโยงหน่วยงาน โดยมีกระบวนการ ดังนี้

- 1.ประชุมประชาคมเพื่อจัดตั้งคณะทำงานดำเนินงานตามโครงการการแก้ไขปัญหา ประกอบด้วยตัวแทนจากกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนคุ้ม ปราชญ์ชุมชนและกลุ่มอื่นๆที่เห็นชอบร่วมกัน
- 2.ค้นหาข้อมูลทุนชุมชน/ปัญหาชุมชนโดยใช้กระบวนการระดมความคิดเห็นในกรณีที่ชุมชน/ตำบลที่มีการทำแผนชุมชนมาก่อนแล้วสามารถนำแผนดังกล่าวมาประกอบในการทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาชุมชนได้
- 3.ค้นหาประเด็นสำคัญ /แรงกดดัน /ปัญหาร่วมของตำบลนำเสนอในเวทีเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เสนอแนะเพิ่มเติมระดมความคิดเห็นและจัดเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นร่วมทั้งหมด
- 4.จัดทำรายละเอียดแผนพัฒนาระดับตำบลประกอบด้วยแผนงานสำคัญวิธีการดำเนินงานวัตถุประสงค์ช่วงเวลาดำเนินงานผลลัพธ์ผู้รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 5.ติดตามผลการดำเนินงาน จัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน โดยสภาองค์กรชุมชนตำบล และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลตาพระยา ได้ปรึกษาหารือผู้นำ ท้องที่ ท้องถิ่น ประชาชน กลุ่มองค์กรชุมชน เห็นควรนำปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้พิการในชุมชน มาเป็นเรื่องหลักในการดำเนินการช่วยเหลือ ภายใต้สภาองค์กรชุมชน ผ่านกิจกรรมโครงการบ้านพอเพียง เพื่อช่วยเหลือครัวเรือนที่เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ซ่อมแซมปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้น มั่นคงแข็งแรง มีความปลอดภัยในการพักอาศัย จากการสำรวจพบว่ามีครัวเรือนเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทั้งหมด 217 หลังคาเรือน มีจัดกลไกคณะทำงานดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยตำบล ดังนี้

คณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยตำบลตาพระยา

1. นายนิรุตสรณ์ สมบัติ	ตำแหน่งกำนัน	โทร 081 – 1592745
2. นายทวี วงศ์พนม	ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน	โทร 086 – 0029291
3. นายไทยล้วน กันเรือน	ตำแหน่งกรรมการ	โทร 088 – 5238856
4. นายพันทิศ อัมพวัน	ตำแหน่งกรรมการ	โทร 081 – 7413847
5. นายพุฒ สมบัติ	ตำแหน่งกรรมการ	โทร 081 – 1592745
6. นายเสมียน เงินนาค	ตำแหน่งกรรมการ	โทร 081 – 1592745
7. นายณรงค์ ปรีสพันธ์	ตำแหน่งกรรมการ	โทร 081 – 1592745
8. นายเลียบ ลำไย	ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน	โทร 098 – 9939874
9. นายบุญหงส์ พันทอง	ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน	โทร 086 – 1229628
10.นางอิงอร ธนุสร	ตำแหน่งกรรมการ	โทร 080 – 6393987

ข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย

ลำดับ	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน	ลำดับ	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน
1	1	บ้านตาพระยา	10	11	11	บ้านกุดเตย	18
2	2	บ้านปางกลาง	17	12	12	บ้านเนินสมบุญ	7
3	3	บ้านตะโก	19	13	13	บ้านเนินสะอาด	8
4	4	บ้านกุดเวียง	12	14	14	บ้านเขาลูกช้าง	9
5	5	บ้านหนองไผ่	22	15	15	บ้านทัพทิมสยาม	12
6	6	บ้านป่าซาง	15	16	16	บ้านบ่อน้ำใส	13
7	7	บ้านห้วย	11	17	17	บ้านร่มทอง	15
8	8	บ้านแก้วเพชรพลอย	10				
9	9	บ้านนางาม	10				
10	10	บ้านทัพเทียม	9				
รวม							217

แผนพัฒนาที่อยู่อาศัย

ปีงบประมาณ	แผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2562	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 30 ครัวเรือน	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2563	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 30 ครัวเรือน	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2564	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 30 ครัวเรือน	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2565	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 60 ครัวเรือน	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2566	ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 67 ครัวเรือน	ผู้ด้อยโอกาสมีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนทอง	-มอบถุงยังชีพพร้อมด้วยเงิน 500 บาท ให้แก่คนพิการทางการมองเห็น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ยากไร้โครงการบ้านพอเพียงที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จำนวน 10 ครัวเรือน รวมทั้งสนับสนุนเจ้าหน้าที่ช่างมาร่วมประเมินการซ่อมแซมบ้านพอเพียง
2	ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดสระแก้ว	-ดำเนินกิจกรรมโครงการ " ห่วงใย เยี่ยมยาม ถามไถ่ ใส่ใจ ดูแล " กลุ่มเปราะบาง(ผู้สูงอายุ/คนพิการ/ผู้ด้อยโอกาส) โครงการบ้านพอเพียงและประชาชนกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ตำบลตาพระยา จำนวน 15 ครัวเรือน
3	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-แนะนำการดูแลป้องกันตนเอง ให้ปลอดภัยจากโควิด การตรวจสุขภาพ การดูแลตนเอง มอบหน้ากากอนามัย แจกล้างมือ มาตรการเฝ้าระวังโควิด
4	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)	-สนับสนุนโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน -สนับสนุนโครงการโครงการบ้านพอเพียงชนบท

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย โครงการบ้านพอเพียงตำบลตาพระยา ได้ดำเนินการช่วยเหลือครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ช่วยเหลือซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยไปแล้วทั้งสิ้น 42 ครัวเรือน ประกอบด้วย ปี 2562 จำนวน 14 ครัวเรือน ปี 2563 จำนวน 10 ครัวเรือน ปี 2563 รอบพิเศษ 10 ครัวเรือน และปี 2564 จำนวน 8 ครัวเรือน จากผู้เดือดร้อนทั้งหมด 217 ครัวเรือน ช่วยให้ผู้เดือดร้อนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีที่อยู่อาศัยมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย มีสุขลักษณะที่ดีในถิ่นที่พักอาศัย สุขภาพกายจิตดีขึ้น

ตัวอย่างบ้านพอเพียง

นายพลอย น้อม บ้านเลขที่ 128 หมู่ที่ 9

สภาพบ้านเรือนทรุดโทรมมาก ผนัง ประตู หน้าต่างไม่มีประตู คนในบ้านไม่ปลอดภัย
ปัจจุบันได้ปรับปรุงก่อผนัง เปลี่ยนเสาบ้าน ติดประตู หน้าต่าง หลังคา บ้านมีความปลอดภัยดีขึ้นมาก

ก่อนการดำเนินการ

ภาพหลังดำเนินการ

ตัวอย่างบ้านพอเพียง

นายทองแดง อินทร์สำโรง บ้านเลขที่ 11 หมู่ที่ 1

สภาพห้องสุขาทรุดโทรมมาก ผนังผุพัง ประตูชำรุด ไม่ปลอดภัย
ปัจจุบันได้ปรับปรุงก่อผนัง เปลี่ยนประตู มีความปลอดภัยดีขึ้นมาก

ก่อนการดำเนินการ

ภาพหลังดำเนินการ

นอกเหนือจากการซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่ให้มีความมั่นคงแข็งแรงแล้ว ยังได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่เอง ได้บริจาคประตู ฝาผนัง ช่วยซ่อมแซมครัวเรือนผู้เดือดร้อน แรงงานอาสา ซ่อมแซมบ้านเรือน นอกจากนี้ยังมีภาคีหน่วยงาน มาช่วยหนุนเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิต อาทิเช่น

องค์การบริหารส่วนตำบลตาพระยา มอบถุงยังชีพพร้อมด้วยเงิน 500 บาท ให้แก่คนพิการทางการมองเห็น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ยากไร้โครงการบ้านพอเพียงที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จำนวน 10 ครอบครัว รวมทั้งสนับสนุนเจ้าหน้าที่ช่างมาร่วมประเพณีการซ่อมแซมบ้านพอเพียง

ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดสระแก้ว พร้อมด้วยอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสระแก้ว (อพม.) ดำเนินกิจกรรมโครงการ "ห่วงใย เยี่ยมยาม งามไถ่ ใส่ใจ ดูแล" กลุ่มเปราะบาง(ผู้สูงอายุ/คนพิการ/ผู้ด้อยโอกาส) กลุ่มเป้าหมายครัวเรือนโครงการบ้านพอเพียงและประชาชนกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ตำบลตาพระยา จำนวน 15 ครัวเรือน เพื่อสำรวจความเดือดร้อน มอบถุงยังชีพ ประสานการส่งต่อในการช่วยเหลือบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนด้านคุณภาพชีวิต

6.ข้อค้นพบสำคัญ

คณะทำงานสภาองค์กรชุมชน เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ในการทำงานมากขึ้น จึงส่งผลให้การทำงานร่วมกับชุมชนเป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น เกิดการทำงานร่วมกันทั้งผู้นำชุมชนและภาคประชาชน ผู้เดือดร้อนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและการได้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงปลอดภัยและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้นต่อไป

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

การส่งเสริมด้านการปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้เกษตรทฤษฎีใหม่ให้กับครัวเรือนผู้ด้อยโอกาสและแก้ไขปัญหาพัฒนาคุณภาพชีวิตที่อยู่อาศัย การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี มาร่วมกันแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นให้ตำบลเข้มแข็งยั่งยืน

ผู้ให้ข้อมูล นางอิงอร ธนุสร
ตำแหน่ง สภาองค์กรชุมชนตำบลตาพระยา
เบอร์โทร 080-6393987

**พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีคนตาหลังใน
สภาองค์กรชุมชนตำบลตาหลังใน อำเภอดงเจริญ จังหวัดสระแก้ว**

1.บริบทพื้นที่

ตำบลตาหลังใน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอดงเจริญ อยู่ห่างจากอำเภอดงเจริญประมาณ 10 กิโลเมตร มีเนื้อที่รวม 120 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,500 ไร่ ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลพระเพลิง อำเภอเขาฉกรรจ์ ทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลวังใหม่ อำเภอดงเจริญ ทิศตะวันออกมีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอดงเจริญ ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอดงเจริญ

ลักษณะภูมิประเทศ

- สภาพโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ลุ่ม สภาพดินเป็นดินกรวดปนทราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร อาทิเช่น ทำนา ทำไร่อ้อยและปลูกมันสำปะหลังและสวนลำไย ไร่ข้าวโพด นาข้าว

ลักษณะภูมิอากาศ

- ลักษณะภูมิอากาศ โดยทั่วไปของจังหวัดสระแก้วจะมีอากาศร้อนจัดในฤดูร้อน และค่อนข้างหนาวในฤดูหนาว โดยปกติฤดูฝนยาวนานถึง 6 เดือน สภาพภูมิอากาศแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดูกาล

- ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน
- ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – เดือนตุลาคม
- ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน – เดือนมกราคม

ลักษณะของดิน

- สภาพดินเป็นดินกรวดปนทราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร อาทิเช่น ทำนา ทำไร่อ้อยและมันสำปะหลัง ปลูกต้นยูคาลิปตัสและไร่ข้าวโพด

ลักษณะของป่าไม้

- ในพื้นที่อยู่ในเขตป่าไม้เสื่อมโทรมบางส่วน

ด้านการปกครอง ตำบลตาหลังในแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 21 หมู่บ้าน

มีประชากรทั้งสิ้น 14,151 คน แยกเป็นชาย 7,124 คน เป็นหญิง 7,027 คน มีจำนวนครัวเรือน 4,267 ครัวเรือน มีความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 50 คน/ตารางกิโลเมตร

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

1. การปลูกพืชเชิงเดี่ยวของเกษตรกรซึ่งทำให้ห่วงโซ่อาหารของชุมชนขาดหายไป
2. ขาดแหล่งน้ำในการทำเกษตร ต้องอาศัยปริมาณน้ำฝน ตามฤดูกาลเท่านั้น
3. ต้นทุนการทำอาชีพเกษตรสูง และผลผลิตตกต่ำ อีกทั้งไม่มีอาชีพเสริมหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว

4. การถูกพ่อค้าคนกลางกดราคาสินค้าทางการเกษตร
5. ปัญหายาเสพติดที่ระบาดภายในตำบล
6. ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยไม่มีเอกสารสิทธิ
7. ไม่มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง
8. การตัดไม้ทำลายป่าบุกรุกพื้นที่สาธารณะ
9. ขาดแคลนที่ดินทำกิน

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบล สภาองค์กรชุมชนตำบลตาหลังในดำเนินการแก้ไขปัญหาดังนี้

- การประชุมสภาองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังปัญหาของตำบล แล้วประมวลผลปัญหาเป็นเรื่องๆเพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อว่าปัญหาดังกล่าวเกี่ยวข้องกับหน่วยงานไหน และปัญหาอะไรที่สภาองค์กรชุมชนสามารถขับเคลื่อนได้เอง
- วิเคราะห์ปัญหาสู่การวางแผนการจัดทำข้อมูล เช่น ผู้เดือดร้อนเรื่องบ้านจำจำนวนเท่าไร เดือดร้อนเรื่องอาชีพมีจำนวนเท่าไร เดือดร้อนเรื่องที่ดินทำกินมีจำนวนเท่าไร แล้วมาทำข้อมูลเพื่อการสำเนาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ประสานความร่วมมือกับภาคีที่มีความสัมพันธ์อยู่เดิมคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ที่มีแผนในการติดตั้งโซล่าเซลล์แสงอาทิตย์ให้ผู้เดือดร้อนและยากลำบากในการดำเนินชีวิต โดยใช้ข้อมูลที่มาจากการสำรวจของสภาองค์กรชุมชนตำบลตาหลังใน
- ร่วมกับ พอช.จัดโครงการเมืองคุณภาพชีวิตโควิดระลอก 3 ภาคกรุงเทพปริมณฑลและตะวันออก กิจกรรมจัดหาพันธุ์ปลาตกพร้อมอาหารเลี้ยงปลา โครงการเมืองคุณภาพชีวิตโควิดระลอก 3 ของผู้มีรายได้น้อยในชนบท จำนวน 50 ครั้วเรือน โดยการระดมความคิดเห็น และการสำรวจข้อมูลของสภาองค์กรชุมชน และประสานหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติม
- การนำเสนอข้อมูลจากการสำรวจเรื่องที่อยู่อาศัย เสนอต่อพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระแก้ว ในการสนับสนุนงบประมาณการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเปราะบาง กลุ่มผู้มีรายได้น้อย กลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จำนวน 7 หลัง

สภาองค์กรชุมชนตำบลตาหลังใน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
วิสัยทัศน์ตำบล ตำบลสีขาว ท้องเที่ยวเชิงนิเวศน์

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลตาหลังใน เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบล ในการฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การพัฒนาส่งเสริมด้านอาชีพ รายได้ การแก้ไขปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยของคนในตำบล จึงได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีพัฒนาต่างๆในการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานองค์ความรู้ในการพัฒนาทักษะอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่

- สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสระแก้วในโครงการอบรมการทำชุดสนามจากปูนซีเมนต์ ในการพัฒนาอาชีพ โดยได้มีการประสานภาคีความร่วมมือจากหน่วยงานหลากหลายภาคส่วนตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น โดยกระบวนการอบรมดังกล่าวได้มีการใช้ข้อมูลของสภาองค์กรชุมชนตำบลมาวิเคราะห์กลุ่มคนที่ทำงาน อยากรมีอาชีพเสริม จึงริเริ่มการประสานงานโครงการดังกล่าวนี้ขึ้นมา

- ร่วมกับเจ้าหน้าที่ พอช. ดำเนินโครงการเมืองคุณภาพชีวิตโควิดระลอก 3 ภาคกรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก กิจกรรมจัดหาพันธุ์ปลาตุ๊กพร้อมอาหารเลี้ยงปลา โครงการเมืองคุณภาพชีวิตโควิดระลอก 3 ของผู้มีรายได้น้อยในชนบท จำนวน 237 ครัวเรือน

- ช่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเปราะบาง กลุ่มผู้มีรายได้น้อย กลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จำนวน 189 หลัง ภายใต้โครงการบ้านมั่นคงชนบท

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ	สนับสนุนการประสานงานวิทยากรอบรมให้ความรู้อบรมติดตั้งและบำรุงรักษาเซลล์แสงอาทิตย์
2	พอช.	-โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถชุมชน -โครงการบ้านมั่นคงชนบท จำนวน 189 ครัวเรือน -สนับสนุนโครงการเมืองคุณภาพชีวิตโควิดระลอก 3 ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก กิจกรรมจัดหาพันธุ์ปลาดุกพร้อมอาหารเลี้ยงปลา โครงการเมืองคุณภาพชีวิตโควิดระลอก 3 ของผู้มีรายได้น้อยในชนบท
3	สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสระแก้ว	สนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้การทำโต๊ะสนาจากปูนซีเมนต์ โดยมีคณะผู้เข้าร่วมอบรม 30 ท่าน ครอบคลุม 15 หมู่บ้าน 30 ครัวเรือน ซึ่ง 30 ครอบครัว ได้นำมาขายผลโดยการจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดทำและจำหน่ายที่ ต.ตาหลังใน
4	อบต.ตาหลังใน	สนับสนุนแมส เจลล้างมือ และถุงยังชีพ

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสภาองค์กรชุมชนตำบล ได้รวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาในพื้นที่ และจัดทำแผนกาดำเนินงานแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในตำบลให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ สนับสนุนการประสานงานวิทยากรอบรมให้ความรู้อบรมติดตั้งและบำรุงรักษาเซลล์แสงอาทิตย์ เมื่อวันที่ 3,4,7,8 เดือน มิถุนายน 2564

ภาพกิจกรรม วันที่ 3, 4, 7, 8 มิ.ย. 2564อบรมติดตั้งและบำรุงรักษาเซลล์แสงอาทิตย์ โดยสภาองค์กรชุมชนได้รับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต ม.วไลยอลงกรณ์จึงมอบเครื่องโซล่าเซลล์เพื่อนำไปใช้ในการกิจการของสภาองค์กรชุมชนตำบล

พอช.สนับสนุนโครงการเมืองคุณภาพชีวิตโควิดระลอก 3 ภาคกรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก กิจกรรมจัดหาพันธุ์ปลาตกพร้อมอาหารเลี้ยงปลา โครงการเมืองคุณภาพชีวิตโควิดระลอก 3 ของผู้มีรายได้น้อยในชนบท เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2564

ภาพกิจกรรม วันที่ 12 พฤษภาคม 2564 ร่วมกับ พอช.ในโครงการเมืองคุณภาพชีวิตโควิดระลอก 3 ภาคกรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออกฯ กิจกรรมจัดหาพันธุ์ปลาตกพร้อมอาหารเลี้ยงปลาโครงการเมืองคุณภาพชีวิตโควิดระลอก 3 ของผู้มีรายได้น้อยในชนบท

สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสระแก้ว สนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้การทำโตะสนามจากปูนซีเมนต์ เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม - 3 สิงหาคม 2564 ในการพัฒนาอาชีพครั้งนี้ได้มีการใช้ข้อมูลของสภาองค์กรชุมชนตำบลมาวิเคราะห์กลุ่มคนที่ตกงาน อยากมีอาชีพเสริม จึงริเริ่มการประสานงานโครงการดังกล่าวนี้ขึ้นมา ผู้เข้าร่วมอบรม 30 ท่าน ครอบคลุม 15 หมู่บ้าน 30 ครัวเรือน 30 ครอบครัวได้นำมาขายผลโดยการจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดทำจำหน่ายที่ ต.ตาหลังใน เป็นการส่งเสริมอาชีพ เพิ่มทักษะฝีมือ รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ชี้
และ
ด้าน

ภาพกิจกรรม วันที่ 31 กรกฎาคม - 3 สิงหาคม 2564 อบรมการทำโตะสนามจากปูนซีเมนต์

ภาพกิจกรรม อบต.ตาหลังใน สนับสนุนแมส เจลล้างมือ และถุงยังชีพ เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2564

ผลลัพธ์รูปธรรมความสำเร็จของสภาองค์กรชุมชนตำบลตาหลังในเมืองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความสำเร็จดังต่อไปนี้

1. การมีอุดมการณ์ มีวิสัยทัศน์ คือการที่คนในกลุ่มมีแนวคิดเดียวกัน หรือมองเห็นอนาคตข้างหน้าร่วมกัน ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะยึดเหนี่ยวความสัมพันธ์และการรวมตัวของกลุ่ม ให้อยากปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคนจนสุดความสามารถ เพื่อจะบรรลุอุดมการณ์และวิสัยทัศน์ที่มีร่วมกัน โดยไม่แตกแยก

2. การมองที่เป้าหมายหรือผลประโยชน์เดียวกันทำให้สมาชิกสภาองค์กรชุมชนในกลุ่มมีทิศทางดำเนินงานที่สอดคล้องกันเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายนั้น เน้นให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของกลุ่มมากกว่าทรัพย์สินหรือสิ่งมีค่าทางวัตถุ เพื่อขัดข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง

3. การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มในการบริหารจัดการ เป็นเงื่อนไขที่ทำให้สมาชิกมีสำนึกความเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่ม และตระหนักในความรับผิดชอบร่วมกัน เกิดการรับรู้ ตัดสินใจและร่วมลงมือปฏิบัติในนามของกลุ่ม หากดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความโปร่งใส เปิดเผย และมีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม จะทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง

4. กิจกรรมการดำเนินงานของกลุ่มมีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ มีแผนงานที่ประกอบด้วยการพัฒนาทุก ๆ ด้าน ไม่เป็นการส่งเสริมหรือสร้างความขัดแย้ง และมีการเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สามารถบริหารจัดการได้ภายในกลุ่ม โดยไม่ต้องพึ่งพิงปัจจัยต่าง ๆ จากภายนอก ภายใต้การสนับสนุนของผู้นำองค์กรชุมชน

5. มีบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความรัก เอื้ออาทร สมานฉันท์และสามัคคีความรักและความสมานฉันท์จะเป็นเหตุให้เกิดความร่วมมืออย่างมีพลัง

6. ระบบการสื่อสารของกลุ่มควรเป็นแนวราบไม่ใช่แนวตั้ง เนื่องจากจะทำให้เกิดความรู้สึกเท่าเทียมกัน และยอมให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ ไม่เหมือนถูกบังคับมีความรัก

7. ผู้นำ สมาชิกของกลุ่มและคนทั่วไปในชุมชน

- มีผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง มีภาวะผู้นำ เสียสละ มีวิสัยทัศน์

- สมาชิกกลุ่มในกลุ่ม พร้อมจัดการกับปัญหาของตนเองและชุมชน ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งทางความคิด การวางแผน การตัดสินใจ และการติดตามประเมินผล โดยปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างดีเชื่อในความสามารถของเพื่อนสมาชิก มีความไว้วางใจกัน โดยสมาชิกในกลุ่มยอมรับข้อเสนอแนะ คำวิจารณ์ ข้อมูล และการติชมซึ่งกันและกัน และพร้อมที่จะช่วยเหลือกันและกันเสมอ

8. มีงบประมาณดำเนินงาน/กิจกรรม ที่เพียงพอ เหมาะสม

6. ข้อค้นพบสำคัญ

ประชาชนในตำบล มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้ อาชีพที่หลากหลายมั่นคง และสามารถสร้างวิทยาการการเรียนรู้จากการอบรมอาชีพได้ เกิดความสามัคคีในชุมชน ชุมชนเห็นประโยชน์ของการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนว่าสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกได้ เกิดการส่งเสริมเรื่องอาชีพอย่างยั่งยืน ลดการไปทำงานในกรุงเทพ มีความปลอดภัยจาก covid19 ตลอดจนประชาชนในชุมชนมีที่อยู่อาศัยที่ดีขึ้น

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ประสานงานเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานภาคีอย่างต่อเนื่อง จัดตั้งทีมติดตามความคืบหน้าการดำเนินงาน การต่อยอดงานในชุมชน ร่วมอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติ อนุรักษ์ป่าไม้ ให้เป็นแหล่งอาหารของคนในพื้นที่ และการพัฒนาข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวรณีย์ คำอาจ
ตำแหน่ง ทีมข้อมูลสภาองค์กรชุมชนตำบลตาหลังใน
เบอร์โทร -063-1621804

**พัฒนาคุณภาพชีวิตคนด้อยโอกาส ชุมชนปลอดภัยเสถียร
สภาองค์กรชุมชนตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว**

1.บริบทพื้นที่

ในสมัยก่อนบ้านท่าเกวียน มีชื่อเรียกว่า “บ้านน้อย” และได้มีราษฎรอพยพเข้ามาอยู่ครั้งแรกหลังสงครามอินโดจีน (สงครามโลกครั้งที่ 2) ประมาณปีพ.ศ. 2478 และมีราษฎรได้อพยพเข้ามาทำไร่-ทำนา ประมาณ 4 ครัวเรือน คือ 1. นายชัน พยุงค์ 2. นายแดง บุญพิลา 3. นายแจ้ง มิตรเทศ 4. นายพันธ์ มณฑลพ

หลังจากนี้ก็ได้มีราษฎร ได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งนี้เพิ่มมากขึ้น และประมาณปี พ.ศ. 2481 ได้เกิดโรคระบาดขึ้นซึ่งชาวบ้านเรียกว่าโรคห่า หรือเรียกกันทั่วไปว่า “ไข้สุกฮือ” ทำให้ราษฎรเสียชีวิตมากหลังจากโรคห่าหายไปชาวบ้านที่อาศัยอยู่ตามไร่-ตามนา เริ่มเข้ามารวมกลุ่มกันที่บ้านน้อย มีการทำไม้โดยมีการลากไม้ซุง ซึ่งการชักลากไม้ในสมัยนั้นจะใช้เกวียนเป็นพาหนะ ชักลากไม้ซุงออกจากป่าและบ้านน้อยแห่งนี้จะเป็นที่หยุดพักเกวียนไม่ว่าจะเป็นเกวียนของพ่อค้าที่จะขนสินค้าเข้าไปในตัวเมือง หรือเกวียนชักลากไม้ก่อนที่จะเดินทางต่อไปจึงได้เรียกกันต่อมาว่า “บ้านท่าเกวียน”

เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ.2539 กระทรวงมหาดไทย ได้ยกฐานะจากสภาตำบลท่าเกวียนเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกวียน และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 113 ตอนพิเศษ 52 ลงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ.2539 เป็นอันดับที่ 2850 ของประเทศไทย ซึ่งในขณะนั้น ๗๗๗ ท่านเสนาะ เทียนทอง เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตำบลท่าเกวียนมี จำนวน 14 หมู่บ้าน

เขตติดต่อ ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลพัฒนานคร อำเภอพัฒนานคร ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลไพร่เดียว อำเภอคลองหาด ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลผักขะ อำเภอพัฒนานคร ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลห้วยโจด อำเภอพัฒนานคร ตำบลท่าเกวียน มีเนื้อที่ทั้งหมด 215 ตารางกิโลเมตร ประมาณ 134,375 ไร่

จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 10,648 คน แยกเป็น ชาย 5,241 คน หญิง 5,407 คน

2. สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ด้านเศรษฐกิจ ในสังคมปัจจุบันเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ มีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง มีรายจ่ายในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นแต่รายได้กลับลดลง ยิ่งในสถานการณ์โรคระบาดของไวรัสโควิด-19 นี้ส่งผลกระทบต่อทุกอาชีพ

ด้านสังคม ประชาชนในพื้นที่ตำบลท่าเกวียนคุณภาพชีวิตยังเป็นเรื่องแรกๆ ที่ต้องการพัฒนา โดยเฉพาะเรื่องที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทรุดโทรมมาก แต่รายได้น้อยไม่มีโอกาสจะได้ซ่อมแซมปรับปรุงต้องทนอยู่ในสภาพนั้นเพราะปากท้องต้องมาก่อน

ด้านที่อยู่อาศัย ที่ดินซับซ้อน ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในเรื่องที่อยู่อาศัย คนด้อยโอกาส คนยากไร้ ผู้พิการ มีรายได้น้อย ที่อยู่อาศัยชำรุดทรุดโทรม ไม่มั่นคงแข็งแรง

ด้านสาธารณสุข พบปัญหาโรคกับผู้สูงอายุ เช่นเบาหวาน ความดัน ไขมัน มะเร็ง ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง

และในปัจจุบันมีสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโควิด-19 ทำให้ประชาชนเกิดความกังวล เครียด ส่งผลต่อสุขภาพจิต ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

ด้านวัฒนธรรมประเพณี บางกิจกรรมลดหายไปเพราะด้วยโรคระบาดไวรัสโควิด-19 เช่นประเพณี สงกรานต์ ลอยกระทง วันผู้สูงอายุ การแห่พะเหวตเทศน์มหาชาติ ฯลฯ ทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นก็หายไปเพราะขาดคนสืบทอดจากรุ่นเก่า

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ตำบลท่าเกวียนมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ต้องเจอปัญหากับผักตบชวา ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน และสังคมที่เร่งรีบทำให้เกิดปัญหาการใช้ไฟและถุงพลาสติกทำให้ขยะมากขึ้นโดยไม่มีระบบการบริหารจัดการขยะที่ดี

3. สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาพองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครบถ้วนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัด เวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถ ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาพองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาพองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สภาองค์กรชุมชนตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

วิสัยทัศน์ ที่อยู่อาศัยแข็งแรง เศรษฐกิจชุมชนดี คุณภาพชีวิตยั่งยืน

เป้าหมาย การมีที่อยู่อาศัยแข็งแรงทนทาน พัฒนาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน เชื่อมโยงหน่วยงาน

4. สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากการที่สภาองค์กรชุมชนตำบลท่าเกวียนได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น จึงได้เขียนของบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) (พอช.) ภายใต้ชื่อโครงการบ้านพอเพียงชนบท เพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการ โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลท่าเกวียน ได้สร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ รวมถึงการเชื่อมโยงประสานกับท้องที่/ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน การจัดกลไกช่วยเหลือผู้เดือดร้อนในพื้นที่ชุมชน กระตุ้นให้ส่วนราชการเห็นความสำคัญของปัญหาในเรื่องนี้ โดยเข้ามาสนับสนุนงบประมาณร่วมกัน

ขณะเดียวกันจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จากการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนแต่ละครัวเรือนยังพบปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนด้านอาชีพ รายได้ลดลงจากการจ้างงาน การค้าขาย การปิดกิจการ ทำให้รายได้ในส่วนนั้นลดลง ทางสภาองค์กรชุมชนฯจึงสนับสนุนการปลูกผักในบ่อซีเมนต์ไว้รับประทานเองในครัวเรือนเป้าหมายคือ ครัวเรือนผู้ยากไร้จากโครงการบ้านพอเพียง การให้อบรมให้ความรู้แก่เยาวชนด้านยาเสพติดโดยได้รับการสนับสนุนงบดำเนินงานจาก รพสต. / สถานีตำรวจ กิจกรรมอบรมการทำเจลล้างมือ แอลกอฮอล์ ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ จาก กศน. และ อบต.

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน	งบประมาณ สนับสนุน
1	สภาองค์กรชุมชนตำบล (พอช.)	- สนับสนุนโครงการบ้านพอเพียง - สนับสนุนโครงการปลูกผักสวนครัวปลอดภัย	188,000
2	รพสต. / สถานีตำรวจ	-สนับสนุนกิจกรรมโครงการชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไข ปัญหาเสพติด โดยการสนับสนุนจากสถานีตำรวจ ท่าเกวียน รพสต.ท่าเกวียน งบประมาณดำเนินงาน 10,000 บาท ผู้เข้าร่วมประกอบด้วยเด็กเยาวชน ผู้นำชุมชน ชาวบ้านกว่า 30 ท่าน	10,000
3	อบต.	- สนับสนุนการป้องกันของโรคระบาดไวรัสโควิด-19	อุปกรณ์เครื่องมือวัด อุณหภูมิ , หน้ากากอนามัย , แอลกอฮอล์ล้างมือ
4	กศน.	จัดกิจกรรมอบรมการทำเจลล้างมือแอลกอฮอล์ ป้องกันโควิด-19 สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การอบรม	นำอุปกรณ์มา ฝึกอบรมให้

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ

จากการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลท่าเกวียน ร่วมกันกับผู้นำชุมชนดูแลช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสในการดำรงชีวิตและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทรุดโทรม เสื่อมโทรม ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2563-2564 จำนวนทั้งหมด 10 หลัง สภาองค์กรชุมชนตำบลท่าเกวียนได้แก้ไขพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นในเรื่องที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้น และมีข้อมูลและแผนงานในการพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างเป็นระบบทั้งตำบล

ซึ่งการปรับปรุงการซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยผู้ด้อยโอกาส คนยากไร้ คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้น้อย ซึ่งมีความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย มีสภาพทรุดโทรม เสื่อมโทรม โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลท่าเกวียน ร่วมกับ

ท้องที่ ท้องถิ่น และชาวบ้าน ช่วยเหลือให้บ้านเรือนมีความแข็งแรงขึ้น มีความปลอดภัยมั่นคง คุณภาพชีวิตดีขึ้น

นอกเหนือจากการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยแล้ว ภายใต้โควิด-19 สภามณฑลชนยังได้ช่วยเหลือส่งเสริมให้สมาชิกครัวเรือนบ้านพอเพียง ทั้ง 10 ครัวเรือน ดำเนินกิจกรรมปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ ลดรายจ่ายในครัวเรือน สร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร ตลอดจนร่วมดำเนินงานชุมชนปลอดภัย เสพติด จัดกิจกรรมโครงการชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการสนับสนุนจากสถานีตำรวจท่าเกวียน รพ.สต.ท่าเกวียน งบประมาณดำเนินงาน 10,000 บาท ผู้เข้าร่วมประกอบด้วยเด็กเยาวชน ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน กว่า 30 ท่าน เข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้เรื่องพิษภัยยาเสพติด มาตรการป้องกัน เฝ้าระวังชุมชนปลอดภัย เสพติด ทำให้ชุมชนมีการปลอดภัย ไม่มีปัญหาด้านยาเสพติด การฝึกอบรมทำเจลแอลกอฮอล์ โดย กศน. อ.วัฒนานคร ผู้นำชุมชน รพ.สต.ท่าเกวียน และชาวบ้าน เพื่อมีความรู้ความเข้าใจการป้องกันตนเองจากโควิด-19

กิจกรรมปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ ลดรายจ่ายในครัวเรือน

กิจกรรมโครงการชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด

การฝึกอบรมทำเจลแอลกอฮอล์ป้องกันโควิด-19

6. ข้อค้นพบสำคัญ

องค์กรที่มีความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นให้ยั่งยืนได้ และทำให้หน่วยงานอื่นๆ ตื่นตัวถึงการแก้ไขปัญหาพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น ช่วยเหลือคนในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรือหน่วยงานภาครัฐเข้าไม่ถึง เกิดการสร้างความเข้มแข็งของพื้นที่ในการเฝ้าระวังป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และทำแผนในการแก้ไขปัญหาพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยการเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นเกิดระยะยาวต่อไป

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

จัดทำข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทุกมิติ เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน สภาองค์กรชุมชนฯต้องประชุมหารือแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามโครงการกิจกรรมและการเชื่อมโยงประสานงานกับองค์กรที่มีส่วนร่วมเชื่อมโยงภาคีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อบรรจุเข้าแผนและขอรับการสนับสนุนงบประมาณระยะยาวในภายหน้า

ผู้ให้ข้อมูล นายมงคล ลีกลือ

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลท่าเกวียน

เบอร์โทร 087-1442820

“ทุ่งมหาเจริญเมืองน่าอยู่ มุ่งพัฒนาแบบมีส่วนร่วม”
สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งมหาเจริญ ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

1.บริบทพื้นที่

ตำบลทุ่งมหาเจริญ ดินแดนแห่งนี้ก่อนที่จะได้รับชื่อว่า “ทุ่งมหาเจริญ” เต็มไปด้วยป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพรรณธรรมชาติหลากหลายชนิด เช่น ต้นตะแบก ต้นมะค่า ต้นช่อ ต้นหวาย ต้นโมก ฯลฯ ซึ่งเป็นป่าดงดิบมีชื่อว่า “ป่าสัมปทาน ปจ. 8 ลาพระสะทึง ” จนกระทั่งพื้นป่ามีการบุกรุกเพื่อนำไม้ไปใช้ประโยชน์ด้านอุตสาหกรรม เป็นการเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2518 จากพื้นป่าก็เริ่มมีคนอพยพเข้ามาอาศัย จับจองที่ดินเพื่อทำกินจนกลายเป็นที่อยู่ของชาวบ้าน ที่เรียกว่า “บ้านทุ่งมหาวิบาก” ในปี พ.ศ. 2523 ได้มีการสร้างโรงเรียนแห่งแรกชื่อว่าโรงเรียนบ้านมหาเจริญ คณะกรรมการหมู่บ้านจึงเห็นว่าสมควรเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านเพื่อความเป็นสิริมงคล จึงให้ใช้คำว่า “เจริญ” แทนคำว่า “วิบาก” และเป็นชื่อของคนที่จะเข้ามาบุกเบิกตั้งถิ่นฐานในช่วงแรก 1 ปีต่อมา ใน พ.ศ. 2524 ได้มีการแยกหมู่บ้านจาก หมู่ 6 ตำบลเขาฉกรรจ์ อำเภอสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี มาเป็นหมู่ที่ 11 ตำบลตาหลังใน กิ่งอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดปราจีนบุรี และในปีนี้อเองได้มีการคัดเลือกผู้ใหญ่บ้าน ขึ้นมาปกครองเป็นครั้งแรกด้วยจนกระทั่ง พ.ศ. 2535 บ้านทุ่งมหาเจริญ ได้แยกออกจากตำบลตาหลังใน มาเป็นตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดปราจีนบุรี ในปีต่อมาเมื่อมีการแยกจังหวัดสระแก้วออกจากจังหวัดปราจีนบุรี ตำบลทุ่งมหาเจริญ จึงขึ้นกับอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลพระเพลิง อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลตาหลังใน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด ภาคตะวันออก (หรือเขต อำเภอท่าตะเกียบ และอำเภอสนามชัยเขต)

จำนวนหมู่บ้านของตำบลทุ่งมหาเจริญ มีจำนวนหมู่บ้าน 28 หมู่บ้าน

แผนที่ตำบลทุ่งมหาเจริญ

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

สภาพปัญหาของคนในตำบลทุ่งมหาเจริญ มีหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านสังคม ปัญหาการว่างงานของคนในพื้นที่ในหลายช่วงอายุ ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย ทุพภิกขภัย การไม่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ปัญหาด้านเศรษฐกิจ รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ต้นทุนการผลิตมีราคาสูง ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ประสบปัญหาการขาดทุน ขาดแหล่งน้ำในการเกษตร น้ำในลำห้วย/หนอง/คลอง/อ่างเก็บน้ำ/มีไม่พอใช้ ปัญหา น้ำท่วมซ้ำซากและฝนตกไม่ตามฤดูกาล ด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาขยะ คราวเรือน/ขยะชุมชน ด้านสุขภาพ คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ไม่ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ปัญหาจากสถานการณ์โควิด 19 ทำให้ประชากรในพื้นที่ได้รับผลกระทบเรื่องการว่างงาน คนตกงาน เนื่องจากสถานประกอบการต่างๆ สั่งหยุดงาน และบางที่ก็ปิดตัวลง ทำให้รายได้ไม่พอกับรายจ่ายในครอบครัว ส่งผลกระทบกับคุณภาพชีวิตของคนในตำบลทุกด้าน

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบล สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งมหาเจริญ จึงดำเนินการแก้ไขปัญหาดังนี้ เข้าร่วมประชุมประชาคม กับท้องที่/ท้องถิ่น ทำแผนพัฒนา ส่งเข้าบรรจุ แผนท้อง/ที่ท้องถิ่น

1.ลงพื้นที่สำรวจปัญหา จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครั้วเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญาชุมชนท้องถิ่น ได้โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบล วิเคราะห์ จำทำแผนการแก้ไขปัญาในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญาในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่างๆ ในกลุ่มระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี

5.พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร ศึกษาดูงาน ประชุมสร้างความเข้าใจรวบรวมเอกสารติดต่อประสานงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปเข้าร่วมประชุมประชาคมในหมู่บ้านเสนอปัญา เวทีประชาคมเพื่อเข้าบรรจุ แผนพัฒนา 3-5 ปี

6.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งมหาเจริญ จัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายใต้การแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งมหาเจริญ และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสระแก้ว

วิสัยทัศน์

“ทุ่งมหาเจริญเมืองหน้าอยู่ มุ่งสู่ระบบการเกษตรอินทรีย์ มากมีสินค้าภูมิปัญญา ก้าวไกลการศึกษา มุ่งพัฒนาแบบมีส่วนร่วม”

เป้าหมาย

- 1.แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เชื่อมโยงสู่แผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีพัฒนาในพื้นที่ขยายผลและสร้างโอกาสให้ชุมชนและผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยมีที่อยู่อาศัยของตนเองและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
- 2.ยกระดับความร่วมมือระหว่างชุมชนหน่วยงานภาครัฐและภาคีพัฒนาสู่เครือข่ายความร่วมมือชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองอย่างเป็นรูปธรรมในตำบล
- 3.ผู้นำชุมชนมีความรู้ความสามารถเท่าทันการเปลี่ยนแปลงและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 4.สภาองค์กรชุมชนและองค์กรชุมชนมีคุณสมบัติและมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากปัญหาเรื่องการขาดแหล่งน้ำในการเกษตร น้ำในลำห้วย,หนอง,คลอง,อ่างเก็บน้ำ,มีไม่พอใช้ ปัญหา น้ำท่วมซ้ำซากและฝนตกไม่ตามฤดูกาล สภาองค์กรชุมชนได้มีการจัดทำข้อมูลสำรวจพื้นที่รองรับน้ำในตำบล เพื่อนำข้อมูลเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร และคนในหมู่บ้านได้มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 9 จ.ระยอง กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาดำเนินการแก้ไขผ่านโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยเครื่องสูบน้ำไฟฟ้าแบบจุ่มได้น้ำ

ปัญหาเรื่องอาชีพและรายได้ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สภาองค์กรชุมชนต้องเร่งดำเนินการแก้ไข เนื่องจากเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ได้ร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสระแก้ว ฝึกอบรมโต๊ะปูนซีเมนต์ ทำให้ประชาชนที่ว่างงาน ได้รับความรู้และนำมาประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัว

ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งมหาเจริญ ได้นำข้อมูลจากการสำรวจมาจัดทำแผนการดำเนินงาน โดยแยกประเภทผู้เดือดร้อนให้ตรงตามสภาพปัญหา เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุน

งบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) ในโครงการบ้านพอเพียงชนบทปี 2564 จำนวน 11 ครุว์เรือน และโครงการบ้านมั่นคงชนบท จำนวน 263 ครุว์เรือน (ปรับปรุงในที่ดินเดิมใช้พื้นที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.)

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 9 จ.ระยอง กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	สนับสนุนโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยเครื่องสูบน้ำไฟฟ้าแบบจุ่มได้น้ำ มอบวัสดุในการดำเนินงาน เช่นแผงโซลาเซลล์/ซัมเมอร์ส/ถังเก็บน้ำ/ท่อพีวีซี/เครื่องสูบน้ำระบบโทโบ
2	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถชุมชนตำบลรูปธรรมแผนพัฒนา ท้องถิ่น โครงการบ้านพอเพียงชนบท จำนวน 11 ครุว์เรือน โครงการบ้านมั่นคงชนบท จำนวน 263 ครุว์เรือน
3	อำเภอวังน้ำเย็น	-ส่งเสริมอาชีพการผลิตเสื่อกก สนับสนุนมอบวัสดุอุปกรณ์โครงการ ส่งเสริมผลิตเสื่อกก จักอุตสาหกรรม 8 เกียร์ ,ด้ายในล่อน,ผ้าเย็บริมเสื่อ อุปกรณ์ ต่างๆ -บันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินเพื่อคนใน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
4	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดสระแก้ว	โครงการอบรมส่งเสริมอาชีพ โต๊ะปูนซีเมนต์ โดยสนับสนุนองค์ความรู้ด้าน การทำ โต๊ะปูนซีเมนต์และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการอบรม ผู้เข้าร่วม 50 คน

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากปัญหาเรื่องการขาดแหล่งน้ำในการเกษตร น้ำในลำห้วย,หนอง,คลอง,อ่างเก็บน้ำ,มีไม่พอใช้ ปัญหา น้ำท่วมซ้ำซากและฝนตกไม่ตามฤดูกาล สภาองค์กรชุมชนได้มีการจัดทำข้อมูลสำรวจพื้นที่รองรับน้ำในตำบล เพื่อนำข้อมูลเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรและคนในหมู่บ้านได้มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ การดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำมีการดำเนินงานโครงการมาตั้งแต่ปี 2558 จนถึงปัจจุบัน มีการพัฒนาแหล่งน้ำในหลายรูปแบบ เช่น บ่อบาดาลพลังงานแสงโซลาเซลล์ซัมเมอร์,โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่,โครงการพัฒนาน้ำบาดาลด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ยังชีพนอกเขตชลประทานในพื้นที่หาน้ำยาก ,โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยเครื่องสูบน้ำไฟฟ้าแบบจุ่มได้น้ำ ในพื้นที่ 8 หมู่บ้านจากพื้นที่ทั้งหมด 28 หมู่บ้าน จำนวนรวมทั้งสิ้น 2,353 ไร่ และในปี 2564 สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 9 จ.ระยอง กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้สนับสนุนโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยเครื่องสูบน้ำไฟฟ้าแบบจุ่มได้น้ำ กลุ่มที่ 1 พื้นที่ 30 ไร่ หมู่ที่12 และกลุ่มที่ 2 พื้นที่ 30 ไร่ หมู่ที่ 12 มอบวัสดุในการดำเนินงาน เช่นแผงโซลาเซลล์/ซัมเมอร์ส/ถังเก็บน้ำ/ท่อพีวีซี/เครื่องสูบน้ำระบบโบทโโบ ผู้รับผลประโยชน์หลักจำนวน 8 ครัวเรือน ทำให้ประชาชนที่มีน้ำประกอบอาชีพทำการเกษตร เพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ผลผลิตทางการเกษตรได้ปริมาณ ท้นกับราคาใน

ท้องตลาด

ปัญหาเรื่องอาชีพและรายได้ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สภาองค์กรชุมชนต้องเร่งดำเนินการแก้ไข เนื่องจากเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ได้ร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสระแก้ว จัดโครงการฝึกอบรมโต๊ะปูนซีเมนต์ เมื่อวันที่ 27-31 กรกฎาคม 2564 ผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 22 ครัวเรือน ณ วัดคลองตะขบหวาน หมู่ที่ 14 ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยมีวิทยากรจากกรมฝีมือจังหวัดสระแก้วเป็นผู้ฝึกสอนในการเข้าร่วมครั้งนี้ เพื่อส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกในกลุ่มฯและคนในตำบลทุ่งมหาเจริญ ทำให้ประชาชนที่ว่างงาน ได้รับความรู้และนำมาประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัว เกิดรายได้ในการต่อยอดในการทำโต๊ะปูนซีเมนต์ อยู่ที่ชุดละ 2,000-3,900 บาท ต่อ 1 ชุด

วันที่ 29 มิถุนายน 2564 ได้รับสนับสนุนมอบวัสดุอุปกรณ์
โครงการส่งเสริมผลิตเสื่อกก จากอำเภอวังน้ำเย็น
มีนายนายอารยันต์ ท่าใหญ่ นายอำเภอวังน้ำเย็นเป็นผู้มอบ
ให้กับโครงการสังคมสูงวัยพึ่งตนเองบ้านคลองพัฒนา
มอบอุปกรณ์ในการผลิต เช่น จักอุตสาหกรรม 8 เกียร์ ,ด้ายใน
ล่อน,ผ้าเย็บริมสาด 4.อุปกรณ์ ต่างๆ เพื่อเป็นการต่อยอดอาชีพ
สร้างรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่ม

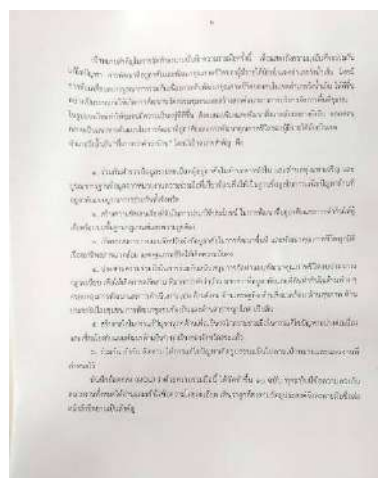

ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งมหาเจริญ เปิดเวทีประชุมเพื่อนำปัญหา กลุ่มคนไม่มีที่ดินทำกิน คนไม่มีที่อยู่อาศัย กลุ่มบ้านต้องพัฒนา กลุ่มที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ และกลุ่มปัญหาข้างป่า โดยการสำรวจผู้เดือดร้อนในชุมชนต่างๆ มาคุยกัน แล้วคิดร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพื่อให้ประชาชนมี บ้าน มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง คัดแยกประเภทผู้เดือดร้อนให้ตรงตามสภาพปัญหา เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุน งบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) ในโครงการบ้านพอเพียงชนบทปี 2564 จำนวน 11 ครั้วเรือน และโครงการบ้านมั่นคงชนบท จำนวน 263 ครั้วเรือน (ปรับปรุงในที่ดินเดิมใช้พื้นที่สำนักงานปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.)

จากการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาดินทำกิน ที่อยู่อาศัย ทำให้เกิดเวทีบันทึกข้อตกลงด้วยความ ร่วมมือการแก้ไขปัญหาดินทำกินเพื่อคนในอำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดสระแก้ว เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2564 ระหว่างสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระแก้ว นายอำเภอม่วงสามสิบ สำนักงานจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ 9 สำนักงานชลประทานที่4 สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลเขต9 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ เครือข่ายองค์กรชุมชนขบวนจังหวัดสระแก้ว เพื่อแสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะ ร่วมกันแก้ไขปัญหาดินทำกิน การพัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในเขตอำเภอม่วงสามสิบ โดยมีการ ขับเคลื่อนอย่างบูรณาการร่วมกันเพื่อยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในเขตอำเภอม่วงสามสิบให้ดีขึ้น

6.ข้อค้นพบสำคัญ

ประชาชนในตำบล มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้ อาชีพที่หลากหลายมั่นคง และสามารถสร้างวิทยาการการเรียนรู้จากการอบรมอาชีพได้ ประชาชนในชุมชนมีที่อยู่อาศัยที่ดีขึ้น ชุมชนเห็นประโยชน์ของการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนว่าสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกได้

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ประสานงานเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานภาคีอย่างต่อเนื่อง จัดทีมติดตามความคืบหน้าการดำเนินงาน การต่อยอดงานในชุมชน ร่วมอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติ อนุรักษ์ป่าไม้ ให้เป็นแหล่งอาหารของคนในพื้นที่ และพัฒนาข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นางสาวสวัสดิ์ หรัยขุนทด

ตำแหน่ง คณะกรรมการผู้ประสานงาน

เบอร์โทร 089-5431284

ปลูกผักสวนครัวกินเอง ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน
สภาองค์กรชุมชนตำบลผ่านศึก อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

1.บริบทพื้นที่

ตำบลผ่านศึกแยกมาจาก ตำบลคลองน้ำใสเมื่อปี พ.ศ.2514 ตั้งชื่อตำบลตามองค์การทหารผ่านศึก ซึ่งมาจัดตั้งเป็นนิคมสงเคราะห์ทหารผ่านศึก แบ่งการปกครองออกเป็น 13 หมู่

หมู่ที่ 1 บ้านล็อกแก้ว	หมู่ที่ 2 บ้านโนนสาวเอ้	หมู่ที่ 3 บ้านทหารผ่านศึกเขต 1
หมู่ที่ 4 บ้านทหารผ่านศึกเขต 2	หมู่ที่ 5 บ้านทหารผ่านศึกเขต 3	หมู่ที่ 6 บ้านโนนขี้เหล็ก
หมู่ที่ 7 บ้านหนองปรือ	หมู่ที่ 8 บ้านไผ่ล้อม	หมู่ที่ 9 บ้านนิคมพัฒนา
หมู่ที่ 10 บ้านประสานมิตรพัฒนา	หมู่ที่ 11 บ้านเขารัง	หมู่ที่ 12 บ้านสันติสุข
หมู่ที่ 13 บ้านโนนพัฒนา		

ตำบลผ่านศึก มีเขตพื้นที่บางส่วนเป็นตลาด ซื้อ-ขาย ตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา ตลาดจุดผ่อนปรน บ้านหนองปรือ ม.7 บ้านหนองปรือ ต.ผ่านศึก อ.อรัญประเทศ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง มีคลองธรรมชาติและคลองขุดไหลผ่านพื้นที่ อาณาเขตทางด้านทิศใต้ของตำบลติดกับประเทศกัมพูชา จ.สระแก้ว

ทิศเหนือ ติดกับ อบต.คลองทับจันทร์ , อบต.เมืองไผ่ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว

ทิศใต้ ติดกับ ประเทศกัมพูชา

ทิศตะวันออก ติดกับ อบต.ปากห้วย , อบต.คลองน้ำใส อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว

ทิศตะวันตก ติดกับ อบต.ทับพริก จ.สระแก้ว

อาชีพหลัก ทำนา

อาชีพเสริม เช่น ทำไร่มันสำปะหลัง ค้าขาย เลี้ยงสัตว์

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ที่ไม่มั่นคง มีความเก่า ผุพัง บางหลังอาศัยอยู่หลายคน เกิดความแออัด ครอบครัวยากจน เป็นผู้พิการ ผู้สูงอายุ

ปัญหาด้านการเกษตร ขาดแคลนแหล่งน้ำในการทำเกษตร น้ำไม่เพียงพอในฤดูแล้ง แหล่งน้ำลำคลอง มีความตื้นเขิน ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้สำหรับฤดูแล้ง

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นชุมชนเมืองผสมกับชุมชนชนบท ที่มีช่องว่างทางรายได้ ส่วนใหญ่ ยังคงมีหนี้สิน ประกอบกับ สถานการณ์ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้เกิดภาวะรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ประชาชนรายได้ไม่เพียงพอ ผลผลิตด้านการเกษตรตกต่ำ ไม่มีกลุ่มอาชีพเสริม

ปัญหาด้านสุขภาพชุมชนสุขภาพของประชาชนในชุมชน, ผู้สูงอายุ, คนพิการ, โรคเบาหวานและความดัน, ขาดสถานที่ออกกำลังกายในหมู่บ้าน ปัญหาเรื่องการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคม

ปัญหาด้านการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพชุมชนขาดความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ

3.สภาพองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากสภาพปัญหาที่ตำบลประสบ สภาพองค์กรชุมชนตำบลผ่านศึก ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นเวทีกลางในการเรียนรู้แก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ครีวเรือนผู้เดือดร้อน การแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

2.ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาสู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมได้อย่างสมดุล

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับหน่วยงานภาคี พัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนจัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ภายใต้งานแก้ไขปัญหาโดยสภาองค์กรชุมชน และการเชื่อมโยงประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลผ่านศึก เป็นชุมชนเมืองผสมกับชุมชนชนบท ที่มีช่องว่างทางรายได้ จำเป็นต้อง สร้างวิถีของความเท่าเทียมกันทางสังคม ทั้งส่วนใหญ่ ยังคงมีหนี้สิน ประกอบกับ สถานการณ์ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้เกิดภาวะรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในเชื่อมโยง ภาครัฐ ท้องถิ่น ท้องที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานสร้างรูปธรรมในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ใน คราวเรือนด้วยการปลูกพืชผักไร้สารพิษไว้บริโภคและนำออกจำหน่ายในชุมชน รวมทั้งสร้างโอกาสให้แต่ละฐานะได้ มีโอกาสสามารถร่วมกันทำกิจกรรมช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคมของชุมชน โดยใช้การทำงานผ่านโครงการเมือง คุณภาพชีวิตระลอก3 ของผู้มีรายได้ในชนบทนาร่องที่โครงการบ้านมั่นคงบ้านเขารังอรุณประเทศ จำกัด ตำบลผ่าน ศึก อำเภออรุณประเทศ จังหวัดสระแก้ว นอกจากนี้ยังได้จัดระบบการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และการประสานหน่วยงาน ลงพื้นที่ที่จุดคัดกรองคนเข้าออกในชุมชน สนับสนุนอุปกรณ์ในการป้องกันการแพร่ ระบาดของเชื้อ เช่น เครื่องมือวัดอุณหภูมิ หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ล้างมือ ฯลฯ

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	อบต.ผ่านศึก	-สนับสนุนกิจกรรมการปลูกพืชผักไร้สารพิษไว้บริโภคและนำออกจำหน่ายใน ชุมชน จำนวน 30 ครัวเรือน ซึ่งเป็นพืชผักสวนครัว ชิงช้า ตะไคร้ขาว ฯลฯ ที่ ช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วน ตำบลผ่านศึก สนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ พันธุ์พืช จำนวน 10,000 บาท -สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การคัดกรองกลุ่มเสี่ยงโควิด มอบหน้ากากอนามัย เจล แอลกอฮอล์
2	สถาบันพัฒนาองค์กร ชุมชน(องค์การ มหาชน)	-โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถชุมชน ตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาตำบล -โครงการเมืองคุณภาพชีวิตระลอก3

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

สภาองค์กรชุมชนตำบลผ่านศึก เป็นชุมชนเมืองผสมกับชุมชนชนบท ที่มีช่องว่างทางรายได้ จำเป็นต้องสร้างวิถีของความเท่าเทียมกันทางสังคม ทั้งส่วนใหญ่ ยังคงมีหนี้สิน ประกอบกับ สถานการณ์ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้เกิดภาวะรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในเชิงอนาคต ท้องถิ่น ท้องที่ในการเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานสร้างรูปธรรมในการลดรายจ่าย เพิ่ม รายได้ในครัวเรือนด้วยการปลูกพืชผักไร้สารพิษไว้บริโภคและนำออกจำหน่ายในชุมชน จำนวน 30 ครัวเรือน ซึ่งเป็นพืชผักสวนครัว พืช ข่า ตะไคร้ขาว ฯลฯ ที่ช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กร

บริหารส่วนตำบลผ่านศึก สนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ พันธุ์พืช จำนวน 10,000 บาท รวมทั้งสร้างโอกาสให้แต่ละฐานะได้มีโอกาสสามารถร่วมกันทำกิจกรรมช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคมของชุมชน ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย ซึ่งส่วนหนึ่งได้รับงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ดำเนินโครงการเมืองคุณภาพชีวิตระลอก 3 เพื่อส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ให้กับชุมชนและครอบครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากการระบาด โควิด 19 เพื่อส่งเสริมการทำผลผลิตพันธุ์สมุนไพรเพื่อให้มีรายได้ส่งเสริมต่อครอบครัวเรือนและลดค่าใช้จ่ายในครอบครัวและชุมชน รวมถึงการส่งเสริมสร้างรายได้ส่งเสริมต่อยอดผลผลิตทางการเกษตรโครงการปลูกสมุนไพรตะไคร้ขาว โดยการประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก เรื่องการนำร่องโครงการ จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการปลูกสมุนไพรตะไคร้ขาว ปลูกผักปลอดสาร ทำผักสวนครัว รั้วกินได้ ตลอดจนการประสานความร่วมมือเรื่อง การจำหน่ายสินค้า พัฒนาตลาดกลาง แหล่งรับซื้อสินค้าในชุมชน รวมถึงการวางแผนต่อยอดเรื่องการแปรรูปสมุนไพรใกล้ตัว เช่น พริกแกง ข่า ตะไคร้ ฯลฯ

สภาองค์กรชุมชนตำบลผ่านศึก ได้เล็งเห็นความสำคัญของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะตามแนวชายแดนที่มีทั้งคนไทย และแรงงานต่างด้าว จึงต้องมีระบบการเฝ้าระวัง และการคัดกรองคนเข้าออก รวมถึงการดูแลจัดระบบคนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดไปในวงกว้าง ทั้งนี้ได้มีการจัดระบบการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ประสานหน่วยงานผู้นำ ท้องที่ ท้องถิ่น อสม. ลงพื้นที่ตั้งจุดคัดกรองคนเข้าออกในชุมชน ประสานความร่วมมือกับ อบต. ตำบลผ่านศึก สนับสนุนบุคลากรลงพื้นที่เฝ้าระวัง การแพร่ระบาดของโรค แจกของใช้ที่จำเป็นสำหรับคนที่ต้องกักตัว รวมถึงการสนับสนุนอุปกรณ์ในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อ เช่น เครื่องมือวัดอุณหภูมิ หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ล้างมือ ฯลฯ

6. ข้อค้นพบสำคัญ

การดำเนินงานแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมา ภายใต้สภาองค์กรชุมชนส่งผลชุมชนมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ผ่านการเรียนรู้การวิเคราะห์จากแผนพัฒนาที่ทำร่วมกันในตำบลทำกิจกรรมร่วมกันเกิดความรักความสามัคคี ช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน จนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความปลอดภัย สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพเสริมขณะเดียวกันสภาองค์กรชุมชนตำบลได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนหน่วยงานภาคีองค์กรบริหารส่วนตำบลภาคีหน่วยงานหนุนเสริมในพื้นที่ผ่านกิจกรรมการต่อยอด

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

จากการดำเนินงานแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่นของชาวตำบลผ่านศึก ได้เล็งเห็นถึงการดำเนินงานขั้นต่อไป การพัฒนากลุ่มอาชีพ การสำรวจข้อมูลในด้านอื่นๆ รวมถึงการนำข้อมูลและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั้งตำบลและทุกด้านมิติ

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายทองคำ จำนิล
ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลผ่านศึก
เบอร์โทร 087-903-2755

ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา พัฒนาต่อยอดงานชุมชน
สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองสังข์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

1.บริบทพื้นที่

ตำบลหนองสังข์ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอรัญประเทศ อยู่ห่างจากอำเภอรัญประเทศ ประมาณ 14 กิโลเมตร มีเนื้อที่รวม 134.64 ตารางกิโลเมตร หรือ 84,150 ไร่ ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลหนองม่วง อำเภโคกสูง ทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลบ้านด่าน อำเภอรัญประเทศ ทิศตะวันออกมีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลป่าไร่ อำเภอรัญประเทศ ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ

- สภาพโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ลุ่ม สภาพดินเป็นดินกรวดปนทราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร อาทิเช่น ทำนา ทำไร่อ้อยและปลูกมันสำปะหลัง

ลักษณะภูมิอากาศ

- ลักษณะภูมิอากาศ โดยทั่วไปของจังหวัดสระแก้วจะมีอากาศร้อนจัดในฤดูร้อน และค่อนข้างหนาวในฤดูหนาว โดยปกติฤดูฝนยาวนานถึง 6 เดือน สภาพภูมิอากาศแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดูกาล

- ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน
- ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – เดือนตุลาคม
- ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน – เดือนมกราคม

ลักษณะของดิน

- สภาพดินเป็นดินกรวดปนทราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร อาทิเช่น ทำนา ทำไร่อ้อยและมันสำปะหลัง ปลูกต้นยูคาลิปตัส

ลักษณะของป่าไม้

- ในพื้นที่อยู่ในเขตป่าไม้เสื่อมโทรมบางส่วน

ด้านการปกครอง ตำบลหนองสังข์แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน

มีประชากรทั้งสิ้น 7,425 คน แยกเป็นชาย 3,671 คน เป็นหญิง 3,754 คน มีจำนวนครัวเรือน 2,277 ครัวเรือน มีความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 50 คน/ตารางกิโลเมตร

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

1. การปลูกพืชเชิงเดี่ยวของเกษตรกรซึ่งทำให้ห่วงโซ่อาหารของชุมชนขาดหายไป
2. ขาดแหล่งน้ำในการทำเกษตร ต้องอาศัยปริมาณน้ำฝน ตามฤดูกาลเท่านั้น
3. ต้นทุนการทำอาชีพเกษตรสูง และผลผลิตตกต่ำ อีกทั้งไม่มีอาชีพเสริมหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว

4. การถูกพ่อค้าคนกลางกดราคาสินค้าทางการเกษตร
5. ปัญหายาเสพติดที่ระบาดภายในตำบล
6. ชยะมีจำนวนมากขึ้น การกำจัดขยะที่ไม่ถูกต้อง และมีการทิ้งขยะในที่สาธารณะและในเขตป่าชุมชน ทำให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค ขาดสถานที่ทิ้งขยะ เต็มขยะ
7. ไม่มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง
8. การตัดไม้ทำลายป่าบุกรุกพื้นที่สาธารณะ
9. ขาดแคลนที่ดินทำกิน

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบล สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองสังข์ ดำเนินการแก้ไขปัญหา ดังนี้

- ประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยบูรพาในโครงการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมอบรมการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธีภายในชุมชน
- ร่วมกับเจ้าหน้าที่สถานีเพาะชำกล้าไม้จังหวัดสระแก้วจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายเรื่องป่าไม้และดำเนินการปลูกป่าชุมชนจำนวน 1,000 ต้น ที่บ้านเหล่าอ้อยหมู่ที่ 6 ต.หนองสังข์ และได้สนับสนุนกล้าพันธุ์ไม้ให้กับชาวบ้านเพื่อไปปลูกในพื้นที่ดินทำกินของตนเอง
- ร่วมกับเจ้าหน้าที่ประมงจังหวัดสระแก้วจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้การทำอาหารเลี้ยงปลาแบบธรรมชาติ พร้อมทั้งได้สนับสนุนพันธุ์ปลาให้กับเกษตรกรที่มีสระน้ำของตนเอง และแหล่งน้ำสาธารณะ เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชนต่อไป
- ร่วมกับเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสระแก้วอบรมให้ความรู้การทำปุ๋ยชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตในการทำเกษตร
- ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเปราะบาง กลุ่มผู้มีรายได้น้อย กลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จำนวน 10 หลัง

สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองสังข์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
วิสัยทัศน์ ตำบลสีขาว ท้องเที่ยวเชิงนิเวศน์

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

ขั้นตอน/กระบวนการการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองสังข์ เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบล ในการฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จึงได้ประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยบูรพาในโครงการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมอบรมการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธีภายในชุมชน

- ร่วมกับเจ้าหน้าที่สถานีเพาะชำกล้าไม้จังหวัดสระแก้วจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายเรื่องป่าไม้ และดำเนินการปลูกป่าชุมชนจำนวน 1,000 ต้น ที่บ้านเหล่าอ้อยหมู่ที่ 6 ต.หนองสังข์ และได้สนับสนุนกล้าพันธุ์ไม้ให้กับชาวบ้านเพื่อไปปลูกในพื้นที่ดินทำกินของตนเอง

- ร่วมกับเจ้าหน้าที่ประมงจังหวัดสระแก้วจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้การทำอาหารเลี้ยงปลาแบบธรรมชาติ พร้อมทั้งได้สนับสนุนพันธุ์ปลาให้กับเกษตรกรที่มีสระน้ำของตนเอง และแหล่งน้ำสาธารณะ เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชนต่อไป

- ร่วมกับเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสระแก้วอบรมให้ความรู้การทำปุ๋ยชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตในการทำเกษตร

- ช่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเปราะบาง กลุ่มผู้มีรายได้น้อย กลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จำนวน 10 หลัง

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	ศูนย์ป่าไม้จังหวัดสระแก้ว	สนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายป่าไม้ และสนับสนุนกล้าพันธุ์ไม้ จำนวน 1,000 ต้น ให้กับเกษตรกรพร้อมทั้งปลูกป่าชุมชน
2	สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว	สนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้การทำปุ๋ยชีวภาพ และสนับสนุนอุปกรณ์ทำปุ๋ยชีวภาพให้เกษตรกร
3	สำนักงานประมงจังหวัดสระแก้ว	สนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้การเลี้ยงปลา การสร้างอาหารธรรมชาติเพื่อเลี้ยงปลา และสนับสนุนพันธุ์ปลาให้กับเกษตรกรที่มีแหล่งน้ำ
4	อบต.หนองสังข์	สนับสนุนแรงงาน ในการซ่อมแซมบ้านที่อยู่อาศัย
5	กองกำลังบูรพา	อบรมเสริมสร้างให้ความรู้ เพื่อพัฒนาแหล่งทำกินอย่างยั่งยืน
6	มหาวิทยาลัยบูรพา	โครงการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย สนับสนุนการอบรมให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี และทำปุ๋ยชีวภาพ

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสภาองค์กรชุมชนตำบลหนองสังข์ ได้รวบรวมปัญหา และจัดทำแผนการดำเนินงานแก้ไขปัญหานั้นๆ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในตำบลให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก ศูนย์ป่าไม้จังหวัดสระแก้ว สำนักงานประมงจังหวัดสระแก้ว สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว กองกำลังบูรพา เมื่อวันที่ 17 มิ.ย 64 สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองสังข์ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่ประมง เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดิน ผู้นำชุมชน ร่วมกันมอบพันธุ์ไม้ จำนวน 1,000 ต้น พันธุ์ปลา ปุ๋ยชีวภาพ ให้กับชาวบ้าน และร่วมกันปลูกต้นไม้บริเวณพื้นที่สาธารณะ และรอบสระน้ำประจำไร่นาของเกษตรกร ที่บ้านเหล่าอ้อยหมู่ที่ 6 ต.หนองสังข์

ภาพกิจกรรม วันที่ 17 มิ.ย 64 ร่วมกิจกรรมปล่อยพันธุ์ปลาที่สระน้ำประจำไร่นา และปลูกต้นไม้บริเวณรอบสระน้ำของเกษตรกร

วันที่ 17 มิ.ย 64 ร่วมกับชาวบ้านพร้อมเจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่ทหาร จิตอาสา ร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้ บริเวณพื้นที่สาธารณะบ้านเหล่าอ้อย ม.6 ต.หนองสังข์

วันที่ 29 มิ.ย 64 คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนตำบลหนองสังข์ ผู้นำชุมชน มอบโครงการบ้านพอเพียง ให้กับชาวบ้านตำบลหนองสังข์ จำนวน 10 ครัวเรือน

วันที่ 10 ก.ค 64 ร่วมกับมหาวิทยาลัยบูรพาทำโครงการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย จัดกิจกรรมการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี และทำปุ๋ยชีวภาพ เพื่อให้ประชาชนในตำบลได้มีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการส่งเสริมอาชีพการทำปุ๋ยหมักเพื่อลดต้นทุนการผลิต และมีสุขภาพที่ดี

6.ข้อค้นพบสำคัญ

1. ประชาชนในตำบล มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. เกิดความสามัคคีในชุมชน
3. เกิดการส่งเสริมเรื่องการคัดแยกขยะในชุมชนอย่างถูกวิธี
4. ประชาชนในชุมชนมีที่อยู่อาศัยที่ดีขึ้น
5. เกิดแหล่งอาหารในชุมชน มีพื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์

7.แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

ประสานงานเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานภาคีอย่างต่อเนื่อง ร่วมกันพัฒนาและติดตามความคืบหน้าการดำเนินงาน การต่อยอดงานในชุมชน ร่วมอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติ อนุรักษ์ป่าไม้ ให้เป็นแหล่งอาหารของคนในพื้นที่

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายสิรภพ พงษ์สมร

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลหนองสังข์

เบอร์โทร 080-495-3559

**พืชผักสวนครัวปลอดภัย ใส่ใจต่อผู้บริโภค พัฒนาชุมชนท้องถิ่น
สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองหว่า อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสระแก้ว**

1.บริบทพื้นที่

เป็นชุมชนเก่าแก่ ตั้งมากกว่า 150 ปี ในอดีตมีบ้านเล็กๆ ประมาณ 50 ครัวเรือน มีแต่ป่าทึบ สัญจรลำบาก ต้องเดินทางด้วยเท้าและเกวียน ตำบลหนองหว่า อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสระแก้ว อยู่ติดกับถนนสายเขาฉกรรจ์ - ชับสมบูรณ์ ห่างจากที่ว่าการอำเภอลำลูกขัน 14 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดสระแก้ว 38 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 305.4 ตารางกิโลเมตร (190,875) ไร่ แบ่งเขตการปกครอง มีหมู่บ้านทั้งหมดจำนวน 28 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น 22,140 คน จำนวนครัวเรือน 5,578 ครัวเรือน พื้นที่ตำบลหนองหว่าส่วนมาเป็นที่ราบ ใช้เป็นที่ตั้งหมู่บ้านและทำการเกษตร พื้นที่บางส่วนเป็นที่ดอนและภูเขา มีลำคลองและลำห้วยหลายสายไหลผ่าน

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดตำบลสระขวัญ	อำเภอมือง	
ทิศใต้	ติดตำบลพระเพลิง	อำเภอลำลูกขัน	
ทิศตะวันออก	ติดอำเภอลำลูกขัน	อำเภอลำลูกขัน	
ทิศตะวันตก	ติดอำเภอท่ากระดาน	อำเภอสยามชัยเขต	จังหวัดฉะเชิงเทรา
	และตำบลวังท่าช้าง	อำเภอกบินทร์บุรี	จังหวัดปราจีนบุรี

2.สภาพปัญหาที่สำคัญของพื้นที่

ด้านการเกษตร ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่เน้นการผลิตมากกว่าการตลาด ทำให้ พืชผลการเกษตรราคาตกต่ำ ผลิตแล้วไม่มีแหล่งจัดจำหน่าย ผลผลิตล้นตลาด

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ การถือครองที่ดิน ตำบลหนองหว่าเป็นที่ทับซ้อนของสวนป่า ส่งผลให้การออกเอกสารสิทธิ์ถือครองที่ดินค่อนข้างยาก ขณะเดียวกัน แหล่งน้ำ ยังขาดแหล่งน้ำทำการเกษตร มลพิษ เกษตรยังใช้สารเคมี ทำให้แหล่งน้ำมีพิษ

ด้านสาธารณสุข โควิด-19 ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนจากรัฐ ส่งผลให้การดำเนินชีวิตมีความยากลำบาก ขาดองค์ความรู้ในการดูแลป้องกันตนเอง ประชาชนบางส่วนได้รับผลกระทบจากการว่างงาน ถูกไล่ออก ส่งผลต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน มีปัญหาหลักเล็กขโมยน้อย ยาเสพติด โดยเฉพาะด้านคุณภาพชีวิต คนมีรายได้น้อย ผู้พิการ ผู้สูงอายุ

ด้านที่อยู่อาศัยชำรุดทรุดโทรม ไม่ปลอดภัยต่อการพักอาศัย ของผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ประชาชนในพื้นที่มีฐานะยากจน ไม่มีรายได้ที่แน่นอน ขาดการดูแลบ้านเรือนให้มั่นคงแข็งแรง

ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมมีปัญหาท้องถิ่น เช่น สงกรานต์ วันผู้สูงอายุ วันตากบาตรโท
โว ฯลฯ ไม่มีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากอยู่ใกล้เมืองตราด ทำให้วัฒนธรรมเลือนหายไป

3.สภาองค์กรชุมชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองหว้า เป็นขบวนการขับเคลื่อนภาคประชาชนที่ประกอบด้วยกลุ่มองค์กร
ชุมชนในตำบล ผู้นำท้องที่ท้องถิ่น ฯลฯ ได้เปิดเวทีประชุมเพื่อใช้พื้นที่ที่สภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางในการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวางแผนการแก้ไขปัญหาชุมชน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1.สำรวจสภาพปัญหาภายในตำบล จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น ผู้เดือดร้อน สภาพปัญหาความ
ต้องการแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการแก้ไขปัญหา พัฒนางานในพื้นที่ ให้ครอบคลุมทุกงานประเด็น
ทั้งด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.ประชุมเพื่อทบทวนแผน จัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น แก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหา
ข้อมูลตำบลมาวิเคราะห์ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภายในตำบล เพื่อให้ชุมชนมีแผนพัฒนาด้านสังคมเศรษฐกิจ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำไปปฏิบัติและการสร้างรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานได้

3.การแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยนำกิจกรรม/โครงการ ภายใต้แผนงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มา
สู่การแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดเวทีนำเสนอแผนพัฒนาฯ ต่อหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงหนุนเสริมการ
แก้ไขปัญหในพื้นที่

4.บูรณาการและเชื่อมโยงหน่วยงานภาคี การเชื่อมโยงการทำงาน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในกลุ่มระดับตำบล
มีพื้นที่กลางของตำบลที่บูรณาการร่วมกัน ทั้งสภาองค์กรชุมชน อำเภอ จังหวัด และมีการบูรณาการร่วมกัน กับ
หน่วยงานภาคี ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบข้อมูล การสื่อสารประชาสัมพันธ์

5.ติดตามสรุปผลการดำเนินงาน สภาองค์กรชุมชนตำบล จัดกลไกการติดตามการแก้ไขปัญหาความ
เดือดร้อนภายใต้ การแก้ไขปัญหโดยสภาองค์กรชุมชน

4.สภาองค์กรชุมชนได้หยิบยกปัญหาใดมาสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น

จากสภาพปัญหาความเดือดร้อนทางด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต สภา
องค์กรชุมชนตำบลหนองหว้า จึงได้นำปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าวของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบ
อาชีพเกษตรกร มีรายได้น้อยมาแก้ไขปัญหา ผ่านกิจกรรมกลุ่มเกษตรปลูกพืชผักสวนครัวปลอดภัย สมาชิกจำนวน
30 ครัวเรือน ซึ่งดำเนินกิจกรรมปลูกพืชผักสวนครัว เช่น พริก ขิง ข่า ตะไคร้ แตงกวา ฯลฯ พืชผักตามฤดูกาล ลด
การใช้สารเคมี ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ มาเพาะปลูกดูแลพืชผัก พร้อมทั้งรวบรวมผลผลิตจากแปลงรวมและ
แปลงสมาชิก จำหน่ายในตลาดชุมชนและใกล้เคียง โดยเป็นผักที่มีความใหม่สดทุกวัน สะอาดและปลอดภัย ไร้
กังวล กินแล้วดีต่อสุขภาพ สร้างรายได้ให้กับสมาชิก โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีหลายภาคส่วน

การเชื่อมโยงภาคี

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	กิจกรรม/การดำเนินงาน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหว้า	-สนับสนุนสถานที่ประชุมองค์กรชุมชน/สภาองค์กรชุมชน -สนับสนุนสถานที่จัดจำหน่ายผลผลิตพืชผักสวนครัว -สนับสนุนการสำรวจ ประเมินการซ่อมแซมบ้านพอเพียงตำบลหนองหว้า -กิจกรรมช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด
2	สำนักงานเกษตรอำเภอเขาฉกรรจ์	-แนะนำให้ความรู้การเพาะปลูกผักสวนครัว การทำน้ำหมักชีวภาพ การป้องกันแมลงศัตรูพืช ระบบชลประทาน จำนวน 30 ครัวเรือน
3	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเขาฉกรรจ์	ให้คำแนะนำจัดระบบองค์กร การบริหารจัดการตลาด ระบบการขนส่ง เพื่อให้ผักมีความสดใหม่ถูกใจผู้บริโภค
4	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	-แนะนำการดูแลป้องกันตนเอง อุปกรณ์การป้องกันตนเอง หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ ชุดความรู้การคัดกรอง ป้องกันโควิด

5.ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/ผลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ/รูปธรรมความสำเร็จ พร้อมรูปภาพประกอบ

กลุ่มเกษตรกรปลูกพืชผักสวนครัวปลอดภัย จากเดิมที่ได้ปลูกพืชผักสวนครัว เช่น พริก ขิง ข่า ตะไคร้ แตงกวา ฯลฯ พืชผักตามฤดูกาลเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว แต่ประสบปัญหาด้านโรคแมลง ต้นทุนการผลิตที่สูง และตลาดที่จะจัดจำหน่าย บทบาทของสภาองค์กรชุมชนได้ไปช่วยเหลือกลุ่มซึ่งมีสมาชิก จำนวน 30 ครัวเรือน ได้ร่วมประชุม แนวทางการทำงานร่วมกัน เพื่อจัดระบบกลุ่มองค์ให้มีการบริหารร่วม เพื่อรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกมาไว้ที่ศูนย์กลางกลุ่ม ดำเนินกิจกรรมการตลาดการใช้สารเคมี ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ มาเพาะปลูกดูแลพืชผัก โดยประสานสำนักงานเกษตรอำเภอเขาฉกรรจ์มาให้ความรู้ ชี้แนะการทำน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยฮอร์โมนบำรุงพืชผัก จากวัสดุเหลือใช้ในชุมชน รวมทั้งการออกแบบวางแผน เพื่อการจัดการเรื่องน้ำในการดูแลผัก ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนทั้งแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่ายา ช่วยให้ผักที่ปลูกได้มีคุณภาพดี ต้นทุนต่ำ

พร้อมทั้งวางระบบกับกลุ่มให้มีการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก การควบคุมคุณภาพ กำลังการผลิต เพื่อให้การจำหน่ายในตลาดชุมชนและใกล้เคียง บางส่วนมีการไปจำหน่ายให้กับประเทศกัมพูชา สามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนรักษาความโดดเด่นของพืชผักสวนครัวที่กลุ่มปลูก ต้องเป็นผักที่มีความใหม่สดทุกวัน สะอาดและปลอดภัย ไร้กังวล กินแล้วดีต่อสุขภาพ เพื่อให้ผู้บริโภคติดใจ ชื้อซ้ำ บอกต่อ สร้างรายได้ให้กับสมาชิก ผลจากการให้คำแนะนำ แนวการบริหารจัดการ ส่งผลให้กลุ่มเกษตรกรปลูกพืชผักสวนครัวปลอดภัย มีรายได้จากการขายพืชผักสวนครัวปลอดภัย รายได้กลุ่มต่อเดือนละประมาณ 20,000-30,000 บาท บางช่วงพืชผักแพงตามกลไกตลาด ทำรายได้กลุ่มต่อเดือนมากถึงเดือนละประมาณ 30,000-50,000 บาทเลยทีเดียว ซึ่งเป็นผลมาจากการให้คำแนะนำ

การผลิตพืชผักปลอดภัย การลดต้นทุนการผลิต การใช้ปุ๋ยชีวภาพ โดยการสนับสนุนวิทยากรจากสำนักงานเกษตรอำเภอเขาฉกรรจ์ มาอบรมให้กับสมาชิก 30 ครอบครัวนั้นเอง ขณะเดียวกันสภาองค์กรชุมชน ยังได้รับคำแนะนำปรึกษาจากสำนักงานพัฒนาชุมชน มาช่วยการจัดระบบองค์กร การบริหารจัดการตลาด

กิจกรรม แปลงพืชผักสวนครัว

กิจกรรม แปลงพืชผักสวนครัว

กิจกรรม สำนักงานเกษตรอำเภอเขาฉกรรจ์ให้ความรู้พืชผักสวนครัว

การทำน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยฮอร์โมนบำรุงพืชผักจากวัสดุเหลือใช้ในชุมชน รวมทั้งการออกแบบวางแผน

กิจกรรม รวบรวมผลผลิตพืชผักสวนครัวสมาชิก

กิจกรรม การจำหน่ายพืชผักสวนครัวที่ตลาดนัดชุมชนตำบลหนองหัว

6. ข้อค้นพบสำคัญ

สภาองค์กรชุมชนได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ตำบลมากขึ้น ด้วยการสนับสนุนกลุ่มที่เห็นรูปธรรมการทำงานชัดเจน กลุ่มเกษตรกรปลูกพืชผักสวนครัวปลอดภัย 30 ครัวเรือน การช่วยเหลือพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้พิการโครงการบ้านพอเพียง 5 ครัวเรือน ทำให้งานองค์กรชุมชนได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีในท้องถิ่นอย่างมาก

7. แนวทางพัฒนาและข้อเสนอ

สภาองค์กรชุมชนมีแผนในการจัดตั้งตลาดชุมชน เพื่อรวมซื้อรวมขาย ผลผลิตจากชุมชน ให้ประชาชนในพื้นที่ได้มาจับจ่ายใช้สอย โดยเฉพาะพืชผักปลอดภัย ลดการใช้สารเคมี ขณะเดียวกันจัดทำแผนการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมตลาดชุมชน เพื่อให้เกิดการรับรู้ในทั่วไปของจังหวัดและใกล้เคียง รวมทั้งพัฒนาบรรจภัณฑ์ในการหีบห่อพืชผักสวนครัวให้มีอายุเก็บรักษานานขึ้น ช่วยเพิ่มช่องทางการขายในตลาดออนไลน์

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ นายวรศักดิ์ ระวีโรจน์

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล

เบอร์โทร 062-5538491